QUATTUOR EVANGELIORUM

VERSIONIS PALAEOSLOVENICAE

CODEX MARIANUS

GLAGOLITICUS.

CHARACTERIBUS CYRILLICIS TRANSCRIPTUM

EDIDIT

V. Jagić.

BEROLINI

APUD WEIDMANNOS.

MDCCCLXXXIII.

ПАМЯТНИКЪ ГЛАГОЛИЧЕСКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ.

МАРІИНСКОЕ ЧЕТВЕРОЕВАНГЕЛІЕ

СЪ

ПРИМѢЧАНІЯМИ И ПРИЛОЖЕНІЯМИ.

ТРУДЪ

И. В. ЯГИЧА.

ИЗДАНІЕ ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
(Вас. Остр., 9 лин., № 12.)
1883.

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
С.-Петербургъ. Сентябрь 1883 года.
Непремѣнный Секретарь, Академикъ *К. Веселовскій.*

ОГЛАВЛЕНІЕ.

Знаменитое путешествіе Виктора Григоровича на Аѳонъ и въ славянскія земли Балканскаго полуострова, въ 1844—1845 годахъ, дало ему возможность между прочимъ пріобрѣсти одинъ изъ самыхъ важныхъ памятниковъ старинной глаголической письменности, такъ называемое Маріинское четвероевангеліе, то самое, которое вотъ наконецъ, чуть-ли не сорокъ лѣтъ послѣ того, какъ оно вывезено изъ Аѳона, выходитъ въ свѣтъ въ полномъ своемъ составѣ. По собственному признанію В. Григоровича, первыя свѣдѣнія о существованіи глаголическихъ рукописей въ аѳонскихъ монастыряхъ были ему переданы бывшимъ австрійскимъ консуломъ въ Константинополѣ, хорватомъ по происхожденію, Антономъ Михановичемъ. Григоровичъ познакомился съ нимъ въ Солунѣ, видѣлъ у него довольно замѣчательное собраніе славянскихъ рукописей (большая часть ихъ теперь находится въ библіотекѣ югославянской академіи наукъ въ Загребѣ) и въ особенности „образчикъ" одной глаголической рукописи (сл. Очеркъ путеш. по Турціи, казанскаго изданія 1846-го года стр. 5), по всей вѣроятности тотъ самый отрывокъ, который А. Михановичъ потомъ подарилъ профессору Миклошичу. Русскій путешественникъ воспол-

зовался указаніями старшаго брата-славянина, видѣлъ дѣйствительно Зографское евангеліе, о которомъ А. Михановичъ ему говорилъ, и первый составилъ краткое описаніе его (Очеркъ, стр. 67—70), но о еще болѣе для него важной находкѣ, о пріобрѣтеніи издаваемаго здѣсь памятника, въ отчетѣ о своемъ путешествіи онъ сдѣлалъ только вскользь намекъ: „Кромѣ Зографскаго м. она (т. е. глаголическая письменность) случалась и въ другихъ монастыряхъ, свидѣтельствомъ сего послѣдняго служитъ неполная рукопись евангелія, писаннаго глаголическими буквами, о которой разскажу впослѣдствіи“ Очеркъ, стр. 96. Обѣщаніе разсказать объ этой рукописи впослѣдствіи исполнено не ранѣе, какъ спустя лѣтъ пять или шесть; судя однакожъ по словамъ И. И. Срезневскаго, Григоровичъ и прежде показывалъ какъ другія, такъ вѣроятно и эту рукопись нѣкоторымъ заграничнымъ и русскимъ товарищамъ по спеціальности. Въ статьѣ „На память о Бодянскомъ, Григоровичѣ и Прейсѣ“ (сл. Сборникъ Отдѣл. русскаго языка и словесн. томъ XVIII, прилож. № 6) И. И. Срезневскій разсказываетъ, что онъ весною 1847 года часто видѣлся съ Григоровичемъ въ С.-Петербургѣ, послѣ возвращенія его изъ-за границы, что Григоровичъ тогда уже не былъ такъ застѣнчивъ, какъ прежде, и сталъ болѣе сообщителенъ, что онъ собранныя имъ сокровища не скрывалъ, даже позволялъ ими пользоваться. Срезневскій сознается, что по рукописямъ Григоровича — стало быть преимущественно по нашему памятнику — и онъ именно тогда почти-что началъ заниматься глаголическою письменностью, при чемъ пользовался указаніями и объясненіями Григоровича, который — привожу слова Срезневскаго — съ радостною готовностью, можно сказать съ увлеченіемъ, отвѣчалъ на всѣ вопросы и самъ вызывалъ вопросы на отвѣты, по которымъ былъ богатъ свѣдѣніями. Онъ былъ пре-

данъ глаголицѣ какъ религіозной святынѣ, готовъ былъ всякаго вводить въ ея таинства.

Эта до увлеченія доходившая преданность покойнаго Григоровича не только къ глаголицѣ, но и ко всѣмъ прочимъ предметамъ славянской старины, которую и я еще могъ въ немъ наблюдать въ Одессѣ, въ послѣдній періодъ его жизни, должно быть съ особенною силою высказывалась въ его молодые годы. Она пріятно поражала и Шафарика, какъ видно изъ одного письма къ Погодину 1846 года (въ изданіи Н. Попова подъ № 83), въ которомъ Шафарикъ съ большою похвалою отзывается о литературныхъ открытіяхъ Григоровича и возлагаетъ большія надежды на его дальнѣйшія разысканія по вопросамъ о старославянской, въ особенности глаголической письменности. Ожиданія къ сожалѣнію не оправдались, но быстро возраставшій интересъ къ памятникамъ этой письменности вызывалъ и Григоровича неоднократно на сообщенія о своемъ главномъ пріобрѣтеніи, о нашемъ памятникѣ, — сообщенія, правда, очень отрывочныя. Такъ уже въ 1850 году Миклошичъ напечаталъ въ первомъ томѣ „Slavische bibliothek“ на стр. 262—263 полученный отъ Григоровича текстъ одного (CLXIX-го) листа нашего памятника, Іоанна гл. XIX 9—28, съ замѣткою, для насъ теперь не совсѣмъ понятною, что-де по слухамъ кодексъ, за исключеніемъ этого одного листа, пропалъ! Черезъ годъ самъ Григоровичъ заявилъ публично, что кодексъ находится у него. Въ „Предварительныхъ свѣдѣніяхъ, касающихся литературы церковнословянской“ — они напечатаны въ его „Статьяхъ касающихся древнесловянскаго языка“ въ Казани 1852 — онъ говоритъ на стр. 62—63 о томъ, какъ до недавняго времени были извѣстны только два глаголическіе памятника, одинъ въ Ватиканѣ, другой въ Тридентѣ, у графа Клоца, какъ ему удалось на Святой Горѣ видѣть еще и третій (Зограф-

ское евангеліе), въ Очеркѣ путешествія вкратцѣ описанный; потомъ же прибавляетъ: „Тамъ же я пріобрѣлъ еще кодексъ, полнѣе всѣхъ извѣстныхъ, заключающій въ себѣ признаки сходства съ Ватиканскимъ. Кодексъ примѣчателенъ еще тѣмъ, что исправленъ и помѣченъ кѣмъ-то кирилловскими письменами. Къ сожалѣнію нельзя догадаться, когда сдѣланы помѣтки, можно только съ достовѣрностью утверждать, что гораздо позже. Поправки и помѣтки доказываютъ, что славянинъ поправлявшій былъ сербинъ“. — Вотъ и все. Первое сообщеніе счастливаго владѣльца рукописи, какъ видно, вышло черезчуръ лаконическимъ. Оно даже составлено не совсѣмъ удачно. Особаго сходства между этимъ памятникомъ и Ватиканскимъ не могло быть уже потому, что Ватиканское евангеліе — апракосъ, а Маріинское — тетра; гораздо правильнѣе было бы сослаться на Зографское евангеліе, которое именно Григоровичъ могъ тогда знать лучше всѣхъ. Находить примѣчательность памятника въ кирилловскихъ исправленіяхъ тоже было не зачѣмъ, такъ какъ и въ Зографскомъ и въ Ватиканскомъ евангеліяхъ повторяется то же самое. Но у Григоровича все это насъ не удивляетъ; онъ всегда любилъ скрытничать, выражаться полутаинственно, намеками, онъ охотно произносилъ торжественныя рѣчи, но за то иногда цѣлые годы безмолвствовалъ. Этимъ онъ навлекъ на себя маленькое, мимолетное, неудовольствіе Шафарика, въ письмахъ котораго къ Погодину изъ того времени проглядываетъ не то досада, не то разочарованіе насчетъ Григоровича (сл. въ изданіи Н. Попова № 102, 106, 207), и И. И. Срезневскій не выдержалъ, чтобы не сожалѣть въ академическихъ Извѣстіяхъ о томъ (I. 103), что „глаголическое евангеліе, хранящееся у В. И. Григоровича, до сихъ поръ остается совершенно неизвѣстнымъ“. Дѣйствительно, изъ небольшой замѣтки, помѣщенной Григоровичемъ въ томъ же году и въ тѣхъ же Извѣстіяхъ

(I. 86—99), можно было узнать только одно тó, что памятникъ, который „нынѣ у Григоровича въ Казани“, прежде находился въ Аѳонскомъ скиту Пресвятыя Богородицы *).

Наконецъ въ 1853 году появилось въ II томѣ академическихъ Извѣстій первое описаніе нашего памятника и маленькая характеристика языка его; то и другое написано самимъ Григоровичемъ и прислано Срезневскому, редактору акад. Извѣстій, для напечатанія. Срезневскій съ своей стороны прибавилъ нѣсколько словъ, которыми обращалъ вниманіе на важность памятника и по немногочисленности остатковъ глаголической письменности вообще, и въ особенности потому, что въ немъ „сохранился древній переводъ не однихъ избранныхъ чтеній евангельскихъ, а всего текста вполнѣ, за исключеніемъ очень немногихъ утраченныхъ листовъ“.

Къ тому же времени (осенью 1852 года) Григоровичъ доставилъ и Шафарику выписку изъ своей рукописи, для приготовленнаго имъ извѣстнаго изслѣдованія о глаголизмѣ: Památky hlaholského písemnictví; о полученіи выписки свидѣтельствуетъ Шафарикъ въ письмѣ къ Погодину № 108.

Услуги, оказанныя Григоровичемъ обоимъ ученымъ, хотя и не были особенно значительны, но исполнены точно: опечатокъ, вкравшихся въ выписки, напечатанныя въ Извѣстіяхъ кирилловскимъ, въ Паматкахъ глаголическимъ письмомъ, оказывается очень немного, всѣ онѣ не важны, и конечно произошли не по его винѣ. Въ Извѣстіяхъ напечатано: изъ Луки глава XV, изъ

---

*) Оттуда и названіе — Маріинское евангеліе; оно идетъ въ параллель съ общепринятымъ названіемъ другого памятника — Зографскимъ. Григоровичъ въ Очеркѣ своего путешествія упоминаетъ о томъ, что онъ «для пополненія свѣдѣній о Св. Горѣ» посѣтилъ также скиты Благовѣщенія и — Богородицы. Въ скиту Богородицы онъ видѣлъ 12 рукописей «весьма тщательно написанныхъ» аскетическаго содержанія, но о самой важной находкѣ, т. е. о нашемъ памятникѣ, не говорится ничего.

Іоанна гл. XI, ст. 1—45; въ Паматкахъ то же самое изъ Іоанна, кромѣ того перепечатанъ изъ Извѣстій I. 103 небольшой отрывокъ Марка IV. 3—9 и изъ Slavische bibliothek отрывокъ Іоанна XIX. 10—28. Григоровичъ, должно быть, послалъ однѣ и тѣ же выписки и въ С.-Петербургъ и въ Прагу.

На этомъ дѣло пока остановилось: не сбылась надежда И. И. Срезневскаго (Извѣстія, II. 241), что памятникъ будетъ изданъ весь „съ тѣми учеными замѣчаніями, которыхъ всѣ вправѣ ожидать отъ В. И. Григоровича“.

Но вопросъ о глаголицѣ и ея памятникахъ, поставленный на очередь серьезными изслѣдованіями Копитара, Шафарика, Миклошича и др., на которыя ученые Россіи по большей части отзывались или отрицательно, какъ Бодянскій, или скептически, какъ Срезневскій, — этотъ спорный вопросъ внушилъ, нѣсколько лѣтъ спустя, покойному Срезневскому полезную мысль, составить по возможности полное литературное обозрѣніе всѣхъ памятниковъ этой письменности, которые до тѣхъ поръ стали извѣстны, съ приложеніемъ выписокъ и снимковъ. Обозрѣніе появилось по частямъ въ Извѣстіяхъ Археологическаго Общества, начиная со втораго тома, потомъ же вышло отдѣльной книжкой, подъ заглавіемъ: Древніе глаголическіе памятники, Спб. 1866. И нашему памятнику отведено здѣсь подобающее мѣсто; но выписки, напечатанныя на стр. 91—115 (изъ IV тома Извѣстій Археолог. Общества стр. 116), по большей части не представляли ничего новаго, онѣ были уже извѣстны (вновь прибавлено только изъ Матѳея гл. XX. ст. 1—34); о палеографическихъ и грамматическихъ особенностяхъ памятника тоже сказано очень немного, конечно главнымъ образомъ потому, что по такимъ незначительнымъ отрывкамъ трудно было изучить его. Такъ напр. Срезневскій не имѣлъ возможности догадаться, что „листки г. Михановича“, на-

печатанные и разобранные имъ отдѣльно, на стр. 157—162 (изъ Археол. Извѣстій IV. 197—201), ничто иное, какъ часть нашего памятника — два листка первой тетрадки кодекса, оторванные отъ него, трудно сказать кѣмъ и когда, но пріобрѣтенные грекомъ Мина, должно быть въ 1843 году, для А. Михановича. Гораздо важнѣе то, что Срезневскій не узналъ — а по отрывкамъ, бывшимъ у него подъ руками, едва-ли и возможно было узнать — что издаваемый здѣсь памятникъ составляетъ такую же неотъемлемую принадлежность древнѣйшей церковнославянской письменности сербохорватской, какъ напр. Остромирово евангеліе древнѣйшей русской. Со свойственною покойному Срезневскому тонкостью, онъ и здѣсь напомнилъ Григоровичу, чего собственно ожидаетъ отъ него славянская наука, т. е. выразилъ желаніе чтобы „ученый владѣлецъ вскорѣ издалъ издавна имъ приго„товляемое критическое изданіе памятника“.

Прошло опять нѣсколько лѣтъ. В. И. Григоровичъ давно уже состоялъ представителемъ славянской филологіи въ Новороссійскомъ университетѣ въ Одессѣ, когда въ 1872 году пришлось мнѣ близко сойтись съ нимъ, какъ съ товарищемъ по факультету. Я увидѣлъ передъ собою человѣка, поражавшаго, правда, нѣкоторыми странностями въ образѣ жизни, очень склоннаго къ подозрительности, по большей части ни на чемъ не основанной, но столь задушевно и безкорыстно преданнаго наукѣ, что я поставилъ себѣ за правило избѣгать всего, что могло бы помѣшать нашимъ дружескимъ сношеніямъ. Поэтому, заѣзжая нерѣдко къ нему, въ его очень скромную квартирку, любуясь его начитанностью и оригинальностью взглядовъ, я изъ деликатности не затрогивалъ вопроса о его рукописяхъ, а предоставлялъ всегда ему самому показывать мнѣ изъ своего собранія то, что онъ заблагоразсудитъ. Такъ мнѣ и не пришлось увидѣть у него по-

длинникъ нашего памятника. Только осенью 1874 года, когда уже было рѣшено, что я переѣзжаю изъ Одессы въ Берлинъ, онъ мнѣ подарилъ на память три фотографическихъ снимка, которыми я и воспользовался при моемъ изданіи Зографскаго евангелія (сл. Зографское евангеліе, Prolegomena стр. XXXVIII—XLV). Тогда онъ мнѣ сообщилъ и о бывшемъ его намѣреніи издать по крайней мѣрѣ часть своего любимаго сокровища фотографическимъ способомъ; дѣло остановилось, сколько помнится, по недостатку средствъ. Нѣсколько подробностей объ этомъ собрано А. Е. Викторовымъ, въ его описаніи „Собранія рукописей Григоровича“ (Москва 1879), которыя считаю не лишнимъ здѣсь привести. Къ № 7 Собранія, заключающему въ себѣ фотографическіе и фотолитографическіе снимки съ подлиннаго глаголическаго четвероевангелія, А. Е. Викторовъ прибавляетъ: „Какъ извѣстно, покойный Григоровичъ издавна имѣлъ намѣреніе принадлежавшій ему драгоцѣнный глаголическій памятникъ издать въ свѣтъ въ полномъ составѣ. Но затѣмъ, очевидно затруднившись средствами на этотъ предметъ, рѣшилъ обнародовать только одну часть памятника, именно евангеліе отъ Луки, и въ 1871 г. поручилъ это дѣло, подъ наблюденіемъ покойнаго А. В. Горскаго, фотографическому заведенію Троицко-Сергіевой лавры, гдѣ, судя по сохранившимся въ бумагахъ Григоровича оттискамъ, и было снято, изъ упомянутой части памятника, всего 22 страницы (въ уменьш. видѣ), изъ коихъ иныя въ 10-ти, 20-ти и болѣе экземплярахъ. Но почему-то это предпріятіе разстроилось, и въ 1875 году Григоровичъ поручилъ ту же работу картографическому заведенію военно-топографическаго отдѣла Главнаго Штаба, сдѣлавши заказъ снять въ натуральную величину и напечатать назначенную часть памятника (т. е. евангеліе отъ Луки) въ 300 экземплярахъ. Нѣсколько листовъ этого послѣдняго изданія было оттис-

нуто еще при жизни Григоровича, остальное окончено послѣ его смерти“.

Григоровичъ скончался † 19 дек. 1876 г.; драгоцѣнное собраніе его рукописей, въ числѣ ихъ и нашъ памятникъ, поступило въ Московскій Публичный и Румянцовскій Музей, а насчетъ заказаннаго фотолитографическаго изданія евангелія отъ Луки наслѣдники Виктора Ивановича обратились къ Обществу Любителей Древней Письменности съ предложеніемъ принять его въ свою собственность, съ обязательствомъ покрыть расходы по изданію. Общество Любителей Др. Письм., оказавшее въ короткое время своего существованія много неоцѣненныхъ услугъ славянской филологіи, изъявило и на это свое согласіе, и въ свою очередь обратилось къ И. И. Срезневскому съ просьбою, для большаго удобства читателей, не привыкшихъ къ глаголическому письму, прибавить къ фотолитографированному тексту глаголическому въ видѣ введенія или приложенія — кирилловскую транскрипцію. И. И. Срезневскій тѣмъ охотнѣе обѣщался это сдѣлать, что онъ самъ не разъ заявлялъ желаніе, чтобы памятникъ скорѣе былъ изданъ, но къ несчастью — и ему не было суждено привести дѣло къ концу.

Пріѣхавъ осенью 1880 года въ С.-Петербургъ, я узналъ, что Общество Любителей Др. Письм. въ самомъ благопріятномъ случаѣ намѣрено пустить въ свѣтъ только вышеупомянутую часть этого важнаго памятника, которая дѣйствительно и вышла въ 1881 году какъ № LIX и LXXIX изданій Общества Л. Д. П., подъ заглавіемъ: Евангеліе отъ Луки изъ глаголической рукописи XI вѣка, — безъ кирилловской транскрипціи. Но мнѣ всегда казалось, что интересъ славянской филологіи требуетъ полнаго критическаго изданія всѣхъ древнѣйшихъ памятниковъ; поэтому я, узнавъ въ чемъ дѣло, рѣшился немедленно приступить къ

изданію нашего памятника, подъ покровительствомъ Отдѣленія русскаго языка и словесности, по образцу только что изданнаго мною же Зографскаго евангелія. Московскій Публичный и Румянцовскій Музей, идущій всегда охотно на встрѣчу ученымъ, желающимъ пользоваться его собраніями, не отказалъ Императорской Академіи Наукъ въ ходатайствѣ доставить мнѣ рукопись въ С.-Петербургъ, за что приношу ему мою искреннюю признательность. Такимъ образомъ, лѣтомъ 1881 года была мною сдѣлана самая тщательная транскрипція кирилловская всего памятника по подлиннику; но приступить къ печатанію тотчасъ же оказалось невозможнымъ потому, что обыкновенный славянскій шрифтъ академической типографіи не удовлетворялъ меня, какъ не соотвѣтствующій вкусамъ нашего времени, гражданскими же типами пользоваться при изданіи столь древняго памятника мнѣ какъ-то не хотѣлось. Вслѣдствіе изъявленнаго Отдѣленіемъ желанія типографія Академіи Наукъ по матрицамъ, пріобрѣтеннымъ ею черезъ мое посредство изъ Вѣны, изготовила новые славянскіе типы двоякой величины, которыми это изданіе и напечатано. Я старался воспользоваться невольною задержкою для того, чтобы по мѣрѣ возможности дать изданію удовлетворительный видъ, сообразно съ требованіями самой строгой критики. Хотѣлось этотъ памятникъ, такъ долго ждавшій своей очереди, издать наконецъ такъ, чтобы имъ была почтена память обоихъ русскихъ ученыхъ, имена которыхъ тѣсно связаны съ нашимъ памятникомъ и не разъ упоминались въ этомъ очеркѣ послѣднихъ его судебъ.

Первоначальный объемъ нашей рукописи можно точно опредѣлить: она состояла изъ 23-хъ тетрадей, настоящихъ кватерніоновъ (Quaterniones, τετράδια), т. е. каждая тетрадь заключала въ себѣ четыре по серединѣ перегнутыхъ листа или восемь полулистовъ, — величина такого полулиста видна изъ прилагаемыхъ снимковъ. Отъ первой тетради остались только два листа, они теперь у Миклошича въ Вѣнѣ, я снялъ съ нихъ копію въ бытность мою въ Вѣнѣ, лѣтомъ 1881 года. Съ перваго листа рукописи, въ нынѣшнемъ ея составѣ, начинается уже тетрадь вторая, но ожидаемой помѣты глаголическою буквою ·ⰱ· въ верхнемъ углу первой страницы справа нѣтъ, должно быть потому, что листъ обрѣзанъ и она пропала; точно такъ и по той же причинѣ нѣтъ помѣты ·ⰲ· на листѣ 9, съ котораго начинается 3-я тетрадь; но затѣмъ уже помѣты идутъ правильно своимъ порядкомъ, — помѣта всегда написана крупной (унціальной) глаголической буквой подъ титлою и помѣщается въ верхнемъ углу первой страницы тетради справа. Этотъ способъ обозначенія тетрадей заимствованъ отъ грековъ: въ греческихъ рукописяхъ онъ встрѣчается очень часто (сл. V. Gardthausen, Griechische Palaeographie 61). Такимъ образомъ на л. 17 (по нынѣшнему счету, оставленному и въ моемъ изданіи) начало четвертой тетради отмѣчено буквою ·ⰳ·, на л. 25 начало пятой тетради буквою ·ⰴ·, на л. 33 нач. шестой тетради буквою ·ⰵ·, на л. 41 нач. седьмой тетр. буквою ·ⰶ·, на л. 49 нач. восьмой тетр. б. ·ⰷ·, на л. 57 нач. девятой тетр. б. ·ⰸ·, на л. 65 нач. десятой тетр. б. ·ⰹ·, на л. 73 нач. одиннадцатой тетр. буквами ·ⰹⰰ·, на л. 81 нач. двѣнадцатой тетр. бб. ·ⰱⰹ·, на л. 89 нач. тринадцатой тетр. бб. ·ⰲⰹ·, на л. 97 нач. четырнадцатой тетр. бб. ·ⰳⰹ·, на л. 105 нач. пятнадцатой тетр. бб. ·ⰴⰹ·, на л. 113 нач. шестнадцатой тетр. бб. ⰵⰹ, на л. 121 помѣты ⰶⰹ нѣтъ потому, что первый листъ этой (17-ой) тетради очень пострадалъ, на л. 129

нач. восемнадцатой тетр. бб. ⰷⰹ; въ этой тетради пропалъ 6-й полулистъ, пробѣлъ восполненъ вшитымъ листомъ позднѣйшаго кирилл. письма, на л. 137 нач. девятнадцатой тетр. бб. ⰸⰹ, на л. 145 нач. двадцатой тетр. б. ·ⰺ·, на л. 153 нач. двадцат первой тетр. бб. ⰺⰰ, на л. 161 нач. двадцат второй тетр. бб. ⰺⰱ, и въ этой тетради недостаетъ одного, т. е. 7 полулиста, пробѣлъ остался не восполненъ, на л. 169 нач. послѣдней, двадцат третьей тетр. бб. ⰺⰲ; здѣсь остаются теперь только четыре листа, и полная тетрадь повидимому заключала въ себѣ не 8, а 6 листовъ, т. е. это былъ такъ называемый терніонъ (Ternio, τρισσά). Доказательство на лицо. Нынѣшній 3 и 4 полулистъ этой неполной тетради составляютъ одно цѣлое, а въ текстѣ перерыва нѣтъ, стало быть надо полагать, что это былъ третій, и вмѣстѣ верхній листъ тетради, или точнѣе говоря терніона.

Подбирая пергаменные листы въ тетрадь, прежде чѣмъ бы класть одинъ листъ на другой и перегнуть ихъ по срединѣ для полученія настоящей тетради, писецъ нашего памятника расчертилъ каждый листъ линіями. На каждомъ листѣ, сообразно съ его величиною, прежде всего сдѣланы двѣ четырехугольныя рамки, по одной на каждый полулистъ, оставляя по срединѣ свободный просторъ для перегиба. Обыкновенно соблюдалось правило, что вышина рамокъ на обоихъ полулистахъ была одинакова, поэтому горизонтальныя черты рамокъ идутъ прямо черезъ цѣлый листъ пергамена, въ слѣдующемъ видѣ:

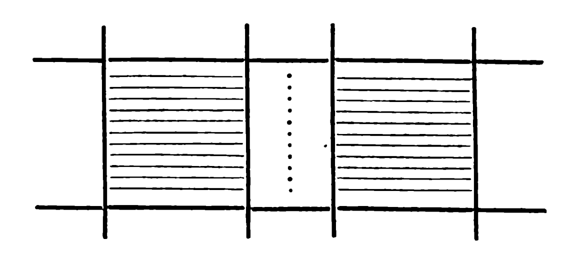

Если вслѣдствіе какихъ-нибудь поврежденій въ пергаменѣ одна половина развернутаго листа кожи вышла меньше или уже другой, тогда и въ другой половинѣ листа рамка проведена въ тѣхъ же размѣрахъ, не смотря на то, что тамъ просторъ позволялъ шире раскинуться. Какъ вообще для составленія тетрадокъ подбирались листы кожи одинаковой величины, такъ и рамки выходили по возможности одинаковой величины. Линіи рамокъ и внутри ихъ линіи строкъ врѣзаны острымъ грифелемъ такъ глубоко, что слѣдъ ихъ замѣтенъ и съ оборотной стороны листа, поэтому и не надо было здѣсь снова чертить. Всѣмъ этимъ палеографическимъ пріемамъ славянскіе писцы выучились отъ грековъ. Въ нашемъ памятникѣ буквы первой строки сидятъ на линіи рамки, а поэтому и всѣ слѣдующія строки на линіяхъ. Какъ извѣстно, для греческихъ рукописей этотъ способъ писанія считается старше того, когда буквы какъ будто бы висятъ на линіяхъ, опускаясь внизъ; для славянскихъ рукописей, гдѣ эти пріемы еще не достаточно изслѣдованы, я не рѣшаюсь придавать этому обстоятельству такое важное значеніе, чтобы уже на основаніи его одного, если нѣтъ другихъ болѣе вѣскихъ доказательствъ, относить подобнаго рода памятники къ X-му столѣтію. Палеографическіе пріемы славянскихъ рукописей измѣнялись гораздо медленнѣе греческихъ.

Мой взглядъ на значеніе какъ этого, такъ и прочихъ глаголическихъ памятниковъ въ исторіи церковнославянской письменности изложенъ въ различныхъ статьяхъ, спеціалистамъ извѣстныхъ; онъ проводится или предполагается и здѣсь въ Приложеніяхъ. Я не гонюсь за новыми гипотезами, довольствуясь тою, которая давно уже и, по моему убѣжденію, въ сущности вѣрно поставлена въ послѣднихъ трудахъ покойнаго Шафарика; всѣ новѣйшія открытія или изданія неизвѣстныхъ прежде памятниковъ,

въ числѣ которыхъ отселѣ и нашъ займетъ видное мѣсто, являются только блестящимъ оправданіемъ той основной мысли, что въ глаголическихъ памятникахъ сохранился древнѣйшій типъ и языка „старословѣнскаго“ и перевода священныхъ книгъ. Когда со временемъ это убѣжденіе упрочится въ славянской наукѣ, чему до сихъ поръ много мѣшало отсутствіе изданій,—тогда и вопросъ о происхожденіи глаголицы получитъ прочную постановку, отъ которой нельзя будетъ удаляться, какъ отъ исторически засвидѣтельствованной истины.

Въ изданіяхъ важныхъ текстовъ главное дѣло точность. Если она въ настоящемъ трудѣ достигла степени удовлетворительности, то я долженъ искренно благодарить кандидата с.-петербургскаго университета М. М. Козловскаго за рѣдкое усердіе, съ которымъ онъ мнѣ помогалъ вести корректуры текста и словоуказателя.

Спб. 12 іюля 1883 г.

И. В. Ягичъ.

Insignis itineris, quod Victor Grigorovicius (Grigorovič) anno 1844 et 1845 per Turciam fecerat, ubi Athonem et quas Slavi incolunt regiones Thraciae atque Macedoniae visit, praecipuus fructus in collectis comparatisque libris manu scriptis linguae palaeoslovenicae constitit, inter quos quattuor evangeliorum codex glagoliticus antiquissimus primum locum obtinet, quem **Marianum** inscriptum nunc demum, quadraginta fere annis postea, quam in Rossiam migraverat, totum in lucem edidi. Ex verbis ipsius Grigorovicii patet, primam notitiam nostri codicis, aliorumque glagoliticae scripturae librorum, qui in diversis monasteriis Athonis latere ferebantur, peregrinanti Rosso a viro nobili Antonio Mihanovicio, consule austriaco, qui tunc temporis Thessalonicae degebat, datam esse. In cuius familiaritatem receptus, cum in domo eius thessalonicensi multos codices palaeoslovenicos se vidisse contenderet, etiam unius fragmenti glagolitici mentionem fecit, sine dubio eiusdem, quod Mihanovicius postea vindobonensi litterarum slavicarum magistro celeberrimo, Miclosicio, dono dedit; nostri codicis particula est, duorum foliorum. Certe Grigorovicius consiliis atque auctoritate viri spectabilis adiutus mox in Athonem profectus est, ubi in bibliotheca monasterii Ζωγράφου codicem illum glagoliticum, qui abhinc annos quinque curis meis Berolini editus est, repperit, legit

primusque descriptionem brevissimam narrationi itineris, quam lingua rossica scriptam Casanii anno 1846 publicavit, intexuit. Sed nostro de codice, quem quidem secum abstulerat et cotidie, ut ita dicam, in manibus habebat, ibidem pauca tantum et quasi per transennam addidit, plurima silentio praeteriit. Verumtamen Ismael Sresnevscius, de litteris slavicis bene merentissimus, in libello quem in memoriam trium insignium philologorum, Preissii, Bodianscii, Grigorovicii scripsit, magnis laudibus liberalitatem Grigorovicii extollit, quod cum anno 1847 in Rossiam reversus Petropoli versaretur, benigno animo ipsi codicum suorum usum concesserit; semet ipsum tum primum ex libris manu scriptis Grigorovicii litteraturam glagoliticam didicisse confitetur, qua in re se eruditione atque doctrina viri familiaris fortiter sustentatum esse. Teste Sresnevscio Grigorovicius iam tum studiis litterarum glagoliticarum ex animo deditus erat, quas religiosa veneratione colebat, quemvis hisce arcanis initiare paratus.

Quanto studio quantoque amore non solum glagoliticarum litterarum sed totius antiquitatis slavicae vir piae memoriae iuvenili aetate flagraverit, iam ex illis percipere possum, quorum ipse Odessae in provectae aetatis sene testis fui. Neque Safaricum iuvenilis animi fervor fugerat, uti ex epistola, anno 1846 ad Pogodinum missa, perspicitur, ubi diligentiam Grigorovicii in investiganda antiquitate summopere laudat magnamque spem in proximis eius litterarum slavicarum, imprimis glagoliticarum studiis ponit. Spes, proh dolor, fefellit. Tamen in re, quae omnium exspectationes commoverat, ne Grigorovicius quidem prohibere potuit, quominus codex noster, quasi velis obtentus, paulatim in aspectum lucemque proferretur. Iam anno 1850 Miclosicius in Bibliothecae slavicae tomo primo, quem Vindobonae edidit, unius folii, CLXIX-ti, textum, a Gregorovicio sibi concessum, publici iuris fecit (pag. 262—263); evangelii a Ioanne capitis XIX versus 9—28 amplectitur. Possessor

totius codicis Miclosicio imposuisse videtur, cum praeter illud unum folium reliqua omnia deperdita esse affirmaret. Proximo anno iam ipse Grigorovicius publice professus est, codicem in suis esse manibus. In disputatiuncula enim, quam de litteris Slavorum ecclesiasticis rossice scripsit atque anno 1852 Casanii (in Commentationibus de lingua palaeoslovenica) edidit, pag. 62—63 de monumentis scripturae glagoliticae agitur, quorum paulo ante duo tantum, alterum evangelium Vaticanum, alterum fragmentum Tridentinum, nota fuerint, nunc autem tertium accesserit, in Athone a se visum atque in Itinerario breviter descriptum; sequuntur haec quae ad nostrum codicem referuntur verba: Ibidem ego codicem comparavi, uberiorem omnibus aliis, praeferentem notas proximae affinitatis cum Vaticano, ornatum glossis cyrillicis, quae quando scriptae sint, coniectura quidem definiri nequit, tamen affirmare licet, eas multo posterius additas esse. Glossae atque emendationes documento sunt, emendatorem serbicae gentis Slavum fuisse. — Haec Grigorovicius de nostro codice, neque satis multa, neque satis apta. Namque proximam affinitatem inter nostrum codicem et Vaticanum iam ideo nolim statuere, quod Vaticanus electas evangeliorum lectiones, Marianus quattuor evangelia continet; noster potius cum Zographensi comparandus erat, cuius notitiam, quantulacumque erat, Grigorovicius iam tunc habuit. Neque magni est momenti, quod codex noster glossis cyrillicis abundat, cum idem in utroque alio codice occurrat. Sed is erat mos eaque natura viri singularis, ut brevia atque obscura verba facere sive per ambages rem significare amaret; panegyricos habere ille quidem non renuebat, sed idem ille per complures annos gravis quaestionis resolutionem obstinato silentio retardare potis erat. Hanc eius indolem etiam Safaricus aegre passus est, in cuius epistolis, ad Pogodinum scriptis, nonnihil querimoniae occurrit; Sresnevscius vero non abstinuit, quominus publice doleret, quod evangelium glagoliticum

Grigorovicii etiam ignotum maneret — iure meritoque, namque brevis nota, quam eodem tempore Grigorovicius in ephemeridibus academicis, quae rossice Izvêstija inscribuntur, publicavit, nihil novi dixit, nisi quod codicem olim in monasterio b. Mariae virginis, quod scete (ἡ σκήτη) Deiparae appellatur, fuisse confirmavit, unde equidem denominationem codicis derivavi.

Proximo demum anno in eisdem ephemeridibus aliquanto uberior descriptio codicis brevisque notatio linguae et versionis apparuit: utrumque Grigorovicius scripserat et Sresnevscio, ephemeridum edendarum curam habenti, transmiserat, qui a se lectorem monere voluit, quanti sit aestimandus codex noster, cuius similes perpauci exstent neque ullus eorum pleniorem evangeliorum textum conservaverit.

Eodem fere tempore etiam Safaricus aliquot specimina versionis codicis nostri accepit, quibus in libro, quem de origine atque monumentis scripturae glagoliticae anno 1853 Pragae edidit, optime usus est.

Utrumque familiaritatis officium, quantumcumque fuit, Grigorovicius accurate expleverat: menda textus, tam in ephemeridibus academicis quam in libro Safarici publicati, neque multa sunt neque gravia; certe auctori vitio ea vertere nolim.

Ita res se habuit per aliquot annos, neque expleta est diuturni philologorum desiderii exspectatio, ut codex in lucem prodiret, illustratus annotationibus Grigorovicii. Verum quaestio de origine et progressu scripturae glagoliticae, doctis commentationibus Copitarii, Safarici, Miclosicii, aliorum denuo excitata, quas alii frustra refutare conabantur, alii haesitantes in medio relinquebant, Sresnevscio consilii capiendi ansam dedit, ut reliquias litterarum glagoliticarum tanquam uno conspectu amplecteretur brevemque earum historiam scriberet, additis speciminibus linguae et litteraturae. Hoc opus in ephemeridibus societatis archaeologicae petropolitanae, tomo

altero et sequentibus, deinde separatim in libro, qui rossice Vetera monumenta glagolitica inscribitur, prodiit. Nostri codicis pag. 91—115 mentio fit, sed specimina textus fere omnia e prioribus editionibus repetita sunt, neque quae de grammatica atque vocabulorum scribendorum ratione tractant, magni sunt habenda; quod ne mireris, reputa, quaeso, quantulum codicis nostri auctor noverit. Sresnevscium nimirum etiam tum fugerat, quod Mihanovicii appellabatur fragmentum partem esse codicis nostri, duo folia primi quaternionis, avulsa nescio per quem et quando, sed Mihanovicio ex Athone allata, nisi fallor, anno 1843, a satellite, graecae nationis et fidei homine, Mina. Maioris est momenti, quod Sresnevscius e fragmentis, quibus usus est, neque patriam codicis cognoscere potuit. Quemadmodum enim dubitari nequit, quin evangelium Ostromiri in Rossia scriptum sit, ita multa, quae grammaticae sive orthographiae codicis nostri propria sunt, certo certius patriam eius produnt atque in finibus Serborum sive Croatorum cisdanubianorum scriptum esse coarguunt.

Iterum aliquot anni praeterierunt. Grigorovicius iam dudum publici litterarum slavicarum professoris munere in universitate Odessensi fungebatur, cum anno 1872, collega ei datus, consuetudines et amicitias cum viro optimo iunxi. Atque cum hominem multum sane discrepantem a solito vivendi more, suspiciosum difficilemque natura, sed studiis litterarum sincere deditum vidissem, iam ab initio mihi proposui, ut omnia evitarem, quae mollem animum offendere possent. Itaque haud raro in humilem domunculam, ubi domicilium ei erat, devertens benigneque ab eo exceptus, iucundos quidem sermones de rebus slavicis habui, qua in re stupendam viri eruditionem admiratus sum, sed librorum manuscriptorum, qui in occluso scrinio avidis aspectibus se subducebant, mentionem facere ex industria supersedi, ipsius arbitrio permittens, ut quae vellet ostenderet. Qui sane nonnulla fragmenta serbica

mecum communicavit et ut publici iuris facerem gratuito concessit, sed nostri codicis inspiciendi occasionem non praebuit. Autumno anni 1874, cum Berolinum me abiturum constaret, tum demum tres lucis acumine scriptas tabulas in memoriam familiaritatis dono accepi, quibus in editione codicis Zographensis (videsis Prolegomena, pag. XXXVIII—XLV) usus sum. Memini equidem me tum primum a Grigorovicio audivisse, ipsum thesauri sui editionem quam dicunt photographicam paravisse; nisi fallor, penuria pecuniae rem impediit. Idem et A. Victorovius, bibliothecarius mosquensis, qui collectionem codicum Grigorovicii describebat (Mosquae anno 1879 liber prodiit) hisce verbis confirmat: Constat, inquit, Grigorovicium iam dudum in animo habuisse, codicem suum glagoliticum totum in lucem edere; postea cum sumptus non suppeditaret, partem tantum, scilicet evangelium Lucae, publicare satis habuit, quod sub auspiciis Gorscii anno 1871 in aedibus Laurae Sergii — locus non procul a Mosqua situs est — faciendum curavit. E documentis, quae in fasciculo reliquiarum huius operis servantur, viginti duas paginas codicis hoc modo depictas esse perspicitur, quarum singulae in decem, viginti et pluribus exemplaribus praesto sunt. Cur incepto discessum sit, incertum est; verum anno 1875 Grigorovicius eandem operam aedibus chartographicis summi rerum militarium praetorii, quod Petropoli est, commisit, ubi tercenta exemplaria evangelii Lucae φωτογραφικῶς in lapide impressa confici iussit. Aliquot folia huius editionis, vivo auctore, sub prelo prodierunt, cetera post mortem completa sunt.

Grigorovicius anno 1876, mense decembri, die XIX, mortem obiit. Pretiosa codicum collectio, in quorum numero noster, ab heredibus Musaeo publico mosquensi, quod Rumianzovii appellatur, vendita est, photographica vero exemplaria evangelii Lucae a Societate Bibliophilorum petropolitana, de litteris slavicis optime merita, comparata sunt et inter opera anni 1881 sociis distributa.

Ita factum est, ut monumenti linguae palaeoslovenicae praestantissimi pars tantum, et ea quidem non nisi characteribus glagoliticis, qui lectu difficiles sunt, exarata communem in usum data sit. Verum equidem iam pridem mihi persuaseram, antiquissima quaeque illius linguae monumenta, quorum numerus non est magnus, tota plane edenda esse, cui sententiae vir summae auctoritatis, Miclosicius, quem magistrum grato animo appello, aliique studiorum socii accedunt. Itaque cum anno 1880 denuo Petropolim migrassem, ut Sresnevscio, litteris slavicis praematura morte abrepto, succederem, nullam moram interposui, quominus codicis edendi curam gererem. Imperialis Scientiarum Academiae coetus alter, qui linguae rossicae litterisque slavicis operam dat, studio et favore votis meis succurrit atque ut codex Mosqua Petropolim mitteretur, impetravit, qua in re etiam illorum qui Musaeo mosquensi praesunt magnam liberalitatem laudare aequum est. Aestate proximi anni iam totum codicem, characteribus cyrillicis accuratissime transcriptum, sub prelum mittere fas erat, sed cum typi cyrillici, qui tunc in officina nostra in usu erant, mihi minus placerent, Academia imperialis precibus meis satis faciens novos ad exemplar vindobonensium faciendos curavit. Hoc intervallo usus equidem nonnihil studii et laboris ad exornandam hanc editionem contuli, quam utinam optimo cuique probaverim.

Codex noster membranaceus est; olim viginti tribus quaternionibus constabat, singulorum foliorum magnitudo ex duabus speciminum tabulis, quae editioni adiectae sunt, apparet. Sed primi quaternionis nunc non nisi duo ultima folia restant, Vindobonae apud Miclosicium habentur, ubi anno 1881 describere licuit. Primum cuiusvis quaternionis folium dextra ex parte in summo angulo littera

glagolitica numeri instar annotatum est, verum secundi et tertii quaternionis numerus (glagoliticum ⰱ et ⰲ erat) abest, nisi fallor propterea, quod summi foliorum margines circumcisi sunt. Deinceps inde numerus ubique suo loco legitur, scilicet fol. 17 initium quarti quaternionis notatur glagolitica littera ·ⰳ·, fol. 25 initium quinti quaternionis littera ·ⰴ·, fol. 33 init. sexti quatern. lit. ·ⰵ·, fol. 41 init sept. quatern. lit. ·ⰶ·, fol. 49 init. octavi quatern. lit. ·ⰷ·, fol. 57 init. noni quatern. lit. ·ⰸ·, fol. 65 init. decimi quatern. lit. ·ⰹ., fol. 73 init. undec. quatern. lit. ·ⰰⰹ·, fol. 81 init. duodec. quatern. lit. ·ⰱⰹ·, fol. 89 init. dec. tert. quatern. lit. ·ⰲⰹ·, fol. 97 init. dec. quart. quatern. lit. ·ⰳⰹ·, fol. 105 init. dec. quinti quatern. lit. ·ⰴⰹ·, fol. 113 dec. sexti quatern. lit. ·ⰵⰹ·, fol. 121 numerus ·ⰶⰹ· abest proptera, quod folium mancum est, fol. 129 init. dec. octavi quatern. notatur lit. ·ⰷⰹ·, in hoc quaternione deest folium sextum, lacuna expleta est intercalato folio posterioris scripturae cyrillicae, fol. 137 init. dec. noni quatern. lit. ⰸⰹ, fol. 145. init. vigesimi quatern. lit. ·ⰺ·, fol. 153 init. viges. primi quatern. not. lit. ⰺⰰ, fol. 161 init. viges. secundi quatern. lit. ⰺⰱ, et huic quaternioni deest unum, et quidem septimum folium, lacuna non est expleta, fol. 169 initium ultimi, vigesimi tertii, fasciculi notatur lit. ⰺⰲ, cuius quattuor tantum folia restant, neque quaternio, sed ternio videtur fuisse, quoniam tertium et quartum folium cohaerent, scilicet ultimum ordinem efficiunt.

In componendis singulis quaternionibus ex quaternis foliis, medio inflexis, scriba codicis eam regulam observavit, ut ante omnia quodvis folium per totam latitudinem lineis obduceret, cuius negotii figuram habes supra pag. XVIII appositam.

Lineae adhibito graphio sive stilo adversa ex parte folii insculptae sunt, a tergo vestigia sulcorum apparent. Nostro in codice litterae non e linea dependent, sed in lineis aut inter lineas scriptae sunt. Quae res cum in codicibus slavicis adhuc parum investi-

gata sit, hac una de causa codicem nostrum saeculo decimo annumerare non ausim; attamen plura alia fidem faciunt eum exeunte saeculo decimo aut certe non multo postea scriptum esse.

Quantum equidem litteras glagoliticas antiquissimas ad illustrandam tam linguae palaeoslovenicae quam humanitatis veterum Slavorum historiam conferre existimem, iam inde colligitur, quod gravissimis huius scripturae monumentis, Assemaniano, Zographensi, nunc Mariano, deinceps operam impendi. Re penitus perpensa ego mihi iam dudum persuasi Safaricum recte vidisse, cum primordia litterarum slavicarum e glagolitica litteratura derivasset. Quae novissime in lucem prolata sunt monumenta, in quorum numero codex noster non ultum locum occupat, huic sententiae maiorem in diem fidem addunt. Quodsi numerus illorum, qui Safarico suffragantur, paulatim creverit, cuius rei magnam fiduciam habeo, ipsa quaestio de origine litteraturae glagoliticae, hoc adminiculo nisa, aliquanto expeditior fiet.

In edendis antiquis monumentis accuratione opus est. Equidem ceteroqui exemplum codicis glagolitici, cuius veram effigiem in speciminibus ad calcem operis adiectis habes, diligentissime imitatus sum, nisi quod characteres glagoliticos cyrillicis transcripsi, qua in re codicis Zographensis normam observavi. Quidquid commeratione dignum censui, in notis adieci, ubi variantes lectiones ceterorum codicum, qui vetustate praestant, annotavi. Quae explendi quattuor evangeliorum textus gratia ex aliis codicibus addidi, uncis inclusa sunt.

Sub finem operis additamenta habes duo: alterum, lingua rossica scriptum, de orthographia sive palaeographia nostri codicis aliisque rebus grammaticis, nec non de universa palaeoslove-

nicae evangeliorum versionis natura, praecipue codicum glagoliticorum, tractat; alterum indicem verborum locupletissimum praebet. Atque in indice verborum conscribendo id potissimum eloborare conatus sum, ut primae versionis laborem, e lingua graeca in linguam slavicam factae, rationemque quae in delectu verborum inter textum graecum et palaeoslovenicum intercedit, quam accuratissime indicarem. Qua de causa quotquot vocabula graeca uni slavico respondent, omnia suis locis diligenter apposui, ut quasi uno obtutu perspiceretur, quam arte interpres slovenicus vestigia exemplaris graeci presserit. Hoc denique modo spero fore ut eruatur, utrum unus graecum evangeliorum textum in linguam slovenicam verterit an plures participes fuerint, quod mea quidem sententia non procul a vero abest.

Scribebam Petropoli, die XXII Septembris MDCCCLXXXIII.

V. Jagić.

ОТЪ МАТѲЕА.

I.

[1 Кънигы ро(ж)дъства іс҃ х҃ва с҃на д҃(ва. с҃на) авраамлꙗ. 2 авраамъ роди исака. исакъ же роди иꙗкова. иꙗковъ же роди июдѫ и братиѭ его. 3 июда же роди фареса и зара ѿ тамари. фаресъ же роди езрома. езром же роди арама. 4 арам же роди авинадава. авинадавъ же роди нашона. нашонъ же роди 5 вооса ѿ рахавы. воосъ же роди ѡвида ѿ роуды. ѡвидъ же роди иесеа. 6 иесеи же роди дв҃да цр҃ѣ. дв҃дъ цр҃ъ роди соломона ѿ оурииниѩ. 7 соломонъ же роди

Критическія примѣчанія. *Начало текста (евг. Матѳ. I—V. 24) заимствовано изъ деченскаго четвероевангелія, рукописи болгарскославянской XIII вѣка, хранящейся въ Имп. публ. библіотекѣ съ слѣдующимъ заглавіемъ:* І҆еѵ҃листъ ѿ Матѳеа гл҃а а҃. *Строка 1 въ ркп.* родъства, *что въ скобкахъ, того нельзя прочесть.* *7 вм.* авинадавъ *слѣдовало написать* аминадавъ, *какъ въ греч. т. и въ сав. кн. остр. ев.* *9 послѣ перваго* роди *пропущено* сальмона. сальмонъ же роди; *эти слова пропущены такъ же въ савиной книгѣ, гдѣ они прибавлены новою рукою.*

ровоама. ровоам же роди ѡвида. ѡви-
дъ же роди иаса. 8 иасъ же роди иѡсафа-
та. иѡсафатъ же роди иѡрама. иѡра-
м же роди иѡзиѭ. 9 иѡзиꙗ же роди иѡ-
адама. иѡадам же роди ахаза. аха-
зъ же роди ѥзекиѭ. 10 ѥзекиꙗ же роди ма-
насиѭ. манасиꙗ же роди амана. ама-
нъ же роди иѡсиѭ. 11 иѡсиа же роди ѥхе-
ниѭ и братиѭ ѥго. въ прѣселениѥ ва-
вилонъскоѥ. 12 по прѣселении же вавило-
(нъсц)ѣмъ ѥхениа роди солотаила. соло-
таилъ же роди зоровавеля. 13 зоровавелъ
же роди авиоуда. авиоудъ же роди ѥлиакї-
ма. ѥлиакимъ же роди азора. 14 азоръ же роди
садока. садокъ же роди ахима. ахимъ же ро-
ди ѥлиоуда. 15 ѥлиоудъ же роди ѥлиазора.
ѥлиазоръ же роди матъдана. матъда-
нъ же роди иꙗкова. 16 иꙗковъ же роди иѡ-
сифа мѫжа мариина из неѩже роди сѧ
і҃съ нарицаѥмыи х҃съ. 17 Всѣхъ же родъ ѿ
авраама. до д҃вда родъ :д҃і: и ѿ д҃вда до прѣ-
селениꙗ вавилонъскааго родъ :д҃і: ѿ прѣ-
селениꙗ же вавилонъскааго до х҃а родъ
д҃і. 18 Исх҃во рождъство сице бѣ. ѡбрѫче-
нѣи бывши матери ѥго марии иѡси-
фоу. прѣжде даже не сънидоста сѧ ѡбрѣ-

Стр. 1 вм. ѡвидъ *въ сав. кн.* авидъ *съ надписаннымъ* а. *2 вм.* иаса иасъ *сав. кн.* аса асъ. *3 вм.* иѡрама иѡрам *въ ркп. вѣроятно по недоразумѣнію переписчика написано* исарама исарам. *въ концѣ стр. 8* ѥхе *слѣдовало написать* ѥхо. *11 въ скобкахъ ставл. нельзя въ ркп. прочесть; вм.* солотаилъ *въ сав. кн.* салатиилъ (σαλαθιήλ). *13—14 вм.* ѥлиакимъ *въ сав. кн.* алиакимъ, *вм.* азоръ *(такъ и въ остр. ев.)* азаръ. *16 вм.* ѥлиоуда *(такъ и остр. ев.): въ сав. кн.* елиоудѫ, *м. б. въ доказательство, что уже тогда* ѫ *близко подходилъ къ звуку* а. *16—17 въ сав. кн.* елиазаръ (ἐλεάζαρ). *19 вм.* роди сѧ *въ никол. ев.* изыде. *24 въ ркп.* рождъствоу. *26 вм.* сънидоста сѧ *въ сав. и ассем.* сънасте сѧ, *остр. ев.* сънаста сѧ.

те сѧ имѫщиѥ въ чрѣвѣ бѣ ѿ д҃ха с҃та. 19 Иѡсифъ же мѫжь ѥѩ праведенъ сыи не хотѣ обличити ѥѩ. въсхотѣ же таи пѹстити ѫ. 20 сице же ѥмоу съмыслъшю. се аг҃гелъ г҃нь въ сънѣ ꙗви сѧ ѥмоу г҃лѧ. иѡсифе с҃ноу д҃въ. не оубои сѧ приѩти ѥѧ. мариѭ жены твоѥѩ. рождъшеѥ бо сѧ въ ѥѥи ѿ д҃ха с҃та ѥстъ. 21 родитъ же с҃нъ и нарешиꙇ имѧ ѥмоу і҃съ. тъ бо с҃п҃сетъ люди своѩ ѿ грѣхъ ихъ. 22 се же все быстъ да сбѫдет сѧ реченоѥ ѿ б҃а. пр҃ркомъ г҃лѭщимъ. 23 се д҃ваꙗ въ чрѣвѣ приѥмлѥть. и родитъ с҃нъ и нарекѫтъ имѧ ѥмоу ѥмьманоуилъ. ѥже ѥстъ сказаѥмоѥ. с нами б҃ъ. 24 въставъ иѡсифъ ѿ съна. створи ꙗко же повелѣ ѥмоу аг҃гелъ г҃нь. и приѩ женѫ своѭ. 25 и не знааше ѥѩ. донъдеже родитъ с҃нъ свои пръвѣнецъ и нарече имѧ ѥмоу і҃съ.

II.

1 Іс҃оу рожъшю сѧ въ видлеѡмѣ июд(еисцѣмъ) въ д҃ни ирода ц҃рѣ. се влъсви ѿ въстокъ пр҃идошѧ въ ѥр҃л҃мъ 2 г҃лѭще. где ѥстъ (рождии сѧ) ц҃ръ июдеискъ. видѣхомъ бо ѕвѣздѫ (ѥго) на въстоцѣ и приидохомъ поклонит(ъ сѧ)

Стр. 1 бѣ *лишнее слово.* *2 вм.* сыи *можно читать* сы и, *но тогда въ стр. 3 вм.* хотѣ *надо читать какъ въ сав. кн.* хотѧ. *4 вм.* съмыслъшю *въ сав. кн. правильно* съмышльшю, *ассем. остр.* оумышльшоу. *6* ѥѧ *лишнее слово.* *11 вм.* ѿ б҃а *въ сав. кн.* отъ г҃и, *остр. ев.* отъ г҃а (ὑπὸ κυρίου). *12* д҃ваꙗ *въ подражаніе греческому* ἡ παρθένος, *сав. кн. остр.* дѣва, *вм.* приѥмлеть *(такъ въ никол. ев.) сав. кн. остр. ассем.* прииметь. *16 вм.* приѩ *въ прочихъ текстахъ* приѩтъ. *17 вм.* родитъ *слѣдовало бы ожидать* роди, *такъ остр. сав. ассем.* *19 и слѣд. въ скобк. ставл. нельзя прочесть.* *20* въстокъ *м. б.* въстока, *нельзя точно разобрать, такъ и въ стр. 21 слово* рождии сѧ *прибавлено по другимъ текстамъ.*

ѥмоу. 3 оуслышавъ же иродъ цр҃ь съмѧте сѧ. и вси кр҃ѧмлꙗне съ нимъ. 4 и събра всѧ старѣишинꙑ и книжникꙑ людьскꙑ . въпрашаѩ оу нихъ гдѣ х҃съ раждаѥт сѧ. 5 ѡни же рѣшѧ ѥмоу. въ видлеѡмѣ июдеисцѣмъ. тако бо писано ѥстъ пр҃ркомъ 6 и тꙑ видлеѡме землѥ июдова ничим же мьньши ѥси въ в҃лкахъ июдовахъ. ис тебе бо изꙑдетъ в҃лка иже оупасеть люди моѩ и҃зл҃ю. 7 тъгда иродъ таи призва влъсви испꙑта ѿ нихъ врѣмѧ ꙗвлъшеѥ сѧ ѕвѣ҃зꙑ. 8 и пославъ ѩ въ видлеѡмъ р҃е. шедше испꙑтаите извѣстьно ѡ отрочѧти. ѥгда же ѡбрѧщете и възвѣстите ми. да и азъ шедъ поклонѫ сѧ ѥмоу. 9 ѡни же послоушавъши цр҃ѣ идошѧ. и се ѕвѣзда ꙗже видѣшѧ на въстоцѣ идѣше (прѣдъ) ними. дондеже пришедъши ста врьхꙋ (идеже бѣ) ѡтрочѧ. 10 видѣвши же ѕвѣ҃здѫ възра(доваш)ѧ сѧ радостиѫ великѫ ѕѣло. 11 и шъдше въ храминѫ видѣшѧ ѡтрочѧ съ мариѥѫ материѫ ѥго. и падъше поклонишѧ сѧ ѥмꙋ и (ѿвръзъ)ше скровищꙗ своꙗ. принесошѧ ѥмꙋ (дарꙑ) злато и ливанъ и змирнѫ. 12 и ѿвѣтъ (приимъ)ше въ сънѣ не възвратишѧ сѧ къ и(родоу) нъ инѣмъ пѫтемъ ѡтидошѧ въ странѫ своѭ. к҃ѕ. 13 Ѿшедшимъ же влъхвомъ

Стр. 2 вм. вси кр҃імлꙗне *въ другихъ текстахъ по греческому* вьсь иероусалимъ. *Въ стихѣ 4-мъ вм.* събра *въ другихъ текстахъ* събравъ, *только сав. кн.* събра, *а вм.* въпрашаѩ *вездѣ* въпрашааше. *14* влъсви *ошибочно вм.* влъхвы. *15* ꙗвлъшеѥ *вм.* ꙗвльшаѩ *по сербскому правописанію.* *17 вм.* ѡбрѧщете и *по другимъ сп. правильнѣе* ѡбр. е, възвѣстите *въ ассем. николь., но остр. и сав. кн.* повѣдите. *19 правильнѣе было бы* послоушавъше. *23* шъдше *въ друг. текстахъ* въшьдъше. *26* принесошѧ: *ассем.* принѣсѧ. *29* ѡтидошѧ: *ассем. сав. кн.* отидѫ. *30 правильная форма была бы* ошьдъшемъ, *какъ ассем. сав. остр.*

се аггл҃ъ гн҃ъ ꙗви сѧ въ сънѣ иѡсифоу гл҃ѧ. въстани поими ѡтроча и матере его и бѣжи въ егупетъ. и бѫди тоу доньдеже ти рекѫ. хощетъ бо иродъ искати ѡтрочѧте да погоубить е. 14 ѡнъ же въставъ поѧ ѡтроча и матере его нощиѫ и ѡтиде въ егупетъ. 15 и бѣ тоу до оумрътиа иродова. и да събѫдет сѧ реч҃еное ѿ г҃а пр҃ркомъ гл҃ѫщымъ. ѿ егупта възвахъ сн҃ъ мои.
16 тъгда иродъ видѣвъ ꙗко поржганъ бы҃ ѿ влъхвъ. разгнѣвавъ сѧ ѕѣло. и пославъ изби вса ѡтрокы сѫщаѩ въ видлеѡмѣ и въ всѣхъ прѣдѣ(лѣ)хъ его. ѿ двою лѣтоу и ниже по врѣмени еже испыта ѿ влъхъвъ. 17 тъгда събы҃ сѧ реч҃еное иеремиемъ пр҃ркомъ гл҃ѫщымъ.
18 гла҃ великъ слышанъ бы҃. плачь и рыданиe. и въплъ многъ. рахилъ плачѫщи сѧ чадъ своихъ. и не хотѣаше оу(тѣши)ти сѧ. ꙗко не сѫтъ. ко҃ мла҃нцемь.
19 Оумершю же иродоу. се аггл҃ъ гн҃ь въ (сънѣ ꙗ)ви сѧ иѡсифоу въ егуптѣ 20 гл҃ѧ. въставъ поими ѡтроча и матере его и (иди въ) землѫ изл҃евѫ. изъмрѣшѧ бо иск(ѫщии) д҃шѧ ѡтрочате. 21 ѡнь же въставъ (поѩтъ ѡ)троча и матеръ его. и вънидe въ (землѭ) изл҃евѫ. 22 слышавь же ꙗко архела(и ц҃ртвоу)етъ въ июдеи. въ ирода мѣсто ѿц҃а (свое)-

Стр. 2 въстани *(такъ въ николь. ев.):* въставъ *ассем. сав. остр.;* матере *(такъ и въ строкѣ 6) старинная форма, случайно сохранившаяся.* 5 *вм.* поѧ *во всѣхъ прочихъ* поѩтъ. 8 и *лишнее слово.* 9 *лучше* гл҃ѫщемь *или* гл҃ѫщьмь, *точно такъ въ 16* гл҃ѫщымъ: *въ прочихъ текстахъ* гл҃ѫщемъ. 14 *въ ркп.* врѣмении. 17 *вм.* великъ *въ проч. ркп.* въ Рамѣ *или какъ въ сав. кн.* оу Рама, *слово* великъ *можетъ быть вм. прилагат.* рамѣнъ, *такъ переписчикъ могъ понять слова* въ рамѣ. 20 не сѫть *въ ркп. безъ смысла* несъсѫтъ. *Слова ставленныя въ скобки не могутъ быть прочитаны, потому что рукопись испорчена.*

го. оубоꙗ сѧ тамо ити. вѣстъ же приимъ въ сънѣ ѿтиде въ странѫ гали(леи)скѫ. 23 и пришедъ въсели сѧ въ градъ нарицаѥмъıи назаредъ. да събѫдет сѧ р҇еноѥ пр҇ркы. ꙗко назареи нар҇ет сѧ ⁘ к҇о нед.

III.

1 Въ тыѧ же дьнии прииде иѡанъ кр҇ттлъ проповѣдаѧ въ поустыни июденсцѣи. 2 гл҃ѧ покаите сѧ. приближи бо сѧ цр҇тво небескоѥ. 3 се оубо ѥстъ р҇еноѥ. исаиѥмъ пр҇ркомъ гл҃ѫщымъ. гл҇с въпиѭщааго въ поустинии. оуготоваите пѫтъ г҇нъ. правы творите стѫзы ѥго. 4 самъ же иѡанъ имѣаше ризы своѧ ѿ власъ велъбѫждь и поꙗсъ оусниѥнъ ѡ чрѣслѣхъ ѥго. ꙗдь же ѥго бѣ прѫѕи и медъ дивии. 5 тъгда исхождааше к немоу кр҇лмъ и вьсѣ июдеа и всѣ страна иѡрданьскаа 6 и крьщаахѫ сѧ оу него въ иѡрданьсцѣи рѣцѣ исповѣдаѭще грѣхы своꙗ. к҇о.

7 Видѣвь же многы фарисеꙗ и садоукеꙗ грѧдѫщѧ на кр҇щениѥ ѥго. р҇е имъ исчадна ехиднова. хто сказа вамъ бѣжати ѿ грѧдѫщааго гнѣва. 8 створите оубо плодъ достоинъ покааниа 9 и не начинаите гл҃ати въ себѣ ѡ҃ца имамы авраама. гл҃ѫ бо вамъ ꙗко можетъ б҃ъ ѿ камениа

Стр. 9 небескоѥ *такъ и въ сав. кн., ассем. остр.* небесьноѥ; се *въ проч. текстахъ* сь *(по греч.* ὁ*)* реченоѥ *(такъ въ никол. ев.): въ проч. текс.* реченъıи. *12* стѫзы *болгаризмъ вм.* стьзѧ. *13 въ прочихъ текстахъ* ризѫ своѭ. *14* ѥго *такъ еще въ сав. кн., проч. списки* своихъ. *15* прѫѕи *такъ сав. и ник. ев.*, акриди *асс.*, акридъ *остр.* *18* оу него*: въ проч. сп.* отъ него. *22* хто *замѣч. форма для произношенія.*

сего въздвигнѫти чада авраамови.
10 оуже бо сѣкира при корени дрѣва лежї-
тъ. всѣко оубо дрѣво ѥже не творить
плода добраа̑го посѣкаѥмо бываѥ-
тъ и въ огнь въметаѥмо .·. 11 Азъ ѹбо
кр҃щаѭ вы водоѭ въ покаание. грѧдꙑ
бо по мнѣ крѣплии мене ѥстъ. ѥмѹ
же нѣсмь достоинъ сапога понести.
тъи вы кр҃тить д҃хомь ст҃ымь и огнемь.
12 Ѥмоуже лопата въ рѫкоу ѥго. и потрѣ-
битъ гоумно своѥ. и съберетъ пшени-
цѫ въ житницѫ. а плѣвы съжеже-
тъ огнемь негасимꙑимь. кѡ҃.
13 .·. тъгда .·. з҃. Прииде ис҃ъ ѿ галилеѩ
на иорданъ къ иоаноу кр҃тити сѧ
ѿ него. 14 иоанъ же възбранꙗаше ѥмѹ
гл҃ѧ. азъ трѣбоуѭ ѿ тебе кр҃тити сѧ.
а ты ли грѧдеши къ мнѣ. 15 Ѿвѣщавъ
же ис҃ъ рече к немоу. остани нн҃ѣ. та-
ко бо подобно намъ ѥстъ. испл҃ъни-
ти всѣкѫ правдѫ. Тъгда остави и.
и кр҃ти сѧ ис҃ъ възыде абиѥ ѿ воды. (и се)
ѿвръзоша сѧ ѥмоу нб҃са и видѣ (доухъ)
б҃жии сходѧщь ꙗко и голѫбь и грѧдѫщь
на нь. 17 и се гл҃ с нб҃съ гл҃ѧ. се ѥсть сн҃ъ мои въ-
злюбеныи о немже бл҃гоизволихъ. кѡ҃.

IV.

1 тъгда. з҃а. Възведенъ бы҃ ис҃ъ д҃хомь въ
поустынѭ искоусити сѧ ѿ диꙗвола.

Стр. 5 въметаѥмо: *въ иныхъ текстахъ* вьмѣтаемо. 7 *вм.* бо *обыкн.* же. 8 нѣсъмъ *болгаризмъ вм.* нѣсмь. 10 въ рѫкоу: *въ николь. евг. единств. число по греческому.* 20 *вм.* испльнити *зогр.* съкончати. 22 кр҃ти сѧ *вѣроятно вм.* кр҃тивъ сѧ *или* крьщь сѧ (βαπτισθείς) *какъ въ зогр.*, абиѥ: *въ ркп.* абыѥ. 26 възлюбеныи *болгаризмъ.* 28 искоусити *(такъ и зогр.): ассем. остр. сав.* искоусить.

2 и пощъ сѧ .м҃. д҃нии и .м҃. нощии послѣдъ же възалъка. 3 и пристѫпи искоуситель и р҃е кмоу. аще с҃нъ кси б҃жии. реци камению семоу да бѫдѫтъ хлѣби. 4 онъ же отвѣщавъ р҃е. писано кстъ не о хлѣбѣ кдиномъ живъ бѫдетъ ч҃лвкъ. нъ о всѣкомъ г҃лѣ исходѧщиимъ изъ оустъ б҃жиихъ. 5 тъгда поѩтъ и диѩволъ въ с҃тыи градъ и постави и на крилѣ цр҃къвнѣмъ 6 и р҃е кмоу аще с҃нъ кси б҃жии връзи сѧ долоу. писано бо кстъ ѩко аг҃ломъ своимъ заповѣстъ о тебѣ и на рѫкоу възмѫтъ тѧ. да не кгда прѣтъкнеши о каменъ ногы твокѩ. 7 р҃е же кмꙋ ис҃ъ. пакы писано кстъ. и не искоусиши г҃а б҃а своего. 8 пакы поѩтъ и диѩволъ на горѫ высокѫ ѕѣло. и показа кмоу всѣ цр҃твиа всего мира и славѫ ихъ 9 и р҃е емоу. въсѣ си тебѣ дамъ аще падъ поклониши ми сѧ.

10 тъгда г҃ла кмоу ис҃ъ. иди за мѧ сотоно писано бо кстъ. г҃и б҃оу твокмоу поклониши сѧ и томоу кдиноомоу послоужиши.

11 тъгда оостави и диѩволъ. и се аг҃ли пристѫпишѧ и слоужаахѫ кмоу. к҃о. з҃а. нед.

12 Слышавъ же ис҃ъ ѩко иоанъ прѣданъ бы҃ отиде въ галилеѭ 13 И оостави назаредъ. (и при)шедъ въсели сѧ вь каперънаоумъ вь поморие вь прѣдѣлѣхъ заоулониихъ. и не(ꙋдалим)лиихъ. 14 да събѫдеть сѧ р҃ное иса(иемъ) пр҃ркомъ г҃лѭщимъ. 15 землѩ заоуло-

Стр. 2 пристѫпи*: въ проч. текстахъ причастіе* пристѫпль. *3* реци *вм.* рьци; *вм.* камению семоу *въ проч. текст.* да камение се. *4* хлѣби: *въ ркп.* хлѣбы. *7 обыкнов.* бж҃ии. *10* долоу *такъ и въ сав. кн., остр.* низъ, *асс.* низоу. *12* не кгда: *сав. кн.* не когда, *остр. ассем. только* не. *17* въсѣ си*: въ ркп.* въсѣ сыи. *19* иди за мѧ *(такъ и въ остр. сав. кн.)*: отиди *(безъ* за мѧ*) ассем. зогр.* *22* оостави*: вѣроятно вм.* оставь *(такъ зогр.)*.

(нѩ) землѩ неѵдалимлѩ. пѫтъ морю (об онъ) полъ иѡрдана. галилеа ꙗзыкъ. 16 людиѥ сѣдѧщии въ тьмѣ видѣшѧ свѣтъ (вел)ии и сѣдѧщиим въ странѣ и сѣни съмрътьнѣи. свѣтъ въсиꙗ имъ. 17 Отъ толи начѧтъ ис҃ъ проповѣдати и гл҃ати. покаите сѧ приближи сѧ цр҃тво нб҃сноѥ. ко҃ нѣ҃ ⁖ за҃ нѣ҃ ⁖
18 Ходѧ же ис҃ъ при мори галилеистѣмъ. видѣ дъва брата. симона нарицаѥмааго петра. и аньдреѭ брата ѥго. въмѣтаѭщѥ мрѣжѧ въ море. бѣста бо рыбарѣ. 19 и ре҃ има градѣта по мнѣ и створѭ ва ловца чл҃комъ. 20 ѡна же ѡставлъшѣ мрѣжѧ своѩ по немь идоста. 21 И прѣшедъ ѿ тѫдоу оузрѣ ина дъва брата ꙗкова зеведеѡва и іѡана брата ѥмоу. въ кораби съ зеведеѡмъ ѿцемъ ѥю. завазаѭща мрѣжѧ своѩ. и възва ꙗ. 22 ѡна же абиѥ ѡставлъша корабль (и) ѿца своѥго по ниѥмъ идоста. 23 за҃. И прохождааше вьсѧ галилеѭ ис҃ъ. оуча на сънъмищиихъ ихъ. и проповѣдаѧ ѥѵ҃лиѥ цр҃твиꙗ. и цѣлѧ вьсѣкъ недѫгъ. и вьсѣкѫ ꙗзѫ вь людехъ. ко҃. нѣ҃.
24 изыде слоухъ ѥго по вьсеи сирии и приведошѧ ѥмоу вьсѧ болѧщѧѩ. различьними недѫгы и страстьми ѡдръжимъı и бѣсьнꙑѩ и мѣсачнъıѩ зълꙑѩ недѫгы имѫщѧ и осла(бе)нꙑѩ жилами и исцѣли ꙗ. за҃. ст҃лемь
25 И по немъ идошѧ народи мноѕии. ѿ гали(леѩ)

Стр. 7 послѣ приближи *проч. тексты прибавляютъ* бо. *10 вм.* въмѣтаѭще *въ прочихъ двойст. ч.* въмѣтаѭща. *12* ва *такъ и сав. кн., но остр. зогр. ассем.* вы. *17* абиѥ: *въ ркп.* абыѥ. *18* и *прибавлено сообразно съ греч. подлинникомъ и прочими славянск. текстами.* *20* на сънъмищихъ: *такъ зогр. ассем. сав. кн. николь., остром.* съборищихъ. *21* цѣлѧ *такъ зогр. и николь. ев., остр.* исцѣлꙑꙗ, *ассем. сав. кн.* ицѣлѣѧ. *23 передъ* изыде *ожидаемъ* и. *25* ѡдръжимъı: *въ ркп.* ѡдръжимии.

и декаполѥ. и ѿ ер҃лма и ѿ июдеѩ и (съ оно)го полоу иордана.

V.

1 оузрѣвъ же наро(ды възи)де на горѫ. и ꙗко сѣде пристѫпишѧ (къ немоу) оученици его 2 и ѿвръзъ оуста своꙗ оу(чааше ѩ) гл҃ѩ. 3 Блажени нищии д҃хомъ ꙗко тѣхъ естъ цр҇твие нб҃ное. 4 Блажени плачѫщии сѧ ꙗко тии оутѣшѧт сѧ. 5 Блажени кротъции ꙗко тии наслѣдѧтъ землѫ. 6 Блажени алъчѫщии и жеждѫщии правдꙑ [ради] ꙗко тии насꙑтѧтъ сѧ. 7 Блажени мил҃тивии ꙗко тии помиловани бѫдѫтъ. 8 Блажени чистии ср҃цемъ ꙗко ти б҃а оузрѧтъ. 9 Блажени съмиражще(и) сѧ ꙗко тии с҃нове б҃и нарекѫтъ сѧ. 10 Блажени изгънани правдꙑ ради ꙗко тѣхъ естъ цр҇тво нб҃ное. 11 Блажени есте егда поносѧт сѧ вами и ижденѫтъ вꙑ и рекѫтъ всѣкъ зълъ гл҃ъ на вꙑ лъжѫщи мене ради. 12 Раоуите сѧ и веселите сѧ ꙗко мъзда ваша многа естъ на нб҃си. ко҃. вѣк стл҃ем. Тако бо изгнашѧ и пр҃ркꙑ прѣжде васъ. 13 вꙑ есте солъ земли. аще же солъ ѡбоуꙗетъ чимъ ѡсолит сѧ. ни къ чесомоу же бѫдетъ. (къ т)омоу нъ да исꙑпана бѫдетъ вънъ и попи-

---

Стр. 1 декаполѥ: *такъ и въ ассем.* *9* жеждѫщии *по сербскому правописанію, послѣ* правды *слово* ради *оказывается лишнею прибавкою, ея нѣтъ въ прочихъ древн. текстахъ,* *13* съмиражще сѧ, *такъ въ ркп., исправлено по прочимъ спискамъ въ* съмиражщеи сѧ, *впрочемъ слова* сѧ *въ прочихъ текстахъ нѣтъ.* *14* изгънани *слѣдовало бы исправить въ* изъгнании *по проч. сп., хотя уже зогр. пишетъ* изгънани. *16 вм.* поносѧт сѧ вами *во всѣхъ текстахъ* поносѧтъ вамъ. *17 ожидаемъ* лъжѫще. *19 въ прочихъ сп.* на небесехъ. *22 вм.* ни къ чесомоу *зогр. еванг.* ничесомоу. *23 вм.* нъ *въ ркп.* ни, *въ зогр. слово пропущено, въ прочихъ текстахъ* тъчиѭ.

(ра)кма ч҃лкы. к҃б. втр҃. з҃а. ст҃лкмь 14 Вы кстє свѣтъ всємоу мирю. нє можєтъ градъ оукрыти сѧ (връх)оу горы стоѧ 15 ни въжиꙁаѭи свѣтилни(къ) поставлꙗѭтъ кго подъ спѫдомъ. нъ на (свѣщ)ьници. да свѣтить всѣмъ иже въ хра(минѣ) сѫтъ. 16 тако да просвѣтит сѧ свѣтъ вашь (прѣ)дъ ч҃лкы. да оуꙁрѧть дѣла ваша добраꙗ (и) прославѧтъ ѡ҃ца вашего иже кстъ на н҃бсех: 17 (нє) мнитє ꙗко приидъ раꙁорити ꙁакона илї пр҃ркъ. нє придохъ раꙁорити нъ исплънити. 18 аминъ г҃лѭ вамъ. доѡндеже прѣидетъ н҃бо и ꙁемлꙗ. игета кдина или чръта не прѣидетъ ѿ ꙁакона. дондеже всѣ си бѫдѫтъ. 19 иже бо раꙁоритъ кдинѫ ꙁаповѣдии сихъ малыихъ. и наоучитъ тако ч҃лкы. мьнии нарет҃ сѧ въ ц҃ртви б҃жии. а иже створитъ и наоучить. тъ велии нарет҃ сѧ въ ц҃ртви н҃бнѣмъ. к҃б. 20 Г҃лѭ бо вамъ: з҃а ср҃ .а҃. ꙗкѡ аще не иꙁбѫдеть правда ваша паче книжникъ и фарисеи. не имате вънити въ ц҃ртво н҃бное. з҃а чек. а҃ 21 Слышасте ꙗко рено бꙑ҃ древниимъ. не оубикши иже бо оубиктъ повинень кстъ сѫдȣ 22 аꙁъ же г҃лѭ вамъ. ꙗко всѣкъ гнѣваꙗ сѧ на брата своего беꙁоума повиненъ кстъ сѫдȣ иже бо ретъ братоу своемоу рака повиненъ кстъ сьньмищоу. а иже речеть боуе. повиненъ кстъ геѡнѣ ѡгньнѣи. 23 аще ѕбо принесеши даръ твои къ ѡлтарю и тоу помѣнеши ꙗко братъ твои имать нѣч]........

---

2 оукрыти *испр. вм. рукописнаго* оукрити. *3 въ зогр. ассем. остр.* въжагаѭтъ *и* поставлꙗѭтъ. *9—10 вм.* разорити *ожидаемъ по прочимъ спискамъ* разоритъ, *также* исплънитъ. *12* игета: ἰῶτα, *остр. зогр. ассем.* писмѧ. *13* си: *въ ркп.* сы. *15 въ ркп.* малиихъ. *16 вм.* б҃жии *въ проч. текстахъ* н҃бсцѣмь *или* небесьнѣемь. *17* тъ: *остр. зогр. ассем.* сь. *21 въ ркп.* древныимъ. *22 и 24 въ ркп.* повынень. *24 вм.* без оума *зогр. ев.* спыти.

(Микл. I.) то на тѧ 24 остави тоу даръ твои прѣдъ олътаремъ. і шедъ прѣжде съмири сѧ. съ братромъ своимъ. и тогда пришедъ принеси даръ твои ⁘ 25 Бѫди оувѣщаѩ сѧ съ сѫпьремь своимь скоро. доньдеже еси на пѫти съ нимь. да не прѣдастъ тебе сѫдии. і сѫдии тѧ прѣдастъ слоуѕѣ. і въ темьницѫ въвръжетъ тѧ. 26 аминь гл҃ѭ тебѣ не изидеши отъ тѫдѣ. доньдеже въздаси послѣдьнии кодрантъ ⁘ 27 Слышасте ѣко речено бꙑⷭ҇ древьниимъ. не прѣлюбы сътвориши. 28 азъ же гл҃ѭ вамъ. ѣко вьсѣкъ иже вьзьритъ на женѫ съ похотиѭ. юже любы сътвори съ неѭ въ ср҃дци своемь. 29 аще же око твоѥ десное съблажнаатъ тѧ. ізьми е и връзи отъ тебе. оунѣе бо ти естъ да погыблетъ единъ оудъ твоихъ. а не вьсе тѣло твое въвръжено бѫдетъ въ ѣеонѫ. 30 і аште десна твоѣ рѫка съблажнаатъ тѧ оусѣци ѭ. и връзи отъ себе. оунѣе бо ти естъ да погыблетъ единъ оудъ твоихъ. а не вьсе тѣло твое идетъ въ ѣеонѫ ⁘ 31 речено же бystъ. іже аште поуститъ женѫ своѭ. да дастъ еи кънигы распоустъныѩ. 32 азъ же гл҃ѭ вамъ. ѣко вьсѣкъ поуштаѩи женѫ своѭ развѣ словесе любодѣинааго. творитъ ѭ прѣлюбы дѣати. і иже подъ-

---

Стр. 1 здѣсь начинается текстъ глаголическаго подлинника. *10* отъ тѫдѣ: *м. б.* отъ тоудѣ, *нельзя разобрать.* *17* істъкни *зогр.* *22* отъвръзи *зогр.* *23* добрѣе *зогр.* *25* идетъ (ἀπέλθῃ): *зогр.* въвръжено бѫдетъ (βληθῇ). *27* кънигы: *въ ркп. м. б.* кьнигы.

пѣгѫ поемлетъ прѣлюбꙑ творитъ. 33 пакꙑ слꙑшасте. ꙗко речено бꙑ҃ древьнимъ. не въ лъжѫ клънеши сѧ. въздаси же г҃ви клатвꙑ твоꙗ. 34 азъ же гл҃ѭ вамъ. не клати сѧ отънѫдъ ни н҃бмь ꙗко прѣстолъ естъ б҃жии. 35 ни землеѭ҃. ꙗко подъножие естъ ногама его. ни иер҃слмъмъ ꙗко г҃дъ естъ великааго ц҃рѣ. 36 ни главоѭ своеѭ клъни сѧ. ꙗко не можеши власа единого бѣла ли чрьна сътворити. 37 бѫди же слово ваше еи еи. і ни ни. лихое бо сеѭ отъ неприꙗзни естъ. 38 Слꙑшасте ꙗко речено бꙑ҃. око за око и зѫбъ за зѫбъ. 39 азъ же гл҃ѭ вамъ. не противити сѧ зълоу. Нъ аще кто тѧ оударитъ въ деснѫѭ ланитѫ. обрати емоу и 'дроугѫѭ҃. 40 і хотѧщоумоу сѫдъ приꙗти съ тобоѭ и ризѫ твоѭ възѧти. отъпоусти емоу и срачицѫ твоѭ. 41 и аще къто поиметъ тѧ по силѣ. попьрище едино. іди съ нимь дьвѣ ⁘ 42 Просѧштоумоу оу тебе даи. і хотѧштаго отъ тебе заꙗти не отъврати. 43 слꙑшасте ꙗко речено естъ. възлюбиши искрьнѣго своего. і вьзненавидиши врага своего. 44 азъ же гл҃ѭ вамъ. любите врагꙑ вашѧ. благсл҃вите клънѫштаꙗ вꙑ. добро творите ненавидѧштиимъ васъ

(Микл. II.) і молите за творѧщаꙗ вамъ напасти.

Стр. 3 въ лъже *зогр.* *13* сеѭ *вм.* сею. *22* прьпьрище *зогр.* *26* естъ *асс.* ѥсть *остр.* бꙑ҃ *зогр.* *27* искрьнѣаго *ассем.* подроуга *зогр.* ближьнꙗаго *остр. сав.* *28* врагꙑ своꙗ *зогр.* *32* молитвѫ дѣіте о напастьствоующихъ вамъ *сав.*

и изгонѧщѧѩ вꙑ. 45 да бѫдете с҃нве от҃ца вашего иже естъ на неб҃сехъ. ѣко слъньце свое съѣатъ на ꙁълꙑ и благꙑ. ı҆ дъждитъ на праведънꙑ и на неправедънꙑ. 46 аще бо любите любѧщѧѩ вꙑ. кѫѭ҄ мъздѫ имате. не и мꙑтаре ли тожде творѧтъ. 47 ı аще цѣлоуете дроугꙑ ваша. токъмо что лихо творите. не и мꙑтаре ли тако творѧтъ. 48 бѫдѣте оубо вꙑ съвръшени. ѣко и отецъ вашъ н҃бскꙑ съвръшенъ естъ ·:·

VI

1 Вьнемлѣте милостꙑнѧ вашеѩ не творити прѣдъ ч҃лвкꙑ да видими бѫдете имн. аште ли же ни мъздꙑ не имате. отъ от҃ца вашего иже естъ на н҃бсехъ. 2 егда оубо творнши милостꙑнѭ҄. не въстрѫби прѣдъ собоѭ҄. ѣко ѵпокрити творѧтъ. въ съньмиштихъ и въ стъгнахъ. да прославѧтъ сѧ отъ ч҃лвкъ. аминь г҃лѭ вамъ. вьсприемлѭтъ мъздѫ своѭ҄ ·:· 3 Тебѣ же творѧщю милостꙑнѭ. да не чюетъ шюица твоѣ. чьто творитъ дес҆ница твоѣ. 4 да бѫдетъ милостꙑни твоѣ въ та-

Стр. 3 зълꙑ *зогр.* зълꙑѩ *ассем. остр.* на злаго и на добраго *сав.* *4* праведънꙑѩ *зогр. ассем. остр.*, неправеднꙑѩ *ассем. остр.:* обидьливꙑѧ *сав.* *6, 9* мꙑтари *ассем. сав.* мꙑтариѥ *остр.* мьздоімьци *зогр.* *10, 11* испльвени, испльненъ *сав.* *12* вьнимаите *сав.* *13* ваша *зогр. ассем.* милостꙑнѧ вашѧ *сав.* *17* възгласи *сав.*, творите... вѣстрѫбите *ассем.* *18* лицемѣри *остр.* *19 и въ стр. 4 слѣд. стр.* съборищихъ *остр.* *21* въсприѥмлѭть остр. (ἀπέχουσιν).

инѣ. и от҃ць твои видѧи въ таинѣ въздастъ тебѣ авѣ. 5 І егда молиши сѧ не бѫди ѣко и лицемѣри. ѣко любѧтъ на сонъмиштихъ и въ стъгнахъ и на распѫтихъ стоѩште молити сѧ. да ѣвѧтъ сѧ чловѣкомъ. аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко въсприемлѭтъ мъздѫ своѭ. 6 ты же егда молиши сѧ вьниди въ клѣть твоѭ и затвори двьри твоѩ. помоли сѧ от҃цоу твоемоу въ таинѣ. і от҃ць твои видѧи въ таинѣ. въздастъ тебѣ авѣ 7 Молѧще же сѧ не лихо гл҃те. ѣкоже и ѩзычьници. мьнѧтъ бо сѧ ѣко во мъноѕѣ гл҃ни своемь оуслышани бѫдѫтъ. 8 не подобите сѧ оубо имъ. вѣстъ бо отець вашь ихъже трѣбоуете. прѣжде прошениѣ вашего. 9 тако оубо молите вы сѧ. Ѿтьче нашъ иже си на нб҃схъ да св҃т сѧ имѧ твое. 10 да придетъ цс҃рествие твое. да бодетъ волѣ твоѣ. ѣко на нб҃си и на земи. 11 хлѣбъ нашъ наставьшааго дьне. даждь намъ дьнесь 12 і отъпо(у)сти намъ дльгы наша. ѣко и мы отъпоуштаемъ длъжьникомъ нашимъ. 13 і не вьведи насъ въ напасть. нъ избави ны отъ неприѣзни. ѣко твое естъ цс҃рствие. і сила и слава вь вѣкы аминь. 14 Аще оубо

Стр. 3 лицемѣръ *зогр.* 5 распѫтиихъ *зогр. асс. остр.* 7—8 въсприимѫтъ *зогр. ассем. сав.* 18 сице же *ассем.* 21 бодетъ *описка вм.* бѫдетъ; лѣ *въ словѣ* волѣ *надъ строкою прибавлено.* 22 земи *ассем. сав.* земли *зогр. остр.* 22—23 наставъшаго д҃не *сав.*, настоѩшт... *зогр.*, насѫщьнъи *ассем. остр.* 24 отъпости *описка вм.* отъпоусти: остави... оставлѩемъ *остр. ассем. сав.* 26—27 искоушениѥ *ассем.* 27 лѫкавааго *ассем.*

отъпоущаете чл҃вкмъ съгрѣшениѣ ихъ отъпоуститъ и вамъ отц҃ъ вашъ небеск҃ы. 15 аште ли не отъпоущаете чл҃вкомъ съгрѣшени ихъ. ни отц҃ъ вашъ отъпоуститъ съгрѣшении вашихъ. 16 егда же постите сѧ. не бѫдѣте ѣко и ѵпокрити. просмраждаѭтъ бо лица своѣ. да б(ж)

(Григ. I.) сѧ авили чл҃вко(мъ) постѧще. аминъ гл҃ѭ вамъ. ѣко (въ)сприемлѭтъ м(ъ)здѫ своѭ҃. 17 ты же постѧ сѧ помажи главѫ своѭ҃. і лице твое оумыи. 18 да не авиши сѧ чл҃вкмъ постѧ сѧ. нъ отъцоу твоемоу иже естъ въ таинѣ. і отц҃ъ твои видѧи въ таинѣ. въздастъ тебѣ ѣвѣ. 19 Не съкрываите себѣ съкровишта на земи. ідеже чръвъ и тьлѣ тьлитъ. ідеже татие подъкопаваѭтъ и крадѫтъ. 20 съкрываите же себѣ съкровишта нб҃се. ідеже ни чръвь ни тьлѣ тьлитъ. идеже татие не подъкопаваѭтъ. ни крадѫтъ. 21 ідеже бо естъ съкровиште ваше. тоу и ср҃дце ваше. к҃ 22 Свѣтильникъ тѣлоу естъ око. аще оубо бѫдетъ око

Стр. 3 отъпоустите *остр. ассем.* *4 надъ* вашъ *новою рукою приписано кирил. буквами* небесныи, *этого слова нѣтъ въ остр. сав.* *6 послѣ* ѵпокрити *въ остр. ассем. зогр.* свѣтоуѭште, *сав.* жалоуѭще. 7 просмраждаѭште *зогр.* *7* ж *нельзя разобрать, но судя по простору необходимо предположить форму* бж, *такъ въ ассем., зогр.* биша, *сав. остр.* быша. *8—9 въ скобкахъ чего нельзя прочесть, къ* постѧще *кирил. букв. надъ строкою прибавл.* се въсприимѫтъ *зогр. сав. ассем., но остр.* въсприемлѭть. *12* ѣвите сѧ... постѧще сѧ *сав.* *16* съкровищь *остр. ассем.* *19 въ словѣ* же *буква* е *надъ строкою, передъ* нбсе *пропущ.* на. *23 въ словахъ* срце ваше *глагол.* е *исправлено въ кирилл. букву* а, *надъ строкою же прибавл. кирил. букв.* бѫдоуть, есть *послѣ* тоу *въ зогр. сав. остр., оно пропущено въ ассем. и въ нашемъ текстѣ (по примѣру иныхъ греческихъ).*

твоѥ просто. вьсе тѣло твоѥ свѣтъло бѫдетъ. 23 аште ли око твоѥ лѫкаво бѫдетъ. вьсе тѣло твоѥ тьмъно бѫдетъ. аще оубо свѣтъ иже въ тебѣ. тьма естъ тѣ тьма кольми. 24 никъі же рабъ можетъ дьвѣма господьма работати. ли бо ѥдиного възненавидитъ. а дроугаго вьзлюбитъ. ли ѥдиного дрьжитъ сѧ а о дроуѕѣемь неродити начьнетъ. не можете б҃оу работати. и мамонѣ 25 сего ради гл҃ѭ вамъ. не пьцѣте сѧ д҃шеѭ вашеѭ. что ѣсте ли что пиете. ни тѣломъ вашимъ въ что облѣчете сѧ. не (д҃ша) ли больши естъ пиштѧ. и тѣло одеждѧ. 26 възьрите на п҃тица нб҃скыѩ. ѣко не сѣѭтъ ни жьнѭтъ. ни събираѭтъ вь житьницѫ. і от҃цъ вашъ нб҃скы питѣетъ ѩ. не въі ли паче нихъ лоучьши есте. 27 кто же отъ васъ пекъі сѧ. можетъ приложити тѣлесе своемь лакоть ѥдинъ. 28 і о одежди что сѧ печете. съмотрите кринъ сельнъіхъ. како растѫтъ. не троуждаѭтъ сѧ ни прѧдѫтъ. 29 гл҃ѭ же вамъ. ѣко ни соломонъ во вьсеи славѣ своеи облѣче сѧ. ѣко ѥдинъ

Стр. 4 *къ* оубо *кир. прип.* ли. 5 тѣ *зогр.*, то *остр. ассем. сав.*, *съ* тѣ *сличи литовское* taĭ. 7 господинома *остр. ассем.* г҃ма *зогр.* г҃инома *сав.* 7—9 *зогр. остр. ассем. согласно съ нашимъ, сав. кн. отступаетъ:* ли единого вьзненавидитъ а дроугаго вьзлюбитъ. ли единомоу ꙋгодитъ. 10 не брѣшти *зогр. ассем. сав.*, не радити *остр.;* начьнеть *остр.* въчьнетъ *зогр. ассем. сав.* 15 *что въ скобкахъ, въ ркп. нельзя прочесть.* 19 питаѥть *остр. сав.* 21 тѣлеси *зогр. ассем. остр.*, възложити на тѣло свое *сав.* 22 при одежди *сав.* 23 цвѣтъ *зогр.* кринъі сельнъіѩ *остр.* разꙋмѣимъ цвѣты сельныѧ *сав.* 25 *вм.* прѧдѫтъ *въ зогр. и сав.* придѫтъ.

отъ сихъ. 30 аще же сѣно селъное дьне-
сь сѫштее. а оутрѣ въ огнь вьмето-
мо. б҃ъ тако (ѡ)дѣетъ. кольми паче
васъ маловѣри. 31 не пьцѣте сѧ оубо
г҃лѭще. что ѣмъ ли что пиемъ.
ли чимъ одеждемъ сѧ. 32 вьсѣхъ бо
сихъ ꙗз҃ци иштѫтъ. вѣстъ бо оте-
цъ вашъ н҃бскꙑ. ѣко трѣбоуете си-
хъ вьсѣхъ. 33 иштѣте же паче ц҃рстви-
ѣ б҃жиѣ. і правъдꙑ его. і си вьсѣ
приложатъ сѧ вамъ. ·:· к҃ ·:· 34 не пьцѣ-
те сѧ оубо на оутрѣи. оутрни бо день со-
боѭ печетъ сѧ. довьлетъ дьн(и)
зълоба своѣ.

VII.

1 Не осѫждаите да не
осѫждени бѫдете. 2 імъже бо сѫдо-
мъ сѫдите сѫдѧтъ вамъ. і въ
нѭже [мѣрѫ] мѣрѫ мѣрите вьзмѣ-
ритъ сѧ вамъ. 3 Что же видиши сѫ-
II чецъ въ оцѣ братра твоего. а бръвъ-
на еже естъ въ оцѣ твоемь не чюеши.
ли како речеши братроу твоемоу. оста-
ви и изъмѫ сѫчецъ из очесе твоего.
і се бръвъно въ оцѣ твоемь. 5 лице-

Стр. 1—2 вм. слова сѣно *въ сав.* трѣвѫ, *вм.* вьмѣтаемо: вълагаѭщѫ сѧ *ib.*, вьмѣтаемо *зогр. остр. ассем.* *3 въ ркп.* дѣетъ *съ надписаннымъ кирилловскимъ* ѡ, *такъ и въ ассем.* тако-дѣетъ. *7 сав. кн.* всего бо сего погании просѧтъ. *9 надъ* паче *прибавлена кирил. приписка* прьвѣе, *въ зогр. остр. асс.* прѣжде. *13 послѣ* печетъ сѧ *надъ строкою кирилл. букв. приписано* ѡ своихъ, *надъ словомъ* довьлетъ *приписано кирилл.* ѣ, *чтобы читать* довлѣетъ. *13 въ* дьни *последнюю букву нельзя разобрать, кирилл. же прибавлено* и. *18* възмѣрѧтъ *зогр. ассем.*, мѣритъ сѧ *сав.* *19* въ очеси *остр. ассем.* въ очесе *сав.* *22* остани *сав.*

мѣре. ізьми пръвѣе бръвьно из очесе твоего. і тогда оузьриши изѧти сѫчецъ из очесе братра твоего. 6 Не дадите с҇таго псомъ. ни помѣтаите бисьръ вашихъ прѣдъ свиньѣми. да не поперѫтъ ихъ ногами своими. і вращьше сѧ растръгнѫтъ вы. ⁘ 7 Просите и дастъ сѧ вамъ. іщѣте и обрѧщете. тлъцѣте и отвръзетъ сѧ вамъ. 8 вьсѣкъ бо просѧи приемлетъ. і щѧи обрѣтаатъ. і тлъкѫщюмоу отвръзаатъ сѧ ⁘ 9 ли кто естъ отъ васъ чл҇вкъ. егоже аще проситъ с҇нъ свои хлѣба. еда камень подастъ емоу 10 ли аще рыбы проситъ. еда змиѭ подастъ емоу. 11 аще оубо вы лѫкавьни сѫште. оумѣете дааниѣ блага даѣти чѧдомъ вашимъ. кольми паче от҇цъ вашъ иже естъ н҇бсехъ. дастъ благаа просѧщимъ его. 12 Вьсѣ оубо елико аще хощете да творѧтъ вамъ чл҇вци. тако и вы творите имъ. се бо естъ законъ и пророци. 13 вьнидѣте ѫзъкыми враты. ѣко пространа врата и широкъ пѫть. въводѧи въ пагоубѫ. і мъноѕи сѫтъ въходѧщи имъ. 14 коль ѫзъка врата и тѣснъ пѫть въводѧи въ животъ. і мало ихъ естъ иже и обрѣтаѭтъ. 15 Вънемлѣте отъ лъжихъ про-

Стр. 1—2 въ очесе твоемь *сав.* *4* полагаіте *сав.* *6 къ словамъ* не поперѫтъ *прибавлено надъ строкою кирилл.* кьгда. *10* прииметь *остр.* *9 и 12* отврьзѫтъ сѧ *сав. кн.* *12* отъврьзеть сѧ *остр.* отвръзетъ сѧ *зогр. ассем.* *(нашъ по гр.* ἀνοίγεται, *прочіе по* ἀνοιγήσεται). *15 къ слову* ли *приписано со стороны кирилл.* и, *чтобы читать* или. *20* оу него *зогр. никольск.*

*

рокъ. іже приходѧтъ къ вамъ. въ о-
деждахъ овьчахъ. вънѫтрь же сѫ-
тъ влъци хꙑштьници. 16 отъ плодъ
ихъ познаите ѩ. еда обемлѭтъ о-
тъ трънниѣ грознꙑ. ли отъ рѣпиѣ
смокъви. 17 тако вьсѣко дрѣво добро.
плодꙑ добрꙑ творитъ. а зъло
дрѣво плодꙑ зълꙑ творитъ. 18 не
можетъ дрѣво добро плодъ золъ
творити. ни дрѣво зъло плодъ до-
бръ творити. 19 вьсѣко дрѣво еже не
творитъ плода[да] добра. посѣкаѭ-
тъ и въ огнь вьмѣтаѭтъ. 20 тѣ-
мь же оубо отъ [пло]плодъ ихъ по-
знаете ѩ .:. 21 Не вьсѣкъ г͞лѧи мьнѣ.
г͞и г͞и вьнидетъ въ цр͞ствие не-
б͞ское. нъ творѧи волѭ от͞ца мое-
го иже естъ нн͞бхъ. 22 мъноѕи бо рекѫ-
тъ мьнѣ вь тъ день. г͞и г͞и. не въ
твое ли имѧ пр͞чствовахомъ.
и твоимь именемь бѣсꙑ изго-
нихомъ. и твоимь именемь силꙑ
мъногꙑ сътворихомъ. 23 и тогда
исповѣмь имъ. ѣко николиже зна-
хъ васъ. отидѣте отъ мене дѣ-
III лаѭщеи безаконие .:. 24 Вьсѣкъ оубо и-
же слꙑшитъ словеса моѣ си и тво-
ритъ ѣ. оуподоблѭ и мѫжѭ мѫдроу.
иже созъда храминѫ своѭ на ка-
мене. 25 І сънидє дождъ и придѫ рѣ-

Стр. *2* вънѫтрыждоу *зогр. асс.* ѫтрыждоу *остр.* *4* познаете *зогр. остр.* познаите *асс.*; обьемлетъ кто *асс.* *5* грознꙑ. ли *съ надстр. прибавкою кирилл. буквами* к и, *чтобы получить* грозниꙗ или, *зогр. асс.* гроздꙑ. *7—8* *асс. въ единств. числѣ* плодъ. *9* плода зъла *зогр. асс.* *10* плода добра *зогр. ассем.* *27* творитъ *асс. сав.* сътворитъ *зогр. остр.* *28* *и на слѣд. стр.* *6* мѫжѭ, мѫжѫ *показываетъ смѣшеніе* ѫ *съ* оу. *29* створи храмъ свои *сав.*

кы. и възвѣашѧ в[р]ѣтри. і нападѫ на храминѫ тѫ. и не паде сѧ основана бо бѣ на камене. 26 и вьсѣкъ слышѧи словеса моѣ си и не творѧи ихъ. оуподобитъ сѧ мѫжѫ боуѭ. іже созъда своѭ храминѫ на пѣсъцѣ. 27 і сънидe дождъ и придѫ рѣкы и вьзвѣашѧ вѣтри и опьрѣшѧ сѧ храминѣ тои. і паде сѧ. і бѣ разроушение еѩ велие ѕѣло. 28 і бꙑ егда съконьча ис҃ъ вьсѣ словеса си. дивлѣхѫ сѧ народи о оучении его. 29 бѣ бо оучѧ ѣко власть имꙑ. і не ѣко кънижьници ихъ и фарисѣи.

VIII.

1 Сꙑшедъшоу же емоу съ горꙑ. вь слѣдъ его идѫ народи мъноѕи. 2 і се прокаженъ пристѫпь. кланѣше сѧ емоу гл҃ѧ. г҃и аште хоштеши можеши мѧ иштистити. 3 и простеръ рѫкѫ ис҃ъ коснѫ и гл҃ѧ. хоштѫ иштисти сѧ. и абие иштисти сѧ отъ проказꙑ. 4 і рече емоу ис҃ъ виждь никомоуже не повѣждь. нъ шедъ покажи сѧ а-

Стр. 1—2 потъкѫ сѧ храминѣ тоі *сав.* *5* оуподоблѭ и *ассем.* *6 буквы* ѫжѫ боуѭ *наведены новыми чернилами, можетъ быть не совсѣмъ вѣрно.* *9* опьрошѧ сѧ *остр.* потъкѫ сѧ *сав.* *11* раздроушение *зогр. ассем. остр.* разорение *сав.* велико *остр.* *20—21* очистити *остр.* *22—23* очисти *остр.*, *въ сав. книгѣ глаголъ* истрѣбити. *23* истрѣби сѧ емоу проказа *сав.* *24* блюди *зогр. сав.*

рхиереови. и неси даръ иже повелѣ моси въ съвѣдѣние имъ. 5 Въшедъшоу же емоу і҃сви. въ каперънаоумъ. пристѫпи къ немѫ сотьникъ. молѧ и 6 г҃лѧ. г҃и отрокъ мои лежитъ въ домоу ослабленъ. лютѣ ѣко страждѧ. 7 і г҃ла емоу і҃съ азъ пришедъ исцѣлѭ и. 8 і отъвѣщавъ сотьникъ рече емоу. г҃и. нѣсмъ достоинъ да въ домъ мои вьнидеши. нъ ткъмо ръци слово. і исцѣлѣетъ отрокъ мои. 9 ібо азъ ч҃лвкъ есмь подъ в҃лкоѭ. імъі подъ собоѭ воинъі. і г҃лѭ семоу иди и идетъ. і дроугоумоу ...... [и] приди и придетъ. і рабоу моемоу сътвори се и сътворитъ. 10 слъішавъ же і҃съ. диви сѧ емоу. і рече градѫштимъ по немь. аминь г҃лѭ вамъ. ни въ и҃зли толикъі вѣръі не обрѣтъ. 11 Г҃лѭ же вамъ ѣко мъноѕи отъ въстокъ и западъ придѫтъ. і вьзлѧгѫтъ съ авраамомъ и исакомь. і иѣковомь. въ цр҃ствии небс҃цѣмь. 12 а с҃нве[ве] ц҃ствиѣ изгънани бѫдѫтъ. въ тъмѫ кромѣштьнѭѭ. тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ зѫбомъ. 13 і рече і҃съ сътьни-

Стр. 1 иереови *остр.* иереомъ *сав.*, *къ слову* неси *надстрочная прибавка кирилл. буквами* при, *асс. остр. сав. тоже* принеси, *зогр. ник.* неси. *4* немѫ, *о буквѣ* ѫ *можно сомнѣваться;* молѧ и: *на послѣднюю глагол. букву* и *наведена кирилл. приписка* се км8 *и 5 передъ словомъ* г҃лѧ *прибавл. кирилл.* и. *9* подъ кровъ *остр. сав. ник.* *10* словомь *асс.* *14 точками обозначено выскобленное слово* приди. *17* идѫщиимъ *остр. сав.* *19* обрѣтъ *исправлено такъ, что глагол. буквами (но не современными) на* ъ *наведено* о *и прибавлено* хъ, *чтобы получить форму* обрѣтохъ; *въ асс. зогр. сав. ник.* обрѣтъ. *24* с҃нове свѣта *асс.* *24—25* изденѫтъ сѧ *сав.* *27* сътьникови *сав.*

коу. иди ѣкоже вѣрова бѫди тебѣ. к҃б і исцѣлѣ отрокъ его во тъ часъ ⁖ і възврашть сѧ сотьникъ въ домъ свои въ тъ часъ обрѣте и съдравъ. 14 і пришедъ и҃съ въ домъ петровъ. видѣ тъщѫ

IV его лежѧщѫ. огнемъ жегомѫ. 15 і прикоснѫ сѧ рѫцѣ еѩ. і остави ѭ҃ огнь. і въста и слоужаше емоу. 16 Поздѣ же бывъшоу. привѣсѧ къ немоу. вѣсьны мъногы. і изгъна словомъ д҃хы. і вьсѧ недѫжъныѩ исцѣли. 17 да събѫдетъ сѧ реченое пророкомъ. ісаиемь гл҃ѭщемь. тъ недѫгы наша приѩтъ. и болѣзни понесе. 18 оузьрѣ же и҃ссъ мьногы народы окрѫсть себе. повелѣ ити на онъ полъ. 19 і пристѫпь единъ кънижъникъ рече емоу. оучителю идѫ по тебѣ. ѣможе колижьдо идеши. 20 гл҃а емоу и҃съ. лиси ѣзвины имѫтъ. і птицѧ н҃бскыѩ гнѣзда. а с҃нъ ч҃лвчскы не иматъ къде главы подъклонити. 21 дроугын же отъ оученикъ рече емоу г҃и. повели ми прѣжде ити. і погрети о҃тца моего. 22 і҃съ же гл҃а емоу. грѧди по мьнѣ. і остави мрътвыѩ погрети своѩ мрътвьцѧ. 23 і вьлѣзъшоу емоу въ корабь. по немь идѫ оученици его. 24 і се трѫсъ великъ бысть

Стр. 3 слова въ домъ свои *приписаны мелкими глагол. буквами, повидимому тоюже или современною рукою.* *11* болѧщаѩ *остр.*, всѣхъ болящихъ *сав.* *14 вм.* оузьрѣ *ожидается* оузьрѣвъ, *такъ остр. зогр. ассем.* *17* кънигъчии *остр.* *19* лисица *остр.*, *всѣ прочіе* лиси. *24 и 26 къ* погрети *прибавл. кирилл.* с, *въ позднѣйшихъ текстахъ дѣйствительно читается* погрести, *такъ въ никольскомъ.* *28 вм.* оучени(ци) *въ подлинникѣ описка* ичени(ци), *но потомъ и исправлено въ кирилл.* оу.

въ мори. ѣко покрывати сѧ кораблю влънами. а тъ съпаше. 25 і пришедъше оученици его. възбоудишѧ и гл҃ѭще г҃и. съп҃с ны погыблемъ. 26 і гл҃а имъ. что страшиви есте маловѣри. тогда въставъ запрѣти вѣтромь и морю. і бысть тишина велиѣ. 27 чл҃вци же чюдишѧ сѧ гл҃ще. къто сь есть ѣко вѣтри и море послоушаѭтъ его ·:·
28 І пришедъшоу емоу и҃сви на онъ полъ. въ странѫ ѣерѣесинскѫ. сърѣтете и дъва бѣсъна отъ жалии исходѧща лютѣ ѕѣло. ѣко не можааше никтоже минѫти пѫтемь тѣмь. 29 і се възъписте гл҃ща. что есть нама и тебѣ и҃се с҃не б҃жии. пришелъ еси сѣмо прѣжде врѣмене мѫчитъ насъ. 30 бѣ же далече отъ неѭ стадо свинии. мъного пасомо. 31 бѣси же молѣхѫ и гл҃ѭще. аще изгониши ны. повели намъ [и] ити въ стадо свиное. 32 і рече имъ идѣте. они же ишедъше идѫ въ свиниѩ. і абье оустръми сѧ стадо вьсе по брѣгоу въ море. і оутопѫ въ водахъ. 33 а пасѫщеи бѣжашѧ. і шедъше въ градъ възвѣстишѧ вьсѣ.

Стр. 4—5 погыбнемъ *зогр., лучше* погыблемъ (ἀπολλύμεθα), *такъ и въ никол.* *12* сърѣтосте *зогр. ассем.* сърѣтоста *сав. остр. никол.* *13* отъ гребишть *зогр.* гробишть *ассем.* гробъ *остр. никол.* гроба *сав.* *15* мимо ити *остр.* не могѫщоу никомоуже прити *сав.* *16* възъписте *въ подлинникѣ, но глаг.* е *передѣлано потомъ въ кирилл.* а, *на* а *оканчивается эта форма въ остр. сав., на* е *зогр. ассем.* *19* неѭ *съ* ѭ *вм.* ю. *22 одна буква* и *въ подлинникѣ писцу неудалась, перо измѣнило ему, потому онъ написалъ второе* и. *23* шьдъше вънидѫ *зогр.* ишедъше вьнидѫ *ассем.* ищъдъше идошѧ *остр.* *25* оутопѫ *ассем.* оутопошѧ *зогр.* истопѫ *сав.* оумрѣшѧ *остр. никол.*

і о бѣсъноую. 34 і се весь градъ изидѫ противѫ і͞сви. і видѣвъше и молишѧ. да би прѣшелъ отъ прѣдѣлъ ихъ.

IX.

і вьлѣзъ въ корабь і͞съ прѣѣде. і приде [въ] въ свои градъ. к͞ ⁘ 2 І се принѣсѧ емоу ослабленъ жилами на одрѣ лежащъ. і видѣвъ і͞съ вѣрѫ ихъ. рече ослабленоуемоу. дръзай чадо отъпоуштаѭтъ сѧ грѣси твои. 3 і се едини отъ кънижъникъ рѣшѧ вь себѣ. сь власвимлѣатъ. 4 і ви-

V дѣвъ і͞съ помъшлениѣ ихъ рече. въскѫѭ вы мыслите зъло въ с͞рдцихъ вашихъ. 5 чъто бо естъ оудобѣе решти. отъпоущаѭтъ сѧ грѣси твои. ли рещи въставъ ходи. 6 нъ да оувѣсте ѣко власть иматъ с͞нъ ч͞лвчскъı на земи отъпоущати грѣхъı. тъгда г͞ла ослабленоумоу въставъ возьми ложе твое. і иди въ домъ свои. 8 ви-

Стр. 3 би *зогр. ассем.* бы *остр.* ꙗко да прѣидетъ *сав.* *4* прѣꙑде *остр. сав.* прѣиде *ассем.* *6* принѣсѧ *ассем.* принесошѧ *остр. зогр. сав.* *7 въ словѣ* одрѣ *буква* о *написана надъ строкою но той же рукою.* *10* етери *зогр. ассем.* ѥдини *остр., сав. кн. отступаетъ переводомъ цѣлаго мѣста:* надѣи сѧ чадо. отъдадатъ ти сѧ грѣси. и абие нѣци. *11* власвимисаетъ *зогр. никол.*, власфъımлѣетъ *ассем.*, хоульствоуѥтъ *остр.*, хоулитъ *сав.* *15 къ слову* ли *кирилл. приписка* и *т. е.* или. *16* въстани и ходи *ассем. остр., сав. кн. отступаетъ переводомъ:* въскѫѭ помышлѣете вы неприꙗзнина въ с͞рдци вашемь... отъдаѭтъ ти сѧ гр. *20 стихъ 7-й пропущенъ въ нашемъ, зогр. ассем. и сав., въ остр. и никол. онъ читается, въ нашемъ же текстѣ прибавленъ кирилл. буквами* и вьставь и иде вь домь свои.

дѣвъше же народи чюдишѧ сѧ и прославишѧ б҃а. давъшааго власть такѫ ч҃лвкомъ. к҃ ∴ 9 і прѣходѧ ис҃ъ отъ тоудѫ видѣ ч҃лв҃а. на мытьници сѣдѧща. імене матеа. і г҃ла емоу по мьнѣ гради. і въставъ по немь иде. 10 і бъі҃ емоу възлежѧщю въ домоу. і се мъноѕи грѣшъници и мытаре. пришедъше възлежаахѫ съ ис҃мъ. і съ оученикы его. 11 і видѣвъше фарисеи г҃лахѫ оученикомъ его. по что съ мытари и грѣшъникы оучитель вашъ ѣстъ. 12 іс҃ъ же слышавъ рече имъ. не трѣбоуѭтъ съдравии врача. нъ болѧщеи. 13 шедъше же наоучите сѧ. что естъ милостыни хоштѫ а не жрътвѣ. не придъ бо праведьникъ призъватъ. нъ грѣшъникы на покаание. к҃ 14 Тогда пристѫпишѧ къ немоу оученици иоанови г҃лще. по что мы и фарисѣи постимъ сѧ

мъного. а оученици твои не постѧтъ сѧ. 15 рече имъ ис҃ъ. еда могѫтъ с҃ве брачьнии плакати сѧ. доньдеже съ ними естъ женихъ. придѫтъ же дьние. егдаже отъиметъ сѧ отъ нихъ женихъ. і тогда постѧтъ сѧ. 16 никтоже бо не приставлѣатъ. приста-

Стр. 4 тоудѫ *вм.* тѫдоу *свидѣтельствуетъ о смѣшеніи* оу *съ* ѫ, мьздьници *зогр., прочіе совпадаютъ съ нашимъ.* *5* імене *вм.* іменемь. *6* иди *остр. сав.* *Въ стихѣ 10—11 слово* мытарь *нашего текста читается также въ остр. ассем. сав., въ зогр.* мьздоімьци. *13 къ слову* ѣстъ *приписано надъ строкою кирилл. буквами* и пиѥть. *17* милости-жрътвы *сав.* *18* зъватъ *сав.* *29 надъ вторымъ* а *слова* приставлѣатъ *прибавл. надстрочное кирилл.* к.

вленнѣ. плата не бѣлена ризѣ ветъ-
сѣ. възьметъ бо коньчинѫ своѭ
отъ ризы. і больши дира бѫдетъ.
17 ни вьливаѭтъ вина нова. въ мѣ-
хъı ветъхъı. аще ли же ни. просѧ-
дѫтъ сѧ мѣси. і вино пролѣетъ сѧ.
і мѣси погыбльѭтъ. нъ вино ново
въ мѣхъı новъı въливаѭтъ. і о-
бое съблюдетъ сѧ. 18 сице гл҃ѭщю е-
моу къ нимъ. к҃. Се кънѧзъ въшедъ
кланѣше сѧ емоу гл҃ѧ. ѣко дъшти моѣ
нынѣ оумьрѣтъ. нъ пришедъ нъı-
нѣ възложи на нѭ рѫкѫ твоѭ и оживетъ.
19 и въставъ ис҃ъ по немь идѣаше и оуче-
ници его. 20 і се жена кръвоточива. дь-
вѣ на десѧте лѣтѣ имѫшти. при-
стѫпьши съ зади. прикоснѫ сѧ вь-
скрилии ризъı его. 21 гл҃аше бо вь
себѣ. аще токмо прикоснѫ сѧ ризъı
его сп҃сна бѫдѫ. 22 іс҃ъ же обраштъ
сѧ и видѣвъ ѭ рече. дръзаи дъщи
вѣра твоѣ сп҃се тѧ. і сп҃сна бъı-
стъ жена отъ часа того. 23 і пришедъ
ис҃ъ въ домъ кънѧжь. і видѣвъ
VI сопьцѧ и народъ млъвѧщъ гл҃ѧ имъ.
24 отидѣте не оумьрѣтъ бо дѣвица нъ съ-
питъ. і рѫгахо сѧ емоу. 25 егда же изгъ-

Стр. *1* плата *гал. ев. 1144 г.* заплатъı платьна *юрьев. ев.*, приставленнѣ платьна *никол.* *5 у слова* просѧдѫтъ *надстрочная кирилл. приписка* то. *7* погъıблѭтъ ἀπόλλυνται, *ник.* погыбноуть *по гр.* ἀπολοῦνται, *такъ и въ юрьев. ев.* *10 послѣ* кьнѧзъ *обыкновенно прибавляется* етеръ *ассем. никол. или* нѣкъıи *остр. или* единъ *сав.* *18* рѫкѫ *въ ркп. написано* рѫ *съ надстрочнымъ* к. *19* въ слѣдъ его иде *сав.* *22 и 24* коснѫ сѧ краі *сав.* *24* ризѣ *ассем. остр.* *26* надѣи сѧ *сав.* *29* въ храминѫ кънѧжѫ *сав.* *30* сопьцѧ *ассем. остр. ник.;* свирьцѧ *зогр.* народа мльвѧща *сав. кн.* *32* рѫгахо, *потомъ исправлено* о *въ* оу *(глаг. ⱆ).*

нанъ быстъ народъ. въшедъ ѩтъ ѭ за рѫкѫ. і въста дѣвица. 26 і изиде вѣсть си по вьсеи земи тои ⁘ 27 І прѣходѧщю тѫдѣ і҃сви. по немь идете дъва слѣпьца зовѫща и гл҃ща. помилоуи ны с҃ноу д҃въ. 28 пришедъшоу же емоу въ домъ. пристѫ҃сте къ немоу слѣпъца. і гл҃а има і҃съ. вѣроуета ли ѣко могѫ се сътворити. гл҃асте емоу ей г҃и. 29 тъгда коснѫ ѣ въ очи гл҃ѧ. по вѣрѣ ваю бѫди вама. 30 І отврѣсте сѧ има очи. і запрѣти има і҃съ гл҃ѧ. блюдѣта да никтоже не оувѣстъ. 31 она же ишедъша прослависте и по вьсеи земи тои. 32 тѣма же исходѧштема. се привѣсѧ ч҃лвкъ нѣмъ бѣсенъ. 33 і изгънаноу бѣсоу прогл҃а нѣмы. і дивишѧ сѧ народи гл҃ѭще. николиже ави сѧ тако вл҃и. 34 а фарисѣи гл҃ахѫ. о кънѧѕи бѣсъ изгонитъ бѣсы ⁘ 35 І прохождаше і҃съ грады вьсѧ и вьси. оучѧ на сонъмиштихъ ихъ. і проповѣдаѩ евн҃ѣлие цс҃рствиѣ. і цѣлѧ вьсѣкъ недѫгъ і вьсѣкѫ ѩзѫ вь людхъ.

Стр. 1 изгна всь народъ *сав.* вьлѣзъ *сав.* *2* промьче сѧ *сав.* (*вм.* изиде). *3* въ всѫ землѫ тѫ *сав.* *4* идете *зогр.* идосте *асс.* идета *ник.*, идоста *остр.* вь слѣдь его идѣста *сав.* *5* вьпиѭща *сав.* *6* с҃не *зогр.*, *въ асс. зогр. ник. предшествуетъ слово* і҃с (*въ греч. нѣтъ*). *7* въ храминѫ *сав.* припадоста *сав.* пристѫписта *остр. никол.* *10* прикоснѫ сѧ очесоу *остр. ник.* (*но* очию), коснѫ сѧ очию *сав.* *11* бѫдетъ *сав.* *12* отврьзоста сѧ *сав.*, отврѣзосте сѧ *зогр.* *13* ни единомоу же не рьцѣта *сав.* *14* шедъша *зогр. сав.* *16* къ привѣсѧ *кирилл. буквами приписано надъ строкою* к немоу. *16—17* ч҃лвка нѣма и бѣсьна *ассем. никол.* ч҃ка глоуха бѣсьноуѭща сѧ *сав.* *18 вм.* нѣмыи *сав. кн.* глоухы. *21* изгонитъ: *въ ркп.* и҃знитъ, проидѣше *сав.*

36 Видѣвъ же народъи ис҃ъ. милосрдва о нихъ ѣко бѣхѫ съмѧтени. ı отъвръжени ѣкоже овъцѧ. не имѫщѧ пастырѣ. 37 тогда гл҃а оученикомъ своимъ. жѧтва оубо мънога. а дѣлатель мало. 38 молите сѧ оубо гн҃оу жѧтвѣ. да изведетъ дѣлателѧ на жѧтвѫ своѭ. к҃.

X

1 Ι призъва оба на десѧте оученика своѣ дастъ имъ власть. на дс҃хъ нечистыхъ да изгонѧтъ ѩ. ı цѣлити вьсѣкъ недѫгъ и вьсѣкѫ болѣзнь. 2 Обѣма же на десѧте ап҃лма. ı мена сѫтъ се. Пръвъı симонъ. ıже наречетъ сѧ петръ. ı аньдрѣа братръ его. 3 филипъ и вартоломѣи. тома и матьтеи мытарь. иѣковъ альфеовъ. ı келевеи нареченъı тадеи. 4 симонъ кананѣи. ıюда искариотъскъı. ıже и прѣдастъ. 5 Сиѩ оба на десѧте посъла ис҃ъ. заповѣдавъ имъ гл҃ѧ. на пѫть ѩз҃къ не идѣте. ı въ градъ самарѣнъ не вьнидѣте. 6 ıдѣте же паче къ овъцамъ погыбъшимъ домоу ил҃ва. 7 ходѧще же проповѣ-

1 въ ркп. народи *съ прибавленнымъ надъ строкою* ъ *(той же рукою).* *4 вм.* пастырѣ *(такъ ник.) зогр.* пастоуха. *7 въ словѣ* дѣлатела *слогъ* ла *приписанъ надъ строкою, но той же рукою.* *10* ı исцѣлатъ *ассем. зогр.* исцѣлать *остр.* цѣлатъ *сав.* *11—12* болѣзнь *остр. сав. ник.* ѩзѫ *асс.* *15 къ словамъ* филипъ и вартоломѣи *приписано между строками глаюл. буквами, но кажется другой рукою:* иѣквъ заведеовъ иоанъ бртъ его, *этихъ словъ нѣтъ въ зограф.* *22* самареискъ *остр.* *23* пакы *сав.*

даите гл҃ще. ѣко приближи сѧ цс҃рствие нб҃ское. 8 болѧщѧѩ цѣлите. мрътвыѩ въскрѣшаите. прокаженыѩ очиштаите. бѣсы изгоните. тоуне приѩсте тоуне дадите. к҃. 9 не сътѧжите злата ни съребра. ни мѣди при поѣсѣхъ вашихъ. 10 ни мошъ(ны) на пѫти. ни дъвою ризоу. ни сапогъ ни жъзла. достоинъ бо естъ дѣлатель мъзды своеѩ́.

VII 11 Въ ньже колижъдо градъ ли вь весь вьнидете. іспытаите кто вь немь достоинъ естъ. і тоу прѣбѫдете доньдеже изидете. 12 Въходѧште же въ домъ цѣлоуите и. 13 і аште оубо бѫдетъ домъ достоинъ. придетъ миръ вашъ на нь. аще ли же не бѫдетъ достоинъ. миръ вашъ къ вамъ възвратитъ сѧ. 14 І иже колижъдо не приметъ васъ. ни послоушаатъ словесъ вашихъ. іcходѧще из домоу. ли из града того. отътрѧсѣте прахъ отъ ногъ вашихъ. 15 аминь гл҃ѭ вамъ. отърадьнѣе бѫдетъ земи содомьсцѣи гоморьсцѣи. вь день сѫдъны. неже градоу томоу ⁖ 16 Се азъ сълѭ вы ѣко овьцѧ по срѣдѣ влькъ. бѫдѣте же мѫдри ѣко змиѩ. і цѣли ѣко голѫ-

Стр. 2 іцѣлите *зогр.* *7* мошъ(ны): *въ ркп.* о *исправлено въ кирилл.* ѣ, *въ началѣ слѣд. строки слога* ны *нельзя прочесть, никол. ев. вм.* мошъны *пишетъ* пири. *10* мъзды: пишта *зогр.* фиште *никол.* *14* прѣбѫдете *зогр. ник.* *16 у* придетъ *надъ строкою кирилл. приписка* да. *20* приемлють *ник.* послоушаѭтъ *зогр. ник.* *21* къ ли *кирилл. прибавка* и *(т. е.* или*).* *24 къ слову* земи *кирилл. прибавлено* л (земли). *25 можно читать* содомьсцѣ и, *слово* земи *повторяется и передъ* гоморьсцѣ *зогр. ник.* *26* нежели *зогр. ник.* посълѭ *остром.*

вьѥ ⁘ 17 Вьнемлѣте же отъ чл҃вкъ. прѣдадатъ бо вы на сонъмы. і на съньмищихъ вашихъ оубиѭтъ вы. 18 і прѣдъ вл҃кы же и цѣсарѧ ведени бѫдете мене ради. вь съвѣдѣние имъ и ꙗзкмъ. 19 Егда же прѣдаѭтъ вы. не пцѣте сѧ како ли что възглаголете дастъ бо сѧ вамъ въ тъ часъ. что гл҃те. 20 не вы бо есте гл҃ѭщеи. нъ дх҃ъ отца вашего гл҃аи въ васъ. 21 прѣдастъ же братръ братра на съмрьть. і отецъ чѧдо. і въстанѫтъ чѧда на родителѧ и оубьѭтъ ѩ. 22 і бѫдете ненавидими вьсѣми. имене моего ради прѣтрьпѣвы же до коньца сь сп҃нъ бѫдетъ ⁘ к҃ ⁘ 23 Егда же гонѧтъ вы въ градѣ семь. бѣгаите въ дроугъі. аминь бо гл҃ѭ вамъ. ꙗко не имате исконьчати градъ изд҃рлвъ. доньдеже придетъ сн҃ъ чл҃вчскы ⁘ 24 Нѣстъ оученикъ надъ оучителемь. ни рабъ надъ г҃мь своимь. 25 довьлетъ оученикоу да бѫдетъ ꙗкоже оучитель его. и рабоу ꙗко г҃ь его. І аште господина домоу вельзѣво-

Стр. 2 съборы *остр.* *3* съборищихъ *остр.* вашихъ: *въ остр.* своихъ. *3* оутепѫтъ *асс.* *6* прѣдаѭть *остр. ник.:* прѣдадатъ *зогр.*, *въ ассем. другое чтеніе:* ꙗко же ведоми бѫдете *(въ греч. нѣтъ)*. *7* имате глаголати *асс. остр. ник.* *10 вм.* вашего: моего *ассем.* *11* братъ брата *остр. ассем. зогр. ник.* *16* сь *передъ* сп҃нъ *нѣтъ въ зогр. ассем. ник.* *19—20* иматъ исконьчати сѧ *зогр.*, *никол. какъ въ нашемъ.* *25 къ первому* ꙗко *прибавлено надъ строкою глаг.* же, *вм. второго* ꙗко: ꙗкоже и *зогр.*, *послѣ* рабоу *остр. повторяетъ* да бѫдеть, *вм.* г҃ь: *зогр.* г҃ьнъ *(читай* господинъ, *такъ и въ прочихъ)*. *26* вельзовоула *остр.*, вельзѣво нарекоша *ассем.* нарѣша *зогр. ник.:* нарекоша *ассем. остр.*

ла нарѣшѧ. кольми паче домаштьнѧѩ его. 26 не оубоите сѧ оубо ихъ ⁘ ꙁ҃. Ничтоже бо естъ покръвено еже не отъкръвено бѫдетъ. і таино еже не оувѣдѣно бѫдетъ. 27 еже гл҃ѭ вамъ въ тъмѣ. рьцѣте въ свѣтѣ. і еже въ оухо слышите. проповѣдите на кровѣхъ. 28 і не оубоите сѧ оубиваѭщиихъ тѣло. і д҃шѧ не могѫштъ оубити. боите же сѧ паче. могѫщаго и д҃шѫ и тѣло погоубити въ ћеѐннѣ 29 не дъвѣ ли пьтици на ссарии вѣнимѣ есте. і ни едина же отъ нею не падетъ на земи без отьца вашего. 30 вамъ же и власи главы вьси ищьтени сѫтъ. не оубо-

VIII ите сѧ оубо мъноѕѣхъ птицъ лоучьши вы есте. 32 Вьсѣкъ оубо иже исповѣстъ мѧ прѣдъ ч҃лвкы. ісповѣмъ і и азъ прѣдъ отц҃мь моимъ иже естъ на н҃бсхъ. 33 иже отъвръжетъ сѧ мене прѣдъ ч҃кы. отъвръгѫ сѧ его и азъ прѣдъ отъцемь [мь] иже естъ на н҃бсхъ. 34 не мъните ѣко придъ въврѣшти мира на ѕ̀емлѭ. не

Стр. *1* домаштьнее *ник.* домашьнѧѩ *зогр. асс. остр.* *2 слова* оубо *въ зогр. нѣтъ.* *4* отъкръвено *остр. асс.* окръвено *зогр.* *6 вм.* вамъ: *зогр.* азъ. *7* слышите *зогр. ник.*: слышасте *остр. асс.* *8* отъ оубив. *зогр. ассем.* *10* немогѫштиихъ *асс.* оубоите сѧ *зогр. ассем.* оубоите же сѧ *остр.* *12* ћеонѣ *зогр. ник.* геѡнѣ *остр. ассем.* *13 къ слову* ссарии *надъ строкою кирилл. букв. прибавлено* ы, *въ никол. ев. дѣйствительно* сысари *(гр.* ἀσσαρίου*)*, *ассем.* на асурии, *остр.* ассарии, *зогр.* пѣназоу, вѣните сѧ *зогр.* цѣнимѣ есте *остр.*, *въ нашей ркп.* есте *кирилл. буквою исправл. въ* еста, *вм.* ниедина: едина *зогр.* *14* отъ нею: *въ ассем. пропущено.* *15* ваши же *асс. ник.* *16* вьси *асс. пропущ.* ичьтени *ассем.* *17* лоучьше *зогр.* соулѣиши *асс.* *18* о мънѣ *остр.* *20* н҃бснымъ *сав. (такъ и въ 23-й строкѣ).* *22 послѣ* отьцемь *прибавлено* моимь *въ зогр. асс. остр. сав. ник.* *24* въврѣшти *ник.* положити *зогр.* на земи *зогр.*

придъ въврѣщѧ мира нъ мечь. 35 придъ
бо разлѫчитъ чл҃вка. на от҃ца своего
і дъштерь на матерь своѭ. и невѣ-
стѫ на свекровь своѭ. 36 і врази чл҃коу
домашьнии его ⁘ 37 Іже любитъ от҃ца
ли матерь паче мене нѣстъ мене до-
стоинъ и іже любитъ сн҃ъ ли дъштерь
паче мене. нѣстъ мене достоинъ. 38 І и-
же не приметъ кр҃ста своего и въ слѣ-
дъ мене грѧдетъ. нѣстъ мене досто-
инъ. 39 Обрѣтъι дш҃ѫ своѭ погоубиⷮ-
тъ ѭ. а иже погоубитъ дш҃ѫ своѭ ме-
не ради обрѧщетъ ѭ. 40 іже въι прие-
млетъ мѧ приемлетъ. і иже приемл҄е-
тъ мѧ приемлетъ посълавъшааго
мѧ. 41 Приемлѧи пр҃ка въ імѧ пророче
мьздѫ пророчѫ приемлетъ. і прие-
млѧи праведьника. въ імѧ праведь-
ниче мъздѫ праведьничѫ приметъ.
42 И иже колижьдо напоитъ единого отъ
малъιхъ сихъ. чашѫ стоуденъι
водъι. тъкмо въ імѧ оученика.
аминь гл҃ѭ не погоубитъ мь-
здъι своеѩ.

XI

1 І бъιстъ егда съвръ-
ши іс҃ъ. заповѣдаѩ обѣма на десѧте

Стр. *1* положитъ *зогр.* *2* къ чл҃вка *приписано надъ строкою кирилл.* сн҃а. *4* свекръве *зогр.* *5* домаштьнии *ник.* домашьнии *зогр.*, *вм.* иже люб.: любаи *сав.* (*такъ и въ 7 строкѣ*). *6* матере *остр. сав.*; нѣсть ми на подобѫ *сав.* *7* сн҃а *зограф. сав.*; дъштере *остр. сав.* *9* приємлѥть *остр.* възъметъ *сав.* *10* къ градетъ *приб. надъ строкою кирилл.* не, идеть *остр. сав. ник.* *12* погоубивъι *сав.* *13* приметъ *зогр.* *14* приемлаи *сав.* *14—15* къ мѧ *прип. кирилл. надъ строкою* не, *сав. кн. оба раза* мене. *17* приметъ *зогр. асс* *19* приємлѥть *остр. сав.* *20* иже аще *сав.* колижьдо: *м. б.* колижъдо *22* толико *сав.*, оученикоу *сав.* *23* не иматъп огоубити *сав.* *24—25* съконьча *зогр.*

ѹченикома своима. прѣиде отъ тѫдѫ ѹчитъ. і проповѣдатъ въ градѣхъ ихъ .⁘. к҃ 2 Іоанъ же слꙑшавъ въ ѫзилищи дѣла х҃ва. посълавъ ѹченикꙑ своими 3 рече емоу. тꙑ ли еси грѧдꙑи. ли иного чаемъ. 4 і отъвѣщавъ ис҃ъ рече имъ. шедъше възвѣстите иоанови. 5 слѣпии прозираѭтъ. і хромии ходѧтъ. прокажении очищаѭтъ сѧ и глоуси слꙑшѧтъ. мрътвии въстаѭтъ. і нищтии благовѣстоуѭтъ. 6 і блаженъ естъ иже не съблазнитъ сѧ о мьнѣ. 7 тѣмъ же исходѧщемъ. начѧтъ ис҃ъ г҃лати народомъ. о иоанѣ. чесо видѣтъ изидете въ поустꙑнѭ трьсти ли вѣтромь колѣблемꙑ. 8 нъ чесо изидете видѣтъ. ч҃лвка ли въ мѧкъкꙑ ризи облъчена. се иже мѧкъка носѧтъ. въ домохъ ц҃ср(ихъ) сѫтъ. 9 нъ чесо изидете видѣтъ. пророка ли г҃лѭ вамъ. і лише пророка. 10 сь бо естъ о немьже естъ писано. Се азъ посълѭ анг҃лъ мои прѣдъ лицемь твоимъ. і ѹготовитъ пѫть твои прѣдъ тобоѭ. 11 Аминь г҃лѭ вамъ. не въста въ рожденꙑихъ жена-

Стр. 4 надъ словомъ посълавъ *кирилл. приписка* два. *5* къ немоу *зогр.* *6 къ* ли *надъ стр. приб. кирилл.* и. *7* повѣдите *остр.* *8 слова* ѩже слишита и видита *приписаны между строками кирилл. буквами, ихъ нѣтъ въ зогр., но въ ассем. остр. они въ текстѣ (такъ и въ греч.).* *9—10 ассем. другой порядокъ:* глоуси слъıшi. прокаж. оч. *11* и ништ. благов. *пропущено въ зогр.* *12 къ* иже *надъ строк. кирилл. прип.* аще. *15 и 17* изидете *исправлено кирилл. въ* изидосте, *но первоначальная форма видна и она возстановлена: ассем. и остр.* изидосте, *зогр. 15* изидете, *17 и 20* изидосте, *ник. постоянно* изидете. *18* ризи: ризъı *всѣ прочiе т.* *19* мѧкъкаꙗ *остр. ассем. ник.* *21 къ* г҃лѭ *приписка кирилл.* ки. *22* псано *зогр. сав.* *24* оуготоваетъ *зогр.*

ми болеи иоана кръстителѣ. мьнѣ-
и же въ цс҃рствии нб҃сцѣмь болеи есть
его. 12 Ѡтъ дьнии же иоана кръстите-
IX лѣ до селѣ. цс҃рствие (небеское) нѫдитъ сѧ.
і нѫждъници в(ъсхы)таѭтъ е.
13 вьси бо пр҃ци и законъ до иоана прорѣ-
шѧ. 14 і аще хощете приꙗти. тъ [е] есть илі-
ѣ хотѧи прити. 15 імѣꙗи оуши слыша-
ти да слышитъ. 16 Комоу оуподоблѭ
родось. подобенъ естъ дѣтищемъ сѣ-
дѣштемъ. на тръжиштихъ. іже въ-
зглашаѭтъ дроугомъ своимъ 17 и
гл҃аѭтъ. пискахомъ вамъ и не
плѧсасте. плакахомъ вамъ и не
рыдасте. 18 приде бо иоанъ не пиꙗ ни ѣ-
ды. и гл҃ѭтъ бѣсъ иматъ. 19 приде
сн҃ъ чл҃вчскъ ѣды и пиꙗ. і гл҃тъ се
сь чл҃вкъ ѣдъца и винопиица. мы-
таремъ дроугъ и грѣшъникомъ. і опра-
вьди сѧ прѣмѫдрость отъ чѧдъ
своихъ. 20 тогда начѧтъ поносити
градомъ. вь нихъже бышѧ мъно-
жѣишѧꙗ силы имъ. зане не покаа-
шѧ сѧ ⁘ 21 Горе тебѣ хоразинъ. горе тебѣ
витъсаида. ѣко аще къ тоурѣ и сидо-
нѣ. бѫ силы былы бывъшѧꙗ
къ васъ. древле оубо къ врѣтищи и
попелѣ покаали сѧ бѫ. 22 обаче гл҃ѭ

Стр. 1 болеи *ассем.*, *прочіе* болии. *3* его есть *зогр. ассем. ник. остр.* *4—5 что въ скобкахъ, въ подлинникѣ поблѣднѣло, нельзя прочесть;* въсхытаѭтъ *зогр. сав. никол.* въсхыщаѭть *остр.* *6* закони *сав.* *6—7* прорекошѧ *остр.* прорѣшѧ *зогр. ассем.*, *сав. прибавляетъ* сѧ; е *передъ* есть *лишняя буква въ подл.* *8* приꙗти *сав. описка.* *9 къ* комоу *зогр. приб.* же. *11* сѣдѣщемъ *такъ въ ркп.* *13* свирахомъ *зогр. ник.* *18* пивьца *зогр.;* мъздоимьцемъ *зогр.* *25 въ* турѣ *изъ первоначальнаго глагол.* оу (ⰺ) *сдѣлано глагол.* ѵ (ⱛ). *26, 28 и 6 на слѣд. стр. зогр.* бишѧ, *никол.* быше *и* би.

вамъ тоуромъ и сидоноу. отърадьнѣе бѫдетъ въ день сѫдъны. неже вамъ. 23 И ты каперънаоумъ. вьзнесыи сѧ до нб҃се до ада сънидеши. зане аще въ содомѣхъ бѫ силы бывъшаѩ вь тебѣ. прѣбылы бѫ до (дьнес)ьнѣго дьне. 24 обаче гл҃ѭ вамъ ѣко земи содомьсцѣ отърадьнѣе бѫдетъ. въ день сѫдъны неже тебѣ. 25 Въ то врѣмѧ отъвѣщавъ ис҃ъ рече. ісповѣдаѭ ти сѧ отъче г҃и небоу и земи. ѣко оутанлъ еси се отъ прѣмѫдрыхъ и разоумъныхъ. і ѣвилъ ѣ еси младеньцемъ. 26 еи от҃че. ѣко тако бысть волѣ прѣдъ тобоѭ. 27 Вьсѣ мьнѣ прѣдана сѫтъ от҃цмь моимь. і никтоже не знаетъ сн҃а. тъкмо от҃цъ. ни от҃ца кто знаетъ. ткмо сн҃ъ. і емоуже волитъ сн҃ъ отъкрыти. 28 Придѣте кь мънѣ въси троуждаѭштеи сѧ. і обрѣмененнии. і азъ покоѭ вы. 29 вьзьмѣте иго мое на себѣ. і наоучите сѧ отъ мене ѣко закротокъ есмъ и съмѣренъ срд҃цмь. і обрѧщете покои дш҃амъ вашимъ. 30 іго бо мое благо и брѣмѧ мое легъко есть.

Стр. 1 въ тоуромъ *на глагол.* оу *наведена кирилл. буква* у, *зогр.* тυроу, *ник.* тоуроу, *пробѣлъ въ строкѣ вслѣдствіе стертыхъ лишнихъ буквъ.* *3* вама *зогр. ник.*; каѳерън. *зогр.* *6 глагол.* бѫ *исправлено въ* бише *кирилл. буквами.* *7* быша *зогр.* *8 и 12* земли *зогр.* *10* вамъ *зогр.* *11* сѧ тебѣ *зогр. ник.* се: си *зограф.* *17* не *возстановлено по первоначальному, въ подлинникѣ нарочно стертому* т., не *встрѣчается въ зогр. остр. ник., въ ассем. пропущено.* *26* бо *пропущ. въ зогр.*

XII

1 Въ то врѣмѧ приде ис҃ъ сквозѣ сѣаниѣ. ѹченици же его възаалкаша сѧ. и начѧсѧ въстръгати класы и ѣсти 2 фарисѣи же видѣвъше рѣшѧ емоу. се оученици твои творѧтъ. егоже не достоитъ творити въ соботы. 3 Онъ же рече имъ. нѣсте ли чъли чъто сътвори д҃въ егда възаалка самъ. і сѫщи съ нимь. 4 како вьниде въ храмъ б҃жии. і хлѣбы прѣдъложениѣ сънѣстъ. іхъже не достоино емоу

X бѣ ѣсти. ни сѫщимъ съ нимъ. тъкъмо иереомъ единѣмъ. 5 ли нѣсте чъли въ законѣ. ѣко въ соботы иереи въ църкве соботы скврънѧтъ. і неповиньни сѫтъ. 6 г҃лѭ вамъ. ѣко цр҃кве. і болеи естъ съде. 7 аще ли бисте вѣдѣли. чъто естъ милости хоштѫ а не жрътвѣ. николиже оубо бисте осѫдили неповиньнъіхъ. 8 г҃ь бо естъ соботѣ сн҃ъ чловѣчскы ⁘ 9 і прѣшедъ отъ тѫдѣ ис҃ъ. приде на соньмиште ихъ. 10 і се чл҃вкъ бѣ тоу. рѫкѫ имы соухѫ. і въпросишѧ и г҃лѭще. аще достоитъ въ соботѫ цѣлити. да на нь възг҃лѭтъ. 11 онъ же рече имъ. кто естъ отъ васъ

Стр. 2 въ началѣ и отчасти надъ строкою приписано въ *(глаг.)* соуботоу *(кир.); зогр.* възлакаша *и 8* възлака. *3* начаша *зогр. ник.* *6* сѫботы *зогр.* соуботоу *ник.* *7—8* твори *зогр.* *9* сѫштеи *зогр.* *14, 15, 20, 24 и 2, 5 на слѣд. стр. вездѣ зогр. ев. пишетъ* сѫбот—. *15* сѫботѫ *зогр. ник.* *16* къ г҃лѭ *приписано кирилл. букв. надъ строкою* же. *16—17* болѣи *зогр.* *18* милостыны *никол. неправильно (въ греч.* ἔλεος*).*

чл҃вкъ. иже иматъ овьчѧ едино. і аще въпадетъ сѧ въ ѣмѫ въ соботѫ. не изьметъ ли его. 12 кольми оубо лоучеи естъ чл҃вкъ овьчате. тѣмь же достоитъ въ соботѫ добро творити. 13 тъгда гл҃а чл҃коу. простьри рѫкѫ и простърѣ. і оутвръди сѧ цѣла ѣко и дроугаѣ ⁖ 14 Фарисѣи же ишедъше съвѣтъ сътворишѧ на нь. како и погоубѧтъ. 15 і҃съ же разоумѣвъ отиде отъ тѫдѣ. і по немь идѫ народи мьноѕи. і исцѣли ѩ вьсѧ. 16 і запрѣти имъ да не ѣвѣ его сътворѧтъ. 17 да събѫдетъ сѧ реченое пр҃комь исаиемь гл҃щемь. 18 се отрокъ мои егоже изволихъ. вьзлюбленъı мои. на ньже благоизволи д҃ша моѣ. положѫ д҃хъ мои. на немь. і сѫдъ ѩзкмь вьзвѣститъ. 19 не прѣречетъ. ни възъпиетъ. не оуслъıшитъ никтоже на расп(ѫ)тихъ гласа его. 20 трьсти съкроушенъı не прѣломитъ. і пръта вънемъша сѧ не оугаситъ. доньдеже вьзведетъ на побѣдѫ сѫдъ. 21 і на имѧ его ѩ҃зци оупъваѭтъ. 22 Тъгда привѣсѧ къ не-

Стр. 2 зогр. николь. другимъ порядкомъ: въ сѫб. въ ѣмѫ *(по греческому). 3 надъ строкою приписано кирилл.* и вьздвигнеть, *въ никол. (по греческому) въ текстъ. 3—4* лоучи *зогр. 6 къ* рѫкѫ *кирилл. прибавл.* твою. *7* простьрѣтъ рѫкѫ *зогр.* простри ю *ник. (и греч. тексты колеблются),* оутвръди сѧ емоу и бъıстъ цѣла *зогр., никол. по нашему и по греч. текстамъ. 10—11* послѣдоваше і҃сови народъ мъногъ *остр. 11* идоу *ник.* идошѧ *зогр. 12* авѣ *зогр. асс.* ıавѣ *остр.;* творѧтъ *асс. ник. 16* благоволи *остр. На страницѣ X^b (и нѣкоторыхъ другихъ) кто-то наводилъ по прежнему почерку новымъ чернилом но неумѣлой рукою, вслѣдствіе чего не всѣ буквы правильно подновлены. 19 ѫ въ* распѫ *новымъ чернилом исправлено въ кирилл.* оу, *вм.* не оуслъıш. *въ ассем. остр. ник.* ни оусл. *21* прилмитъ *зогр.;* плата *ассем., вм.* сѧ *новымъ чернилом наведено* се *(но слѣдъ буквы* ѧ *виденъ).*

моу бѣсънѫѭщь сѧ слѣпъ и нѣмъ и и-
сцѣли и. ѣко слѣпъ і нѣмъ г҃лаше и
глѧдаше. 23 і дивлѣхѫ сѧ вьси наро-
ди г҃лѭще. еда сь естъ с҃нъ д҃въ
24 Фарисеи же слышавъше рѣшѧ. сь
не изгонитъ бѣсъ. тъкмо о вель-
зѣволѣ кънѧѕи бѣсъ. 25 Вѣдъі же
мысли ихъ рече имъ. вьсѣко цѣ-
с҃рьство раздѣлъ сѧ на сѧ. запоустѣ-
етъ і въсѣкъ градъ ли домъ ра-
здѣлъ сѧ на сѧ не станетъ. 26 і аще
сотона сотонѫ изгонитъ. на сѧ ра-
здѣлилъ сѧ естъ како оубо стане-
тъ ц҃ствие его. 27 і аште азъ о велъ-
ѕѣволѣ изгонѭ бѣсы. с҃нве ваши
о комь изгонѧтъ. Сего ради ти ва-
мъ бѫдѫтъ сѫдиѩ. 28 аще ли о доусѣ
б҃жии. азъ изгонѭ бѣсы. оубо по-
стиже на васъ ц҃срьствие б҃жие. 29 ли ка-
ко можетъ къто вьнити въ домъ
крѣпъкааго. і съсѫды его расхы-
тити. аще не прьвѣе съвѧжетъ крѣ-
пъкааго. і тогда домъ его расхы-
XI титъ. ѕ҃. 30 Іже нѣстъ съ мноѭ на мѧ е-
стъ. і иже не събираатъ съ мноѭ
растачаатъ. 31 сего ради г҃лѭ ва-
мъ вьсѣкъ грѣхъ и хоула отъпоу-

Стр. 2 і глоухъ *(вм.* нѣмъ*) зограф.* *5—6 въ концѣ строки послѣдняя буква* ь *наведена новымъ чернилом кириллицею.* *7* и *въ* кънѧѕи *исправл. въ кирилл.* к *съ надстрочною припискою* мь, *такъ и къ* бѣсъ *приписано кирилл.* скимь. *9* раздѣлъ: *м. б.* раздѣль. *12 въ концѣ строки буквы* сѧ ра *навед. нов. черн. вм.* сѧ, *какъ прежде было, написано* се. *13 въ* оубо *буквы* ȣ *и* о *навед. кирилл.* *15 въ* велъѕѣволѣ *какъ кажется* ѕ *наведено новымъ черн. на* ꙁ. *19 къ* ли *надъ строкою приб. кирилл.* и. *24* не сѧі *сав.* *25* не събираѧі *сав.* *26* тѣмь же *сав.* *27 и на слѣдующей стр. 2* власвимиѣ *зогр.*, хоуление *сав.* *27 и на слѣдующей стр. 1, 2, 4, 5* от ъдастъ сѧ *сав.*

ститъ сѧ чловѣкомъ. а ѣже на дх҃ъ хоула не отъпоуститъ сѧ чл҃кмъ 32 і иже колижъдо речетъ слово на сн҃ъ чл҃вчскъі. отъпоуститъ сѧ емоу. а иже речетъ на дх҃ъ ст҃ъі не отъпоуститъ сѧ емоу. ни въ сь вѣкъ ни въ бѫдѫщии. 33 ли сътворите дрѣво добро и плодъ его добръ. ли сътворите дрѣво зъло и плодъ его золъ отъ плода бо дрѣво познано бѫдетъ. 34 іштѧдьѣ ехидънова како можете добро гл҃ати зъли сѫще отъ избытъка бо срд҃цоу оуста гл҃ѭтъ. 35 Добръі чл҃вкъ отъ добраго съкровишта износитъ добраѣ і зълъі чл҃вкъ отъ зълааго съкровишта износитъ зълаа. 36 гл҃ѭ же вамъ. ѣко вьсѣко слово праздъно. еже аще рекѫтъ чл҃вци. въздадѧтъ о неми слово. въ день сѫдьнъі. 37 отъ словесъ бо своихъ. оправъдиши сѧ. і словесъі своими сѫдиши сѧ ⁘ к҃ 38 Тъгда отъвѣщашѧ етери отъ кънижъникъ. і фарисѣи гл҃ѭще. оучителю хощемъ отъ тебе знамение видѣти ⁘ 39 Онъ же

Стр. 1—2 д҃ховьное хоуление *сав.* *3—4* съіна ч—го *ассем. сав.* *7* градѫштии *зогр. ассем. остр. сав.*, къ ли *прибавл. кирилл. буква* и. *7—9 сав. кн. совсѣмъ иначе:* или творитъ дрѣво доброе агодѫ емоу добрѫ или творитъ дрѣво прахнѣно и агонѫ емоу изгнилѫ *(простое недоразумѣніе, въ греческомъ текстѣ нѣтъ ничего подобнаго).* *10* отъ агодъі знаетъ са *сав.* *11* племѧ аспидово *сав.* *12* творити *(вм.* гл҃ати*) зогр.* *12—17 сав. употребляетъ слова* благъ, лѫкавъ *(вм.* добръ, зълъ*) и* съсѫдъ *(вм.* съкровиште*).* *18* гл҃ъ праздьнъ *сав.* *19—20* въздаѭтъ *сав.* *22* отъ словесъ своихъ *сав.* *23* осѫдиши сѧ *всѣ проч. тексты.*

отъвѣщавъ рече имъ. родъ лѫкавъ и любодѣи знамениѣ ищетъ. і знамение не дастъ сѧ емоу. тъкмо знамение ионы пр҃ка. 40 ѣко бо бѣ иона въ чрѣвѣ китовѣ. три дьни и три ношти. тако бѫдетъ сн҃ъ чл҃вскы. въ ср҃дци земли три дни и три ношти. 41 мѫжи ниневьѣитьстии въстанѫтъ на сѫдъ. съ родомь симь и осѫдѧтъ-и. ѣко покаашѧ сѧ. проповѣдиѭ иониноѭ. і се болеи ионы сьде. 43 егда же нечисты дх҃ъ ізидетъ отъ чл҃вка. прѣходитъ сквозѣ бездънаа мѣста. іштѧ покоѣ и не обрѣтаатъ. 44 тъгда речетъ. възвраштѫ сѧ въ храмъ мои. отъ нѭдоуже изидъ. і пришедъ обрѧштетъ празденъ. пометенъ. оукрашенъ. 45 тъгда идетъ и поиметъ съ собоѭ седмь инѣхъ дх҃ъ. лющьшь себе. і въшедъше живѫтъ тоу. і бѫдѫтъ послѣдьнѣ чл҃вка того горьша прьвыхъ. тако бѫдетъ и родоу семоу лѫкавоуемоу ⁘ 46 Еще емоу глаголѭщоу къ народомъ. се мати и братрьѣ его стоѣхѫ вьнѣ. іскѫште гл҃ти емоу. 47 рече же къ немоу единъ. се мати твоѣ и братрьѣ твоѣ вьнѣ стоѩтъ хотѧще гл҃ти къ тебѣ. 48 онъ же отъвѣштавъ рече къ гл҃ѭштюмоу. къто естъ мати моѣ и кто сѫтъ братриѣ моѣ. 49 і простеръ рѫ-

Стр. 1 къ родъ *прибавлено* сь *надъ строкою кирилл. буквами, въ зогр. ник.* сь *нимъ.* *11 стихъ 42, пропущенный въ глагол. подлинникѣ, приписанъ со стороны столбца кирилл. буквами въ слѣдующемъ видѣ:* ц҃рица юшьскаа. вьстанеть на соудь с родомь сымь и ѡсоудить и. ѩко приде ѿ краи землѥ слышати прѣмоудрости соломоне. и се боле соломона зьдѣ. *12* сквозѣ *зогр.* *22* лѫкавъноуемоу *зогр.* *25* етеръ къ немоу *зогр. (по греческому).* *28 къ* пітю *слова* гл҃ѭштюмоу *надъ строкою кирилл. прип.* к.

кѫ на оученикы своѩ рече. се мати моѣ и братрьѣ моѣ. 50 ѥже бо аще творитъ волѭ о҃тца моего иже естъ на нб҃сх҃ъ.

XII тъ братръ мои и сест(р)а и мати естъ.

XIII

1 Въ тъ же день ишедъ и҃съ из домоу сѣдѣше при мори. 2 ꙇ събърашѧ сѧ кь немоу народи мъноѕи. ꙇ ѣко вьлѣзъ въ корабь сѣде. и весь народъ на помори стоѣше. 3 и гл҃а имъ мъного притъчами гл҃ѧ. Се изиде сѣѩи да сѣетъ. 4 ꙇ сѣѭштоумоу. ова оубо падѫ при пѫти. ꙇ придѫ птицѧ нб҃скыѩ и позобашѧ ѣ. 5 дроугаа же падѫ на каменеихъ. ѣже не имѣшѧ землѧ мъногы. ꙇ абье прозѧбѫ. зане не имѣше глѫбинъı землѣ. 6 слъньцоу же восиѣвъшю присвѧдѫ. ꙇ зане не имѣхѫ корениѣ исъхѫ. 7 а дроуга падѫ въ трънии. ꙇ вьзиде тръние и подави ѣ. 8 дроугаа же падѫ на земи добрѣ. ꙇ даѣхѫ плодъ. ово съто. ово шесть десѧтъ. ово три десѧти. 9 ꙇмѣѩи оуши слышати да слышитъ. 10 и пристѫпьше оучени-

Стр. 1 ръкѫ: *въ зограф. прибавл.* своѭ *(какъ иные греч. т.).* *2 на этомъ мѣстѣ зогр.* братиѣ, *но иначе и онъ употребляетъ форму* братриѣ. *4 въ ркп. по недосмотру* сеста. *5* тъжде *зогр.* *6* сѣдѣаше *зогр.* *7* кь *приписано той же рукою глагол. букв. надъ строкою.* *8 въ никол.* вьлѣзшю емоу вь корабль сѣдити. *12, 13—14, 19 и 21 зогр. пишетъ* падошѧ, *никол. вездѣ* падоу. *12* придошѧ *зогр.* придоу *ник.* *15* прозѧбошѧ *зогр.* прозебоу *ник.* *18—19* ı исъхошѧ *зогр.* исьхоу *никол.* *19* дроугаѣ *зогр.* *20* е *(вм.* ѣ= *ник.) зогр.* *24 послѣ* оученици *зогр. ник. прибавл.* его.

ци рѣшѧ емоу. по что притъчами глаголеши имъ. 11 онъ же отъвѣщавъ рече. ѣко вамъ дано естъ разоумѣти. таинаа цр҇ствиѣ. нб҇скааго. онѣмъ же не дано естъ. 12 імѫщоумоу бо дастъ сѧ і избѫдетъ емоу. а иже не иматъ. і еже иматъ възьметъ сѧ отъ него. 13 Сего ради притъчами имъ гл҇ѭ. ѣко видѧще не видѧтъ. і слышѧште не слышѧтъ ни разоумѣваѭтъ. 14 і събываетъ сѧ имъ пророчъство исаино гл҇ѭщеѥ слоухомь оуслышите и не имате разоумѣти. і зьрѧще оузьрите и не имате видѣти. 15 отлъстѣ бо ср҇дце людеи сихъ. і оушима тѧжъко слышашѧ. і очи свои съмѣжишѧ. еда когда оузьрѧтъ очима. і оушима оуслышѧтъ. і ср҇дцемь разоумѣѭтъ. і обратѧтъ сѧ и исцѣлѭ ѩ. 16 Ваши же блаженѣи очи ѣко видите. і оуши ваши ѣко слышите. 17 аминь бо гл҇ѭ вамъ. ѣко мъноѕи пр҇ци и праведьници въжделѣшѧ видѣти. ѣже видите и не видѣшѧ. и слышати ѣже слышите и не слышашѧ. 18 вы же оуслышите притъчѫ сѣвъшааго. 19 вьсѣкъ иже слышитъ словеса цсарествиѣ. і не разоумѣваатъ. приходитъ же неприѣзнь и въсхытаатъ сѣное въ ср҇дци его. се естъ сѣное при пѫ-

Стр. 10 разоумѣѭтъ *зогр., ник. согласно съ нашимъ.* *12* слоухъмь *зогр.* *14* людиі *зогр.* *15* ъı *въ* слышашѧ *написано такъ, что въ буквѣ* ъ *писецъ ошибся и началъ было писать глагол.* о. *16* егда *зогр. (описка).* *19* блаженѣ *зогр.* *20* ши *въ словѣ* ваши *припис. тойже рук. надъ строкою.* *21 слова* бо *въ зогр. нѣтъ, но ник. согл. съ нашимъ.* *26—27* ц҇рѣ *зогр.* царьствиѣ *ник.* *28 надъ* аа *въ* въсхытаатъ *прип. кирилл.* к. *28—29* сѣаное *зогр.* *29 къ* сѣное *надстрочн. кирилл. прип.* ѩ.

ти. 20 а сѣаное на каменин. сь естъ слъі-
шѧи слово. і абие съ радостиѭ при-
емлѧ е. 21 не иматъ же корене вь себѣ. нъ
врѣменъно естъ. бъівъши же печа-
ли и гонению словесе ради. абье събла-
жнѣатъ сѧ. 22 а сѣаное въ трънии. сь е-
стъ слъішѧи слово. і печаль свѣ-
та сего. і льсть богатъства по-
давлѣетъ е. і бес плода бъіва-
етъ. 23 а сѣаное на добрѣ земи. сь е-
стъ слъішѧи слово и разоумѣваѩ е.
і приноситъ плодъ ѣко подобаатъ.
XIII и творитъ ово .р҃. ово .м҃. ово л҃. 24 інѫ
притъчѫ прѣдъложи имъ гл҃ѧ ⁖ Оуподо-
би сѧ цр҃ствие небеское. чл҃вкоу сѣвъ-
шоу добро сѣмѧ на селѣ своемь. 25 съпѧщіе-
мъ же чл҃вкомъ. приде врагъ его. и вь-
сѣ плѣвелъ по срѣдѣ пшеницѧ и отиде.
26 егда же прозѧбе трѣва и плодъ сътво-
ри. тъгда ави сѧ и плѣвелъ. 27 прише-
дъше же раби г҃ина рѣшѧ емоу г҃и. не добро
ли сѣмѧ сѣлъ еси на селѣ твоемь. отъ
коудѫ оубо иматъ плѣвелъ. 28 онъ же ре-
че имъ врагъ чл҃вкъ се сътвори. ра-
би же рѣшѧ емоу. хощіеши ли оубо да шедь-
ше исплѣвемъ ѩ. 29 онъ же рече ни. еда
въстръгаѭщіе плѣвелъ. въстръ-

Стр. 6 сѣное *зогр.* *9 въ зограф. послѣ* е *лишняя прибавка* слово. *12* плоды *зогр., ник. другимъ порядкомъ:* ѣко подобаеть плодь приносити. *14—15* подобно естъ *асс. остр., зогр. ник. согл. съ нашимъ.* *15—16* сѣвъшюмоу *зогр.* сѣавшюмоу *ник.* *17—18* въсѣа *асс. остр. ник.* *20* ѣвишѧ сѧ плѣвели *асс., ник. зогр. остр. согл. съ нашимъ т.* *22* сѣалъ *асс.* сѣꙗлъ *остр.* *23* плѣвелы *асс. остр. ник. (такъ и въ 27 стр.).* *24* ч҃скъ *зогр. (описка);* се *зогр. ник.* то *остр.* *26* исплѣвемъ *зогр. ник.:* възберемъ *асс. остр.* *26 передъ* ни *кирилл. прип. надъ строкою* имь. *27* въстьрьзающе *остр.*

гнете коупъно съ нимь и пшеницѫ. 30 оставите ѥ коупьно расти оубо до жатвы. і въ врѣмѧ жатвы. рекѫ дѣлателемъ. съберѣте пръвѣе плѣвелъ. і съвѧжате и въ снопы. ꙗко съжешти ꙗ. а пшеницѫ съберѣте въ житьницѫ моѭ к. 31 інѫ притъчѫ прѣдложи имъ гла. подобно естъ цсрствие нбское. зрьноу гороушьноу. еже въземъ чловѣкъ вьсѣ на селѣ своемъ. 32 еже мьне естъ вьсѣхъ сѣменъ. егда же възрастетъ боле зелии естъ. і бываатъ дрѣво. ꙗко прити птицамъ нбскымъ. і витати на вѣтвехъ его. 33 Інѫ притъчѫ гла имъ. подобьно естъ цсрствие нбское квасоу. іже въземъши жена съкры въ мѫцѣ три сатъ доньдеже вьскысѣ вьсѣ. 34 Вьсѣ гла ісъ притъчами къ народомъ. і бес притъчѧ ничесо же глаше къ нимъ. 35 да събодетъ сѧ реченое пркмь глѭштемь. отвръзѫ въ притъчахъ оуста моꙗ. отъкрыѭ съкръвенаа. отъ сложениꙗ вьсего мира. 36 Тъгда оставль народы приде въ домъ ис. і пристѫпишѧ къ немоу оученици его глѭште. съкажи намъ притъчѫ. плѣкелъ сельныхъ. 37 онъ же отъвѣща-

Стр. 1 коупьно с нимь *ник., перваго слова въ остр. асс. нѣтъ.* *2* с *и* оубо *въ зогр. нѣтъ,* къ оубо *надъ стр. кирилл. приписано* ѡбоѥ, *это слово и въ друг. читается.* *3* жателемъ *остр. ник.* жѩтелѣнемъ *ассем.* *4 зогр. ник. согл. съ наш., ассем.* шедъше изберѣте прѣжде плѣвелы, *остр.* шьд. възб. древлѥ пл. *5* жешти *зогр., всѣ проч.* съжешти. *9* горюшьноу *зогр.* *10* вьсѣѣ *зогр.* *12* бол. естъ зел. *зогр., ник. согл. съ наш.* *20* притъчѧ *зогр. ник.;* ничьтоже *зогр.* ничесоже *ник.* *20* притъчѧ: *м. б.* притъчъ, *трудно разобрать.* *21* събодетъ *въ подлинникѣ.* *25* оставь *зогр.*

въ рече имъ ⁘ въсѣавъı естъ добро-
е сѣмѧ сн҃ъ чл҃вскъı. 38 а село естъ весь
миръ. доброе же сѣмѧ се сѫтъ. сн҃ве
цср҃ствиѣ. а плѣвелъ сѫтъ сн҃ве не-
приѣзнини. 39 а врагъ естъ въсѣавъı
ıѩ диѣволъ. а жатва естъ коньчина вѣ-
ка. а жателе сѫтъ ан҃гли. 40 ѣко бо оубо
събираѭтъ плѣвелъı. ı огнемь
съжиꙁаѭтъ. тако бѫдетъ вь съконъ-
чание вѣка сего. 41 посълетъ сн҃ъ чл҃вѣ-
ч҃скъı ан҃гльı своѩ. ı съберѫтъ отъ
цср҃ствиѣ его вьсѧ сканьдѣлъı. ı тво-
рѧщѧѩ безаконение. 42 ı въвръгѫтъ ıѩ
вь пештъ огньнѫ. тъгда бѫдетъ пла-
чь и скрьжетъ ꙁѫбомъ. 43 тъгда пра-
ведьнии просвьтѧтъ сѧ ѣко слъньце. въ цср҃ствии отъца ихъ. ımѣѩи
оуши слъıшати да слъıшитъ. 44 пакъı
подобъно естъ цср҃ствие нб҃ское. съкро-
XIV вищю съкръвеноу. [на] на селѣ. еже обрѣ-
тъ чл҃вкъ съкръı. ı отъ радости е-
го идетъ. ı вьсе елико иматъ про-
даетъ. ı коупоуетъ село то. 45 па-
къı подобъно естъ цср҃ствие нб҃ско-
е чл҃вкоу коупьцоу. ищѫщѫ добръ

Стр. 1 въсѣавъ *зогр.*, доброе сѣмѧ естъ *въ этомъ пор. всѣ прочіе.* 3 сии сѫтъ *асс. остр. ник.* есть *остр.* 4 плѣвели *остр. ассем.* 5 вр. вьсѣавъı ıѩ естъ д. *ассем. остр. ник.* 6 *вм.* ıѩ: *зогр.* плѣвелъ, коньчаниѥ *остр. ассем.* 7 жѩтелѣне *ассем. остр.*, анг҃. сѫть *остр. ник.* сѫть ан҃ли *ассем.* 7 же оубо *остр. асс.* оудобь *зогр. (описка)*, же бо *ник.* 8 плѣвели събираѭтъ сѧ *остр. асс.*, и огн. съжагаѭтъ сѧ *асс. остр. (ближе къ греч. т.)*, *зогр. и ник. согл. съ наш.* 10 чловѣчьскъı *зогр. ник.* (τοῦ ἀνθρώπου): господь *ассем. остр.* 12 ѡть конець земл҄ѧ *ассем. остр.: зогр. ник. согл. съ нашимъ* (ἐκ τῆς βασιλείας), сканьдили *ник.* (τὰ σκάνδαλα), *всѣ проч* съблазнъı. 13 безаконие *всѣ пр.* 25 ищѫщѫ *такъ въ ркп., но первое* щ *вм. выскобленнаго* м, ищѫщюмоу *сав.* 25 *и на слѣд. стр. 1* добра бисъра *зогр. остр.*, добръ бисеръ *асс. сав.*, *въ нашемъ текстѣ изъ глаг.* о (ⰺ) *въ* бисоръ *сдѣлано глагол.* ь (ⰻ).

бисьръ. 46 іже обрѣтъ единъ мъногоцѣнень бисьръ. шедъ продастъ вьсе имѣние. елико имѣаше и коупи и ⁘ 47 Пакы подобьно естъ ц҃рствие небс҃кое неводоу въвръженоу въ море. і отъ вьсѣкого рода избъравъшю. 48 іже егда испльни сѧ извлъкъше и на краи. і сѣдъше изб҃ашѧ добрыѩ въ съсѫды. а зълыѩ извръгѫ вонъ. 49 тако бѫдетъ въ съконьчание вѣка. ізидѫтъ ан҃ли. і отлѫчатъ зълыѩ отъ срѣды праведьныхъ. 50 і въвръгѫтъ ѩ въ пещь огньнѫ. тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ ѫжбомь. 51 Гл҃а имъ ис҃ъ разоумѣете ли вьсѣ си. гл҃шѧ емоу ей г҃и. 52 ис҃ъ же рече имъ. сего ради вьсѣкъ кънижъникъ наоучь сѧ. цср҃твию нб҃скоумоу. подобенъ естъ ч҃лвкоу домовитоу. іже износитъ отъ съкровища своего нова и ветъхаа. 53 І бысть егда съконьча ис҃ъ притъчѧ сиѩ. прѣиде отъ тѫдѣ. 54 і пришедъ въ отьчьствие свое оучаше ѩ. на сънъмиштихъ ихъ. ѣко дивлѣхѫ сѧ емоу и гл҃хѫ. отъ кѫдѫ семоу естъ прѣмѫдрость си и сила. 55 не сь ли естъ тектоновъ с҃нъ. не мати ли его нарица-

Стр. *1* единого многоцѣньна бисъра *ассем.* *и сав.* (*но безъ* единого). *3* имѣние елико имѣаше: *двухъ послѣднихъ словъ въ зогр. нѣтъ*, *сав. согласно съ наш.* *т. еще съ прибавкою* свое *послѣ* имѣние, все еже имѣаше *асс.* все ѥлико имѣаше *остр.*, коупи ѥго *остр.* *6* събъравъшю *асс. остр. сав.* *8* на соухо *ассем.* *9* изврьгоша *вслѣ прочіе т.* *13* ѩ: *въ сав. кн.* ѭ (*замѣчательный примѣръ смѣшенія носовыхъ звуковъ*). *18* наоучивъ сѧ *остр.* *19* подобитъ сѧ *сав.* *21* новаѣ *вслѣ проч.* *25* съборищихъ *остр.* *26* кѫдѫ *такъ въ подлинникѣ.*

етъ сѧ мариѣ.. і братрьѣ его иѣковъ и о-
сифъ. і симонъ июда. 56 і сестры его
не вьсѧ ли въ насъ сѫтъ. отъ кѫдоу
оубо семоу вьсѣ си сѫтъ. 57 і блажнѣхѫ
сѧ о немь. і҃с же рече имъ. нѣстъ п҃ркъ
бещьстии. тъкмо въ своемь оть-
чьствии. і въ домоу своемь. 58 і не съ-
твори тоу силъ мъногъ. за невѣрьство
ихъ ⁘

XIV.

1 въ врмѧ оно оуслышавъ иродъ
тетрархъ слоухъ і҃свъ. 2 і рече отроко-
мъ своимъ. сь естъ иоанъ кръстите-
ль. тъ въскрьсе отъ мрътвыхъ.
і сего ради силы дѣѭтъ сѧ о немь.
3 іродъ бо емъ иоан҆на съвѧза и. і въса-
ди и вь темьницѫ. іродиѣды ради
жены филипа братра своего. 4 г҃ла-
ше бо емоу иоанъ. не достоитъ ти имѣ-
ти еѩ. 5 і хотѧ и оубити оубоѣ сѧ народа.
зане ѣко п҃рка имѣхѫ и. 6 Дьни же бывъ-
шоу розьства иродова. плѧса дъшти
иродиѣдина по срѣдѣ и оугоди иродови
7 тѣмь же съ клѧтвоѭ издрече еи да-
ти егоже аште въспроситъ. 8 она же
накаждена материѭ своеѭ. да-
ждь ми рече сьде. на мисѣ главѫ
иоана кр҃стителѣ. 9 і печаленъ бꙑ҃
ц҃ръ. клѧтвы же ради и възлежѧ-
щихъ съ нимъ. повелѣ дати и. 10 і по-

Стр. 3 вьси *зогр. (гр. πᾶσαι).* *6* бечьстиі *зогр.* *14* імъ *вм.* емъ *зогр.* *16* брата *зогр.* *18* ѩ (*вм.* еѩ) *зогр.* *20 въ нашемъ подлин. замѣчательная форма* розьства! *25* на блюдѣ *зогр., ник. согл. съ нашимъ.*

XV сълавъ оусѣкнѫ иоана вь темьници. 11 і принѣсѧ главѫ его на мисѣ. и дашѧ дѣвици. і несе матери своеи. 12 и пристѫпьше оученици его вьзѧсѧ тѣло его. и погрѣсѧ е. і пришедъше възвѣстишѧ исви. 13 І слышавъ ис҃. отиде отъ тоудѣ въ корабли. въ поусто мѣсто единъ. і слъıшавъше народи. по немь идѫ пѣши отъ градъ ⁘ к҃ 14 І ишедъ ис҃ видѣ народъ мъногъ. і милосрд҃ва о нихъ. і исцѣли недѫжънъıѩ ихъ. 15 Поздѣ же бъıвъшоу пристѫпишѧ къ немоу оученици его. гл҃ѭште. поусто естъ мѣсто. і година минѫ юже ѿтъпоусти народъı. да шедъше вь ближьнѧѩ градъцѧ. коупѧтъ брашъна себѣ. 16 і҃с же рече имъ. не трѣбоуѭтъ отити. дадите имъ въı ѣсти. 17 они же гл҃ашѧ емоу не имамъ съде тъкмо пѧть хлѣбъ и дьвѣ ръıбѣ. 18 онъ же рече принесѣте ми ѩ сѣмо. 19 і повелѣвъ народомъ вьзлешти на трѣвѣ І приемъ пѧть хлѣбъ и дьвѣ ръıбѣ възьрѣвъ на нб҃о блг҃ски. і прѣломъ хлѣбъı дастъ оученикомъ. оученици же народомъ. 20 і ѣшѧ вьси и насъıтишѧ сѧ. і вьзѧсѧ избъıтъкъı оукроухъ. дъва на десѧте коша испльнь. 21 ѣдѫщихъ же бѣ мѫжъ. ѣко пѧть

Стр. 2 принѣше *ник.: зогр.* принесошѧ, блюдѣ *зогр. (но ник. согл. съ наш.)* *4* вьзѧшѧ *зогр.* *5* погребошѧ *зогр.* *7* кораби *зогр.* *9* идошѧ *зогр.* *10* народы многы *зогр.* *11 вм.* о нихъ *сав. кн.* і. *12* припадѫ *сав.* *14* годъ *сав.* *16* окрьстънѩѩ *остр. сав.*, град҄ы *ассем.* вси *сав.* *22* травѣ *остр.* *23* приимъ *зогр. сав.* *24* с҃ти *(вм.* бл҃гсви*) сав.* *25* дасть оуч. хлѣбы *остр. сав.* *27* вьзѧшѧ *зогр. асс. остр.* *28* дьвѣ ... кошьници *ассем. сав.* *29* ѣдъшиихъ *зогр. асс. сав.* ѣдѫщихъ *остр.*

тысѫщь. развѣ женъ и дѣтеи.

22 И҆ абие оубѣди ис҃ъ оученикы вьлѣсти къ корабь. и варити и на ономь полоу. доньдеже отъпоуститъ народы ⁘ К҃ 23 И отъпоущь народы вьзиде на горѫ единъ помолитъ сѧ. Поздѣ же бывъшю единь бѣ тоу. 24 корабь же бѣ по срѣдѣ морѣ вълаѩ сѧ вльнами. бѣ бо противенъ вѣтръ. 25 въ четврътѫѭ же стражѫ нощи. иде къ нимъ ис҃ъ ходѧ по морю. 26 и видѣвъше и оученици ходѧштъ по морю. съмѧшѧ сѧ гл҃ѭште. ѣко призракъ естъ. и отъ страха възъпишѧ 27 абие же рече имъ ис҃ гл҃ѧ. дръзаите азъ есмъ не боите сѧ. 28 Отъвѣштавъ же петръ рече емоу г҃и аште ты еси. повели ми прити къ тебѣ по водамъ. 29 онъ же рече приди. и излѣзъ ис кораблѣ петръ хождаше на водахъ. и прити къ ис҃ви. 30 видѧ же вѣтры крѣпькы оубоѣ сѧ. и наченъ оутапати возъпи гл҃ѧ. г҃и сп҃с мѧ. 31 абие же ис҃ъ простеръ рѫкѫ ѩтъ и. и гл҃а емоу маловѣре по чьто сѧ оусоумьнѣ. 32 И вьлѣзъшема има въ корабь прѣста вѣтръ. 33 сѫштеи же въ кораби пришедъше поклонишѧ сѧ емоу гл҃ѭште. въ истинѫ сн҃ъ б҃жи е-

Стр. 1 тысѧшть *зогр. сав.* *2* подвиже *сав. вм.* оубѣди, *въ которомъ слогъ* ди *прип. надъ стр., но той же рукою.* *3* на онъ полъ морѣ *сав.* *3—4* доидеже *остр.* *5 и 6* единъ *или* единь, *опредѣлить трудно.* *7—8* погрѫжаа сѧ *сав.* *9* годинѫ *сав. (стихъ 24-й въ сав. кн. пропущенъ).* *11—12* съматоша сѧ *зогр. остр. ник.*, оубоѩшѧ сѧ *сав. (асс. согл. съ наш.)* *13* страха: ха *надъ строк. прип. той же рукою.* *14* надѣите сѧ *сав.* не боите сѧ азъ есмь *асс.* *17* сълѣзъ *асс.* *18* по водѣ *сав.* *19* прити: *буквы* ти *написаны по подчищенному, всѣ проч.* приде; вѣтръ крѣпъкъ *асс. остр.*, в. лютъ *сав.* *20* нача потаплѣти сѧ *сав.* *22* гл҃ѧ емоу *сав.* *23* оусѫмьнѣ *остр. зогр. ассем.* сѫмнѣ *сав.*; вьлѣзъшю емоу *сав.* *24* оулеже *сав.* *24—25* сѫшти *асс.* *26* ты е. в. ис. б҃жии с҃нъ *сав.*

си. 34 ı прѣѣхъше придж на землѭ ѥнисаретъскж. к̆. 35 Ι познавъше и мжжи мѣста того. посълашѧ въ вьсж странж тж. ı принѣсѧ къ немоу вьсѧ болѧштѧѩ. 36 ı молѣхж и да ... тъкъмо прикоснжтъ сѧ въскрилий ризы его. ı елико прикоснжшѧ сѧ емь спс҃ни бъішѧ.

XV.

XVI 1 Тъгда пристжпишѧ къ нс҃ви иже бѣахж въ им҃ѣ. кънижъници и фарисѣи гл҃жште. 2 почъто оученици твои прѣстжпаѭтъ прѣдааниѣ старецъ. не омъіваѩтъ бо ржкъ своихъ егда хлѣбъ ѣдѧтъ. 3 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. почьто вы прѣстжпаете заповѣдь б҃жиѭ. за прѣдание ваше. 4 б҃ъ бо заповѣда гл҃ѧ. чьти от҃ца и матерь. ı иже зълословитъ от҃ца ли матерь. съмрътьѭ оумьретъ. 5 вы же гл҃те. ıже колижьдо речетъ от҃цю ли матери даръ. ıже колижъдо отъ мене польѕевалъ сѧ еси. Ιже не почьтетъ от҃ца ли матере своеѩ. 6 ı разористе законъ б҃жий. за прѣдание ваше 7 лицемѣри. добрѣ пророчъствовл о васъ исаиѣ гл҃ѧ. 8 приближаѭтъ сѧ мьнѣ лѭдъе си оустъі своими. и оустънами чьтжтъ мѧ. а ср҃дце ихъ далече отъстоитъ от мене.

Стр. 1 прѣѣхавъше *асс. остр.* прѣплꙋвъше *сав., ник. согл. съ нашимъ и зогр.:* приѣвыше *(издателемъ напрасно исправлено въ* приѣхавше*)*; въ зем. *ассем. сав.* *4* принесошѧ *зогр.* приведоше *ник.* *5 двѣ буквы выскоблены, онѣ и были лишни.* *7* емь *или* емъ, *трудно опредѣлить.* *25* мьнѣ *въ зогр. пропущено,* лѭдъе *такъ въ подлинникѣ.* *27* от *передъ* мене *прип. надъ стр. глагол. букв., тою же рукою.*

9 въ соуе же чьтѫтъ мѧ. оучаще оучени-
ѣ заповѣдеи чл҃вчскъ. 10 і призъвавъ
народъі рече имъ. слъішите и разоу-
мѣите. 11 не въходѧщее въ оуста сквръ-
нитъ чл҃вка. нъ исходѧщее из оустъ
то скврънитъ чл҃вка. 12 Тъгда при-
стѫпьше оученици его рѣшѧ емоу. вѣ-
си ли ѣко фарисѣи слъшавъшеи сло-
во съблазнишѧ сѧ. 13 онъ же отъвѣщա-
въ рече. вьсѣкъ садъ егоже не сади
отцъ мои небскы. искоренитъ сѧ.
14 Останѣте ихъ. вожди сѫтъ слѣпи слѣ-
пьцемъ. слѣпецъ же слѣпьца аште во-
дитъ. оба вь ѣмѫ въпадете сѧ. 15 отъ-
вѣщавъ же петръ рече емоу. съкажи на-
мъ притъчѫ сиѭ. 16 іс҃ же рече емоу. еди-
наче ли и въі без-д-разоума есте. 17 не ю
ли разоумѣвaате. ѣко вьсѣко еже въхо-
дитъ въ оуста. въ чрѣво вьмѣщаa-
тъ сѧ. і афедрономъ исходитъ. 18 а и-
сходѧщаа из оустъ. отъ срдца исхо-
дѧтъ. і та скврънѧтъ чл҃вка. 19 отъ
срдца бо исходѧтъ. помъішлениѣ зъ-
ла. оубиистка прѣлюбодѣаниѣ. любо-
дѣаниѣ. татьбъі лъжесъвѣдѣниѣ.
власфимиѣ. 20 си сѫтъ сквръншѧштаа
члка. а еже не оумъвенами рѫками ѣ-
сти. не сквръннитъ чл҃вка. 21 І ишедъ отъ
тоудѣ ис҃. отиде въ странѫ тоурьскѫ

Стр. 1 соуе *зогр. ник.* *2* заповѣди чс҃къі *зогр. ник.* *6* то *въ зогр. припи.* *8* слъшавъшеи *такъ въ подлин.*, слъішавъше *зогр.* *10* не насади *ник.* *13* слѣпъ *(вм.* слѣпецъ) *зогр.* *14* въпадета *зогр. ник.* *16* къ притъчѫ *прип. кирилл.* г҃и. *17* оу *(вм.* ю*) зогр. ник.* *20* афредомь *зогр.* афендромь *ник.* (ἐς ἀφεδρῶνα). *23—24* зълаѣ *зогр. ник.* *24—25 слова* любод. *въ зогр. нѣтъ (въ никол. оно имѣется, какъ и въ гр.* μοιχεῖαι, πορνεῖαι). *29* изиде *остр.* вьниде *сав.;* турьскѫ *остр., и въ нашемъ подлинникѣ глаг.* оу *передѣлано изъ глагол.* v.

и сүдонъскѫ. 22 ꙇ се жена хананеиска. отъ прѣдѣлъ тѣхъ ишедъши. възъпи г҃лѭшти. помилоуи мѧ г҃и с҃ноу давд҃въ. дъшти моѣ зълѣ бѣсъноуетъ сѧ. 23 онъ же не отъвѣща еи словесе. ꙇ пристѫпьше оученици его молѣхѫ и г҃лѭще. отъпоусти ѭ ѣко въпиетъ въ слѣдъ насъ. 24 онъ же отъвѣщавъ рече. нѣсмь посъланъ. тъкмо къ овьцамъ погыбъшимъ домоу изл҃воу. 25 она же пришедъши поклони сѧ емоу г҃лѭщи. г҃и помоꙃи ми. 26 онъ же отъвѣштавъ рече. нѣсть добро отѧти хлѣба чадомъ и поврѣщи псомъ.
XVII 27 она же рече еи г҃и. ꙇбо и пси ѣдѧтъ отъ кроупицъ падаѭштихъ съ трапезы господеи своихъ. 28 Тъгда отъвѣштавъ ис҃ рече еи. Ѡ жено вельѣ есть вѣра твоѣ. бѫди тебѣ ѣкоже хощеши. ꙇ исцѣлѣ дъщи еѩ во тъ часъ. 29 ꙇ пришедъ отъ тоудѣ ис҃. ꙇде при мори галилѣисцѣмъ. ꙇ възшедъ на горѫ сѣде тоу. 30 ꙇ пристѫпишѧ къ немоу народи мъ(но)зи. ꙇмѫще съ собоѭ хромъı. нѣмъı и слѣпъı и бѣсънъı. ꙇ инъı мъногъı. ꙇ привръгѫ ѩ къ ногама ис҃вама. и исцѣли ѩ. 31 ѣко народоу дивити сѧ. видѧще нѣмъı г҃лѭштѧ. бѣдънъıѩ съдравъı. ꙇ хромъıѩ ходѧштѧ. слѣпъıѩ видѧштѧ. ꙇ славлѣхѫ б҃а издр҃лва. к҃ ⁖ 32 ꙇс҃ же

Стр. 1 сид. *остр. сав.* *2* шьдъши *зогр.* *2—3* къ г҃лѭшти *кир. прип.* к немоу, *что въ ник. въ текстъ.* *4* зѣло бѣситъся *сав.* *10* и҃лева *зогр. остр.* *15* съ трап. *сав.* отъ треп. *остр. зогр.* *17* велика *остр.* *19* томь часѣ *остр.*, тоудѣ *такъ въ подл.* *22* мъзи *описка въ подл. вм.* мънози. *24 въ зогр. передъ* и привръг. *еще* и привѣсѧ ѩ *(въ гр. нѣтъ).* *26* нѣмыѩ *зогр.* *27* бѣсънъıѩ *зогр.*, бѣдьние *ник.*

призъвавъ оучєникꙑ своꙗ рєчє имъ. милосрдоуѭ о народѣ. ѣко юже три дьни присѣдѧтъ мьнѣ. і не имѫтъ чесо ѣсти. и отъпоустити ихъ не ѣдъшъ не хоштѫ. да не како ослабѣѭтъ на пѫти. 33 і гл҃аша емоу оучєници. отъ кѫдѣ възьмемъ на поустѣ мѣстѣ хлѣбꙑ. насꙑтити толико народа. 34 і гл҃а имъ іс҃. колико хлѣбъ имате. они же рѣшѧ .ж҃. и мало рꙑбицъ. 35 і повелѣ народоу възлешти на земли. 36 і приемъ ж҃ хлѣбъ. і рꙑбꙑ. хвалѫ въздавъ. прѣломи и дастъ оучєникомъ своимъ. оучєници же народомъ. 37 і ѣшѧ вьси и насꙑтишѧ сѧ. и възѧсѧ. ізбꙑтъкꙑ оукроухъ. седмь кошьницъ испльнь. 38 і ѣдъшихъ бѣшѧ четꙑри тꙑсѧштѧ мѫжъ. развѣ женъ и дѣтеи. 39 і отъпоуштъ народъ вьлѣзе въ корабь. и пришедъ въ прѣдѣлꙑ магдаланьскꙑ ⁘ К

XVI.

1 і пристѫпьше фарисѣи и садꙋкеи искоушаѭште и. просишѧ знамениѣ с нб҃се. показати имъ.

Стр. 2 милъ ми естъ народъ *сав.* 3 третиі дн҃ь *сав.*, прис. ма *сав.* 4 не хоштѫ не ѣдъшь *зогр. асс.*, *остр. согл. съ наш.* 5 *вм.* да не како: за не *сав.* 7 отъ кѫдоу намъ въ п. м. х. т. нас. н. тол. *остр.* (*по греческому т.*), къде оу насъ… ıако нас. народъ коликъ *сав.* 11 народомъ *асс.* 12 на земи *сав.*, прімъ *зогр. сав.* 13 рыбѫ *асс. сав*, похваль *сав.* 16 вьзаша *зогр. и проч.* 18 бѣаше *зогр. остр.* бѣ *асс.*, тысашта *зогр.* 21 приде *всѣ проч.* 23 садоукеи (*такъ и 14 на слѣд. стр.* садоукеиска) *зогр.*

2 Онъ же отъвѣщавъ рече имъ. вечеръ сѫщоу г҃лте. ведро чръмъноуетъ сѧ н҃бо. 3 і ютро дьнесь зименъ. чръмъноуетъ бо сѧ драселоуꙗ н҃бо. лице оубо н҃бси оумѣете расѫждати. а знамениѣ врѣменемь не можете. 4 родъ золъ и прѣлюбодѣи. знамениѣ ищетъ. і знамение не дастъ сѧ имъ. тъкмо знамение ионы пророка. і оставль ꙗ отиде. 5 і прѣшедъше оученици его на онъ полъ. забышѧ хлѣбы възѧти. 6 І҃с же рече имъ. вьнемлѣте и блюдѣте сѧ отъ кваса фарисеиска и садукеиска. 7 они же помышлѣхѫ г҃лѭще. како хлѣбъ не възѧсомъ. 8 разоумѣвъ же н҃с рече. чьто мыслите вь себѣ маловѣри. ѣко хлѣбъ не възѧсте. 9 не оу ли разоумѣсте. ни помьните д҃ хлѣбъ. пѧти тысѫштъ. і колико кошь възѧсте. 10 ни ли ж҃ хлѣбъ. четыремъ тысѫштамъ. і ко-

XVIII лико кошьницъ възѧсте. 11 како не разоумѣете. ѣко не о хлѣбѣхъ вамъ вънь[і]мати рѣхъ. храните же сѧ отъ кваса фарисеиска и садукеиска. 12 Тъгда разоумѣшѧ ѣко рече храните сѧ. не отъ ква-

Стр. 4 къ лице *приписано кирилл.* мѣ *и въ 5 строкѣ съ начала прибавл. той же кирилл. рукою* рыи лице *(такъ въ иныхъ греч. т. предпосылается* ὑποκριταί*), въ зогр. этого слова нѣтъ, но въ никол. читается* лицемѣри. *7* зълы *зогр. ник.* *8* емоу *зогр. ник.* *9* ионѣ пророкоу *зогр. (ник. соглас. съ нашимъ).* *16* възахомъ *зогр.* *19* ни ли раз. *зогр. (ник. согл. съ наш.),* ни помыслите *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *20* тысаштъ *и 22* тысаштамъ *зогр.* *21* кошьницъ *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *24* вънымати *(такъ и зогр.) съ приписаннымъ надъ строкою глагол.* і (ⰺ)*, прип. той же или современной руки. 26 и 2 на слѣд. стр.* садоукеиска *зогр. и пр.*

са хлѣбънааго. нъ отъ оученииѣ фарисеиска и садукеиска ⁛ 13 Пришедъ же ис҃ въ странѫ кесариѩ филиповы. въпрашаше оученикы своѩ гл҃ѩ. кого глѭтъ мѧ чл҃вци сѫшта сн҃а чл҃вческаго. 14 они же рѣшѧ емоу. ови иоана кр҃стителѣ. ини же илиѭ. дроугии же иеремиѭ. ли единого-тъ пр҃къ. 15 гл҃а имъ ис҃. вы же кого мѧ глете быти. 16 отъвѣщавъ же симонъ петръ рече. ты еси хъ҃ сн҃ъ б҃а живаго. 17 ι отъвѣщавъ ис҃. рече емоу. Блаженъ еси симоне вариѡна. ѣко плъть и крвъ не ави тебѣ. нъ о҃тцъ мои иже естъ н҃бсхъ. 18 ι азъ же тебѣ глѭ. ѣко ты еси петръ. ι на семь камене съзиждѫ ц҃ркъвъ моѭ ι врата адова не оудолѣѭтъ еи. 19 и дамь тебѣ кл҃ѧ цср҃ствиѣ небскаго. и еже аще съвѧжеши на земи. бѫдетъ съвѧзано на небесехъ. ι еже аще раздрѣшиши на земи бѫдетъ раздрѣшено на небесехъ ⁛ к҃ ⁛ 20 Тъгда запрѣти оученикомъ своимъ. да никомоуже не рекѫтъ. ѣко сь естъ исъ҃ хъ҃. 21 отъ толѣ начѧтъ исъ҃. съказати оученикомъ своимъ. ѣко подобаатъ емоу ити в҃мъ. ι мъного пострадати отъ старецъ. ι архиереи. ι кънижъникъ. ι оубие-

Стр. 6 рекошѧ *остр.* *Къ строкамъ 2—5 вдоль страницы прибавлена любопытная приписка смѣшаннаго кирилл. и глагол. письма:* [illegible] вьэма, *судя по почерку съ конца XI или начала XII в.* *9* кого гл. мѧ б. *асс. остр.* *11* отъвѣщавъ: *въ подл.* отъвавъ *съ прип. надъ стр. глаг.* [illegible]. *13* ιави *остр.* *16* камене *зогр.* камени *остр.* петрѣ *ассем. ник.*, ц҃ркве *остр.* *17* оуделѣѭтъ *зогр.* оудоблѣѭтъ *ассем.* *19, 21* земли *зогр. остр. никол.* *24* тъ *(вм.* сь*) зогр. ник*, тола *зогр.* *27* въ старецъ *буква* т *нап. надъ строкою.*

ноу бꙑти. и трети дьнь въстати. 22 і поемъ і петръ начѧтъ прѣрѣкати емоу гл҃ѧ. милосрдъ т҆ы г҃и. не иматъ тебѣ бꙑти се. 23 онъ же обраштъ сѧ рече петрови. іди ꙁа мъноѭ сотоно съблаꙁнъ ми еси. ѣко не мꙑслиши ѣже сѫтъ бж҃иѣ н чл҃скаѣ. 24 Тъгда ис҃ъ рече оученикомъ своимъ. аще къто хощетъ по мьнѣ ити да отъвръжетъ сѧ себе. і възъметъ кр҃стъ свои. і вь слѣдъ мене грѧдетъ. 25 іже бо хощетъ д҃шѫ своѭ сп҃сти погоубитъ ѭ. і иже погоубитъ д҃шѫ своѭ мене ради. обрѧштетъ ѭ. 26 каа полъꙃа естъ чл҃вкоу. аште весь миръ приобрѧщетъ. а д҃шѫ своѭ отъштетитъ. ли что дастъ чл҃вкъ. ізмѣнѫ ꙁа д҃шѫ своѭ. 27 Прити бо иматъ с҃нъ чловѣчскꙑ. въ славѣ от҃ца своего. съ ан҃гл҆ы ст҃ꙑми. і тогда въꙁдастъ комоуждо по дѣломъ своимъ. 28 аминь гл҃ѭ вамъ. сѫтъ етери отъ съде стоѩштихъ. іже не имѫтъ съмрьти въкоусити. доньдеже видѧтъ с҃нъ члв҃скꙑ грѧдѫшть въ цс҃рствии своемь .⁘.

XVII.

1 і бꙑстъ по шести денъ.
Поѩтъ ис҃ петра и ѣкова и иоана

Стр. 2 прѣрицати *зогр. ник.* *3—4* б. теб. се *зогр. ник.* *11* иже бо аще *зогр. ник.* *13* а иже *зогр. ник.* *21* по дѣанию его *зогр.* *(ник. согл. съ наш.).* *25* с҃на ч҃скаго *зогр. ник.*

братра его. і възведе ꙗ на горѫ

XIX въісокѫ единъі. 2 і прѣобрази сѧ прѣдъ ними. і просвьтѣ сѧ лице его ѣко слънъце. а ризꙑ его бъішѧ бѣлъі ѣко свѣтъ. 3 і се авистe сѧ имъ моси и илиѣ. съ нимь гл҃ѭща. 4 отъвѣщавъ же петръ къ и҃сви рече. г҃и: добро естъ намъ сьде бꙑти. аште хощеши да сътворимъ сьде три кровꙑ. тебѣ единъ и мосеови единъ. и илии единъ. 5 еште же емоу гл҃ѭштю. се облакъ свѣтелъ осиѣ ꙗ. і се гласъ из облака гл҃ѧ. сь естъ с҃нъ мои възлюбленъі о немьже благоизволихъ. того послоушаите. 6 і слꙑшавъше оученици падѫ ници. и оубоѣшѧ сѧ ѕѣло. 7 и пристѫпь и҃с прикоснѫ сѧ ихъ. і рече въстанѣте и не боите сѧ. 8 възведъше же очи свои не видѣшѧ никогоже токъмо и҃са единого. 9 и съходѧщемъ имъ съ горъі. заповѣдѣ имъ и҃съ гл҃ѧ. никомоуже не повѣдите видѣниѣ. доньдеже с҃нъ чл҃вчскъі из мрътвъіхъ въскръснетъ.

10 і въпросишѧ и оученици его гл҃ѭще чъто оубо гл҃ѭтъ кънижъници. ѣко илии подобаатъ прити прѣжде.

Стр. 1 брата емоу *зогр. асс. остр. ник.* *4 въ* его *буквы* го *приписаны надъ строкою глагол. письм. повидимому тою же рукою.* *5 вм.* свѣтъ *только асс.* снѣгъ *(такое разночтеніе сущ. и въ греч. т.)*, ѣвисте *зогр. асс.*, моуиси *остр.* *7* р. къ и҃с. *зогр. остр.* р. ис. *асс.* *10* моси *зогр.* моисии *остр. асс.* *11 вм.* еште: единаче *асс. остр.* *14* възлюбенъі *зогр.*, благоволихъ *остр. зогр.*, *въ ассем.* о немьже бл. *пропущено.* *16* падошѧ *остр.* *17* пристѫпль *остр.* *18—19* въст. не бои *асс.* *20* ник. не вид. *остр. ник.*

11 ıс҃ же отъвѣщавъ рече имъ. илиѣ оубо придетъ прѣжде и оустроитъ вьсѣ. 12 гл҃ѭ же вамъ. ѣко илиѣ юже приде и не познашѧ его. нъ сътворишѧ о немь въсѣ елико въсхотѣшѧ тако и сн҃ъ чл҃вчскы иматъ страдати отъ нихъ. 13 тъгда разоумѣшѧ оученици. ѣко о иоанѣ кръстители рече имъ. 14 ı пришедъшемъ имъ къ народоу. Пристѫпи къ немоу ч҃къ. кланѣѩ сѧ емоу 15 и гл҃ѧ. г҃и. помилоуи сн҃ъ мои. ѣко на новы мс҃цѧ бѣсъноетъ сѧ ı зълѣ страждетъ. мъножицеѭ бо падаетъ на огнь. ı мъножицеѭ въ водѫ. 16 ı привѣсъ ı къ оученикомъ твоимъ. ı не могѫ его исцѣлити. 17 отъвѣштавъ же ис҃ъ рече. ѡ роде невѣрънъı и развращенъı. до колѣ съ вами бѫдѫ до колѣ тръплѭ васъ. приведѣте ми и сѣмо. 18 ı запрѣти емоу ис҃. и изиде из него бѣсъ. ı исцѣлѣ отрокъ томь часѣ. 19 Тогда пристѫпьше оученици исв҃и единомоу рѣшѧ. по чъто мы не възмогомъ изгънати его. 20 ıс҃ же рече имъ. за невѣръство ваше. аминь бо гл҃ѭ вамъ. аще имате вѣрѫ ѣко зръно го-

Стр. 10 пришьдъ-кланѣаше сѧ *остр.* прист.-и поклони сѧ *сав.* *11* сына моего *асс. сав.* *11—12* новъ мѣсаць *остр. сав. ник.* *12 въ подл.* бѣсъноетъсѧ; бѣситъ сѧ *сав.* *13* мъногашьди *остр. (безъ* бо*)*, въпадаетъ въ огнь *сав.* *14* многащи *асс.* мъногашьди *остр.;* приведохъ *остр. сав;* его *(вм.* и*) сав.* *15—16* възмогошѧ иц. и *асс.* могошѧ кго исцѣл. *остр.* *17* невѣренъ развращенъ *ассем. остр. (сав. согл. съ наш.).* *18* въ васъ *асс.* *19* вы *асс. сав.;* приведите *остр. любопытный руссицизмъ!* *20* и абие изиде *сав.* *21* отъ того часа *сав.* *21—22* пристѫпльше *остр.* пристѫпишѧ *сав.* *23* възмогохомъ *асс.* могохомъ *остр. сав.* *25* ам. гл. *асс.* *26* акы *асс.*

рюшъно. речете горѣ сеи прѣ(и)ди отъ сѫ-
дѣ тамо. і прѣидетъ. і ничтоже не
възможъно бѫдетъ вамъ. 21 родъ
же сь не исходитъ тъкмо молитво-
ѭ и постомь ⁘ 22 Живѫштемъ же и-
мъ въ галилеи. рече имъ іс҃ъ прѣда-
нъ иматъ быти сн҃ъ чл҃вчскы
въ рѫцѣ чл҃вкомъ. 23 і оубиѭтъ і
и трети день въстанетъ ⁘ к҃. і скръ-
XX бьни бышѧ ѕѣло ⁘ 24 Пришедъшемъ
же имъ въ каферънаоумъ. пристѫпи-
шѧ приемлѭщеи дидрагма. къ петро-
ви и рѣшѧ. оучитель вашъ не даетъ
ли дидрагма. 25 рече еи. і егда вьниде
въ домъ. вари іс҃. гл҃ѧ. что ти сѧ
мьнитъ симоне. цс҃ри земьсции о-
тъ кыхъ приемлѭтъ дани. ли ки-
нсь. отъ своихъ ли сн҃въ. ли отъ
тоуждихъ. 26 і рече емоу петръ. отъ
тоуждиихъ. рече емоу іс҃. оубо сво-
бодьни сѫтъ сн҃ве. 27 нъ да не събла-
знимъ ихъ. шедъ въ море въвръѕи
ѫдицѫ. і ѭже имеши прѣжде
ры бѫ възьми и о-
твръзъ оуста еи.

Стр. 1 прѣиди: *въ подл.* прѣди, прѣстѫпи *сав.* *2* прѣстѫпитъ *сав.* *2—3 вм.* нич. невъзм. б. в. *въ сав. кн.:* ничьтоже оуиметъ сѧ васъ. *4* сь же р. *асс.* ничимьже тъкмо *сав.* *7* иматъ-прѣдати сѧ *сав.* *8* грѣшъникъ *(вм.* чл҃вкомъ*)* *сав.* *9* въскрьснетъ *асс.* *11* каперънаоумъ *зогр. ник.* *12* дидрагъмы *зогр. сав.* *13* рекошѧ *остр.* *14* дидрагмъ *зогр.* дидрагъмы *сав.;* вънидѫ *ассем.* поидѫ *сав. (и въ греч. т. иногда* ἦλθον*);* гл҃а имъ п. еі *сав.* *15* въ храминѫ *сав.*, вари петра іс҃. *сав.* *16* ц҃ре земьстии *зогр.* ц. земьнии *асс. остр. сав.* *17* отъ кого вьземлѭтъ дань *сав.* приемлатъ *асс.* *17—18 вм.* кинъсъ *или* киносъ: *сав.* оброкы. *20—21* свободь *асс.* свободъ ли *остр.* *22 предлогъ* въ *передъ* море *прип. надъ стр. глагол. соврем. почеркомъ;* на море *сав.* *23* имъшѫѭ сѧ р. *сав.* *24—25* отврьзи еи оуста *сав.*

ι обрѧштеши статиръ.
тъ въземъ даждъ имъ
за мѧ и за сѧ.

XVIII.

1 Въ тъ часъ пристѫпишѧ оучeници къ ис҃ѵ гл҃ште. кто оубо болеи естъ въ цс҃ртви неб҃сцѣѣмь.. 2 ι призъвавъ ис҃ъ отрочѧ. постави е по срѣдѣ ихъ 3 и рече. аминь гл҃ѭ вамъ. аще не обратите сѧ и бѫдете ѣко дѣти. не имате вьнити въ цр҃ствие неб҃ское. 4 ιже бо сѧ съмѣритъ ѣко отрочѧ се. тъ естъ болеи въ цр҃ствии неб҃сцѣемъ ·:· к҃. 5 Ι иже колижъдо приметъ отрочѧ таково едино. въ імѧ мое: мене приемлетъ. 6 ι иже аще скандалисаетъ единого отъ малъıхъ сихъ вѣроуѭщихъ въ мѧ. оунѣе емоу естъ да обѣсѧтъ жръновъ на въıи его осьльскъı. ι потопѧтъ ι въ пѫчинѣ морьстѣй. 7 Горе вьсемоу мироу отъ сканьдѣлъ. неволѣ бо естъ прити сканьдаломъ. обаче горе чл҃коу томоу имьже сканьдаль приходитъ. 8 Аште ли рѫка твоѣ ли нога твоѣ съблажнѣетъ тѧ. отъсѣци и и отъвръзи отъ себе. добрѣа ти естъ

Стр. 2 тъ *пропщ. ассем.* *3—4* аби евъ т. ч. падѫ оуч. его прѣдъ нимь *сав.* *5* небесьнѣамъ *ассем.* — сьнѣемь *остр.* *6—7* поставль *остр. (безъ* е*).* *8* ни бѫдете *сав.* *9* ѣко *пропщ. зогр.* *10* а иже оубо *сав.* *20—21* сканъдалъ *зогр.* *26* добрѣа: *такъ въ подл. (сл. стр. 8 на слѣд. стран.).*

въннти въ животъ хромоу ли бѣдъноу. неже дьвѣ рѫцѣ и дъвѣ ноѕѣ имѫштю въвръженоу быти въ огнь вѣчьнꙑ. 9 ι аште око твое съблажнаатъ тѧ. ιзьми е и връѕи отъ себе добрѣа ти естъ съ единѣмь окомь вь животъ вьнити. неже дькѣ очи имѫштю. въвръженоу быти въ ѣеонѫ огньнѫѭ .:. 10 Блюдѣте сѧ и не родите о единомъ отъ малꙑхъ сихъ. гл҃ бо вамъ. ѣко анѣли ихъ нн҃бсхъ. въ ιнѫ видѧтъ лице отъца моего нб҃скаго. 11 приде бо сн҃ъ чл҃вчскꙑ възискатъ и спс҃тъ погꙑбъшаго. 12 чьто сѧ вамъ мьнитъ. аште бѫдетъ етероу чл҃вкоу .р҃. овецъ. ι заблѫдитъ едина отъ нихъ. не о-
XXI ставитъ ли девѧти десѧтъ и девѧти на горахъ. и шедъ иштетъ заблѫждьшаѩ. 13 и аще обрѧщетъ ѭ. аминь гл҃ѭ вамъ.. ѣко радоуетъ сѧ о неи паче. неже о девѧти десѧтъ и девѧти не заблѫждьшиихъ. 14 тако нѣстъ волѣ. прѣдъ отъцемь вашимъ нб҃скꙑимъ. да по-

Стр. 1 въ подл. описка хроумоу. *2* обѣ *зогр.* *3* дъвѣ *пропущ. въ зогр.* *9* вънити въ ж. *зогр.* *11* ѣеенѫ *зогр.* *12* не радите *зогр. остр.;* единомоу сихъ м. *сав.* *14 безъ* ихъ *сав.*, вь неб. *сав.*, вꙑинѫ *остр.* *15* иже естъ на небесехъ *асс. (вм.* небескааго*).* *16—17* вьзискати и спс҃ти *сав.* *17* погꙑбъшиихъ *асс.* погꙑбъшаа *сав.* *19* оу етера ч. *зогр.* етероу дроугоуоумоу ч. *остр.* единомоу ч. *сав.* *19—20* погꙑбнетъ *сав.* *23* заблѫждъшааго *асс.*, бѫдетъ обрѣсти *зогр. остр.*, обраштетъ сѧ *асс.* *25 дат. пад.* еι—девѧти *сав.* *26* не погꙑбъшихъ *сав.*

гыбнетъ единъ отъ малъіхъ сихъ. 15 аще же съгрѣшитъ къ тебѣ братръ твои. іди обличи и междю собоѭ и тѣмь единѣмь. аще тебе послоушаатъ приобрѧщеши братръ твои. 16 аще ли тебе не послоушаатъ. поими пакы съ собоѭ единого ли два. да въ оустѣхъ дъвою ли трии съвѣдѣтель станетъ вьсѣкъ гл҃ъ. 17 аще же не послоушаатъ ихъ. рьци цр҃кви. аште же и о цркви не родити вьчьнетъ. да бѫдетъ ти ѣко ꙗзычьникъ. і мытарь. 18 аминь гл҃ѭ вамъ. елико аще съвѧжете на земи. бѫдетъ съвѧзано на небесехъ. і елико аште раздрѣшиши на земи. бѫдетъ раздрѣшено на нб҃схъ. 19 Пакы аминъ гл҃ вмъ. ѣко аште дъва отъ васъ съвѣштаате на земи о вьсѣкои вешти еꙗже колижъдо просите бѫдетъ има. отъ от҃ца моего иже естъ ннб҃схъ. 20 іде же бо есте дъва. ли трье събрани въ імѧ моѥ. тоу есмъ по срѣдѣ ихъ ⁖ к҃. 21 тъгда пристѫпь къ немоу петръ рече. г҃и коль краты съгрѣшитъ братръ мои въ мѧ. і отъпоуштѫ емоу. до седмь кратъ ли.

Стр. *3* братъ *остр. сав.* *3—4* прѣдъ собоѭ томоу единомоу *сав.* *5* ти (*вм.* тебе) *сав.* *6* братра твоего *зогр.*, брата своего *асс. остр. сав.* *8* по ꙋстомъ двѣма послꙋхома ли трьмъ *сав.* *10—11* ослоушаетъ имъ *сав.* *12* не радити *зогр.*, начьнетъ *зогр. остр.*, не брѣжетъ *сав.* *13—14* поганъ *сав.* *16*, *18*, *21* земли *остр.* *16* бѫдѫтъ съвѧзани *сав.* *18* бѫдѫтъ раздрѣшени *сав.* *20* съвѣщаета *сав.* *21—22* егоже просите *сав.* *22* имъ *сав.* *23* нб҃скаго *сав.* *26—27* кратъ *зогр.* *27* въ мѧ бр. м. *зогр. ник.*

22 гл҃а емоу ис҃ъ. не гл҃ѭ тебѣ до седмь кратъ. нъ до седмь десѧтъ кратъ седмицеѭ ⁖ 23 Сего ради оуподобило сѧ естъ цр҃ствие нб҃ское чл҃вкоу цр҃ю. иже въсхотѣ сътѧзати сѧ о словеси. съ рабы своими. 24 наченьшю же емоу сътѧзати сѧ о словеси. привѣсѧ емоу длъжьникъ единъ. тьмоѭ талантъ. 25 не имѫштю же емоу въздати. повелѣ г҃ь его да продадѧтъ и и женѫ его и чѧда. и вьсе елико имѣаше. и отъдати й. 26 падъ оубо рабъ. кланѣше сѧ емоу гл҃ѧ. г҃и потръпи на мьнѣ и вьсѣ въздамъ ти. 27 милосрдъвавъ же г҃ь раба того. поусти и и длъгъ отъпоусти емоу. 28 ишьдъ же рабъ. обрѣте единого отъ клеврѣтъ своихъ. иже бѣ длъженъ емоу сътомъ пѣнѧѕь. и имъ давлѣше и гл҃ѧ. даждь ми имъже еси длъженъ. 29 падъ же клеврѣтъ молѣше и гл҃ѧ. потръпи на мънѣ и вьсе въздамъ ти. 30 онъ же не хотѣше. нъ ведъ въсади и

Стр. 3 оуподоби сѧ *асс. остр. ник.* подобьно естъ *сав.* *4—5* изволи съвѣщати слово *сав.* *6* заченъшю *сав.* *6—7* сърицати слово *сав.* о словеси *пропущ. въ остр.;* приведошѧ *остр. ник.* приведе сѧ *сав.* *8 передъ* тъмѣ тал. *(такъ зогр. сав.) въ ассем.* длъженъ, тъмоѩ *ассем. ник.* *10* г҃ь продати сѧ *сав.* *10—11* и ж. и все имѣние свое *сав.* *12* рабъ тъ *остр.* р. онъ *сав.* *13* о мнѣ *сав. (такъ и въ стр. 22).* *13—14* въсе *асс.* вьса *остр.* все *сав.* *15—16* отъпоусти: отъдастъ *сав.* *16* рабъ тъ *зогр. остр.* *17* подрꙋгъ *сав.* *19* цатъ *остр.; къ* имъ *кирилл. прип.* ѥ; емъ и *асс.* имъ и *остр.* имъ его *сав.;* биѣше *сав.* *19—20* въздаждь *остр. сав.* *20* ми еси *зогр. ассем.* *21* подроугъ онъ *сав., въ нашемъ текстѣ прибавлено кир. буквами надъ строкою* ѥго на ногоу ѥмоу, *эти слова въ остр. ев. въ строкѣ (такъ и въ иныхъ греч. текстахъ), въ сав. асем. зогр. и ник. ихъ нѣтъ.* *22* ти въздамь *остр. асс.* *23* ведъ *асс.* ведъ и *сав.* шедъ *зогр.* шьдъ *остр.*

въ темьницѫ. доньдеже въздастъ емоу весь длъгъ. 31 видѣвъше же оубо клеврѣти ......

XXII бывъша съжалишѧ си ѕѣло. і пришедъше съказашѧ г҃ноу своемоу вьсѣ бывъшаа. 32 тъгда призъвавъ і г҃ь его гл҃а емоу. рабе лѫкавъі. вьсь длъгъ твои отъпоустихъ тебѣ. понеже оумоли мѧ. 33 не подобаше ли и тебѣ помиловати клеврѣта твоего. ѣко и азъ тѧ помиловахъ ⁘ 34 і прогнѣвавъ сѧ г҃ь его. прѣдастъ і мѫчителемъ. доньдеже въздастъ вьсь длъгъ свои. 35 Тако и отецъ мои н҃бскъ сътворитъ вамъ. аще не отъпоущаате кожъдо братроу своемоу отъ ср҃дцъ вашихъ ⁘ к҃.

XIX

1 і бъістъ егда съконьча іс҃ъ словеса си. прѣиде отъ галилеѩ. і приде въ прѣдѣлъі июдеискъі. об онъ полъ иоръдана. 2 і по немь идѫ народи мъноѕи и исцѣли ѩ тоу ⁘ 3 І пристѫпишѧ къ немоу фарисѣи искоушаѭште и гл҃ѭще. аште достоитъ ч҃лкоу поустити женѫ своѭ. по вьсѣкои винѣ. 4 онъ же отъ-

Стр. 2 д. весь *асс.* в. длъгъ его *остр.* в. д. свои *сав.* 3 оубо *нѣтъ въ проч. сп.; послѣ слова* клеврѣти *по подчищенному прибавлено кирил. букв.* кго. 4 бываѭщаѩ *сав.* 5 г҃ноу своемоу *нѣтъ въ зогр.*, г҃ви его *сав.* 8 оставихъ *сав.* 9 моли ма *сав.* 10 подроуга *сав.* 16 отъдасте *сав.*; кождо *ассем.* къждо *остр. сав.* комоужде *зогр.*; братоу *сав. остр. асс.* 17 прѣгрѣшени ихъ *прибавлено въ зогр.* прѣгрѣшениѣ ихъ *асс.* прѣгрѣшении ихъ *остр.* прѣгрѣшенні *сав.* 24 есть достоино *сав.* 25 на всакѫ винѫ *сав.*

вѣштавъ рече имъ. нѣсте ли чьли. ѣко сътвори и ıскони мѫжескъ полъ и женескъ. сътворилъ естъ. 5 ı рече сего ради оставитъ чл҃къ от҃ца своего и матерь своѭ. ı прилѣпитъ сѧ женѣ своеи. ı бѫдете оба въ плъть единѫ. 6 тѣмь же юже нѣсте дъва нъ едина плъть. еже [оу]оубо б҃ъ съчета чл҃вкъ да не разлѫчаатъ. 7 гл҃ашѧ емоу что оубо моси заповѣдѣ. дати кънигꙑ распоустъныѩ и отъпоустити ѭ. 8 гл҃а имъ. ѣко моси по жестосрьдью вашемоу повелѣ вамъ. отъпоустити женꙑ ваша. ıскони же не бꙑстъ тако. 9 Гл҃ѭ же вамъ. ѣко иже аще поуститъ женѫ своѭ̂. развѣ словесе прѣлюбодѣина. творитъ ѭ прѣлюбꙑ творити. І женѧи сѧ подъбѣгоѭ̂. прѣлюбꙑ творитъ. 10 и гл҃ашѧ емоу оученици его. аште тако естъ вина чл҃коу съ женоѭ̂. оунѣе естъ не женити сѧ. 11 онъ же рече имъ. не вьси въмѣстѧтъ словесе сего. нъ имъже дано естъ. 12 сѫтъ бо каженици иже и-чрѣ-

Стр. 2 испръва *ассем. остр. сав.* *3 послѣ* створилъ *приб.* ѣ *зогр. асс.* ıа *остр. сав.* *4* от. своего *ассем.* *5* матере *остр.;* приложитъ сѧ еı *сав.* *6* бѫдета *сав. остр.* *8* плъть ед. *зогр. остр.;* оубо *нѣтъ асс.*, ıаже оубо б҃ъ съведе ч. да не разлѫчитъ женꙑ сеѧ *сав.* *10 къ* моси *надъ строкою прип. кир.* и. *11* поустити *сав.* *13—14* поустити *асс. остр. сав.* *14* испръва *ассем. остр. сав.* *16* аще иже *остр.*, отъпоуститъ *зогр.* *17* любодѣаньнааго *остр. зогр., асс. согл. съ нам.*, не любꙑ дѣıавъшѫ *сав.* *18* любꙑ створьшѫ *сав.* *19* подьпѣгоѭ *зогр.* подъбѣгоѭ *асс.* потьбѣгоѭ *остр., сав. проп.* ж. с. п., *осталось только* прѣлюбꙑ дѣетъ. *22* оуне не ж. *сав.* *23* не вси разоумѣсте словоу *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр. въ ассем. другой порядокъ, такъ что второе* сѫтъ каж. аж. иск. ч. *занимаетъ первое м.* *25* бꙑшѧ таци *сав.*

ва мⷮнѣ родишѧ сѧ тако. і сѫтъ каженици ѩже исказишѧ ч҃лци. і сѫтъ каженици иже исказишѧ сѧ сами. црⷭ҇твиѣ ради нсⷦ҇ааго. могꙑ вьмѣштати да вьмѣститъ ·:· 13 Тъгда привѣсѧ къ немоу дѣти да рѫцѣ възложитъ на нѧ. і помолитъ сѧ. оученици же запрѣтишѧ имъ. 14 і҃с же рече имъ. оставѣте дѣтии и не браните имъ. прити къ мьнѣ. таковꙑхъ бо ѥстъ црⷭ҇твие небⷭ҇кое. 15 і възложъ на нѧ рѫцѣ отиде отъ тоудѣ ·:· 16 І се етеръ пристѫпь рече емоу. оучителю благꙑ. что благо
XXIII сътворѭ. да имамъ животъ вѣчьнꙑ. 17 онъ же рече емоу. что мѧ г҃лѥши блага. никтоже благъ тъкмо единъ б҃ъ. аште ли хоштеши въ животъ вьнити. съблюди заповѣди. 18 г҃ла емоу кꙑѩ. і҃с же рече емоу. еже не оубьеши. не прѣлюбꙑ сътвориши не оукрадеши. не лъжесъвѣдѣтель бѫдеши. 19 чьти о҃тца и матерь. і възлюбиши искрьнѣаго своего ѣко самъ сѧ. 20 г҃ла емоу юноша. вьсѣ си съхранихъ отъ юности моеѩ.

Стр. 2 иже сѧ казишѧ отъ ч҃лвкъ *сав.* *3* иже сѧ сами каз. *сав.* *5* въмѣстити *зогр. остр.*, могѫщеі в. да вьмѣстатъ *сав.* *14* единъ *зогр.* *16* створь приіmѫ жизнь вѣчьнѫѭ *сав.* *17* твориши *зогр.* *18* есть бл. *зогр.; б.* единъ *асс. сав.*, никтоже бо бл. *сав.* *19* въ жизнь *сав.* *20* съхрани *сав.* *22 къ* оубьеши *надъ строкою прип. глаг. буква* і (ж), *чтобы получить форму* оубиеши; твориши *зогр.* *24* бѫди *остр.;* от. своего и м. *остр.* матере *сав.* *25* ближьнѣаго *остр.; въ сав. кн. 21—25 переводъ измѣненъ:* не оубиваи не пр. створи не вради ни лъжѧ послоушаи... възлюби ближьнꙗго. *27* сътворихъ *остр.*

чесо есмъ еште не доконьчалъ. 21 рече емоу ис҃. аште хоштеши съвръшенъ быти. іди продаждъ имѣние твое. і даждъ ништимъ. і имѣти имаши съкровиште на неб҃се. і приди въ слѣдъ мене. 22 Слышавъ же юноша слово отиде скръбѧ. бѣ бо имѣѩ сътѧжаниѣ мънога. 23 іс҃ же рече къ оученикомъ своимъ. амин гл҃ѭ вамъ. ѣко не оудобь вьнидетъ богатъ въ цс҃рествие нб҃ское ⁘ 24 пакы гл҃ѭ вамъ. ѣко оудобѣе естъ вельбѫдоу. сквозѣ оуши игълинѣ пронити. неже богатоу въ цс҃рствие б҃жие вьнити. 25 слъша.... [а]въше же оученици дивлѣахѫ сѧ ѕѣло гл҃ѭште. кто оубо можетъ сп҃н быти. 26 възьрѣвъ же ис҃ рече имъ. отъ чл҃вкъ се невъзможъно естъ. а отъ б҃а вьсѣ възможъна ⁘ к҃. 27 Тъгда отъвѣштавъ петръ рече емоу. г҃и се мы оставихомъ вьсѣ и вь слѣдъ тебе идомъ. что оубо бѫдетъ намъ. 28 іс҃ же рече имъ. аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко вы шедъшеи по мънѣ въ пакыбытии. егда сѧдетъ

Стр. 1 чесого еще лишѫ сѧ *сав.* *2—3* хощеши ли испльнити *сав.* *3* иди и прод. *асс.* *4—5* приимеши цр҃ствие нб҃ское *сав.* *5* на нб҃си *зогр.* на нб҃сехъ *ассем.* *6* поиди *сав.* *7* слово се *асс. сав.* *7—8* печальнъ *сав.* *8* богатьство много *сав.* *10—11* не оуд. богатоу вьнити *сав.* *13—14* скозѣ *асс.* *14* нежели *асс.* негъли *сав.* *15* вьнити *проп. сав.* *16 въ концѣ стр. по подчищенному написано кирил.* его, *въ остр.* єго *въ текстѣ.* *17* чюждахѫ сѧ *сав.* *18* сп҃сти сѧ *сав.* *19 сав. приб.* на на. *21* възм. сѫтъ *зогр.* *23—24* по тебѣ идохомъ *сав.* *24* идохомъ *зогр. остр.* *26* ш. вь слѣдъ мене *сав.* *27* въ пакыбытиє *остр.*, *сав. кн.* пакы бѫдете егда сад. с. ч. на пр.

сн҃ъ чл҃вскъı. на прѣстолѣ славъı своеѩ. Садете и въı на дъвою на десѧте прѣстолоу. сѫдѧште обѣма на десѧте колѣнома издраилѥма. 29 і вьсѣкъ иже оставитъ братриѭ ли сестръı. ли отца ли матерь. ли женѫ ли дѣти. ли села ли храмъı. імене моего ради. съторицеѭ приметъ. і животъ вѣчьнъı наслѣдитъ. 30 мьнози же бодѫтъ прьвии послѣдьнии. і послѣдьнии прьвии ·:·

XX.

1 Подобьно естъ цс҃рствие небеское. чл҃вкоу домовитоу. іже изиде коупьно ѵтро. наѩтъ дѣлателъ виноградоу своемоу. 2 съвѣщавъ же съ дѣлателъı. по пѣнѧзоу на день. посъла ѩ въ виногр҃дъ свои. 3 і ишедъ въ третиѭ годинѫ. видѣ инъı на тръжищи стоѩшта праздънъı. 4 і тѣмъ рече идѣте и въı въ виноградъ мои. і еже бѫдетъ правьда
XXIV дамъ вамъ. 5 они же идѫ. пакъı же ишедъ въ шестѫѭ и въ девѧтѫѭ го-

Стр. 4 двѣма *сав.;* на *въ ркп. намѣчено только надстрочнымъ глагол.* н. 6 братиѭ *остр. сав.;* *въ* сестръı *буква* р *надъ строкою приписана.* 7—8 *остр. всегда* или, *сав. то* или *то* ли. 8 храминъı *асс.* 9 пр. мьздѫ *сав.* 9—10 жизнь вѣчьнѫѭ *сав.* 11 бодѫтъ *такъ въ ркп.* 15 коупьно заоутра *остр. сав. (безъ* коупьно*).* 15—16 наѩтъ дѣлателъ *зогр. асс. сав.* наѩти дѣлателѩ *остр.* 16 въ виноградъ свои *зогр. ассем. остр.* 17 цѣнѫ *прибавл. сав. но безъ* съ дѣл., по сребрьникоу *сав.* 18—19 на виноградъ посъла ѧ *сав.* 24 идоша *остр.* 25 *въ сав. кн.* въ ·г҃· годинѫ.

динѫ. сътвори такожде. 6 въ единѫѭ же на десѧте годинѫ ишедъ. обрѣте дроугꙑѩ стоѩштѧ праздъны. і гл҃а имъ чъто стоите сьде весь день праздьни. 7 і гл҃ашѧ емоу ѣко никтоже насъ не наѩтъ. гл҃а имъ идѣте и вꙑ въ виноградъ мои. і еже бѫдетъ правьда приимете. 8 вечероу же бꙑ(въ)шю. гл҃а гн҃ъ винограда. къ приставьникоу своемоу. призови дѣлателѧ. і даждь имъ мъздѫ. наченъ отъ послѣдьниихъ до прьвꙑихъ. 9 пришедъше же иже въ единѫѭ на десѧте годинѫ. приѩсѧ по пѣнѧзю. 10 і пришедъше прьви мьнѣахѫ сѧ бѫште приѩти. і приѩсѧ по пѣнѧзоу. 11 приемъше же ръпътаахѫ на гн҃ъ 12 гл҃ѭште. како сьѩ послѣдьнѧѩ. единъ часъ сътворьшѧ. і равьнꙑ намъ сътворилъ ѩ еси. понесъшемъ тѧготѫ дьне и варъ. 13 онъ же отъвѣщавъ рече единомоу ихъ. дроуже не обиждѫ тебе. не по пѣнѧѕоу ли съвѣштахъ съ тобоѭ. 14 възьми свое и иди. хоштѫ же семоу послѣдьнюмоу дати ѣко и тебѣ. 15 іли

Стр. 5 праздьни *пропущ. въ зогр.* 6 не наѩтъ насъ *асс.* 8 цѣна *(вм.* правьда*) сав.* 8—9 въсприимете *асс.* 9 *въ ркп.* бышю. 10—11 гл. гд҃нъ къ пр. винограда *сав.* 12 даи *остр.* 14 пришъдъ же иже *сав.* пришъдъшеи же *остр.* пришедъшии *асс.* 15 *и* 17 приѩшѧ *остр.* 16 пришедъшеи прьвѣе *асс. сав.* 17 ѣко в. приимѫтъ *зогр.*, и ти по пѣн. *зогр. асс. остр.* 19 гн҃а *зогр. остр.* 19—20 си послѣдьнии е. ч. створишѧ *зогр. ассем. (остр. согл. съ наш.).* 23 вара *зогр.*

нѣсть ми лѣть сътворити въ своихъ ми еже хоштѫ. аште око твое лѫкаво есть. ꙗко азъ благъ есмь. 16 тако бѫдѫтъ послѣдьнии прьвии. и прьвии послѣдьнии. мъноѕи бо сѫтъ зъвании мало же избъраныихъ ·:· 17 И въсходѧ ис҃ въ им҃ъ. поѩтъ оба на десѧте [о] ѹченика единꙑ на пѫть и рече имъ. 18 се въсходимъ въ ерслм҃ъ. и с҃нъ чл҃вчскъ прѣданъ бѫдетъ архиереомъ. и къниժъникомъ. и осѫдѧтъ и на съмрътъ. 19 и прѣдадѧтъ и на порѫганиe ѩзк҃мъ. и биениe и пропѧтье. и въ трети день въскръснетъ. 20 Тъгда пристѫпи къ немоу мати с҃нокоу зеведеовоу. съ с҃ньма своима кланѣѭшти сѧ. и просѧшти нѣчесо отъ него. 21 онъ же рече еи чъто хоштеши. гл҃а емоу рьци да сѧдете сьѣ с҃нꙑ моѣ. единъ о деснѫѭ тебе и единъ о шюѭ тебе. въ црс҃твии твоемъ. 22 отъвѣштавъ же ис҃ рече. не вѣста сѧ чесо просѧшта. можета ли пити чашѫ. ѭже азъ имамъ пити. ли кръштение еже азъ кръштаѭ сѧ кръстити сѧ. гл҃асте емоу можевѣ. 23 и гл҃а има. чашѫ моѭ испиета. ибо и кръштениемь имъже азъ крь-

Стр. 2 еже х. въ св. ми *зогр. асс. остр.* 3 нъ азъ бл. *асс.* 9 на **пѫти** *зогр. никол.* 13—14 ѩзык. на порѫг. *зогр. ник.* 17 с҃ноу *зогр. ник.* 21 си ѡба с. *ник.*, *зогр. безъ* оба. 22 и дроугꙑ *зогр.* (и ед. *ник.*). 27 азъ **ниѭ** *зогр.* (*ник. согл. съ нашимъ*). 30 оубо (*вм.* ıбо) *зогр. ник.*

штаѭ сѧ кръстита сѧ. а еже

XXV сѣсти о деснѫ и о шѭѭ мене нѣстъ мьнѣ сего дати. нъ имъже оготовано естъ отъ о҃тца моего. 24 і слышавъше десѧтий. негодовашѧ о обою братроу. 25 іс҃ же призъвавъ ѩ рече. вѣсте ѣко кънѧзи ѩз҃къ оустоѩтъ имъ. и велицни обладаѭтъ малыими. 26 не тако оубо бѫдетъ въ васъ. нъ іже аще хощетъ вѧштии быти къ васъ. да бѫдетъ вашъ слоуга. 27 і иже аще хощетъ въ васъ быти прѣдьнии. да бѫдетъ вашъ рабъ. 28 ѣкоже сн҃ъ чл҃вскы. не приде бо да послоужѧтъ емоу. нъ послоужитъ. и дати дш҃ѫ своѭ. ізбавление за мъногы ·:· к҃ ·:· 29 І исходѧщю емоу отъ иерихона. по немь идѫ народи мънозі. 30 і се дъва слѣпьца сѣдѧшта при пѫти. І слышавъша ѣко ис҃ъ мимо ходитъ. възъписте глаголѭшта. помилои ны г҃и сн҃оу дв҃дъ. 31 народи же запрѣтишѧ има да оумлъчи-

Стр. 1 крьщѭ сѧ *зогр.* *2* о десн. мене *зогр.* *3—4* оуготовано *зогр.* *7—8* кънази ѩзыкъ *зогр.* *9* ими (*вм.* малыими) *зогр. ник.* (*и въ греч.* αὐτῶν). *10* оубо *зогр. проп.* *11* аще *зогр. проп.* *11—12* вѧщеі *зогр.* *18* послоужити *зогр.* *21* ерихъ *зогр.* отъ ерихы *сав.*, идоша *остр.* вь слѣдъ его идѣше народъ многъ *сав.* *23* сѣдѣста *зогр. сав*, на пѫти *асс.* *25* възъваста *зогр.* възъписта *остр. сав. ник.* *26 въ ркп. такъ:* помилои, *вм.* ны *въ сав. кн.* на. *27* г҃и *проп. въ зогр.*, народъ же запрѣти *зогр. остр. ник.*, народъ же прѣщаташе *асс.*, народи же прѣщахѫ *сав.*

те. она же паче въпиѣшете гл҃ѭшта. помилоуи ны г҃и с҃ноу д҃въ. 32 і ставъ і҃съ възгласи ѣ. и рече. что хоштета да сътворѭ вама. 33 гл҃асте емоу г҃и. да отвръзете сѧ наю очи. 34 милосрдвавъ же і҃съ. прикоснѫ сѧ очию има. і абье прозьрѣсте има очи. і по немь идете ⁘ к҃ ⁘

XXI.

1 І егда приближи сѧ въ ерс҃лмъ. і приде въ витфаꙉиѭ ⁘ къ горѣ елеоньсцѣ. тъгда і҃с посъла дъва оученика своѣ. 2 і гл҃а има идѣта въ весь ѣже естъ прѣмо вама. і абье обрѧштета осьлѧ привѧзано и жрѣбѧ съ нимь. і отрѣшъша приведѣта ми е. 3 і аще речетъ кто вама что. речета ѣко г҃ь трѣбоуетъ ею. і абье же посълетъ ѣ. 4 Се же вьсе бъістъ да събѫдетъ сѧ реченое пр҃кмъ гл҃ѭщемъ. 5 рьцѣте дъщери сионовѣ. се ц҃ръ твои грѧдетъ тебѣ. кротокъ и вьсѣдъ

Стр. 1 оумлъчита *зогр. остр. сав. ник.;* възъваста *зогр.* зъвааста *остр.* звахотазваста *ник. а. б.* въпиѣасте *асс.* вьпиꙗста *сав.* *2* г҃и *проп. асс.* *3* с҃не *асс.* *3—4* пригласи *асс.* зъва *сав.* *5* гл҃ста *остр. зогр.* рѣста *сав.* *6* отврьзета *остр. сав.;* очи наю *асс. остр. сав.* *7* же ѣ *асс.;* коснѫ *сав.* *8* отврьзоста *остр. сав. (асс. согл. съ наш. но пропущ.* има очи*).* *9* очи обѣма *сав.;* и вь слѣдъ его идоста *сав.* идоста *остр. зогр.* *13* своѣ *пропущено остр.;* гл҃а има *сав. остр.* *16* е *пропущ. остр. асс.* е сѣмо *сав.* *17* рьцѣта *ассем. сав.* *18—19* и посъла ꙗ *сав. (и въ греч. текстѣ колеблется).* *22* идетъ *остр. сав.*, къ тебѣ *остр.*

на осьлѧ. і жрѣбѧ сн҃а ѣрьмьнича.
6 Шедъша же оученика и сътворьша
ѣже повелѣ има ис҃. 7 привѣсте ось-
лѧ и жрѣбѧ. і възложишѧ връхоу
ризы своѩ. і вьсѣде връхоу ихъ.
8 мъножѣнише же народи. постъла-
шѧ ризы своѩ по пѫти. дроузии
же рѣзахѫ вѣтви отъ дрѣва. и по-
стилахѫ по пѫти. 9 народи же ходѧ-
штеи прѣдъ нимъ. і вь слѣдъ.
зъвахѫ глѭште ⁘ Ѡсанна сн҃о-
ви дав҄ыдовоу. бл҃гослвн҃ъ грѧ-
д҄ы въ імѧ гн҃е. ѡсанна въ в҄ы-
XXVI ш҄ьниихъ. 10 і в҄ьшед҄ьшоу емоу вм҃ъ. по-
трѧсе сѧ весь градъ глѧ҃ кто сь ест҄ь.
11 народи же гл҃аахѫ. ѣко сь ест҄ь ис҃ про-
рок҄ь. іже от҄ь назарета галилеиска-
аго. 12 і вьниде ис҃ в҄ь црк҃въ б҃жиѭ. і
изгъна вьсѧ продаѭштаѩ. і коупоу-
ѭштаѩ в҄ь цр҃кве. і д҄ьск҄ы тръжь-
никъ испровръже. і с҄ѣдалишта про-
даѭштихъ голѫби. 13 і гл҃а им҄ь. пи-
сано ест҄ь храмъ мои храм҄ъ моли-
твѣ наречет҄ь сѧ. в҄ы же сътвори-
сте и врътъпъ разбоиником҄ь. ⁘
14 І пристѫпишѧ к҄ь немоу хроми и слѣ-
пии въ цр҃кве и исцѣли ѩ. 15 Видѣв҄ьше
же архиереи и кънижьници чюдеса.
ѣже сътвори. і отрокы зовѫщѧ
в҄ь цр҃кве. і глѭштѧ. Ѡсанна сн҃о-

Стр. 1 ѩрьмьника *сав.* *2* сътвориста *остр. сав.* *3* ѩкоже *остр. зогр.;* приведоста *остр. сав.* *5* вьсѣдъ *сав.* *6* мъножѣнии *зогр.* множаиши *асс.* мнози *сав.* *7* на пѫти *зогр.* *9—10* ходаштии *остр.* *11—12* сн҃оу дв҃дв *остр. сав. ник.* *15* и гл҃ахѫ кто есть *сав.* *20, 27 и 30* въ цр҃къви *зогр. остр. ник., но сав. 30* ц҃ркве. *29* творѣше *сав.*

ви д҃вдвоу. негодоваша 16 и рѣшѧ емоу. слꙑшиши ли что сии г҃лѭтъ. і҃с же рече имъ. ей. нѣсте ли чьли николиже. ѣко из оустъ младьнечь и съсѫштихъ съвръшилъ еси хвалѫ. 17 і оставль ѩ изиде вънъ из града въ витаниѭ. і вьдвори сѧ тоу ⁘ к҃ ⁘ 18 Ютро же възвраштъ сѧ въ градъ възалка. 19 і оузьрѣвъ смоковьницѫ единѫ при пѫти. приде къ неи. і ничьсоже не обрѣте на неи. тъкмо листвье едино. і г҃ла еи. да николиже пло(да отъ тебе) не бѫдетъ въ вѣкъ. і абье исъше смоковьница. 20 і видѣвъше оученици дивишѧ сѧ г҃лште. како абье оусъше смоковьница. 21 Отъвѣщавъ же і҃с рече имъ. аминь г҃лѭ вамъ. аще имате вѣрѫ и не оусѫмьните сѧ. не ткмо смоковьничьное сътворите. нъ аште и горѣ сеи речете двигни сѧ. і вьврьѕи сѧ въ море бѫдетъ. 22 і вьсего егоже въспросите въ молитвѣ вѣроуѭще примете ⁘ 23 і егда приде [въ] въ цр҃квъ. пристѫпишѧ къ немоу оучѧщю. архиереи и старьци людьстии г҃лще. коеѭ властиѭ си твориши. і кто ти дастъ область сиѭ. 24 отъвѣштавъ же і҃с рече имъ. въпрошѫ вꙑ и азъ единого слове-

Стр. 1 с҃поу *зогр. остр. ник. сав.;* рекошѧ *остр.* 4 никол. чъли *зогр. остр. ник.* 4—5 младеничь *остр.* младѣнаць *ник.* 6 оставъ *зогр. (т. е.* оставь*).* 8 оудвори сѧ *зогр. остр. ник.*, всели сѧ *сав.;* оутро *зогр.* ютрѣ *ник.* 8—9 възвращаѧ *зогр. ник.* 9 възлака *зогр.* 10 възрѣвъ *ник.* *13—14 что въ скобк., по подчищенному глагол. почеркомъ.* 14—15 оусъше абие *зогр. ник.* 19—20 смоковъничъское *зогр.* 21 връѕи *зогр. ник.* 24 пришъдъшоу емоу *зогр.* вьшьдьшоу емоу *ник. (вм.* егда приде*).*

се. еже аште речете мънѣ и азъ вамъ рекѫ. коеѭ властиѭ си творѭ. 25 кръщение иоаново отъ кѫдѫ бѣ. съ нб҃се ли или отъ чл҃вкъ. они же помышлѣхѫ вь себѣ гл҃ѭште. 26 аште речемъ съ небесе. по чъто ѹбо не ꙗсѧ емоу вѣры. аште ли речемъ [отъ] отъ чл҃къ. боимъ сѧ народа. вьси бо ѣко прр҃ка имѫтъ иоана. 27 отъвѣштавъше же іс҃ви рѣшѧ не вѣмъ. рече имъ и тъ. ни азъ гл҃ѭ вамъ. коеѭ властиѭ си творѭ ⁘ 28 Чьто же сѧ мьнитъ вамъ. чл҃къ етеръ имѣ дъвѣ чѧдѣ. і пришедъ къ пръвоумоу рече. чѧдо иди дьнесь дѣлаи вь виноградѣ моемъ. 29 онъ же отъвѣштавъ рече не хоштѫ. послѣдь же

XXVII раскаавъ сѧ иде. 30 і пристѫпь къ дроугоумоу рече такожде. онъ же отъвѣштавъ рече азъ идѫ г҃и и не иде. 31 кы отъ обоѭ сътвори волѭ отьчѭ. гл҃ашѧ емоу пръвы. гл҃а имъ іс҃ аминъ гл҃ѭ вамъ. ѣко мытаре и любодѣицѧ варѣѭтъ вы. въ цср҃ствии б҃жии. 32 приде бо иоанъ кр҃ститель пѫтемь праведъномъ. і не ꙗсте емоу вѣры. мытаре же и любодѣицѧ ꙗсѧ емоу вѣрѫ. вы же видѣвъше и не раскаасте сѧ послѣдь ꙗти емоу вѣрѫ ⁘ 33 Інѫ притъчѫ слышите. чл҃къ бѣ домовитъ. іже насади виноградъ. і оплотомь і огради. і иско-

Стр. 3 отъ кѫдѣ *зогр.* ѡть коудоу *ник.* *6 между строк. прибавл. кирилл. букв.* речеть намь, *въ зогр. и ник. въ текстѣ;* асте *зогр. ник.;* вѣры емоу *ник.* *8—9* имѣахоу *ник.* *11* областиѭ *зогр.* *13* имѣше ч. д. *зогр.* *17* пристѫпивъ *зогр.* *19* кои *зогр.* *23* въ ц- е б҃жие *зогр.* *28* вѣръи *зогр.* *29* богатъ *сав.*

па вь немь точило. і съзъда въ немъ стлъпъ. і въдасты-и дѣлателемъ. и отиде. 34 егда же приближи сѧ врѣмѧ плодомъ. посъла рабы своѩ. къ дѣлателемъ. приꙗти плоды его. 35 емъше же дѣлателе рабы его ового бишѧ ового же оубишѧ. ового же камениемь побишѧ. 36 пакы посъла иныи рабы. мъножѣишѧ пръвыхъ. і сътворишѧ имъ тожде. 37 послѣдь же посъла къ нимъ с҃нъ свои гл҃ѧ. оусрамлѣѭтъ сѧ с҃на моего. 38 дѣлателе же егда оузьрѣшѧ с҃нъ. рѣшѧ вь себѣ. сь есть наслѣдъникъ. придѣте оубимъ і. і оудръжимъ достоѣние его. 39 і емъше и извѣсѧ вонъ из винограда. і оубишѧ и. 40 егда же оубо придетъ г҃нь винограда. чъто сътворитъ дѣлателемъ тѣмъ. 41 зълы зълѣ погоубитъ ѩ. и виноградъ прѣдастъ инѣмъ дѣлателемъ. іже въздадѧтъ емоу плоды въ врѣмена своѣ. 42 гл҃а имъ іс҃. нѣсте ли чьли николиже въ кънигахъ. камень егоже не врѣдоу сътворишѧ зиждѫштеи. сь бысть въ главѫ ѫгълѫ. отъ б҃а бысть си. и есть ди-

Стр. 1—2 передъ стлъпъ *пропущ.* въ немъ *зогр. асс. остр.* *2* прѣдастъ *сав.* *3* приде *(вм.* приближи сѧ*) асс. сав.* *4 вм.* плодомъ: емати е *сав.* *5* иматъ вина своего *сав.* *6 и 15* имъше *зогр. остр. сав.* *7 первое* ового *проп. сав.;* дроугыѩ оуб. *сав.* *7—8* дроугааго кам. *остр.* овы же кам. *сав.* *10* такожде *остр. сав.* *11—12* постыдатъ сѧ *сав.* *13* оузрѣвъше *зогр.* видѣвъше *сав., остр.* оузрѣшѧ *но безъ* егда. *14—15* оубимъ і: *такъ въ подл. (вм.* оубиѣмъ і*).* *19* зълыѩ *зогр. сав.; въ подлин. надъ* зълы *прибавл. кирил.* гл҃аше емоу. *20* ѩ *проп. сав.;* винограда *ассем.* *23* николиже *пропущ. сав.* *24* камене *сав.* не въ радоу *асс.* не вь радъ *сав.* *24—25* зиждѫштеи *пропущ. въ сав. кн.,* жиждѫщеи *остр.* *25 и 26* се *сав.;* ѫгълѫ *зогр. съ* ѫ *вм.* оу, *какъ и въ нашемъ т.* *26 вм.* б҃а: г҃а *зогр. ассем.* г҃и *остр.*

вьна въ очию нашею. к҃ ⁖ 43 Сего ради
гл҃ѭ вамъ. ѣко отъиметъ сѧ отъ ва-
съ цсрⷭтвие б҃жие. і дастъ сѧ ѩ҃зкоу
творѧштоумоу плодъ его 44 і падꙑ
на камене семъ съкроушитъ сѧ. а на
немъже падетъ сътъретъ і. 45 і слꙑ-
шавъше архиереи и фарисеи притъчѫ
его. разоумѣшѧ ѣко о нихъ гл҃аше. 46 і и-
скѫште ѩти и. оубоѣшѧ сѧ народа по-
неже ѣко пророка имѣахѫ и.

XXII.

1 і отъвѣ-
штавъ іс҃ рече имъ въ притъчахъ
гл҃ѧ ⁖ 2 (Оу)подоби сѧ цсрⷭтвие нб҃ское.
ч҃лкоу цр҃ю. іже сътвори бракъ с҃ноу
своемоу. 3 і посъла рабꙑ своѩ при-
зъвати зъванꙑѩ на бракъ. і не
хотѣахѫ прити. 4 Пакꙑ посъла и-
нꙑ рабꙑ. гл҃ѧ рьцѣте зъванꙑ-
мъ се обѣдъ мои оуготовахъ. ю-
ньци мои и оупитѣнаа исколена и
вьсѣ готова. придѣте на бракъ.
5 они же не рождъше отидѫ. овъ на се-
ло свое овъ на коуплѭ своѭ. 6 а про-
XXVIII чи имъше рабꙑ его досадишѧ имъ
и избишѧ ѩ. 7 і слꙑшавъ цср҃ь тъ ра-
згнѣва сѧ и посъла воѩ своѩ. погоу-
би оубицѧ тꙑ. і градꙑ ихъ зажь-

Стр. 5 камени *зогр.* *12* Оу *въ скобкахъ, потому что въ подл. нельзя прочесть.* *15 и 20* на бракꙑ *зогр.* *17 вм.* рьцѣте *въ подл. описка* цьцѣте. *19* оупитанаꙗ *остр.* *21* небрѣгъше отидошѧ *остр.* *23* емъше *ассем.* *24* ѩ *проп. зогр.* *25* своѩ воѩ *остр.* *25—26 въ ркп.* погоуби҃, *но глагол.* т *какъ кажется позднѣйшая приписка.*

же. 8 тъгда гл҃а рабомъ своимъ. бракъ оубо готовъ естъ. а зъвании не бѣшѧ достоини. 9 идѣте оубо на исходишта пѫтии. и елико аште обрѧштете призовѣте на бракъ. 10 и ишедъше раби ти на пѫти. събърашѧ вьсѧ ѩже обрѣтѫ. зълꙑѩ же и добрꙑ. и испльнишѧ бракъ възлежѧштихъ. 11 Въшедъ же цс҃рь видѣтъ възлежѧщихъ. видѣ тоу чл҃ка не облъчена въ одѣание брачьное. 12 и гл҃а емоу дроуже како вьниде сѣмо. не имꙑ одѣаниѣ брачьна. онъ же оумльча. 13 тъгда рече цс҃рь слоугамъ. съвѧзавъше емоу рѫцѣ и ноѕѣ. в(ъ)зьмѣте и. и въврьѕѣте въ тъмѫ кромѣштьнѭѭ. тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ зѫбомъ. 14 мъноѕи бо сѫтъ зъвани. мало же изъбранꙑхъ ⁖ к҃ ⁖ 15 Тъгда шедъше фарисѣии ⁖ Съвѣтъ сътворишѧ на нь да обльстѧтъ и словомь. 16 и посꙑлаѭтъ къ немоу оученикꙑ своѩ. съ иродиѣнꙑ гл҃ѭще оучителю вѣмъ ѣко истиненъ еси. пѫти

б҃жию въ истинѫ оучиши. и ни о комьже не родиши. не зьриши бо на лице чл҃ко-

Стр. 1—2 браци оубо оуготовани сѫтъ *ассем.* оуготованъ *остр.* *5* на бракꙑ *зогр. асс.;* призовите *зогр.* *7* обрѣтошѧ *остр.;* добрꙑѩ *остр. ассем.* *8* наплънишѧ *остр.* исплъниша сѧ *ассем.* исплъни сѧ *зогр.* *11 и 13* одѣние *остр. зогр.* *16* ъ *въ* възьмѣте *стерлось.* *17* кромѣшьнѭѭ *остр. зогр. ассем.* *22* и обльст. *остр. зогр.* *23* посълашѧ *сав.* *25* съ родиѩнинꙑ *сав.* *28—29* не брѣжеши ни о чемьже *остр.* не род. ни о к. *ассем.* не печеши сѧ ни о чесомъже *сав.* *29* лица *ассем. сав.*

мъ. 17 рьци оубо намъ чьто ти сѧ мьнитъ. достоино ли естъ дати кинъсъ кесареви или ни. 18 разоумѣвъ же ис҃. лѫкавъство ихъ рече. чьто мѧ окоушаате ѵпокрити. 19 покажите ми склѧзь кинъсънъі. они же принѣсѧ емоу пѣнѧзъ. 20 онъ же гл҃а имъ чи естъ образось и написание. 21 гл҃шѧ емоу кесаровъ. тъгда гл҃а имъ. въздадите оубо кесарева кесареви. і бж҃иѣ бг҃ви ⁘ к҃ ⁘ 22 і слъішавъше дивишѧ сѧ. і оставьше и отидѫ. к҃ ⁘ 23 Въ тъ день пристѫпишѧ къ немоу гл҃ѭште садоукеи. не бъіти вьскрѣшению. і въпросишѧ и 24 гл҃ѭште. оучителю моси рече. аште къто оумьретъ не имъі чѧдъ. да поиметъ братръ женѫ его. і вьскрѣситъ сѣмѧ братра своего. 25 бѣ же въ насъ седмь братриѩ. і прьвъі оженъ сѧ оумьретъ. і не имъі сѣмене. остави же женѫ своѭ братроу своемоу. 26 такожде и въторъі. и трети до седмаго. 27 послѣжде же ихъ вьсѣхъ оумьрѣтъ и жена. 28 въ вьскрѣшение оубо. котораго отъ седми бѫдетъ жена. вьси бо имѣшѧ ѭ. 29 отъ

Стр. 2 достоитъ ли *ассем.* *3* к. ц҃реви или ни *асс.* ц҃рю кин. или ни *сав.* *4* помышлѥниꙗ ихъ *остр.* *5* искоуш. *сав. ассем. остр.;* лицемѣри *сав.;* покажѣте *остр. сав.* *6* образь кин. *асс.* цатѫ киньсьнѧѭ *остр.* *6—7* принесошѧ *остр. сав.* *7* цатѫ *остр.* *7—8* что е дѣло се и напсание *сав.* *9* ц҃рво *сав.* кесаревъ *ассем.* кесарево *остр.* *10* ц҃рва ц҃реви *сав.* к. кесарю *ассем.* кесаровал к. *зогр.* *11* бг҃у *остр. зогр.* *12* его *сав.;* отидошѧ *остр.* *18—19* братроу своемоу *зогр.* *26* ихъ (*вм.* отъ седми) *зогр.; въ* отъ *буква* о *прип. надъ строкою.*

вѣщавъ же ис҃ъ рече и-
XXIX мъ. блѫдите не вѣдѫще кънигъ.
ни силы б҃жиѩ. 30 въ въскрѣшение бо
ни женѧтъ сѧ ни посагаѭтъ. нъ ѣко
ан҃ћи б҃жии нн҃бсе [сѫ] сѫтъ. 31 о въскрѣ-
шени же мрътвыхъ. нѣсте ли чь-
ли. реченаадо вамъ б҃мъ г҃лѭще-
мъ. 32 азъ есмь б҃ъ авраамль. і богъ
исаковъ. і б҃ъ иѣковль. нѣстъ б҃ъ
мрътвыхъ нъ живыхъ. 33 і слыша-
въше народи дивлѣхѫ сѧ о оучении его.
34 Фарисеи же слышавъше ѣко срами
садоукеѩ. събърашѧ сѧ въ коупѣ. ⁘
35 І въпроси отъ нихъ. законооучите-
ль искоушаѩи и г҃лѧ. 36 оучителю. ка-
ѣ заповѣдь естъ больши въ зако-
нѣ. 37 іс҃ же рече емоу. възлюбиши
г҃а б҃а твоего. вьсѣмъ ср҃дцемъ
твоимъ. и вьсеѭ д҃шеѭ своеѭ.
і вьсеѭ мыслиѭ твоеѭ. 38 си
естъ прьва и большиѣ заповѣдь.
39 вътораа же подобьна еи. възлю-
биши искрьнѣго твоего ѣко са-
мъ сѧ. 40 въ сею обою заповѣдию.
весь законъ и пророци висѧтъ. ⁘
41 Събраномъ же фарисеомъ. въпро-
си ѩ ис҃ъ 42 г҃лѧ. что сѧ вамъ мьни-
тъ о х҃ѣ. чи естъ с҃нъ. г҃лашѧ емоу

Стр. 3 въ въс-ии *зогр. ник.* *5* б҃жии *проп. зогр.* *13* вь коупь *ник.* *14* въпр. и единъ отъ *зогр. ник.*; законьникъ *остр. сав. ассем.* *15* иск. его и поклони сѧ емоу г҃лѧ *сав.* *16* есть *пропущ. зогр. остр. сав. ник.*; б. в. з. естъ *асс.* *17* възлюби *зогр. сав.* *18* свеѥго *остр. сав.* *19* своимь *остр. сав.*; твоеѭ *остр. ассем.* *20* се *зогр.* *21* пръваꙗ *остр. зогр. асс. ник.*; больши *остр.* большаа *ассем.* велика зап. *сав.* *22* и се дроугаꙗ п. еи *сав.*; сеи *остр.* *23* ближьнꙗаго *остр.*, възлюби бл. св. *сав.* *24* сею об. з. *сав.* *27* ихъ *сав.*

давꙑд҃въ. 43 гл҃а имъ како оубо давꙑдъ. д҃хмъ нарицаатъ і г҃а гл҃ѧ. 44 рече г҃ъ г҃ви моемоу. сади о деснѫѭ мене. дондеже положѫ врагꙑ твоѩ. подъножие ногама твоима. 45 аще оубо д҃вдъ д҃хомъ г҃а нарицаетъ і како емоу естъ с҃нъ. 46 і никътоже не можааше отъвѣштати емоу словесе. ни съмѣ къто отъ дьне того въпросити его къ томоу ⁘ к҃. з҃ ⁘

XXIII.

1 Тъгда ис҃ гл҃а къ народомъ. и оученикомъ своимъ 2 гл҃ѧ. на мосѣовѣ сѣдалищи сѣдѫ кънижъници и фарисеи. 3 вьсѣ оубо елико аште рекѫтъ вамъ блюсти. съблюдаите и творите. по дѣломъ же ихъ не ходите. гл҃ѭтъ бо и не творѧтъ. 4 събираѭтъ же брѣмена тѧжъка и неоудобь носима. і възлагаѭтъ на плешта ч҃лвска. а пръстомь своимь не хотѧтъ двигнѫти ихъ. 5 вьсѣ же дѣла своѣ творѧтъ да видими бѫдѫтъ ч҃лвкꙑ. раширѣ-

Стр. *2* г҃ѣ нар. и *зогр. асс.* г҃а кго нар. *остр. сав.* *3* г҃ю *зогр. асс.* *5* подъножию *остр. сав.* *6—7* д҃хомъ нар. его г҃а *сав.* аще бо д. г҃а нар. и. *остр.* *7* сынъ емоу естъ *ассем.* *8* можаашетъ *зогр.*; емоу отъв. *зогр. остр. ник.*; ник. емоу мож. от. слово *сав.* ник. вемож. отв. словеси *асс.* *9* и ни съмѣꙑше никтоже *сав.* *10* никогдаже *(вм.* къ томоу*)* *сав.* *12* моусеовѣ *зогр.* *13* сѣдоуть *ник.* сѣдошѧ *ассем. остр.* *14* аште *проп. асс.*, вьса оубо аще рекѫ *остр.* *16* ход[и] *по подчищенному глагол. буквами, но позднѣйшимъ почеркомъ:* творите *зогр. асс. остр.* творѣте *ник.* *17—18* съвѧзаѭтъ *зогр. остр. ник.* *19* въскладаѭтъ *зогр. ник. асс. остр.* *20* чловѣкомь *ник.*

ѭтъ же хранилишта своѣ. ı величаѭтъ подъметы. въскрилиѣ ризъ своихъ. 6 любѧтъ же прѣждевъзлѣганиѣ на вечерѣхъ. ı прѣждесѣданиѣ на сонъмиштихъ. 7 ı цѣлованиѣ на тръжиштихъ ı нарицати сѧ отъ чл҃къ равьви. 8 вы же не нарицаите сѧ равъви. единъ бо естъ вашъ оучитель х҃ъ. вьси же вы братрьѣ есте 9 ı отъца не нарицаите себѣ на земли. единъ бо естъ от҃цъ вашъ. XXX ıже естъ нб҃сехъ. 10 ни нарицаите сѧ наставьници. ѣко наставьникъ вашъ единъ естъ. 11 а болеи васъ да бѫдетъ вамъ слоуга. 12 А иже вьзнесетъ сѧ съмѣритъ сѧ. ı съмѣрѣѩи сѧ вьзнесетъ сѧ ⁖ к҃. 13 Горе вамъ кънигъчиѩ. и фарисѣи. ı ѵпокрити. ѣко сънѣдаате домы въдовицъ. ı виноѭ далече молитвѫ творѧще. сего ради примете лише осѫждение. 14 Горе вамъ къникьчиѩ и фарисѣи. лицемѣри. ѣко затварѣате цср҃ствие нб҃ское прѣдъ чл҃вкъ. вы бо не въходи[ди]те. ни въходѧштихъ оставлѣате вънити. 15 Горе вамъ кънигъчиѩ и фарисѣи ѵпокрити.

Стр. 1—2 вел. се *ник.* *2—3* въскрилиѣ *проп. остр.* *5* на съборищихъ *7* нарицаѭтъ сѧ *зогр.* *7 и 8* оучителе *ассем.* *8* не нарицаете сѧ *остр.* *9* оучителъ вашь *остр.* *10* братиѣ *ассем. остр.* *11* не нарицаите себѣ *остр.* *13* нарицаете *остр. зогр.* *15 послѣ* естъ *надъ стр. кир. прип.* х҃ь; **болии** *зогр. остр.;* въ васъ *остр.* *16* иже бо *асс.* *17* а съмѣр. *асс.* *25* **б҃жие** *зогр.*

ꙗко прѣходите море и соушѫ сътворити единого пришелъца. і егда бѫдетъ творите и с҃на ꙉеоньнѣ соутоубѣиша васъ. 16 Горе вамъ вожди слѣпии гл҃ѭштеи. іже аще кльнетъ сѧ цр҃квьѭ. ничтоже естъ. а иже кльнетъ сѧ златомь цр҃квнъімъ длъжень естъ. 17 боуи и слѣпии. кто болеи естъ. злато ли ли цр҃кы. с҃вщаѭщиѣ злато. 18 і иже аще кльнетъ сѧ олтаремь. ничтоже естъ. а иже кльнетъ сѧ даромь иже естъ връхоу его. длъженъ естъ. 19 боуи и слѣпии .. что бо естъ боле. даръ ли или олтарь с҃вщаѩи даръ. 20 кльнъіи сѧ оубо олтаремь кльнетъ сѧ имь и сѫштиими връхоу его. 21 і кльнъіи сѧ цр҃квиѭ. кльнетъ сѧ еѭ и живѫштимъ вь неи. 22 і кльнъіи сѧ н҃бсемь. кльнетъ сѧ прѣстоломъ. б҃жиемь. і сѣдѧщимь на немь ⁖ 23 Горе вамъ кънигъчиѩ и фарисѣи. лицемѣри. ꙗко отъдесѧтъствоуете мѧтѫ и копръ. і кѵминъ. і остависте тѧжьшаа закона сѫдъ и милость и вѣрѫ. си же подобааше сътворити. і тѣхъ не оставити. 24 Вожди слѣпии. оцѣждаѭщеи мьшицѫ. а вельбѫдъ поглъштаѭще. 25 Горе ва-

Стр. 3 створите *зогр.*, геенѣ *зогр.* *4—5* вождие *зогр.* *9* болии *зогр.* *15* боле естъ *зогр. ник.* *17* оубо *проп. зогр. ник.* *25* метвоу *ник.* *26* киминъ *зогр.* коумень *ник.* *29* вождие *зогр.* *30* оцѣштаюште *ник.;* мъшица *зогр.* моушице *ник.* *30—31* вельбѫдъі *зогр.*

мъ кънижьници и фарисеи ѵ҆покрити. ѣко очиштаате вънѣщънее стькльници. і паропсидѣ.
ѫтрьждѫ же сѫтъ. пльни хы-
штениѣ. і нечистоты ·:· 26 Фари-
сею слѣпе. очисти прѣжде вънѫ-
трьнее стекльници. і поропсидѣ
да бѫдетъ и вънѣшьнее има чи-
сто ·:· 27 Горе вамъ кънижьници и
фарисѣи ѵ҆покрити. ѣко подоби-
те сѧ гробомъ покапьненомъ.
іже вънѣѭдѫ оубо сѫтъ крась-
ни. вънѫтрьждѫ же пльни сѫ-
тъ костии мрътвыихъ. і вь-
XXXI сѣкоѩ нечистоты. 28 тако и вы вънѣѫ҄-
доу оубо авлѣате сѧ чл҃вкомъ пра-
ведьни. вънѫтрьждоу же есте пль-
ни лицемѣриѣ и безакониѣ ·:· 29 Горе ва-
мъ кънижъници и фа(ри)сѣи і ѵ҆покрити.
Ѣко зиждете гробы пророчьскыѩ
і красите ракы праведьныхъ 30 і
гл҃ете. аште бимь были вь дьни
отецъ нашихъ. не бимь оубо обещь-
ници имъ были въ кръви пророкъ.
31 тѣмъ же сами съвѣдѣтельствоу-
ете себѣ. ѣко с҃нове есте избивъши-
хъ пр҃ркы. 32 і вы испльните мѣрѫ
отецъ вашихъ. 33 змиѩ ищѧдьѣ ехи-
днова како оубѣжите отъ сѫда ѥе-

Стр. 3 и 7 фароспиди *ник.* *4* пл. сѫтъ *зогр.* *8* вънѣшънее *зогр.* *9* кънигъчиа *зогр. ник.* *10—11* оуподобисте сѧ *никол. а.* *16 и 23* оубо *проп. въ зогр. ник.* (*23* оубо *чит. въ остр.*). *18* лицемѣрьствиѣ *зогр.* *19 и на слѣд. стр. 3* кънигъчиа *зогр. ник. остр. асс.*; лицемѣри (*вм.* оупокрити) *остр.* *22 и 23* быхомъ *остр.*, *ник.* *22* бимь, *23* бихомь. *23—24* были обыщ. *остр.* *25* сами *проп. въ остр.* *27* исплъписте *ник.* наплъните *остр.* *29* сѫда *безъ* отъ *остр.*; геоньскаго *зогр. остр.*

онъскаго. ⁖ 34 Сего ради се азъ съ-
лѭ къ вамъ пр҇кы и прѣмѫдры.
і кънижъникы. і отъ нихъ оубиете.
і пропьнете. і отъ нихъ бьете на
соньмиштихъ вашихъ. і ижднене-
те отъ града въ градъ. 35 да приде-
тъ на вы вьсѣка кръвь праведъ-
на. проливаема на землѭ. отъ
кръве авела праведънааго. до крь-
ве захарніѩ с҇на варахиина. егоже
оубисте междю ц҇ркви҇ѫ и олта-
ремь. 36 аминь г҇лѭ вамъ. придѫтъ
вьсѣ си на родось 37 ⁖ Іер҇ме. избикы
пр҇кы. і камениемь побиваѩ.
посъланыѩ къ тебѣ. коль кра-
ты въсхотѣхъ събърати чѧ-
да твоѣ. ѣкоже събираатъ кокошъ
птенъцѧ своѩ подъ крилѣ. і не въ-
схотѣсте. 38 се оставлѣетъ сѧ ва-
мъ домъ вашъ поустъ. г҇лѭ бо ва-
мъ не имате видѣти мене. донде-
же речете. бл҇гнъ грѧдꙑ въ імѧ
г҇не ⁖

XXIV.

1 і ишедъ ис҇. и-ц҇ркве ідѣаше. і
пристѫпишѧ къ немоу оученици его

Стр. 1 се *проп. зогр.* *2 въ подл.* и *надъ строк.* *4* распьнете *ассем. остр.;* тепете *асс. остр. ник.* оутепете *зогр.* *5* съборищихъ *остр.* *7—8* праведника *зогр.* *8* земѭ *зогр.* земли *остр.* *9* кръви *остр. ник.* *12 въ* придѫтъ *буква* ѫ *по подчищенному, но почерк. глагол.* *13 въ* Іерме *буква* р *прибавл. надъ строкою; надъ* Іерме *кирил. прип.* іѣме ієрѣме; избивъшиѣ *зогр. асс. остр. ник. б. (ник. а = нашему).* *14* побиваѭщи *зогр. асс. остр. ник.* *17* ѣжаѣ *асс. (проч* кокошь*).* *18* крелины *ник.* *24 въ началѣ строки приписано большое глагол.* І*, но почеркъ позднѣйшій.*

показати емоу зъданиѣ цр҃квънаѣ.
2 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. не ви-
дите ли вьсѣхъ сихъ. аминь гл҃ѭ
вамъ. не иматъ съде остати ка-
мень на камени. іже не разоритъ
сѧ .·:· 3 Сѣдѧштю же емоу на горѣ елео-
ньсцѣ. пристѫпиша къ немоу оу-
ченици его единомоу гл҃ще. повѣждъ
намъ когда си бѫдѫтъ. і что е-
стъ знамение твоего пришестви-
ѣ и коньчание вѣка. 4 і отъвѣшта-
въ ис҃ рече имъ. Блюдѣте сѧ ни-
ктоже васъ да не прѣльститъ.
5 мъноꙃи бо придѫтъ въ імѧ
мое гл҃ѭще. азъ есмъ х҃ъ. і мъ-
ногы прѣльстѧтъ. 6 оуслъшати
же имате брани. і слъıшаниѣ
брании видите. не оужаслите сѧ.
подобаатъ бо вьсѣмъ быти.
нъ не тогда естъ коньчина. 7 въ-
станетъ бо ѩꙁ҃къ на ѩꙁ҃къ. і
ц҃ство на цр҃ство. і бѫдѫтъ
глади и пагоубы. і трѫси по-
XXXII мѣста. 8 вьсѣ же си начѧло болѣзнии.
9 Тъгда прѣдадѧтъ вы въ скръбь.
і оубьѭтъ вы. і бѫдете ненави-
дими вьсѣми ѩꙁ҃кы. імене мо-
его ради. 10 і тъгда съблазнѧтъ сѧ.
мь(но)ꙃи. і дроугъ дроуга прѣдастъ
і възненавидитъ дроугъ дроуга.

Стр. 4 ост. сьде *ассем. остр.* *5* на камене *зогр.* *8* гл. единомоу *асс.* едини гл. *зогр.* *9* се бѫдетъ *сав.* *11* коньчина *зогр. ник.* коньчаниꙗ *остр.* *12—13* да ник. в. не прѣл. *зогр. асс. остр. ник. сав.* *16* оуслъш. *такъ въ подл.* оуслъıшите *сав.* *17* оуслъıшаниꙗ *сав.* *19* в. симъ *зогр. сав.* симъ в. *асс.* *24* болѣзнемъ *ассем.* *25* на скръбь *зогр.* *29 въ подлинникѣ* мьꙃи *съ надстрочнымъ кирил.* но.

11 і мъноѕи лъжии пр҃ци въстанѫтъ. і прѣльстѧтъ мъногы. 12 і за оумъножение безакониѣ. ісѧкнетъ любы мъногыхъ. 13 прѣтръпѣвы же до коньца тъ сп҃ст сѧ ⁘ к҃ ⁘ 14 І проповѣстъ сѧ евн҃ѣлие цс҃рствиѣ по вьсеи вьселенѣи. въ съвѣдѣтельство вьсѣмъ ꙗзыкомъ. и тъгда придетъ коньчина ⁘ 15 Єгда же оузьрите мръзость запоустѣниѣ. реченѫѭ даниломъ пр҃ркмь. стоꙗштѫ на мѣстѣ. іже чьтетъ да разоумѣваатъ. 16 Тъгда сѫштеи въ юдеи да бѣгаѭтъ на горы. 17 і иже на кровѣ да не сълазитъ вьзѧти еже естъ въ храмѣ его. 18 і иже на селѣ такожде да не възвратитъ сѧ вьспѧть. вьзѧтъ ризъ своихъ ⁘ 19 Горе же непраздъньімъ и доꙗштимъ въ ты дьни ⁘ 20 Молите же сѧ да не бѫдетъ бѣство ваше зимѣ ни въ соботѫ. 21 Бѫдетъ бо тогда скрьбь велиѣ. ѣкаже нѣстъ была отъ начѧла вьсего мира до селѣ. ни иматъ быти. 22 и аще не бишѧ прѣкратили сѧ дъне ти. не би

Стр. 2 мн. прѣл. *сав.* *5* тъ *проп. въ сав. зогр.* *6* пр. сѧ ев. се ц. *асс.* сѧ се ев. *зогр. остр.* се сѧ ев. ѿ цр. *сав.* *8* вьсѣмъ *проп. остр.* *12* стоѧща *сав. съ неправильнымъ употребленіемъ* ѧ *вм.* ѫ; на м. ст҃ѣ *остр. зогр.* на м. ст҃ѣмь *сав.* *13* чьтыи *остр.* *15* на кровѣхъ *ассем.* *16* не съходитъ вьзѧтъ иже *ассем.* *17* въ храминѣ *остр.* въ домоу *ассем.* *19* вьзѧти *остр. зогр.*; ризы своꙗ *зогр.* *20* непразнымъ *сав.* *21* въ тъ дьнь *сав.* *22* бѣсство *ассем. (проч.* бѣство*).* *22—23* зимьно *сав.* *23* въ сѫботъ *асс.* *24* велика *ассем. остр.* *25—26* мироу *сав.* *27* бышѧ *остр. сав.*; дьние *остр. сав.*; *ассем. проп. слова* дьне ти.

оубо съпс҃лсѧ вьсѣка плъть. за избъранꙑѩ же прѣкратѧтъ сѧ дьне ти. 23 тъгда аште кто вамъ речетъ се съде х҃ъ ли сьде. не имѣте вѣрꙑ. 24 Въстанѫтъ бо лъжи хръсти и лъжи пр҃ци. и дадѧтъ знаменьѣ велиѣ и чюдеса. ѣко прѣльстити. аште естъ възможъно избъранꙑѩ. 25 се прѣжде рѣхъ вамъ. 26 аще же рекѫтъ вамъ. се въ поустꙑни естъ. не изидѣте. се въ съкровиштихъ не имѣте вѣрꙑ. 27 ѣкоже бо мл҄ъни исходитъ отъ въстокъ. і авлѣатъ сѧ до западъ. тако бѫдетъ и пришествие сн҃а чл҃чьскааго. 28 ідеже бо аште бѫдетъ троупъ. тоу съберѫтъ сѧ орьли. 29 абие же по скръби дьнии тѣхъ. слъньце мръкнетъ. и лоуна не дастъ свѣта своего. і звѣздꙑ съпадѫтъ с н҃бсе. і силꙑ небескꙑѩ двигнѫтъ сѧ. 30 і тъгда авитъ сѧ знамение сн҃а чл҃вчъскааго на н҃бсе. і тъгда въсплачѫтъ сѧ въсѣ колѣна земльскаѣ. і оузьрѧтъ сн҃а чл҃вчскааго. градѫ[дѫ]шта на облацѣхъ небесъскꙑхъ. съ силоѭ и славоѭ
XXXIII велиеѭ. 31 і посълетъ ан҃ћлꙑ съ гласомъ велиемь трѫбънꙑмь.

Стр. 4 или *остр.* 9 рекохъ *остр.* 11 не идѣте *ассем. зогр. сав.* *11—12* въ съкровѣхъ *зогр. сав.* въ кровѣхъ *остр. ассем.* 14 до запада *сав.* *15—16 и 26* чловѣча *ассем.* 19 м҃ць *зогр.* 21 испад. *зогр.* *21—22* силꙑ бо небес. *асс.* 24 на н҃бси *остр. асс.* 25 земънаа *асс.* 27 идѫща *остр.* 29 своѥ *прип. кир. надъ строкою къ слову* ан҃ћлꙑ, *въ прочихъ пам. въ текстѣ, только сав. кн. безъ нея.* 30 трѫбьномь *асс. сав.*

і съберетъ избъранꙑѩ его. отъ четꙑръ вѣтръ. отъ кн҃цъ нб҃съ до конецъ ихъ ⁖ 32 Отъ смоковъни(цѧ) же наоучите сѧ притъчи. егда (оу)же вѣѣ еѩ бѫдетъ (мла)да и листвье прозѧбне(тъ. вѣс)те ѣко близ(ъ) естъ жатва. 33 такожде и вꙑ. (егда оузь)рите вьсѣ си. вѣ(дите ѣко близъ ест)ъ при двьре(хъ. 34 аминь гл҃ѭ ва)мъ ѣко не ми(мо иде)тъ ро(дось). доньдеже вьсѣ (си) бѫдѫтъ. 35 нб҃о и землѣ мимо идетъ. а словеса моѣ не мимо идѫтъ. 36 а о дьни томъ и о годинѣ тои никтоже не вѣстъ. ни ан҃ѣли нб҃сции. тъкмо отц҃ъ единъ. 37 ѣкоже бо во дьни ноевꙑ. тако бѫдетъ и въ дьни сн҃а чл҃вчскааго. 38 ѣко бо бѣхѫ въ дьни прѣжде потопа. ѣдѫще и пьѭште. женѧще сѧ и посагаѭште. до негоже дьне вьниде ное вь ковьчегъ. 39 і не ощютишѧ доньдеже приде вода и вьзѧтъ вьсѧ. тако бѫдетъ и пришествие сн҃а чл҃вчскааго. 40 тъгда дъва бѫдете на селѣ. единъ поемлѭтъ. а дроугꙑ оставлѣатъ сѧ. 41 дьвѣ мелѭщи въ жрънъвахъ. едина поемле-

Стр. 1 съберѫтъ *всѣ проч.* *3* отъ смоковъна *сав.* *12* земьꙗ *сав.* *12—13* мимо идете *асс.* *14* о часѣ *остр.* *17* бꙑстъ вь дьни *сав.* *18* въ пришьствиѥ с. ч. *остр.* пришъствие с. ч. *сав.* *21* дьни *асс.* *23* потопъ *асс. остр.* *24—25* въ приш. *зогр. остр.* *25* чловѣча *асс.* *26* бѫдета *зогр. остр. сав.* *27* поемлетъ сѧ *зогр. асс. сав.;* и единъ *зогр. Все, что на этой страницѣ въ скобкахъ, того нельзя проч. въ подлинникѣ отъ стертаго чернила.*

тъ сѧ и една оставлѣатъ сѧ. 42 бьдите оубо ѣко не вѣсте въ кѫѭ годинѫ г҃ь вашъ при[де]детъ. 43 се же вѣдите. ѣко аще би вѣдѣлъ гн҃ъ храма. въ кѫѭ стражѫ тать придетъ. бьдѣлъ оубо би. і не би оставилъ подърыти храма своего. 44 сего ради и вы бѫдѣте готови. ѣко вь ньже не мьните часъ. сн҃ ч҃скы придетъ ⁘ к҃ ⁘ 45 Кто оубо естъ вѣрънъі рабъ и мѫдръі. егоже постави г҃ъ надъ домомь своимъ. да дастъ имъ вь врѣмѧ пиштѫ ихъ. 46 блаженъ рабъ тъ. егоже пришедъ г҃ъ свои обрѧштетъ тако творѧшта. 47 аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко надъ вьсѣмь имѣниемъ поставитъі-й. 48 аште ли речетъ зълъі рабъ въ сръдци своемь. къснитъ мои гн҃ъ прити. 49 і начьнетъ бити клеврѣтъі своѩ. ѣсти же и пити съ пиѣницами. 50 придетъ гн҃ъ раба того. вь день вь ньже не чаетъ. і въ часъ въ ньже не вѣстъ. 51 і протешетъ і полъма. і чѧсть его съ ѵпокритъі положитъ. тоу бѫдетъ плачь и ск(р)ьжетъ зѫбомъ ⁘

Стр. 2—3 въ кыи часъ *остр.* *3* то же *остр.* *4 и 6* бы *остр.*, храмоу *остр.* храминѣ *сав.* *7* подъкопати *остр.*, храмины своея *остр. асс.* *9* чловѣчь *асс.* *10—11* вѣрьнъ р. и мѫдръ *сав.* *11—12* поставить *остр.* *12* къ г҃ъ *прип. кирил. надъ строк.* кго. *14* тъ рабъ *сав.* *17* къ имѣниемъ *прип. кирил.* своимь, домомь своимь *сав.* *19 сав. согл. съ нашимъ, остр. зогр.* рабъ тъ, *асс.* работ. *19—20* моудитъ *зогр. асс. остр. сав.* *23* вь ньже *или* въ ньже, *опредѣлить трудно.* *26* съ лицемѣры *остр.* *28 въ рукп.* скьжетъ.

XXV.

1 Тъгда оу-
подобитъ сѧ цр҃ствие нб҃ское
десѧти дѣвъ. ꙗже прилѧъшѧ
свѣтильникы своꙗ. ꙇзидѫ
XXXIV противоу жениховоу .... 2 пѧть
же бѣ отъ нихъ боуи. ꙇ пѧть мѫдръ.
3 боуꙗ бо приемъшѧ свѣтильни-
кы своꙗ. не възѧшѧ съ собоѭ
олеа. 4 а мѫдрыꙗ приꙗшѧ олѣи.
въ съсѫдѣхъ съ свѣтилъникы
своими. 5 косьнѧщоу же женихоу. въ-
здрѣмашѧ сѧ вьсѧ и съпаахѫ. 6 по-
лоу нощи же въпль бысть. се
женихъ грѧдетъ. ꙇсходите въ
сърѣтение его. 7 тъгда въста-
шѧ дѣвы ты вьсѧ. и оукрасишѧ
свѣтильникы своꙗ. 8 боуꙗ рѣшѧ
мѫдрыимъ. дадите намъ отъ
олѣа вашего. ѣко свѣтильници
наши оугасаѭтъ. 9 отъвѣщашѧ
же мѫдрыꙗ гл҃ѭщѧ. еда како
не достанетъ намъ и вамъ. ꙇдѣ-
те же паче къ продаѭщимъ и коу-
пите себѣ. 10 ꙇдѫщамъ же имъ
коупитъ приде женихъ. ꙇ готовы-

Стр. 1 оуподоби сѧ *остр. сав. зогр.* *2* приемъшѧ *асс.* приѧшѧ *сав.* *3* и изидѫ *сав.* изидошѧ *зогр.* *4* противоу, *такъ и сав.*, *проч.* противѫ; *послѣ* женихоу *выскоблено д. б.* и невѣстѣ, *какъ въ зогр. асс. сав.* *6* боуꙗѩ бо приимъшѧ *остр. сав.* *8* приꙗсѧ сь собоѭ олѣи *асс.* елѣа-елѣи *остр.* *10* моу-дѧщоу *зогр. ассем. остр. сав.* *13* идетъ *остр.* *15* вьсѧ д. ты *зогр. остр. сав.* (*гдѣ* тыѧ), *асс. проп.* вьсѧ. *16* а боуꙗ *зогр.* а боуꙗѩ рекошѧ *остр. сав.*, *въ нашемъ текстѣ къ* боуꙗ *надстр. кирил. приписка* ѥ же. *21* вамъ и намъ *зогр. асс. остр.* (*сав. согл. съ наш.*).

ѩ вънидѫ съ нимъ на бракъ. і затворены бышѧ двьри. 11 послѣдь же придѫ и прочаѩ дѣвы. г҃лѭщѧ г҃и г҃и отъврьзи намъ. 12 онъ же отъвѣштавъ рече. аминь г҃лѭ вамъ. не вѣмь васъ. 13 бьдите оубо ѣко не вѣсте дьни ни часа ⁘ к҃ ⁘ 14 Ѣкоже бо ч҃лвкъ отъходѧ призъва своѩ рабы. і прѣдастъ имъ имѣние свое. 15 і овомоу же дастъ пѧть таланътъ. овомоу же дъва. овомоу же единъ. комоужъдо противѫ силѣ своеи. і отиде абие. 16 шедъ же приемы .д҃ таланътъ дѣла о нихъ. і приобрѣте дроугыѩ д҃ талантъ. 17 тако и иже дъва. приобрѣте дроугаѣ дъва. 18 а приемъі единъ. шьдъ раскопа землѭ. і съкры сьребро г҃на своего. 19 по мьнозѣхъ же врѣменехъ приде г҃ь рабъ тѣхъ. і сътѧза сѧ съ ними о словеси. 20 і пристѫпь приимъі д҃ таланътъ. принесе дроугыѩ д҃ таланътъ г҃лѧ. г҃и пѧть таланътъ ми еси прѣдалъ. се дроугыѩ д҃ тала-

Стр. 1 вънидошѧ *остр.* *3* придошѧ *зогр. остр. сав.* *6* вѣдѣ *зогр. сав.* ***остр***. (*но остр. на параллельн. мѣстѣ* вѣмь); дьне *ассем. сав. остр.* (*но остр. на параллельн. мѣстѣ* дьни). *7—8 къ слову* ни часа *приписано вдоль страницы* ***кирил.*** *букв.* вь нь же с҃нь ч҃лвчьскы придё, ***эти*** *слова въ остр. сав. внесены въ* ***текстъ*** (*такъ и въ иныхъ греч. рукописяхъ*). *9* рабы св. *ассем. сав.* *9—10* **дастъ** *зогр.* *12—13* комоужде *асс.* къждо *сав.*; своѥи силѣ *остр.* *16—17* **такожде** *зогр. остр. ассем. сав.* *17* в҃ приімъ *сав.* *18* примы *зогр.* приимъи ***остр.*** *19* земьѭ *сав.* *20—21* п. мнозѣ ж. врѣмени *асс. остр.* *22* и съ**стаза** сѧ *остр.*; о сл. сь ними *асс. остр.* *23 и на слѣд. стр. 5—6* пристѫпль ***зогр.*** *26* далъ *асс.*

нътъ приобрѣтъ ими. 21 рече емоу
г҃ь его. добръı рабе и благъı и҆
вѣрьне о малѣ бѣ вѣренъ. надъ
мъногъı тѧ поставлѭ. вьни-
ди вь радость г҃и твоего. 22 пристѫ-
пь же и приемъı дъва таланъ-
та рече. г҃и б҃ таланъта ми еси
прѣдалъ. се дроугаѣ дъва при-
обрѣтъ има. 23 рече емоу г҃ь его. до-
бръı рабе благъı и вѣрьне.
о малѣ бѣ вѣренъ надъ мъногъı
тѧ поставлѭ. вьниди въ радо-
сть г҃и твоего. 24 пристѫпь же и
приемъı единъ таланътъ ре-
че г҃и. вѣдѣхъ тѧ ѣко жестокъ еси
XXXV чл҃къ. жьнѧ идеже нѣси сѣлъ и
събираѩ ѩдоуже не расточъ 25 і҆ı
оубоѣвъ сѧ шедъ съкрыхъ та-
лантъ твои вь земи. се имаши
твое. 26 отъвѣштавъ же г҃ь его рече
емоу. зълъı рабе и лѣнъı. вѣдѣ-
аше ѣко жьнѭ идеже не сѣахъ. і съ-
бираѭ ѩдоуже не расточихъ. 27 по-
добааше ти оубо вьдати съребро
мое ..... тръжьникомъ. і
пришьдъ азъ вьзѧлъ оубо бимь
свое сь лихвоѭ. 28 вьзьмѣте оу-
бо отъ него таланътъ. і дади-
те имѫщюмоу. і҃. таланътъ.

Стр. 1 приобрѣтъхъ *зогр.* приобрѣтохъ *асс. остр., такъ и въ стр. 8—9* *2—3* благъı и вѣрьнъı *зогр.* *5 и 13* своего *зогр. асс. остр. сав.* *13* господина *остр.;* пристѫпль *асс.* *15* вѣдѣахъ *асс. остр.* *16* жьнѭши *остр.,* сѣалъ *асс. остр. зогр.* *17* събиракши *остр.;* нѣси расточилъ *асс.* не расточивъ *зогр. остр.* *19* въ земли *асс. остр.* *21* лѣнивъı *асс. сав. остр.* *21—22* вѣдѣше *зогр. сав.* *22* сѣавъ *асс.* сѣхъ *сав.* *26* бъıхъ *остр.* *27* свое *пропущ. въ сав.; въ началѣ стиха 28 въ зогр. ев. написано* тъгда рече рабомъ своıмъ.

29 имѫщюмоу бо весьде дано бѫдетъ и избѫдетъ. а отъ не имѫштааго и еже аште мьнитъ сѧ имꙑ възѧто бѫдетъ отъ него ·:· к҃ ·:· 30 І неключимааго раба въвръзѣте въ тьмѫ кромѣштьнѭѭ. тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ зѫбомъ ·:· 31 Єгда придетъ с҃нъ ч҃лскꙑ въ славѣ своеи. і вьси [ст҃] ан҃гли съ нимъ. тъгда сѧдетъ на прѣстолѣ славꙑ своеѩ. 32 і съберѫтъ сѧ прѣдъ нимь вьси ѩзꙑци. і разлѫчитъ ѩ дроугъ отъ дроуга. ѣкоже пастꙑрь разлѫчаатъ овьцѧ отъ козьлиштъ. 33 і поставитъ овьцѧ о деснѫѭ себе. а козьлищѧ о шюѭ. 34 тъгда речетъ ц҃ръ сѫштиимъ о деснѫѭ его. придѣте бл҃гии отьца [ца] моего. наслѣдоуите оуготованое вамъ црс҃твие. отъ сложениѣ вьсего мира. 35 възалкахъ [сѧ] бо сѧ и дасте ми ѣсти. въждѧдахъ сѧ и напоисте мѧ. страненъ бѣхъ и въвѣсте мѧ. 36 нагъ и одѣсте мѧ. болѣхъ и посѣтисте мене. въ темьници бѣхъ и придете къ мьнѣ. 37 тъгда отъвѣштаѭтъ емоу праведьници гл҃ѭште. г҃и когда

Стр. 1 все дано *сав.* *3* еже *безъ* аще *асс.* *3—4* имѣѧ *сав.* *4* и то възѧто *асс.* *6* въ *мож. б.* вь; кромѣшьнѫѭ *сав.* кромѣшьн҃ѫ *зогр.* *9* чловѣчь *асс.; въ концѣ строки прип. глаг. букв.* ст҃ *старин. рук.; это слово прибавлено также въ асс. зогр.* *17* о лѣвѫѭ *зогр. остр.* *20* наслѣдите *зогр.* *22* сѧ *въ концѣ строки было написано, потомъ же выскоблено.* *25* въведосте *зогр. остр.* *27* придосте *ассем. остр. зогр.* *29* правьдьнии *остр. зогр.*

тѧ видѣхомъ алчѫща і натроу-
хомъ. ли жѧждѫща и напоихомъ.
38 когда же тѧ видѣхомъ странъна
и въвѣсомъ. ли нага и одѣхомъ.
39 когда же тѧ видѣхомъ болѧшта
іли вь темьници и придомъ къ
[къ] тебѣ. 40 і отъвѣштавъ ц҃ръ ре-
четъ имъ. аминь г҃лѭ вамъ.
понеже сътвористе единомоу отъ си-
хъ малыхъ братръ моихъ мь-
ньшихъ мьнѣ сътвористе ⁘ 41 Тъ-
гда речетъ и сѫщимъ о [шѫ]шѫѭ
его. ідѣте отъ мене проклѧтии
въ огнъ вѣчьнъі. оуготованъі
диѣволоу и ан҃ѣломъ его. 42 въза-
лкахъ бо сѧ и не дасте ми ѣсти. вь-
жѧдахъ сѧ и не напоисте мене.
43 страненъ бѣхъ и не въвѣсте мене.
нагъ и не одѣсте мене. боленъ и
XXXVI въ темьници и не посѣтисте мене.
44 Тъгда отъвѣштаѭтъ и ти г҃лѭще.
г҃и когда тѧ видѣхомъ алчѫща.
ли жѧждѫшта ли странъна ли нага.
ли больна ли вь темьници. і не по-
слоужихомъ тебѣ. 45 тъгда отъвѣ-
щаатъ имъ г҃лѧ. аминь г҃лѭ ва-
мъ. понеже не сътвористе единомоу
отъ сихъ мьньшихъ ни мьнѣ съ-
твористе. 46 і идѫтъ ти въ мѫкѫ

Стр. 1—2 напитахомъ *остр.* *2 и 4* или *остр.* *4* въведохомъ *остр.* *5* больна *остр. асс.* *6* придохомъ *остр.* *9* же съ *приписано надъ строкою глаг. букв., стариннымъ почеркомъ.* *9—10* отъ м. сихъ *асс.* *10* братъ *всѣ проч. т.* *12* о лѣвѫѭ *остр.* *15—16* възлакахъ *зогр.* *18* въведосте *остр.* *19* нагъ и не одѣсте мене *въ остр. пропущено.* *23 и 24 остр.* или, *ассем.* ли *какъ въ нашемъ.* *27* не *въ подл. надъ стр. прип.* *29* си *(вм.* ти*) зогр. асс. остр.*

вѣчьнѫѭ. а праведьници въ животъ вѣчьны ⁘ к҃ ⁘

XXVI.

1 І бысть егда съконьча ис҃ъ. вьсѣ словеса си. рече оученикомъ своимъ. ⁘ 2 Вѣсте ѣко по дъвою дьноу пасха бѫдетъ. і сн҃ъ чл҃вчскы прѣданъ бѫдетъ на пропѧтие. 3 тъгда събърашѧ сѧ архиереи и кънижьници и старьци людьстии. на дворъ архиереовъ. нарицаемаго каиѣфа. 4 і съвѣтъ сътворишѧ да исс҃а льстиѭ имѫтъ и оубиѭтъ. 5 гл҃хѫ же нъ не въ праздьникъ. да не мльва бѫдетъ въ людехъ ⁘ 6 Іс҃у же бывъшю въ витании. въ до[до]моу симона прокаженаго. 7 пристѫпи кь немоу жена имѫшти алавастръ мѵра драга. і възлиѣ на главѫ его възлежашта. 8 видѣвъше же оученици его негодовашѧ гл҃ште. чесо ради гыбѣль си. 9 можаше бо се мѵро продано быти на мъногѣ. і дано быти нищиимъ. 10 разоумѣвъ же ис҃ рече имъ чь-

Стр. 1—2 въ жизнь вѣчьнѫѭ *асс.* *5* дьнию *сав. ник.* *5—6* бываетъ *зогр.* *6—7* прѣдаетъ сѧ *зогр.* *7* распѧтие *всѣ проч.* *11* съвѣшташѧ да ис. *асс. ник. остр.*, *сав. согл. съ нашимъ*, на ис҃а да і. *зогр.* *11—12* да ис. имѫть льстиѭ *остр. сав.* *12* емоуть *ник.* *18* хризми драгие *ник.* м. драгааго *асс. сав.* *19* ѥмоу възлежащоу *остр. ник.* гл. его възлежаштоу емоу *асссм.*, *въ словѣ* вьзлежашта *буква* а *исправл. поздн. рукою въ глагол.* оу (ⰰ). *22* м. се *сав.*

то троуждаате женѫ. дѣло бо добро сътвори къ мьнѣ. 11 вьсегда бо нищѧѩ имате съ собоѭ. мене же не вьсегда имате. 12 възльѣвъши бо си мѵро се на тѣло мое на погребение мѧ сътвори. 13 амин гл҃ѭ вамъ. ідеже аште проповѣдѣно бѫдетъ евн҃ѣние се въ вьсемъ мирѣ речетъ сѧ. і еже сътвори си въ памѧть еѩ. 14 Тъгда шедъ отъ обоѭ ндсѧт нарицаемъ июда искариотъскы къ архиереомъ 15 рече. что хоштете ми дати. і азъ вамъ прѣдаме-и. они же поставишѧ емоу. ѣ.-ти съребрьникъ. 16 і отъ толи искаше подобъна врѣмени. да и прѣдастъ ⁘ к̄ ⁘ 17 Въ прьвы же денъ опрѣснокъ. пристѫпишѧ оученици къ ісви гл҃ѭще къ немоу. Къде хоштеши оуготоваемь тебѣ пасхѫ ѣсти. 18 онъ же рече. ідѣте къ градъ къ етероу. и рьцѣте емоу. оучитель гл҃тъ оу тебе. сътворѭ пасхѫ съ оученикы своими. 19 і сътворишѧ оученици ѣкоже повелѣ имъ іс҃. і оуготовашѧ пасхѫ. 20 вечероу же бывъшоу.

Стр. 1 троуды даете *ассем. ник.* *2* съдѣла *зогр. сав. остр. ник.* съдѣлать *асс.* *3* съ собоѭ им. *остр.* *4* възлиѩвъшиѩ *сав. остр. зогр.* *7* проповѣдано *всѣ проч.* *9* възглетъ сѧ *сав.*, творитъ *сав.* *10—11* единъ отъ об. *сав. остр. ассем.* *11 буквы* ндсѧт *припис. надъ стр. глагол. буквами стариннаго почерка.* *13* дасте *(вм.* х. м. д.*) сав.* ми х. дати *асс.* *16* толѣ *сав.*, врѣмене *зогр. сав. остр. асс.* *17* кго *(вм.* и*) остр.* *18* опрѣснъка *сав.* опрѣснъкы *ассем.* *21* ѣс. пас. *зогр. остр. асс. ник.* *22* къ динѣ *ассем.* къ нѣкомоу *сав.* къ етероу *зогр. ник.* къ кдиномоу *остр.* *23 къ словамъ* оуч. гл. *надъ строкою кирил. прип.* годь мои близь ксть, *въ проч. т.* врѣмѧ мое.

възлеже съ обѣма на десѧте оученикома.

XXXVII 21 і ѣдѫщемъ имъ рече. аминъ г҃лѭ. ѣко единъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. 22 і скръбѧще ѕѣло начѧсѧ г҃ти емоу единъ кожъдо ихъ. еда азъ есмъ г҃и. 23 онъ же отъвѣщавъ рече. омочии съ мъноѭ рѫкѫ въ солило. тъ мѧ прѣдастъ. 24 с҃нъ же ч҃лвѣчскъı идетъ. ѣкоже естъ писано о немь. горе же ч҃лвкоу томоу имьже с҃нъ ч҃скъ прѣдастъ сѧ. добрѣ҇ би бъıло емоу аште сѧ би не родилъ ч҃къ тъ. 25 отъвѣщавъ же июда прѣдаѩи его рече. еда азъ есмъ равьви. г҃ла емоу тъı рече ⁘ 26 Ѣдѫщемъ же имъ. приимь ис҃ хлѣбъ и бл҃гсвь. прѣломи и даѣше оученикомъ своимъ. і рече Приимѣте ѣдите се естъ тѣло мое. 27 і приимъ чашѫ и хвалѫ въздавъ. дастъ имъ г҃лѧ. пиите отъ неѩ вьси 28 се естъ кръвь моѣ новааго завѣта. проливаемаа за мъногъı въ отъдание грѣхомъ. 29 г҃лѭ же вамъ. ѣко не имамъ пити юже отъ сего плода лозънааго. до того дьне егда пьѭ съ вами новъ въ ц҃рствии о҃тца моего. 30 і въспѣвъше изидѫ въ го-

Стр. *4—5* пекѫще сѧ *сав.* *5 въ словѣ* ѕѣло *буквы* ло *прип. надъ строкою той же рукою;* начѧша *всѣ проч. т.* *7—8* въ солилѣ рѫкѫ *асс.* въ солило р. *остр.* вь тривли *ник.* (ἐν τῷ τρυβλίῳ). *9* псано *сав.* *10* лютѣ *остр.* *11* прѣданъ бѫдетъ *зогр. асс.* прѣдаѥть сѧ *остр.;* добрѣе *всѣ проч.* *11—12* было бы емоу *сав.*, ѥмоу бы было *остр.* емоу би было *асс.* емоу *пропущ. зогр.;* аще бы не родилъ сѧ *остр.* *13* прѣдавыи *зогр.* *14* оучителю *асс. сав.* *16* бл҃гвивъ *зогр. остр.* благословль *сав. ник.;* прѣломь *асс.* *15—16 и 19* приемъ *асс.* *20* пиѥте *сав.* *22—23* за вы въ оставлѥниѥ *остр.* отъпоуштение *зогр.* *24* отъ пл. сего *зогр.* *26* новое *ник.* *27* изидошѧ *зогр. остр.*

рѫ елеонъскѫ ⁘ 31 Тъгда гл҃а имъ ис҃. вьси вы съблазните сѧ о мьнѣ вь сьѭ ношть. псано бо естъ поражѫ пастырь и разидѫтъ сѧ овьцѧ стада. 32 по въск[р]ьсновени же моемь. варѣѭ вы въ галилеи̇. 33 отъвѣщавъ же петръ рече емоу. аште и вьси съблазнѧтъ сѧ о тебѣ. азъ николиже не съблажнѭ сѧ. 34 рече емоу ис҃. аминь гл҃ѭ тебѣ. ѣко вь сьѭ ношть прѣжде даже кокотъ не възгласитъ. три краты отъвръжеши сѧ мене. 35 Гл҃а емоу петръ. аште ми сѧ ключитъ съ тобоѭ оумьрѣти. не отъвръгѫ сѧ тебе. такожде и вьси оученици рѣшѧ. 36 тъгда приде ис҃. вь весь нарицаемѫѭ ѣедсимани. ι гл҃а оученикомъ сѣдѣте тоу. дондеже шедъ помолѭ сѧ тамо. 37 ι поемъ петра. и оба сн҃а зеведеова. начѧтъ скръбѣти и тѫжити. 38 тъгда гл҃а имъ ис҃. прискръбьна естъ д҃ша моѣ до съмръти. пождѣте сьде и бъдите съ мъноѭ. 39 ι прѣшьдъ мало паде ницъ молѧ сѧ и гл҃ѧ. О҃че мои аште възможьно естъ да мимо идетъ отъ мене чаша си. обаче не ѣко азъ хоштѫ. нъ ѣкоже ты ⁘ к҃ ⁘
40 Ι приде къ оученикомъ и обрѣте ѩ съ-

Стр. 3 псано *съ надпис. кирилл.* и, *прочіе* писано, *только сав.* псано. *4* пастырѣ *зогр. асс.* пастоуха *сав.;* и овьце р. се и стада *ник.* овьча стада *сав.* *6* варѫ вы *сав.* *11* коуръ *зогр. сав. и проч.* пѣтель *ник.* *13—14* прилоучить сѧ *остр.* *16* рекошѧ *остр.;* приде съ ними *остр. зогр. ник.* *18* садѣте *асс. сав. остр.* сѣдѣте *ник.* *19* поимъ *остр.* *20* сн҃ы *асс.* *21* пещи сѧ *сав.* тѫжити и скърбѣти *остр.* *29* и въставъ отъ молитвы приде *зогр.*

пѧшта. і гл҃а петрови. тако ли
не възможе единого часа побь-
дѣти съ мъноѭ. 41 бьдите и моли-
те сѧ да не вьнидете въ напасть.
д҃хъ бо бьдръ а плъть немощьна ·:·
42 Пакы въторицеѭ шедъ помоли сѧ
гл҃ѧ. о҆тч҃е мои аште не възможе-
тъ чаша си. мимо ити отъ мене.
XXXVIII аште не пиѭ еѩ бѫди волѣ твоѣ:
43 и пришедъ пакы обрѣте ѩ съпѧщѧ.
бѣсте бо очи имъ тѧжьцѣ. 44 і оста-
вль ѩ. пакы шедъ помоли сѧ тре-
тицеѭ҃. тожде слово рекъ. 45 тъгда
приде къ оученикомъ. і гл҃а имъ
съпите прочее и почиваате. се
приближи сѧ година. і сн҃ъ ч҃скы-
и прѣдаатъ сѧ въ рѫкы грѣшъ-
никомъ. 46 въстанѣте идѣмъ. се при-
ближи сѧ прѣдаѩи мѧ. 47 і ещте
гл҃ѭштю емоу. се июда единъ
отъ обою на десѧте приде. і съ ни-
мъ народъ мъногъ. съ орѫжии и
дрькльми. отъ архиереи и старе-
цъ людьскыхъ. 48 прѣдаѩи же и
дастъ имъ знамение гл҃ѧ. егоже
аште лобьжѫ тъ естъ имѣте и.
49 і абье пристѫпль къ ис҃ви рече емоу.

Стр. 1 симоноу петроу *остр.* *2* не възможете *остр. (и въ греч. текстахъ то ед. то мн. ч.).* *2—3* бѫдѣти *остр. ник.* *6* въторое *остр.* *7—8* аще не възможъно естъ чаши сеи *сав. ассем.* аще не можеть *зогр. остр. ник.* *11* о *въ* очи *надъ строк.*, тѧготьнѣ *зогр. ассем. сав.* отѧгъченѣ *остр.* *11—12* оставль *зогр.* оставивъ *остр.* *12—13* третиее *остр.* *15* съп. и проч. *зогр.;* почиваите *всѣ проч.* *16* часъ *остр.* *17* въ рѫцѣ *всѣ проч.* *18* поидѣмъ *зогр.* *19* ещте *такъ въ подл.* *22* съ орѫжиемь *сав.* *23 всѣ проч.* дрькольми, *сав.* жрьдьми. *24, 26, и на слѣд. стр. 1* его *(вм. и) остр.* *26 сав. кн. безъ* аште; то *(вм. тъ) сав.*

радоуи сѧ равьви. і облобыза и.
50 ісоусъ же рече емоу. дроуже на неже
еси пришелъ. тъгда пристѫпьше
възложишѧ рѫцѣ на іс҃а и ꙗсѧ и. 51 і
се единъ отъ сѫщтихъ съ іс҃мъ.
простеръ рѫкѫ извлѣче ножъ свои.
і оударь раба архиереова. оурѣза е-
моу оухо. 52 тъгда гл҃а емоу іс҃ъ. въ-
зврати ножь свои къ свое мѣсто.
вьси бо приемъшеи ножь ножемь по-
гыбнѫтъ. 53 ли мьнитъ ти сѧ ѣ-
ко не могѫ нынѣ оумолити отъца
моего. і приставитъ мьнѣ кѧште
ли дъва на десѧте леѣона анг҃лъ
54 како же оубо събѫдѫтъ сѧ кънн-
гы. ѣко тако подобааше быти.
55 Въ тъ часъ рече іс҃ народомъ. ѣко
на разбоиника ли изидете съ орѫжь-
емь и дрькольми ꙗти мѧ. по вьсѧ
дьни сѣдѣахъ при васъ къ цр҃кве
и не ꙗсте мене ⁘ 56 Се же вьсе бы-
стъ. да събѫдѫтъ сѧ кънигы
пророчьскыѩ. тъгда оученици
вьси оставльше и бѣжашѧ ⁘ 57 Они же
емъше іс҃а вѣсѧ къ каиѣфѣ архие-
реови. ідеже кънижьници и старь-

Стр. *1* оучителю *сав.* *3 послѣ* пришелъ: *асс. прибавляетъ* твори, *сав.* то створи. *4* ı *въ словѣ* възложишѧ *въ подлинникѣ надъ строк.*; ꙗшѧ *зогр. остр. сав.* *5* сѫщтихъ *такъ въ подл.* *6* т *въ* простеръ *и* в *въ* извлѣче *въ подлинникѣ надъ строк.* *7* оудари *зогр.* *8* къ оухо *прибав.* десное *асс.* *10—11* погыбаѭтъ *сав.* *11* или *остр. сав.* *14* нежели *асс. сав. остр.* *18* изидосте *сав. зогр. остр. асс.* *18—19* съ орѫжии *остр.* *19* жьрьдьми *сав.*; ꙗтъ мене *асс.* *20* сѣдѣхъ *сав.*, при в. сѣд. *остр. асс.*, съ вами *зогр.*, въ цр҃кви *остр. асс. сав.*; *въ нашемъ текстѣ прибавлено въ концѣ строки позднѣйш. глагол. почеркомъ* оуче, *въ зогр. остр. асс.* оучѧ. *24* воини (*вм.* они) *асс.* *25* имъше *остр. сав.*; ведошѧ *зогр. остр. сав.* *26* кънѧꙁи (*вм.* кънижьници) *остр.*

ци събьрашѧ сѧ. 58 петръ же идѣаше по
немь из далече. до двора архиереова.
і въшедъ вънѫтрь сѣдѣаше съ
слоугами. видѣти коньчинѫ ⁘ ⁘
59 архиереи же и старьци. і сьнемь вьсь.
іскаахѫ лъжа съвѣдѣтелѣ на и҃-
са. ѣко да оубиѭтъ і. 60 і не обрѣтѫ.
мьногомь лъжемъ съвѣдѣтеле-
мъ. пристѫпьшемъ. Послѣдь же
пристѫпьша дъва лъжа съвѣдѣ-
телѣ 61 рѣсте. сь рече могѫ разори-
ти ц҃ркывь б҃жиѭ. і трьми дьньми
созъдати ѭ. 62 і въставъ архиере-
и рече емоу. ничьсоже ли не отъвѣ-
штаваеши. чъто сии на тѧ съвѣ-
дѣтельствоуѭтъ. 63 і҃с же мlъ-
чааше. і отъвѣштавъ архиереи ре-
XXXIX че емоу. заклинаѭ тѧ б҃мь живы-
мъ даречеши намъ. аще ты еси
х҃ъ с҃нъ б҃жии. 64 г҃ла имъ і҃съ ты ре-
че. обаче г҃лѭ вамъ. отъ селѣ оузь-
рите с҃на ч҃лвѣч҃скааго. сѣдѧшта
о деснѫѭ силы. і грѧдѫщь на обла-
цѣхъ н҃бскыхъ ⁘ 65 Тъгда архиереи
растръѕа ризы своѩ г҃лѧ. ѣко вла-
сфимиѭ рече. чъто еще трѣбоуе-

Стр. 1 идѣше *сав.* *2* из далеча *сав.; въ* двора *буква* в, *въ* архиереова *буква* х *въ подл. надъ строк.* *3* жтрь *остр.* въ дворъ *сав.;* сѣдѣше *зогр. сав.* *4* видѣти хота *асс. сав.* *5* съборъ вьсь *остр. сав.* *6* л. съвѣдѣтельства *асс.* *7* не обрѣтоша *остр. сав.* *8* лъжемъ *сав. проп.* *9* пристѫпавъшемъ *асс.; въ нашемъ текстѣ надъ строкою поздн. кирил. приписка* и не обрѣтоше, *чего нѣтъ въ зогр. остр. асс., но сав.* не обрѣтѫ *(такъ и въ иныхъ греч. т.).* *9—10* послѣди же пристѫписта *сав.;* съвѣдѣтелѣ лъжа *сав.* *11* рѣста *сав.* рекоста *остр.* *14—15* ничесоже ли отъвѣщаваши *сав*, *остр. асс тоже безъ* не. *20* с. бога живааго *ассем. (такъ иногда въ греч. т.)*, емоу *(вм.* имъ*) всѣ проч.* *22* ч҃лвча *асс.* *23* градѫща *сав. зогр.* идѫща *остр.* *25—26 и на слѣд. стр. 2* власвимиѭ *зогр. сав.* хоулѫ *остр.*

мъ съвѣдѣтель. се [ны]нынѣ слышасте власфимиѭ его. 66 чъто сѧ вамъ мьнитъ. они же отъвѣщавъше рѣшѧ. повиненъ естъ съмрьти. 67 Тъгда запльвашѧ лице его. і пакости емоу дѣашѧ. ови же за ланитѫ оударишѧ 68 г҃лште. прорьци намъ х҃е кто естъ оудареи тѧ. 69 Петръ же вьнѣ сѣдѣаше на дворѣ. і пристѫпи къ немоу едина рабыни г҃лѭщи. і ты бѣ съ і҃смь галилеискымъ. 70 онъ же отъврьже сѧ прѣдъ вьсѣми г҃лѧ. не вѣмь чьто г҃лши. 71 ішьдъшоу же емоу въ врата. оузьрѣ и дроугаѣ. і г҃ла имъ тоу и сь бѣ ч҃лкъ. съ і҃смъ назарѣаниномь. 72 і пакы отъвръже сѧ съ клатвоѭ. ѣко не знаѭ ч҃лвка. 73 не по мъногоу же пристѫпьше стоıаштеи рѣшѧ петрови. въ істинѫ и ты отъ нихъ еси. ібо и бесѣда твоѣ авѣ тѧ творитъ. 74 тогда начѧтъ ротити сѧ и клѧти сѧ ѣко не знаѭ ч҃лвка. і абие кокотъ възгласи. 75 і помѣнѫ петръ г҃лъ і҃соусовъ іже рече емоу. ѣко прѣжде даже кокотъ не възгласитъ. три краты отъвръжеши сѧ мене. і ишедъ вонъ плака сѧ горько .꞉. к҃.

Стр. 1 и послѣдняя предыдущ. стр. трѣбоуете *ассем. остр.* *4* п. с. кѥсть *остр.* *5* емоу лице *ассем.* *6* дѣахѫ *асс.* *6—7* одаришѧ *остр. (описка).* *8* оударип *остр. сав.;* сѣдѣше *сав.* *13* ишьдъшоу *съ надстр. кирил. припискою* ꙁь *(т. е.* изъшь.*).* *14* емоу *зогр.* *15 слова* ч҃вкъ *нѣтъ въ остр. асс.;* назареомъ *ассем.* *17* по мноꙁѣ *ассем. сав.* *19* въ ист. от. н. ты еси *сав.* *20* ибо б. твоıа *остр. сав. (зогр. безъ* ибо*);* ѣвѣ *асс.* *22* коуръ *зогр. асс. остр. сав., ник.* пѣтель. *23* поманѫ *асс.* *24* ѥже *(вм.* иже*) остр.* *25* коуръ *всѣ проч., ник.* пѣтель. *27 (на слѣд. стр.)* оутроу *асс. остр.*

XXVII.

1 Ютроу же вывъшоу. Съвѣтъ сътворишѧ вьси архиереи и старьци людьсции на иса. ѣко оубити и. 2 і съвѣзавъше и вѣсѧ. і прѣдашѧ и понтьскоумоу пилатоу. іѣемоноу ⁘ к҃. 3 Тъгда видѣвъ июда прѣдавъıи его. ѣко осѫдишѧ и. раскаавъ сѧ възврати три десѧти сърeбрьникъ. архиереомъ и старьцемъ 4 глѧ. съгрѣшихъ прѣдавъ кръвъ не повинънѫ. они же рѣшѧ что естъ намъ ты оузьриши. 5 і повръгъ сърeбро въ цркве отиде. і ошедъ вьзвѣси сѧ ⁘ 6 Архиереи же приемъше сърeбро рѣшѧ. не достоино естъ въложити его въ карванѫ. понеже цѣна кръве естъ. 7 съвѣтъ же сътворьше коупишѧ имь село скѫдельниково. въ погрѣбание странънымъ. 8 тѣмь же нарече сѧ село то село кръве до сего дьне. 9 Тъгда събыстъ сѧ реченое пророкомь глѭштемь. і приѩсѧ три десѧти сърeбрьникъ цѣнѫ цѣненааго. егоже цѣнишѧ отъ снъ ӥзлвъ. 10 і да[шѧ]шѧ ѩ на селѣ скѫдельничи. ѣкоже съ-

Стр. 3 ѩко да оубиѭтъ *сав.*; съвѣз. *такъ въ подл.*; ведошѧ *зогр. остр.* 4 пѫнтьскоумоу *зогр.* 7 *и* 21—22 три десѧте *остр.* 10 *и* 14 рекошѧ *остр.* 11—12 е (*вм.* сърeбро) *зогр.* 12 вь цркви *сав. асс. остр.*; шьдъ *сав.* 12—13 оудави сѧ *асс. остр. сав.* 13 приимъше *остр. сав.* 14 нѣстъ достоино *сав.* не достоитъ *асс.* 15 въ корвонѫ *асс.* въ коръванѫ *остр.* 15 кръви *сав.* 17 скѫдьльнице *сав.* скѫдельниче *асс. остр.* 19 кръви *остр. сав.* 20 слово (*вм.* реченое) *сав.* 21 *въ наш. пам. надъ строк. кирил. приписка* ѥремиѥмь, *что въ проч. въ текстѣ*; приѩшѧ *остр. зогр.* приѧ *сав.* 24 ѭ *асс.* ѥ *остр., зогр. проп.*

каза мьнѣ г҃ь ⁘ 11 Іс҃ же ста прѣдъ иѣе-
мономъ. і въпроси и иѣемонъ г҃ла.
XL ты ли еси ц҃рь июденскъ. іс҃ же рече емоу
ты г҃лши. 12 і егда на нь г҃лахѫ архиереи и
старьци. ничьсоже отъвѣштавааше.
13 Тъгда г҃ла емоу пилатъ. не слышиши
ли колико на тѧ съвѣдѣтельствоуѭ-
тъ. 14 і не отъвѣшта емоу ни къ едино-
моу г҃лоу. ѣко дивити сѧ иѣемоноу ѕѣло.
15 На вьсѣкъ же день великъ обычаи бѣ
(і)ѣемоноу. отъпоуштати народоу. съ-
вѧзьнѣ егоже хотѣахѫ. 16 імѣаше же тъ-
гда съвѧзьнѣ нарочита нарицаемаа-
го варавва. 17 събъравъшемъ же сѧ имъ.
рече имъ пилатъ. кого хоцете отъ обо-
ю отъпоуштю вамъ. вараввѫ ли. і-
ли іс҃а нарицаемааго х҃а. 18 вѣдѣаше бо ѣ-
ко зависти ради прѣдашѧ и ⁘ 19 Сѣдѧштю
же емоу на сѫдишти. посъла къ немоу
жена своѣ г҃лѭщи. ничьсоже тебѣ і
праведьникоу томоу. мъного бо постра-
дахъ дьнесь вь сьнѣ его ради ⁘ 20 Архие-
реи же и старьци наоустишѧ народы.
да испросѧтъ вараввѫ. іс҃а же погоу-
бѧтъ. 21 отъвѣщавъ же іѣемонъ рече и-
мъ. кого хоштете отъ обою отъпоуштѫ
вамъ. они же рѣшѧ вараввѫ. 22 г҃ла имъ
пилатъ. что же сътворѭ іс҃а нарица-

Стр. 5 нич. не отъв. *ассем. остр. сав.* 7 послоушьствоуѭть *остр.* повѣдаѭтъ *сав.* 8 имъ *сав.* 11 *первая буква строки (*и *или* і*) выскоблена.* *11—12* отъп. единого сьвѧз. народоу *ассем.* отъп. нар. ѥд. съвѧз. *остр.* *12* хотѣхѫ *сав.;* имѣше *зогр. сав.* *13 и 17* нарічемааго *остр.* *14* вараавѫ *зогр. асс. остр.;* сьбьраномь же сѫштемъ имъ *асс. остр.* *16 и 26* да отъп. *ассем. сав.;* отъпоуштю— *такъ съ* ю *вм.* ѭ *въ подл.* *17* вѣдѣше *сав.* *20* ничтоже *сав.* *23* наоучишѧ *асс.* навадишѧ *остр. сав.* *27* рекошѧ *остр.* *28 и на слѣд. стр. 1* іс҃оу нарицаемомоу Христоу *ник. сав.*

емааго х҃а. г҃лашѧ емоу вьси. да пропѧтъ бѫдетъ. 23 іꙉемонъ рече имъ. что бо зъло сътвори. они же из лиха въпиѣхѫ г҃лѭште. да пропѧтъ бѫдетъ. 24 видѣвъ же пилатъ ѣко ничесоже не оуспѣатъ. нъ паче млъва бываатъ. приемъ водѫ оумы рѫцѣ прѣдъ народомъ г҃лѧ. не повиненъ есмъ отъ кръве сего праведънааго. вы оузьрите. 25 і отъвѣщавъше вьси людье рѣшѧ. кръвь его на насъ и на чѧдѣхъ нашихъ. ⁘ 26 Тъгда отъпоусти имъ варавѫ. і҃са же бивъ прѣдастъ имъ да и пропънѫтъ. 27 тъгда воини иꙉемонови. прѣимъше і҃са на сѫдишти. събърашѧ на нь вьсѫ спирѫ. 28 і съвлъкъше и хламидоѭ чръвленоѭ одѣшѧ ѩ. 29 і съплетъше вѣнецъ отъ тръниѣ възложишѧ на главѫ его. і трьсть вь десницѫ его. і поклоньше сѧ на колѣноу прѣдъ нимь. рѫгаахѫ сѧ емоу г҃лѭште. радоуи сѧ ц҃рю июдеискъ ⁘ 30 І плинѫвъше на нь приѩсѧ трьсть. і биѣхѫ и по главѣ. 31 і егда порѫгашѧ сѧ емоу. съвлѣшѧ съ него хламидѫ і облѣшѧ и въ ризы своѩ. і вѣсѧ і на пропѧтие. 32 Ісходѧще же обрѣтѫ

Стр. 1—2 и 4 распѧтъ *зогр. асс. остр. сав.* *3* оубо *ассем.* что сь зло *сав.*, *безъ* бо *зогр.* *6 безъ* не *всѣ проч.*; *вм.* млъва *остр.* матежъ. *7* приімъ *сав. остр. и проч.* *8—9* недостоінъ *сав.* *9* крьви *сав.*; пр. сего *сав.* сего правьдьника *зогр.* *11* рекошѧ *остр.* *14* распьнѫтъ *сав. остр. асс. зогр.* *18* очрьвленоѭ *ассем.* *18 и 27* облѣкошѧ *сав.* *19* трьнѣнъ *сав.* *21—22* прѣдъ нимь на кол. *зогр.* *24* плюнѫвъше *асс. сав.*; приашѧ *сав. остр. зогр.* *25* по гл. ѥго *остр.* *26* съвлѣкошѧ *асс. остр. сав.* *27* облѣкошѧ *остр.*; ведошѧ *зогр. остр. сав.* *28* на распѧтие *всѣ проч.*; обрѣшѧ *остр.*

ч҃ка кѵринѣиска. ꙇменемь симона семоу задѣшѧ понести кр҃сть его. ·:· к҃ ·:·
33 ꙇ пришедъше на мѣсто нарицаемое голъгота. еже есть нарицаемое краниево мѣсто
34 дашѧ емоу оцьтъ пити съ зълчьѭ съмѣшенъ. ꙇ въкоушъ не хотѣше пити.
35 пропьнъше же и. раздѣльше ризы его меташа жрѣбиꙗ.
36 ꙇ

XLI сѣдъше стрѣжаахѫ и тоу.
37 ꙇ положишѧ връхоу главы его винѫ написанѫ. сь есть ц҃рь июдеискъ.
38 Тъгда пропѧшѧ съ нимь дъва разбоиника. единого о деснѫѭ и единого о шѫѭѫ.
39 мимо ходѧштеи же хоулѣахѫ и. покываѭште главами своими.
40 ꙇ г҃лаголѭште. оува. разарѣꙗи ц҃ркъвъ. ꙇ трьми деньми съзидаꙗ съп҃си себе. аште с҃нъ б҃жии еси. сълѣзи съ кр҃та.
41 Такожде же и архиереи рѫгаѭште сѧ. съ кънижьникы и старьцы. ꙇ фарисеи г҃лаахѫ.
42 ꙇны сп҃се себе ли не можетъ сп҃сти. аште ц҃рь изд҃лвъ естъ. да сълѣзетъ нынѣ съ кр҃ста. ꙇ вѣрѫ имемъ емоу.
43 оупъва на б҃а да избавиты-и нынѣ. аште хоштетъ емоу.

Стр. 2 да понесетъ *асс.* *3* рекомое *сав.* нарчемоѥ *остр.* *3—4* ѣельѣота *зогр.* *4* еже нарицаетъ сѧ *сав.* естъ съказаемо *ассем.* нарицаемо *зогр.* нарчемоѥ *остр.* *5 прип. кирил. надъ строкою* идеже и распеше; пити оцьтъ *зогр. ассем. остр.* *6* размѣшенъ *зогр. асс.* *7* хотѣаше *остр.;* распьнъше *остр. асс. сав.* *7—8* раздѣлиша *ассем. сав. остр.* *8* мещѫще *остр.* метаахѫ *асс.* *9* ѥго *(вм.* и*) остр.,* възложиша *асс. остр.* *10—11* напсанѫ *сав.* *11* ic *передъ* цр҃ь *зогр. асс. остр.* *12* распаша *зогр. асс. остр. сав.* *14* лѣвѫѭ *остр. сав.; передъ* мимо ход. *глагол.* ѫ *приписано какъ кажется болѣе позднимъ почеркомъ.* *17* црк҃ве *остр.* *18* съз. ѩ. *зогр.* *20—21 другой порядокъ:* кън. фар. стар. *остр.* *21* старьцы *такъ въ подлинникѣ.* *22* можеши *зогр.*

рече бо ѣко б҃жии с҃нъ есмъ. 44 тожде же и разбойника распѧта съ нимъ поношаасте. емоу. 45 Отъ шесты[і]ѩ же годины тъма бысть по вьсеи земи. до деватыѩ годины ·:· 46 При деватѣи же годинѣ вьзъпи ис҃ гласомь велиемь г҃лѧ. елѡі елѡі лема савахтани. еже сть б҃же мои б҃же мои. въскѫѭ мѧ еси оставилъ. 47 едини же отъ стоѩщихъ тоу слышавъше г҃лаахѫ. ѣко илиѭ зоветъ. 48 і абие текъ единъ отъ нихъ. і приемъ гѫбѫ. ісплънь оцьта. і вьзнезъ на трь[ь]сть. напаѣше и. 49 а прочии г҃лахѫ. остани да видимъ. аще придетъ илиѣ спстъ его. дроугы же приемъ копие прободе емоу ребра. і изиде вода и кръвь. ·:· 50 Іс҃ъ же възъпивъ гл҃смъ вълиемь испоусти д҃хъ. 51 і се катапетазма цр҃кнаѣ раздъра сѧ. съ вышънѣаго краѣ до ни... жънѣаго на дъвоѣ. і земля потрѧсе сѧ. і камение распа-

Стр. 1 с҃нъ б҃жии есть *сав.* *2* пропатаѣ *зогр.* распьненаѩ *остр.* *3* поношаашете *зогр.* понашаста *остр. сав.;* і *что въ скобкахъ лишняя приб. въ подл.* *5* земли *остр.* *7* великъмь *остр.* *8* ели ели *зогр. остр.* елли елли *ассем.* или или *сав.;* лима *сав.* *9—10* по чьто *остр. сав.* *10* остави *зогр.* *10—11* етери *зогр. асс.* нѣци *остр.* инии *сав.* *15* глашаетъ *ассем.* *16* и *20* приимъ *зогр. сав.* възьмъ *остр.;* наплънь *зогр.* напълни *остр.* *17 въ подл.* трьсть. *18* кго *(вм.* и*) остр.;* и проч. *зогр.* а дроузии *остр;* не дѣі *сав.* *19—20* инъ же *остр.* *22* вълиемь *или м. б.* вьлиемь, *трудно разобрать:* великъмь *остр.* *23* катапетазмата *остр.* опона *сав.* *26 и на слѣд. стр. 1* распадааше сѧ *ассем.*

де сѧ. 52 і гроби отврѣсѧ сѧ. і мъного тѣлеса почиваѭштиихъ с҃тыхъ въсташѧ. 53 і ишедъше из г(р)объ по воскръсновении его. вънидѧ въ с҃ты градъ. і ꙗвишѧ сѧ мъногомъ. 54 сътъникъ же и иже бѣхѫ съ нимъ стрѣгѫште ис҃а. видѣвъше трѫсъ и бывъшаа. оубоѣшѧ сѧ ѕѣло г҃лѭще. вы-истинѫ б҃жии с҃нъ сь бѣ ·:· к҃ ·:·
55 Бѣахѫ же тоу женъı мъногы из далече зьрѧшта. ꙗже идѫ по ис҃ѣ. отъ галилеꙗ слоужаштѧ емоу.
56 вь нихъ же бѣ мариѣ магдалъıни і [ма]мариѣ иꙗковлѣ и осии мати. і мати с҃новоу зеведеовоу.

XLII 57 Поздѣ же бывъшю. приде ч҃лкъ богатъ отъ ариматѣꙗ. іменемь иосифъ. іже и оучи сѧ оу ис҃а. 58 съ пристѫпь къ пилатоу проси тѣла ис҃ва. пилатъ же повелѣ въдати тѣло ис҃во. 59 і приемъ тѣ(ло) иосифъ. обитъ е плаштаницеѭ чистоѭ. 60 і положи е въ новѣмь своемь гробѣ. іже исѣче въ камени. і възваль камень велии на двьри гроба и отиде. 61 бѣ же тоу м҃аѣ магдалъıни. і дроугаѣ мариѣ сѣдѧщи прѣмо

Стр. 1 отврьзошѧ *зогр. остр. сав.* *2* почивъшиихъ *асс.* *3* ошьдъшеі *сав.; въ подл.* гобъ. *4* вънидошѧ *зогр. остр.* *6* бѣахѫ *зогр.* *9* бѣ сь *асс.* *11* идошѧ *остр.* *13—14* магдалъıні і м.: *прѣжде было* магдалъıнъı. *15* с҃ноу *остр.* *18* иже и ть *асс. остр.* идѣже и ть *ник.* *19 буква* т *въ* пристѫпь *въ подл. надъ строкою*, пристѫпль *асс. остр.* *20* тогда пилатъ *остр. ник.* *20—21* т. ис. дати *зогр.* *21* примъ *зогр. остр.; ло въ* тѣло *въ подл. пропущено.* *22* понѣвицеѭ *зогр.* *23* новѣемь *остр.* *23—24* иже бѣ исѣченъ *остр. ник.* *25* велии *проп. въ зогр.*, великъ *остр.;* на двьрихъ *асс* надъ двьрии *остр.*

гробоу ·:· к҃ ·:· 62 Въ оутрьнии же день иже есть по параскевьѣии. събраша сѧ архиереи и фарисеи. къ пилатоу 63 гл҃ѭште г҃и помѣнѫхомъ ѣко льстецъ онъ рече. еште сы живъ. по трехъ дьнехъ въстанѫ. 64 повели оубо оутвръдити гробъ до третиѣаго дьне. еда како пришедъше оученици его ноштиѭ оукрадѫтъ і. і рекѫтъ людемъ въста отъ мрътвыхъ. і бѫдетъ послѣдьнѣа лесть горьши пръвыѩ. 65 рече имъ пилатъ имате коустодиѭ идѣте оутвръдите ѣкоже вѣсте. 66 они же шедъше оутвръдишѧ гробъ. знаменавъше камень съ коустодиеѭ ·:· к҃ ·:·

XXVIII.

1 Въ вечеръ же соботьны. свитаѭщи въ пръвѫѭ соботѫ. приде мариѣ магдальнии. і дроугаѣ мариѣ видѣтъ гроба. 2 і се трѫсъ бысть велии. анћлъ бо г҃нь сышедъ с н҃бсе. і пристѫпь отъвали камень отъ двьреи гроба. і сѣдѣаше на немь. 3 бѣ бо зракъ его ѣко[о] млъ-

Стр. 1—2 иже естъ *проп. въ зогр.*, въ оутрѣ иже естъ *асс.*, въ оутрьнии дьнь юже *остр.*, въ ютрѣ же дьнь иже есть *ник.* *2* по патъцѣ *остр.* *2—3 въ* събраша *буква* р *въ подл. надъ строк.* *3* и фар. *проп. въ асс.* *4* поманѫхомъ *асс. остр.* *5* ж. сы *зогр. асс. ник.* *15—16* запечатьлѣвъше *асс. остр. ник.* *17* сѫботьвы *зогр. асс.* *17—18* свитаѭштоу пьр̓воуоумоу въ сѫботы *остр.* сѫботѫ *зогр.* сѫботъ *ассем.* *21* великъ *остр. сав.* *23* двьрии *зогр. остр.* отъ гроба *сав.*; *въ* сѣдѣаше *буква* с *надъ строкою*, сѣдѣше *сав.* *24* бѣ же *весь проч.*

нии. і одѣние его бѣло ѣко снѣгъ. 4 отъ страха же его сътрасѧ сѧ стрѣгѫштеи. і бышѧ ѣко мрътви. 5 отъвѣштавъ же анг҃лъ рече женама. не боита вы сѧ. вѣмъ бо ѣко ис҃а про[пѧ]патааго иштета. 6 нѣстъ сьде въста бо ѣкоже рече. придѣта видита мѣсто. ідеже лежа х҃ъ. 7 і ѩдро шьдъши рьцѣта оученикомъ его. ѣко въста отъ мрътвыхъ. і се варѣатъ вы въ галилей. тоу и оузьрите се рѣхъ вама. 8 і отъшедъши ѩдро отъ гроба съ страхомъ. і радостиѭ велиеѭ. тѣсте възвѣститъ оученикомъ его. 9 і се ис҃ъ сърѣте и гл҃а радоуита сѧ. онѣ же пристѫпьши ѩсте сѧ за нозѣ его. и поклонисте сѧ емоу. 10 тъгда гл҃а има ис҃ъ не боита сѧ идѣта и възвѣстита братрии моеи. да идѫтъ въ галилеѭ и тоу мѧ видѧтъ. 11 идѫштама же има. се едини отъ коустодиѩ пришедъше въ градъ. възвѣсти-

Стр. 1 одежда *сав.* *2* того *(вм.* кго*) остр.;* сътрасѫ сѧ *асс.* сътрасоша сѧ *зогр. остр. сав.;* стрѣгѫщии *асс.* *5* вѣмъ *или* вѣмь, *трудно опредѣлить,* вѣдѣ *асс.* вѣмь *остр.;* распѧтааго *асс. остр.* іс҃а ищ. расп. *сав.* *8* господь *остр. асс. сав.* *8 и 12* скоро *зогр. остр. сав., ассем. 8* скоро *12* ѩдро. *11* рекохъ *остр.* *11—12* ишед. ѩдро *асс.* *13* великоѭ *остр.;* тѣсте *съ надстр. кир. припискою* ко, текостѣ *остр. сав.* *13—14* повѣдатъ *сав.* *14 къ стиху 9-ому остр. и сав. согл. съ иными греч. ркп. прибавл.:* ѩкоже идѣаста възвѣститъ оуч. кго *остр.* егда же идѣстѣ повѣдать оуч. его *сав., въ наш. текстѣ между строками и вдоль страницы прибавл. кир. буквами:* и кгда идѣстѣ вьзвѣстити ȣченикомь кго; и самъ іс҃ *сав.* *14—15* сър. ѩ *сав.* *15* радоуита ва сѧ *сав.* радоуитѣ сѧ *остр.* *16* ѧстѣ *сав.* *16—17* поклонистѣ *остр. сав.* *18—19* повѣдита *остр. сав.* *19* братии *ассем. остр. сав.* *20* оузьрѧтъ *сав.* *20—21* идѫштема *всѣ проч.* *21 въ* едині *буква* ı (ⰺ) *передѣл. изъ* ъ (ⰵ); се етеры *зогр.* се етери *асс.* нѣкотории *остр.* *22 и на слѣд. стр. 1* повѣдашѧ *сав.*

ша архиереомъ вьсѣ бывъшаа. 12 і събъраша сѧ старьци. съвѣтъ же сътворьше. съребро мъного дашѧ воиномъ. 13 г҃лѭште. рьцѣте ѣко оученици его ноштьѭ. пришедъше оукрадѫ и намъ съпаштемъ.

XLIII 14 і аште се оуслышано бѫдетъ оу игемона. мы оутолимы-и. і вы бес печали сътворимъ. 15 они же приемъше съребро. сътворишѧ ѣкоже наоучени бышѧ. і промьче сѧ слово се къ іюдеихъ до сего дьне ⁘ 16 Єдинъ же на десѧте оученикъ. ідѫ въ галилеѭ. въ горѫ ѣможе повелѣ имъ и҃съ. 17 І видѣвъше и поклонишѧ сѧ емоу. ови же оусѫмьнѣшѧ сѧ. 18 і пристѫпь и҃с рече имъ г҃лѧ. дана ми естъ вьсѣка власть. на не҃бсе и на земи. 19 Шьдъше оубо наоучите вьсѧ ѩ҃зкы. крьстѧште ѩ въ імѧ о҃тца и с҃на и с҃таго д҃ха. 20 оучаще ѩ блюсти. вьсѣ елико заповѣдахъ вамъ. І се азъ съ вами есмъ вьса дьни до съконьчаниѣ вѣка аминь ⁘ ⁘ к ⁘ ⁘ ⁘

Стр. 6 оукрадоша *всѣ проч*, *только николь.* оукрадоу. *8* оувѣщаемъ і *сав.* *8—9* беспечальнъı *асс.* *9* приимъше *зогр. остр. сав.* *11* пронесе сѧ *остр.* *13* идошѧ *зогр. остр. сав.* *18* на нбси *остр. асс.;* на земли *остр.* *22* заповѣдѣхъ *зогр.*

ОТЪ МАРЪКА.

ГЛⷡА ЄВⷢНЪЛИѢ ЄЖЄ ОТЪ МАРЪКА ⁘ ⁘

ЄВАНЬѤЛИЄ ОТЪ МАРЪКА ⁘

I.

1 Зачѧло еваньѣлиѣ и-
сүса сна бжиѣ. 2 ѣкоже
естъ писано въ проро-
цѣхъ. се азъ посълѭ

Стр. 3 псано *зогр. сав.* 4 послаю *ник.*

анꙉлъ мои прѣдъ лицемь
твоимь. іже оуготовитъ
пѫть твои. 3 гласъ въпиѭщаа-
го въ поустыни. оуготовите пѫть
г҃нь. правы творите стьꙃѧ его.
4 бысть иоанъ крьстѧ въ поусты-
ни. і проповѣдаѩ крьштение пока-
анию. въ отъпоуштение грѣхомъ.
5 і исхождааше къ немоу вьсѣ июде-
иска страна и ер҃лмне и крьштаа-
хѫ сѧ вьси въ юрьданьсцѣи рѣ(цѣ)
отъ него іс поведаѭште грѣхы
своѩ. 6 бѣ же иоанъ облъченъ вла-
сы вельбѫждь. і поѣсъ оу-
снинѣнъ о чрѣслѣхъ его. і ѣдь акри-
ди и медъ дивии. 7 І проповѣда-
аше гл҃ѧ. грѧдетъ крѣплеи мене
въ слѣдъ мене. емоуже нѣсмь
достоинъ поклонь сѧ раздрѣшити.
ремене чрѣвиемъ его. 8 азъ оубо
крьстихъ вы водоѭ. а тъ крь-
ститъ вы д҃хомь ст҃ымь ⁘ к҃ ⁘
9 І бысть въ дьни ты. приде и-
с҃ъ отъ назарета галилеиска-
XLV аго. і крьсти сѧ отъ иоана въ іорданѣ.
10 і абье въсходѧ отъ воды. і видѣ ра-
зводѧшта сѧ н҃беса. і д҃хъ ѣко голѫ-
бь съходѧшть на нь. 11 і бысть гла-

Стр. 1 аг҃гла своего *сав.* *3 къ словамъ* пѫть твои *кирилл. надстр. приписка* прѣдь тобою, *которой нѣтъ въ ассем. сав. ник., въ остр. и зогр. она находится.* *4* оуготоваите *зогр. ник. асс.* *7—8* на покаание *сав.* *8* оставление *ник. ассем.* *11 въ подл.* рѣ *съ надстрочнымъ* ц, въ ерданьстѣи р. *ассем. сав. остр.* *14* і *въ* вельбѫждь *имѣетъ видъ вязи двухъ глаг. буквъ* ⰶ *и* ⱘ. *14—15* оусьмѣнъ *зогр.* *15* имы о чр. его *асс.;* ѣды *ник. асс.* ıaды *остр.;* прѫзи *сав.* *18* въ сл. мене *пропущ. въ ассем.* *20* сапогоу *асс. сав. ник.* сапогъ *остр.* *25* въ ерданѣ *остр. ник.* *26* исходѧ *сав.* *28* съхождаше *сав.;* гласъ бысть *остр. ник.*

съ съ нб҃се. ты еси сн҃ъ мои възлюбленъı. о тебѣ благоволихъ. 12 і абье дх҃ъ изведе и вь поустынѭ. 13 і бѣ тоу къ поустыни .к҃. дьнъ. іскоушаемъ сотоноѭ. і бѣ съ звѣрьми. і ан҃ѣли сло(у)жаахѫ емоу. 14 по прѣдании же иоановѣ ⁘ приде ис҃ъ вь галилеѭ. Проповѣдаѩ еван҃ѣлие цс҃твиѣ б҃жиѣ 15 гл҃ѧ. ѣко исплъни сѧ врѣмѧ. і приближи сѧ црс҃твие б҃жие. каите сѧ и вѣроуите въ евн҃ѣлие. 16 ходѧ же при мори галилеисцѣ. видѣ симона і аньдрѣѩ братра того симона. въметаѭшта мрѣжѧ вь море. бѣашете бо рыбарѣ. 17 і рече има ис҃ъ придѣта вь слѣдъ мене. і сътворѭ вы быти ловьца чловѣкомъ. 18 і абье оставльша мрѣжѧ своѩ по немь идете. 19 і прѣшедъ отъ тѫдоу оузьрѣ иѣкова зеведеова. і иоана братра его. і та въ ладии завѧзаѭшта мрѣжѧ. 20 і абье възъва ѣ. і оставльша отьца своего зеведеа къ ладии съ наемъникы. по немь идете. ⁘ 21 І вьнидѫ въ капернаоумъ. і абь въ соботы на сонмищи оучаше ѩ. 22 і дивлѣахѫ сѧ о оучении его

Стр. 1 съ нб҃съ *остр.* *2* благоизволихъ *ник.* *3* бѣ тоу *ник.* *4* дьнии .к҃. *зогр. ник.* *6 въ подл.* сложаахѫ; *въ* по прѣдании *изъ буквы* ѣ *передѣл. глаг. буква* о, *надъ строкою же кирил. прип.* вѣ. *10* покаите сѧ *зогр.* *11* ев. б҃жие *зогр.* *13* андрѣа *зогр.* *14* въметѫшта *зогр.* метаюшта *ник.* *17* ва *никол.*, рыбара *никол.* *19 и 25* идосте *зогр.* идета *ник.* *20* мало отъ тѫдоу *зогр. ник.* *22* въ алдии *зогр.* *26* вънидошѧ *зогр.* *27* въ сѫботы *зогр.*

бѣ бо оучѧ ѣко власть ἱмы. ι не ѣко кънижъници ихъ ⁘ 23 Ι бѣ на соньми(щи)хъ чл҃къ нечистомь дх҃мь. ι възъва гл҃ѧ 24 останн что естъ намъ и тебѣ. іс҃е назарѣнине пришелъ еси н(ог)оубитъ насъ. вѣмь тѧ кто еси ст҃ы бж҃и. 25 ι запрѣти емоу іс҃ъ гл҃ѧ. оумлъчи изиди из него.

26 ι сътрѧсъ і дх҃ъ нечистыи. ι възъпикъ гласомъ велиемь ιзиде иж него. 27 ι оужасѫ сѧ вьси. ι сътѧꙃахѫ сѧ къ себѣ гл҃ѭште. чьто оубо естъ се. что оучение новое се. ѣко по области дх҃мъ нечистымъ велитъ и послоушаѭтъ его.

28 Ι изиде слоухъ его абие во вьсѫ странѫ галилеискѫ. 29 ι абье ишедъше и-сънъмишта. придѫ въ домъ симоновъ и аньдрѣовъ. съ иѣковомъ и оаномъ. 30 Тъшта же симонова лежаше огнемь жегома. ι абие гл҃ашѧ емоу о неи. 31 ι пристѫпь въздвиже ѭ емъ за рѫкѫ. ι остави ѭ абие ог҃нь. ι слоужааше имъ. 32 поздѣ же бывъшю. егда захождаше слъньце. приношаахѫ къ немоу вьсѧ недѫжъныѩ и бѣсъныѩ. 33 ι бѣ весь градъ събьраль сѧ къ двъремъ.

34 Ι исцѣли мъногы недѫжъны ιмѫшта различъны ѩꙃѧ.

Стр. 2 бысть *ник.*; *въ* соньмищихъ *пропущенъ слогъ* щи. 3 вьзоупи *ник.* 5 *въ подлин.* поубитъ *съ надстрочнымъ глагол.* г. 10—11 ѣко истезати се *ник.* 12—13 се новое *зогр.* 15 иде *ник. а.* изиде *ник. б.* 16—17 и-сьнмишта пшьдъ *ник.* 19 о *въ* оаномъ *написан. надъ стр.* 22 имъ *зогр.* 22—23 рѫкѫ еѩ *зогр.* 23 абие *пропис. въ зогр.* 24 емоу (*вм.* имъ) *зогр.*; бывъши *зогр.* 25 заиде *ник.* 27 бѣсън. *проп. въ зогр.* 29—30 недоугы имоуште различнѣми езами *ник.*

і бѣсꙑ мъногꙑ изгъна.

XLVI і не оставлѣше глати бѣсъ. ѣко вид ѣахѫ и·:· 35 І ютро пробрѣзгоу ѕѣло. въставъ изиде ісъ и иде въ поусто мѣсто. і тоу молитвѫ дѣаше. 36 і гънашѧ и симонъ и иже бѣахѫ съ нимь. 37 і обрѣтъше и глашѧ емоу. ѣко вьси иштѫтъ тебе. 38 і гла имъ идѣмъ въ ближьнаѩ вьси и градꙑ. да и тоу проповѣмь. на се бо изидъ. 39 і бѣ проповѣдаѩ на сънъмиштихъ ихъ. въ вьсеи галилеи. і бѣсꙑ изгонѧ. ·:· 40 І приде къ немоу прокаженъ молѧ и. і на колѣноу падаѩ и глѧ емоу. ѣко аште хоштеши можеши мѧ иштистити. 41 ісъ же милосрдовавъ простеръ рѫкѫ коснѫ и. і гла емоу хоштѫ иштисти сѧ. 42 і рекъшю емоу. абие отиде проказа отъ него. і чистъ бꙑстъ. 43 і запрѣщь емоу абие изгъна й. 44 і гла емоу блюди сѧ никомоуже ничесоже не рьци. нъ шедъ покажи сѧ архиереови. и принеси за очиштение твое. еже повелѣ моси въ съвѣдѣние имъ ·:· 45 онъ же ишедъ начѧтъ проповѣдати мъного. і проносити слово. ѣко к томоу не можааше ѣвѣ въ градъ вьнити. нъ вьнѣ въ поустѣ-

Стр. 2—3 вѣдѣахѫ *зогр.* (ᾔδεισαν). *4 въ* изиде *буквы* зи *прип. надъ строкою.* *5* моудѣше *сав. по недоразумѣнію вм.* молитвѫ дѣаше. *6* бѣхѫ *сав.* *9* градꙑ и вьси *остр.* *10* проповѣдѣ *сав. ассем.;* изидохъ *зогр. остр.* придъ *ассем.* *11* съборищихъ *остр.* *14* гла *зогр.* *15* ичист. *ассем.* очист. *сав.* *17* коснѫ и *пропущ. въ остр.;* очист. *сав.* ичист. *ассем.* *20* отъпоусти и и гла емоу *сав.* *21* ничьтоже *зогр.;* блюди *(безъ* сѧ*) сав.* *22—23* иереови *ассем. сав.* *24* съвѣдѣтельство *зогр. сав. ассем.*

хъ мѣстѣхъ бѣ. і прихождахѫ къ немоу отъ въсѫдѣ ⁖

II.

1 І вьниде пакы ис҃ъ въ капернаоумъ по дьнехъ. і слоухъ бъістъ ѣко въ домоу естъ. 2 і абие събъраша сѧ мъноѕи. ѣко къ томоу не вьмѣщаахѫ сѧ ни прѣдъ дверьми. і гл҃аше имъ слово. 3 І придѫ къ немоу носѧште ослабленъ жилами. носимъ четырьми. 4 і не могѫште пристѫпити къ немоу за народъ. отъкрыша покровъ идеже бѣ. і прокопавъше съвѣсиша одръ на немьже ослабленъі сълежааше. 5 видѣвъ же ис҃ъ вѣрѫ ихъ. гл҃а ослабленоумоу. чадо отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси твои. 6 бѣахѫ же едини отъ кънижъ[нижъ]никъ тоу сѣдѧште. і помышлѣѭште въ сръдьцихъ своихъ. 7 что сь тако глаголетъ власфимиѭ. кто можетъ отъпоуштати грѣхы. тъкмо единъ б҃ъ. 8 і абие разоумѣвъ ис҃ъ д҃хомь своимь. ѣко тако ти помышлѣѭтъ въ себѣ. ре-

Стр. 6 не вънѣштати сѧ *асс.* *7* при двьрехъ *асс.* *8* придошѧ *зогр. остр. сав.* *9* ослаблена *зогр. ассем.* ослабена *сав.*; носима *остр.* *11 въ подл.* немо *но* о *потомъ испр. въ* оу (ѫ); народомь *сав.* народа ради *остр.* *14* ослабенъі лежаше *сав.* *15—16 и на слѣд. стр. 3, 9:* ослабеноумоу *сав.* *18—19* етери *зогр. асс.* нѣции *сав.* *19* помышлѣхѫ *сав.* *21* власвимиѭ *зогр. асс.* хоулѫ *остр.* хоулъі *сав.* *23* б҃ъ единъ *сав.;* абие *пропущ. зогр.*

че имъ. что тако помышлѣате въ ср҃дцихъ вашихъ. 9 что естъ оудобѣе решти ослабленоумоу. отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси. ли решти въстани и възъми одръ твои и ходи. 10 нъ да вѣсте ꙗко власть иматъ сн҃ъ чл҃вч҃скы. отъпоуштати на земи грѣхы і гл҃а ослабленоумоу. 11 тебѣ гл҃ѭ въстани и възьми одръ.

XLVII твои и иди въ домъ твои 12 и въста абье и вьзѧтъ одръ. і изиде прѣдъ вьсѣми. ꙗко дивлѣахѫ сѧ вьси и славлѣхѫ б҃а гл҃ѭште. ꙗко николиже тако видѣхомъ ⁛ кⷮ ⁛ 13 і изиде пакы къ морю. і весь народъ идѣаше къ[къ] немоу и оучааше ѩ ⁛ 14 і мимо грѧдꙑ ис҃ъ видѣ левьꙗниѭ альфеова. сѣдѧшта на мытьници. и гл҃а емоу по мьнѣ грѣди. і въстакъ въ слѣдъ его иде. 15 і бꙑстъ [же] възлежѧштю емоу въ домоу его. і мъноѕи мытаре и грѣшьници възлежахѫ съ ис҃мь и съ оученикы его. бѣахѫ бо мьноѕи. і по немь идѫ 16 и кънижьници фарисеи. видѣвъше и ѣдѫштъ съ мытари и грѣшьникы. гл҃аахѫ оученикомъ

Стр. 1 си *зогр.* сице *остр. (вм.* тако*).* *3* оудобьнѣе *ассем.* *6* оувѣсте *асс. остр.* *7—8* на з. отъп. гр. *остр.* *11* въставъ *остр.* *12* възьмъ *остр. зогр. сав., ассем. только* и изиде абие. *13* дивити сѧ вьсѣмъ *остр. асс.* и дивлѣхѫ сѧ *сав.* *14* славити *остр. асс.;* гл҃ѭщемъ *ассем. остр.* *15* сице *ассем.* *17—18* мимо иды *остр.* прѣходѧ *сав.* *20* грѣди- *такъ въ нашемъ памятникѣ,* иди *остр.* *21* же *позже прибавлено, но глаголическими буквами.* *23 и 27* мьздоимьци *остр.* *24 передъ* възлежахѫ *въ подлинникѣ начатая глаг. буква* с (Ⱄ). *25* бѣшѧ *сав.* *26* идошѧ *зогр. остр.* *27 и на слѣд. 1* съ мытары *сав.*

его. что ѣко съ грѣшъникы ѣстъ и пьетъ. 17 і сълышавъ исъ гл҃а имъ. не трѣбоуѭтъ съдравии балнѩ нъ болѧщеи. не придъ призъватъ праведьникъ. нъ грѣшъникы въ поклание ∴ к ∴ 18 і бѣлхѫ оученици иоанови. і фарисеи постѧще сѧ. і придѫ и рѣшѧ емоу. по что оученици иоанови и фарисеи постѧтъ сѧ. а твои оученици не постѧтъ сѧ. 19 і рече имъ исъ. еда могѫтъ сн҃ве брачьнии постити сѧ. доньдеже съ ними естъ женихъ. елико врѣмѧ съ собоѭ

имѫтъ жениха. не имѫтъ постити сѧ. 20 придѫтъ же дьнье. егда отъиметъ сѧ отъ нихъ женихъ. і тъгда постѧтъ сѧ въ ты дьни. 21 і никтоже приставлениѣ плата не бѣлена. не приставлѣатъ ризѣ ветъсѣ. аште ли же ни възьметъ конецъ отъ неѩ новое. отъ ветъхааго. і горьши дира бѫдетъ. 22 і никътоже не въливаатъ вина нова въ мѣхы ветъхы. аще ли же ни просадитъ вино ново. і вино пролѣетъ сѧ. і мѣси погыбнѫтъ. нъ вино новое въ мѣхы новы лиѣти ∴ 23 І бысть мимо ходѧштю емоу исоу. въ со-

Стр. 1 по чьто съ м. и гр. *зогр.* съ мьздоимьци и грѣшъникы *остр.* съ мытари и гр. *ассем.* что се ıако съ м. и гр. *сав.* *3* врача *остр. сав. ассем.* врачевъ *зогр.* *4* придохъ *остр.* *4—5* правьдьникъ зъвать *сав.* *5* грѣшъникъ *сав.*; на пок. *асс.* *7* придошѧ *зогр.* *16 въ* придѫтъ *буква* ж (ѥ) *передѣлана изъ бывшаго* о (э). *24* вътъхы *зогр.* *25 послѣ* пролѣеть *въ подл. еще* тъ, *но перечеркнуто.* *27* выльѣти *зогр.*, *послѣ* лиѣти *въ подл. надстрочная кирил. приписка:* и ѡбоѥ съблюдеть се *(по инымъ греч. текстамъ); въ зогр. и никол. а нѣтъ этихъ словъ, въ никол. б они находятся.*

ботъı сквозѣ сѣниѣ. і начаса оученици его пѫть творити въстръгаѭште класъı. 24 і фарисѣи гл҃хѫ емоу. виждъ что творꙗтъ въ соботъı егоже не достоитъ. 25 і тъ гл҃аше имъ. нѣсте ли николиже чьли. что сътвори дав҃дъ егда трѣбова. і възалъка самъ и иже бѣахѫ съ нимъ. 26 како вънидє въ храмъ б҃жии. при авиатари архиереи. і хлѣбъı прѣдъложениѣ сънѣстъ. іхъже не достоѣше ѣсти. тъкмо иереомъ. і дастъ и сѫштимъ съ нимъ. 27 і гл҃ше имъ собота чл҃ка ради бъıстъ. а не чл҃къ соботъı ради. тѣмь же г҃ь естъ с҃нъ чл҃чскъı соботѣ ⁖

III.

1 і вьніде пакъı вь сънъмиште. і бѣ тоу чл҃вкъ соухѫ рѫкѫ имъı.

XLVIII 2 і назираахѫ и. аще въ соботѫ исцѣлитъ і. да на нь възглаголѭтъ. 3 і гл҃а чл҃коу имѫштоумоу соухѫ рѫкѫ стани по срѣдѣ 4 и гл҃а имъ. достоитъ ли въ соботѫ добро творити

Стр. 1 *и* 4 въ сѫботъ *ассем.* въ сѫботѫ *сав.* въ сѫботы *зогр. остр.*; сквѣзѣ *зогр.* скозѣ *ассем.*; сѣнию *сав.*; начаша *зогр. сав. остр.* 4 творитъ *сав.* 5 онъ же *сав.* 6 чьли никол. *сав.* 8 бѣхѫ *сав.* 9 въ домъ *ассем.* 11 ꙗстъ (*вм.* сънѣстъ) *сав.* 12 иер. единѣмъ *ассем.* 12—13 и дастъ и сѫштимъ съ нимъ *пропущ. въ сав. зогр.* 14 сѫбота *вст проч.* 14—15 ч. дѣлѣ с. дѣлѣ *сав.*, ч. радъма с. ради *асс.* 17 е *въ* (вь)ниде *нап. по подчищ.* 18 оу *въ* соухѫ *передѣл. изъ* ж. 19 кго (*вм.* и) *остр.*; въ сѫботы *остр.* 20 да на нь възглаголѭ *асс.* 22 по ср. ихъ *сав.*; г҃ли *зогр. сав.* 23 въ сѫботы *зогр. остр.* 23 *и на слѣд. стр.* 1 сътворити *асс. ник.*, *остр.* 23 твор.

ли зъло творити. дш҃ѫ съпасти ли погоубити. они же млъчаахѫ. і 5 възърѣвъ на нѧ съ гнѣвомъ. скръбѧ о окаменени ср҃дца ихъ. гл҃а чл҃коу. простьри рѫкѫ твоѭ и простьрѣ. і оутвръди сѧ рѫка его цѣла ѣко и дроугаѣ ·:· к҃ ·:· 6 І абие ишьдъше фарисѣи съ иродиѣны. съвѣтъ творѣахѫ на нь како и бѫ погоубили. 7 Іс҃ъ же отиде съ оученикы своими къ морю. і мъногъ народъ отъ галилеѩ по немь иде. і отъ июдеѩ. 8 і отъ ил҃ма. і отъ идоумѣѩ. і съ оного полоу иорьдана. і сѫштеи о турѣ и сидонѣ. мъного мъножьство. слышавъше елико творѣше придѫ къ немоу. 9 і рече оученикомъ своимъ. да естъ при немъ ладиица народа ради. да не сътѫжаѭтъ емоу. 10 многы бо исцѣли. ѣко нападахѫ емь хотѧште прикоснѫти сѧ емь. елико имѣахѫ раны. 11 і егда видѣахѫ и д҃си нечистии припадаахѫ къ немоу. і въпиѣхѫ гл҃ште ѣко ты еси х҃ъ сн҃ъ б҃жии. 12 і мъного прѣштааше имъ. да не авѣ творѧтъ его. 13 І възиде на горѫ и призъва ѩже самъ хотѣ. і идѫ къ немоу.

Стр. 1 сътвор. *остр.* *3* гнѣвомъ *ассем.* *4* ср҃дць *асс. сав.* *5* прострѣтъ *асс.* *6* съдрава *асс. остр.* *8—9* сътварѣахѫ *зогр.* *10 въ подл.* отите. *12* идошѧ *зогр.* *14—15* отъ тоурѣ и сидона *зогр. ник. б.* оу тоурѣ и сидонѣ *ник. а.* *16* ше *въ* творѣше *по подчищенному напис.*, сътварѣаше *зогр.;* придошѧ *зогр.* *20* ѣко нападати *ник.* *22* елико имѣахоу рани и доухе нечисте *ник. (согл. съ иными гр. т.).* *25* х҃ъ *нѣтъ въ ник. согл. съ иными гр.* *27 послѣ* его *зогр. прибавл. согл. съ иными греч. текстами:* ѣко вѣдѣахѫ х҃а самого сѫшта, *этихъ словъ въ ник. нѣтъ.* *28* призыва, въсхотѣ, идошѧ *зогр.*

14 ι сътвори дъва на десѧте да бѫдѫ-
тъ съ нимь. ι да посылаатъ ѩ
проповѣдати. 15 ι имѣти область цѣ-
лити недѫгы и изгонити бѣсы.
16 ι нарече имѧ симоноу петръ. 17 и иѣко-
ва зеведеова. ι иоана братра иѣко-
влѣ. ι нарече има именѣ. воанирь-
ѣесъ. еже естъ сн͠а громова. 18 ι анъ-
дрѣѩ и филипа. ι вартоломѣа.
ι матътеа. ι томѫ. ι иѣкова а-
лфеова. ι тадеа и симона. кана-
нѣа. 19 ι юдѫ искариотъскаго. ιже и
прѣдастъι-и. ι придѫ въ домъ. 20 ι
събраша сѧ пакы народи. ѣко не
мощи имъ ни хлѣба сънѣсти. 21 ι
слышавъше иже бѣахѫ оу него. ιзи-
дѫ ѩти и. гл͠ахѫ бо ѣко неистовъ е-
стъ. 22 ι кънижъници низъшедъшеи
отъ иер͠ма. гл͠хѫ ѣко вельѕѣво-
лъ иматъ. ι ѣко о кънѧзи бѣсъ и-
згонитъ бѣсы. 23 ι призъвавъ
ѩ въ притъчахъ гл͠аше къ нимъ.
како можетъ сотона сотонѫ изго-
нити. 24 ι аште цс͠рство на сѧ раздѣ-
литъ сѧ. не можетъ стати цѣ-
сарьство то. 25 ι аште домъ на
сѧ раздѣлитъ сѧ. не можетъ
стати домотъ. 26 ι аште сотона
въста самъ на сѧ и раздѣли
сѧ. не можетъ стати. нъ конь-
чинѫ иматъ. 27 никтоже не мо-
XLIX жетъ съсѫдъ крѣпъкаго въшедъ

Стр. 3 ти въ имѣти *прип. надъ строкою.* *8—9* андрѣа *ник.* *10 посл.* матът. *въ зогр. прибавл.* мытарѣ. *13* придоша *зогр.* *20* бѣсовсцѣмь *ник.* *23—24* изгънати *зогр.* *28* домъ тъ *зогр.* *29* самъ въста на сѧ *зогр.*

въ домъ его расхытити. аште
не прѣжде крѣпъкааго съвѧжетъ.
і тъгда домъ его расхытитъ. ⁘
28 Аминь гл҃ѭ вамъ ѣко вьсѣ отъпоу-
стѧтъ сѧ сн҃мъ чл҃вѣчъскомъ.
съгрѣшениѣ и власфимиѩ. елико
аще власфимисаѭтъ. 29 а иже вла-
свимисаатъ на ст҃ы дх҃ъ. не и-
матъ отъпоуштениѣ въ вѣкъ. нъ по-
виненъ естъ вѣчьноумоу сѫдоу. 30 за-
не гл҃ахѫ ѣко дх҃ъ нечистъ иматъ.
31 Приде же мати его и братриѣ. і вьнѣ
стоѩште посълашѧ къ немоу гла-
шаѭште и. 32 і сѣдѣаше о немь народъ.
рѣшѧ же емоу се мати твоѣ и братри-
ѣ твоѣ и сестры твоѩ вьнѣ иштѫ-
тъ тебе. 33 і отъвѣшта имъ гл҃ѧ кто
естъ мати моѣ ли братрьѣ моѣ.
34 і съглѧдавъ стоѩштѧѩ окръ-
сть его гл҃а. се мати моѣ и братри-
ѣ моѣ. 35 іже бо аште сътворитъ во-
лѭ б҃жиѭ. съ братръ мои и сестра
моѣ. і мати естъ.

IV.

1 і пакы начѧ-
тъ при мори оучити. і събъра сѧ
къ немоу народъ мъногъ. ѣко самъ
вьлѣзъ въ корабь сѣдѣаше въ мо-
ри. і вьсь народъ бѣшѧ при мори на

Стр. 2 прьвѣе *зогр. ник.* *8* доуха светаго *ник. а.* доухь свети *ник. б.* *9 безъ* нъ *зогр.* *16* сестры твоѩ *проп. въ ник. а.* *19* окрьсть стоештее о немь *ник.* *23* моѣ *нѣтъ въ ник.* *24* оуч. при м. *ник.* *25—26* ѣко самомоу вьлѣзьшю — сѣсти *никол.* *27 и 1 стр. слѣд. стр.* в. н. пр. м. на з. бѣаше *ник.*

земи. 2 і оучаашє ѩ притъчами [ми] мъного. і гл҃аше имъ въ оучении своемь ⁘ 3 слꙑшите ⁘ Се изи-

---

де сѣѩи сѣатъ. 4 і бꙑстъ егда сѣаше. ова падѫ на пѫти. і придѫ птицѧ и позобашѧ ѣ. 5 а дроутое паде на каменьнѣемь. ідеже не имѣ землѧ мъногꙑ. і абье прозѧбе зане не имѣаше глѫбинꙑ землънꙑѩ. 6 слъньцоу же въсиѣвъшю присвѧде. і зане не имѣше коренѣ оусъше. 7 і дро(у)гое паде въ трънии. і вьзиде тръние и подави е̑. и плода не дастъ. 8 і дроутое паде на земи добрѣ. і даѣше плодъ въсходѧ и растꙑ. і приплоди ово три десѧти. ово м҃. ово съто. 9 і гл҃аше. имѣѩи оуши слꙑшати да слꙑшитъ. ⁘ 10 Єгда же бꙑстъ единъ. въпросишѧ и иже бѣахѫ съ нимь съ обѣма на десѧте притъчѧ. 11 і гл҃аше имъ вамъ естъ дано вѣдѣти таинаа ц҃рствиѣ б҃жиѣ. Ѡнѣмъ же вънѣщънимь въ притъчахъ вьсѣ бꙑваѭтъ. 12 да видѧще видѧтъ и не оузьрѧтъ. і слꙑшѧште слꙑшѧтъ. і не разоумѣваѭтъ. еда когда обратѧтъ сѧ и отъпоустѧтъ сѧ имъ грѣси. 13 і гл҃а имъ не вѣсте ли притъчѧ сеѩ. і како вьсѧ притъчѧ разоумѣете. 14 сѣѩи слово сѣатъ. 15 си же сѫтъ ѣже на пѫти.

Стр. 5 ово паде *ник.* *9* гльбини *ник.* *11 въ* присваде *буква* е *написана по стертому.* *20* о немь *ник. а.* *23* ω *въ подл. имѣетъ видъ глагол. буквы* Ⱉ. *24* бываетъ *зогр.* *26* разоумѣѭтъ *зогр.* *27* егда *зогр.* *30* оумѣете *зогр.* *31* сѣетъ *зогр.;* се же сѫтъ *зогр.*

ıдеже сѣетъ сѧ слово. ı егда слъı-
шѧтъ. абие придетъ сотона. ı о-
тъиметъ слово сѣное въ сръдь-
L цихъ ихъ. 16 ı си такожде сѫтъ. ıже на
каменьнъıхъ сѣеми. ıже егда
слъıшѧтъ слово. абие съ радости-
ѭ приемлѭтъ е҅. 17 ı не имѫтъ коре-
не вь себѣ. нъ врѣменьни сѫтъ. по
томь же бъıвъши печали ли гоне-
нию҅ словесе ради. абие съблажнѣ-
ѭтъ сѧ. 18 а сии сѫтъ сѣании въ тръ-
нии. слъıшѧштеи слово 19 и печали вѣ-
ка сего. ı лесть богатьствие и о
прочиихъ похоти въходѧшта. пода-
влѣѭтъ слово. ı бес плода бъı-
ваатъ. 20 а си сѫтъ сѣании на добрѣ
земи. ıже слъıшѧтъ слово и прие-
млѭтъ е. ı плодѧтъ сѧ. на три
десѧти и шесть десѧтъ и съто.
21 Ι гл҃аше имъ. еда приходитъ свѣ-
тильникъ. да подъ спѫдомъ по-
ложенъ бѫдетъ. ли подъ одромъ.
не да ли на свѣштьникъ въз[л]ло-
жѧтъı-и. 22 нѣстъ бо ничьтоже та-
ино еже не авитъ сѧ. ни бъıстъ по-
таено. нъ да придетъ въ авление.
23 ıже иматъ оуши слъıшати да слъı-
шитъ. 24 ı гл҃аше имъ. блюдѣ-
те сѧ чъто слъıшите. вь нюже
мѣрѫ мѣрите намѣритъ сѧ
вамъ. ı приложитъ сѧ ва-

Стр. 1—2 оуслъıшитъ *зогр.* оуслъıшеть *ник.* *3* сѣаное *зогр.* *4—5* на каменихъ *зогр. ник.* *11—12* иже вь трьнии сиеми *ник.* *13* богатьствиѣ *зогр.* богатьства *ник.* (τοῦ πλούτου). *14* похотехъ *ник. ошибочно.* *24* и *въ* възложатъıи *стерто;* что *ник.* *27* аште кто *(вм.* ıже*)* *ник.* *31 въ* прилож. *буквы* ри *прип. надъ строкою.*

мъ слꙑшѧштимъ. 25 Іже бо аште иматъ дастъ сѧ емоу. а іже не иматъ. і еже иматъ отъиметъ сѧ отъ него. 26 і гл҃аше тако естъ цѣсарествие б҃жие. ѣкоже ч҃лкъ къмѣтаатъ сѣмѧ вь землѭ. 27 і съпитъ. і въстаатъ ноштъ и дьнь. і сѣмѧ прозѧбаатъ. і растетъ ѣкоже не вѣстъ онъ. 28 о себѣ бо землѣ плодитъ сѧ. прѣжде трѣвѫ по томь же класъ. по томъ же и пьшеницѫ въ класѣ. 29 егда же созърѣатъ плодъ. абие посълетъ сръпъ. ѣко настоитъ жѧтва ⁛ 30 І гл҃ше чесомоу оуподобимъ цр҃ствие б҃жие. ли коеи притъчи. приложимъ е 31 ѣко горюшънѣ зрънѣ. еже егда въсѣно бѫдетъ къ землѭ. мьне вьсѣхъ сѣ[...ъ]менъ земънꙑхъ. 32 і егда вьсѣно бѫдетъ въздрастетъ. і бѫдетъ боле вьсѣхъ зелии. и творитъ вѣтви велиѩ. ѣко мошти подъ сѣниѭ его птица[ца]мъ небскꙑимъ витати. 33 і тацѣми притъчами мъноѕѣми гл҃ше имъ слово. ѣкоже можаахѫ слꙑшати. 34 бес притъчѧ же не гл҃аше имъ. единъ же съказаше оученикомъ своімъ вьсѣ ⁛ 35 І гл҃а имъ

Стр. 10 вь себѣ *зогр. ник.* *13* абие *нѣтъ въ зогр.* *14* ѣко *пропущ. въ зогр.* *15* како *(вм.* чесомоу*) ник.* *17—18* зрьно гороушично *ник.* *19* сѣм. єсть з. *ник., въ концѣ строки видна буква* ъ *стертаго слова или же остатокъ лишнихъ буквъ.* *26—27* мъноѕ. *пропущ. въ ник.*

къ тъ день вечероу бъıвъшоу. прѣидѣмъ на онъ полъ.

LI 36 ı отъпоуштьше народъ. поѩсѧ и ѣкоже бѣ въ ладии. ı инъı же ладиѩ бѣахѫ съ нимь. 37 ı бъıстъ боурѣ вѣтрьна велиѣ. влънъı же вьливахѫ сѧ въ ладиѭ. ѣко юже погрѧзнѫти хотѣаше. 38 ı бѣ самъ на кръмѣ на възглавьници съпѧ. ı възбоудишѧ и. ı гл҃ашѧ емоу оучителю. не родиши ли ѣко погыблемь. 39 ı въставъ запрѣти вѣтроу. ı рече морю мльчи и оустани. и оулеже вѣтръ и бъıстъ тишина велиѣ. 40 ı рече имъ чьто тако страшиви есте. како не имете вѣръı. 41 ı възбоѣшѧ сѧ страхомь велиемь. ı гл҃ахѫ дроугъ къ дроугоу. къто оубо есть сь. ѣко и вѣтри и море послоушаѭтъ его.

V.

1 ı придѫ на онъ полъ морѣ. въ странѫ гадаринскѫ ⁘ 2 ı излѣзъшоу емоу ис кораблѣ. абие сърѣте и отъ гробъ ч҃къ. нечистомь д҃хмъ. 3 ıже жилиште имѣаше въ гробѣхъ. ı ни желѣзномъ ѫжемь его никтоже не можааше съвѧзати. 4 зане мъногъı кра-

Стр. 4 поѩша *зогр. ник.* *7 въ подл.* веьливахѫ. *8* погроужати се еи *ник.* *9* на дохъторѣ *зогр.* *10* гл҃аахѫ емоу *зогр.* *11—12* погъıбаемъ *зогр.* *16* не имате *зогр. ник.* *18* сь есть *зогр. ник.* *20—21* ћерћесиньскоу *ник.* *(и въ греч. т. разночтенія:* γερασηνῶν, γαδαρηνῶν, γεργεσηνῶν). *23* д. неч. *зогр. ник.* *24—25* оуж. жел. *ник.* *26* много кратъı *зогр.* многократицею *ник.*

ты пѫты и ѫжи желѣзны съва(за)нѫ сѫщю. прѣтръзаахѫ сѧ отъ него. ѫжа желѣзна и пѫта съкроушаахѫ сѧ. ı никтоже его не можааше оумѫчити. 5 и вы-инѫ день и ношть. въ гробѣхъ и въ горахъ бѣ. вьпиѩ и тлъкы сѧ камениемь. 6 оузьрѣвъ же ис҃а из далече. тече и поклони сѧ емоу.

---

7 ı възъпивъ гласомъ велиемь гл҃а. что мьнѣ и тебѣ ис҃е сн҃е б҃а вышьнѣаго. заклинаѭ тѧ бм҃ь не мѫчи мене. 8 гл҃а емоу изиди д҃ше нечистыи отъ чл҃вка. 9 ı въпрашаше и како ти естъ ıмѧ. ı гл҃а емоу леѓеонъ мьнѣ естъ ıмѧ. ѣко мъноѕи есмъ. 10 ı молѣше и мъного. да не посълетъ ихъ кромѣ страны. 11 бѣ же тоу стадо свино насомо велие при горѣ. 12 ı молишѧ и вьси бѣси гл҃ѭште. посъли ны вь свиниѩ да вь нѩ вьнидемь. 13 ı абие повелѣ имъ ис҃ъ. ı ишедъше д҃си нечистии. вьнидѫ вь свиниѩ. ı оустръми сѧ стадо по брѣгоу въ море. бѣ же ихъ ѣко дъвѣ тысѫшти. ı оутапаахѫ въ мори. 14 ı пасѫшти [сви]свиниѩ бѣжашѧ. ı вьзвѣстишѧ въ градѣ и на селѣхъ. ı придѫ видѣтъ что естъ бывъшее. 15 придѫ къ ис҃ви и видѣшѧ

Стр. 2 буквы за *въ* съвазанѫ *приписаны надъ строкою поздн. глагол. почеркомъ;* прѣтрьгати се *ник.* *3* оужемь желѣзнѣмь и поутомь скроушашати се *ник.* *10* вьзвавь *ник.* *11* ис҃е *проп. ник.* *13* гл҃ааше бо *зогр. ник.* *16* имѧ естъ *зогр.* име мнѣ есть *никол.* *23* вьнидошѧ *зогр.* вьнише *никол. а.* вьнидоу *ник. б.* *24* бѣахоу же ѣко *ник.* *25* тысашти *зогр.* *29* бывъшааго *зогр.;* придѫшѧ *зогр. (соединеніе двухъ разл. формъ).*

бѣсъновавъшааго сѧ. сѣдѧща облъчена. і съмыслѧшта имѣвъшааго легеонъ. і оубоѣшѧ сѧ 16 и повѣдѣшѧ имъ видѣвъшеи. како бысть бѣсъноуемоу. і о свиниѣхъ. 17 і начѧсѧ [сѧ] молити и. отити отъ прѣдѣлъ ихъ. 18 і въходѧштю емоу въ ладиицѫ. молѣаше и бѣсъновавы сѧ. да би съ нимь былъ. 19 іс҃ъ же не дастъ емоу. нъ гл҃а емоу иди въ домъ твои къ твоимъ. і възвѣсти имь.

LII елико ти г҃ъ сътвори и помилова тѧ. 20 і иде и начѧтъ проповѣдати въ декаполи елико сътвори емоу іс҃ъ. і вьси дивлѣахѫ сѧ. 21 і прѣѣвъшю іс҃ви въ кораби пакы на онъ полъ. събъра сѧ народъ мъногъ о немь. і бѣ при мори. 22 і се приде единъ отъ архисоунагогъ. іменемь наирь. і видѣвъ і паде на ногоу его. 23 і молѣше и мъного гл҃ѧ. ѣко дъшти моѣ на конъчинѣ естъ. да пришедъ възложи на нѭ рѫцѣ. да сп҃сна бѫдетъ и оживетъ. 24 і иде съ нимь. і по немь идѣаше народъ мъногъ. і оутнѣтаахѫ и. 25 і жена едина сѫшти въ точении кръве лѣтъ дьвѣ на (де)сѧте. 26 і много пострадавъши отъ мъно-

Стр. 3 повѣдаше *ник.* *5* начаша *зогр. ник.* *7—8* ладию *ник.* *9* и (*вм.* іс҃ же) *ник.* *11* свои кь своимь *ник.* *Стр. 1 и 11 въ концѣ стр. трудно опредѣлить,* ъ *ли или* ь *въ подлинникѣ.* *13—14* вь Девети Градь *ник.* *15* *надъ словомъ* прѣѣвъшю *кирил. прип.* ха; *зогр.* прѣѣвъшоу моу. *18—19* архисунагога *зогр. ник.* *22* възложиши *зогр. ник.* *24—25* послѣдоваашe *асс. остр.* идѣше *сав.* *26* кго (*вм.* и) *остр.*; се жена етера *зогр. асс.* и ж. нѣкаꙗ *остр.* *26—27* въ течении *асс.* *27* кръвии *остр.*; лѣтѣ *остр.*; дьвѣнасѧте *въ подл.*

гъ балии. і иждивъши вьсе свое. і ни единоѭ пользѫ обрѣтъши. нъ паче къ горе пришьдъши. 27 слъишавъши о ис҃ѣ. пришедъши въ народѣ. съ зади прикосно сѧ ризѣ его. 28 гл҃аше бо. ѣко аште прикоснѫ сѧ понѣ[нѣ] ризѣ [е]его сп҃сна бѫдѫ. 29 і абие исѧкнѫ источьникъ кръве еѩ. і разоумѣ тѣломъ ѣко цѣлѣатъ отъ ранъі. 30 і абье ис҃ъ оштюшть вь себѣ силѫ ишедъшѫ отъ него. обраштъ сѧ вь народѣ гл҃аше. кто прикоснѫ сѧ ризахъ моихъ. 31 і гл҃ашѧ емоу оученици его. видиши народъ оутнѣтаѭштъ тѧ. і гл҃еши къто сѧ прикоснѫ сѧ мънѣ. 32 і озирааше сѧ видѣти сътворьшѫѭ се .:. 33 Жена же оубоѣвъши сѧ и трепещѫшти. вѣдѫщи еже бъість еи. приде и припаде къ немоу. і рече емоу вьсѫ истинѫ. 34 ис҃ъ же рече еи дъшти вѣра твоѣ сп҃стѧ иди съ миромъ. і бѫди цѣла отъ ранъі твоеѩ. 35 І еште гл҃ѭштоу емоу придѫ отъ архисѵнагога гл҃ѭште. ѣко дъшти твоѣ оумьрѣтъ что движеши оучителѣ. 36 іс҃ъ же абие слъішавъ. слово гл҃емое. гл҃а архисѵнагогови не бои сѧ. тъкмо вѣроуи. 37 і не остави ити по себѣ ни единого

Стр. 1 врачеи *ассем.* врачевъ *остр. зогр. сав. ник.;* издаѣвъши *асс.* издавши *ник.* *3* въпадъши *ассем. остр. сав.* *5* прикосно сѧ *такъ въ подл.* *8* кръви *остр. сав.* *9* цѣла естъ *ассем.* ицѣлѣетъ *зогр. ник.* исцѣлѣ *остр.* *10* оцоути *асс.* *12—13* ризъ *зогр.* *14* вида *зогр. сав.* *16* и огладааше сѧ *остр. ассем.* *21* дьрьзаи дъщи *остр.* *22* въ миръ *ассем.* *23* І *передъ* еште, *какъ кажется, потомъ вставл.* *24* придоша *зогр.* *26* *безъ* абие *зогр.*

же. тъкмо петра и нѣкова. і ноана братра нѣковлѣ. 38 і приде въ домъ архисинагоговъ. і видѣ мльвѫ и плачѫшта сѧ. і кричѧшта мъного. 39 і въшедъ гл҃а имъ. чьто мльвите и плачете сѧ. отроковица нѣстъ оумрьла нъ съпитъ. 40 і рѫгаахѫ (сѧ) емоу. онъ же изгънавъ вьсѧ. поѩтъ оц҃а отроковицѧ и матерь. і иже бѣшѧ съ нимь. і вьниде идеже бѣ отрочѧ лежѧ. 41 і емъ за рѫкѫ отроковицѫ гл҃а еи. талитакоумъ. еже естъ съказаемое. дѣвице тебѣ гл҃ѭ въстани. 42 і абие въста дѣвица и хождааше.

LIII бѣ бо лѣтома дъвѣма на десѧте. і оужаснѫшѧ сѧ оужасомь велиемь. 43 і запрѣти имъ мъного да никтоже не оувѣстъ сего. і рече дати еи ѣсти ⁖

VI.

1 І изиде отъ тѫдоу. і приде въ отечьствие свое. і по немь идѫ оученици его. 2 і бывъши соботѣ. начѧтъ на сьнмишти оучити. і мънози слышавъше дивлѣхѫ сѧ гл҃ѭще. отъ кѫдоу се естъ семоу. і что прѣмѫдрость данаѣ емоу. і силы таковы рѫкама его бываѭтъ. 3 не

Стр. 3 і *въ* мльвѫ *въ подл. надъ строкою, о* ь *можно сомнѣваться.* 4 кличѫшта *зогр. ник.* 8 сѧ *въ подлин. пропущено.* 16 т *въ* въста *надъ строкою.* 20 дадите еи *зогр. ник.* 21 ишьдъ *зогр.;* тѫдѣ *зогр. ник.* 22 идоша *зогр.* 25 дивл. сѧ о оучении его *зогр. (по греч. т.), ник. безъ прибавки* о оуч. его. 26 кѫдѣ *зогр.;* семоу си *ник.*

сь ли естъ тектонъ сн҃ъ мариинъ. братръ же иѣковоу и оси и юдѣ и симоноу. не и ли сестры его сѫтъ оу насъ сьде. і съблажнаахѫ сѧ о немь. ⁘ 4 Гл҃аше же имъ іс҃ъ ѣко нѣстъ пророкъ бечьсти. тъкъмо въ своемь отьчьствии и въ рождении и въ домоу своемь 5 не можааше тоу ни единоѩ силы сътворити. тъкмо на мало недѫжьникъ рѫцѣ възложь исцѣли. 6 і диви сѧ за невѣрьство ихъ. і объхождаше градьцѧ оуча ⁘ 7 І призъвавъ оба на десѧте и начатъ ѩ сълати дъва нъ дъва. і дааше имъ власть на дс҃ѣхъ нечистыхъ. 8 і запрѣти имъ. да ничьсоже не вьземлѭтъ на пѫть. тъкмо жезлъ единъ. ни пиры ни хлѣба ни при поѣсѣ мѣди. 9 нъ обоувены въ сандалиѩ.

і не облачити сѧ вь дъвѣ ризѣ. 10 І гл҃аше имъ идеже колижьдо вънидете въ домъ. тоу прѣбываите доньдеже изидете отъ тѫдѣ. 11 і елико аште не приимѫтъ васъ. ни послоушаѭтъ васъ. исходѧште отъ тѫдѫ отътрасѣте прахъ иже естъ подъ ногами вашими въ съвѣдѣтельство имъ. Аминь гл҃ѭ вамъ отърадьнѣе бѫдетъ содомомъ ли гоморѣнемь. вь день сѫдънꙑи. неже градоу томоу. 12 і ишедъше проповѣдаахѫ да покаѭ-

Стр. 6 безь чти *ник.* *10* възложи р. и ицѣли *зогр. ник. б.* *14* два на два *ник.* *18* единъ *или* единь, *определить трудно.* *22* иждеже колижьдо *зогр.* *24* елико *безъ* аште *остр.* *30* или гоморомъ *остр.* *32 къ слову* ишедъше *надстрочная кирил. прип.* зъ.

тъ сѧ. 13 і бѣсы мъногы изгонѣахѫ. і мазаахѫ олеемъ мъногы недѫжьны и исцѣлѣахѫ ·:· 14 І оуслышавъ цс̄ръ иродъ слоухъ іс̄въ. ѣвѣ бысть имѧ его. і гл̄аше ѣко иоанъ кръстѧи въста отъ мрътвыхъ. і сега ради силы дѣѭтъ сѧ о немъ. 15 іни же гл̄ахѫ ѣко илиѣ естъ. ѣко единъ отъ пр̄къ. 16 слышавъ же иродъ рече. ѣко егоже азъ оусѣкнѫхъ иоана сь естъ. тъ въста отъ мрътвыхъ.

17 Тъ бо иродъ посълавъ ѩтъ иоана. і съвѧза и въ темьници. іродиѣды ради жены филипа братра своего. ѣко ожени сѧ еѭ. 18 гл̄аше бо иоанъ иродови. не достоитъ тебѣ имѣти жены филипа братра своего. 19 іродиѣ же гнѣвааше сѧ на нь. і хотѣаше и оубити и не можааше. 20 іродъ бо боѣаше сѧ иоана.

LIV вѣдъі и мѫжа праведъна и ст̄а. и хранѣаше и. і послоушаѩ его мъного творѣше. і въ сласть его послоушааше.

21 і приклоучьшю сѧ дьни потрѣбъноу. егда иродъ рождъствоу своемоу вечерѭ творѣаше кънѧѕемъ своимъ и тысѫщьникомъ. і старѣишинамъ галилеискамъ. 22 и въшедъши дъштери еѩ иродиѣдѣ. і плѧсавъши

Стр. 1 изганѣахѫ *зогр.* *2* олѣомь *зогр.* елеемь *остр.* *4* иродь ц̄рь *остр. ассем.;* ꙗвѣ бо *остр. зогр. ассем.* *5—6 безъ* кръстаи *ассем.* *6—7* сега *такъ въ наш. текстъ.* *8 надъ словами* ѣко единъ *приписка кирил.* ини же гл̄ахоу *и въ концѣ строки еще надстрочная приписка* ѥсть, *зогр. ассем. остр.* ꙗко пророкъ ѥсть, ꙗко ѥдинъ отъ пророкъ *(асс. прибавл.* есть*).* *12—13* съвѧзавъ и въсади въ тьмьницѫ *остр. (по инымъ греч. т.).* *17* твоѥго *остр.* *18* оуб. и *ассем.* *20* вѣдъи *(не* вѣдъ и*)* мѫжа пр. *ассем.* *21* послоушавъ *ник.* *22* слоушааше *зогр.* *23* прилоучьшоу *остр.*

и оутождъши иродоки. і къзлежаштиимъ съ нимъ. рече ц҃рь дѣвици проси оу мене емоуже аште хоштеши и дамъ ти. 23 і клатъ сѧ еи. ѣко егоже аште просиши дамь ти. до полъ ц҃рс҃тиѣ моего. 24 она же ишедъши рече къ матери своеи. чесо прошѫ. она же рече главы иоана кр҃стителѣ. 25 і кьшедъши абие съ тъштаниемь къ ц҃рю. проси г҃лѭшти хоштѫ да даси ми. отъ него на блюдѣ главѫ иоана крьстителѣ. 26 і прискрьбенъ быстъ ц҃рь за клатвы. и възлежаштиихъ съ нимъ. не въсхотѣ отърешти сѧ еи. 27 і абие посълавъ ц҃рь воина. повелѣ принести главѫ е(го) 28 онъ же шедъ оусѣкнѫ и вь[вь] тем(ь)ници. і принесе главѫ его на мисѣ и дастъ ѭ дѣвици. і дѣвица дастъ ѭ матери своеи. 29 и слышавъше оученици его. възѧсѧ троупъ его и положишѧ и въ гробѣ. 30 и събьрашѧ сѧ ап҃ли къ и҃соу. і възвѣстишѧ емоу вьсѣ елико сътворишѧ и елико наоучишѧ 31 І рече имъ придѣте вы сами въ поусто мѣсто едини. і почините мало. б[ѣ]ѣахѫ бо приходѧштии. і отходѧштеи мъноѕи. і не бѣ имъ коли понѣ ѣсти. 32 і идѫ въ поусто мѣсто

Стр. 4 безъ аште *ассем.* *6* пѣдъши *остр. ассем.* *10—11* да ми даси оусѣченѫ на блюдѣ *зогр.* да ми даси сицѣ на бл. *ник.* сенци на бл. *остр.* да даси ми сенци *асс.* *13* за клатвѫ *асс. ник.*; и възлежащии *асс.* *15—16* посъла ц҃рь мечьника *остр.* спекоулатора *ассем. ник.* *16 въ концѣ строки въ* его *буквы* го *не видны и прибавл. здѣсь по смыслу.* *18* на блюдѣ *всѣ прочiе.* *19 безъ* ѭ *зогр.* *20 безъ* ѭ *ассем.* *21* придоша и възаша *зогр. остр.* придѫ и възаша *асс. ник.* *25—26* поусто *пропущ. въ зогр.* *29* идоша *зогр.*

кораблемь единии. 33 и видѣшѧ ѩ идѫ-
штѧ. і познашѧ ѩ мъноѕи. і пѣ-
ши отъ вьсѣхъ градъ притѣшѧ та-
мо. и варишѧ ѩ. 34 и шедъ і͠съ видѣ
народъ мъногъ. і мили емоу бы-
шѧ. зане бѣхѫ ѣко овьцѧ не имѫ-
штѧ пастырѣ. і начѧтъ оучи-
ти ѩ мъного. 35 і оуже часоу мъногоу
минѫвъшоу ·:· Пристѫпьше къ немоу
оученици его гл͠ашѧ. ѣко поусто естъ
мѣсто. і юже година минѫ. 36 отъпоу-
сти ѩ да шедъше въ окрьстьниихъ се-
лѣхъ. і вьсехъ коупѧтъ себѣ. хлѣ-
бы. не имѫтъ бо чесо ѣсти. 37 онъ же
отъвѣштавъ рече имъ. дадите имь
вы ѣсти. і гл͠ашѧ емоу. да шедъше
коупимъ дъвѣма сътома пѣнѧ-
ѕъ хлѣбы. і дамь имъ ѣсти.
38 онъ же гл͠а имъ. колико имате хлѣ-
бъ. ідѣте и видите. і оувѣдѣвъше
гл͠ашѧ. пѧть хлѣбъ и дъвѣ рыбѣ.
39 і повелѣ имъ посадити вьсѧ наро-
ды........ на сподъı на трѣвѣ
зеленѣ. 40 і възлегѫ на лѣхы на лѣ-
хы.

LV по сътоу и по пѧти десѧтъ. 41 и приемъ пѧ-
ть хлѣбъ и дъвѣ рыбѣ. възрѣвъ
на н͠бо бл͠гсави. і прѣломи хлѣбы.

Стр. 1—2 ѣдоуште *никол.* *3* тѣшѧ *зогр.* прихождахоу *ник.* *4* і͠ ишь-дъ *зогр.* *7* пастоуха *зогр.* *8—9* и мин. ч. *зогр.* ч. много бывшоу *ник.* *9—10* пристоупише .. и глаголахоу *ник.* *13 послѣ* лѣхъ *слѣдующія слова написаны по подчищенному.* *17—18 въ* пѣнѧѕъ *буква* ѕ *передѣлана изъ* ц — *описка важная относительно произношенія.* *18* хлѣбы *проп. въ ник.* *19* к. хл. им. *ник.* *22* ѩ вся *зогр., только* е *ник.* *23* на сподѣ на сподѣ *ник., на выскобленномъ мѣстѣ вѣроятно были слова* на сподъı *согласно съ греч. текст.* συμπόσια συμπόσια. *24* възлегошѧ *зогр.* *26 въ* сътоу *буква* оу (ѹ) *передѣлана изъ первоначальнаго* о (э); приимъ *зогр.*

і даѣше ѹченикомъ своимъ. да полагаѭтъ прѣдъ ними. і обѣ рыбѣ раздѣли вьсѣмъ. 42 і ѣшѧ вьси и насытишѧ сѧ. 43 і вьзѧсѧ ѹкроухъ дъва на десѧте коша исплънь и отъ рыбоу. 44 ѣдъшихъ же бѣ хлѣбы. пѧть тысѫшть мѫжь. 45 і абие ѹбѣди ѹченикы своѩ вънити въ корабь. і варити и на ономъ полоу къ видъсаидѣ. доньдеже самь отъпоуститъ народы. 46 і отърекъ сѧ имъ иде въ горѫ помолитъ сѧ ⁘ 47 І вечероу бывъшю. бѣ корабъ по срѣдѣ морѣ. а сь единъ на земи. 48 і видѣвъ ѩ стражджштѧ въ гребении. бѣ бо противенъ вѣтръ имъ. і при четврътѣи стражи ноштънѣи. приде къ нимъ по морю ходѧ. і хотѣ ѩ минѫти. 49 они же видѣвъше и по морю ходѧштъ. непьштевашѧ призракъ быти. і възъвашѧ 50 вьси бо видѣшѧ и и вьзмѧшѧ сѧ. онъ же абие гл҃а съ ними и рече имъ. дръзаите азъ есмъ не боите сѧ. 51 і вьниде къ нимъ вь корабь. і ѹлеже вѣтръ. і ѕѣло излиха въ себѣ дивлѣахѫ сѧ и ѹжасаахѫ сѧ. 52 не разоумѣшѧ бо о хлѣбѣхъ. нъ бѣ срьдьце ихъ окаменено. 53 і прѣѣвъше придѫ на землѭ ꙉенисаретъскѫ и присташѧ ⁘

---

54 Ішедъшемъ же имъ ис кораблѣ абие по-

Стр. 4 вьзѧша *зогр.* *5* кошници *ник.* *6* и бѣше ѣд. хл. *ник.* *9 вм.* къ *было* въ, *но* в *стерто* а к *прип. надъ строкою, повидимому современн. почеркомъ.* *11* на гороу *ник.* *12* вечеръ *зогр.*; бѣ бо *зогр.* *15* вѣтръ противьнъ *зогр. ник.* *17—18* мин. ѩ *зогр.* хот. мин. ѩ *нѣтъ въ никол. а.* *19* прѣзрѣние *никол. а.* *21* възматоша сѧ *зогр.* *24—25 безъ* излиха *ник.* *25* въ себѣ *проп. зогр. ник.* *27—28* приѣхавъше придоша *зогр.* *30 къ слову* ішедъшемъ *надстр. кир. прип.* зь.

знашѧ и. 55 і прѣтѣкшѧ вьсѫ странѫ тѫ. і начѧсѧ приносити на одрѣхъ болѧщѧѩ. ідеже слꙑшаахѫ и ѣко тоу есть. 56 і ѣможе колижъдо въхождааше. вь вьси ли въ градꙑ ли въ села. на распѫтихъ полагаахѫ недѫжънꙑѩ. і молѣахѫ и. да понѣ вьскрилии ризꙑ его прикоснѫтъ сѧ. і елико аште прикасахѫ сѧ емь съпасени бꙑваахѫ.

VII.

1 і събърашѧ сѧ къ немоу фарисеи. и едини отъ кънижъникъ пришедъше отъ иероусл҃ма. 2 і видѣвъше единꙑ отъ оученикъ его. нечистама рѫкама. си рѣчь не оумьвенама ѣдѫштѧ хлѣбꙑ зазьрѣахѫ. 3 фарисеи бо и вьси июдеи. аште не оумꙑѭтъ рѫкоу тържште не ѣдѧтъ. дръжѧще прѣдание [е] старецъ. 4 и отъ коуплѧ аште не покѫпѧѭтъ сѧ не ѣдѧтъ. і ина мъного сѫтъ ѣже приѩсѧ дръжати. кръштениѣ стькльницамъ и чьваномъ. і котьломъ и одромъ ⁘ 5 По томь же въпрашаахѫ и фарисѣи и кънижьници. по чъто не ходѧтъ оученици твои по прѣданию старецъ. нъ не оумъвенама рѫкама ѣдѧтъ хлѣбъ. 6 онъ же отъвѣштавъ рече и-

Стр. *1* обидошѧ *никол.* *2* начеше на одр. б. прин. *ник.* *9—10* спасахоу се *ник.* *11* етери. *ник.* *13* видѣшѧ *зогр.*, етери *ник.* *17* оумываѭтъ *зогр.* аште не тр. оумыють р. *ник.* *21* приѩшѧ *зогр.*

мъ ⁖ ѣко добрѣ прорече исаиѣ о васъ.
лицемѣри. ѣкоже естъ псно. сии лю-
LVI дие оустънами мѧ чътѫтъ. а срь-
дьце ихъ кромѣ отъстоитъ отъ ме-
не. 7 въ соуе же чътѫтъ мѧ. оучѧще
оучениѣ заповѣдии чловѣческъ. 8 о-
ставьше во заповѣдь б҃жиѭ. дръ-
жите прѣданиѣ чл҃вчска. кръште-
ниѣ чъваномъ и стькльницамъ.
і ина подобъна такова мънога [тво]
творите. 9 І гл҃аше имъ добрѣ отъ-
метаате сѧ заповѣди б҃жиѩ. да
прѣдание ваше съблюдете ⁖ 10 Мо-
си во рече чьти отъца своего и ма-
терь своѭ. і иже зълословитъ о-
тьца ли матерь съмрътьѭ да
оумьретъ. 11 вы же гл҃те аште рече-
тъ чл҃къ отьцоу ли матери корван:-
еже естъ даръ. і еже аште отъ мене
польѕевалъ еси. 12 і к томоу не оста-
влѣа(те) его. ничьсоже сътворити о҃цю
своемоу. ли матери своеи. 13 прѣстѫ-
паѭште слово б҃жие. прѣдааниемь
вашимъ еже прѣдасте. і подобъна
такова мънога творите. 14 и призъ-
вавъ вьсь народъ гл҃аше имъ. по-
слоушаите мене вьси и разоумѣва-
ите. 15 ничьтоже естъ еже отъ вьнѣ-
ждоу чл҃вка. въходѧ во нь можетъ
оскврънити и. нъ исходѧштаа из не-

Стр. 1 въ правъдѫ добрѣ прор. *зогр.* *3* чьт. мѧ *зогр.* *4* далече *зогр.*, ***ник. согл. съ наш.*** *6* заповѣди чловѣчьские ***ник.*** *9* кръчагомъ *зогр.*, ***ник. согл. съ наш.*** *10 буквы* тво *стерты.* *11—12* отъмѣтаете сѧ *зогр.* *14—15* твоего, твоѭ *зогр.* *21* те *въ* оставлѣате *приписано надъ строкою.* *28* нѣстъ *зогр.; безъ* отъ *зогр.* *29* не мож. *зогр.* *30* в *въ* оскврънити *прип. надстр.* *30 и 1 стр. на слѣд. стр.* из него та *пропущ. въ зогр.*, ***ник. а только*** та, ***ник.*** *б* ѡтъ него та.

го та сѫтъ ск҃врънѧштаа чл҃ка. 16 Аще къто иматъ оуши слъышати да слъышитъ. ⁘ 17 І егда вьниде въ домъ отъ народа. въпрашаахѫ и оученици его о притъчи. 18 і гл҃а имъ. тако ли и вы не разоумиви есте. не разоумѣате ли ѣко вьсѣко еже из вънѹ въходитъ въ чл҃вка. не можетъ его оскврънити. 19 ѣко не въходитъ емѹ къ срьдце нъ въ чрѣво и сквозѣ афедронъ исходитъ. істрѣблѣѩ вьсѣ брашъна. 20 гл҃аше же ѣко исходѧштее отъ чл҃вка то скврънитъ чл҃вка. 21 із оутрьѭдѫ бо отъ ср҃дца члв҃чка помъышлениѣ исходѧтъ. прѣлюбодѣаниѣ любодѣаниѣ. оубиства 22 татьбы. обидъи лѫкавъство. льсть стоудодѣание. око лѫкавъно власфимиѣ. гръдыни безоумье. 23 вьсѣ си зъла из ѫтрь исходѧтъ. і скврънѧтъ чл҃вка. 24 І отъ тѫдоу въставъ иде въ прѣдѣлы тyрьскы и сидоньскы. і въ домъ въшедъ. не хотѣаше да би и къто чюлъ. і не може оутаити сѧ ⁘ 25 Слышавъши бо жена о немь. еѩже дъшти имѣше дх҃ъ нечистъ. Пришедъши припаде къ ногама его. 26 жена же бѣ пога-

Стр. 6 разоумьливи *зогр.*; *въ* есте *буква* т *надъ стр. прип.* *10—11* афредонъ *зогр.* апендронь *ник.* *12—13* исходештаѣ та *ник. а.* *13—14 въ* из оутрьѩдѫ *буква глагол.* оу *передѣлана потомъ въ глагол.* ж. *14* отъ ср. чл. *пропущ. въ ник. а.; въ* отъ *буква* о *надъ строк.* *15* пом. зълаѣ *зогр. ник.* *17 въ* обидъи *буква* ъ (ⰵ) *надъ строкою;* лѫкавьства *зогр. ник.* *17—18* льсты *ник.* *18* лѫкаво *зогр.* *19* хоулєние *зогр.* *20* зълаѣ из ѫтриі *зогр.* *21 послѣ* чл҃вка *въ зогр. прибавлено:* иже иматъ оуши слъышати да слъышитъ, *въ никол. нѣтъ этой прибавки.* *23—24* выш. въ д. *зогр. ник.* *24* никтоже ч. *ник.*

нꙑни. сѵрофоникиссанꙑни ро-
домь. ꙇ молѣаше и да ижденетъ
бѣсъ из дъштере-ꙗ. 27 ис҃ъ же рече-и. оста-
ни да пръвѣе насꙑтѧтъ сѧ чада.
нѣстъ бо добро отѧти хлѣба чадо-
мъ. ꙇ псомъ поврѣшти. 28 она же отъ-
LVII вѣштавъши рече емоу еи г҃и. ꙇбо и пси
подъ трапезоѭ ѣдѧтъ отъ кроупицъ
дѣтескъ. 29 ꙇ рече еи за слово се иди. ꙇ-
зиде бѣсъ из дъштере твоеѩ. 30 ꙇ шедъ-
ши домови обрѣте отроковицѫ лежѧщѫ
на одрѣ и бѣсъ ишедъшь. 31 ꙇ пакꙑ и-
шедъ ис҃ъ. отъ прѣдѣлъ тѵръскъ и сѵ-
доньскъ. приде на море галилеиско.
междю прѣдѣлꙑ декапольскꙑ.
32 ꙇ привѣсѧ къ немоу глоуха гѫгъника.
ꙇ молѣахѫ и да възложитъ на нь рѫ-
кѫ. 33 ꙇ поемꙑ-и единъ отъ народа. въ-
ложи пръстꙑ своꙗ въ оуши его. ꙇ
плинѫвъ коснѫ и въ ѩ҃зкъ. 34 ꙇ възърѣ-
въ на н҃бо въздъхнѫ. ꙇ г҃ла емоу еффа-
та. еже естъ развръзи сѧ. 35 ꙇ абье ра-
зврѣсте сѧ слоуха его. ꙇ раздрѣши сѧ
ѫза ѩ҃зка его. ꙇ г҃лаше чисто. 36 ꙇ за-
прѣти имъ да никомоуже не повѣдѧ-
тъ. еликоже имъ тъ заповѣдааше.
они паче излиха проповѣдаахѫ. 37 ꙇ прѣ-

Стр. 2—3 да бѣсь ижд. *ник.* *7* ибо пси *зогр.* *8* трепезоѭ *зогр.* *9* дѣти *ник.* *10* изидеть *ник. а.* *11* вь домь свои *ник.* *13 въ* тvръскъ *буква* v (ⱛ) *передѣлана изъ* оу (ⱆ). *14* въ море *зогр.* *16* приведошѧ *зогр. ник. остр. сав.;* глоухъ гѫгънивъ *зогр., сав. согл. съ наш.,* глоуха и нѣма *остр. асс. ник.* *17* мол. кго *остр.* *18* кдиного *остр. ассем. ник. сав.* *18—19* вьдѣ *ассем. ник.;* прьстъ *(безъ* свои*) сав.* прьсть свои *ник.* *20* въ ѩз. кго *остр.* *21* въздъхнѫвъ *зогр. остр.* *22—23* развръзоста *остр. сав.* развръзосте *зогр.* разврѣстѧ *ник.* *24* право *(вм.* чисто*) ник.* *26* запрѣштааше *зогр. ник. остр.* запрѣщашетъ *сав.* запрѣти *ассем.* *27 безъ* излиха *сав.*

излиха дивлѣахѫ сѧ гл҃ѭште. добрѣ вьсе творитъ. [і] глоухыѩ творитъ слышати. і нѣмыѩ гл҃ати ⁘ к҃ ⁘ ⁘

VIII.

1 Въ ты дьни пакы мъногоу сѫштоу народоу. і не имѫштемъ чесо ѣсти. призъвавъ оученикы своѩ іс҃ъ. гл҃а имъ. 2 милъ ми естъ народосъ. ѣко юже три дьни присѣдѧтъ мьнѣ. і не имѫтъ чесо ѣсти. 3 і аште отъпоущѫ ѩ не ѣдъшѧ въ домы своѩ. ослабѣѭтъ на пѫти. дроузии бо ихъ из далече сѫтъ пришъли. 4 і отъвѣшташѧ емоу оученици его. отъ кѫдоу сьѩ можетъ къто (сьде) насытити хлѣбъ на поустыни. 5 і въпроси ѩ колико имате хлѣбъ. они же рѣшѧ седмь. 6 і повелѣ народоу възлешти на земи. і приемъ седмь тѫ хлѣбъ. хвалѫ въздавъ прѣломи. і даѣше оученикомъ своимъ да прѣдълагаѭтъ. і положишѧ прѣдъ народомъ. 7 і имѣахѫ и рыбицъ мало. і ты благословивъ рече. прѣдъложите и ты. 8 ѣсѧ же и насытишѧ сѧ. і възѧсѧ избытъкы оу-

Стр. 1 прѣизлише *остр.* лихо *сав.* *2* і *написано, но потомъ стерто, зогр. ассем. сав.* и, *остр. безъ* и; *вм.* творитъ *въ ассем.* сътвори. *4—5* м. нар. сѫштю *зогр. ник.* *6* ис҃. оуч. св. *зогр.* *11* етери *ник.;* отъ нихъ *зогр. ник.* *14* сьде *прип. мал. букв. надъ строкою;* мож. сиѩ нас. хлѣба *зогр., ник. согл. съ нашимъ, только* вьзможеть вь поустыни *ник.* *17* земли *зогр.;* приімъ *зогр.* *18* тѫ *пропущ. ник.* *20* прѣдьполагаѭтъ *зогр.* *21* и *передъ* рыб. *проп. въ зогр. ник.* *22* благословешть *ник.* *23—24* ѣша, вьзѧша *зогр. ник.*

кроухъ седмь кошьницъ. 9 бѣ же ѣдъши-
нихъ ѣко четꙑри тꙑсѧшта. ι отъ-
поусти ѩ ⁖ 10 Ι абие вълѣзъ въ корабъ
съ оученикꙑ своими. приде въ стра-
нꙑ далъманоутанъскꙑ. 11 ι изи-
дѫ фарисѣи и начѧсѧ сътѧзати сѧ
съ нимь. искѫште отъ него знаме-
ниѣ съ нбсе искѫшаѭште и. 12 ι въ-
здъхнѫвъ дхомь своимъ гла. чъ-
то родось знамениѣ иштетъ. ами-
нь глѭ вамъ. аште дастъ сѧ родоу
семоу знамение. 13 ι оставь ѩ вьлѣ-
зъ пакꙑ въ корабь иде на онъ полъ.
14 ι забꙑшѧ вьзѧти хлѣбꙑ. ι ра-
звѣ единого хлѣба не имѣахѫ съ со-
боѭ въ корабли ⁖ 15 Ι прѣштааше имъ
глѧ. видите блюдѣте сѧ отъ кваса
LVIII фарисѣиска. ι отъ кваса иро-
дова. 16 ι помꙑшлѣахѫ дроугъ
къ дроугоу глѭште. ѣко хлѣбъ не
имамъ. 17 ι разоумѣвъ исъ гла
имъ. что помꙑшлаате ѣко хлѣ-
бъ не имате. не ю ли чюете ни разоу-
мѣете еште. окаменено ли има-
те срдце ваше. 18 очи имѫште не ви-
дите. ι оуши имѫште не слꙑшите.
ι не помьните ли. 19 егда пѧть хлѣ-
бъ прѣломихъ вь пѧть тꙑсѧщь.
ι колико кошъ оукроухъ приѩсте. гла-
шѧ емоу дъва на десѧте. 20 ι егда се-
дмь въ четꙑрі тꙑсѧшта. ко-

Стр. 1 бѣхоу *ник.* *4—5* вь горы *ник.* *6* начѧшѧ *зогр. ник.* *13* иде паки вь кор. *ник.* *23* оу *(вм.* ю*) зогр.* *24* еште *пропущ. въ зогр. ник.* *28* въ *ли или* вь, *сомнительно.* *29* копьниць *ник.;* вьзѧсте *зогр.* *30—31* седмиѭ *зогр.* *31* .д. тысоуштамь *ник.*

лико кошьницъ исплънениѣ оукроухъ възѧсте. они же рѣшѧ седмь. 21 і гл҃ааше имъ како не разоумѣсте ·:· 22 і приде къ видъсаидѫ. і привѣсѧ къ немоу слѣпа. і молѣахѫ и да и коснетъ. 23 і емъ за рѫкѫ слѣпааго. ізведе и вънъ із вьси. і плинѫ на очи его и възложи рѫцѣ на нь. въпрашаше и аште чьто видитъ. 24 і възьрѣвъ гл҃аше. зьрѭ чловѣкъı ѣко дрѣво виждѫ ходѧшта. 25 по томь же пакы възложи рѫцѣ на очи его. і сътвори и прозьрѣти. і оутвори сѧ и оузьрѣ вьсѧ свѣтьло. 26 і посъла и къ домъ его гл҃ѧ. ни вь ве[ве]сь вьниди. ни повѣждь никомоуже вь вьси. ·:· 27 ізиде же ис҃ъ и оученици его. въ вьси кесариѭ филиповы. і на пѫти въпрашааше оученикы своѧ гл҃ѧ имъ. кого мѧ гл҃ѭтъ чл҃вци быти. 28 они же отъвѣшташѧ. ови иоана кр҃стителѣ. і ини илиѭ. а дроуѕии единого отъ пр҃къ. 29 і тъ гл҃а имъ вы же кого мѧ гл҃те быти. отъвѣштавъ же петръ гл҃а емоу. ты еси х҃ъ. 30 і запрѣти имъ да никомоуже не гл҃ѭтъ о немъ. 31 і начѧтъ оучи-

Стр. 2—3 гл҃а имъ. не оу ли разоумѣете *зогр. ник. (подобно въ гр. текстѣ* οὔπω *или* πῶς οὔπω). *4* приведошѧ *зогр. ник.* *6* имъ *(вм.* емъ*) зогр.* *10* виждѫ *зогр., ник. согласно съ нашимъ;* чловѣкъı *можетъ быть въ смыслѣ подлинника* чловѣкъ и. *11* дрѣвье *ник.* *15—16 пробѣлъ въ строкахъ отъ того, что пергаменный листъ не цѣлъ.* *19* въ вьсь *зогр. ник.* въ странѫ *ассем., остр. сав. согласно съ нашимъ текстомъ.* *22* гл҃сте *зогр.* *23* отъвештавьше рѣше *ник. а.* *24* ови же *сав.* *29* начѧ *сав.*

ти ѩ. ѣко подобаатъ сн҃оу чл҃вчскоу-
моу. мъного пострадати и искоу-
шеноу быти отъ старецъ и аръхи-
ереи и кънижъникъ и оубьеноу бы-
ти. і трети день въскрьснѫти. ·:· к҃
32 І не обиноуѩ сѧ слово глаголаашє.
і приемъ і петръ начѧтъ прѣти-
ти емоу. 33 онъ же обраштъ сѧ и въ-
зьрѣвъ на оученикы своѩ. за-
прѣти петрови гл҃ѧ. іди за мъ-
ноѭ сотоно. ѣко не мыслиши ѣ
сѫтъ бж҃ѣа. нъ ѣже сѫтъ чло-
вѣчьскаа ·:· 34 і призъвавъ наро-
ды съ оученикы своими рече и-
мъ. ·:· Іже хоштетъ по мьнѣ ити
да отъвръжетъ сѧ себе. і възь-
LIX метъ крстъ свои и грѧдетъ по мьнѣ
35 іже бо аште хоштетъ дш҃ѫ сво(ѭ) сп҃сти
погоубитъ ѭ. іже бо аште погоубитъ
дш҃ѫ своѭ мене ради и евн҃лиѣ тъ
сп҃стъ ѭ. 36 каа бо польꙃа естъ чл҃коу
аште приобрѧщетъ весь миръ. і отъще-
титъ дш҃ѫ своѭ. 37 что бо дастъ чл҃къ
ізмѣнѫ на дш҃и своеи. 38 іже бо аште по-
стыдитъ сѧ мене и моихъ словесъ.
въ родѣ семь прѣлюбодѣимъ и грѣшъ-

Стр. 5 по трехъ дьнехъ *ассем. остр. ник., сав. согл. съ нашимъ.* *10* петроу *ник.* *12 безъ второго* сѫтъ *ник.* *15* вь слѣдъ мене *сав.; въ* мьнѣ *нельзя разобрать,* ь *ли или* ъ *въ подл.* *17* по м. гр. *ассем. ник.* идетъ по мнѣ *сав.* *18* аште *проп. ник. сав.*, съп. д. св. *ассем.;* ѭ *въ* своѭ *пропущ. въ подлинникѣ.* *19* і иже пог. *зогр.* а иже п. *всѣ проч.* *20* тъ *пропущ. въ ник. ассем.* *21* каѣ польꙃа чл. *ассем., остр. согл. съ нашимъ.* *22* приобрѣсти *ассем. остр. ник.;* и вьсь миръ *зогр.* вьсего мира *ассем., сав. согл. съ нашимъ.* *22—23* отъщетити *ассем. остр.* *24* за дш҃ѫ своѭ *зогр. (прочіе согл. съ наш.);* иже бо пост. *зогр. ассем., остр. согл. съ нашимъ.* *25* слов. м. *ник.* *26 и стр. 1 на слѣд. стр.* грѣшьнѣмь *зогр.* грѣшънѣамъ *ассем.*

нѣемь. і сн҃ъ чл҃вчскъ постыдитъ сѧ его. егда придетъ въ славѣ о҃тца своего. съ анѣлы ст҃ыими.

IX.

1 аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко сѫтъ едини отъ сьде стоꙗштиихъ. іже не имѫтъ вькоусити сьмрьти. дондеже видѧтъ цс҃ртвие бж҃ие пришедъше[дъше]е вь силѣ .⁘. к҃. .⁘. 2 і по шести денъ поѩтъ іс҃ъ. петра и иѣкова и иоана. і вьзведе ѩ на горѫ высокѫ едины. і прѣобрази сѧ прѣдъ ними. 3 і бышѧ ризы его льштѧштѧ сѧ бѣлы ѕѣло ѣко снѣгъ. ѣцѣхъ не може гнафеи на земи тако оубѣлити. 4 і ѣви сѧ имъ илиѣ съ мосеемъ. і бѣашете гл҃аголѭшта сі҃мъ. 5 і отъвѣштавъ петръ гл҃а іс҃ви. равь(ви) добро естъ намъ сьде быти. і сътворимъ три скиниѩ. тебѣ единѫ и мосеові единѫ. і илии единѫ. 6 не вѣдѣаше бо что гл҃тъ. пристрашьни бо бѣахѫ. 7 і быстъ же облакъ осѣнѣѩ ѩ. и приде гласъ из облака. сь естъ сн҃ъ мои вьзлюбленъı по-

Стр. 3 передъ аминь *во всѣхъ текстахъ:* и гл҃лааше *(сав.* гл҃а*)* имъ. *4 безъ* ѣко *всѣ прочіе;* етери *зогр. никол. ассем.* дрѹзиі *сав., остр. согласно съ нашимъ. 5 въ* стоꙗштиихъ *второе* и *надъ строкою. 6* оузьрать *остр. асс. ник. 7 послѣднее* е *въ словѣ* пришедъшее *стерто. 10* сцѣгло (особь) едини *ник. 11* р. его быше *ник. 13* не можетъ *зогр. ник.;* на земл҃ѣ *зогр. 14* бѣлити *зогр.* тако оубѣл. на земли *ник. 15* быста *ник. 16 въ подлинникѣ* равь *съ надписаннымъ глагол.* в. *17 безъ* естъ *зогр. 18* кровы *зогр.* сѣни *ник.; въ словѣ* единѫ *глаг. буква* ѫ *передѣлана потомъ изъ глагол.* о (э). *21* і *въ подл. стерто.*

слоушаите его. 8 і вънезаапѫ възьрѣкъше никогоже не видѣшѧ. тъкъмо нъ і͞иса единого съ собоѭ. 9 съходѧштемъ же имъ съ горы. запрѣти имъ да никомоуже не повѣдѧтъ ѣже видѣшѧ. тъкмо егда с͞нъ чл͞вчскыи въскрьснетъ из мрътвыхъ. 10 і оудръжашѧ слово вь себѣ. сътѧзаѭште сѧ что есть еже из мрътвыхъ въскръснѫти. 11 и въпрашаахѫ и г͞лѭште ѣкоже г͞лѭтъ кънижьници. ѣко илии подобаатъ прѣжде прити. 12 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. илиѣ оубо пришедъ прѣжде оустроитъ вьсѣ. і како естъ писано о с͞нѣ чловѣчьсцѣемь. да мъного постраждетъ и оуничьжатъ і. 13 нъ г͞лѭ вамъ ѣко илиѣ приде. и сътворишѧ емоу елико хотѣшѧ. ѣкоже есть писано о немь. 14 і пришедъ къ оученикомъ. видѣ народъ мъногъ о нихъ. і кънижьникы сътѧзаѭштѧ сѧ съ ними. 15 і абье вьсь народъ видѣвъше и оужасѫ сѧ. и прирыштѫште цѣловаахѫ и. 16 і въпроси кънижьникы. чъто сътѧѕаате сѧ вь себѣ. 17 і отъвѣштавъ единъ отъ народа рече.

LX оучителю привѣсъ

Стр. 2—3 тъкъмо нъ: *описка вм.* къ томоу нъ, *какъ въ зогр. ник.* *7—8* изъ мръ. въскр. *зогр. никол.* *8* сл. оудр. *никол.; въ* мрътвыхъ *буква* р *надъ строкою.* *11 безъ второго* и *зогр.* *12 вм.* ѣкоже: ѣко *зогр. ник.* *13* прити прѣжде *зогр. ник.* *16 и 21* псано *зогр.* *18* и похоулеть и *(вм.* и оунич. и*) ник.* *20* вьсхотѣше *ник.* *24—25* вьси народи *ник.* *30* приведохъ *остр. сав.*

сн҃ъ мои къ тебѣ. і-
мѫштъ дх҃ъ нѣмъ. 18 і
иже аште колижъдо и-
меть і. разбиваатъ і
и пѣны тѣштить. і скрь-
жьштетъ зѫбы свои-
ми. и оцѣпѣнѣатъ. і рѣхъ
оученикомъ твоимъ. да и-
жденѫтъ і и не възмогѫ.
19 онъ же отъвѣштавъ емоу
гл҃а ⁘ ѡ роде невѣрънь доколѣ
въ васъ бѫдѫ. доколѣ тръ-
плѭ вы. принесѣте и къ мънѣ
20 и принѣсѧ и къ немоу. і видѣвъ і
дх҃ъ абие сътрѧсе и. і падъ на зе-
ми валѣаше сѧ пѣны тѣштѧ. 21 і
въпроси ис҃ъ от҃ца его. колико лѣтъ
естъ одъ нелиже се бысть емоу.
онъ же рече из отрочинъі. 22 и мъножи-
цеѭ і въ огнь въвръже. і въ водѫ
да и би погоубилъ. нъ аште что мо-
жеши помози н(а)мъ. милосрдовавъ
о насъ. 23 іс҃ же рече емоу. еже аште мо-
жеши вѣровати. вьсѣ възможъна
вѣроуѭштюмоу. 24 і абие възъпи-
въ отець отрочѧте съ слъзами
гл҃аше. вѣроуѭ г҃и помози моемоу

Стр. 1 сына моего *ассем.* *2* нѣмъ и глоухъ *сав.* *3* иже идеже аште *ассем.* иже идеже колижьдо *остр.* *4* разбиеть *сав.*, *въ остр. и ассем. этого глагола нѣтъ.* *5* скрьгыцѧ *сав.; ь въ* скрь *надъ строкою.* *7* оцѣпѣнѣваеть *ассем.;* рекохъ *остр.* *9* възмогошѧ *остр.* *12—13* вы тръп. *асс.* *14* принесошѧ *остр. сав.* *15—16* земл҃и *зогр. остр.* *17* ис҃ *пропущ. сав.* *18* одъ *въ подл.* *19* рече емоу *зогр.* *19—20* мъногашьды *остр.* многащи *сав.* *20* въ о. въвр. и *асс.* *21* да бы пог. и *остр.* да и бъ потопилъ *сав.* *22* намъ: *въ подл.* нъ *съ надстрочнымъ* м: ми *сав.* *23 безъ* еже *сав.* *25—26 и 27* възпи—гл҃ѧ *сав.* *26* отрочищта *ассем.*

невѣрьствию. 25 видѣвъ же і҃съ ѣко съриштетъ сѧ народъ. запрѣти д҃хоу нечистоу(оу)моу г҃лѧ емоу. нѣмы і глоухы д҃ше. азъ ти велѭ изити из него. і к томоу не вьниди вь нь. 26 і възъпивъ и мъного пржжавъ сѧ изиде. і бысть ѣко мрътвъ. ѣко мънози г҃лаахѫ ѣко оумьрѣтъ. 27 і҃с же емъ і за рѫкѫ въздвиже і въста. 28 і вьшедъшю емоу въ домъ. оученици его въпрашахѫ и единого. ѣко мы не възмогомъ изгънати его. 29 і рече имъ. тъ родъ ничимъже не можетъ изити ткмо молитвоѭ и постомъ. ⁘ 30 І отъ тѫдѫ ишедъше идѣахѫ сквозѣ галилеѭ. і не хотѣаше да кьто оувѣстъ. 31 оучааше бо оученикы своѩ и г҃лаше имъ. ѣко с҃нъ ч҃лвскы прѣданъ бѫдетъ въ рѫцѣ ч҃лвчсцѣ. і оубьѭтъ і и оубьенъ бывъ. въ третии день въскръснетъ ⁘ к҃. ⁘ 32 они же не разоумѣшѧ г҃ла. і боѣахѫ сѧ въпросити и ⁘ 33 і приде въ каперънаоумъ

Стр. 1 невѣрью *зогр. асс.* *3 второе* оу *въ подлинникѣ выскоблено.* *5* изиди *сав.* *5—6* иж него *зогр.* *6* вънити *остр. асс.* *10* ѣко и многомъ глаголати *асс. остр.* *11* оумрѣ *остр.* *11—12* имъ *(вм.* емъ*) зогр. асс. остр. сав.* *13* и постави *(вм.* въста*) сав.* *15* кго кд. *остр.* *16* не възмогохомъ *остр.* не могохомъ *сав.* *18* не иматъ ничимьже *зогр.* не м. нич. *ассем.* *21* хот. да никтоже не *ассем.* не хотѣше до никто *сав.* *23* чловѣчь *ассем.;* прѣданъ *или* прѣдань *трудно опредѣлить.* *24* чловѣкомъ *ассем.* *27* не разоумѣахѫ *зогр.*

і въ домоу бꙑвъ въпрашаашe
ѩ. что на пѫти вь себѣ помꙑ-
шлѣаашете. 34 они же млъчаахѫ ⁘
Дроугъ къ дроугоу бо сътѧꙁаашѧ на пѫ-
ти. кто есть болеи. 35 і сѣдъ гласи
оба на десѧте. і гл҃а имъ аште
LXI кто хощетъ старѣи бꙑти да бѫдетъ
вьсѣхъ мьнеи. і вьсѣмъ слоуга.
36 і приемъ отрочѧ постави е по срѣ(дѣ) ихъ
и обемъ е рече имъ. 37 іже аште едино
таковꙑхъ отрочѧтъ. приметъ
въ імѧ мое. мѧ приемлетъ. і иже
аще мене приемлетъ. не мене прие-
млетъ нъ посълавъшааго мѧ ⁘ ⁘
38 о҄тъвѣшта емоу иоанъ гл҃ѧ оучителю
видѣхомъ единого именемъ твои-
мь изгонѧшта бѣсꙑ. іже не ходи-
тъ по насъ. і възбранихомъ емоу.
ꙗко не послѣдова намъ. 39 іс҃ же рече не
браните моу. никтоже бо естъ иже съ-
творитъ силѫ о имени моемь. і въ-
зможетъ въскорѣ зълословити мѧ.
40 іже бо нѣстъ на вꙑ по васъ естъ.
41 іже бо аште напоитъ вꙑ чашѫ водꙑ.
въ імѧ ꙗко хрьстови есте. аминь
гл҃ѭ вамъ. не погоубитъ мъздꙑ
своеѩ. 42 і иже аще съблазнитъ едино-

Стр. 2—3 помъшлѣасте *асс. остр.* *4* сьтазааше сѧ *зогр.* бѣахѫ сьтѧѕаѭште сѧ *ассем.* *5* пригласи *ассем.* призъва *остр.* *8* мьниі *зогр. остр.*; *второе* всѣхъ *(вм.* всѣмъ*) зогр.* *9* прiимъ *зогр. остр. въ* срѣдѣ *слогъ* дѣ *прип. надъ стр.* *10* обьмъ *зогр.* объемъ *асс. ник.* объимъ *остр.* *12—13* а иже мѧ пр. *ассем., остр.* прииметь *(вм.* приемлетъ*).* *16* етера *зогр. ассем. ник.* нѣкоего *остр.;* о имени твоемь *зогр.* *18* вь слѣдь нась *ник.* *19* ѣко не посл. намъ *пропущ. въ ассем. остр. ник. а, но имѣется въ ник. б.;* рече емоу *зогр.* *20* бр. емоу *всѣ прочiе.* *20—21* творитъ *зогр.* *21* о моемь им. *зогр. остр. никол.* *25* крьстиѣни *зогр., проч. согл. съ нашимъ.*

го отъ малыхъ сихъ вѣроуѭштиихъ вь мѧ. добрѣе емоу естъ паче. аще обложатъ камень жрьновьнꙑ о выи его. і въвръгѫтъ і въ море. 43 і аште съблажнаатъ тѧ рѫка твоѣ. отъсѣци ѭ҃. добрѣа ти естъ маломоштинѫ въ животъ вьнити. неже обѣ рѫцѣ имѫштю ити вь ћеонѫ. въ огнь не гашѫщии. 44 іде же чрьвь ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ. 45 і аште нога твоѣ съблажнаатъ тѧ отъсѣци ѭ҃. добрѣа ти естъ вьнити въ животъ хромоу. неже дъвѣ нозѣ имѫще въвръженоу быти въ ћеонѫ. въ огнь не гашѫштии. 46 іде же чрьвь іхъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ. 47 і аште око твое съблажнаатъ тѧ истъкни е. добрѣа ти естъ съ единѣмь окомь вьнити въ црс҃твие б҃жие. неже обѣ очи имѫщю. іти въ ћеонѫ огньнѫѭ. 48 іде же чрьвь ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ. 49 вьсѣкъ бо огнемь осолитъ сѧ. і вьсѣка жрътва солиѭ осолитъ сѧ. 50 добро естъ соль. Аште ли же соль не слана бѫдетъ чимь осолите. імѣите соль вь себѣ. і миръ имѣте ме[д]ждю собоѭ҃.

Стр. 2, 6 и 12 дебрѣе *зогр., въ нашемъ же т. 6, 12, 18 читается* добрѣа *изъ* добрѣѣ *(по аналогіи съ* добрѣ*) вм.* добрѣе; емоу-стъ *зогр.* *4* и оуврьжень боудеть *ник.* *6—7* бѣдьникомь *ник.* *7 и 13* нежели *зогр.* *8—9* вь родь огна негасоуштаго *(вм.* ћеонѫ въ о. не г.*) ник.* *14—15* вь дабрь (родь) огна не гасоуштаго *никол.* *15* не гашѫштеі *зогр.* *19—20* неже ли *зогр.* *20—21* вь рождьство огньное *ник.* *23* поѣстъ сѧ *зогр. (сѧ. consumitur): ник. согласно съ нашимъ.* *25—26* о чемь ѭ *зогр.* ч. осолить се *ник.* *26* имѣсте *зогр.* *27* имѣте *и* меджю *въ подлинникѣ, только что первое* д *послѣдняго слова перечеркнуто.*

X.

1 і отъ тѫдоу въставъ приде къ прѣдѣлы июденскы. по ономоу полоу иоръдана. и придѫ пакы народи къ немоу. і ѣко имѣ обычаи пакы оучааше ѩ ⁘ 2 І пристѫпьше фарисѣи въпрашаахѫ и. аще достоитъ мѫжю женѫ поуштати. оkоушаѭште и. 3 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. что вамъ заповѣдѣ моси. 4 повелѣ моси кънигы распоустъныѩ написати и поустити. 5 і отъвѣщавъ і҃съ рече имь. по жестосръдию вашемоу написа вамъ заповѣдь сиѭ. 6 а҆ отъ начѧла създанию. мѫжа и женѫ сътворилъ ѣ естъ б҃ъ. 7 сего ради о-
LXII ставитъ ч҃лкъ о҃тца своего и матерь. і прилѣпитъ сѧ къ женѣ своеи. 8 і бѫдете оба въ плъть единѫ. тѣмь же юже нѣсте дъва нъ плъть едина. 9 еже оубо б҃ъ съчеталъ естъ. ч҃къ да не разлѫчаатъ ⁘ 10 і въ домоу пакы оученици его о семъ въпрашаахѫ и. 11 і г҃ла имъ. иже аште поуститъ женѫ своѭ. і оженитъ сѧ иноѭ прѣлюбы творитъ на нѭ. 12 і аште жена поуштъши мѫжа посагнетъ за инъ прѣлюбы творитъ. 13 і приношаахѫ къ немоу дѣти. да ѩ коснетъ. оучени-

Стр. 2 зогр. безъ въставъ. *4—5* об. имѣ *ник.* *10 передъ* повелѣ *слова*: они же рѣшѧ емоу *зогр. никол.* *11 и 13* напсати, напса *зогр.;* и ѡтъпоустити е *никол. а.* *18 и 19* боудета, нѣста *никол.* *23* иже бо аште *зогр.* *26* поустивъши *зогр.* поуститъ *ник. а. (ник. б. согл. съ наш.);* инъ *или* инь, *опредѣлить трудно.*

ци же прѣштаахѫ приносѧщиимъ. 14 видѣвъ же і҃съ негодова. і гл҃а имъ. не дѣните дѣтии приходити къ мьнѣ. і не браните имъ. тацѣхъ бо естъ цс҃рствие б҃жие. 15 амин гл҃ѭ вамъ. іже аште не приметъ цс҃ртвиѣ б҃жиѣ. ѣко отрочѧ. не иматъ вънити вь не. 16 і обемъ ѩ благословлѣаше. възлагаѩ рѫцѣ на нѧ ⁘
17 І исходѧштю емоу на пѫть приде единъ і поклонь сѧ емоу на колѣноу въпрашааше и. оучителю благъı. что сътворѭ да животъ вѣчънъı наслѣдъствоуѭ. 18 і҃с же (ре)че емоу что мѧ гл҃ши блага. никтоже благъ тъкъмо единъ б҃ъ. 19 заповѣди вѣси не прѣлюбъ дѣи. не оуби не оукради. не лъжѧ съвѣдѣтельствоуи. не обиди. чти о҃тца твоего и м҃трь. 20 онъ же отъвѣщакъ рече емоу. оучителю вьсѣ си съхранихъ отъ юности моеѩ. 21 і҃с же възьрѣвъ на нь възлюби и. и рече емоу. единого еси не доконьчалъ. аште хоштеши съвръшенъ бъıти. іди елико имаши продаждъ и даждъ ништиимъ. і имѣти имаши съкровиште н҃бсе. і приди ходи въ слѣдъ мене въземъ к҃рстъ. 22 онъ же дрѧхлъ бъıвъ о словеси. отиде скръбѧ. бѣ бо имѣѩ сътѧжаниѣ мънога. 23 і възь-

Стр. 7—8 е *(вм.* ѩ*)* — на н҃е *зогр. (безъ* е *ник.).* *9* притекъ ед. богатъ *зогр. ник. (но безъ* богатъ, *и въ греч. текстъ то съ приб.* πλούσιος, *то безъ него).* *10* поклони сѧ *никол.* *13* наслѣдоуѭ *зогр. ник.; въ подлин.* че *вм.* рече. *16* прѣлюбъ — *такъ въ подлин.* *17* лъже *зогр.* льжи *ник.* *23—24* аште х. свр. быти ед. еси не док. *никол.* *28* възъми *зогр.;* драсѣлъ *зогр. ник.*

рѣвъ іс҃ъ гл҃а оученикомъ своимъ.
како не оудобь имѫщеи богатъство.
въ цр҃ствие б҃жие вънидѫтъ. 24 оуче-
ници же оужасаахѫ сѧ о словесехъ е-
го. іс҃ же пакы отъвѣштавъ гл҃а
имъ чѧда. како не оудобь естъ оупъ-
ваѭштимъ на бгатъство. въ цѣ-
срс҃твие б҃жие вънити. 25 оудобѣе е-
стъ вельбѫдоу сквозѣ игълинѣ оу-
ши проити. неже богатоу въ цр҃стви-
е б҃жие вънити. 26 они же излиха ди-
влѣахѫ сѧ гл҃ѭште къ се(б)ѣ. кто мо-
жетъ сп҃снъ быти. 27 и възрѣвъ
на нѧ іс҃ъ гл҃а. отъ чл҃вкъ не въ-
зможъно нъ отъ б҃а. вьсѣ бо
възможъна отъ б҃а сѫтъ ⁖ 28 На-
чѧтъ же петръ гл҃ати емоу. се
мы оставихомъ вьсѣ и въ слѣ-
дъ тебе идомъ. 29 отъвѣштавъ же
LXIII іс҃ъ рече. аминь гл҃ѭ вамъ. никтоже
естъ иже оставитъ домъ. ли братри-
ѭ ли сестры. ли от҃ца или матерь.
ли женѫ ли чѧда ли села ..... ме-
не ради и еван҃ѣлиѣ. 30 аште не иматъ
приѩти съторицеѭ въ врѣмѧ се нынѣ
домовъ и братриѩ и сестръ. і от҃ца и
матеръ и чѧдъ и селъ. по изгънании.
і въ вѣкъ грѧдѫштии животъ вѣчь-
ныи. 31 мъноꙁи же бѫдѫтъ пръвии по-
слѣдьнии. і послѣдьнии пръвии. 32 бѣ-
ахѫ же на пѫти въсходѧще ѥ҃лмъ. і бѣ

Стр. 2 имоуштимь *ник.* *6* ѣко не оуд. *зогр.* *12* б въ себѣ *прип. надъ строкою.* *15 послѣ* нъ *что-то выскоблено.* *19* идохомъ *зогр.* идомь *ник. б.* (идемь *ник. а.*). *21 и 22* или *ник.* *23 послѣ* села *что-то стерто.* *25* нынѣ въ вр. се *зогр., безъ* нынѣ *никол.* *26—27* домы братрыѭ сестры ... чада села *зогр. ник.* *31* выход. *ник.;* бысть вар. *ник.*

варѣѩ ис҃ъ. и оужасаахѫ сѧ. и послѣдь грѧдѫште боѣахѫ сѧ ⁘ . И поемъ ис҃ъ пакы оба на десѧте. начѧтъ имъ гл҃ти. еже хотѣаше быти емоу.
33 ꙗко се въсходимъ вл҃мъ. и с҃нъ ч҃скы прѣданъ бѫдетъ архиереомъ и кънижъникомъ. и осѫдѧтъ и на съм(р)ъть. и прѣдадѧтъ и ꙗз҃кмъ. 34 и порѫгаѭтъ сѧ емоу и оубиѭтъ и. и третии день въскръснетъ ⁘ 35 И прѣдъ нимъ идете ꙗковъ и (и)оанъ. сꙑна зеведеова гл҃ѭшта емоу. оучителю хоштевѣ да егоже аще просивѣ сътвориши нама. 36 ис҃ же рече има что хоштета да сътворѭ вама. 37 она же рѣсте емоу. даждъ нама да единъ о деснѫѭ тебе. и единъ о шюѭ тебе сѧдевѣ въ славѣ твоеи 38 ис҃ же рече има. не вѣста сѧ чесо просѧшта.

можета ли пити чашѫ ѭже азъ пиѭ. ли кръщениемъ имъже азъ кръштаѭ сѧ кръстити сѧ. 39 она же рѣсте емоу можевѣ. ис҃ же рече има. чашѫ оубо ѭже азъ пиѭ испиета. и кръштениемь имъже азъ кръштаѭ сѧ кръстита сѧ. 40 а еже сѣсти о деснѫѭ мене и о шюѭ. нѣстъ мънѣ дати. нъ имъже естъ оуготовано.
41 И слꙑшавъше десѧть начѧсѧ него-

Стр. 2 поемъ *можно читать* поемь, *потому что* ъ *или* ь *трудно опредѣл.* 5 вьзидемъ *сав.* *7 вставленнаго въ скобки* р *въ подл. нѣтъ.* *9 сав. согл. съ нашимъ, прочіе прибавляютъ* оутепѫтъ и и оплюѭтъ и *(и въ греч. т. такія же разночтенія).* *11* идосте *зогр.* идета *ник.* прѣдъидѣаста ѥмоу *остр.;* и *въ* иоанъ *въ подл. надъ строкою.* *15 безъ* да *зогр.* *16* рекоста *остр.* рѣста *сав.* *17* лѣвѫѭ *зогр. остр.*, а дроугъı о лѣв. *сав.* *21 и 25* крьштѫ сѧ *остр. ник.* *22* рѣста *сав. ник.* *27* о лѣвѫѭ *зогр. остр. сав.* *28* оуг. ѥсть *остр. ассем. ник.* *29* начашѧ *всѣ проч.*

довати. о иѣковѣ. і иоанѣ. 42 іс҃ же призъвавъ ꙗ гл҃а имъ. вѣсте ѣко мьнѧштеи сѧ власти ꙗзк҃ꙑ оустоꙗтъ имъ. и велици ихъ обладаѭтъ ими. 43 не такожде же бѫди въ васъ. 44 нъ иже аште хоштетъ вѧштии бъıти въ васъ. да бѫдетъ вамъ слоуга. і иже аште хощетъ въ васъ бъıти старѣи. да бѫдетъ вьсѣмъ рабъ. 45 ібо сн҃ъ чл҃вѣчьскъı не приде да послоу(жѧ)тъ емоу нъ послоужитъ. і дати дш҃ѭ своѭ избавление за мъногъı ⁘ к҃ ⁘ 46 и придѫ въ ерихѫ. ісходѧштю емоу отъ иерихона. і оученикомъ его. і народоу мъногоу. сънъ тимеовъ вартимеи. слѣпъ сѣдѣаше при пѫти хлѫбаѩ. 47 і слъıшавъ ѣко ис҃ъ назарѣнинъ естъ. начѧтъ зъвати и гл҃ати. с҃не дв҃дкъ ис҃ помилоуи мѧ. 48 і прѣщаахѫ емоу мъноꙃи да

LXIV оумлъчитъ. онъ же излиха въпиѣше. сн҃е давъıдовъ помилоуи мѧ. 49 і ставъ ис҃ъ рече възг(л)асити и. і зъваахѫ слѣпъца гл҃ѭште емоу дръꙃаи. въстани зоветъ тѧ. 50 онъ же отъвръгъ ризъı своѧ въставъ приде къ ис҃ви. 51 і отъвѣштавъ гл҃а емоу ис҃ъ. чесомоу хощеши да сътворѭ тебѣ. слѣпецъ же гл҃а емоу. раввоуни да прозьрѭ. 52 іс҃ же рече

Стр. 3 езыкь *ник.* *5* не тожде вєть въ васъ *зогр.* не такожде єсть въ васъ *остр. ассем. сав. ник.* *7—8* въсѣмъ слоуга *асс.* *11 слоѣ жѧ въ подл. пропщ.* *12* да послоужить *остр. асс. ник.* *17—18* хлѫпаѩ *зогр. ник.* *22* паче зѣло зваше *ник.* *24* възгласите *зогр. ник.*, възъваахѫ *зогр.* глашають *ник. а.* вьзгласише *ник. б.*, *въ наш.* л *пропщ.* *26* глашаеть *ник.* *30* равви *зогр. ник.*

емоу. ıди вѣра твоѣ сп҃стѧ. и абие про-
зьрѣ. ı по ис҃ѣ иде въ пѫть.

XI

1 Ι егда
приближи сѧ въ ил҃мь. въ витъфаѣи-
ѭ. ı витаниѭ. къ горѣ елеоньсцѣ. по-
съла дъва отъ оученикъ своихъ. 2 ı
гл҃а има. ıдѣта вь весь ѣже (е)стъ прѣ-
мо вама. ı абие въходѧшта вь нѭ
обрѧштета жрѣбецъ привѧзанъ.
на нь же нѣстъ не оу никтоже отъ ч҃лкъ
вьсѣлъ. отрѣшъша и приведѣта.
3 ı аще вама къто речетъ. что се дѣата.
рьцѣта ѣко г҃ь его трѣбоуоутъ. ı абье
посълетъ ı сѣмо. 4 ıдете же и обрѣтете
жрѣбець привѧзанъ при двьрехъ. вь-
нѣ на распѫтии. ı отрѣшаашете и. 5 ı е-
дини отъ стоѩштихъ тоу гл҃ашѧ има
что дѣата отрѣшаѭща жрѣбецъ. 6 она
же рѣсте имъ. ѣкоже заповѣдѣ ис҃ъ. о-
ставишѧ ѣ. 7 ı привѣсте жрѣбецъ къ
ис҃ви. ı възложишѧ на нь ризꙑ своѩ.
и вьсѣде на нь. 8 мъноѕи же ризꙑ
своѩ постилаахѫ по пѫти. а дроуѕии
вѣие рѣзаахѫ отъ дрѣва. ı постила-

Стр. 6 въ подл. ѣжестъ. 7 вь нѭ — *такъ въ подлин.* 9 на н҃емьже *зогр.* 12 трѣбоуоутъ — *такъ въ подлин.* *12—13* и абье пакы *зогр. ник.* *13* идете, обрѣтете *возстановлено по первоначальной редакціи, исправленной современною рукою въ* идоста, обрѣтоста, *такъ что* с *приписано надъ строкою*, а *передѣлано изъ* е, о *изъ* е; идосте, обрѣтосте *зогр.* идоста, обрѣтоста *ник.* *15* ѡтърѣшаста *никол.* *15—16* и етери *зогр. никол.* *16* гл҃аахѫ *зогр. никол.* *18* рѣста *зогр. никол.* *19* приведоста *зогр. никол.* *21* на н҃е *зогр.*, *ник.* *согл. съ нашимъ.* *23* витвие *ник.*; дрѣвъ *зогр. ник.*

ахѫ по пѫти. 9 і прѣдъ ходѧште и въ слѣдъ ходѧштеи вьпиѣхѫ гл҃ѭште. Ѡсанъна бл҃гсвн҃ъ грѧдꙑ въ імѧ гн҃е. 10 бл҃но грѧдѫште црс҃твие въ імѧ г҃и от҃ца нашего дав҃да. ѡсанна въ вꙑшьнихъ. 11 і вьниде въ ерс҃мъ ис҃ъ и въ црк҃въ. і съгл҃ѧда вьсе. поздѣ юже сѫштоу часоу. ізиде къ витаниѭ. съ обѣма на десѧте. 12 і въ оутрьнии ишедъшемъ имъ отъ витаниѩ. къз(а)лка. 13 і видѣвъ смоковъницѫ из далече. імѫштѫ листвье. приде аште оубо обрѧштетъ на неи чъто. і пришедъ къ неи ничесоже не обрѣте на неи тъкмо листвие. не бѣ бо врѣмѧ смокъвамъ. 14 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече еи. къ томоу отъ тебе въ вѣкъ никтоже плода не сънѣстъ. слꙑшаахѫ же оученици его. 15 і придѫ въ ил҃мъ. и въшедъ ис҃ъ въ црк҃ъ. начѧтъ изгонити продаѭштѧѩ. і коупоуѭщѩѩ в црк҃ве. і дъскꙑ тръжъникъ. і сѣдалишта продаѭштихъ голѫби испровръже. 16 і не дадѣаше никомоуже мимо нести съсѫдъ сквозѣ црк҃въ. 17 і оучааше гл҃ѧ имъ. нѣстъ ли писано. ѣко храмъ мои храмъ молитвѣ. наречетъ сѧ вьсѣмъ ѩзк҃мъ. вꙑ

Стр. 1 прѣдь ходаштеі і *зогр.* *7 и 22* вь црькви *ник.*; вьса *зогр.* *9—10* вь ютрѣи *ник.* *11 въ* възалка *буква* а *прип. надъ строкою;* видѣ *зогр. ник.* *13—14* чьто на неи *зогр.* что обр. на н. *ник.* *16* не оу бо бѣ *зогр.* *18 безъ* не *зогр.* *18—19* сънѣстъ *возстановлено по первонач. ред., потомъ же* с *выскоблено,* т *передѣлано въ* ж *и надъ стр. припис.* д, *т. е.* сънѣждъ. *20* придоша пакы *зогр.* *23* сѣдала *зогр.* *25—26* да кто мимо несеть *ник.* *27* псано *зогр.*

же сътвористе и врътъпъ разбо-
иникомъ ·:·

LXV 18 І слꙑшашѧ кънижъници и архиереи.
и искаахѫ како и бѫ погоубили. боѣхѫ
бо сѧ его. ѣко весь народъ дивлѣхѫ
сѧ о оучении его. 19 і ѣко поздѣ бꙑстъ
исхождааше вонъ из града. 20 і мимо
ходѧште ютро видѣшѧ смоковьни-
цѫ оусъхъшѫ ис корениѣ. 21 і въспомѣ-
нѫвъ петръ гл҃а емоу равьви. ви-
ждь смоковъница ѭже проклѧтъ
оусъше. 22 і отъвѣштавъ ис҃ъ гл҃а е-
моу. імѣите вѣрѫ б҃жиѭ. 23 аминь
гл҃ѭ вамъ. ѣко иже речетъ горѣ сеи.
двигни сѧ и въврьѕи сѧ въ море.
і не оусѫмьнитъ сѧ въ ср҃дци сво-
емь. нъ вѣрѫ иметъ. ѣко еже гл҃тъ
бꙑваатъ. бѫдетъ емоу еже а-
ште речетъ ·:· 24 Сего ради гл҃ѭ вамъ
вьсѣ елико молѧште сѧ просите. вѣ-
роуите ѣко приемлете. і бѫдетъ
вамъ. 25 і егда стоите молѧште сѧ.
отъпоуштаите аште что имате на кого
да и отцъ вашъ неб҃скꙑ отъпоусти-
тъ вамъ съгрѣшениѣ ваша. 26 аште ли
вꙑ не отъпоустите. ни отецъ вашъ
иже въ неб҃сехъ отъпоуститъ прѣгрѣ-
шении вашихъ. 27 і придѫ пакꙑ въ. и-

Стр. 3 слышавше *ник.* *4* како би *ник.* *8* ютрѣи *никол. а.* ютро мимох. *никол. б.* *9* ис корене *зогр.* *11* прокле *никол.* *13* аминь бо *остр.*, *14* иже аште *зогр. никол.* *15 въ* въвръѕи *буква* р *прип. надъ строкою;* врѣзи *зогр. ник.*, *остр. согласно съ наш.* *17* емлетъ *зогр.*, ѣкоже глетъ *зогр. ник.*, *остр. согласно съ нашимъ.* *20* єлико аще *остр.* *21* приимете *остр. ник.* *25* прѣгрѣшениꙗ *зогр. остр.* *26* отъпоущаите *остр.* *27* небскꙑ *зогр.* небесьнꙑ *остр. ник.* *28 и 1—2 стр. на слѣд. стр.* придошѧ *зогр.*, *ник. согл. съ нашимъ.*

рс҃лмъ. ı въ цр҃кве ходѧштю емоу. придѫ къ немоу архиереи и кънижъници. и старьци. 28 ı г҃лашѧ емоу. коеѭ областиѭ се твориши. ı кто ти дастъ область сиѭ да си твориши. 29 ı҃с же отъвѣштавъ рече имъ. въпрошѫ и ѣзъ кы единого словесе. ı отъвѣштаите ми. ı рекѫ вамъ коеѭ областиѭ се творѭ. 30 крьштение иоаново отъ кѫдѫ бѣ. съ неб҃с ли или отъ ч҃лкъ. отъвѣштаите ми. 31 и мъıшлѣахѫ къ себѣ г҃лѭште. аште речемъ с҃нбсе. речетъ по что оубо не вѣровасте емоу. 32 аште речемъ отъ ч҃къ боѣахѫ сѧ людии. вьси бо имѣахѫ иоана ѣко пр҃ка. 33 ı отъвѣштавъше г҃лашѧ ıс҃ви не вѣмь. ни азъ г҃лѭ вамъ. коеѭ властиѭ си творѭ.

XII.

1 ı начѧтъ имъ притъчами г҃лати. виноградъ ч҃лкъ насади. ı огради и оплотомь. ı ископа точило и созъда стлъпъ. ı въдастъ ı тѧжателемъ и отиде. 2 ı посъла къ тѧжателемъ рабъ въ врѣмѧ. да отъ тѧжатель приметъ. отъ плодъ винограда. 3 они же емъше и бишѧ и по-

Стр. 1 сѫштю моу *зогр.* *3* глаголюште емоу *ник.* *4* ли кто ти *зогр.*, *въ ник. пропущ. слова* ли кто ти д. — твориши. *5* сице *(вм.* си*) зогр.* *6—7* вы и азь *ник.* *10* бысть *(вм.* бѣ*) никол.* *14* нь аште р. *ник.*; боѣ. бо сѧ *зогр.* *15* ѣко пророкь бысть *ник.* *16 послѣ* не вѣмь *пропущены въ нашемъ подл. слова* ıс҃ же отъвѣштавъ г҃ла имъ *(такъ зогр. ник.).* *17* областиѭ *зогр. ник.* *19—20* и опл. и огради *ник.* *23* раба *ник.* *25* и имъше *зогр. ник.*

сълашѧ тьштъ. 4 і пакы посъла къ
нимъ дроугыи рабъ. і того камени-
емь бивъше пробишѧ главѫ емоу. і
посълашѧ бещьстъна. 5 і пакы ино-
го посъла и того оубишѧ инъı мъногы.
овъı бињѫште овы же оубиѣнѫште. 6 е-
ште же имѣаше единого сн҃а. възлю-
бленааго своего. посъла и того къ ни-
мъ послѣдь гл҃ѧ. ѣко посрамлѣѭтъ
сѧ сн҃а моего. ⁖ 7 они же тѧжателе къ се-
бѣ рѣшѧ. ѣко сь естъ наслѣдъникъ. при-
LXVI дѣте оубиѣмъ і. і наше бѫдетъ досто-
ѣние. 8 і емъше оубишѧ и. і изврьгѫ
и вонъ из винограда. 9 чъто оубо сътворитъ г҃ь винограда придетъ и по-
гоубитъ тѧжателѧ. і дастъ вино-
градъ инѣмъ. 10 ни ли сихъ есте кън-
игъ чьли. камень егоже некрѣдоу съ-
творишѧ зиждѫштеи. сь бъıстъ
въ главѫ ѫгълоу. 11 отъ г҃а бъıстъ
си. і естъ дивьна въ очию нашею
12 і искаахѫ ѩти и и оубоѣшѧ сѧ народа. ра-
зоумѣшѧ бо ѣко къ нимъ рече притъчѫ.
і оставьше и отидѫ. 13 і посълашѧ
къ немоу единъı отъ фарисѣи. і и-
родиѣнъı да и бѫ облъстили сло-
вомь. 14 они же пришедъше гл҃ашѧ емоу
оучителю. вѣмь ѣко истиненъ еси
і не родиши ни о комьже. не зьриши бо
на лице чл҃вкомъ. нъ въı-истинѫ
пѫти б҃жию оучиши. достоитъ ли

Стр. 2 дроугаго раба *никол.* *3* емоу гл. *ник.* *10* тѧж. видѣвъше н граджштъ *зогр. никол.* *13* имъше *зогр.*; изврьгошѧ *зогр.* *21* дивьнъ *ник.* *24* отидошѧ *зогр.* *25* етеръı *зогр. ник.* *25—26* иродиѣнъ *зогр.* *26* да би и *ник.* *29* о *что передъ* комьже *въ подл. надъ строкою.*

дати кинъсъ кесареви или ни. дамь ли или не дамь. 15 онъ же вѣдꙑ ихъ лицемѣрие рече имъ. чъто мѧ окоушаате. принесѣте ми пѣнѧзъ да виждѫ. 16 они же принѣсѧ и гл҃а имъ. чии естъ образъ сь и написание. они же рѣшѧ емоу кесаровъ. 17 і отъвѣщавъ ис҃ъ рече имъ. кесарова въздадите кесарови. і б҃жиѣ б҃ви и чюдишѧ сѧ о немь. 18 і придѫ садоукеи къ немоу иже гл҃ѭтъ не бꙑти вьскрѣшению и въпросишѧ и гл҃ѭште. 19 оучителю. мосии написа намъ. ѣко аще комоу братръ оумьретъ. і оставитъ женѫ. а чѧдъ не оставитъ. да поиметъ братръ женѫ его. і вьскрѣситъ сѣмѧ братра своего. 20 бѣ же седмь братриꙗ. і пръвꙑ поꙗ женѫ и оумираꙗ не остави сѣмене. 21 і вторꙑ поꙗ ѭ и оумьрѣтъ і тъ не остави сѣмене. і третии такожде. 22 і поꙗсѧ ѭ седмь и не оставишѧ сѣмене. послѣдь же вьсѣхъ оумьрѣтъ и жена. 23 въ въскрѣшение оубо егда воскръснѫтъ. котороумоу ихъ бѫдетъ. жена. седмь бо ихъ имѣшѧ ѭ женѫ. 24 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече имъ. не сего ли ради блѫдите не вѣдѫ-

Стр. 1 кинсъ д. кес. *зогр.* *1 и 8—9* кесароу *ник.* *5* принѣше *ник.* принесошѧ *зогр.* *6* напсание *зогр.* *7—9* кесаревъ, кесареваѣ, кесареви *зогр.* *10* придошѧ *зогр.* *12* въпрашаахѫ *зогр. ник.* *13* напса *зогр.* *14*, *16*, *17*, *18* брать, брата, братие *ник.* *18 и 20* поеть *ник. зогр.* *20* оумрѣ *ник. а.* оумрѣть *ник. б.* *22* поꙗшѧ *зогр. ник.* *23* послѣжде *зогр.* *27* им. ѭ *(безъ* ихъ*) зогр.*

иште кънигъ. ни силы б҃жиꙗ. 25 Є-
гда бо из мрътвыхъ въскръ-
снѫтъ. ни женатъ сѧ ни посага-
ѭтъ. нъ сѫтъ ѣко анг҃ли на небе-
сехъ. 26 а о мрътвыихъ ѣко въста-
нѫтъ. нѣсте ли чьли въ кънига-
хъ мосеовахъ. при кѫпинѣ како ре-
че емоу б҃ъ гл҃ѧ. азъ б҃ъ аврамль
и б҃ъ исаковъ. и б҃ъ иѣковль. 27 нѣ-
стъ богъ мрътвыхъ. нъ б҃ъ
живыхъ. вы оубо м҄ьно(го) блѫ-
дите. 28 і пристѫпь единъ отъ
кънижьникъ. слышавъ ѩ съ-
LXVII тѧзаѭшта сѧ. видѣвъ ѣко добрѣ отъ-
вѣшта имъ. въпроси и каѣ естъ запо-
вѣдъ пръва вьсѣхъ. 29 іс҃ же гл҃а емоу.
Ѣко пръвѣиши заповѣдь естъ вьсѣхъ.
слыши из҃лю г҃ъ б҃ъ нашъ. г҃ъ единъ е-
стъ. 30 і вьзлюбиши г҃а б҃а твоего. вь-
сѣмъ ср҃дцемъ твоимъ. і вьсеѭ
д҃шеѭ своеѭ. і вьсеѭ мыслиѭ
своеѭ. і вьсеѭ крѣпостиѭ свое-
ѭ. си пръва вьсѣхъ заповѣдь. 31 і
вътораѣ подобьна еи. вьзлюби-
ши искрьнѣго своего ѣко самъ себе.
больша сею иноѩ заповѣди нѣсть.
32 І рече емоу кънижъникъ добрѣ оу-
чителю въ істинѫ рече. ѣко е-

Стр. 8 л *въ* аврамль *прип. надъ строкою.* *11* го *въ* мъного *приб. надъ строкою.* *13 въ концѣ строки* съ *или* сь, *трудно разобрать.* *16* пръваѣ *зогр.* пръвѣиши *ассем.* прьвѣиша *ник.*; ѡтъвештавь рече *ник.* отъвѣшта *ассем.* *17* заповѣды *зогр.* всѣхъ заповѣдии *ассем. ник.* *18—19* единъ тъ естъ *асс.* *21* всѣмь оумомь тв. и и вс. крѣп. тв. *зогр. и никол. б.*, *въ асс. и ник. а. этихъ словъ нѣтъ.* *23* си пръвѣиши в. заповѣдии *ассем. зогр.* есть прьвѣиша в. з. *ник.* *25* подроуга *(вм.* искрьнѣго*) зогр.* *26* нѣсть, *м. б.* нѣстъ, *трудно опредѣлить*; больши с. ина заповѣдь нѣстъ *асс. ник.*; сеѭ *зогр.*

динъ естъ. і нѣстъ иного развѣ его. 33 і еже любити и вьсѣмъ срд҃цемь. і вьсѣмь разоумомъ. і вьсеѭ д҃шеѭ. і вьсеѭ крѣпостиѭ. і иже любитъ искрьнѣаго ѣко себе. боле естъ вьсѣхъ олокавтоматъ и жрътвъ. 34 іс҃ же видѣвъі-и. ѣко съмъіслъно отъвѣшта рече емоу. не далече еси отъ цс҃рствиѣ бж҃иѣ. і никътоже не съмѣаше его къ томоу въпросити. 35 і отъвѣштавъ іс҃ъ гл҃аше оуча въ цр҃кве. Како гл҃ѭтъ кънижьници ѣко х҃ъ сн҃ъ дв҃ъ естъ. 36 тъ бо рече дв҃дъ дх҃мь ст҃ъмъ. рече г҃ъ г҃ви моемоу сѣди о деснѫѭ мене. доньдеже положѫ врагъі твоѩ подъножие ногама твоима. 37 самъ оубо дв҃дъ нарицаатъ і г҃а. і како емоу естъ сн҃ъ. і мъноѕи народи послоушаахѫ его въ сласть ·:· 38 і гл҃аше имъ въ оучении своемъ. блюдѣте сѧ отъ кънижьникъ. хотѧштиихъ въ одѣаниихъ ходити. і цѣлованиѣ на тръжиштихъ. 39 і прѣждесѣданиѣ на соньмиштихъ. і прьвовьзле(же)ниѣ на вечерѣхъ. 40 поѣдаѭштихъ домъі въдовіцъ. і непъщеваниемъ далече молѧште сѧ. си-

Стр. 5 еже любити *зогр. ассем. ник.* *6* въсесъжагаемъıихъ жрътвъ *асс. никол. а, ник. б. и зогр. согласно съ нашимъ.* *12* въ цр҃кви *ассем. никол.* *14—15* давидъ *пропущ. ассем. никол.*, тъ бо д. рече *зогр.* *19* и тъ како *зогр.* отъ кѫдоу сн҃ъ емоу естъ *ассем. никол.* *20* многъ народъ слоушааше *асс. ник.* *23* въ одеждахъ *зогр. ник.* *25—26* прьвовьз. *или* пръвовьзл., *разобрать трудно.* *26 въ* — възлеженıѣ *слогъ же прибавленъ надъ стр. кир. букв. болѣе поздн. времени.* *26—27* поѣдаѭштеı *зогр.* — ште *ник.*

и приимѫтъ лише осѫждение. 41 і сѣ-
дъ і҃съ прѣмо газофилакеови. ви-
дѣаше како народъ мететъ мѣдь вь
газофилакиѭ. і мноѕи богатии
вълмѣтаахѫ многа. 42 і пришедъ-
ши едина въдовица оубога. въвръ-
же дъвѣ лептѣ. еже естъ кодра-
нтъ. 43 і призъвавъ оученикꙑ сво-
ꙗ рече имъ. аминь г҃лѭ вамъ ѣ-
ко въдовица си оубогаа. мъножѣ-
е вьсѣхъ въвръже. вълмѣтаѭ-
штиихъ въ газофилакиѭ. 44 вьси
бо отъ избꙑтъка своего въвръ-
гѫ. а си отъ лишениѣ своего вьсе
елико имѣаше въвръже. вьсе жи-
тие свое ⁘

XIII.

1 І исходѧштю емоу отъ
цр҃кве. г҃ла емоу единъ отъ оуче-
никъ своихъ. оучителю виждъ
каково камение и каково зъдание.
LXVIII 2 і҃с же отъвѣштавъ рече емоу. ви(ди)ши
ли великаа си зъданиѣ. не иматъ
остати сьде камень на камени.
іже не иматъ разорити сѧ ⁘ 3 І сѣдѧ-
штю емоу на горѣ елеонъсцѣ. прѣмо
цр҃кви въпрашаахѫ и единого. пе-
тръ и ꙇѣковъ. і иоань и аньдрѣа.

Стр. 1 лиш҄шее *зогр. ник.* *2—3* видѣ *зогр.* *3* мештеть *зогр. никол.* *5* вьмѣтаюште *ник. а.* *7—8* коньдратъ *зогр. ник.* *13* о *въ* отъ *надъ стр.* *13—14* въвръгоша *зогр.* *20* ди *въ* видиши *прибавлено надъ стр.* *21* ъ *или* ь, *трудно опредѣлить въ* иматъ, *и на слѣд. стр. 1* намъ *и 4* отъвѣштавъ *(въ слогѣ* въ*).*

4 рьци намъ когда се бѫдетъ. і кое бѫдетъ знамение. егда имѫтъ съконьчати сѧ вьсѣ си. 5 іс҃ же отъвѣштавъ начѧтъ гл҃ати имъ. блюдѣте сѧ да не кто прѣльститъ васъ. 6 мънози бо придѫтъ въ мое имѧ гл҃ште. ѣко азъ есмъ і мъногꙑ прѣльстѧтъ ⁖ 7 егда же ѹслꙑшите брани и слѹхꙑ брании. не ѹжасаите сѧ. подобаатъ бо бꙑти. нъ не ѹ коньчина. 8 въстанетъ бо ѩзꙑкъ на ѩз҃къ. і цс҃рство на цс҃рство. і бѫдѫтъ трѫси по мѣста.

і бѫдѫтъ глади и мѧтежи. 9 начѧло болѣзнемъ си. Блюдѣте же вꙑ сѧ сами ⁖ прѣдадѧтъ бо вꙑ въ сънатиѣ. і на сънъмищихъ биени бѫдете. і прѣдъ [вое]воеводами и прѣдъ цр҃и станете мене ради. въ съвѣдѣтельство имъ. 10 і въ вьсѣхъ ѩзꙑцѣхъ. подобаатъ прѣжде проповѣдати сѧ еѵн҃лию ⁖ 11 Егда же водѧтъ вꙑ прѣдаѭште не пьцѣте сѧ прѣжде что възглаголете: [н]

Стр. 1 си боудоуть *ник.* 3 вса си сконч. *ник.* 6 вы *ник.* 10 слоухъ *ник.* 31 і *вм.* вы *зогр.* не прѣжде пьц. *ник.* 32 н *что въ скобкахъ, повторено въ началѣ слѣд. стр. потому, что не удался почеркъ пера.*

ни поѹчаите сѧ. нъ еже аште да-
стъ сѧ вамъ въ тъ часъ то
глаголете. не вꙑ бо бѫдете
глаголѭштеи. нъ дх҃ъ ст҃ꙑ.
12 прѣдастъ же братръ бра-
тра на съмрътъ.
LXIX і от҃цъ чѧдо. и въстанѫтъ чѧда на
родителѧ. і оубьѭтъ ѩ. 13 и бѫдете
ненавидими вьсѣми имене мо-
его ради. прѣтръпѣвꙑ же до конь-
ца тъ спс҃нъ бѫдетъ. ⁘ 14 Єгда же
мръзость оузьрите запоустѣни-
ѣ. реченѫѭ данииломъ прр҃мъ.
стоꙗштѫ идеже не подобаатъ.
чьтꙑ да разоумѣатъ. тъгда
иже бѫдѫтъ въ юдеи да бѣга-
ѭтъ на горꙑ. 15 і иже на кровѣ да не
сълазитъ въ домъ. ни да вьни-
детъ вьзѧтъ чесо отъ домоу сво-
его. 16 и сꙑи на селѣ да не възвра-
титъ сѧ вьспѧть вьзѧтъ ризъ
своихъ ⁘ 17 Горе же непраздънꙑ-
мъ и доꙗштімъ въ тꙑ дьни.
18 молите же сѧ да не бѫде бѣство
ваше зимѣ. 19 бѫдѫтъ бо дьне ти
скрьбьни. ѣко не бꙑстъ такова
отъ начѧла зьданию. еже създа-
да бъ҃. до нꙑнѣ и не бѫдетъ.
20 І аште не би гъ҃ прѣкратилъ дьнии.

Стр. 3 гл҃ите *зогр. никол.* *5* братъ *зогр. ник.*, брата *ник.* *10—11* ь *въ* конь—ца *сомнительно, можетъ быть* ъ. *11* тъ *пропущено въ зогр. никол.* *12* оузьр. мр. *зогр. ник.* *14* стоеште *никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *16* боудеть *ник. а.* *18* сълазатъ *зогр.* *19* вьзети что *никол.* *21* вьзѧти *зогр. никол.* *21—22* ризи свое *никол.* *24* бѫде *въ подл.;* бѣжьство *ник.* *25* дьнье *зогр.* ти дьние *ник.* *26* тако *зогр.*

не би была съпасена вьсѣка плъть. нъ ї избъраныхъ ради ꙗже избъра прѣкратитъ дьни ⁘ 21 і тъгда аште речетъ къто вамъ се сьде х҃ъ се овъде. не имѣте вѣры. 22 въстанѫтъ бо лъжи хръсти. и лъжи пророци. і дадѧтъ знамениѣ и чюдеса.

да прѣльстѧтъ аще възможьно избъраныѩ. 23 вы же блюдѣте сѧ се прѣжде рѣхъ вамъ вьсѣ ⁘ ⁘ 24 Нъ въ ты дьни по скръби той слъньце помрачитъ сѧ. і лоуна не дастъ свѣта своего. 25 і звѣзды начьнѫтъ падати съ нб҃се. і силы ꙗже сѫтъ на нб҃схъ подвижѧтъ сѧ ⁘ 26 і тъгда оузьрѧтъ с҃на чловѣческааго. грѧдѫшта на облацѣхъ. съ силоѭ мъногоѭ и славоѭ. 27 і тъгда посълетъ аньꙉелы своѩ. і съберетъ избъраныѩ своѩ отъ четырь вѣтръ. отъ коньца землѩ до коньца нб҃се. 28 отъ смоковьница же навыкнѣте притъчѫ. егда юже вѣтвье ея бѫдетъ младо. и прозѧбнетъ листвье. вѣсте ѣко близъ естъ жѧтва. 29 тако и вы егда оузьрите си бываѭща. вѣдите ѣко близъ естъ при двьрехъ. 30 аминъ глаголѭ вамъ ѣко не и-

Стр. 4 тъгда аште к. *зогр. никол.* *5 безъ перваго* се *зогр.* . *7* лѫживи *ник. а.* *9—10* възмогѫтъ *зогр., ник. согласно съ нашимъ.* *10 въ* вы *буква* і *приб. надъ строкою.* *13* омрач. *никол.* *15* съ небсе пад. *зогр.* боудоуть с небесе падающе *никол.* *21* сьбероуть *ник. (и въ греч. т. иногда мн. число).* *23* небси *зогр.* *25—26* вѣтвь — млада *зогр., никол. согласно съ нашимъ.* *27* близ. ж. есть *никол.* *29* вѣсте *никол.*

матъ прѣити родось дондеже вь-
сѣ си бѫдѫтъ. 31 н҃бо и землѣ прѣи-
детъ. а моѣ словеса не прѣидѫ-
тъ ·:· 32 А о дьни томь и о часѣ никтоже
не вѣстъ. ни ан҃ѕли иже сѫтъ на
н҃бсхъ. ни с҃нъ тъкъмо отецъ. 33 блю-
дѣте сѧ и молите сѧ. не вѣсте бо
когда врѣмѧ бѫдетъ. 34 ѣкоже ч҃лвкъ
оходѧ остави домъ свои. і давъ ра-
LXX бомъ своимъ властъ и комоужъдо
дѣло свое. і вратьникоу повелѣ да бь-
дитъ. 35 бьдите оубо не вѣсте бо когда
г҃ь домоу придетъ. вечеръ ли въ полоу
ношти. ли въ кокотоглашение. ли ютро.
36 да не пришедъ вьнезаапѫ обрѧщетъ
вы съпѧштѧ. 37 а еже вамъ гл҃лѭ.
вьсѣмъ гл҃ѭ бьдите ·:·

XIV.

1 Бѣ же пасха
и опрѣснъци по дъвою дъноу. і искаахѫ
архиереи и кънижъници како и лесть-
ѭ емъше оубиѭтъ. 2 гл҃ахѫ же нъ не въ
праздьникъ. еда како бѫдетъ млъ-
ва людемь. 3 і сѫштю емоу въ ви-
тании. въ домоу симона прокаже-
наадго. възлежѧштю емоу приде же-

Стр. *3* слова моѣ не имоуть прѣити *ник.* *4* или о. ч. *ник.* *6—7* блюд. сѧ бѫдите и. мол. *остр. зогр. ник.* *9* оставль *ник.*, *остр.* *и* *зогр.* остави; вѫда (*вм.* давъ) *остр.* *11* вратароу *ник.* *13* г. пр. дом. *ник. а.* *13—14* веч. ли ли полоу *зогр.* в. ли или п. *остр. ник.* *14* коуроглашениѥ *остр. зогр.* пѣтельглашение *никол.*; ютрѣ *ник.* за оутра *остр.* *18* опрѣснакь *ник. а.*; дьнью *никол.* *20* *безъ* въ, *только* праздьникъ *зогр.* *21—22* мльва бѫд. *зогр. ник.* *22* вь людехь *никол.*

на. імѫшти алавастръ хризмꙑ. нарьдънꙑ пистикиѩ драгꙑ. і съкроушьши алавастръ вьзлиѣ емоу на главѫ. 4 бѣахѫ же едини негодѫѭште вь себѣ и гл҃ѭште. вь чемъ гꙑбѣль си хризмьнаѣ бꙑстъ. 5 можааше бо си хризма продана бꙑти. вѧште три сотъ пѣнѧѕъ. і дати сѧ ништиимъ и прѣштаахѫ еи. 6 іс҃ же рече останѣте еѩ по чъто ѭ троуждаате. добро бо дѣло съдѣла о мьнѣ. 7 вьсегда бо ништѧѩ имате съ собоѭ. і егда хощете можете имъ добро творити. а мене не вьсегда имате. 8 еже имѣ си сътвори .⁝. Варила естъ похризмити тѣло мое на погребение. 9 аминь гл҃ѭ вамъ. идеже колижьдо проповѣдано бѫдетъ евн҃ѣлие се. вь вьсемь мирѣ. и еже сътвори си. гл҃ано бѫдетъ въ памѧть еѩ .⁝. 10 іюда искариотьскꙑ единъ отъ обою на десѧте. іде къ архиереомъ да и прѣдастъ имъ. 11 они же слꙑшавъше вьздрадоваша сѧ. і обѣщаша емоу сьребьникꙑ дати. и искааше како и вь подобьно врѣмѧ прѣдастъ. 12 и въ прьвꙑ дьнь опрѣснькъ. егда пасхѫ жь-

Стр. 1 и 3 алавѣстръ *зогр. (вѣроятно съ произношеніемъ* ѣ=ꙗ*);* мѵра *остр.* моура *ник. б.* масти *ник. а.* *2* пистикии *зогр.* нар҆допистикии *остр.* *4* етери *зогр.* нѣции *остр.* *6* мѵрьнаꙗ *остр.* мастьнаѣ *никол.* *7* се мѵро *остр.* масть *ник.* *8* цатъ *(вм.* пѣнѧѕъ*) остр.* *10 въ* еѩ *буква* е *надъ строкою прибавл.; опять замѣчат. руссицизмъ въ остр. ев.* останите сѧ. *10—11* чьто ѥи троуды дѣѥте *остр. никол.* *13—14* м. добро твор. имъ *зогр.* сътворити имъ *остр. никол.* *16—17* омазати *ник.* помазати *остр.* *21—22* скариотѣнинь *ник.* *25* р *въ* (въ)здрадоваша *надъ строкою;* обѣшташа сѧ *зогр.*

рѣахѫ. гл҃аша емоу оученици свои къде хоштеши шедъше оуготовимъ да ѣси пасхѫ. 13 і посъла дъва отъ оученикъ своихъ. и гл҃а има идѣта въ градъ и сърѧштета вꙑ чл҃вкъ. въ скѫдьльницѣ водѫ носѧ. по немь идѣта. 14 і идеже аште вънидетъ рьцѣта гн҃оу домоу. ѣко оучитель гл҃тъ. къде естъ обитѣль идеже пасхѫ съ оученикꙑ своими сънѣмь. 15 і тъ вама покажетъ горьницѫ велиѭ. постъланѫ готовѫ. тоу оуготоваита намъ. 16 і изидете оученика его и придете въ градъ. и обрѣтете ѣкоже рече има. и оуготовасте пасхѫ ⁘ 17 і вечероу бꙑвъшоу приде съ обѣма на десѧте. 18 і възлежѧштемъ имъ. і ѣдѫштемъ ре[ре]че ис҃ъ. амин гл҃ѭ вамъ. ѣко единъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. ѣдꙑ съ

LXXI мъноѭ ⁘ 19 Они же начѧсѧ скръбѣти и тѫжити. і гл҃ати емоу единъ по единомоу. еда азъ. і дроугꙑи еда азъ. 20 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. единъ отъ обою на десѧте. омочии съ мъноѭ въ солило. 21 сн҃ъ же оубо чл҃вчскꙑ идетъ ѣкоже естъ писано о немь ⁘ Горе же чл҃вкоу томоу имъже сн҃ъ чл҃вчскꙑ прѣдаатъ сѧ. добро би емоу было. аште не би родилъ сѧ чл҃вѣкотъ ⁘ 22 І ѣдѫште-

Стр. 3 пасха *зогр.* *5* сърѧштетъ *зогр. ник.* *5—6* скѫдольницѣ *зогр.* скоудильници *ник.* *8 безъ* ѣко *зогр. никол.* *11* высокѫ *(вм.* велиѭ*) зогр.* *13—14* изидосте, придосте, обрѣтосте *зогр.* изидоста, придета, обрѣтоста *ник. а.* изидоста, придоста, обрѣтоста *ник. б.* *14—15* оуготоваста *ник.* *20* начаша *зогр. никол.* *20—21 словъ* и тѫжити *нѣтъ въ зогр. ник.* *24—25* вь тривлии *ник.* *25 безъ* оубо *зогр.* *26* псано *зогр.*

м҄ь имъ приемъ ис҃ъ хлѣбъ. благ҃слвештъ прѣломи. і дастъ имъ и рече. приимѣте се естъ тѣло мое. 23 і приимъ чашѫ хвалѫ въздавъ дастъ имъ. і пишѧ отъ неѩ вьси. 24 и рече имъ се естъ кръвь моѣ новаго за[ва]вѣта. проливаема за мъногы ⁖ 25 Аминь же гл҃ѭ вамъ. ѣко юже не имамъ пити отъ плода лозънааго. до того дьне егда пьѭ ино въ цср҃ствии б҃жии. 26 і въспѣвъше изидѫ въ горѫ елеоньскѫ ⁖ 27 І гл҃а имъ ис҃ъ ѣко вьси съблазните сѧ о мьнѣ вь сиѭ ноштъ. писано бо естъ. Поражѫ пастырѣ. и овъцѧ разбѣгнѫтъ сѧ. 28 Нъ по томь егда въскрьснѫ варѭ вы въ галилеи. 29 петръ же рече емоу. и аште вьси съблазнятъ сѧ нъ не азъ. 30 і гл҃а емоу ис҃ъ. Аминь гл҃(ѭ) ти. ѣко ты дьнесь вь сьѭ ноштъ. прѣжде даже въторицеѭ. кокотъ не възгл҃аситъ. три краты отъвръжеши сѧ мене. 31 онъ же излиха гл҃лаше паче. аште ми сѧ ключитъ съ тобоѭ оумьрѣти. не отъвръгѫ сѧ тебе. такожде и вьси гл҃аахѫ. 32 Придѫ вь весь еиже имѧ ѣетъсимани. і гл҃а оученикомъ своимъ. сѧдѣте сьде доньдеже шедъ помолѭ сѧ. 33 і

Стр. 1 приимъ *зогр.;* хл. и хвалѫ въздавъ *зогр. ник. (какъ въ иныхъ греч. т.* εὐχαριστήσας*).* *1—2* благословль и прѣломль *никол.* *3* приемь *никол.* *10* новое *(вм.* ино*) никол.* *13* п҆сано *зогр.* *16* вараю *никол.* *17* и вьси *зогр.* *19* ѭ въ гл҃ѭ *прип. глагол. надъ строкою, но кажется позднѣйш. рукою.* *21* коуръ *зогр.* пѣтель *ник.* *22* петръ *(вм.* онъ*) зогр. ник.* *23* лоучитъ *зогр., никол. согласно съ нашимъ.* *24* оумьр. съ тоб. *зогр.* *25—26* придошѧ *зогр.* *26* вь вьсь ѣен҆сим. *зогр.*

поꙗтъ петра и ѣкова. і оана съ со-
боѭ. и начатъ оужасати сѧ и тѫжи-
ти. 34 і гл҃а имъ прискръбъна естъ д҃ша
моѣ до съмръти. пождѣте съде и·
бъдите. 35 и прѣшедъ мало паде на
земли. и молѣаше сѧ да аште въ-
зможъно естъ мимо идетъ отъ
него часъ. 36 і гл҃аше авва отцъ. въ-
сѣ възможъна тебѣ сѫтъ. мимо
неси чашѫ сиѭ отъ мене ·:· Нъ не ѣко
азъ хоштѫ нъ еже ты. 37 і приде і обрѣ-
те ѩ съпѧштѧ. и гл҃а петрови. си-
моне съпиши ли. не възможе едино-
го часа побъдѣти. 38 бъдите и моли-
те сѧ да не въпидете въ напасть.
дх҃ъ бо естъ бъдръ а плътъ немо-
штъна. 39 і пакы шедъ помоли сѧ
тожде слово рекъ. 40 и възврашть
сѧ обрѣте ѩ пакы съпѧштѧ. бѣ-
ашете бо имъ очи тѧготьнѣ. і не
оумѣхѫ чъто бѫ отъвѣштали е-
моу ·:· 41 І приде третиици. и гл҃а и-
мъ. съпите прочеѥ и почиваите.
приспѣ коньчина приде часъ. се
LXXII прѣдаатъ сѧ с҃нъ чл҃вчскы въ рѫ-
цѣ грѣшъникомъ. 42 въстанѣте идѣ-
мъ. се прѣдаѩи мѧ приближи сѧ
43 і абие еште емоу гл҃ѭщю. приде июда
единъ отъ обоѭ на десѧте. и съ ни-
мь народъ мъногъ. съ орѫжии и дръ-

Стр. 1 поемь *ник.* *3 второе* р *въ* прискръбъна *приписано надъ строкою.* *4* пождѣте *ник. а.* боудѣте *никол. б.* *7* мимо ити *зогр.* *9—10* мимо нести *зогр.* *10* не еже *(вм.* не ѣко*) никол.* *11* ты *(вм. нашего* тъ*) зогр. никол.* *13* възможе ли *никол.* *19—20* бѣста бо *никол.* *21* оумѣахѫ *зогр.;* биша *зогр.* би *никол.* *22* третицеѭ *зогр.* *30* народи *(безъ* мънози*) зогр.* народь *ник. а.* нар. многь *ник. б.*

кольми. отъ архиереи и кънижъникъ и старецъ ⁖ 44 Дастъ же прѣдаѩи его знамение имъ гл҃а. егоже аште лобъжѫ имѣте и тъ естъ. и ведѣте съхраньно. 45 ı пришедъ абие пристѫпь къ немоу гл҃а. равви равви. ı облобъıза и. 46 они же възложишѧ рѫцѣ на нь и ѩсѧ и҆. 47 единъ же отъ стоѩштихъ. ıзвлъкъ ножъ оудари раба архиереова. ı оурѣза емоу оухо. 48 ı отъвѣштавъ ис҃ъ рече имъ. ѣко на разбоиника ли изидете съ орѫжьемь и дръкольми ѩти мѧ. 49 по вьсѧ дьни бѣхъ въ васъ оучѧ въ цр҃кве и не ѩсте мене. нъ да събѫдѫтъ сѧ кънигъı. 50 ı оставьше и вьси бѣжашѧ. 51 ı единъ юноша етеръ по немь иде. одѣнъ въ плаштаницѫ нагъ. ı ѩсѧ и юношѧ. 52 онъ же оставь плаштаницѫ. нагъ бѣжа отъ нихъ. 53 ı вѣсѧ ис҃а къ архиереови. ı сънидѫ сѧ къ немоу въси архиереи ı҆ старьци и кънижъници. 54 ı петръ ı҆здалече въ слѣдъ его иде. до вънѫтрь въ дворъ архиереовъ и бѣ сѣдѧ съ слоугами и грѣѩ сѧ при свѣшти. 55 архиереи же и весь сънемъ. ıскаахѫ

Стр. 4 то естъ *зогр.*, ть есть имѣте и *никол.* ведѣте ı *зогр. никол.* 5 *въ концѣ строки* стѫпь *по выскобленному но современною рукою.* 8 ѩшѧ *зогр. ник.* 9 ножъ *мож. быть* ножь, *опредѣлить трудно.* 12 изидосте *зогр. ник.* 14 вь црькви *ник.* 16 *безъ* вьси *зогр.* 17 единъ етеръ юн. *зогр. никол.* 18 *и* 19—20 понѣвицѫ *зогр. (ник. согласно съ нашимъ).* 18—19 ѩшѧ *зогр. ник.* 19 *такъ въ подл.* юношѧ *вм.* юношѫ *какъ въ зогр. никол.* 20—21 ведошѧ *зогр. остр. ник.* 21 кь архиерѣию каиѣфѣ *никол.;* сънидошѧ сѧ *остр. ник. б.*, сьбраше се *никол. б.* 23—24 идѣаше издалече *зогр.* 27 сьньмь вась *ник.*

на ис҃а съвѣдѣтельства да и оубьѭтъ. ι не обрѣтаахѫ. 56 мъноѕи бо лъже съвѣдѣтельствоваахѫ нь҃. ι не бѣахѫ равъна съвѣдѣтельства 57 Ι едини въставъше лъжѫ съвѣдѣтельствоваахѫ на нь гл҃ште. 58 ѣко мы слышахомы-и гл҃ѭшть. ѣко азъ разорѭ цр҃кбь сиѭ рѫкотворенѫѭ. ι трьми дьньми инѫ нерѫкотворенѫ съзиждѫ. 59 ι тако же не бѣ равъно съвѣдѣтельство имъ. 60 ι въставъ архиереи по срѣдѣ въпроси ис҃а гл҃ѧ не отъвѣштаваеши ли ничесоже. чъто сии на тѧ съвѣ(дѣ)тельствоуѭтъ. 61 онъ же млъчааше. ι ничьсоже не отъвѣштааше. Пакы архиереи въпроси и и гл҃а емоу. ты ли еси х҃ъ сн҃ъ бл҃гсвнааго. 62 ιс҃ъ же рече азъ есмъ. ι оузьрите сн҃а чл҃скааго. о деснѫѭ сѣдѧшта силы. ι грѧдѫшта съ облакы нбс҃скыими. 63 архиереи же растрьзавъ ризы своѩ гл҃а. что еште трѣбоуемъ съвѣдѣтель. 64 слышасте власфимиѭ его. что вамъ сѧ авлѣатъ. они же вьси осѫдишѧ и повинъноу быти съмрьти. 65 ι начѧсѧ

Стр. 1 да оуб. и *ник.* *2—3* лъжи *зогр.* *4* равьна съвѣд. не бѣахѫ *остр. ник.* *5* етери *остр. зогр. ник.* *9* дьнъı *зогр.* *10* то и тако *остр. никол.* тако же *зогр.* *11—12* ставъ *зогр.* *14* дѣ *въ* съвѣдѣтельствоуѭтъ *въ подл. пропущ.* *15* ис҃ же *(вм.* онъ же*) зогр. ник.* *17* гл҃а *никол.* *18* бл. ба҃ *остр.* *22—23 въ рукоп.* ризи *съ прип. надъ стр. глаг.* ъ. *24* съвѣдѣтельства *зогр, остр. и никол. согласно съ нашимъ; въ подл.* слъшасте *съ прибавл. надъ строкою поздн. глагол.* ι (ф). *25 безъ* его *зогр. ник. остр.* *26—27* быти повиньна *остр. ник.* *27* начѧшѧ *остр. зогр. ник.*

единии пльвати на нь. і прикрывати лице его и мѫчити и. і гл҃а-

LXXIII ти емоу. прорьци намъ х҃е кто естъ оудареи тѧ. і слоугы биѭште за ланитѫ прѣѩсѧ и ⁛ 66 і сѫштоу петрови низоу на дворѣ. приде едина отъ рабынь архиереовъ. 67 і видѣвъши петра грѣѭшта сѧ. възьрѣвъши на нь гл҃а. і ты съ назарѣниномь ис҃ъ бѣ. 68 О҆нъ же отъвръже сѧ гл҃ѧ. не оумѣѭ ни съвѣмь что ты гл҃ши. і изиде вонъ на прѣдъдворие. і кокотъ кьспѣтъ. 69 і видѣвъши и рабыни пакы начѧтъ гл҃ати къ стоѩштиимъ. ѣко сь естъ отъ нихъ. 70 онъ же пакы отъметааше сѧ. і не по мъногоу пакы стоѩщеи. гл҃аахѫ петрови. вы-истинѫ отъ нихъ еси. ібо галилѣанинъ еси. і бесѣда твоѣ подобитъ сѧ. 71 онъ же начѧтъ ротити сѧ и клѧти сѧ. ѣко не вѣмъ чл҃вка сего егоже гл҃те. 72 і въторицеѭ кокотъ въспѣтъ. і помѣнѫ петръ гл҃ъ иже рече емоу ис҃ъ. прѣжде даже кокотъ не възгласитъ дъва краты. отъвръжеши сѧ мене три краты. і начѧтъ плакати сѧ.

Стр. 1 етери *остр. зогр. ник. б.;* плювати *ник.* *3—4* оударии тѧ *остр.* оударивъı тѧ *зогр.* *4* б. и за л. *зогр.* б. и по ланитѣ *ник.* и сл. биѭще и *(безъ* за лан.*) остр.* *5* прѣѩша *остр.* приѩша *зогр. ник.* *6* пристоупи *ник.;* ѡть рабь *ник.* *9* бысть *ник.* *12, 22 и 24* коуръ *зогр. остр.* пѣтель *ник.* *13—14* пакъı ина раб. *зогр.* и раб. видѣвъши начеть пакы *никол.* и раб. вид. и пакъı начѧтъ *остр.* *15* отъ нихъ ѥсть *остр. зогр. ник.* *15—16* отъмѣт. *остр. зогр.* *18—19* галилеи *остр.* *19—20* под. ти сѧ *зогр.* под. тѧ *остр. ник.* *21* еже гл҃ете *зогр.* *22* въторое *остр.;* възгласи *остр.* *22—23* помѧнѫ *остр.* *23* ѣкоже р. *зогр. ник.* *25* сѧ *въ подлинникѣ буква* с *похожа на* щ. *26* начьнъ плакааше сѧ *зогр. ник.* *(остр. согл. съ нашимъ); на слѣд. стр. остатокъ строки* на оутрьѣ *зогр. ник.*

XV.

1 і абье на оутрѣи
съвѣтъ сътворьше архиереи и старьци.
и кънижьникы и весь сънемъ. съвѧ-
завъше іс҃а вѣсѧ. и прѣдашѧ и пилатови.
2 и въпроси и пилатъ. ты ли еси цр҃ь и-
юдеискъ. онъ же отъвѣштавъ рече емоу.
ты гл҃ши. 3 і гл҃хѫ на нь архиереи мъ-
ного. онъ же ничесоже не отъвѣштава-
ше.

4 Пилатъ же пакы въпрашааше и гл҃ѧ.
не отъвѣштаваеши ли ничесоже. виждь
колико на тѧ съвѣдѣтельствоуѭтъ.
5 іс҃ же к томоу ничесоже не отъвѣшта.
ꙗко дивити сѧ пилатови. 6 на вьсѣкъ
же праздьникъ отъпоуштааше имъ.
единого съвѧзьнѣ егоже прошаахѫ.
7 бѣ же нарицаемы варавва съ свои-
ми ковьникы съвѧзанъ. іже въ ко-
вѣ оубинство сътворишѧ. 8 и възъпивъше
начѧсѧ просити ꙗкоже присно творѣа-
ше имъ. 9 пилатъ же отъвѣшта имъ
гл҃ѧ. хоштете ли да отъпоуштѫ въ
[въ] цр҃ѣ июдеиска. 10 вѣдѣаше бо ꙗко за-
висти ради прѣдашѧ и архиереи. 11 Архи-
ереи же поманѫшѧ народоу. да паче
варавѫ отъпоустить имъ. 12 Пила-

Стр. 1 съ старьци *зогр.* (*на* съ *указываетъ* кънижъникы *нашего текста*), и ст. и книжьници *никол.* 3 ведошѧ *зогр. ник.* 6 и на нь гл. *никол.* 12 къ нємоу *зогр.* 17—18 въ горѣ *зогр.*, *ник. согл. съ наш.* 18 оубыства *зогр.*; възъпивъ народъ *зогр. никол.* 19 нача *зогр.* начеть *ник.*; всегда (*вм.* присно) *ник. б.*, *ник. а пропущ.* 21 *глагол.* ѫ *въ словѣ* отъпоуштѫ *передѣлано изъ глагол.* оу (Ⱛ). 25 *и* 1 *на слѣд. стр.* пил. же отъв. пакы рече *зогр. ник.*

тъ же пакы отъвѣштавъ рече имъ.
что оубо хоштете сътворѭ егоже гл҃е-
те цс҃рѣ июдеиска. 13 они же пакы възъ-
пишѧ пропьни и. 14 пилатъ же гл҃аше
имъ что бо зъло сътвори. они же ли-
ше възъпишѧ пропьни и. 15 Пилатъ же
хотѧ народоу похоть сътворити. поу-
сти имъ варавѫ. і прѣдастъ ис҃а
бивъ. да и пропънѫтъ ⁘ 16 Воини же
вѣсѧ ис҃а кънѫтрь на дворъ. еже е-
стъ прѣторъ. і призъвашѧ вьсѭ спи-
рѫ. 17 і облѣшѧ и въ прапрѫдъ. і възло-
жишѧ на нь съплетъше тръновъ вѣ-
нецъ. 18 і начѧсѧ цѣловати и. радоуи
LXXIV сѧ цс҃рю июдеискъ. 19 і биѣхѫ и тръсть-
ѭ по главѣ. и пльваахѫ на нь. і прѣ-
гыбаѭште колѣна кланѣахѫ сѧ емоу.
20 и егда поржгашѧ сѧ емоу. съвлѣшѧ съ
него прапрѫдъ. і облѣшѧ и въ ризы
своѩ. і извѣсѧ и да пропънѫтъ і. ⁘
21 і задѣшѧ мимо ходѧштоу единомоу
симоноу курѣниноу градѫштю съ се-

Стр. 3 паче *зогр.* *3—4* въпиѣхоу *ник.* *5* чьто оубо створи зъло *зогр. ник.* (бо *вм.* оубо *ник.*). *9* тепъ (*вм.* бивъ) *зогр.*; распънѫтъ *зогр.* *10* ведошѧ *зогр. остр. сав. ник.*; и (*вм.* ис҃а) *остр. ник.*, вѣсѧ и на дворъ *асс. съ прибавкою* кь каиафѣ, на дворъ каіафинъ *сав.* *11* призываютъ *остр. ник. асс.*, *сав. согласно съ нашимъ и зогр.* *12* облѣшѧ *въ подл. съ прибавл. надъ строкою глагол.* ко, *но не той же рукою:* облѣкошѧ *остр. ник. сав.*; въ прѣпрѫдъ *ассем. сав.*, въ багърѧницѫ *остр.* *13* трьнѣнъ *сав.* *14* начѧшѧ цѣлъівати *асс. никол.* нач. цѣловати *остр. сав.* *15* биѣ. *безъ* и *зогр.*, биѣхѫ и по гл. трьст. *ассем. остр. никол.* *16* плюѣхѫ *ассем.* *17* покланѣахѫ сѧ *остр. зогр. сав. ассем. ник. б.*, покланаюште се *ник. а.* *18* съвлѣкошѧ емоу *остр. ник.* съвл. съ него *сав.* *19* прѣпрѫдѫ *сав.* багърѧницѫ *остр.*; облѣкошѧ *остр. никол.* *20* изведошѧ *остр. сав. зогр. никол.*; да і пропън. *зогр. никол.* да и распьнѫть *остр. сав.* да распьнѫтъ и *ассем.* *21* мимо грѧдѫщоу *ассем.*; етероу *зогр. никол. ассем.* *22* куринеѩ *остр.*; идѫщю *сав. остр.*

ла. отцоу алексадровоу. и роуфовоу. да възъметъ кс҃тъ его. 22 и привѣсѧ и на мѣсто голъгота еже естъ съказаемо краниево мѣсто. 23 і даѣхѫ емоу пити оцътъно вино. онъ же не приꙗтъ. 24 і пропьнъше и раздѣльше ризы его меташѧ жрѣбиꙗ о нѧ. кто что възьметъ. 25 бѣ же година третиѣа. і пропѧсѧ и. 26 і бѣ написание винъı его написано цс҃ръ июденскъ. 27 і съ нимь пропѧшѧ дъва разбоиника. единого о деснѫѭ. а дроугаего о шюѭ его. 28 і събыстъ сѧ писаное еже гл҃тъ. і съ беззаконьникома причьтенъ бъıстъ. 29 і мимо ходѧштеи хоулѣахѫ и. і покъıваѭште главами своими. і гл҃ште оува. разарѣꙗи цр҃квъ. и трьми дьньми съзидаѭ 30 съпаси сѧ самъ. і сънsocиди съ кр҃ста. 31 такожде и архиереи рѫгаѭште сѧ съ кънижьникы. дроугъ къ дроугоу гл҃аахѫ. інъı съпасе. али себе не можетъ съпасти 32 х҃ъ цс҃ръ издаилкъ. да сънидетъ нынѣ съ кр҃ста. да видимъ и вѣрѫ имемъ ⁘ і пропѧтаѣ съ нимь поношаашете емоу. 33 Бывъши же годинѣ шестѣи. тъма бъıстъ по вьсеи земи до девѧ-

Стр. 2 приведошѧ *остр. зогр. сав. ник.* 3 ћелъћота *зогр.* голъгаѳа *сав.* 5 оцьтѣно *сав.* осмрьнено *ник.* озмьрено *асс.* (ἐσμυρνισμένον). 6 распенъше-раздѣлишѧ *асс. остр. сав.*, пропеше-раздѣлише *ник.* 7 метаѭште *асс. ник.* мещѫще *остр.*; о нь *ник.* 9 пропѧшѧ *зогр.* распѧшѧ *остр. сав.* распѩсѧ *асс.*; нас҆пание *зогр.* напсание *сав.* 10 нап҆сано *зогр. сав.* 11 распѩсѧ *асс.* распѧшѧ *зогр. остр. сав.* пропеше *никол.* 12 о лѣвѫѭ *сав. остр.* 13 п҆саное *зогр. сав.* 17 цръкъве *зогр. остр.* 20 рѫгаахѫ сѧ *зогр. сав.*, рѫгаѭще сѧ дроугъ къ дроугоу съ кън. *остр. асс.* 25—26 поношаста *ник. сав.* 27 земли *зогр. ник.*

тыѩ годинꙑ. 34 і въ девѧтѫѭ годинѫ
възъпи і҃съ гласомь велиемь г҃лѧ.
елѡи елѡи лима савахтани. еже естъ
съказаемое б҃же б҃же мои въскѫѭ мѧ
остави. 35 і едини отъ стоѩштихъ. слы-
шавъше г҃лаахѫ. виждъ илиѭ глаша-
атъ. 36 текъ же единъ исплънь гѫбѫ о-
цъта. і вьзнезъ на тръсть напаѣше
и г҃лѧ. не дѣите да видимъ. аште при-
детъ илиѣ сънѧтъ его. 37 і҃с же поущь гла-
съ велии издъше. 38 і опона цр҃кънаѣ
раздъра сѧ на дъвое съ вꙑше до ниже.
39 Видѣвъ же сотьникъ стоѩи прѣмо емоу.
ѣко тако вьзъпивъ издъше. рече въ і-
стинѫ ч҃лкъ сь с҃нъ б҃жии бѣ. 40 бѣахѫ же
и женꙑ издалече зьрѧшта. въ ни-
хъже бѣ и мариѣ магдалини. і мари-
ѣ иѣкова малаего. і мати иосиова.
і саломи. 41 ѩже егда бѣ въ галилеи
по немь хождаахѫ и слоужаахѫ емоу.
і инꙑ мъногꙑ въшедъшѧѩ съ ни-
мь въ илм҃ъ. 42 і юже поздѣ бꙑвъшю.
Понеже бѣ параскевьѣии пасцѣ. еже е-
стъ къ соботѣ ⁘ 43 Приде иосифъ отъ ари-
матѣѩ. благообразенъ съвѣтьникъ.
іже и тъ бѣ чаѩ цср҃твиѣ б҃жиѣ. і дръ-
знѫвъ вънидє къ пилатоу. і проси

LXXV тѣла ис҃ва. 44 пилатъ же диви сѧ аште оу-
же оумьрѣтъ. призъвавъ сътъника а-
ште оуже оумьрѣтъ. 45 і оувѣдѣвъ отъ ке-

Стр. 4 вь что (*вм.* въскѫѭ) *ник.* 5 етери *зогр. ник.* 15 *вм.* б҃жии *въ подл.* бѣжии, *но* ѣ *выскобл., осталась только титла.* 18 и иосиева мати *ник. б.* 23 пасцѣ *пропущ. зогр. ник. (и въ гр. такое же разночт.).* 26 ѣко ть бысть *ник.* 29 и призъвавъ *зогр.; послѣ* сътъника *всѣ прибавляютъ:* въпроси *зогр. остр. ими:* въпроси и *асс. ник.* 30 *и 1 на слѣд. стр.* отъ сътьника *остр. асс.*

нтѵриона. дастъ тѣло иосифови. 46 і коупль плаштаницѫ и сънемъı-и обитъı-и въ плаштаницѫ. і въложи въ гробъ. іже бѣ исѣченъ отъ камене. і привали камень на двьри гробоу ⁘ 47 Мариѣ же магдалини. і мариѣ иосиова. зьрѣашете къде и полагаахѫ ⁘ к҃ ⁘

XVI.

1 І минѫвъши соботѣ. мариѣ магдалини. і мариѣ иѣковлѣ и саломи. коупишѧ ароматъı. да пришедъшѧ помажѫтъ і. 2 і ѕѣло за оутра вь единѫ соботъ. придѫ на гробъ въсиѣвъшю слъньцю. 3 і гл҃аахѫ къ себѣ. кто отъвалитъ намъ камень отъ двьреи гроба. 4 і възьрѣвъшѧ видѣшѧ ѣко отъваленъ бѣ камень. бѣ бо велеи ѕѣло. 5 і вълѣзъшѧ въ гробъ видѣшѧ юношѫ сѣдѧщь о деснѫѭ. одѣнъ въ одеждѫ бѣлѫ и оужасѧ сѧ. ⁘ 6 Онъ же рече имъ. не оужасаите сѧ. іс҃а ищете назарѣнина пропѧтааго. въста нѣстъ съде. се мѣсто иде бѣ положенъ. 7 нъ идѣте рьцѣте оученикомъ его и

Стр. 2 и 3 понѣвицѫ *зогр.;* съньмь е *ассем.;* обивь е *ник. а.* обить *ник. б.*, обитъ и *остр.* *4* въ камене *зогр. ассем.*, *остр. согласно съ наш*, бысть исѣч. вь к. *ник.* *6—7* зьрѣаста *ассем. никол.* зьрıаста *остр.* *8* сѫботѣ *зогр.* *9—10 въ* ароматы *буква* ъ *надъ строкою;* пришьдъше *остр.* *10* помажѫть исоуса *остр.* помажатъ іс҃а *ассем.* *11* въ кдинъı сѫботы *остр.;* придоша *зогр. остр.* *15* бысть *ник.* *16* великъ *остр.* *17—18* сѣдаща—одѣна *ассем.* *18* и оужасоша сѧ *остр.* *19* глагола *остр.* *20* распатааго *остр. ассем.* *21* идеже *зогр. ассем.*, идеже положиша и *остр.* *22* идѣта—рьцѣта *зогр.*

петрови. ѣко варѣатъ вы въ галилеи. тоу и видите ѣкоже рече вамъ. 8 і ишедъшѧ бѣжашѧ отъ гроба. і имѣаше же ѩ трепетъ и оужасъ и никомоуже ничесоже не рѣшѧ боѣхѫ бо сѧ. ⁘ к҃. ⁘ 9 Въскрьсъ же ис҃ъ за оутра въ пръвы соботѣ. ѣви сѧ прѣжде марии магдалини. ѥж неѩже изгъна ж҃ бѣсъ. 10 она шьдъши възвѣсти бывъшимъ съ нимъ. плачѫштемъ сѧ и рыдаѭштемъ. 11 они же слышавъше ѣко живъ естъ. и видѣнъ быстъ еѭ. не ѩсѧ вѣры. 12 по сихъ же дьвѣма отъ нихъ грѧдѫштема. ѣви сѧ инѣмь образомь. ідѫщема на село. 13 і та шедъша възвѣстисте прочиимъ. ни тѣма же вѣры ѩсѧ. 14 послѣдь же възлежѧштемъ имъ. единоуемоу на десѧте ѣви сѧ. і поноси невѣрьствию ихъ и жестосрьдью. ѣко видѣвъшимъ его въставъша из мрьтвыхъ не ѩсѧ вѣры. 15 і рече имъ шедъше въ весь миръ. проповѣдите еван҃ѣлие вьсеи твари. 16 і иже вѣрѫ иметъ и кръститъ сѧ съпасенъ бѫдетъ. а иже не иметъ вѣры осѫжденъ бѫдетъ ⁘ 17 Знамениѣ же вѣроуѭштиимъ си послѣдъствоуѭтъ.

Стр. 2—3 отъшьдъша *остр.* *3* имѣше *остр.* *6* вь прьвоую соуботоу *ник.* въ прьвѫѭ сѫботъ *асс.*, въ прьвы сѫботы *остр.* *8* она же *зогр. асс. остр. никол.* *12* отъ неѩ *асс. остр.* *12 и 21* не ѩша вѣры *зогр. никол.* не вѣроваша *остр.* *13* идѫщема *остр.* *15* възвѣстиста *ассем. ник.* повѣдаста *остр.* *16* онѣма же *остр. ник.*; ѩша *остр. ник* *18—19* невѣрию *ассем.* *20* и *(вм.* его*) ассем.*; отъ *(вм.* изъ*) ассем.* *22* проповѣдаите *остр. никол.* *25* тъ осѫжд. *ассем.* *26—27* вѣровавъшиимъ *остр. ассем. ник.* *27* послѣдьствоуѭть си *остр.* послѣдоують си *ник.*

імєнємъ моимъ бѣсы ижденѫ-
тъ. ѩзкꙑ възглаголѭтъ новꙑ
18 і въ ркахъ змиѩ възъмѫтъ. аще
и съмрътъно что испиѭтъ ничъ-
тоже ихъ не врѣдитъ. на недѫжь-
никꙑ рѫкꙑ .... възложѧтъ.
и съдрави бѫтъ ⁘ 19 гь же ісъ по глани-
и его къ нимъ. вьзнесе сѧ на небо.
і сѣде о деснѫѭ ба. 20 они же ишедъше
проповѣдѣшѧ въсждѣ. гю поспѣшъ-
LXXVI ствоуѭштоу. і слово оутвръждаѭ-
штю. послѣдъствоуѭштиими зна-
мении аминь. ⁘ ⁘

ЄВАНЬѢЛИЄ ОТЪ МАРЪКА ⁘ ⁘

Стр. 3 к въ ркахъ *надъ строкою.* *4—5* ничесоже *ассем.* *5—6* на недоужьние *ник.* *6 послѣ* рѫкꙑ *въ подлинникѣ что-то выскоблено.* *7* бѫтъ *въ подлинникѣ, мож. быть не простая описка.* *7—8* по глаголанию *асс. ник.* *9* шедъше *ассем.* *10* проповѣдашѧ *остр. ник.;* въсждоу *ассем. остр. никол.* *10—11* поспѣвающтоу *никол.* *12—13* знамении *остр. ник.*

ОТЪ ЛОУКЫ.

ГЛАВЫ ЄВАН҃ЛІѢ ЄЖЄ ОТЪ ЛОУКЫ.

Стр. 1 ѡ наспаніи *зогр.* *2* настоусѣхъ *зогр.* *3* сүмьонѣ *зогр.* *15* сѫхѫ — *такъ въ подлинникѣ.* *17* ъ *въ* блаженъиихъ *въ подл. приписано надъ строкою, глагол. но не соврем. почеркомъ.*

ѕі О сꙑноу въдовицѧ. ⁘
и҃ О посъланꙑхъ отъ иоана ⁘
аи О помазавъшии г҃а хризмоѭ ⁘
би О притъчи сѣѭшталго. ⁘
ив О запрѣштении вѣтроу и морю ⁘
иг О леꙉеонѣ ⁘
ид О дъштери сѵнагоговѣ ⁘
ие О кръвоточивѣи ⁘
иж О посълании обѣма на десѧте
иѕ О пѧти хлѣбъ ⁘
из О г҃ни въпрошении. ⁘
ѣ О прѣображении и҃свѣ ⁘
ѣа О бѣсъноуѭштимъ сѧ на новꙑ м҃сцѧ ⁘
ѣв О помꙑшлаѭштихъ кто болеи естъ ⁘
ѣв О [о]неповелѣнѣмь послѣдовати. ⁘
ѣг О авлении седми десѧтъ ⁘ ⁘
ѣд О въпрошъшимъ законьницѣ ⁘ ⁘
ѣе О въпадъшимъ въ разбоиникꙑ ⁘ ⁘
ѣж О мартѣ и марии ⁘ ⁘
ѣѕ О молитвѣ ⁘ ⁘
ѣз О имѫштимь бѣсънѣемь ⁘
к О възъпивъшии гласомь отъ народа. ⁘
ка О просѧштиихъ знамениѣ ⁘ ⁘
кв О фарисѣ оубѣждъшимъ и҃са ⁘ ⁘
кв О окаании законьникъ ⁘ ⁘
кг О квасѣ фарисеисцѣ ⁘
кд О хотѧштимь раздѣлити имѣние ⁘
ке О богатѣмь емоуже оугобьѕи сѧ ника ⁘
кж О галилеихъ иже бѣахѫ въ силоуамѣ ⁘
кѕ О имѫшти д҃хъ недѫженъ ⁘
кз О притъчахъ ⁘
л О въпрошъшимъ аште мало с҃пасаемꙑхъ ⁘
ла О рекъшиихъ ис҃ви ирода ради ⁘

Стр. 3 миромь *зогр.* *5* вѣтра і морѣ *зогр.* *19* ѡ марии і мартѣ *зогр.* *21* бѣсънѣемь *вм.* бѣсъ нѣмъ, *какъ въ зогр.* *24* фарисѣі *зогр.* *25* ѡ каании *зогр.*

л҃б О водънотрѫдовитѣемь ⁘ ⁘

LXXVII л҃в О не любити прѣковъзлѣгании ⁘

л҃г О зъванъіхъ на вечерѭ ⁘

л҃д О стлъпѣ притъча ⁘ ⁘

л҃е О сътѣ овецъ притъча ⁘

л҃ж О ошедъшиимъ въ странѫ далече ⁘

л҃ѕ О приставьницѣ неправедьнѣемь ⁘

л҃з О богатѣемь и лазарѣ ⁘

м҃ О десѧти прокаженъ ⁘

м҃а О сѫдии неправедьнѣемь ⁘

м҃б О фарисѣи и мътари. ⁘

л҃в О въпрошъшимь его богатѣ ⁘

м҃г О слѣпѣемь ⁘ ⁘

м҃д О закхеи ⁘ ⁘

м҃е О ошедъшиимъ приꙗти црс҃твие ⁘

м҃ж О приемъшиихъ десѧтъ мънасъ ⁘ ⁘

м҃ѕ О жрѣбѧти. ⁘

м҃з О въпрошъшихъ г҃а архиереихъ и кънижьницѣхъ ⁘

п҃ О винoградѣ ⁘

н҃а О лаѭштиихъ кинъса ради ⁘

н҃б О садоукеихъ ⁘

н҃в О въпрошени г҃ни къ фарисѣомъ. ⁘

н҃г О давъшии оба пѣнѧѕа ⁘

н҃д О кинсѣ ⁘ ⁘

н҃е О пасцѣ ⁘

н҃ж О сътѧѕаѭштихъ сѧ кто болеи ⁘

н҃ѕ О испошении ап҃лмъ. ⁘

н҃з О ѹничьжении иродовѣ ⁘

о҃ О плачѫштихъ сѧ женахъ ⁘

о҃а О покаавъшиимъ сѧ разбоиницѣ ⁘

о҃б О исп(р)ошении тѣлесе г҃нѣ ⁘

о҃в О клеопѣ ⁘ ⁘

Стр. 8 лазари *зогр.* *9* р *въ* прокаженъ *надъ строк.* *12 безъ* его *зогр.* *Всѣ заглавія, послѣдующія за* .н҃д. о кинсѣ *въ зогр. пропущ., но никол. согласно съ нашимъ текст., только стр. 27* о испрошени неприѣзнинѣ. *31* р *въ* испрошении *въ подлинникѣ пропущено.*

LXXVIII ⁘ ѥвангелиѥ отъ лоукꙑ ⁘ ⁘

I.

1 Понеже оубо мъноѕи начѧсѧ чинити повѣсть о ꙇзвѣстованꙑхъ въ насъ вештехъ. 2 ѣкоже прѣдашѧ намъ бꙑвъшеи искони самовидьци ꙇ слоугꙑ словесе. 3 ꙇзволи сѧ и мьнѣ хождъшю ис пръва по вьсѣхъ. въ ꙇстинѫ по рѧдѫ писати тебѣ. славънꙑ теофиле. 4 да разоумѣеши о нихъже наоучилъ сѧ еси словесехъ оутвръждение ⁘ 5 Бꙑстъ въ дьни ирода цѣсѣрѣ июдеиска. ꙇереи единъ именемъ захариѣ. отъ ефимѣриѩ авиѣнѧ. ꙇ жена его о͡тъ дъштеръ арѡнь. ꙇ имѧ еи елисаветъ. 6 бѣашете же оба праведъна прѣдъ б͞мъ. ходѧшта въ заповѣдехъ въсѣхъ. ꙇ оправъданиихъ г͞ни[й]хъ бес порока.

Стр. 1 начаша *всѣ проч.* *2—3* о извѣстьнъıхъ *остр. зогр. асс.* *6* словеси *всѣ проч.* *8* псати *зогр.* *9* дьр̓жавьнъи *остр.* (κράτιστε). *13* етеръ *зогр. остр. ассем.* *14* дьневънъıꙗ чрѣдъı *зогр.;* авиа *остр.* *16* *ꙇ передъ* има *нѣтъ въ проч. сп.;* бѣста *остр.* бѣшете *ассем.* *19* ·(й) *въ подл. выскобл., но слѣды видны.*

7 и не бѣ има чѧда. понеже бѣ елисаветь неплодъı. ı оба заматорѣвъша вь дьнехъ своихъ бѣашете. 8 бъıстъ же слоужаштоу емоу. въ чиноу чрѣдъı своеѩ. прѣдъ б҃мь. 9 по обычаю иереискоумоу. ключи сѧ емоу покадити въшедъшю въ цр҃квъ г҃нѭ. 10 ı вьсе мъножьство людии бѣ молитвѫ дѣѭ вьнѣ въ годъ темьѣна. 11 ѣви же сѧ емоу анѣ҃ъ г҃нь стоѩ о деснѫѭ олтарѣ кадилънаего. 12 ı съмѧте сѧ захариѣ видѣвъ. ı страхъ нападе на нь. 13 рече же къ немоу анѣ҃лъ. не бои сѧ захарие. зане оуслъıшана бъıстъ молитва твоѣ. ı жена твоѣ елисаветь родитъ с҃нъ тебѣ. ı наречеши имѧ емоу иоанъ. 14 ı бѫдетъ тебѣ радость и веселие. ı мънози о рождьствѣ его въздрадоуѭтъ сѧ. 15 бѫдетъ бо велеи прѣдъ г҃мь. и вина и сикера не иматъ пити. ı д҃ха с҃тааго испльнитъ сѧ еште и-чрѣва матере своеѩ. 16 ı мъногъı с҃нвъ издр҃лвъ обратитъ къ г҃ви б҃оу ихъ. 17 ı тъ прѣдъидетъ прѣдъ нимь д҃хомь и силоѭ илиинoѭ. обратити сръдьца отьцемъ на чѧда. ı противьнъıѩ въ мѫдрость праведьнъıхъ. оуто-

Стр. 4 бѣста *асс.* бѣаста *остр.* *5* слоуж. моу *зогр.* *7* прилоучи сѧ *остр.* *9* цр҃кве *остр.* *11* тимиана *асс.* тьмиѣна *зогр.* ѳумиана *остр.* *12* алтара *остр.* *15* *къ* анѣ҃лъ *приб.* г҃нь *зогр. асс. остр.* *18—19* и б. р. тебѣ велиѣ *асс.* *19—20* о родьствѣ *ассем.; предлогъ* о *въ подл. надъ стр.* *21* великъ *остр.;* прѣдъ богомъ *ассем.*; творена кваса *зогр.* *22* доухомъ сватомъ *ассем.* *23* ищрѣва *остр.* *25* г҃ю *зогр. асс* г҃оу *остр.* *27* и обратить *остр.* *27—28* оц҃ь *остр. ассем.*

товати гв҃и люди съвръшенꙑ. 18 і рече захариѣ къ анђ҃оу. по чесомоу разоумѣѭ се. азъ бо есмъ старъ и жена моѣ заматорѣвъши вь дьнехъ своихъ. 19 і отъвѣштавъ анђ҃лъ. рече емоу. азъ есмъ гавр҃лъ прѣстоѩи прѣдъ б҃мъ. і посъланъ есмъ г҃лати (къ) тебѣ. і благовѣстити тебѣ. 20 і се бѫдеши млъчѧ и не могꙑ проглаголати. до негоже дьне бѫдетъ се. зане не вѣрова словесемъ моимъ. ѣже събѫ-

LXXIX дѫтъ сѧ вь врѣмѧ своѥ. 21 і бѣшѧ людье жидѫще захариѩ. і чюждаахѫ сѧ еже къшнѣаше тъ въ цръкъве. 22 ішедъ же не можааше г҃лати къ людемъ. і разоумѣшѧ ѣко видѣние видѣ въ цр҃кви. і тъ бѣ помаваѩ имъ. і прѣбꙑвааше нѣмъ. 23 і бꙑстъ ѣко исплънишѧ сѧ денье слоужьбꙑ его иде въ домъ свои. 24 по сихъ же дьнехъ ·:· з҃ ·:· зачѧтъ елисаветь жена его. і таѣше сѧ д҃ мс҃цъ г҃лѭшти. 25 ѣко тако сътвори мьнѣ г҃ъ. вь дьни вь нѧже призьрѣ. отъѩти поношение мое въ чл҃цѣхъ ·:·

26 Въ шестꙑ же мѣсѧць посъланъ бꙑ-

Стр. 8 тебѣ *безъ* къ *зогр., въ нашей рукописи* къ *прибавл. надъ строкою.* *9* тебѣ се *остр.* *9—10* и не м. прогл. *въ зогр. пропущ.* *11* бѫдѫтъ сии *ассем.* *15* моуждашеть *(безъ* тъ*) остр., русскій переписчикъ, привыкшій исправлять окончаніе 3-го лица единств. ч. южнослав. памятниковъ* -тъ, *по русскому произношенію въ* -ть, *отнесъ и здѣсь* тъ *къ глаголу и исправилъ* моуждаше тъ *въ* моуждашеть, *асс.* моуждааше *зогр.* мѫждааше *(оба безъ* тъ*), ник. согл. съ нашимъ но безъ* тъ. *15—16* цръкъви *остр. ассем.* *17* къ нимъ *остр. асс. никол.* *18—19* помаѩ *ассем.* *23 вм.* его: захариина *остр. (такое разночтеніе и въ греческомъ).* *26* отъ чк҃ъ *зогр.*

стъ ан҃лъ гавьрилъ отъ б҃а. въ градъ галилеискъ. емоуже имѧ назаретъ. 27 къ дѣвѣ обрѫченѣ мѫжеви. емоуже имѧ иосифъ. отъ домоу дав҃два. і имѧ дѣвѣ мариѣ. 28 і въшедъ къ неи ан҃лъ рече. радоуи сѧ благодатънаѣ г҃ь съ тобоѭ. бл҃сна ты въ женахъ. 29 она же видѣвъши съмѧте сѧ о словеси его. і помышлѣаше вь себѣ каково се бѫдетъ цѣлование. 30 і рече еи ан҃лъ. не бои сѧ марие. обрѣте бо благодатъ отъ б҃а. 31 і се зачьнеши вь чрѣвѣ и родиши с҃нъ. і наречеши имѧ емоу і҃съ. 32 сь бѫдетъ велии. і с҃нъ вышьнѣаго наречетъ сѧ ⁘

і дастъ емоу г҃ь б҃ъ прѣстолъ дав҃да от҃ца его. 33 і въцѣсаритъ сѧ въ домоу иѣковли въ вѣкы. і цр҃ствию его не бѫдетъ коньца ⁘ 34 Рече же мариѣ къ ан҃лоу. како бѫдетъ се иде мѫжа не знаѭ. 35 і отъвѣштавъ ан҃лъ рече еи. д҃хъ с҃ты наидетъ на тѧ. і сила вышьнѣаго осѣнитъ тѧ. тѣмь же еже родитъ сѧ с҃то наречетъ сѧ с҃нъ б҃жии. 36 і се елисаветь ѫжика твоѣ. і та зачѧтъ с҃на въ старость своѭ. і сь мѣсѧць шестыи естъ еи. нарицае-

Стр. 2 имѧ емоу *ассем.* *3 и 5* дѣвици *остр.;* мѫжю *ассем.* *4 послѣ* домоу *прибавл.* и о҃чьства *остр. (такъ въ иныхъ греч. текстахъ), ассем. и зогр. безъ этой прибавки.* *6—7* благодѣтънаѣ *зогр. ассем.* благодѣтьлна *никол.* *8* слышавъши *зогр.* *10 безъ* вь себѣ *остр. асс. ник.* *11* ан. къ неи *ассем.* *12—13* благодѣть *зогр. ассем. никол.* *15* великъ *остр.* *19* вь вѣкъ *сав.* *21* се м҃нѣ *сав.;* ѩкде *зогр.* *25* ро *въ* родитъ *прип. надъ строкою,* родиши *сав.* *26—27* зачьнетъ *(безъ* с҃на*) зогр.* *27* с҃нъ *остр. сав.;* въ старости своеі *сав.;* и се *остр.* *28* еи естъ *ассем.*

мѣи неплодъви. 37 ѣко не изнеможетъ отъ б҃а вьсѣкъ г҃лъ. 38 рече же мариѣ се раба г҃нѣ. бѫди мьнѣ по г҃лоу твоемоу. і отиде отъ неѩ ан҃ѣлъ ⁘ к҃ ⁘ 39 Въставъши же мариѣ въ ты дьни. іде въ г҃ж съ тъштаниемь. въ градъ июдовъ. 40 і вьниде въ домъ захаринъ. і цѣлова елисаветь ⁘ 41 і бысть ѣко оуслъша елисаветь. цѣлованиe мариино. вьзигра сѧ младънецъ въ чрѣвѣ еѩ. і исплъни сѧ д҃хмь с҃тымъ елисаветь. 42 і възъпи гласомь велиемь и рече. бл҃гсна ты въ женахъ. і бл҃гсл҃венъ плодъ жтробы твоеѩ. 43 і отъ кѫдѫ се мьнѣ. да придетъ мати г҃и моего къ мьнѣ. 44 се бо ѣко бысть гласъ цѣлованиѣ твоего въ оушию моею. вьзигра сѧ младьнецъ радоштами

LXXX въ жтробѣ моеи. 45 і блажена ѣже вѣрѫ ѩтъ. ѣко бѫдетъ съвръшение гланымъ отъ г҃и. 46 і рече мариѣ. величитъ д҃ша моѣ г҃а. 47 і въздрадова сѧ д҃хъ мои о б҃зѣ сп҃сѣ моемь. 48 ѣко призърѣ на съмѣрение рабы своеѩ. се бо отъ селѣ блажатъ мѧ вьси роди. 49 ѣко сътвори мьнѣ величьѣ силъны. і свѧто имѧ его. 50 і милость его въ родъ и родъ боѩштиимъ сѧ его. 51 сътвори дръ-

Стр. *6* въ горьницѫ *остр.*, въ подъгорие *асс.* *9* оуслъша — *такъ въ подл.* *10 послѣ* младьньць *всѣ проч. прибавл.* радоштами, *чего въ многихъ гр. т. нѣтъ.* *11* въ жтробѣ *асс.* *13* великъмь *остр.* *15* чрѣва твоего *всѣ прочіе.* *16* г҃а *остр. сав. ассем.* *18* въ оушию *всѣ прочіе.* *19* младѣништь *зогр.* *20* въ чрѣвѣ *всѣ прочіе.* *20—21* вѣрова *остр.* *22* отъ б҃а *остр.* отъ г҃а *асс.* отъ г҃ѣ *зогр.* *27* величие *остр. асс. зогр.* *28* въ роды *зогр.*

жавѫ мꙑшъцеѭ своеѭ. растачи гръдꙑѩ мꙑслиѭ ср҃дца ихъ. 52 низъложи силънꙑѩ съ прѣстолъ. і вънесе съмѣренꙑѩ. 53 алчѫштаѩ испльни благъ. і богатѧштаѩ сѧ отъпоусти тъшта. 54 приꙗтъ илѣ҃ отрока своего. помѣнѫти милость. 55 ѣкоже гл҃а къ отц҃мъ нашимъ. аврамоу и сѣмени его до вѣка ⁘ 56 Прѣбꙑстъ же мариѣ съ неѭ ѣко и три мсцѧ. і възврати сѧ въ домъ свои ⁘ ⁘ к ⁘ 57 Єлисавети же испльни сѧ врѣмѧ родити еи. і роди сн҃ъ. 58 і слꙑшашѧ окрьсть живѫштеи і рождение еѩ. ѣко възвеличилъ естъ г҃ъ милость своѭ съ неѭ. і радовахѫ сѧ съ неѭ. 59 І бꙑстъ въ осмꙑ день придѫ обрѣзатъ отрочѧте. і нарицахѫ е именемь отца своего захариѣ. 60 і отъвѣштавъши мати его рече. ни нъ да наречетъ сѧ иоанъ. 61 і рѣшѧ еи. ѣко никтоже естъ отъ рождениѣ твоего. іже нарицаатъ сѧ именемь тѣмь. 62 Помаваахѫ же отьцю его. како би хотѣлъ нарешти е. 63 і испрошъ дъштицѫ написа гл҃ѧ. іоанъ естъ имѧ емоу. і чюдишѧ (сѧ) вьси. 64 отврѣсѧ же сѧ оуста его абие и ѩзꙑкъ его. і гл҃аше благословѧ б҃а. 65 і бꙑстъ на вьсѣхъ

Стр. 1 ж *въ* дръжавѫ *испр. изъ бывшаго* о (э); расточи *зогр. ник.* *4* алчѫштаѩ *зогр.* *8—9* сѣмене *зогр.* *12* испълнишѧ сѧ дьние *остр. асс. зогр. ник.* *17* придошѧ *остр.* *18* его *(вм.* е*) остр.* *19* захариѩ *зогр.* *21* имѧ емоу иоанъ *всѣ проч., ред. наш. т. соответств. лучшимъ греч.* *24* помаваше же оц҃ь его *зогр.;* бꙑ *остр.* *25* его *(вм.* е*) остр.* *26* написа имѧ его *остр.* *27* сѧ *послѣ* чюдишѧ *прип. надъ стр.*, сѧ емоу *зогр.;* отвръзошѧ *зогр. остр.*

страхъ живѫштиихъ окрьсть ихъ. і въ вьсеи странѣ июденстцѣи повѣдаеми бѣахѫ вьси гл҃и сии. 66 і положишѧ вьси слꙑшавъшеи на сръдьцихъ своихъ гл҃ѭште. что оуво отрочѧ се бѫдетъ. і рѫка гн҃ѣ бѣ съ нимь. 67 і захариѣ отц҃ъ е(го). ісплъни сѧ дх҃мь ст҃ымъ. і пророчъствова гл҃ѧ ⁘ 68 Бл҃гнъ г҃ъ б҃ъ из҃левъ. ѣко посѣти и сътвори избавление людемъ своимъ. 69 і въздвиже рогъ спс҃ниѣ нашего. въ домоу дав҃да отрока своего. 70 ѣкоже гл҃а оусты ст҃ыхъ сѫштиихъ отъ вѣка прк҃ъ. 71 спс҃ние отъ врагъ нашихъ. і из-д-(р)ж-къ въсѣхъ ненавидѧштиихъ насъ. 72 сътворити милость съ оц҃и нашими. і помѧнѫти завѣтъ ст҃ои свои. 73 клѧтвоѭ ѥѭже клѧтъ сѧ. къ авраамоу отц҃ю нашемоу дати намъ 74 бе-страха. ѩз-д-рж-кꙑ врагъ нашихъ избавльшемь сѧ. сл[оу]оужити емоу 75 прѣподобнемь.

LXXXI і правьдоѭ прѣдъ нимь вьсѧ дьни живота нашего. 76 і тꙑ отрочѧ прркъ вꙑшьнѣаго наречеши сѧ. прѣдъидеши бо прѣдъ лицемъ г҃немь оуготовати пѫти его. 77 дати разоумъ спс҃ниѣ людемъ его въ отъпоуштение грѣховъ ихъ. 78 милосрдеи ради б҃а нашего. вь нихъже по-

Стр. 2 горьнии *(вм.* странѣ*) асс. остр.; соед. двухъ оконч. въ* июденстцѣи. *4* слꙑшаштии *асс.* *7 вм.* его *въ подл.* е; наплъни сѧ *остр.* *14* пророкъ его *зогр.* *14—15* р *въ* изд(р)жкъ *въ подл. пропущ.* *18* помѣнѫти *зогр.* *19* клатвѫ *зогр.* *28* пѫть *остр. зогр.* *30* оставлѥнье грѣхъ *зогр.* *30—31* милосръды ради милости *зогр. никол.* *31 и 1 на слѣд. стр.* посѣти насъ *зогр. ник.*

сѣтилъ естъ насъ въстокъ съ выше. 79 просвѣтити сѣдѧштѧѩ вь тьмѣ: і сѣни съмрътьнѣ. направити ногы наша на пѫть миренъ. 80 отроча же растѣаше и крѣплѣаше сѧ д҃хмь. і бѣ къ поустынѣхъ до дьне авлениѣ своего къ издраилю. ⁘ к҃ ⁘

II.

Въ вечеръ х҃ва рождства ⁘ ⁘

1 Бысть же вь дьни тъ. ізиде повелѣние отъ кесарѣ авъгоуста. написати вьсѧ оуселенѭѭ. 2 се написание пръвое бысть. владѫштю сγрнеѩ и кγринию. 3 і идѣахѫ вьси къжъдо напсати сѧ въ свои градъ ⁘ 4 вьзиде же иосифъ отъ галилеѩ. із града назаретъска. вь июдеѫ въ градъ дв҃ъ. іже нарицаатъ сѧ витлеемъ. зане бѣаше отъ домоу и отьчьствиѣ дав҃два. 5 написати сѧ съ мариеѭ обрѫченѫѭ ємоу женоѭ. сѫштеѭ непраздъноѭ. 6 бысть же егда бысте тоу. ісплъ-

Стр. 7 слова въ вечеръ хв҃а рождства *написаны повидимому тойже рукою, только болѣе мелкимъ почеркомъ.* 8 дьни онъı *остр.*, тъ *въ подлинн. вм.* ты, *такъ въ зогр.;* заповѣдь *ассем.* 9 аγгоста *остр.* августа *ассем., (и въ нашемъ текстѣ* оу *передѣлано изъ* о*);* напсати *сав.* 10 оуселенѭѭ — *замѣчательная форма слова, доказывающая вмѣстѣ съ прочими особенностями вліяніе языка сербо-хорватскаго на нашъ памятникъ;* напсание *зогр. сав.* 10—11 пръвос *пропущ. въ зогр. асс., въ сав. приписано надъ строкою.* 11 сγр. кγриниоу *остр. зогр.* соур. и кγринииеѭ *асс.* сγриеѭ кγриеѭ *сав.* 12 хѫ *въ* идѣахѫ *прибавл. надъ стр.;* вси кожьдо *зогр.;* написатъ сѧ къжьдо *остр. ассем.*, напсатъ сѧ *сав.* 13 же *прип. надъ стр.* 14 *безъ* из *зогр. сав.*, и гр. *асс.* 16 виѳьлеомъ *сав.; въ* отъ *буква* о *надъ строкою.* 17—18 напсати сѧ *зогр. сав.* написатъ сѧ *асс.* 18 обрѫченоѭ *всѣ проч., только асс. согласно съ наш.* 19 *въ* женоѭ *буквы* но *первонач. были, но стерлись;* сѫштѫѭ *зогр.;* непразноѭ *сав.* 20 быста *остр. сав.*

ниша сѧ дьние родити еи. 7 і роди сн҃ъ свои прьвѣнецъ. і повитъ і. і положи и вь ѣслехъ. зане не бѣ има мѣста въ обитѣли ⁘ 8 і бѣахѫ пастыри въ тоижде странѣ. бьдѧще и стрѣгѫще ст(р)ажѫ нощьнѫѭ о стадѣ своемь. 9 і се анћлъ гн҃ь ста вь нихъ. і слава гн҃ѣ осиѣ ꙗ. і оубоѣшѧ сѧ страхомь велиемь. 10 і рече имъ анћлъ не боите сѧ. се бо благовѣштаѭ вамъ радость велиѭ. ѣже бѫдетъ вьсѣмъ людемъ. 11 ѣко роди сѧ вамъ дьнесь сп҃съ. іже естъ х҃ъ г҃ъ. въ градѣ дв҃ѣ. 12 і се вамъ знамение. обрѧщете младенецъ повитъ лежѧштъ въ ѣслехъ. 13 і вънезаапѫ бъıстъ съ анћлмъ мъножьство вои неб҃скъıихъ. хвалѧштъ б҃а и гл҃лѭштихъ. 14 слава въ въıшьнихъ б҃оу. і на земи миръ. въ чл҃вцхъ благоволение. 15 І бъıстъ ѣко отидѫ отъ нихъ анћли н҃нбо. и чл҃вци пастыри рѣшѧ дроугъ къ дроугоу. прѣидѣмъ оубо до витлеема. і видимъ гл҃ъ съ бъıвъшии. іже съказа намъ г҃ъ. 16 і придѫ подвигъше сѧ. і обрѣтѫ мариѭ же и о-

Стр. 1 да родитъ (*вм.* родити) *асс.* *2* обитъı-и *асс.;* его (*вм.* и) *остр.* *3* и *въ* не *прип. надъ строкою.* *4* въ обитѣль *остр.* обитѣльна *зогр.;* бѣхѫ *сав.;* пастоуси *сав. остр. (такъ и 23);* пастыри бѣахѫ *ассем.* пастоуси б. *остр.* *6* р *въ* стражѫ *въ подл. проп.* *7* оу нихъ *зогр.*, вь *ли или* въ, *въ нашемъ т. опредѣлить трудно.* *8* боıашѧ сѧ *съ прип.* оу *сав.* *10* благовѣстоуѭ *сав. зогр. остр.* *11* р. великѫ *остр.* *13* вамъ х҃ъ г҃ь въ гр҃а дв҃ѣ *сав. съ надстрочною прип.* отъ дѣвъı *сав.;* ıеже ıесть *остр.* *17* бъıстъ гл҃а *сав.* *18* воинъ *сав.* *22 въ* отидѫ *буква* о *надъ строкою*, отидошѧ *остр.* *23* рекошѧ *остр.* *26* г҃ь сък. намъ *сав. остр. асс. зогр.;* придошѧ *остр.* прѣидѫ *асс.*

сифа. і младенецъ лежѧштъ въ
ѣслехъ. 17 видѣвъше же съказашѧ о
гл҃ѣ. гл҃нмь имь о отрочѧте семь.
18 і вьси слꙑшавъшеи дивишѧ сѧ. о
гл҃анꙑхъ отъ пастꙑрь къ нимь.
19 мариѣ же съблюдааше вьсѧ гл҃ꙑ си-
LXXXII ѩ сълагаѭшти въ ср҃дци своемь.
20 І възвратишѧ сѧ пастꙑри славѧ-
ште и хвалѧште б҃а. о вьсѣхъ еже
видѣшѧ и слꙑшашѧ. ѣкоже гл҃ано
бꙑстъ къ нимь ⁘ к҃ ⁘ 21 і егда испль-
нишѧ сѧ осмь дьнии да и обрѣжѫтъ.
і нарѣшѧ имѧ емоу іс҃ъ. нареченое
ан҃гл҃мъ прѣжде даже (не) зачѧтъ сѧ
вь чрѣвѣ ⁘ 22 і егда испльнишѧ сѧ
дьньѥ очиштениѣ еѭ. по законоу
мосеовоу. вьзнѣсѧ и въ ил҃мъ. поста-
вити прѣдъ г҃мь. 23 ѣкоже естъ писа-
но въ законѣ г҃ни. ѣко вьсѣкъ мла-
денецъ мѫжьска полоу. развръ-
заѩ ложесна ст҃о г҃ви наречетъ сѧ.
24 і дати жрътвѫ по реченоумоу въ за-
конѣ г҃ни. дъва гагрьличишта ли
дъва птенъца голѫбина ⁘ 25 І се бѣ
чл҃къ въ ил҃мѣ. емоуже имѧ сумеонъ.
і чл҃къ сь правьденъ и чьстивъ. ча-

Стр. 3 о гласѣ *сав. съ надстр. прип.* и о гл҃ѣ; о отроч. *проп. въ зогр.*, о отрочѧти *остр. асс.* *5* пастоухъ *остр. сав.* *6* вьсѧ съблю. гл҃ꙑ *ассем. остр.* *8* пастоуси *остр. сав.* *8—9* хвал. и слав. *зогр.* *9* ѩже *остр. зогр. ассем. сав.* *10* слꙑш. и вид. *вѣзь проч.* *11—12* напльни *остр.* испълни *зогр. асс.* *12* днъ *сав.* *12* да обр. и *сав.* *13* наречено бꙑсть *остр. асс.* *14* отъ ангела *остр. асс.*; не *надъ стр.* *15* приближишѧ сѧ *зогр.* *16* очищению *(безъ* ею*)* *сав.* *17* възнесоста *остр.*; отрочѧ *(вм.* и*)* *сав.* *18—19* п҃сано *зогр. сав.* *23* гърличища *остр. сав.* *24 безъ* се *остр. зогр. сав.* *25 въ рукоп.* еможе; сеьмонъ *зогр.* сьмеонъ *сав.* *26* чьтивъ *зогр.*, правьдивъ и богочьстивъ *асс.*, правьдивъ и чъстивъ *сав.*

ꙗ оутѣхꙑ изд҃рвꙑ. і дх҃ъ бѣ ст҃ъ въ немь. 26 і бѣаше емоу отъвѣштано дх҃мь ст҃ымь. не видѣти съмръти прѣжде даже видитъ х҃а гн҃ѣ. 27 і приде дх҃мъ къ црк҃вь. і егда вьвѣсте родителѣ отроча ис҃а. сътворити има по обꙑчаѭ законьноумоу о немь. 28 і тъ приꙗтъ е на ржкоу своею. і бл҃гсви б҃а и рече. 29 нꙑнѣ отъпоустиши раба твоего вл҃дко. по гл҃оу твоемоу съ миромъ. 30 ѣко видѣсте очи мои съпасение твое. 31 еже еси оуготовалъ прѣдъ лицемъ вьсѣхъ людии. 32 свѣтъ въ окръвение ꙗзꙑкъ. и славж лидии твоихъ ил҃ѣ. 33 і бѣ иосифъ и мати его чюдмшта сѧ. о гл҃емꙑихъ о немь. 34 і бл҃гслави ѣ симеонъ и рече къ марии матери его. се лежитъ съ на падение и на въстание мъногомъ въ ил҃и. і въ знамение прѣрочъно. 35 і тебѣ же самои дш҃ж проидетъ оржжие. да отъкрꙑѭтъ сѧ отъ мъногъ ср҃дцъ помꙑшлениѣ. ⁘ 36 І бѣ анна пророчица. дъшти фаноуилева. отъ колѣна асоурова. си заматорѣвъши въ дьнехъ

Стр. 2 бѣ *всѣ проч.* *3—4* р *въ* съмръти *надъ строкою.* *6* въведоста *остр.* вьзнѣсте *ассем.* оувѣдѣста *(съ надстрочною приписью* въведо*) сав.* *9* и *(вм.* е*) сав.; послѣ* бл҃гсви *прибавл. въ прочихъ т.* семьонъ, *или* сьмеонъ, *ассем. безъ этого слова, согласно съ нашимъ и греч. т.* *12* ви *въ* видѣсте *надъ стр.* *14—15* отъкръвение *асс. сав.* *15* ꙗзыкомъ *остр. сав.;* слава *сав.* *16* оц҃ь его *(вм.* иосифъ*) зогр. асс. сав. (въ послѣдн. съ надстр. прип.* иосифъ*), такое же разночтеніе въ греч. текстахъ.* *19* лежитось *асс.* *19—20* паданье *зогр. асс. сав.* *20* въстаıание *остр.* *22* проид. дш҃ж *ассем.* *23* отъкрыетъ *зогр.* *26* асирова *остр.* асvрова *асс. сав.* сvрова *зогр.* *27* заматерѣвъши *зогр. остр.*

мноѕѣхъ. живъши съ мѫжемь
ж҃ лѣтъ. отъ дѣвъства своего.
37 и та вьдова до осми десѧтъ и че-
тырь лѣтъ. ѣже не охождааше
постомь и молитвами. слоу-
жѧшти день и ношть. 38 і та въ тъ
часъ приставъши исповѣдаа-
ше сѧ г҃ви. і г҃лаше о немь. вьсѣ-
мъ чаѭштимъ избавлени-
ѣ въ и҃лмѣ. 39 ѣко съконьчашѧ сѧ вь-
сѣ по законоу г҃ню. възвратишѧ
сѧ въ галилеѭ. въ градъ свои на-
заретъ. 40 отрочѧ же растѣаше и
LXXXIII крѣплѣаше сѧ д҃хмь. іспльнѣѩ сѧ прѣ-
мѫдрости. і благодать б҃жиѣ бѣ на
немь ·:· к҃. 41 І хождаашете родителѣ его
по вьсѣ лѣта въ и҃лмъ. въ праздьникъ
пасхы. 42 і егда бѣстъ дъвою на де-
сѧте лѣтоу. вьшедъшемъ имъ въ
и҃лмъ. по обычаѭ праздьника. 43 і
коньчавъшемъ дъни възвраштаѭ-
ѭштемъ сѧ имъ. оста отрокъ і҃с
въ и҃лмѣ. і не чю иосифъ и мати его.
44 мьнѣвъша же и въ дроужинѣ сѫштъ.
придете пѧть дьне[и] і искаашете
его въ рождении. і въ знании. 45 і не

Стр. 4 охожд. отъ црькъве *ассем. зогр. сав. остр.* 5 молитвоѭ *сав.* *5—6* д. и нощъ работаѭщи г҃ви *ассем.* *14* д҃хмь *въ сав. прип. только надъ строкою;* напльнѣѩ *остр.* *15* б҃годѣть *сав. зогр. ассем.* *16* хождааста *остр.* хождаста *сав.* *18* пасцѣ *зогр. сав.* пастѣ *ассем.* пасхѣ *(руссицизмъ!) остр.* *19* лѣтѣ *зогр.;* въходѧщемъ *сав.* въсходѧщемъ *зогр. асс. остр.* *21* коньчавшемъ сѧ дньмъ *сав.* *22* отрочѧ *сав.* *23* не чюста родителѣ его *сав. зогр.* чюсте р. е. *ассем., остр. согл. съ нашимъ (и въ сав. приписка* иосифъ и мати*), такое же разночтеніе въ греч. текстахъ.* *24* сѫща *сав.* *25* придоста *сав.* идоста *остр.* прѣидосте *ассем.;* д҃ни і .є҃. *сав.* дьни пѧть *ассем.* дьне пѧть *остр., въ зогр.* пѧть *написано по подчищенному; въ наш. т.* ѧ *передѣлано потомъ въ ѫ, вм.* дьне *было* дьнеи, *но и выскоблено.*

обрѣтъша его. възвратисте сѧ въ ил҃мъ. възискаѭшта его. 46 і бы-стъ по трехъ дьнехъ. обрѣтете и въ цр҃кви сѣдѧштъ. по срѣдѣ оучитель и послоушаѭшта ихъ. і въпрашаѭшта ѩ. 47 оужасаахѫ же сѧ вьси. послоушаѭштеи его. о разоумѣ и о отъвѣтѣхъ его. 48 і видѣвъша и дивисте сѧ. і рече къ немоу мати его. чадо что сътвори нама тако. се отецъ твои и азъ. скрьбѧща искаахове тебе. 49 і рече къ нима. что ѣко искаашета мене. не вѣста ли ѣко ѣже сѫтъ оц҃а моего. вь тѣхъ достоитъ ми быти. 50 і та не разоумѣсте гл҃а иже рече има. 51 и сънидѥ съ нима и приде въ назаретъ. і бѣ повиноуѩ сѧ има. і мати его съблюдааше вьсѧ гл҃ы сиѩ въ срд҃ци своемь. 52 іс҃ъ же спѣаше прѣмѫдростиѭ и тѣломъ и благодатиѭ. отъ б҃а. и чл҃къ ⁘ к҃ ⁘ ⁘

III.

1 Въ пѧтое на десѧте лѣто. владычьства тивериѣ кесарѣ. обладаѭштоу понтьскоумоу пилатоу ию-

Стр. 1 възвратиста сѧ *сав. остр.* *3* обрѣтоста *сав. остр.* обрѣтосте *зогр.* *4* въ цръкъве *зогр.;* сѣдаща *сав.* *7* послоушаѭщи *остр.* *8—9* дивиста сѧ *сав. остр.* *9—10* къ нѥмоу м. ѥго р. *остр.* *13* искаста *сав. остр.;* вѣдѣаста *асс.* *14* еже есть отъ отц҃а *сав.* *16* разоумѣста *асс. сав. остр.* *19* си *асс., остр. приб.* сълагаѭщи. *21—22* благодѣтиѭ *асс. зогр. сав.* *23* въ вътороє *сав.* *24 въ подл. надъ* ке *слова* кесарѣ *какая-то черта, означ. вѣроятно мягкость буквы* к. *24—25* обл. июд. пил. *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр.* июдеѭ *асс.*

дѣеѭ. ı четврътовластъствоуѭштоу галилѣеѭ иродоу. филипоу же братроу его четврътовластъствоуѭштоу итоурнеѭ и трахонитъскоѭ ст(р)аноѭ. ı лусанию четврътовластъствоуѭштоу. авилиниеѭ 2 при архиереи аннѣ и каиѣфѣ ·:· Бъıстъ гл҃ъ б҃жıи къ иоаноу захариноу с҃ноу въ поустъıни. 3 ı приде во вьсѫ странѫ иоръданъскѫѭ. проповѣдаѩ кръштение покаанıѣ. въ отъпоуштение грѣхомъ. 4 ѣкоже естъ писано въ кънигахъ словесъ. исаиѩ пⷬка гл҃шта. Гласъ въпиѭштааго въ поустъıни. оуготоваите пѫть г҃нь. правъı творите стьзѧ его. 5 вьсѣка дьбрь исплънитъ сѧ. и вьсѣка гора и хлъмъ съмѣритъ сѧ. ı бѫдѫтъ стръпътънаѣ въ праваѣ. ı остриı въ пѫти гладъкъı. 6 ı оузьритъ вьсѣка плъть сп҃сние

LXXXIV б҃жие. 7 гл҃аше же исходѧштиимъ народомъ. кръститъ сѧ отъ него. ıштѧдиѣ ехидънова. къто съказа вамъ бѣжати отъ грѧдѫштаго гнѣва. 8 сътворите оубо плодъı достоинъı пока-

Стр. 2 галилеѭ *асс.* *3* братоу *всѣ проч.;* четврътовластъ— *или* четврътовласть—, *опредѣл. трудно.* *4* страхонитьскоѭ *сав. и зогр. гдѣ* с *выскоблено.* *5* люсанию *асс., ошибочно сав.* лоусаниеѭ. *7* архиереоу *ассем.* *9* с҃ноу зах. *асс. сав.* *10—11* иеръданьскѫ *остр. асс. сав.* *12* на покаание *остр. зогр. сав.;* въ оставление *асс.* *13* псано *сав.* *14* слово исаиемь пⷬомъ гл҃щимъ *сав.,* словесъı-исаиѩ *остр.* словесънъıихъ *асс.* *16* оуготовите *остр.* *18* наплънить сѧ *остр.* *19* хлъми *зогр.* *20* стръпътаниıа *сав.* *21* остри пѫтие сладъци *сав.* остриѣ *зогр.* *24* крьстити сѧ *зогр.* крьстѧщимъ сѧ *сав.* *27* плодъ достоинъ *зогр. сав.*

анию. і не начинаите гл҃ати въ себѣ. о҃тца имамъ аврама. гл҃ѭ бо вамъ. ѣко можетъ б҃ъ отъ камениѣ сего. вьздвигнѫти чѧда авраамоу. 9 Юже бо секъıра при корении дрѣва лежитъ. вьсѣко оубо дрѣво не творѧщее плода добра посѣкаѭтъ и въ огнь вьмѣтаѭтъ ⁘ 10 І въпрашаахѫ и народи гл҃ѭще. что оубо сътворимъ. 11 отъвѣштавъ же гл҃а имъ. імѣѩи дьвѣ ризѣ да подастъ не имѫштоумоу. і имѣѩи брашъна такожде да творитъ. 12 придѫ же и мъıтаре кръститъ сѧ. і рѣшѧ къ немоу. оучителю что сътворимъ. 13 онъ же рече къ нимъ. ничтоже боле повелѣнааго вамъ творите. 14 въпрашаахѫ же и и воини гл҃ште. і мъı чъто сътворимъ. і рече къ нимъ. никогоже обидите ни оклеветаите. і дьвьльни бѫдете оброкъı вашими. 15 Чаѭштемъ же людемъ и помъıшлѣѭштемь вьсѣмъ въ сръдьцихъ своихъ. о иоанѣ еда тъ естъ х҃ъ. 16 отъвѣштаваше иоанъ вьсѣмъ гл҃ѧ.

азъ оубо водоѭ кръштаѭ въı. грѧдетъ же крѣплеи мене. емоуже нѣ-

Стр. 5 корене *зогр. сав.* корени *остр.* и дрѣво лежитъ *сав.* *6—7* доб. пл. *зогр.* *7—8* възлагаѭтъ *зогр.*, *остр. прибавляетъ:* и съгараѭть. *8* єго *(вмѣсто* и*) остр.* *9* гл҃ѭште оучителю что *(безъ* оубо*) зогр. ассем. сав.;* *въ* сътворимъ *послѣ* съ *слѣдъ неудавшагося почерка буквы* с. *11* дастъ *ассем.* *13* придоша *остр.;* мытари *зогр. остр.* *14* рекоша *остр.* *16* ничесоже *асс.* *20—21* и достоіни бѫдете обѣщаниі вашими *сав.* *23* вь себѣ вь срдциихъ св. *ассем.* *24—25* отъвѣща же иоанъ *сав.* о. імъ іоанъ гл҃а *зогр.* *26* кръщаѭ въı водоѭ *ассем.* крьщѫ *сав.* *26—27* идетъ *сав.* *27* крѣпли *зогр. остр.* крѣплиі *сав.*

смъ достоинъ отрѣшити ремене сапогъ его. тъ вꙑ крьститъ дх҃мь ст҃ꙑмь и огнемь. 17 емоуже лопата въ рѫцѣ его. ꙇ потрѣбитъ гоумьно скоѥ. ꙇ съберетъ пшеницѫ въ житьницѫ своѭ. а плѣвꙑ съжежетъ огнемь не гашѫштинимь. 18 мънога же и ина оутѣшаѩ благовѣстьствоваше къ людемь. ⁘ к҃ ⁘ 19 ꙇродъ же четврътовластьникъ обличаемъ имъ. о иродиѣдѣ женѣ братра своего. ꙇ о вьсемь зълѣ еже сътвори иродъ. 20 приложи и се надъ вьсѣми. ꙇ заклепе иоана въ темьници. ⁘ 21 Бꙑстъ же егда крьстишѧ сѧ вьси людье. ꙇс҃оу крьштьшю сѧ и молѧштю сѧ. отврьзе сѧ небо. 22 ꙇ сънидє дх҃ъ ст҃ꙑи тѣлесьнꙑмъ зракомъ. ꙗко голѫбь на нь. ꙇ гл҃съ с нб҃е бꙑстъ гл҃ѧ. тꙑ еси с҃нъ мои възлюбленꙑ. о тебѣ благоволихъ. 23 ꙇ тъ бѣ ис҃ъ ꙗко тремъ десѧтемъ лѣтъ начинаѩ. с҃нъ сꙑ ꙗко мьнимъ бѣ ⁘ ⁘ ⁘ ꙇосифовъ. ꙇлиевъ. 24 маттатовъ. ⁘ левьѣининъ ⁘ мелхиевъ. ꙇ анаевъ ⁘ ꙇосифовъ ⁘ 25 маттатиевъ ⁘ амосовъ ⁘ наоумовъ ⁘ если(м)овъ. ⁘ наанѣеовъ ⁘ 26 маатовъ ⁘

LXXXV мататиевъ ⁘ семеоновъ ⁘ ꙇосифовъ ⁘ ꙇюдинъ ⁘ 27 иоанаевъ ⁘ рисиевъ ⁘ зорова-

---

Стр. 1—2 сапогоу *зогр. ассем.* сапога *сав.* *2* кр. вꙑ *остр.* *4* въ рѫкоу *асс. сав. зогр.* *7* не гасащиимъ *асс.* не гасимꙑимь *остр.* *7—8* повѣдаѩ *сав.*, *въ зогр. этого причастія нѣтъ, но* гл҃ѧ къ люд., *безъ* къ *ассем. остр.* *13* надъ вьсѣмь *зогр.;* заключи *зогр.* заклюпи *ник.* *21—22* трьми десѧтꙑ *зогр.* *24* маѳѳатовъ *зогр.* *27 въ* если(м)овъ *буква* м *какъ кажется нарочно стерта, въ греч.* ἐσλει *и* ἐσλειμ.

велевъ ·:· салатилевъ ·:· нириевъ ·:· 28 мелхиевъ ·:· адъдиевъ ·:· касамовъ. алмодановъ. ировъ ·:· 29 іосновъ ·:· елиезеровъ. іорамовъ ·:· маттатовъ ·:· левьѣнинъ ·:· 30 симеоновъ ·:· іюдовъ ·:· и(о)сифовъ. іонаневъ ·:· елиакимовъ ·:· 31 мелеаниовъ ·:· маннановъ ·:· маттатаевъ ·:· [а]натановъ. давыдовъ ·:· 32 іесеовъ ·:· овидовъ ·:· воозовъ ·:· салмоновъ ·:· наасоновъ ·:· 33 аминадавовъ ·:· арамовъ ·:· іоа҆мовъ ·:· есромовъ ·:· фаресовъ ·:· іюдовъ ·:· 34 іѣкωвовъ ·:· ісаковъ. авраамовъ. тарань. нахоровъ ·:· 35 сероуховъ ·:· рагавовъ ·:· фале(к)овъ ·:· еверовъ ·:· салань. 36 каинановъ ·:· арфаксадовъ ·:· симовъ ·:· ноевъ ·:· ламеховъ ·:· 37 матоусаль ·:· еноховъ ·:· іаредовъ ·:· малелеилевъ ·:· каиновъ ·:· 38 еносовъ ·:· ситовъ ·:· адамовъ божеі ·:·

IV.

1 І҃съ же исплънь д҃ха ст҃а. възврати сѧ отъ иорьдана. і ведѣаше сѧ д҃хмь въ поустынѭ. 2 к҃. дьнии. іскоушаемъ диѣволомъ. і не ѣстъ ничесоже въ ты дьни ·:· і коньчавъшемъ сѧ имъ послѣдь

Стр. 2—3 елмодановъ (Ἐλμαδάμ) *зогр.* *4* іерамовъ (Ἰωράμ *или* Ἰωρείμ) *зогр.* *5* семеоновъ *зогр.* *6 въ подл.* исифовъ, *но* іосифовъ *зогр. ник.* *8* натановъ *зогр., въ нашемъ т.* а *выскоблено* (Ναθάμ *или* Ναθάν). *11* іоарамовъ *зогр.* иорамаль *ник., въ наш. текстѣ* р, *какъ кажется, приписано другою рукою.* *16* симоновъ *зогр., никол. согласно съ нашимъ* (Σημ). *18—19* каинановъ *зогр.* *19* сифовъ. *25* ничьтоже *зогр.*

възалка. 3 і рече емоу диѣволъ ·:·

аще сн҃ъ еси б҃жии. рьци камению семоу да бѫдетъ хлѣбъ. 4 и отъвѣшта ис҃ къ немоу гл҃а. писано естъ ѣко не о хлѣбѣ единомь живъ бѫдетъ чк҃ъ. нъ о вьсѣкомь гл҃ѣ б҃жии. 5 і възведе и диѣволъ на горѫ высокѫ. показа емоу вьсѣка црс҃твиѣ въселеныѩ вь ч҃сѣ врѣменьнѣ. 6 і рече емоу диѣволъ. тебѣ дамъ власть сиѭ вьсѭ и славѫ ихъ. ѣко мьнѣ прѣдана естъ. і емоуже аште хоштѫ прѣдамь ѭ. 7 ты оубо аште поклониши сѧ прѣдъ мноѭ. бѫдѫтъ тебѣ вьсѣ. 8 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече емоу. іди за м'ьноѭ сотоно. писано естъ. г҃и боу твоемоу поклониши сѧ. і томоу единомоу послоужиши. 9 і веде и въ ім҃ъ. і постави и на крілѣ цр҃квьнѣемь. і рече емоу. аште сн҃ъ еси б҃жи. връзи сѧ отъ сѫдоу низъ. 10 писано бо естъ. ѣко ан҃гламъ своимъ заповѣстъ о тебѣ съхранити тѧ. 11 і на рѫкахъ възъмѫтъ тѧ. да не о камень прѣткнеши ногы твоеѩ. 12 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече емоу. ѣко речено естъ. не искоусиши г҃а б҃а твоего. 13 і съконьчавъ вьсѣко искоушение диѣволъ. отиде отъ него до врѣмене ·:· 14 і възврати сѧ іс҃ъ. вь силѣ д҃хов'ьнѣи въ галилѣѭ ·:·

Стр. 1 възлака *зогр.* *4* хлѣби *зогр. ник.* *7 вм.* б҃жии: исходештимь из оусть божихь *ник. (и въ греч. такое же разночтеніе).* *25* на роукоу *ник.* *29* все иск. *никол.*

LXXXVI і вѣсть изиде по вьсеи странѣ о немь.
15 і тоу оучааше на сънъмищихъ ихъ.
славимъ вьсѣми ⁘ з҃ ⁘ 16 і приде въ на-
заретъ въ немьже бѣ въспитѣнъ.
і вънидє по обычаа(ю) своемоу. вь день
соботъны въ сънъмиште. і въста
чистъ. 17 і въздаша ѥмоу кънигы
исаиѩ пророка. і разгънѫвъ къни-
гы. обрѣте мѣсто идеже бѣ написа-
но. 18 дх҃ъ гн҃ь на мьнѣ. егоже ради по-
маза мѧ. благовѣститъ ништии-
мъ посъла мѧ. ісцѣлитъ съкроуше-
нъıѩ ср҃дцемь. 19 проповѣдѣтъ плѣ-
ньникомъ отъпоуштение. і слѣпъı-
мъ прозьрѣние. отъпоуститъ съ-
кроушенъıѩ въ отърадѫ. проповѣ-
дѣти лѣто гн҃е приѩто. 20 і съгънѫ-
въ кънигъı въдавъ слоуѕѣ сѣде.
і вьсѣмъ въ сънъмищи очи бѣа-
шете зьрѧшти на нь. 21 начатъ же гл҃а-
ти къ нимъ. ѣко дьнесь събъıстъ
сѧ писание се. въ оушию вашею. 22 і вь-
си съвѣдѣтельствоваша емоу.
і дивлѣахѫ сѧ о словесехъ благода-
ти. исходѧштиихъ из оустъ его ⁘ к҃ ⁘
і гл҃ахѫ не сь ли естъ сн҃ъ иосифовъ.
23 и рече къ нимъ. вьсѣко речете ми

Стр. 3 вънидє *сав.* *4* идеже *асс.;* въспитанъ *остр.* *5* ю *въ* обычаю *надъ строкою.* *6* сѫб. *остр. и проч.;* въ съборище *остр.* *7* вѣдаша *сав. остр. ассем.* *11* благовѣстити *сав. ассем.* *12* ицѣлити *сав.* ицѣлитъ *ассем.* *13* проповѣдати *остр.* *15* отъпоустити *сав. остр. асс.* *16—17* проповѣдати *сав. остр. асс.* *17* приѩтьно *сав. остр. асс.* *18* въдастъ *асс.* *19* въ съборищи *остр.* *19—20* бѣста *сав.* бѣаста *остр.* *22* псание *сав., въ нашемъ т. надъ неудавшимся почеркомъ второго* и *въ* писание *написано надстроч. глагол.* и. *23* послоушаша его *(вм.* съвѣд. емоу*) сав.,* съв—аахѫ *остр. ассем.* *24* о словеси благодѣтьнѣ *сав.* о словесехъ и благодѣти *асс.*

притъчѫ сиѭ. балии ісцѣли сѧ самъ. елико слышахомъ бывъшиихъ. въ каперънаоумѣ. сътвори и сьде въ отьчствии твоемь. 24 рече же аминь глѭ вамъ. ѣко никоторы же прркъ приѩтенъ естъ въ отечъствии своемъ. 25 въ істинѫ же глѭ вамъ. мъногы въдовицѧ бѣшѧ. вь дьни илиины въ іли. егда заклепе сѧ небо. три лѣта и шесть мсцъ. ѣко бысть гладъ по вьсеи земи. 26 і ни къ единои же ихъ посъланъ бысть илиѣ. тъкмо въ сарефтѫ сидонъскѫѭ. къ женѣ въдовици. 27 і мънози бѣахѫ прокажени вли при елисеи пророцѣ. і ни единъ же отъ нихъ очисти сѧ. токмо нееманъ соурьскъ. 28 і испльнишѧ сѧ ѣрости вьси на съньмишти слышѧште. 29 і въставъше изгънашѧ и вонъ из града. і вѣсѧ и до връхоу горы. на неиже градъ ихъ съзъданъ бѣаше. да бѫ и низъринѫли. 30 онъ же прошедъ по срѣдѣ ихъ идѣаше ⁘ к ⁘ з ⁘ 31 І сьниде исъ въ каперънаоумъ въ градъ галилеискъ. і бѣ оуча вь соботы. 32 і оужасаахѫ сѧ о оучении его. ѣко съ властиѭ бѣ слово его. 33 і въ сьньмишти бѣ члкъ имы дхъ бѣса

Стр. 1 врачю *асс. остр.* *4* своемъ *асс.* *6* приѩтъ *остр. сав.* не приѩтенъ *асс.* *9* заключи *остр. асс. сав.* *11* гл. велеи *асс.;* земли *остр.* *14—15* бѣшѧ *асс.* *17 второе* е *въ* нееманъ *надъ стр.*, неоманъ *сав.* *17—18* наплъниша сѧ *остр.* *18* вьси ѩр. *остр. зогр. ассем.;* на съборищи *остр.*, на сьньмищиихъ *ассем.* *19* слыш. се *зогр.* сл. сии *асс.* *20* ведошѧ *остр. зогр.;* до връха *асс.* *21* сътворенъ *остр.* *22* бышѧ *остр.* *25* сѫб. *весь проч.* *27—28* въ съборищи *остр.* *28* бѣ въ сън. *ассем.;* доуха нечиста *остр.* дхъ бѣсъ нечистъ *асс. (и въ греч. текстахъ такое же разночтеніе).*

нечⷭ҇та. ɩ възъпи гласомь вели-
емь гл҃а. 34 остани чьто естъ намь
и тебѣ ис҃е назарѣнине. пришелъ е-
си погоубитъ насъ. вѣмъ тѧ кто еси
ст҃ъı бж҃ии. 35 ɩ запрѣти емоу ис҃ъ гл҃а.
LXXXVII прѣмлъчи изиди из него. ɩ поврьгъ ı
бѣсъ по срѣдѣ изиде иж него. никако-
же не врѣждъ его. 36 ɩ бъıстъ оужасъ
на вьсѣхъ. ɩ сътѧзаахѫ сѧ дроугъ
къ дроугоу гл҃ѭште. что естъ слово
се. ѣко вл(а)стиѭ и силоѭ велитъ. не-
чистъıимъ дх҃мъ и исходѧтъ ·:· к҃ ·:·
37 Ɩ исхождааше шюмъ о немъ въ вьсѣ-
ко мѣсто и странъı. 38 въставъ же
и-съньмишта. вьниде въ домъ си-
моновъ. тъшта же симонѣ бѣ одръ-
жима огнемь велиемь и молишѧ и
о неи. 39 ɩ ставъ надъ неѭ запрѣти о-
гню. и остави ѭ. авие же въставъ-
ши слоужааше имъ ·:· 40 заходѧштю же
слъньцоу. вьси елико имѣахѫ болѧщѧ-
ѩ недѫгъı различьнъı. привождаа-
хѫ ѩ къ немоу. онъ же на когожъдо ихъ
рѫкѫ възлагаѩ исцѣлѣаше ѩ. 41 ɩсхо-
ждаахѫ же и бѣси отъ мъногъ въпи-
ѭште и гл҃ѭште. ѣко тъı еси х҃ъ сн҃ъ
бж҃ии. и запрѣштаѩ не даѣше имъ
гл҃ати. ѣко вѣдѣахѫ х҃а самого
сѫшта. 42 бъвъшю же дьни. ɩшедъ
иде въ поусто мѣсто. ɩ народи и-
скаахѫ его. и придѫ до него. ɩ дръ-

Стр. 5 въ бж҃ıи *буква* ж *связана съ* ı. *11* а *въ* властиѭ *въ подл. пропущ.* *14* мѣсто странъı *зогр. ник. б.* вь мѣста страни *ник. а. (такъ, безъ* и, *по греч. т.).* *24* цѣлѣаше *зогр. ник.* *27* дадѣаше *зогр. ник.* *29 въ* бъвъшю *исправлено потомъ* ъ *въ* ъı *вязью глагол. буквъ* ⰲ *и* ⰵ.

жаахѫ и да не би отъшелъ отъ ни-
хъ. 43 онъ же рече къ нимъ. ѣко и дроу-
гыимъ градомъ подобаатъ
ми благовѣстити цс҃твие б҃жіе.
ѣко на се посъланъ есмъ. 44 і бѣ про-
повѣдаѩ на сънъмиштихъ галилѣ-
исцѣхъ.

V.

1 бысть же належаштю е-
моу народоу. да бѫ слышали сло-
во б҃жие ·:· к҃ ·:· і тъ бѣ стоѩ исъ при
езерѣ ѣенисаретъсцѣ. 2 і видѣвъ дъ-
ва корабица стоѩшта при езерѣ. ры-
бътвы же ошедъше отъ неѭ пла-
каахѫ мрѣжѧ. 3 вълѣзъ же въ еди-
нъ отъ корабицю иже бѣ симоновъ.
моли и отъ землѩ отъстѫпити
мало. і сѣдъ оучаашe ис кораблѣ
народы. 4 ѣко же прѣста гл҃ѩ. рече
къ симоноу вьзѣди [въ]въ глѫби-
нѫ. і вьметѣте мрѣжѧ вашѧ въ
ловитвѫ. 5 і отъвѣштавъ симо-
нъ рече емоу. наставьниче об но-
шть вьсѫ трождьше сѧ не ѩсомъ
ничесоже. по гл҃оу же твоемоу въ-
връжемъ мрѣжѫ. 6 і се сътворь-
ше. обѧсѧ мъножъство рыбъ

Стр. 4 въ б҃жіе буква і *связана съ* ж. *7—8* емь *зогр.* *9* стоѩ бѣ *асс.* стоѩаше *остр.; безъ* исъ *зогр.* *11* кораблѣ *асс.* *11—12* рыбитви *асс.* рыбари *зогр. остр.; у насъ странная описка* рыбытвы *вм.* рыбитвы, *да еще* бы *вм.* бы. *13* мр. своѩ *остр.* *15 безъ* отъ землѩ *зогр.;* възити *(вм.* отъстѫп.*)* *асс.* *16* ис кор. оуч. *асс.* *18* виждь ѣхаі *зогр.* въѣди *асс.* *19* въметите *асс.* *22* трождьше *такъ въ подлин.;* ѩхомъ *зогр. ассем.* ничесоже не ѩхомъ *остр.* *23—24* въметемъ *ассем.* *25* обльша *зогр. остр.*

много. протръзааше же сѧ мрѣ-
жа ихъ. 7 і поманѫшѧ причѧсть-
никомъ иже бѣахѫ въ дроуѕѣмь
кораби. да пришедъше помогѫ-
тъ имъ. і придѫ и испльни-
шѧ ова кораблѣ. ѣко погрѫжати
сѧ има. 8 видѣвъ же симонъ пе-
тръ. припаде къ колѣнома и-
с҃вама гл҃ѧ. ізиди отъ мене
LXXXVIII ѣко мѫжь грѣшенъ есмъ г҃и. 9 оужасъ бо о-
дръжааше и. и вьсѧ сѫщаѩ съ нимъ о ло-
витвѣ рыбъ ѩже ѩсѧ. 10 такожде же и и-
ѣкова и оана с҃на зеведеова. ѣже бѣсте
наслѣдьника симонови. і рече къ си-
моноу ис҃ъ. не бои сѧ отъ селѣ ч҃лкы
бѫдеши ловѧ. 11 і извезъше кораблѣ на
соухо и оставьше вьсе вь слѣдъ его и-
дѫ ⁘ к҃ ⁘ 12 і бысть егда бысть въ еди-
номъ отъ градъ. і се мѫжъ испльнь
прокаженьѣ. і видѣвъ іс҃а падъ ниць
моли сѧ емоу гл҃ѧ. г҃и аште хоштеши мо-
жеши мѧ очистити. 13 і простеръ рѫ(кѫ) ко-
снѫ и рекъ хоштѫ очисти сѧ. і ѣби[ви]е про-
каза отиде отъ него. 14 і тъ запрѣти емоу.
никомоуже не гл҃ти. нъ шедъ покажі сѧ
иереови. і принеси о очиштении свое-
мь. ѣкоже повелѣ моси во съвѣдѣте-
льство имъ ⁘ 15 **Прохождааше же паче**

Стр. 1 много *пропущ. въ асс.* *1—2* пр…аахѫ—мрѣжа *зогр. остр. асс.* *4* корабли *зогр. остр.* *5* придошѧ *зогр. остр.* *5—6* напльнишѧ *остр.* *8—9* ис҃овома *остр. асс., зогр. согл. съ нашимъ.* *11 вм.* сѫщаѩ: иже бѣахѫ съ нимь *остр. асс.* *12* ѩшѧ *остр. зогр.* *13 въ* и оана *буква* а *въ подл. надъ строкою;* бѣста *остр.* *14* обьщьника *(вм.* наслѣдьника*) остр. зогр. ассем.* *15—16* бѫд. чл. лов. *асс.* *16* корабь *зогр.* кораблъ *асс.* *16—17* на землѭ *(вм.* на соухо*) асс. остр.* *17* оставльше *остр.* *17—18* идошѧ *остр. зогр.* *20—21* паде— молѧ сѧ *зогр.* *22 подл. только* въ рѫ.

слово о немь. і сънъмаахѫ сѧ народи мьноѕи. слъшати и цѣлити сѧ отъ него. отъ недѫгъ своихъ ⁘ 16 Тъ же бѣ оходѧ въ поустынѧ и молѧ сѧ. 17 і быстъ вь единъ отъ дьнеи. и тъ бѣ оучѧ. і бѣахѫ сѣдѧште фарисѣи. і законооучителе ⁘ . іже бѣахѫ пришьли отъ вьсѣкоѩ вьси. галилеискы и июдеискы. і отъ и҃лма. і сила г҃нѣ бѣ цѣлити ѩ. 18 і се мѫжи на одрѣ носѧште ч҃лвка іже бѣ ослабленъ.

і искаахѫ вънести и и положити и прѣдъ нимъ. 19 і не обрѣтъше кѫдѫ вънести (и) народомъ. възлѣзъше на храмъ. сквозѣ скѫдель низъвѣсишѧ и. съ одромь .... прдъ и҃са. 20 і видѣвъ вѣрѫ (ихъ) рече емоу. ч҃лвче отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси твои. 21 и начѧсѧ помышлѣти кънижъници и фарисѣи г҃лште. къто естъ сь иже г҃летъ власфимиѭ. кто может отъпоуштати грѣхы тъкмо единъ б҃ъ. 22 разоумѣвъ же и҃съ помышлениѣ ихъ. отъвѣштавъ рече къ нимъ. что помышлѣате въ ср҃дцихъ вашихъ. 23 что естъ оудо .. вѣе решти. отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси твои. ли решти въстани и ходи. 24 нъ (да)

Стр *1* сънпмаахѫ сѧ *зогр.* *2* ицѣлитъ *зогр.* *4* въ поустынѭ *зогр.*, *ник. согл. съ нашимъ (и въ греч. мн. ч.).* *7 въ срединѣ стр. что-то выскоблено.* *10* се *въ подл. надъ стр.* *10—11* нос. на одр. *асс. остр. зогр.* *11* ослабенъ *сав.* *13* его *(вм.* и *послѣ* вънести*) сав.* *15* народа ради *зогр. асс. сав. остр.* *16* скѫдоль *зогр.* скѫдълы *ассем.* скоудѣль *ник.* покровъ *остр.* *16—17* съ ложьмь *остр. зогр. асс., послѣдній приб.* его по срѣдѣ. *19* начаша *сав. остр. асс. зогр.* *21* хоулѫ *остр.* *23* б. ед. *сав.* *27* рещи ослабленоуоумy *остр. зогр.* р. ослабеноуоумоу *ассем.* *Буквы этой страницы, отмѣченныя въ скобкахъ, пострадали отъ испорченной на тѣхъ мѣстахъ рукописи.*

оувѣсте ѣко вл[в]асть иматъ с҃нъ
чл҃вчскъı на земи отъпоушта-
ти грѣхъı. рече ослабленоумоу
тебѣ гл҃ѭ въстани. і възьми од(ръ)
твои и иди въ домъ твои. 25 і авие в(ъ)-
ставъ прѣдъ ними. възем(ъ на)
немъже лежааше. іде въ дом(ъ)
свои славѧ б҃а. 26 і исплънишѧ с(ѧ)
страхомь гл҃ѭште. ѣко видѣхо(мъ)
дивъна дьнесь ·:· к҃ ·:· 27 і по сих(ъ и)-
зиде и оузьрѣ мытарѣ име(немъ)
левьѣиѭ. сѣдѧштъ на мъ(ітьни)-
ци. і рече емоу иди по мьнѣ. 28 і (оста)-
вь вьсѣ вь слѣдъ его иде 29 и съ(твори)
LXXXIX чрѣждение велие левьѣии емоу. въ
домоу своемь. і бѣ народъ мъногъ
мытарь. і инѣхъ иже бѣахѫ съ ни-
мь възлежаште. 30 и ръпътаахѫ кънижъници ихъ и фарисѣи. къ оученикомъ
его гл҃ѭще. по чъто съ мытари и грѣшъникъı ѣсте и пьете. 31 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече къ нимъ. не трѣбоуѭтъ
съдравии врача нъ болѧщеи. 32 не придъ призъватъ праведъникъ. нъ грѣшъникъı въ покаание ·:· к҃ ·:· 33 они же рѣшѧ кь
немоу по чъто оученици иоанови постѧ-

Стр. 1 вѣсте *сав.* *2* на земли *остр.* *3* ослабеноумоу *сав.* *4* възъмъ *сав.* *4—5* ложе твое *зогр. асс.* *5—6* въста *зогр. сав.* *6* възатъ *асс.* *8 слова стиха 26-го, пропущ. въ текстѣ, приписаны на краю страницы мелкимъ глагол. почеркомъ:* и оужасъ приꙗтъ вьсѧ и славлѣхѫ б҃а, *эти слова въ текстѣ въ остр. асс. зогр.;* наплънишѧ сѧ *остр.* *11* мьздоимьца *остр.* *12* сѣдаща *остр.* *12—13* мьздьници *зогр.* *14 послѣ* вьсѣ *приб.* въставъ *остр. зогр асс. Что въ концѣ отдѣльныхъ строкъ въ скобкахъ, того нельзя прочесть въ подлинникѣ вслѣдствіе поблѣдн. и стертаго чернила.* *15* велико *зогр. остр.* *21* ѣстъ и пьетъ *зогр. ассем., остр. согласно съ нашимъ (и въ греческ. т. такое же разночтеніе).* *23* врачевъ *зогр.* *23—24* придохъ *зогр. остр.*

тъ сѧ часто и молитвы творѧтъ.
такожде и фарисѣистии. а твои ѣдѧ-
тъ и пиѭтъ. 34 онъ же рече къ нимъ. еда
можете с҃ны брачьн҄ыѩ доньде-
же женихъ естъ съ ними сътворити
постити сѧ. 35 придѫтъ же дьние. егда
отъѩтъ бѫдетъ отъ нихъ женихъ.
тъгда постѧтъ сѧ въ ты дъни.
36 гл҃аше же и притъчѫ къ нимъ. ѣко
никътоже приставлениѣ ризы но-
вы. не приставлѣатъ на ризѫ
ветъхѫ. аште ли же ни и новѫѭ ра-
здеретъ. і ветъсѣи не приключи-
тъ сѧ приставлениe еже отъ нова-
аго ⁘ 37 і никтоже не въливаатъ ви-
на нова въ мѣхы ветъхы. аще ли
же ни просадитъ вино новое мѣхы.
і то пролѣетъ сѧ и мѣси погыбнѫ-
тъ.

38 нъ вино ново въ мѣхы новы въли-
вати. і обое съблюдетъ сѧ. 39 і никъто-
же пивъ ветъха абие хоштетъ но-
воуоумоу. гл҃тъ бо ветъхое лоуче е-
стъ ⁘

VI

1 Бысть же въ соботѫ въто-
ропрьвѫѭ. іти емоу сквозѣ сѣани-
ѣ. і въстрьзаахѫ оученици его кла-
сы. і ѣдѣахѫ истираѭште рѫка-
ма. 2 едини же отъ фарисѣи рѣшѧ и-

Стр. 14 приставе̑ние *зогр.* *24* сѫб. *всѣ прочіе (такъ и во всѣхъ прочихъ мѣстахъ), ассем.* сѫботъ. *25* скозѣ *ассем.* *27—28* рѫками своими *остр.* *28* етерии *зогр. ассем.* нѣции *остр.;* рекошѧ *остр.*

мъ. что творите егоже не достоитъ твори(ти) въ соботѫ. 3 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече къ нимъ. ни ли сего есте чьли еже сътвори д҃вдъ. егда възалка сѧ самъ. и иже съ нимъ бѣахѫ. 4 како вьниде въ домъ б҃жии. і хлѣбы прѣдъложениѣ приѩ и ѣстъ. и дастъ и сѫштиимъ съ нимь. іхъже (не) достоѣаше ѣсти. тъкмо иерѣомъ единѣмъ. 5 і гл҃аше имъ ѣко г҃ъ естъ с҃нъ ч҃къı соботѣ ·:· 6 Бъıстъ же и въ дроугѫѭ соботѫ. вънити емоу въ сънъмиште и оучити. і бѣ чл҃вѣкъ тоу и рѫка деснаа емоу бѣ соуха. 7 і назьрѣахѫ и кънижъници и фарисѣи аште въ соботѫ исцѣлитъı-и. да обрѧштѫтъ рѣчь на нь. 8 онъ же вѣдѣаше помъıшлениѣ ихъ. і рече чл҃вѣкови имѫштѫмоу соухѫ рѫкѫ. въстани и стани по срѣдѣ. онъ же въста. 9 рече же ис҃ъ къ нимъ.

XC въпрошѫ въı что достоитъ въ соботъı добро ли творити или зъло творити. д҃шѫ съпасти ли погоубити. 10 і възьрѣвъ на вьсѧ ѩ рече емоу.

Стр. 2 ти въ творити *въ подл. опущено.* *4—5* възлака *(безъ* сѧ*) зогр.*, *и въ проч.* сѧ *нѣтъ.* *5—6* б. съ нимь *зогр.* *6 въ* б҃жіи *буквы* ж *и* і *связаны.* *7 въ зогр.* приѩ *проп.*, приемъ *ассем.* приимъ *остр.* *9* не *приписано надъ строкою, но не современнымъ почеркомъ.* *13* съборище *остр.* *14* р. е. б. д. соуха *ассем. остр.* *15* назираахѫ *зогр. остр. асс.* *15—16 безъ* фарисѣи *ассем. зогр.* *19* мѫжеви *зогр. асс.* ч҃лкоу *остр.* *20* въставъ и стани *ассем.* *21* въставъ ста *ассем. остр.* *23* аще *(вм.* что*) остр. зогр. ассем.* *23—24* сѫботъ *ассем.* *24—25* добро сътворити ли зьло сътворити *ассем.* д. сътв. или зъло сътв. *остр.* добро твор. ли зъло сътвор. *зогр.* *26 безъ* ѩ *асс. зогр.*

простьри рѫкѫ т(в)оѭ онъ же прость(рѣ)тъ. и оутвръди сѧ рѫка его ѣко и дроугаѣ ·:· к҃ ·:· 11 они же испльнишѧ сѧ безоумьѣ. ι гл҃хѫ дроугъ къ дроугоу. что бишѧ сътворили ис҃ви ·:· 12 Бъıстъ же во дьни ты. ιзиде въ горѫ молити сѧ и бѣ об ношть въ молитвѣ б҃жии. 13 ι егда бъıстъ день пригласи оученикъı своѩ. ι избъравъ отъ нихъ дъва на десате. ѩже и апостолъı нарече. 14 симона егоже именова петра. ι аньдрѣѭ братра его. ι иѣкова и иоана. ф҃ипа и вартоломѣа. 15 матьтѣа и томѫ. иѣкова альфеова. ι симона нарицаемаго зилота. июдѫ иѣковлѣ. 16 ι июдѫ искариотъскааго. ιже бъıстъ и прѣдатель. 17 Ι съшедъ съ ними ста на мѣстѣ равьнѣ. и народъ оученикъ его. ι мъножьство мъного людии. отъ вьсеѩ июдеѩ и отъ иер҃лма. ι поморьѣ тоурьска и сидоньска. ιже придѫ послоушатъ его. ι исцѣлитъ сѧ отъ недѫгъ. 18 и страждѫштеи отъ д҃хъ нечистъ. ιсцѣлѣахѫ сѧ. 19 ι вьсь народь искааше прикасати сѧ емь. ѣко сила ιз него исхождааше и цѣлѣаше вьсѧ. 20 ι тъ възведъ очи свои на оученикъı своѩ гл҃ааше. 21 блажении ништии ѣко ва-

Стр. 1 в въ твоѭ *въ подлинникѣ пропущ.;* рѣ *въ* простьрѣтъ *надъ строкою.* *4* чьто оубо *зогр.* *12* аидрѣоу *зогр.* *19* народи отъ оуч. *ассем.* *20* многъ *ассем.* *22* придошѧ *сав. остр.* *23* исцѣлитъ ѧ *сав.* ицѣлити сѧ *зогр.* *24* страждѫштии *ассем.* *24—25* недѫгъ своихъ *ассем. (вм.* д҃хъ нечистъ*).* *25* цѣлѣахѫ сѧ *зогр.* *27* ицѣлѣаше *зогр. ассем.* исцѣлѩаше *остр.* *28* къ оученикомъ *сав.* *29* нищ. д҃хмь *всѣ проч.*

ше естъ цс҃твие б҃жие. блажении алчѫштеи нынѣ ѣко насытите сѧ. блажении плачѫштеи нынѣ ѣко въсмѣѭтъ сѧ. 22 блажени бѫдете егда възненавидѧтъ вы ч҃лвци. и егда разлѫчатъ вы и поносѧтъ. и пронесѫтъ имѧ ваше ѣко зъло. с҃на ч҃лвчскаго ради. 23 въздрадоуите сѧ въ тъ день и възиграите. се бо мъзда ваша мънога на небсе. по сихъ бо творѣахѫ пр҃кмъ о҃тци ихъ. ⁖ 24 обаче горе вамъ богатыимъ. ѣко въсприѩсте оутѣхѫ вашѫ. 25 горе вамъ насыштении ѣко възлачете сѧ. горе вамъ смѣѭштеи сѧ нынѣ ѣко въздрыдаате и въсплачете сѧ ⁖ 26 Горе егда рекѫтъ добрѣ о васъ вьси ч҃лв(ц)и. по семоу бо творѣахѫ лъжиимъ пр҃кмъ о҃тци ихъ. 27 Нъ вамъ гл҃ѭ слы(шѧ)штиимъ. любите врагы вашѧ. добро творите ненавидѧштиимъ васъ. 28 Благословите кльнѫщѧѩ вы. молите сѧ за творѧштѧѩ вамъ обидѫ. 29 биѭштюмоу тѧ въ ланитѫ. подаи дроугоуѭ. и от[т]емлѭштюмоу тебѣ ризѫ.

XCI и срачицѧ не възбрани. 30 вьсѣкомоу же просѧштоумоу оу тебе даи. и отъ

Стр. 1 небесьное *(вм.* б҃жие*) асс.* *1—2* алчѫщии *ассем.* лачѫштеи *зогр.* *2* ти насытатъ сѧ *ассем.* *3* пл. сѧ *всѣ прочіе.* *3—4* въсмѣѥте сѧ *остр. сав. ассем.* вы въсмѣете сѧ *зогр.* *6* и поносѧтъ *проп. ассем., выскобл. зогр.* *9* възигр. сѧ *остр. ник.* *10* мн. есть на нбсехъ *сав.* *14—15* възлачете сѧ *зогр. ник.* *15* смѣѭщимъ сѧ *зогр.* *16* въздыхаете *зогр.* *17* добрѣ рек. *зогр. никол.* *18 въ подл.* ч҃лви. *20 въ подлинникѣ* слыштиимъ. *26* въ деснѫѭ лан. *зогр. никол.* *29 безъ* отъ *зогр.*

отемлѭштааго твоѥ не истѧѕаи. ⁘ з҃ ⁘
31 І ѣкоже хоштете да творѧтъ вамъ
ч҃лци. и вꙑ творите имъ такожде.
32 і ѣште ..... любите любѧщѧѩ
вꙑ каѣ вамъ хвала естъ. ібо и
грѣшъници любѧштаѩ ихъ любѧ-
тъ. 33 і аште благотворите благотво-
рѧщиимъ васъ. каѣ вамъ хвала
естъ. ибо и грѣшъници тожде творѧ-
тъ. 34 і аште въ заимъ даате отъ ни-
хъже чаате въсприѩти. каѣ ва-
мъ хвала естъ. ібо и грѣшъници грѣ-
шъникомъ въ заимъ даѭтъ. да
въсприимѫтъ равъно. 35 обаче люби-
те врагꙑ ваша и благотворите. і
въ заимъ даите ничесоже не чаѭ-
ще. и бѫдетъ мъзда ваша мънога.
і бѫдете с҃нове вꙑшьнѣего. ѣко тъ
благъ естъ на невъзблагодатъ-
нꙑѩ и зълꙑѩ. 36 бѫдѣте оубо ми-
лостиви. ѣкоже и отецъ вашъ мило-
ср҃дъ естъ ⁘ к҃ ⁘ 37 і не сѫдите да не
сѫдѧтъ вамъ. не осѫждаите да
не осѫдѧтъ васъ. отъпоуштаите
и отъпоустѧтъ вꙑ. 38 даите и дастъ
сѧ вамъ. мѣрѫ добро натъканѫ
и потрѧсънѫ и прѣлиѣѭштѫ сѧ.
дадѧтъ на лоно ваше. тоѭ бо мѣро-
ѭ еѭже мѣрите възмѣритъ сѧ ва-
мъ.

39 Рече же притъчѫ имъ. еда можетъ

Стр. 4 что-то выскоблено. *5—6* и гр. бо *сав.* *8* вамъ (*вм.* васъ) *ассем. сав. остр.* *9* такожде *сав.* *15* добротворите *остр.* *16* дадите *ассем.* *19* невъзблагодѣтънꙑѩ *зогр. ассем.* *20—21* милосръди *зогр. асс.* *21—22* милостивъ *остр.* *29* възмѣрѧтъ вамъ *зогр.* *30* мъ *или* мь, *определить трудно, скорѣе* ъ.

слѣпецъ слѣпьца водити. не оба
ли въ ѣмѫ въпадете сѧ. 40 нѣстъ оу-
ченикъ надъ оучителемъ своимъ.
съвръшенъ же вьсѣкъ бѫдетъ. ѣ-
коже оучитель его. 41 что же видиши
сѫчецъ иже естъ въ очесе братра
твоего. а бръвъна еже естъ въ оче-
се твоемь не чюеши. 42 ли како може-
ши решти братроу твоемоу. братре
остави да изъмѫ сѫчецъ иже е-
стъ въ оцѣ твоемь. самъ бръ-
въна въ оцѣ твоемь не видѧ. ли-
цемѣре. изъми прьвѣе бръвъно
из очесе твоего. і тъгда прозьри-
(ри)ши изѧти сѫчецъ иже естъ вь о-
чесе брат(р)а твоего. 43 нѣстъ бо
дрѣво добро творѧ плода зъла.
Ни дрѣво зъло творѧ плода добра.
44 вьсѣко бо дрѣво отъ плода свое-
го познаатъ сѧ. не отъ трьниѣ
бо чешѫтъ смокъви. ни отъ кѫ-
пинъı грозда обемлѭтъ ⁘
45 Благъı чл҃къ отъ бл҃гаго съкро-
вишта ср҃дца своего износи-
тъ благое. і зълъı чл҃къ отъ
зълааго съкровишта ср҃дца
своего износитъ зълое. отъ и-
збıтъка бо ср҃дца гл҃тъ оуста
его. 46 что же мѧ зовете г҃и г҃и а не
XCII творите ѣже гл҃ѭ. 47 вьсѣкъ грѧдъı
къ мьнѣ и слышѧи словеса моѣ и тво-
рѧ ѣ. съкажѫ азъ комоу естъ подобе-

Стр. 2 въпадета сѧ *зогр.* *16* р *въ* братра *нарочно стерто.* *19* оубо *зогр.* *22* гроздие емлють *никол.* *23* бл. бо чл. *зогр.* *32 вм.* азъ: вамъ *зогр. никол.*

нъ. 48 Подобенъ естъ чл҃вкоу зиждѫштю храминѫ. ıже ископа и оуглѫби. ı положи основание на камене. наводию же бꙑвъшоу. припаде рѣка храминѣ тои. ı не може двигнѫти ѥѩ. основана бо бѣ на камене. 49 а слꙑшавꙑ и не сътворь. подобенъ естъ чл҃вкоу. създавъшоу храминѫ на земи без (о)снованиѣ. ѥнже прирази сѧ рѣка. и абие разори сѧ. ı бꙑстъ раздроушение храминꙑ тоѩ велие.

VII

1 егда съконьча вьсѧ гл҃ꙑ сиѩ. въ слоухꙑ людемь. вънидѥ [въ]въ каперънаоумъ ·:· ·:· з҃ ·:· 2 Сътьникоу же етероу рабъ болѧ злѣ оумираааше. ıже бѣ емоу чьстенъ. 3 слꙑшавъ же о ıс҃ѣ. посъла къ немоу старьцѧ июдеискꙑ. молѧ и да пришедъ сп҃стъ раба его. 4 они же пришедъше къ ıс҃ви. молѣахѫ и тъштьно гл҃ѭште ѣко достоинъ естъ. еже аште даси емоу. 5 любитъ бо ѩз҃къ нашъ. ı сънъмиште тъ създа намъ. 6 ıс҃ъ же идѣаше съ ними. еште же емоу не-

Стр. 5 подвигнѫти *зогр.* *7* творь *зогр.* *9* на земи *пропущ. въ зогр.; въ подл.* ᶜнованиѣ *безъ* о. *13 въ* гл҃ꙑ *буква* ъ *передѣл. изъ* ь (є). *15* единомоу *сав.* нѣкоемоу *остр.;* злѣ *пропущ. сав.* *16* ч. емоу *сав.* *17* іс҃а *зогр. сав.* *18* людъскꙑѩ *ассем.* *18—19* мола сѧ *сав.* мола кго *остр.* *19* пришедъ *пропущ. въ зогр.;* рабъ *зогр.* *20* шьдъше *сав.* *23—24* съборище *остр.* *25 и 1 на слѣд. стран.* не дал. с. емоу *сав.*, еще же емоу идѫщю сь ними не далече сѫштоу *асс.*

далече сѫщоу отъ домоу. посъла къ немоу дроугы сътьникъ гл҃ѧ емоу.

г҃и не движи сѧ. нѣсмъ бо (до)стоинъ да подъ кровъ мои вънидеши. 7 тѣмь же ни себе достоина сътворихъ прити къ тебѣ. нъ рьци словомъ и исцѣлѣетъ отрокъ мои. 8 ібо азъ ч҃лвкъ есмъ подъ властелы оучиненъ. імѣѩ подъ собоѭ воѩ. і гл҃ѭ семоу иди и идетъ. і дроугоумоу приди и придетъ. і рабоу моемоу сътвори се и сътворитъ. 9 слъшавъ же се ис҃ъ чюди сѧ емоу. і обраштъ сѧ послѣдоуѭштоумоу народоу рече. гл҃ѭ вамъ ни вы- из҃ли толикоѩ вѣры (не) обрѣтъ. 10 і възвраштъше сѧ въ домъ посълании. обрѣтѫ болѧштааго раба исцѣлѣвъша. ⁘ к҃ ⁘ 11 і быстъ въ прочии. ідѣаше ис҃ъ въ градъ нарицаемъіи наинъ. і съ нимь идѣахѫ оученици его. і народъ мъногъ. 12 ѣко же приближи сѧ къ вратомъ града. і се изношаахѫ оумерошъ с҃нъ иночѧдъ матери своеи. і та бѣ въдова. і народъ отъ града мъногъ бѣ съ неѭ. 13 і видѣвъ ѭ г҃ъ милосрдова ѭ. і рече еи не плачи сѧ.

Стр. 2 сьтьникъ дроугаго *ассем.* сътьникъ дроугъі *остр.* *4 въ подл. пропущ.* до *въ словѣ* достоинъ. *9* властели *остр. ассем.* вл҃дками *сав.* *10—11* воинъі *остр. ассем. сав.* *11—12* дроугомоу *сав.* *14* слъш. *исправлено въ* слъіш. *присоединеніемъ буквы* ь *къ* ъ. *15* по немь ходѧщюмоу *сав.* *16* аминъ гл҃ѭ вамъ *ассем. сав.* *17* толикъі *остр. сав.*; не *прип. надъ строкою;* обрѣтохъ *остр. сав.* *19* обрѣтошѧ *остр.* *25* оумерша сына единочѧд. *ассем.* *27—28* бѣ мьногь сь неѭ *ассем.*

14 і пристѫпь коснѫ въ одръ. носѧштеи же сташѧ. і рече юноше тебѣ гл҃ѭ въстани. 15 і сѣде мрътвꙑ и начѧтъ гл҃ати. і дастъ-и ма-

XCIII тери его. 16 Приѩтъ же ст(р)ахъ вьсѧ. і славлѣахѫ б҃а гл҃ѭште. ѣко пр҃къ великъ въста въ насъ. і ѣко посѣти г҃ь б҃ъ людеи своихъ ⁘ к҃ ⁘ 17 і изиде слово се по вьсеи июдеи о немь. і по вьсеи странѣ. 18 І възвѣстишѧ иоаноу оученици (его) о вьсѣхъ сихъ. 19 і призъвавъ дъва етера отъ оученикъ своихъ иоанъ. посъла къ іс҃ви гл҃ѧ. ты ли еси грѧдꙑи: ли иного чаемъ. 20 пришьдъша же къ немоу мѫжа рѣсте. іоанъ к(рь)ститель посъла ны къ тебѣ гл҃ѧ. ты ли еси грѧдꙑи ли иного чаемъ. 21 въ тъ часъ исцѣли мъногꙑ отъ недѫгъ. і ранъ и д҃хъ зълъ. і мъногомъ слѣпомъ дарова прозьрѣние. 22 і отъвѣштавъ іс҃ъ рече има. шъдъша възвѣстита иоанови. ѣже видѣста и слꙑшаста. ѣко слѣпии прозираѭтъ. хромии ходѧтъ. прокаженіи очиштаѭтъ сѧ. глоухии слꙑшѧтъ мрътвии въстаѭтъ. ништии благовѣстоуѭтъ. 23 і блаженъ естъ иже аште не съблазнитъ сѧ о мьнѣ. 24 ошедъшема же вѣстьникома иоанновома ⁘ Начѧтъ гл҃ти къ народомъ о иоанѣ. чесо изидете въ

Стр. 1 пристѫпль *зогр. ассем.* *4* въдасть и *остр.*, *слова* и д. и м. его *пропущены въ зогр. асс.*, его *прип. надъ строк.* *13 и 16 зогр.* градаи, *гдѣ* а *передаетъ глаг. букву* ѥ *передѣланную въ кирилл. ж, такъ что первоначально было* градаи, *потомъ же исправлено въ* граджи. *14* рекоста *зогр.* *23—24* и хр. и прок. оч. и и гл. *зогр.* *30 и 2 на слѣд. стр.* изидосте *зогр.*

поустꙑнѭ видѣтъ. трьсти ли вѣтромъ движемꙑ. 25 нъ чесо изидете видѣтъ. ч҃лка ли мѧкъками ризами одѣна. се иже въ одежди славьнѣ ι пишти сѫште. вь ц҃срхъ сѫтъ. 26 нъ чесо изидете видѣтъ. пр҃к ли ей гл҃ѭ вамъ и лише пр҃ка. 27 сь естъ о немьже писано естъ. се азъ посꙑлаѭ а҃нѣлъ мои прѣдъ лицемъ твоимь. ιже оуготоваатъ пѫть твои прѣдъ тобоѭ. 28 гл҃ѭ же [ва]вамъ. болии рожденꙑхъ женами пр҃къ. ιоана кръстителѣ никтоже нѣстъ. мьнии же въ ц҃срствии божии болии его естъ ·:· 29 Ι вьси людье слꙑшавъше и мꙑтаре оправъдишѧ б҃а кръштъше сѧ. кръштениемь иоанокомъ. 30 фарисѣи же и законьници. съвѣтъ б҃жии отъвръгѫ вь себѣ. не крьщьше сѧ отъ него. 31 Комоу оубо оуподоблѭ ч҃лкꙑ рода сего. ι комоу сѫтъ подобьни. 32 Подобьни сѫтъ отрочиштемъ сѣдѧштемь на тръжиштихъ. ι приглашаѭштемъ дроугъ дроуга. ι глаголѭштемъ. пискахомъ вамъ и не плѧсасте. рꙑдахомъ вамъ и не плакасте сѧ. 33 Приде бо иоанъ кръститель. ни хлѣба ѣдꙑ ни вина пиѩ. и гл҃те бѣсъ иматъ. ·:· 34 Приде с҃нъ ч҃лвческꙑ. ѣдꙑ и пи-

Стр. 5 п. мнозѣ *зогр. ник. а.* 6 изидосте *зогр.* 7 сь бо е. *зогр. ник.* *8* с҃пано *(вм.* п҃сано*)* *зогр.;* посъꙇѭ *зогр.* *14 въ* естъ *буква* т *надъ строкою.* *16* крьштьша сѧ *зогр. (описка).* *20 безъ* оубо *зогр. никол.* *23—24* приглашаѭште *зогр.* иже приглашають *ник.* *24—25* гл҃ѭтъ *зогр. никол.* *25* свирахомъ *зогр. (ник. согласно съ наш.).* *26* плакахомъ сѧ *зогр. ник.*

ꙗ и гл҃те. се ч҃лвкъ ꙗдъца и вино-
пиница. дроугъ мꙑтаремъ и грѣ-
шъникомъ. 35 і оправьди сѧ прѣмѫ-
дрость отъ чѧдъ своихъ. ⁖

XCIV 36 Молѣаше же и единъ отъ фарисѣи да
би ꙗлъ съ нимъ. і въшедъ въ домь
фарисѣовъ възлеже. 37 і се жена въ
градѣ ꙗже бѣ грѣшъница. і оувѣдѣ-
въши ꙗко възлежитъ. въ храми-
нѣ фарисѣовѣ. принесъши алава-
стръ мѵроу. 38 і ставъши зади при
ногоу его. плачѫшти сѧ начѧтъ
мочити ноѕѣ его слъзами. и вла-
сꙑ главꙑ своеѩ отирааше. і обло-
бꙑзааше ноѕѣ его и мазааше мѵ-
ромь. 39 видѣвъ же фарисѣи възъва-
вꙑ его рече вь себѣ гл҃ѧ. съ аште
би бꙑлъ пр҃къ. вѣдѣлъ би оубо
кто и какова жена прикасаатъ сѧ е-
мь. ꙗко грѣшъница естъ. 40 отъвѣща-
въ же ис҃ъ рече къ немоу. симоне
имамъ ти нѣчъто решти. онъ же
отъвѣштавъ рече оучителю рь-
ци. 41 дъва длъжьника бѣсте за-
имодавъцоу етероу. единъ бѣ длъ-
женъ пѧтиѭ сотъ динарь. а дроу-
гꙑ пѧтьѭ десѧтъ. 42 не имѫще-
ма же има въздати обѣма и-

Стр. 1—2 винопивьца *зогр.* *2* ъ *въ* мꙑтаремъ *надъ строкою.* *4* отъ всѣхъ ч. св. *зогр. никол.* *5* етеръ *зогр. ассем.* нѣкꙑи *остр.* *6* бꙑ *остр.* *8—9* видѣвъши *асс.* *11 въ* мѵроу *буква* оу *передѣл. изъ* а (+); сьзади *ассем.* *13* слъзами омакати нозѣ его *асс.* *16—17* зьвавъи *ассем.* *17—18* а бꙑ былъ *остр.* *18* оубо бꙑ *остр.* *19 безъ* кто *зогр.;* ꙗже прикас. *остр. асс.* *23 безъ* отъвѣштавъ *зогр. остр.* *24* бѣашете *зогр.* бѣста *остр.* *(асс. согласно съ нашимъ).* *25* нѣкоюмоу *остр.* *25—26* длъж. бѣ *остр. асс.* *26* динарии *остр.* *28* чесо въдати *ассем.*

ма отъда. которы оубо ею паче възлюбиты-и. 43 отъвѣштавъ же симонъ рече. непьштюѭ ѣко емоуже вѧште отъда. онъ же рече емоу. правѣ сѫдилъ еси. 44 і обраштъ сѧ къ женѣ рече симоноу. видиши ли сиѭ женѫ. вънидъ въ домъ твои. водъı на ноѕѣ мои не дастъ. си же слъзами омочи нозѣ мои. і власъı своимі отъре. 45 лобъзаньѣ мьнѣ не дастъ. си же отъ нели вьнидъ. не прѣста облобъızаѭшти ногоу моѥю. 46 олѣемь главъı моеѩ не помаза. си же нозѣ мои мироѭ помаза. 47 егоже ради гл҃ѭ ти. отъпоуштаѭтъ сѧ еи грѣси мьнози. ѣко възлюби мъного. а емоуже мьне отъда сѧ. мьньшьми любитъ. 48 Рече же еи отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси. 49 и начѧсѧ възлежѧщеи съ нимь гл҃ати вь себѣ. кто сь естъ иже и грѣхъı отъпоуштаатъ. 50 рече же къ женѣ. вѣра твоѣ сп҃стѧ иди въ миръ ⁘ к҃ ⁘

Стр. 1 отъдастъ *ассем. (такъ и 4);* обою *(вм.* оубо ею*) зогр., безъ* оубо *сав.,* же ею оубо *ассем.* *2* его *(вм.* и*) ассем.* *4* мъножае *(вм.* вѧште*) ассем. остр.* *5* правъ *остр.* правь *ассем.* право *сав.* *6* сим. рече *остр. ассем.* рече къ сим. *сав.* *7* вънидохъ *ассем. остр. (остр. и въ 12* вънидохъ*). 10* і *въ* своимі *передѣлано изъ* ъ (ѥ); отръ *ассем.* *11* ми ты *асс.* *12—13* лобъзаѭщи *сав.* *13* нозѣ мои *ассем. остр.;* елеѥмъ *остр.* масломь *зогр. 14—15* си же муромъ п. н. м. *всѣ прочіе.* *16—17* мнозии грѣси *асс.* *17* м. възлюби *сав.* *18* отпуштаетъ сѧ *(вм.* отъда сѧ*) асс. остр. зогр.* *19—20* тебѣ гр. *остр. зогр. сав., асс. прибавляетъ еще* твои. *20 всѣ прочіе* начѧшѧ. *20—21* възлежѧщиі *сав.* *21—22* естъ сь ѣко *ассем.* ѣко *зогр. остр.* *24* съ миръмь *остр.*

VIII.

1 бꙑстъ же по томъ и тъ прохождааше. скозѣ градꙑ и вьси. проповѣдаѩ и благовѣстоуѩ цр҃ствие бж҃ие. ι оба на десѧте съ нимь. 2 ι женꙑ едінꙑ ѩже бѣахѫ исцѣленꙑ. отъ дх҃ъ зълъ и болѣзнии. мариѣ нарицаемаѣ магдалини. ιз неѩже изиде седмь бѣсъ. 3 ι иоанна жена хоузанѣ приставъника иродова. и соусана и инꙑ мъногꙑ. ѩже слоужаахѫ емоу. отъ имѣ[н]нии своихъ. 4 Разоумѣѭштю же народоу мъногоу.

XCV ι грѧдѫщемъ отъ вьсѣхъ градъ къ немоу ⁖ Рече г҃ъ притъчѫ сиѭ къ нимъ. 5 ιзиде сѣѩи сѣатъ сѣмене своего. ι егда сѣаше ово паде при пѫти и попърано бꙑстъ. ι птицѧ неб҃скꙑѩ позобашѧ е. 6 а дроугое паде на камене и прозѧбъ оусъше. зане не имѣаше влагꙑ. 7 а дроугое паде по срѣдѣ тръниѣ. ι възрасте тръние и подави е. 8 а дроугое паде на земи добрѣ. ι прозѧбъ сътвори плодъ сътократицеѭ. се гл҃а възгл҃аси.

Стр. 1 сквозѣ *зогр.* 4 етеръı *зогр.;* ι *въ* едiнъı *передѣлано изъ* ъ (ѳ). *5—6* отъ недѫгъ и ранъ и д. з. и бол. *зогр. ник. (лучшіе греч. т. согл. съ наш.). 7—8* седмь б. из. *зогр.* 8 ж. хоузѣанина и инъı многъı *зогр. (ник. согл. съ наш.).* 15 притъчеѭ гл҃аше къ нимъ *зогр.* 17 сѣаше е *асс.* 20 на камени *ассем.* 23 земли *остр.* 23—24 на добрѣ земи *сав.* 24 и прозѧбе и сътвори *сав.* 25 съторицеѭ *зогр. ассем. остр.* р. кратъı *сав.* 25 *и* 1 *на слѣд. стр.* се гл҃а *и т. д. пропущено въ асс. остр. сав.*

имѣꙗи ѹши слꙑшати да слꙑшитъ. 9 въпрашаахѫ же и ѹченици его гл҃ѭште. что естъ притъча си. 10 онъ же рече. вамъ естъ дано вѣдѣти таинꙑ цр̑ствиѣ бж҃иѣ. а прочимъ въ притъчахъ. да видѧште не видѧтъ. и слꙑшѧште не разѹмѣѭтъ. 11 естъ же притъча си. Сѣмѧ естъ слово бж҃ие. 12 а иже при пѫти сѫтъ слꙑшѧштеи. по томь же придетъ диѣволъ. і възъметъ слово отъ ср҃дца ихъ. да не вѣрꙑ емъше сп҃сни бѫдѫтъ. 13 а иже на камении. іже егда ѹслꙑшѧтъ съ радостиѭ приемлѭтъ слово. і сии корене не имѫтъ. іже въ времѧ вѣрѫ емлѭтъ. і въ врѣмѧ напасти остѫпаѭтъ. 14 а падъшеи въ трънии сии сѫтъ слꙑшавъшеи. і отъ б(га)атьствиѣ и сластьми житеискꙑими ходѧще подавлѣѭтъ сѧ. і не до връха плода творѧтъ. 15 а еже на добрѣ

Стр. *4* рече имъ *ассем.* *4—5* в. д. е. разоумѣти *зогр.*, *сав. безъ* дано. *7—8* не слꙑшатъ и не раз. *зогр. сав.* не видатъ и не раз. ср҃дцемъ *ассем.* *9—10* еже при п. *ассем. сав.* *10* сии сѫтъ *ассем.;* слꙑш. слово *зогр. ассем. сав.* (*сав. прибавлено еще* бж҃ие). *12* ср҃дць *ассем.* *13* имъше *зогр. сав. остр.;* еже (*вм.* иже) *асс. сав.;* *вм.* бѫдѫтъ *было* бодѫтъ, *потомъ же* о *передѣлано въ* ѫ. *14* на камене *сав. съ прибавкою* си сѫтъ. *15* приимѫтъ *остр.*, оуслꙑ. слово съ р. пр. е *сав.* *16* и кор. *зогр.* *17—18* въ часѣ вѣроуѭтъ и въ часѣ н. отъстѫпатъ *сав.* *18—19* падъшее *все проч.* *19* трьнье *зогр.* *19—20* слꙑшащии *ассем.* *20* *въ подл.* батьствие *съ надстроч.* га. *20—21* отъ печалиі і богатьства *зогр.* отъ печалии богатьствиꙗ *остр.* ѡтъ печалии богатъства и сласти житиискꙑѩ *ассем.* отъ печали богатьствомъ и сл. ж. *сав.* *21—22* *вм.* ход. подавл.: потаплѣѭтъ сѧ *сав.* *22—23* а не до коньча п. тв. *сав.* *23* иже *ассем. остр.*

земи сии сѫтъ. іже добромь
срьдьцемъ и благомь. слы-
шавъше слово дрьжатъ. і пло-
дъ творѧтъ въ трьпѣнии. ⁖ ⁖
16 Никтоже оубоу свѣтильника въже-
гъ. покрываатъ его съсѫдомь.
ли подъ одръ подълагаатъ. нъ
на свѣштьникъ възлагаатъ. да
въходѧштеи видѧтъ свѣтъ. 17 нѣ-
стъ бо таино еже не авитъ сѧ. ни оу-
таено еже не бѫдетъ познано. і
въ ѣвление придетъ ⁖ 18 Блюдѣ-
те сѧ оубо како слышите. і-
же бо иматъ дастъ сѧ емоу. а и-
же не иматъ. и еже мьнитъ сѧ и-
мѣѭ отъиметъ сѧ отъ него ⁖
19 Придѫ же къ немоу мати и братри-
ѣ его. і не можѣахѫ бесѣдовати
къ немоу народомь. 20 і възвѣсти-
шѧ емоу г҃лѭште. ѣко мати твоѣ
и братрьѣ твоѣ вънѣ стоѭтъ. ви-
дѣти тѧ хотѧште. 21 онъ же отъвѣща-
въ рече къ нимъ. мати моѣ и бра-
трьѣ моѣ сии сѫтъ. слышѧще-
и слово б҃жие и творѧште е ⁖ к҃ ⁖

XCVI 22 Бысть же въ единъ отъ дьнеи. і тъ

Стр. 1 земли *ассем.;* на земли добрѣ *остр.;* се с. еже *сав.* *2—3* слышаще *асс. остр.* слышаштеи *зогр.* слышатъ слово и хранать е *сав.* *4 послѣ этой строки какъ въ другихъ текстахъ (асс. остр. сав.), такъ и здѣсь слѣдуетъ прибавка, приписанная на краю страницы:* се г҃ла възг҃ли имѣꙗи оуши слышати да слышитъ. *5* оубоу— *такъ въ подл., безъ* оубо *асс. остр. сав.* *6* и *(вм.* его*) ассем.;* спѫдомь *асс.* *7* или *остр.;* подъ одромъ полагаетъ и *асс. зогр. (послѣдній безъ* и*),* подъ одромъ поставлѣетъ *сав.* *8* възлагаѭтъ *ассем.* *12* ѣвение *сав.* *15—16* имы и то възато бѫдетъ *асс.* *17, 21 и 23—24* братрьѣ *еще въ зогр., въ прочихъ* братиѣ. *17* придоша *остр.* *19 безъ* къ немоу *ассем. остр.* *25* хранащи е *ассем.*

вълѣзе въ корабъ. і оученици[ци] его. і рече къ нимъ прѣѣдѣмъ на онъ полъ езера. 23 і въѣдѫ ѣдѫштемъ же имъ. оусъпе. і сънидє бѫрѣ вѣтръна въ езеро. і исконьчаваахѫ сѧ и вълаахѫ сѧ. 24 пристѫпьше же възбоудишѧ и гл҃ѭште. . . . наставъниче погыблемь. онъ же въставъ запрѣти вѣтроу. і влъне(н)ию водъноумоу и (оу)леже. і бъıстъ тишина. 25 і рече къ нимъ. къде естъ вѣра ваша. оубоѣвъше же сѧ. чюдишѧ сѧ гл҃ѭште къ себѣ. къто оубо съ естъ. ѣко и вѣтромь велитъ и водѣ. і послоушаѭтъ его. 26 і прѣѣдѫ на землѭ гадаринъскѫ[ѭ]. ѣже естъ об онъ полъ галилѣѩ 27 ішедъшю же емоу на землѭ. сърѣте и мѫжъ единъ отъ града. іже имѣ бѣсъı отъ лѣтъ мъногъ. і вь ризѫ не облачааше сѧ. і въ храмѣ не живѣаше. нъ въ гробѣхъ. 28 оузьрѣвъ же и҃са и възъпивъ. припаде къ немоу. і гласомь велиемь рече. что естъ мънѣ и тебѣ и҃се. с҃не б҃а вышънѣаго. молѭ ти сѧ не мѫчи мене. 29 прѣштааше бо

Стр. 2 прѣидѣмъ *зогр. ассем.* *3* прѣѣдѫ *зогр.* прѣидѫ *ассем. (вм.* въѣдѫ*)*, вънидоша *остр.;* идѫщемъ *ассем.* *4* бѫрѣ— *такъ, съ ѫ вм.* оу, *въ подлин.* *7—8 вѣроятно выскоблено одно* наставьниче. *8—9* погыбнемъ *зогр. остр.* *10* морьскоумоу *зогр.;* н *въ* влънению *пропущ.;* оу *въ* оулеже *прип. надъ строк.* *16* прѣѣдоша *зогр.* *17* ѭ *что въ скобк. въ подл. стерто*, ѣенисаретьскѫ *зогр.* *18—19* ишьдъшемъ имъ *зогр.* приходѧщю и҃соу *сав.* *20* етеръ *зогр. асс.* нѣкыи *остр.;* имѣаше *зогр. ассем. сав.* *20—21* бѣсъ *зогр. ассем. сав.* *22* въ храминѣ *сав.* *24 безъ* и възъпивъ *зогр.* *27* б. живааго *ассем.*

доухови нечистоумоу ізити отъ чл҃ка.

отъ мъногъ бо лѣтъ въсхꙑшташе и. і казаахѫ и ѫжи желѣзнꙑ. і пѫтꙑ стрѣгѫштеи. і растръѕавъ ѫзꙑ. гонимъ бꙑвааше бѣсомъ сквозѣ поустꙑнѭ. 30 въпроси же и і҃съ гл҃а что ти имѧ естъ. онъ же рече легеонъ. ѣко бѣси мъноѕи вънидѫ во нь. 31 і молѣахѫ и да не повелитъ имъ въ бездънѫ ити 32 бѣ же тоу стадо свинии мъного пасомо въ горѣ. і молишѧ и да повелитъ имъ въ тъи вънити. і повелѣ имъ. 33 ішедъше же бѣси отъ чл҃вка. вънидѫ въ свиниѩ. і оустръми сѧ стадо по брѣгоу въ езо и истопе. 34 видѣвъше же пасѫштеи бꙑвъшее бѣжашѧ и възвѣстишѧ въ градѣ и въ селѣхъ. 35 ізидѫ же видѣтъ бꙑвъшааго. і придѫ къ і҃сви. і обрѣтѫ сѣдѧшта чл҃а. із негоже бѣси изидѫ. облъчена и съмꙑслѧшта при ногоу і҃сву. і оубоѣшѧ сѧ. 36 възвѣстишѧ же имъ и видѣвъшеи како съпасе сѧ

Стр. 3 многы бо лѣты похытааше и *асс.*, похващаше і *сав.* *5—6* растръгаѩ *асс. остр.* растрьгавъ *сав.* *7* *въ* сквозѣ *буква* в *надъ строк.*; поустынѧ *зогр. остр.* *8* чьто ти им. *зогр. остр.* како ти им. *асс.* *10* вънидошѧ *остр. (такъ и 16)*; и молишѧ и *асс.* *11* вьнити *сав.* *12* свиное *сав.* *13* и молѣахѫ і *зогр.* и м. и бѣси *сав.* *14 безъ* въ ты *асс. сав.*; ъ *въ* тъи *надъ строк.* *15* ищьдъше *остр.* *16* вънидошѧ *зогр. остр.*; въ стадо свиное *сав.* *18* езеръ *зогр. сав.* *20* въ градѣхъ *остр.* *21* из. же народи из града *сав.*; изидошѧ *остр. (такъ и 24).* *21—22* видѣти бывъшеѥ *остр.* *22* придошѧ *остр.* *22—23* обрѣтошѧ *остр.* *23* чл҃ка при ногоу і҃своу *сав.*

бѣсьновавꙑ. 37 і молишѧ и вь-
сь народъ области гадаринъ-
скꙑѩ. отити отъ нихъ. ѣко
страхомь велиемь одръжи-
ми бѣахѫ.
XCVII онъ же вълѣзъ въ корабь възврати сѧ.
38 Молѣаше же сѧ емоу мѫжъ. із негоже
изидѫ бѣси. да би съ нимь былъ.
і҃съ же отъпоусти и г҃лѧ. 39 възврати сѧ
въ домъ твои. и повѣдаи елико ти
сътвори б҃ъ. і иде по вьсемоу гра-
доу. проповѣдаѩ елико сътвори емоу
и҃съ ·:· кѣ ·:· 40 бꙑстъ же егда възвра-
ти сѧ и҃съ приѩтꙑ-и народъ. бѣахѫ
бо вьси чаѭште его ·:· 41 І се приде
мѫжь къ и҃соу. емоуже бѣ имѧ иаиръ.
і тъ кънѧзъ сънъмиштю бѣ. і па-
дъ при ногоу и҃своу. молѣаше и въ-
нити въ домъ свои. 42 ѣко дъшти и-
ночѧда бѣ емоу. ѣко дъвою на десѧ-
те лѣтоу. и та оумирааше. егда и-
дѣаше народи оутнѣтаахѫ и. 43 і жена сѫ-
шти въ точении кръве. отъ дъвоѭ
на десѧте лѣтоу. ѣже балиѣмъ и-
здаѣвъши вьсе имѣние. ни отъ еди-
ного же не може исцѣлѣти. 44 пристѫ-
пьши съ слѣда коснѫ сѧ вьскрили-

Стр. 2—3 ѥрѥсиньскꙑѩ *зогр. сав. остр. (такое же разночтеніе въ греч. рукоп.).* *4* великъмь *остр.* *5* бѣхѫ *сав.* *8* изиде бѣсъ *зогр.* изидошѧ *остр.;* да бꙑ *остр. сав.* *11* онъ же идѣше *сав.* *16* ч҃лвѣкъ нѣкꙑи *остр.* ч. единъ *сав.* ч. етеръ *ассем.;* именемъ *остр. сав. ассем.* *17* иже бѣ кън. *сав.;* съборищоу *остр.* *18—19* мол. и въ д. св. вънити *ассем.* *19—20* ѥдиночѧда *остр. ассем.* *21* ꙗже оумир. *сав.* *23* кръви *остр.* въ кръвоточениі *сав.* *24* врачемъ *зогр. остр. сав. ассем. ник.* *24—25* издаꙗ *сав.* *27* създади *остр. ассем.* *27 и 1 на слѣд. стр.* краи ризѣ *сав.*

и ризꙑ его. і абие ста токъ кръве еѩ. 45 і рече і҃съ. къто естъ коснѫвꙑ сѧ мьнѣ. отъметаѭштемъ же сѧ въсѣмъ. рече петръ и иже съ нимь бѣахѫ. наставьниче народи оутѣштаѭтъ тѧ и гнетѫтъ. і г҃лєши къто естъ коснѫвꙑ сѧ мьнѣ. 46 і҃съ же рече прикоснѫ сѧ мьнѣ нѣкъто.

азъ бо чюхъ силѫ ишедъшѭ из мене. 47 видѣвъши же жена ѣко не оутаи сѧ. трепештѫшти приде. і падъши прѣдъ нимъ. за нѭже винѫ прикоснѫ сѧ емъ. повѣдѣ емоу прѣдъ вьсѣми людьми. і ѣко исцѣлѣ абие. 48 онъ же р(е)че еи дръзаи дъшти вѣра твоѣ сп҃стѧ иди въ миръ. 49 еште емоу г҃лѭштоу. приде единъ отъ архисгнагога г҃лѧ емоу. ѣко оумърѣтъ дъшти твоѣ не движи оучителѣ. 50 і҃съ же слꙑшавъ отъвѣшта емоу г҃лѧ. не бои сѧ тъкмо вѣроуи и сп҃сна бѫдетъ. 51 пришедъ же въ домъ не да никомоуже вьнити токмо петрови. и иоаноу и ѣковоу. і отцю отроковицѧ и матери. 52 рꙑдаахѫ же вьси. и плакаахѫ сѧ еѩ. онъ же рече не плачите сѧ еѩ. нѣстъ оумрьла нъ съпитъ. 53 і рѫгаахѫ сѧ емоу вѣдѫште ѣк(о) оумьрѣтъ. 54 онъ же

Стр. *1* течение *асс. зогр.*, и аб. оуста крьви течение *сав.* *2* прик. *сав.*, кто прикоснѫ сѧ мнѣ *ассем.* *5—6* оугнѣтаѭть тѧ и гнетѫть *остр.* оутискаѭтъ тѧ и гн. *ассем. ник.* оуриваѭтъ тѧ и гн. *сав.* *7* прикоснѫвꙑ сѧ *сав. ассем.* *11* припаде *(вм.* приде*)* *ассем. сав.* *12* коснѫ сѧ *остр.* *12—13* повѣда *остр. сав. асс.* *14—15* иди вѣра твоꙗ сп. *сав.* *16* пришьдъ *зогр. сав.*; нѣкꙑи *остр.* етеръ *асс.* *16—17* соунагога *сав. асс.* *17* г҃ла *зогр. сав.*; оумрѣ *остр.* *21* въ домъ кънажъ *сав.*; не да никомоу вьнити съ собоѭ *сав. ассем.* *25* *безъ* еѩ *всѣ проч.*; не плачате сѧ *сав.* *26* оум. дѣвица *всѣ прочіе.* *27* емоу народи *сав.*

изгънавъ вьсѧ вонъ. і емъ ѭ за
рѫкѫ възгласи гл҃ѧ. отроковице въ-
стани. 55 и възврати сѧ дх҃ъ еѩ. і въ-
скрьсе абие. і повелѣ дати еи ѣсти.
56 і оужасете сѧ родителѣ еѩ. онъ же
запрѣти има не повѣдѣти нико-
моуже бывъ(ш)аго ⁘ к҃ ⁘

IX.

1 Съзъвавъ
же іс҃ъ оба на десѧте. дастъ имъ
силѫ и власть на вьсѣхъ бѣсѣхъ. і не-
дѫгы цѣлити. 2 і посъла ѩ. пропо-
вѣ(дѣ)ти цср҃ствие бж҃ие. і цѣлити бо-
XCVIII лѧщаѩ. 3 і рече къ нимъ. ничьсоже не
вьземлѣте на пѫть. ни жьзла ні
пиры. ни хлѣба ни сьребра. ни дъвою
ризоу имѣти. 4 і въ ньже домъ вьниде-
те тоу прѣбываите. і отъ тоудоу и-
сходите. 5 і елико не приемлѭтъ васъ.
исходѧште отъ града того. і прахъ отъ
ногъ вашихъ оттрѧсѣте. вь съвѣдѣ-
ние на нѧ. 6 исходѧште же прохождаахѫ
сквозѣ вьси. благовѣстоуѭште. і цѣ-

Стр. 1 изгна *сав.;* имъ *всѣ прочiе.* *2* възгласи ѭ *ассем.* *3* дш҃а еѧ *сав.* *5* оужасосте сѧ *ассем.* оужасоста сѧ *остр.* оужаснѫста сѧ *зогр. сав.* *6* повѣдати *остр. асс.* гл҃ѧ не повѣдаіта *сав.* не повѣдита *зогр.* *7* ш *въ* бывъшаго *въ подл. пропущ.;* призъвавъ *остр.* призъва *сав.* *9* хъ *въ* вьсѣхъ *надъ строк.;* на вся бѣсы *сав.* *10—11 въ подл.* проповѣти. *12* ничесоже *остр. ник.* ничесо *сав.* ничьтоже *ассем.* *13* възьмѣте *остр. зогр. сав.* *14* пиръ *сав.* *15* имѣите *асс.* ни мѣди *сав. (странная описка).* *17* приимѫть *остр. ассем.* *18 безъ* і *передъ* прахъ *всѣ проч. т.* *19* истрясѣте *остр. асс.* *19—20* и въ съв. имъ *сав.* *20* они же исх. *сав.* *21* скозѣ *ассем. сав.;* благовѣщаѭще *ассем.* *21 и 1 на слѣд. стр. зогр. сав. безъ* і цѣлаште, и исцѣлѣѭще *остр., асс. никол. согласно съ нашимъ.*

лаште въсѫдѫ ⁘ к҃ 7 Слꙑша же иродъ четврътовластецъ. бꙑваѭштаа отъ него вьсѣ. і не домꙑшлѣаше сѧ зане глаг҃лъ бѣ отъ етеръ. ꙗко иоанъ въста отъ мрътвꙑхъ. 8 отъ инѣхъ же ꙗко илиѣ ꙗви сѧ. отъ дроугꙑхъ же ꙗко прк҃ъ нѣкꙑ отъ древьнихъ въскръсе. 9 і рече иродъ іоана азъ оусѣкнѫхъ. кто же естъ съ о немъже азъ слꙑшѫ таковаа. і искааше видѣти и. 10 і възвраштьше сѧ ап҃ли повѣдашѧ емоу елико сътворишѧ. і поемъ ꙗ отиде единъ на мѣсто по(у)сто. града нарицаемааго видъсанда. 11 народи же разоумѣвъше по немь идѫ. і приимъ ꙗ гл҃лааше имъ о цѣсарествии б҃жии. і трѣбоуѭштѧꙗ ицѣлениѣ цѣлѣаше ⁘ 12 Дьнь же начѧтъ прѣкланѣти сѧ. пристѫпьша же оба на десѧте рѣсте емоу. отъпоусти народꙑ. да шедъше въ окръстьнѧꙗ вьси и села витаѭтъ. і обрѧштѫтъ брашъно. ꙗко съде на поустѣ мѣстѣ есмъ. 13 рече же къ нимъ. дадите имъ вꙑ ꙗсти. они же рѣшѧ не имамъ съде вѧште пѧти хлѣбъ. і рꙑбоу дъвоѭ. аште оубо не мꙑ шьдъше во вьсѧ люди сиꙗ. коупимъ брашъна. 14 бѣаше бо мѫжь ꙗко пѧть тꙑсѫшть. ⁘ Рече же къ оученикомъ своимъ посадите ꙗ на сподꙑ по пѧти десѧтъ. 15 і сътворишѧ тако. і по-

Стр. 1 въсѫдѣ *асс.* 4 гл҃емо *зогр. ник.*; бысть *(вм.* бѣ*) ник. какъ вообще часто.* 5 ѡть етѣрь *никол.* 6 етерь *никол.* 7 древльнихъ *зогр.* 13 *въ подл.* посто *съ передѣл. поздн. почеркомъ* о *въ* оу. 17 цѣльше *зогр.* цѣлаше е *никол.* 18 пристѫпльша *зогр.* 19 рѣста *никол.* 20 ошьдъше *зогр.* 24 нѣсть намь *никол.* 27 жь *въ* мѫжь *прибавл. надъ строкою.*

садишѧ вьсѧ. 16 приемъ же пѧть хлѣбъ и обѣ рыбѣ. възрѣвъ на небо благослови ѩ. и съломи и даѣаше оученикомъ прѣдъложити народоу. 17 ꙇ ѣсѧ и насытишѧ сѧ вьси. ꙇ възѧшѧ избывъшее имъ кошъ б҃ꙇ ⁘ 18 Ꙇ бысть егда молѣаше сѧ единъ. съ нимь бѣахѫ оученици его. ꙇ въпроси ѩ г҃лѧ. кого мѧ непьштюѭтъ народи быти. 19 они же отъвѣштавъше рѣшѧ. ꙇоана кр҃стителѣ и инии же илиѭ. ови же ѣко пр҃къ единъ древьнихъ воскръсе. 20 Рече же имъ вы же кого мѧ г҃лете быти. отъвѣштавъ же петръ рече х҃а б҃жиѣ. 21 онъ же запрѣштъ имъ. повелѣ никомоуже не г҃лати сего 22 рекъ. ѣко подобаатъ с҃ноу ч҃лскоуоумоу мъного пострадати. ꙇ искоушеноу быти отъ старецъ. ꙇ архиереи и кънижъ-
XCIX никъ. ꙇ оубьеноу быти и третии день въстати. 23 г҃лаше же къ вьсѣмъ. аште кто хоштетъ по мьнѣ ити. да отъвръжетъ сѧ себе. ꙇ да възьметъ кр҃стъ свои по вьсѧ дьни и ходитъ по мьнѣ. 24 ꙇже бо аште хоштетъ д҃шѫ своѭ съпасти погоубитъ ѭ. ꙇ иже аште погоубитъ д҃шѫ

Стр. 1 примъ *(т. е.* приимъ*) зогр.* *3—4* дасть *хвал.;* оуч. своимь *никол.* *4* ѣшѧ *зогр. никол.* *5—6* ꙇзбывъшаѩ ꙇмъ оукроухъ коша дъва на десѧте *зогр., никол. согласно съ зогр. только* кошьниць .вı.—те., *хвал.* избиткы .вı.-те кошьницы. *9* глаголють *никол.* *12* етеръ *зогр. никол.;* древльнихъ *зогр.* *13—14* к. гл. ме б. *никол.* *22* въскрьснѫти *зогр.;* гл. всѣмъ *зогр.* гл. же вс. *никол.* *23* иже *(вм.* аще кто*) ассем. остр.* *25* и по вс. дьни и ход. *никол.* *28* а иже пог. *ассем. остр.*, хоштетъ погоубитъ *зогр. (описка).*

своѭ мене ради спсетъ ѭ. 25 каѣ бо полъѕа есть чл҃коу аште приобрѧщетъ весь миръ. а себе погоубитъ. ли отъште(ти)тъ. 26 іже бо аште постыдитъ сѧ мене и моихъ словесъ. сего сн҃ъ чл҃скы постыдитъ сѧ. егда придетъ въ славѣ своеи и отъчи. і ст҃ыихъ анћлъ. 27 гл҃ѭ же вамъ въ істинѫ сѫтъ едини отъ стоѩштиихъ сьде иже не имѫтъ въкоусити съмръти. доньдеже оузърѧтъ црс҃твие бж҃ие. 28 Бысть же по словесехъ сихъ ѣко дьнии осмь. і поемъ петра и иоана и иѣкова. вьзиде на горѫ помолитъ сѧ. 29 і бысть егда молѣаше сѧ видѣние лица его ино. і одѣние его блисцаѩ сѧ. 30 и се мѫжа дъва съ нимь гл҃ѭща. ѣже бѣсте мосии і илиѣ. 31 ѣже ѣвльша сѧ въ славѣ гл҃аашете исходъ его. іже хотѣаше съконьчати въ ил҃мѣ: 32 Петръ же и сѫштаа съ нимь бѣахѫ отѧгъчени съномь.

оубоуждъше же сѧ видѣшѧ славѫ его. і оба мѫжа стоѩща съ нимъ. 33 і бысть егда разлѫчаашете сѧ отъ него. рече петръ къ і͠сви. наставьни-

Стр. 1 тъ съп. ѭ *ассем. ник.; безъ* бо *зогр. ассем.* *2 безъ* есть *зогр. асс. остр. ник.* *3* или *остр.* *4 въ подл.* отъштетъ *съ надстрочнымъ* т *надъ послѣднимъ* т. *6* и сынъ чл. *асс.* *9* етери *зогр. ассем. никол.* нѣции *остр.* *9—10* отъ сьде ст. *ассем. остр. никол.* *11* доидеже *ассем. никол.* *14* поимъ *зогр. остр.* *15* помолити се *никол.* *17* одѣанье *зогр.;* блистае *ник.* *19* ѣко *(вм. первагo* ѣже*) зогр.;* бѣста *остр.* быста *ник.;* моусеи *остр.; второе* ѣже *пропущ. зогр. остр. никол.* *19—20* авьша *зогр.* *20* гл҃ааше же *зогр.* глаголаста же *остр. никол.* *21* коньчати *остр.* *23* сънъмь *зогр. остр.; 23-я строка повидимому приписана нѣсколько позже.* *26* разлѫчиста сѧ *остр. никол.; первое* е *въ* разлѫчаашете *надъ строк.*

че добро естъ намъ сѫде бъіти. І сътворимъ скиниѩ три. єдинѫ тебѣ и єдинѫ мосеови. і єдинѫ илии. не вѣ[дѣ]дъі єже гл҃аше. 34 се же ємоу гл҃ѭштю. бъістъ облакъ. і осѣни ѩ и оубоѣшѧ же сѧ. въшедъшема има онѣма къ облакъ. 35 і гл҃съ бъістъ из облака гл҃ѧ. сь естъ сн҃ъ мои възлюбленъіи. того слоушаите. 36 і егда бъістъ гласъ. обрѣте сѧ іс҃ъ єдинъ. і ти оумлъчашѧ. і никомоуже не възвѣстишѧ въ тъі дьни. ничесоже о тѣхъ єже видѣшѧ ⁖ к҃ ⁖ 37 Бъістъ же въ прочии день. сшедъшемъ имъ съ горъі. сърѣте и народъ мъногъ. 38 і се мѫжъ із народа възъпи гл҃ѧ. оучителю молѭ ти сѧ призьри на сн҃ъ мои. ѣко иночѧдъ ми естъ. 39 і се дх҃ъ емлетъі-и. і вънезаапѫ въпиетъ и прѫжаатъ сѧ съ пѣнами. і едъва оходитъ отъ него съкроушаѩ и. 40 і молихъ сѧ оученикомъ твоимъ да иждѫнѫтъ і. і не възмогѫ. 41 отъвѣштавъ же іс҃ъ рече ⁖ Ѡ роде

С невѣрьнъ и развраштенъ до колѣ бѫдѫ

Стр. 2 сѣни *ник.* *2—3* тебѣ единѫ *зогр.* *3* моусии *остр.* *6 безъ* и *передъ* оубоѣшѧ сѧ *зогр.* *6—7* въш. же онѣма *остр.* въшьдъшемъ же имъ *зогр. ник.* *8* се *остр.* *10* послоушаите *остр. никол.* *14* ѣже *зогр. ник.* *15—16* съшьдъшоу іисови съ г. *остр. ассем.* съходащю ісоу *сав. (и въ греч. такое же разночтеніе).* *17* м. единъ отъ нар. *сав.* *18* въпиѩше *сав.* *18—19* молѭ та *асс.* *19* на сн҃а моего *сав. ник.* *19—20* єдиночадъ *остр. зогр. никол.* *20 безъ* ми *сав.* *20—21* иметь *ник. а.* *21* възъпиетъ *сав.* *23* отъходитъ *ассем. сав.* *25* възмогошѧ *остр.* *26* рече емоу *зогр. сав.* *27* невѣрънъі и развращенъі *сав.*

въ васъ и тръплѭ вы. приведи ми
сн҃ъ твои сѣмо. 42 еште же грѧдѫщю емоу.
поврьже и бѣсъ и сътрѧсе и. запрѣти же
ис҃ъ дх҃оу нечистоуоумоу. і исцѣли отро-
ка. и въдастъ і оц҃ю его. 43 дивлѣахѫ же
сѧ вьси о величии бж҃ии ⁘ Вьсѣмъ же
чюдѧштемь сѧ о вьсѣхъ ѣже творѣ-
ше ис҃ъ. рече къ оученикомъ своимъ.
44 вьложите въ оуши ваши словеса си.
сн҃ъ бо чл҃вчскы иматъ прѣдати
сѧ въ рѫцѣ чл҃вчсцѣ. 45 они же не разоу-
мѣшѧ гл҃а сего. бѣ бо прикръвънь отъ
нихъ да не оштютѧтъ его. і боѣахѫ
сѧ въпросити его о гл҃ѣ семь ⁘ 46 Вьни-
де же помышление вь нѧ. къто ихъ
вѧштеи би былъ. 47 ис҃ъ же вѣды
помышление ср҃дца ихъ. приемъ о-
трочѧ постави е оу себе 48 и рече имъ.
іже аште приметъ отрочѧ се въ і-
мѧ мое мѧ приемлетъ. і иже аште
приемлетъ мѧ. приемлетъ посъ-
лавъшааго мѧ. іже бо мьнии естъ
во вьсѣхъ васъ. сь естъ вѧштеи. ⁘
49 Отъвѣштавъ же иоанъ рече. наста-
вьниче видѣхомъ етера. о имени
твоемь изгонѧшта бѣсы. і въ-

Стр. 1 съ вами *(вм.* въ васъ*) сав.;* ми *пропущ. зогр.* *2* сн҃ъ свои *остр.* сн҃а твоего *ник.;* сѣмо *опущ. сав.*; гл҃жщю *(вм.* градѫштю*) сав.* *3* сътрѧсе *безъ* и *зогр. остр.* трасы *сав.* стресь *никол. а.* *4* дх҃ви *зогр.; послѣ* нечистоуоумоу *слѣдуетъ въ зогр. и сав. прибавка*: дш҃е нечистъı ізиди отъ отрока, *которой нѣтъ въ ассем. никол.* *4* и иц҃лѣ въ тъ часъ *сав. (безъ* отрока*).* *4—5* отр. его *никол.* *5* бц҃ю своемоу *сав.* матери его *ассем.* *6* о величьствии *остр. сав.* *8* рече оуч. *зогр. никол.* *9* вы. вы *никол.* *12* прикръвенъ *зогр.* и бысть прикривень *ник.* *14* въпр. иі *зогр.* *16* ваштиі *зогр.* *17* приімъ *зогр.* *20* мене приемл. *никол.* *20—21* а иж. ащ. ме приемл. *никол.* *23 безъ* во *зогр. никол.;* ваштьı *зогр.*

зБранихомъ емоу ѣко вь слѣдъ не ходитъ съ нами. 50 и рече къ немоу і҃съ. не браните нѣстъ бо на въі. іже бо нѣстъ на къі по васъ естъ. 51 Бъістъ же егда съконьчаваахѫ сѧ дьньє въсхожденню его. і тъ оутврьди лице свое въ ил҃мъ нти. 52 і посъла вѣстьникъі прѣдь лицемъ своимъ. і шьдъше вънидѫ вь весь самарѣнъскѫ. да оуготоваѭтъ емоу. 53 і не приѩсѧ его. ѣко лице его бѣ грѧдъі въ іл҃мъ. 54 видѣвъша же оученика его иѣковъ и иоанъ. рѣсте г҃и. хоштеши ли и речевѣ да огнь сънидетъ съ небесе. і поѣстъ ѩ. ѣкоже и илиѣ сътвори. 55 обраштъ же сѧ запрѣти има. 56 и идѫ въі-инѫ весь. 57 Бъістъ же идѫштемъ по пѫти. рече единъ къ немоу. идѫ по тебѣ ѣможе колижъдо идеши г҃и. 58 і рече емоу ис҃ъ. лиси ѣзвинъі имѫтъ. и птицѧ небс҃къіѩ гнѣзда. а сн҃ъ чл҃чскъі не иматъ къде подъклонити главъі. 59 Рече же къ дроугоуоумоу ходи вь слѣдъ мене. онъ же рече г҃и. повели ми дре-

Стр. 3 бран. емоу *зогр.* *7* іти въ іл҃мъ *зогр. никол.* *10—11* оуготоватъ *зогр.* *11* приѩша *зогр. никол.* *15* съіпьдъ *зогр.* *16* ѣкоже іл. *зогр.* *17 пропущенное послѣ словъ* запрѣти има *приписано съ лѣваго края страницы стариннымъ, чуть ли не современ. глагол. почеркомъ:* рече има не вѣ. нвста са о҃ коего д҃ха еста. сн҃ бо .... чл҃вскъі не приде д҃шь чл҃въчск҃ъ погоубитъ нъ сп҃стъ *(въ зогр.* кого д҃ха еста въі ... нѣстъ пришьлъ*).* *18* идѫштоу ис҃оу *остр. ассем. сав.* *19* пѫтьмь *сав.;* етеръ *зогр. ассем. ник.* нѣкъіи *остр.* *20* вь слѣдъ тебе *сав.* *20—21* гредеши *никол.* *21* лисица *остр.* *23* обители *(вм.* гнѣзда*) сав.* *24* главъі подъклонити *всѣ прочіе.* *25* поіди *сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* прѣжде *сав.*

вле шедъше погрети от҃ца моего. 60 Рече же емоу ис҃ъ остави мрътвымъ погрети своѩ мрътвьцѧ. ты же шедъ възвѣштаи ц҃рствие б҃жие. 61 рече же и дроугъı идѫ по тебѣ г҃и. древле же повели отърешти ми сѧ. іже сѫтъ въ домоу CI моемь. 62 рече же къ немоу ис҃ъ. никътоже възложь рѫкы своеѩ наⷢрало. і зьрѧ въспѧть оуправленъ естъ въ цѣсрствие б҃жие ⁘ к҃ ⁘

X

1 і по сихъ же ѣви г҃ь и інѣхъ седмь десѧтъ. і посъла ѩ по дъвѣма прѣдъ лицемь своимь. вь вьсѣкъ градъ и мѣсто. ѣможе хотѣаше самъ ити. 2 г҃лааше же къ нимъ. жатва оубо мънога а дѣлатель мало. молите сѧ оубо г҃оу жатвѣ да изведетъ дѣлателѧ на жатвѫ своѭ. 3 ідѣте се азъ посылаѭ вы. ѣко агньцѧ по срѣдѣ влъкъ. 4 не носите влагалишта ни врѣтишта ни сапогъ. і никогоже на пѫти не цѣлоу

Стр. 1 шьдъшоу *остр. ассем. (сав. это слово пропущено);* погрести *никол. (такъ и 4).* *2—3* мрьтвъıѩ *остр. ассем. сав.* *3* и погр. мрьтвъıа своа *сав.* *3* проповѣди *сав.* *5—6* вь слѣдъ тебе *сав.* *6* повели ми *остр.* нъ повели ми прѣжде *сав.* *6—7* отъврѣшти ми сѧ *зогр.* отъвѣштати ми сѧ *остр. ассем. никол. сав. (сав. безъ* ми*).* *8* ис. къ немоу *асс. ник.* кмоу *(безъ* къ*) остр., безъ* къ немоу ис҃ъ *зогр.* *9* орало *асс.* *11* ави *зогр.* *12 безъ* и *только* інѣхъ *зогр.* *14* вь все грады и мѣста *никол.* *17* господю *ассем.* *17—18* жатвы *ассем.* *19—20* сьлю *никол.* *20* агна *зогр. (должно быть описка),* овцѧ *асс.;* ни *(вм.* не*) зогр.* *21* ни пири *ник.*

ите. 5 вь ньже домъ вънидете колижъ-
до. пръвѣе г҃лте миръ домоу семоу.
6 и аште бѫдетъ тоу с҃нъ мира. почи-
етъ на немь миръ вашъ. аште ли
ни къ вамъ възвратитъ сѧ. 7 въ
томь же домоу прѣбываите ꙗдѫ-
ште и пиѭште ꙗже сѫтъ оу нихъ. до-
стоинъ бо естъ дѣлатель мьзды
своеѩ. не прѣходите из домоу въ
домъ. 8 і въ ньже г(д)радъ колижъ-
до въходите и приемлѭтъ вы.
ꙗдите прѣдълагаемаа вамъ. 9 і
цѣлите недѫжънꙑѩ иже сѫтъ
въ немь. і г҃лите имъ. приближи
сѧ на вꙑ ц҃срствие б҃жие. 10 Вь ньже
колижъдо градъ въходите і не приемлѭ-
тъ васъ. ішьдъше на распѫтьѣ его
рьцѣте. 11 і прахъ прилепъшеи насъ отъ
града вашего отътрѧсаемъ вамъ.
обаче се вѣдите ꙗко приближи сѧ на
вꙑ ц҃срствие б҃жие. 12 г҃лѭ же вамъ
ꙗко содомлѣнемъ отърадьнѣе бѫ-
детъ въ тъ день. неже градоу томоу.
13 Горе тебѣ хоразинъ. Горе тебѣ видьса-
ида. ꙗко аште въ тѵрѣ и сидонѣ. би-
шѧ силꙑ бꙑлꙑ бꙑвъшѧѩ
въ васъ. древле оубо въ врѣтишти
и попелѣ сѣдѧште покаали сѧ бишѧ.
14 обаче тѵроу и сидоноу отърадьнѣ-

Стр. 3 безъ тоу *ник.*, аште ли бѫдѫтъ с҃нве мира *зогр.* *3—4* поч. мирь вашь на немь *ник.* *6* прѣбываите *въ подл.* *10* вь ньже колиждо градь *никол.; въ подл. описка* гдрадъ. *11* вьнидете *зогр.* *18* прилепъшии *ассем.* *19* гр. ваш. въ ногахъ нашихъ *зогр.* на ног. наш. *ник.* града сего въ ногахъ нашихъ *асс.* *22* содомомъ *асс.* *22—23* въ тъ день отър. бѫд. *зогр. асс. ник.* *23* нежели *ник.* *24—25* ь *въ* видьсаида *передѣлано изъ* ъ. *25—26* силы бишѧ былъі *зогр.* *28* пепелѣ *никол.* *29* тѵроу—оу *исправлено изъ* о.

е бѫдетъ на сѫдѣ. неже вама.
15 І ты капернаоуме до не҃бсе въ-
знесыи сѧ. до ада низъведеши
сѧ ·:· 16 Слоушаѩи васъ мене слоуша-
атъ. і отъмѣтаѩи сѧ васъ мене
сѧ отъмѣтаатъ. а отъмѣтаѩи
сѧ мене отъмѣтаатъ сѧ посъла-
въшаего мѧ. 17 Възвратишѧ же сѧ
седмь десѧтии. съ радостиѭ
[ѭ] гл҃ѭще. г҃и и бѣси (по)виноуѭтъ
сѧ намъ о имени твоемь. 18 рече же
имъ видѣхъ сотонѫ ѣко млъниѭ
съ небесе падъша ·:· 19 Се даѭ вамь
власть настѫпати на змиѩ
і скоръпиѩ. і на вьсѫ силѫ вра-
га. і ничьтоже васъ не врѣдитъ.

оп 20 обаче о семь не радоуите сѧ ѣко доуси ва-
мъ повиноуѭтъ сѧ. радоуите же сѧ ѣко
имена ваша написана сѫтъ нб҃сⷯъ ·:·
21 Въ тъ часъ възд(р)адова сѧ дх҃омъ ис҃ъ
и рече. исповѣдаѭ ти сѧ отч҃е г҃и нб҃се
и землѩ. ѣко оутаилъ еси се отъ прѣ-
мѫдръ и разоуменъ. і отъкры си
младеньцемъ. еи отьче ѣко тако
бысть[стъ] благоволение прѣдъ

Стр. 2 каферъnaоумъ *зогр.* *2—3* възнесъ сѧ *зогр.* *3* съведеши сѧ *зогр.* *6 передъ* отъмѣтаѩи *пропущены въ нашемъ текстѣ слова:* и слоушаѩи мене слоушаетъ посълавъшааго мѧ *(такъ ассем. зогр.).* *9* десѧтъ *асс. остр.* *10* по *въ* повиноуѭтъ *надъ строкою.* *13* съпадъша *ассем.* падьшю *ник.*; дахъ *всѣ проч.*; вамь *или* вамъ? *15* всакоу *никол.* *15—16* врагоу *остр.* вражиѭ *ассем. сав.* *17* ѣко и доуси *ассем.* бѣси *зогр.* *18* р. ж. с. паче *ассем.* *19* напсана *зогр. сав. (сав. на другомъ мѣстѣ* написана*).* *21* сѧ тебѣ *ассем. никол.* *21—22* небоу *(съ припискою* еси*)* и земи *сав. никол.* (на земли), нб҃си и земли *остр.* земѧ *асс.* *22* си *зогр.* сии *асс. (вм.* се*), ник. пропущено.* *22—23* прѣмѫдрыихъ *остр.* *23* отъкри *(съ припискою* лъ еси*)* вса *сав. (но на другомъ мѣстѣ сав.* отъкрылъ еси, *такъ и ник.).*

тобоѭ ·:· к҃ ·:· 22 і обрашть сѧ къ оученикомь рече. вьсѣ мьнѣ прѣдана бышѧ отъ оц҃а моего. і никтоже не вѣстъ кто естъ сн҃ъ тъкмо отецъ. і кто естъ отц҃ъ ткмо сн҃ъ. і емоуже аште хощетъ сн҃ъ авити. 23 и обрашть сѧ къ оученикомь единѣмъ рече. блаженѣ очи видѧштеи ѣже видите. 24 гл҃ѭ бо вамъ ѣко мъноѕи пророци и ц҃ре въсхотѣшѧ видѣти ѣже вы видите. і не видѣшѧ. і слышати ѣже слышасте и не слъша[стѩ]шѧ ·:· 25 І се законьникъ етеръ въста къ іс҃ви. искоушаѩ и и гл҃ѧ. оучителю что сътворь животъ вѣчьныи наслѣдъствоуѭ. 26 онъ же рече къ немоу. въ законѣ чьто писано естъ како чьтеши. 27 онъ же отъвѣштавъ рече. възлюбиши г҃а б҃а твоего. отъ вьсего срд҃ца твоего. и вьсеѭ д҃шеѭ твоеѭ. і вьсеѭ крѣпостиѭ твоеѭ ·:·

і вьсѣмь помышленнемь твоимь. и искрънѣаго твоего ѣко самъ сѧ. 28 Ре-

Стр. 1—2 слова і обр. с. к. оуч. р. *пропущены въ зогр. никол. по примѣру иныхъ греч. текстовъ.* *5* токмо *зогр.* *7* единъ *ассем. зогр. никол.* *7—8* блаженѣи *ассем.* *8* видаштиі *зогр.*; ѣже вы видите *асс.* *10* ц҃ри *зогр.*; ѣже вид. *зогр.* *12* ѣже слышите вы *асс., то же безъ* вы *зогр. ник.*; *въ* слъша... *къ* ъ *вязью присоединено* і (в *съ* ф). *13* единъ *сав.* нѣкыи *остр.*; приде *(вм.* въста*) сав. остр. асс.*; къ іс҃ви *пропущ. зогр. никол.* *15* живота вѣчьнааго *ассем.* жизнь вѣчьнѫѭ *сав.* *15—16* наслѣдоуѭ *зогр. никол.* *16* іс҃. же р. емоу *сав.* *17* псано *сав.* естъ п҃сано *зогр.* *19* своего *вст прочіе.* *19—20* вьсѣмь срд҃цьмь своимь *остр. сав.* *21* своеѭ *сав.*, своѭ—своѥѭ *остр., безъ перваго* твоеѭ *или* своеѭ *зогр. асс. ник.*; отъ въсеѩ крѣпости твоеѩ *ассем. ник.* *23* помышлѥниимь *остр.* отъ всего помышлениѣ твоего *ассем. никол.* *24* ближьнѩаго *остр. сав.* подроуга своего *зогр.* искр. своего *ассем. никол. (въ сав. предшествуетъ слово* и възлюби*).*

че же емоу правѣ отъвѣшта се твори и живъ бѫдеши. 29 онъ же хотѧ оправьдити [ти] сѧ самъ. рече къ іс҃ви. і кто [е]стъ іскрьнии мои. 30 отъвѣштавъ же іс҃ъ рече. чл҃къ единъ съхождааше отъ иѥ҃ма въ ерихѫ. і въ разбоиникы въпаде. иже и съвлѣкъше и. и ѩзвы възложъше отидѫ. оставльше елѣ живъ сѫштъ. 31 по приключаю же иереи единъ съхождааше пѫтемь тѣмь. і видѣвъ і мимо иде. 32 такожде же и левъѣиитъ. бывъ[въ] на томь мѣстѣ. пришедъ и видѣвъ і мимо иде. 33 самарѣнинъ же единъ грѧды приде надь нь. і видѣвъ і милосрдова. 34 і пристѫпь обѧза строупы его възливаѩ олѣи и вино. всаждь же и на свои скотъ приведе и въ гостиницѫ. і прилежа емъ. 35 і на оутрьнии ишедъ изьмь дъва пѣнѧѕа дастъ гостиньникоу. і рече емоу прилежи емь. і еже аште приждивеши. азъ егда възвраштѫ сѧ въздамь ти. 36 кто оубо тѣхъ трии искрьнии мьнитъ сѧ быти. въпа-

Стр. 1 емоу іс҃. *зогр. ник.;* правъ *остр. сав.* право *ассем. ник.* *4* ближьнии *остр. сав.;* ми *(вм.* мои*) зогр.* *4—5* отъв. ис. и рече *ассем.* отъвѣщаа же ис. рече *сав.* *5, 10 и 14* етеръ *зогр. ник. ассем.* нѣкыи *остр.*, *сав.* единъ *(только 14* етеръ*)*. *8* отидоша *зогр. остр.;* і оставльше і *зогр.* оставльше и *асс. остр. сав.* *8—9* елѣ живого сѫща отиде *сав.* лѣ жива сѫща *остр.* лѣ живь соушть *никол.* *10* идѣше *сав.* *11 и 13* видѣвъ *безъ* и *остр.* *14* градъі и приде *ассем.* *14—15* къ немоу *сав.* *16* ѩзвы *сав.* *17* елеи *остр.* масло *зогр.;* вьзъмъ *(вм.* въсаждь*) сав.* *18* въ господѫ *сав. (замѣчательное слово).* *19* на оутрьѣ *зогр. остр. ассем.;* шьдъ и вьзъмъ *сав.* ишедъ вьземъ *асс.* *20* сърeбрьника *остр;* гостьникоу *сав.* *21—22* аще что иждивеши *сав.* *23* отъ тѣхъ *остр.* *24* мьнитъ ти сѧ *зогр. асс. остр. сав.;* ближьнии *остр.* искрьны *сав.* *24 и 1 на слѣд. стр,* м. т. с. б. иск. въпадъшоумоу *асс.* *Стр. 12 второе* и *въ* левъѣнитъ, *21* е *въ* еже, *22* р *въ* възвраштѫ *припис. надъ строкою.*

дъшѭоумоу въ разбоиникъı. 37 онъ же рече сътвории милость сь нимь. Рече емоу ис҃ъ иди и т҃ы твори тако- жде ·⁘· кц ·⁘· 38 Бъıстъ же ходѧщемъ
CIII імъ і тъ вънидѣ ис҃ь въ весь единѫ. жена едина именемь марътa. приѩтъ і въ домъ свои. 39 і сеи бѣ сестра именемъ мариѣ. ѣже и сѣдъши при ногоу исвоу слъıшааше слово его. 40 і марта мльвлѣаше о мъносѣ слоужъбѣ. ставъши же рече. г҃и не радиши ли ѣко сест(р)а моѣ единѫ мѧ остави слоужити. рьци оубо еи да ми поможетъ. 41 отъвѣштавъ же рече еи ис҃ъ. марта марътa печеши сѧ и мльвиши о мьнозѣ. 42 едино же естъ на потрѣбѫ. мариѣ бо благѫѭ чѧсть избьра. ѣже не отъиметъ сѧ отъ неѩ. ·⁘·

XI

1 І бъıстъ сѫштоу емоу на мѣстѣ единомь молѧштю сѧ. ѣко прѣста рече едінъ оученикъ его къ немоу г҃и. наоучи нъı молити сѧ ѣкоже иоанъ наоучи оучени-

Стр. 2 створы *сав.* створеи *асс. ник.* сътворивъıи *остр.;* милостынѭ *зогр.* *3* створи *ник.* *4—5* ходаштю емоу *зогр. (и въ греч. т. разночтеніе).* *5* тъ нѣтъ *въ асс. сав. остр.;* ис҃ *пропущ. въ зогр. ник.;* етерѫ *зогр. ассем. остр. ник.* *6* же етера *зогр. ассем. остр. никол.* же ед. *сав.* *7* се еі *зогр. сав. ассем.* се бысть *никол.;* нарицаемаа *ассем. остр. ник.* *9* мльвѣше *сав.* мльвѣаше *ассем.* *11* родиши ли *зогр. ассем. ник.* брѣжеши ли *сав. остр.;* р *въ* сестра *пропущено.* *12* слоуж. тебѣ *сав.* сл. ти *никол.* *13—14* ис҃. рече еі *сав. ассем.* отьв. же господь р. еи *никол.* *15—16* на пользѫ *сав.* *16* ѣ *въ* мариѣ *надъ строк.* *18—19* етерѣ *зогр. никол.* *19—20* етеръ отъ *зогр. никол.* *18—20* *остр. иначе:* въ врѣмѧ оно пристѫпльше къ иисусоу оученици єго рѣпіѧ ємоу. *20* его *прип. надъ строкою.*

къι своѩ. 2 рече же имъ. егда молите сѧ гл҃те. Отъче нашъ иже еси на нб҃сх. да ст҃итъ сѧ имѧ твое да придетъ цс҃рствие твое. да бѫдетъ волѣ твоѣ ѣко на нб҃се и на земи. 3 хлѣбъ нашъ насѫштьнъι. даи намъ на вьсѣкъ день. 4 ι остави намъ грѣхъι нашѧ. ιбо и сами оставлѣемъ вьсѣкомоу длъжьникоу нашемоу. ι не вьведи насъ въ ιскоушение. нъ избави нъι отъ неприѣзни ·:· 5 ι рече къ нимъ къто отъ васъ иматъ дроугъ. ι идетъ къ немоу полоу ношти. ι речетъ емоу дроуже даждъ ми въ заимъ три хлѣбъι. 6 ιде дроугъ ми приде съ пѫти къ мьнѣ. ι не имамъ чесо положити прѣдъ нимь. 7 ι отъ из ѫтръждѫ отъвѣштавъ речетъ не твори ми троудъ. юже двьри затворены сѫтъ. ι дѣти моѩ съ мъноѭ на ложи сѫтъ. не могѫ въстати дати тебѣ. 8 гл҃ѭ вамъ аште и не дастъ емоу въставъ зане естъ дроугъ емоу. нъ за безочьство его въставъ дастъ емоу елико трѣбоуоутъ. 9 ι азъ гл҃ѭ вамъ. просите

Стр. 2 въ еси *буква* е *прибавл. надъ строкою.* 5 нб҃си *сав. остр.;* земли *остр.* 6 надьневьнъι *зогр.* ꙃневьнъι *сав.* иносоуштьнъι *(*насоуштьнъι*) ник.;* даждь *остр. сав.* 8 ѩко и мъι *остр.* ѩко и сами *никол.* 8—9 дълъжьникомъ нашимъ *остр.* 10 напасть *остр. сав.* 11 ѡть лоукаваго *никол.* 12—13 дроуга *ассем. сав. никол.* 14 въ заимъ даждь ми *ассем. сав. никол.* 14—15 заемъ *зогр.* 15 ельмаже *(вм.* ιде*) остр.* ιжде *зогр.* 16—17 еже положѭ прѣдъ нимь *асс. сав. ник.* 17 отъ *такъ въ подлин., прочіе т.* тъ. 19 троуда *зогр. сав. ассем. остр. никол.* 20 дѣть моѣ *ник.* 22 датъ *зогр. остр.* и дати *ассем.;* гл҃ѭ же вамъ аще не *остр.* 23—24 зане дроугъ его естъ *асс.* 26 вамъ глаголѭ *сав. ник. остр.*

и дастъ сѧ вамъ. ꙇштите и обрѧщете тльцѣте и отврьзетъ сѧ вамъ. 10 вьсѣкъ бо просѧи приемлетъ. ꙇ ꙇштѧи обрѣтаатъ. ꙇ тлъкѫщоумоу отврьзетъ сѧ. 11 котераго же отъ васъ оц҃а въспроситъ сн҃ъ хлѣба. еда камень подастъ емоу. ли рыбы. еда въ рыбы мѣсто змиѭ подастъ емоу. 12 или аште проситъ аица. еда по(да)стъ емоу скорьпии. 13 аште оубо вы зьли сѫште. оумѣате даание блага даѣти чѧдомъ вашимъ. кольми паче от҃цъ с н҃бсе дастъ дх҃ъ ст҃ъ. просѧштиимъ оу него. 14 ꙇ бѣ изгонѧ бѣсъ и тъ бѣ нѣмъ. бъıстъ же бѣсоу изгънаноу

CIV прогл҃а нѣмъı. ꙇ дивлѣахѫ сѧ народи. 15 едини же отъ нихъ рѣшѧ. о вельзѣвоулѣ кънѧзи бѣсъ изгонитъ бѣсы. 16 дроуѕии же искоушаѭще знамениѣ отъ него искаахѫ съ н҃бсе. 17 онъ же вѣдъı ихъ помъıшлениѣ. рече имъ вьсѣко црс҃твие раздѣль сѧ само

Стр. 1 ищате *зогр. остр. (но остр. на параллел. мѣстѣ* ищѣте*)*, ищѣте *ассем. сав.* *2* оудараите *остр. (но также* тълцѣте*)*. *3* прииметь *остр.* *4* обрацеть *сав.;* оудараѭщоуоумоу *остр. (но на параллел. мѣстѣ* тъікоущоуоумоу*)*. *6* о҃ць *остр. (на параллел. мѣстѣ* отьца*)*, оу отьца *ассем. сав.;* с҃нъ свои *остр. сав. ассем. никол.* с҃нъ твоі *зогр.* *8* или *остр. никол.* *9* под. емоу змию *остр.* *9—10* аще ли въспроситъ *сав.* *10* ѣица проситъ *ник.; вм.* подастъ *въ подл. описка* постъ. *11* скорпиѭ *ассем. остр. (но остр. на параллел. м.* скорпии*)*, скорьфиі *сав.*, еда скорьфию д. емоу *никол.* *14* отьць вашь небеснъı *ассем. сав. никол. а. (*с небесе *ник. б.)*, о҃ць вашь съ н҃бсе *остр.* *15* дх҃ъ благъ *ассем. сав. никол. а. (*светы *никол. б.)* *19* етеріі *зогр. никол.* *20* бѣсовьсцѣмь *никол. а.* *21* іск. і *зогр.* *21—22* отъ него *пропущ. въ зогр., ник. согласно съ нашимъ т.* *24* раздѣлѣѩ сѧ *зогр.*

въ себѣ запоустѣватъ. і домъ на домъ падаатъ. 18 аште же и сотона самъ въ себѣ раздѣли сѧ. како станетъ цс҃рско его. ѣко гл҃те о вельѕѣвоулѣ изгонѧщъ мѧ бѣсы. 19 аште же азъ о вельѕѣвоулѣ изгонѭ бѣсы. сн҃ве ваши о комь изгонѧтъ. сего ради ти бѫдѫтъ вамъ сѫдиѩ. 20 аще ли же о пръстѣ бж҃іи азъ изгонѭ бѣсы. оубо постиже на васъ цѣсарествие бж҃ие. 21 егда крѣпъкы оорѫжь сѧ хранитъ свои дворъ. въ мирѣ сѫтъ имѣниѣ его. 22 а понеже крѣплеи его нашедъ побѣдитъ і и вьсѣ орѫжиѣ его отьметъ на нѣже оупъвааше и користь его раздаатъ. 23 іже нѣстъ съ мъноѭ на мѧ естъ. і иже не събираатъ съ мьноѭ растачаатъ. 24 егда же нечистыи дх҃ъ изидетъ отъ чк҃а. прѣходитъ сквозѣ безводънаѣ мѣста иштѧ покоѣ и не обрѣтаѩ гл҃тъ. възвраштѫ сѧ въ домъ мои отъ нѭдѫже изидъ. 25 і пришедъ обрѣтаатъ пометенъ и оукрашенъ.

26 Тъгда изидетъ и поиметъ дроугыихъ горешъ седмь дх҃ъ. і въшедъше живѫтъ тоу. і бываѭтъ послѣдьнѣа чл҃коу томоу горьша пръвыихъ .:. 27 Бысть же егда гл҃аше се. въздвигъши

Стр. 2—3 сотона сама *никол. а.* *4* еи (*вм.* его) *ник. а.* *5* изгонешта ме *никол.* *8* соудие в. б. *никол.* *9* *въ* бж҃іи *буквы* ж *и* і *соединены вязью.* *11—12* въоржжь сѧ *зогр. ник., нашу форму можно считать сербо-хорватскою.* *12* домь (*вм.* дворъ) *ник.* *15* н҃еже *зогр.* *18* растачаѭтъ *зогр.* *20* бездъ-наа м. *зогр.* прох. скрозѣ бездьньнаѣ м. *ник. а.* *23—24* обрѣштеть *никол.* *24 безъ* и *зогр.* *25* идетъ *зогр. ник.* *25—26* горьшь себе *зогр.* (*безъ* доухъ, *такъ и ник. только:* горьшихь). *28* горьши *зогр.* *29* си *остр. асс.*

гласъ єдина жена отъ народа рече ємоу. блаженое чрѣво ношъше тѧ. і съсъца ѣже єси съсалъ. 28 онъ же рече. тѣмъ же оубо блаженни слꙑшѧштеи слово б҃жие и хранѧште ⁖ к҃ ⁖ 29 Народомъ же събираѭштемъ сѧ. начѧтъ г҃ати. родъ съ лѫкавънъ єстъ. ꙁнамениѣ иштетъ. і ꙁнамение не дастъ сѧ ємоу. тъкъмо ꙁнамение ионꙑ п҃ка. 30 ѣкоже бо бꙑстъ иона ꙁнамение ниневъѣнитомъ. тако бѫдетъ и с҃нъ ч҃лвскꙑ родоу семоу. 31 Ц҃рца южьскаа въстанетъ на сѫдъ. съ мѫжи рода сего и осѫдитъ ѩ. ѣко приде отъ конецъ ꙁемлѧ слꙑшати прѣмѫдрости соломонѧ. и се мьножѣе соломона сьде. 32 мѫжи ниневъѣнитьсции въскрьснѫтъ на сѫдъ. съ родомь симь [симь] и осѫдѧтꙑ-и. ѣко покаашѧ сѧ въ проповѣдь иониѭ. і се мъножѣе іонꙑ сьде ⁖ 33 Никтоже оубо свѣтилъника въжегъ въ съкровѣ полагаатъ. ни подъ спѫдомь. нъ на свѣштъницѣ да въходѧштеи видѧтъ свѣтъ ⁖

cv 34 Свѣтильникъ тѣлоу естъ око. егда оубо око твое просто бѫдетъ. і вьсе тѣло твое.

Стр. 1 етера жена гласъ *ассем. никол.* нѣкаꙗ ж. гл. *остр.* гл. етера ж. *зогр.* *2* блажено чр. ношьшее тѧ *зогр. ассем.* блаженоѥ ч. ношьшеѥ тѧ *остр.* блаженаꙗ ѫтроба ношьшиꙗ тѧ *сав.* *2—3* сосьца *ассем.* *5* хр. е. *всѣ прочіе.* *7* родось. родъ лѫкавъ *зогр.* р. сь р. лоук. *ник.* *12* ꙑ въ ч҃лвскꙑ *передѣлано вязью изъ* ъ (ѳ). *14* осѫдатъ ѩ *зогр. ник.* *15—16* слꙑшатъ *зогр.* *17* сьде солом. *зогр.* *22* сьде іонꙑ *зогр.*; оубо *пропущ. зогр.* *23—24* въ кровѣ *зогр.* *27* око *надъ строк.*, око твое *зогр. ник.*

свѣтъло бѫдетъ. а понеже лѫкаво бѫдетъ. і тѣло твое тьмьно бѫдетъ. 35 блюди оубо еда свѣтъ иже естъ въ тебѣ тъма естъ. 36 аште оубо тѣло твое вьсе свѣтъло бѫдетъ. не имы части едины тъмъны. бѫдетъ свѣтъло вьсе. ѣко се егда свѣтильникъ блисцаниемь просвѣштаатъ тѧ ⁘ 37 Єгда же гл҃аше молѣаше и фарисѣи единъ да обѣдоуоутъ оу него. въшедъ же възлеже. 38 фарисѣи же видѣвъ диви сѧ. ѣко не прѣжде кръсти сѧ пръвѣе обѣда. 39 рече г҃ь къ немоу. нынѣ вы фарисѣи вьнѣштьнее стькльници и мисѣ очиштаате. а вънѫтрьнѣа ваша плъна сѫтъ хыштениѣ и зълобы. 40 безоумьни не иже ли естъ сътворилъ вънѣштьнее. і вънѫтрьнее сътвори. 41 обаче сѫштаа дадите милостынѭ. і се вьсѣ чиста вамъ сѫтъ ⁘ ⁘ 42 Нъ горе вамъ фарисѣемъ ѣко десѧтинѫ даате отъ мѧты и пиганъ и вьсѣкого зелиѣ. і мимо ходите сѫдъ. і любъвь б҃жиѭ. си же подобааше сътворити и онѣхъ не оставлѣти ⁘ 43 Горе вамъ фарисеи ѣко любите прѣдъсѣданиѣ на сънъмиштихъ. і цѣлованиѣ на тръжи-

---

Стр. 1 просто *(вм.* свѣтъло*) зогр.* *3* естъ *въ зогр. выскобл.* *5* вьсе *пропущ. зогр. ник.* *6* етеры *зогр. никол.* *7 послѣ* вьсе *ник. прибавл.* тѣло твое. *8* сѧ *(вм.* тѧ*) зогр. ник.* *10* етеръ *зогр. ник.* *10—11* въш. ж. възлѣ. *пропущ. въ ник. а.* *11* видѣвъ *м. б.* видѣвь. *13* рече же ис҃ *зогр.* *14—15* вьнѣшьн҃аꙗ стькл҃ѣница *зогр.* стькленыце *никол.* *15* мисы *никол.* блюдомъ *зогр.* *16* сѫть *пропущ. ник. а.* *18—19* вьнѣшьн҃ее *зогр.* *19* сътворилъ *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *21* се *пропущ. зогр.* *27* фарисѣомъ *зогр. ник.*

штихъ ⁘ 44 Горе вамъ кънижъници и фарисѣи. ι лицемѣри. ιде есте ѣко гроби не вѣдоми. ι чл҃вци ходѧщеи връхоу не вѣдѧтъ. 45 отъвѣштавъ же единъ отъ законьникъ гл҃а емоу. оучителю се гл҃ѧ и намъ досаждаеши. 46 онъ же рече и вамъ законьникомъ горе. ѣко накладаате на чл҃кы брѣмена не оудобь носима. а сами ни единѣмъ же пръстомъ вашимь прикасаате сѧ брѣменехъ. ⁘

47 Горе вамъ ѣко зиждете гробы пр҃окъ. от҃ци же ваши избишѧ ѩ. 48 оубо съвѣдѣтельствоуоуте и волѭ имате. дѣломъ от҃цъ вашихъ. ѣко ти оубо избишѧ ѩ. вы же зиждете ихъ гробы. 49 сего ради и прѣмѫдрость бж҃иѣ рече. посълѭ вь нѧ пр҃кы и апостл҃ы. и отъ нихъ оубиѭтъ. и иждενѫтъ. 50 да мьститъ сѧ кръвь вьсѣхъ пр҃къ. проливаема отъ съложениѣ вьсего мира. отъ рода сего. 51 отъ кръве а(ве)лѣ правед'ьнааго. до кръве захариѩ погыбъшааго междю олтаремь и храмомъ. ей гл҃ѭ вамъ вьзиштетъ сѧ отъ рода сего.

52 Горе вамъ законьникомъ. ѣко вьзѧсте ключь разоумѣнию. сами не вьнидете. и въходѧштеимъ въ-

Стр. 2 ιжде *зогр.* 5 етеръ *зогр. ник.* 11 брѣм. ихь *ник.* 12 *послѣ* вамъ *прибавл.* кънижьници ι фарисѣи ι υпокрити *зогр.* (*такъ и въ ник. а., но никол. б. согл. съ нашимъ т. безъ этихъ словъ, которыхъ нѣтъ въ обыкн. греч. т.*). 13 ιбо *зогр.* 15 съ дѣлы *зогр. ник.* 16 имь (*вм.* ихъ) *ник.* 23 крьви *ник.*; ве *въ* авелѣ *прип. надъ строк. болѣе позднимъ глагол. почеркомъ.* 28 не *пропущ. зогр.* 29 въходаштиимъ *зогр. ник.*

CVI збранисте. 53 Гл҃ѭщю же емоу къ нимъ сице. начѧсѧ кънижьници и фарисѣи. лютѣ ѣко гнѣвати сѧ. і прѣстаати и о мъножаишиихъ. 54 лаѭще его оуловити нѣчъто отъ оустъ его. да на нь възглаголѭтъ.

XII.

1 о нихъже сънемъшемъ[шемъ] сѧ тъмамъ народа. ѣко попираахѫ дроугъ дроуга. начѧтъ гл҃ати къ оученикомъ своимъ прьвѣе. вьнемлѣте себѣ отъ кваса фарисѣиска. еже естъ лицемѣрие ⁘ 2 Ничтоже бо покрывено естъ еже не отъкрыетъ сѧ. и таино еже не разоумѣатъ сѧ. 3 зане елико въ тъмѣ рѣсте вь свѣтѣ оуслышитъ сѧ. і еже къ оухоу гл҃асте въ таилищихъ. проповѣстъ сѧ на кровѣхъ. 4 Гл҃ѭ же вамъ дроугомъ своимъ. не оубоите сѧ отъ оубиваѭштиихъ тѣло. и по томь не могѫштемь лиха чесо сътворити. 5 съказаѭ же вамъ кого сѧ оубоите. оубоите сѧ имѫщтааго власть по оубьении вьврѣшти въ ѣеонѫ. еи гл҃ѭ вамъ. того оубоите сѧ. 6 не пѧть ли птицъ вѣнитъ сѧ пѣнѧѕема

Стр. 1 възбранаете *никол.* *2* си (*вм.* сице) *никол.;* начѧша *ассем. ник.* *8* прѣпираахѫ *зогр.* припѣрати *никол.* *12* есть покривено *никол.* *13* таено *ник. а.* *14—15* зане ел. въ т. р. *пропущ. въ зогр.* *15* рекосте *остр.* *16* въ оухо *асс.* *17* проповѣ сѧ *ассем.* *18* моимъ *зогр. ник. асс.* *20* не имѫщемъ *зогр. остр. никол. а.* *21* съкажѫ *ассем. никол. а.* *25* цѣнить сѧ *остр.*

дъвѣма. і ни єдина отъ нихъ нѣстъ забьвена прѣдъ бм҃ъ. 7 нъ и҆ власи главы вашеѩ вьси иштьтени сѫтъ. не боите сѧ оубо мъноѕѣхъ пътицъ соулѣиши есте. 8 Гл҃ѭ же вамъ вьсѣкъ иже колижъдо исповѣстъ мѧ прѣдъ чл҃вкы. и сн҃ъ чл҃вчск҆ы исповѣсты-и прѣдъ ан҃ѣлы бж҃ии. 9 а отъвръгы сѧ мене прѣдъ чл҃кы. отъвръжень бѫдетъ прѣдъ ан҃ѣлы бж҃ии. 10 і вьсѣкъ иже речетъ слово на сн҃ъ чл҃вскъıи. отъпоуститъ сѧ емоу. а҆ іже власвимисаатъ на дх҃ъ ст҃ы. не отъпоуститъ сѧ емоу. 11 егда же приведѫтъ вы на соньмишта и власти и владычъствиѣ. не пцѣте сѧ како или что отъвѣштаате или что речете. 12 ст҃ыи бо дх҃ъ наоучитъ вы во тъ часъ. ѣже подобаатъ гл҃ати. ·:· 13 Рече же емоу единъ отъ народа. оучителю рьци братроу моемоу да раздѣлитъ съ мъноѭ достоѣнье. 14 онъ же рече емоу. чл҃че кто мѧ постави сѫдиѭ ли дѣлителѣ надъ вами. 15 рече же къ нимь блюдѣте сѧ и храните сѧ отъ вьсѣкого лихоимьствиѣ. ѣко

Стр. 4 оубоите сѧ *остр.* *5* соулѣише *остр.;* есте вы *асс. остр.* *6* колижьдо *пропущ. въ ассем.;* о мьнѣ *(вм.* мѧ*) остр.* *7—8* исповѣмъ і и (азъ) пр. а. б. *ассем. (такое чтеніе существуетъ и въ греч. т.).* *11—12* сына чловѣчьскааго *асс. ник.* *13* доуха светааго *ник.* *15* съборища *остр.* *16* владычьства *ассем. никол.* *17* ли чьто помыслите (*вм.* отъвѣштаате) *зогр. асс. ник.*, помыслисте *(описка) остр.* *18* ли *ассем. зогр.;* что *пропущ. ник. а.* *20* етеръ *зогр. никол.* *21* братоу *зогр. никол.* *25* дѣлателѣ *зогр. (описка),* раздѣлителя *ник.* *27* лихоимиѣ *зогр.* лихоиманиѣ *ник.*

отъ избꙑтъка комоужьдо животъ его естъ отъ имѣниѣ емоу ⁘ 16 Рече же притъчѫ къ нимь гл҃а. чл҃коу единомоу богатоу огобьзи сѧ нива. 17 ι мꙑшлѣаше вь себѣ гл҃а. что сътворѭ. ѣко не имамъ къде съб͛рати .... плодъ моихъ. 18 ι рече се сътворѭ разорѭ CVII житьницѧ моѭ и больша сѫзиждѫ. ι съберѫ тоу вьсѣ жита моѣ и добро мое 19 и рекѫ д҃ши моеи. д҃ше имаши мъного добро лежѧште на лѣта мьнога. почивай ѣждь пии весели сѧ. 20 рече же емоу б҃ъ. безоумьне вь сьѭ нощь д҃шѫ твоѭ истаѕаѭтъ отъ тебе. а ѣже оуготова комоу бѫдѫтъ. 21 тако събираѩи себѣ. а не въ б҃ъ богатѣѩ. си гл҃а възгласи имѣѩи оуши слꙑшати да слꙑшитъ ⁘ к҃ ⁘ 22 Рече къ оученикомъ своимъ. сего ради гл҃ѭ вамъ. не пцѣте сѧ д҃шеѭ вашеѭ что ѣсте. ни тѣломь вь чьто облѣчете сѧ. 23 д҃ша бо больши естъ пишта и тѣло одежда. 24 съмотрите вранъ ѣко не сѣѭтъ ни жьнѭтъ.

Стр. 2 о ιмѣниι емоу *зогр.* *4* етероу *ассем. зогр. ник.*, нѣкоѥмоу *остр.;* оугобьзи сѧ *весь проч.* *5* помꙑшлѣше *сав.* *7* събирати *зогр. ник.; въ подл. послѣ* събрати *что-то выскоблено.* *8* рече же *асс.;* сътворѫ, разорѫ *остр. сав. (такъ и 6* сътворѫ *ib.).* *9* житьницѫ моѭ, большѫ *зогр. асс. сав. ник.* *10* доброе *ассем. сав.* благаꙗ моꙗ *остр.* *11* своеи *сав.;* д҃ше *пропущ. сав.* *12* м. добра лежешти *никол.*, лежѧщи *ассем.* лежѧщее *сав.;* на мън. лѣта *остр.* *13* почиι *сав.;* ѣждь *въ сав. пропущ.* *14* безоумьлю *сав.* *15* вьземлѭтъ д҃шѫ твоѭ *сав.;* ιстаѕаѭ *зогр. никол.* *16* оуготови *сав.* *17* въ себѣ *асс. (описка);* въ б҃а. *сав.* о бозѣ *ник.* *17—18* богата сѧ *сав.* богатѣѩи *остр. асс.* *18* се *(вм.* си*) сав. остр. ассем.* *18—19* си гл҃а *и т. д. пропущено въ зогр. ник. а. (и въ лучшихъ греческихъ т. нѣтъ).*

імьже нѣстъ съкровишта. ни хранилишта. и б҃ъ питѣатъ ѩ. кольми паче вꙑ есте лоучьше птицъ. 25 къто же отъ васъ пекꙑ сѧ можетъ приложити тѣлѣ своемь лакоть единъ. 26 аште оубо ни мала чесо можете чъто о прочихъ печете сѧ. 27 съмотрите кринь како растѫтъ. не троуждаѭтъ сѧ ни прѧдѫтъ. Гл҃ѭ же вамъ ѣко ни соломонъ. во вьсеи славѣ своеи облѣче сѧ ѣко единъ отъ сихъ. 28 аште ли же трѣвѫ дьнесь на селѣ сѫщѫ. и оутрѣ вь пешть вьметаемоу ⁘

б҃ъ тако-дѣатъ. кольми паче васъ маловѣри. 29 і вꙑ не иштете что имате ѣсти. и что пити. и не възносите сѧ. 30 вьсѣхъ бо сихъ ѩ҃зци мира сего иштѫтъ. вашъ же отецъ вѣстъ ѣко трѣбоуоуте сихъ. 31 обаче иштите цѣсрс҃твиѣ б҃жиѣ. и си вьсѣ приложѧтъ сѧ вамъ. ⁘ 32 Не бои сѧ малое стадо ѣ[ѣ]ко благоизволи от҃цъ вашъ дати вамъ ц҃рствие. 33 Продадите имѣние ваше. и дадите милостꙑнѭ. сътворите себѣ вълагалишта не ветъшаѭшта. съкровиште не скѫдѣемо на небс҃хъ. идеже татъ не прибли-

Стр. 3 лоучьши *зогр.* соулѣиши *никол.* *5* тѣлесе *зогр.* *7* въ прочихъ *зогр.* *8* цвѣтъ селънꙑхъ *зогр.* *(никол. согласно съ нашимъ).* *10* соломоунъ *зогр. ник.* *12* травоу *ник.* *13—14* въмѣтаемѫ *зогр.* *15* тако одѣетъ *зогр.* *16* иштѣте *зогр.* иштите *ник.* *18 безъ* бо *зогр.* *19 въ* вѣстъ *буква* т *надъ строк.* *24—25* имѣниѣ ваша *ассем. остр.* *26—27* вълагалиште не ветъшаѭште *зогр. никол.;* тьлѣѭщa *(вм.* ветъш.*) асс.* *27—28* оскѫдѣѥмо *остр.* оскѫдѣѭщее *асс.* скѫдѣѭщее *сав.* оскоудимо *ник.*

жадатъ сѧ. ни тьлѣ тьлитъ. 34 ідеже бо. естъ съкровиште ваше тоу҄ и срдце ваше бѫдетъ ⁖ 35 Бѫдѫ[дѫ] чрѣсла ваша прѣпоѣсана. и свѣтильници горѧште. 36 и вы подобьни чл҄комь чаѭштемь г҄а своего когда възвратитъ сѧ отъ бракъ. да пришедъшю и тлъкнѫвъшю абие отвръзѫтъ сѧ емоу ⁖ 37 Блажени раби ти ѩже г҄ъ пришедъ обрѧштетъ бъдѧштѧ. аминь гл҄ѭ вамъ. ѣко прѣпоѣшетъ сѧ и посадитъ ѩ. и минѫвъ послоужитъ имъ. 38 любо во въторѫѭ. любо въ третиѫ стражѫ придетъ. и обрѧщетъ тако: блажени сѫтъ раби ти ⁖ 39 Се же вѣдите ѣко аште би вѣдѣлъ гн҄ъ

CVIII храминъı. въ кы часъ тать придетъ бъдѣлъ оубо би и не далъ би подъкопати домоу свое[е]го. 40 і вы оубо бѫдѣте готови. ѣко вь ньже часъ не мьните сн҄ъ чл҄скы придетъ. ⁖ к҃ ⁖ 41 Рече же емоу петръ. г҄и къ намъ ли притъчѫ сиѭ гл҄еши. ли къ вьсѣмъ. 42 рече же г҄ъ къто оубо естъ вѣрънъı приставьникъ и мѫдры. егоже поставитъ г҄ъ надъ челѣдиѭ своеѭ. даѣти вь врѣмѧ житомѣрение. 43 Блаженъ рабъ тъ егоже

Стр. *1* ни чрьвь гризетъ ни т. т. *сав.* *2* е (*вм.* естъ) *ассем.* *3* да бѫдѫтъ *остр.* *6* тъгда възвратиша сѧ *зогр.* (*описка*). *7* брака *остр.* *сав.* *8 безъ* сѧ *зогр. ассем. никол.*; и блаж. *ассем.* *9* ти раби *сав.*; пришедъ *пропущ. зогр.* *10* тако творѧщѧ *сав.* (*вм.* бъдѧштѧ). *11* поѣшетъ *ассем.* *14* обр. ѩ тако *зогр.* *14—15* бьдѧщѧ (*вм.* тако) *сав.* *15 безъ* сѫтъ *асс.* *16* бъı (*вм.* би) *остр.* *18* бъı *остр. сав.*; не бъı далъ *сав.* не би далъ *ассем.* *18—19* подърыти *ассем.* *19* оубо *пропущ. въ прочихъ.* *21* чловѣчь *ассем.* *26* домомь своимь (*вм.* чел. св.) *зогр.* (*никол. согласно съ нашимъ текст.*). *27* работъ *зогр.*

пришедъ г҃ь его. обрѧштетъ творѧща тако. 44 въ істинѫ г҃лѭ вамъ. ꙗко надъ вьсѣмь имѣниемь своимь поставитъ і. 45 аште ли же речетъ рабъ тъ въ ср҃дци своемь. кьснитъ г҃ь мои прити. и начьнетъ бити рабꙑ и рабынѧ. ꙗсти же и пи(ти) и оупивати сѧ. 46 придеть господинь раба того. вь ньже день не чаатъ. ι вь годинѫ вь нѭже не вѣстъ. ι про҃тешетъ і. ι часть его съ невѣрънꙑими положитъ. 47 ть же рабъ вѣдѣвꙑ волѭ г҃а своего. ι не оуготовавъ ли не сътворь по воли его. бьенъ бѫдетъ мьного. 48 не вѣдѣвꙑ же сътворь же достоинаа ранамъ бъень бѫдетъ малꙑ. вьсѣкомоу же емоуже дано бꙑстъ мьного. мьного изиштетъ сѧ отъ него. и емоуже прѣдашѧ мьного лишьша просѧть отъ него ⁛

---

49 О́гнѣ придъ вьврѣштъ[ъ] въземлѭ что хоштѫ аште юже и възгорѣ сѧ. 50 крьщение же имамъ кръстити сѧ. ι како оудръжѫ сѧ доньдеже коньчаатъ сѧ. 51 мьните ли ꙗко мира придъ дати на землѭ. ни г҃лѭ вамь нъ раздѣлениѣ. 52 бѫдетъ бо отъ селѣ пѧть вь единомъ домоу раздѣленъ. трие на дъва. и дъва на три.

Стр. 5 мѫдитъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ текст.).* 7 *въ подл.* пи *съ надстрочн. послѣ припис.* т. 9 часъ *зогр., никол.* годиноу *какъ въ нашемъ текстѣ.* 12 вѣды *зогр.;* с҃на *(вм.* г҃а*) зогр. (описка).* 13—14 повелѣниі *зогр. (никол. согласно съ наш. текстомъ).* 21 прѣдъ *(описка вм.* придъ*) зогр.;* вьврѣшти *зогр. ник.* 22 оуже *зогр.;* възгорить сѧ *ник.* 23 крьштеньемь *зогр. (никол. согласно съ нашимъ), безъ* же *зогр.* 24—25 скончаеть се *ник.*

53 і раздѣлать сѧ отъцъ на с҃нъ. і с҃нъ на отъц҃а. мати на дъштерь. и дъшти на матерь. свекры на невѣстѫ своѭ. и невѣста на свекровь своѭ ⁖ 54 Гл҃ааше же и народомь. егда оузьрите облакъ въсходѧщь отъ западъ. абие гл҃ете ѣ[к]ко тѫча грѧдетъ. и бываатъ тако. 55 і егда югъ доушѫштъ. гл҃ете ѣко варъ бѫдетъ. и бываатъ. 56 ѵпокрити лице небоу и земи оумѣате искоушати. а врѣмене сего не искоушаате. 57 что же и о себѣ не сѫдите правъдъı ⁖ 58 Єгда во грѧдеши съ сѫпьремь твоимь къ кънѧѕоу. на пѫти даждъ дѣлание избыти отъ него. да не пр(и)влѣчетъ тебе къ сѫдии. і сѫдии тѧ прѣдастъ слоуѕѣ. и слоуга тѧ въсадитъ въ темьницѫ. 59 гл҃ѭ тебѣ не имаши изити отъ тоудѣ. доньдеже

CIX и послѣдьнии трьхъть въздаси ⁖

XIII

1 приключишѧ же сѧ едини въ то врѣмѧ повѣдаѭште емоу о галилеихъ. -і. хъже кръвь пилатъ съмѣси съ жрътвами ихъ. 2 и отъвѣштавъ ис҃ъ рече имъ. мьните ли ѣко гали-

Стр. 1 разд. (*безъ* і) *зогр.*; с҃на *зогр.* *3* свекръве *зогр.* (свек. на нев. *пропущ. ник. а.*). *4 вм.* невѣста *на второмъ мѣстѣ тоже* невѣстѫ *зогр. ник. а.* *4—5* свекръве *зогр.* *7* запада *ник.* *9* доушетъ *зогр.* дышоуштъ *ник.* *11* землі *зогр.* *12—13 зогр. проп. слова* а врѣм. с. не иск.; како не иск. *ник.* *14* же (*вм.* бо) *зогр. ник.* *17 въ* привлѣч. *въ подл.* и *нѣтъ.* *19* практороу, практорь (*вм.* слоуѕѣ, слоуга) *ник.* *23* приключи *зогр.* (*описка*); етериі *зогр. ник.* нѣции етери *остр.*

лѣане сии грѣшьнѣиши паче вьсѣхъ чл҃къ бѣшѧ. ѣко тако пострадашѧ. 3 ни. гл҃ѭ вамъ. нъ аште не покаате сѧ. вьси такожде погыбаете. 4 ли они осмь на десѧте на наже паде стлъпъ силоуамъскъ. і поби ѩ. мьните ли ѣко ти длъжьнѣише бѣшѧ. паче вьсѣхъ чл҃къ живѫштихъ въ ер҃лмѣ. 5 ни гл҃ѭ вамъ. нъ аште не покаате сѧ вьси такожде погыбнете ⁘ 6 Гл҃лаше же сиѭ притъчѫ смоковьницѫ имѣаше единъ въ винноградѣ своемь въсажденѫ. і приде иштѧ плода на неи и не обрѣте. 7 рече же къ винареви. се третиее лѣто прихождѫ иштѧ плода на смоковьници сеи и не обрѣтаѭ. посѣци ѭ въскѫѭ и землѭ опражнѣатъ. 8 онъ же отъвѣштавъ рече емоу. г҃и остави ѭ и се лѣто доньдеже ѭ окопаѭ окрьсть. и осыпаѭ гноемь. 9 и аште оубо сътворитъ плодъ. аще ли же ни. вь грѧдѫштее врѣмѧ посѣчеши ѭ҃. ⁘ 10 Бѣ же оучѧ нс҃ъ на единомь отъ сонъмишть въ соботы. 11 і се жена бѣаше дх҃ъ имѫшти недѫжень. ꙅ҃і҃. на десѧ-

Стр. 1 грѣшьнѣише *зогр. остр.* *2* галилѣанъ (*вм.* чл҃къ) *зогр. никол.* галилеане *остр.* (*и въ греческ.* Γαλιλαίους). *4* погыбнете *зогр. остр. никол.* *5* или *остр. никол.* *11* гл҃аа *остр.* (*описка*). *12* етеръ *зогр. никол.* нѣкъто етеръ *остр.* *15* три лѣта *остр.* *16* отъ нелиже *передъ* прихождѫ *зогр. остр.* *17* посѣчеши *ник. а.* *18* оупраждьнаеть *никол.* опразнѣѥть *остр.* *21* ос. ѭ *зогр.;* гноимь *остр.* *22* ли ни *зогр.* *23* *послѣ* посѣчеши ѭ *въ остр. читается:* си гл҃а възгласи имѣѩ оуши слышати да слышить (*такъ въ иныхъ греч. т.*). *24* *безъ* іс҃ *зогр.* *24—25* съньмищи *сав.* съборищь *остр.* *25* сѫботы *асс. остр. ник.* сѫботѫ *сав.;* бѣше *остр. зогр. ассем. сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* ѩже бѣ осми на д. л. и та слѫка *сав.*

те лѣтъ. и бѣ слѫка. і не могѫшти сѧ въсклонити отънѫдь. 12 оуꙁьрѣвъ же ѭ ис҃ъ пригл҃аси и рече еи. жено отъпоуштена еси отъ недѫга твоего. 13 и въꙁложи на нѭ рѫцѣ. и абие простьрѣ сѧ. и славлѣаше б҃а. 14 отъвѣшта[въ]въ же архисѵнагогъ негодоуѩ ꙁане въ соботѫ исцѣли ѭ ис҃ъ. гл҃аше народоу. шесть денъ естъ вь нѧже достоитъ дѣлати. въ ты оубо приходѧште цѣлите сѧ а не вь день соботъны. 15 отъвѣшта къ немоу г҃ь и рече. лицемѣри. къжъдо васъ въ соботѫ. не отрѣшаатъ ли своего волоу ли осьла отъ ѣсли. и ведъ напаѣатъ. 16 сиѭ же дъштерь аврамлѭ сѫштѫ. ѭже съвѧꙁа сотона се осмое на десѧте лѣто. не достоѣаше ли раꙁдрѣшити еѩ отъ ѫꙁъı вь день соботъны. 17 и се емоу гл҃ѭштоу. стыдѣахѫ сѧ вьси противлѣѭштеи сѧ емоу. и вьси людие радоваахо сѧ. о вьсѣхъ славъныихъ. бываѭштиихъ отъ него ⁖ кд ⁖ 18 Гл҃ааше же комоу подобъно естъ цс҃рствие б҃жие. и комоу оупо-

Стр. 1 сълѫка *остр.*, *у насъ повидим.* ѫ (ѫ) *передѣлано изъ первоначальн.* оу (ѹ). *3* призъва *асс.* *5* простьрѣтъ *асс.* *7* понеже *сав.* *8* ѭ *пропущ. сав. остр.* *9 въ сав. книгѣ* шесть *выражено буквою* е *по глаголич. счету;* дьнии *остр. ассем. сав.* *12* отъвѣштавъ же *зогр. асс.* *14* отърѣшить *остр.;* волоу своıего *остр. ассем. сав. ник.* *15—16* ведетъ напаѣтъ *ассем. (сл. лат. переводъ* ducit adaquare*);* напаıаетъ і *сав.* *16* дъштере *остр. сав.* *17* неприıазнь *(вм.* сотона*) сав.* *18—19* подобааше *остр.* *19* сеѩ *(вм.* еѩ*) зогр.;* отъ ѫзъı сеѩ *ассем никол.* отъ ѫзъ *сав.* отъ ѩза сеѩ *остр ; въ нашемъ подлинникѣ послѣднія слова строки написаны по подчищенному.* *23* радоваахо — *такъ въ подл.*

доблѭ е ·:· 19 Подобъно естъ цс҃твие небс҃кое зрънoу горюшьноу. еже при- СХ емъ чл҃вкъ. въвръже въ врътоградъ свои. и въздрасте и бъıстъ въ др҄ѣво велие. и птица небс҃къıꙗ вьселиша сѧ вь вѣтви его. 20 Пакъı рече комоу оуподоблѭ цѣсрс҃твие б҃жие. 21 подобъно естъ квасоу. иже приемъши жена съкрꙑ въ мѫцѣ. трии сатъ. доньдеже вькъıсѣ вьсѣ. 22 и прохождааше сквозѣ градъı и вьси оучѧ. і шьстье творѧ въ ероусалимъ. 23 Рече же единъ къ немоу г҃и аште мало естъ съпс҃аѭштиихъ сѧ. онъ же рече къ нимъ 24 подвизаите сѧ вьнити сквозѣ тѣсна[ѣ]а врата. ꙗко мъноѕи г҃лѭ. вьзищѫтъ вьнити и не възмогѫтъ. 25 отъ нелиже оубо въстанетъ г҃ь домоу. и затворитъ двьри. и начьнете вьнѣ стоꙗти. и тлѣшти въ двьри г҃лѭще. г҃и г҃и отврьзи намъ. и отъвѣщавъ речетъ вамъ. не вѣмъ васъ отъ коудѫ есте. 26 тогда начьнете г҃лати. ꙗсмь прѣдъ тобоѭ и пихомъ. і на распѫтиихъ нашихъ оучилъ еси.

Стр. 1 цс҃твие небс҃кое *пропущ. въ остр. зогр.* (*какъ и въ гр. т.*). *2* горюшичьноу *ник.* *2—3* приимъ *остр.* вьзъметъ и въврьжетъ *сав.* *3—4* оградъ *остр.* *5* велико *остр. сав.* *8* приимъши *сав. остр.* *9* полъспѫдиꙗ *остр.* *10* въкъıсе *зогр. сав.* въскъıсѧ *ассем.* вьıкъıшѐ все *остр.* (*вьıк.— описка вм.* въск.), вьскыса *никол. а.* вьскысе *ник. б.* *11* оучѧ *пропущ. зогр.* *11—12* шьствиѥ *всѣ прочiе.* *12* етеръ *зогр.* нѣкъто *остр.* *12—13* емоу етеръ *ассем. никол.* *14* кь немоу *асс.* *15* въ (*вм.* сквозѣ) *сав.* *16* г҃лѭ вамъ *зогр. асс. остр.* (*сав. неправильно* г҃лѭтъ). *18* нели (*безъ* же) *асс.* *19* затворꙗть *остр.;* начьнетъ *сав. зогр.* *20* тл. вьчьнѫтъ *сав.* *22* вѣдѣ *зогр. сав.* *23* начꙗтъ *зогр.* *24* ꙗсмь *описка вм.* ꙗсомъ, *въ прочихъ т.* ꙗхомъ. *25* стьгнахъ *остр.* расп. і тръжиштихъ *зогр.*

27 і речетъ гл҃ѭ вамъ. не вѣмь васъ отъ кѫдоу есте. отъстѫпите отъ мене вьси дѣлателе неправьдѣ. 28 тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ зѫбомь. егда оузьрите авраама и исака и иѣкова. і вьсѧ пророкы въ цс҃рствии бж҃ии. вы же изгонимъı вонъ. 29 и придѫтъ отъ въстокъ и западъ и сѣвера и юга. и вьзлѧгѫтъ въ цр҃ствии бж҃ии ·:· кч ·:· 30 і се сѫтъ послѣдьнии иже бѫдѫтъ прѣдьнии. и сѫтъ прѣдьнии. іже бѫдѫтъ послѣдьнии. 31 Въ тъ день пристѫпишѧ едини фарисѣи гл҃ѭще емоу. ізиди и иди отъ сѫдоу. ѣко иродъ хоштетъ тѧ оубити. 32 и рече имъ шедъıше рьцѣте лисоу томоу. се изгонѭ бѣсы. і исцѣлениѣ творѭ дьнесь и въ трети коньчаѭ. 33 обаче подобаатъ ми дьнесь и ютрѣ. и въ онъ день ити. ѣко не възможьно естъ пр҃коу погыбнѫти кромѣ иерс҃ма. 34 ім҃е им҃е избивъı пр҃кы. і каменьемь побиваѩ посъланъıѩ къ тебѣ. Коль краты въсхотѣхъ събьрати чѧда твоѣ. ѣкоже кокошь гнѣздо свое подъ крилѣ. и не въсхотѣсте. 35 се оставлѣатъ сѧ вамъ домъ ва-

Стр. *1* вѣдѣ *сав.* *3—4* неправьдьниі *сав.* дѣлающе неправдоу ***никол.*** *5* егда ***въ подлинникѣ передѣлано кирил. буквами*** ть ***въ*** тъгда. *7—8* изгоними *сав.* *8* придѫтъ мнози *сав.* *8—9* отъ въстока и отъ запада ***сав.*** *13* часъ ***никол.*** *14* етери ***никол.*** *19* ***послѣ*** дьнесь ***никол. прибавляетъ:*** и ютрѣ; оуконьчаю ***никол.*** *21* и вь прочи ***никол. а.*** *27* свое пьтиньце ***ник.*** *28* под крелины ***никол.***

шъ. гл҃ѭ же вамъ. ѣко не имате
видѣти мене доньдеже приде-
тъ егда речете. бл҃гсвнъ гра-
дѧи въ имѧ г҃не ⁛

XIV.

1 І бꙑстъ е-
гда вьниде ис҃ъ въ домъ едино-
го кънѧѕа фарисѣиска въ со-
ботѫ хлѣба ѣстъ. и ти бѣахѫ
назираѭште и. 2 і се чл҃вкъ еди-
CXI нъ имꙑ водънꙑи трѫдъ. бѣ прѣдъ
нимь. 3 и отъвѣштавъ рече ис҃ъ рече къ
законьникомъ и фарисѣемъ гл҃ѧ.
аште достоитъ въ соботꙑ цѣлити.
они же оумлъчашѧ. 4 и приемъ и исцѣ-
ли и и отъпоусти и. 5 и отъвѣштавъ
къ нимъ рече. котораго васъ осьлъ
ли волъ въ стоуденецъ въпаде-
тъ. і не абие истрьгнетъ его. вь де-
нь соботьнꙑ. 6 і не възмогѫ отъ-
вѣштати емоу къ семоу ⁛ 7 Гл҃аше же
къ зъванꙑнимъ притъчѫ одрьжѧ.
како прѣдъсѣданиѣ избирахѫ. гл҃ѧ
къ нимь. 8 егда зъванъ бѫдеши цѣ-

Стр. 2—3 доньдеже речете *никол.* (*такое же разночтенiе въ греч. текстѣ*). *4—5* вьнити *сав.* *5—6* етера *ассем. никол.* нѣкоего *остр.* *7* ѣсти хлѣбь *никол. а.* ѣ хлѣба *ник. б.* *8—9* етеръ *асс. ник.* нѣкꙑи *остр.* *13* приимъ *сав. зогр. остр.* *13—14* ицѣль и *ассем.* *15 передъ* котораго *въ сав.* аще. *16* или *остр. ник.*; кладазь *зогр.* *16—17* въпадетъ сѧ *зогр.* *17* не *передъ* абие *проп. сав.*, абие не *асс.*, не абье ли істрьгнете *зогр.* *18* възмогошѧ *остр.* *19* к томоу *сав.* (*въ ассем. эти слова пропущены*); гл҃а *асс. сав.* *20 второе* ъ *въ* зъванъимъ *прип. надъ строкою;* обьдрьжѧ *ассем.* *22* възъванъ *зогр.* *22 и 1 на слѣд. стр.* кꙑмъ *ассем.* нѣкоторꙑмь *остр.* (*въ зогр. слово пропущено*).

мъ на бракъ. не сѧди на прѣдьнимь мѣстѣ. еда къто чьстьнѣи тебе бѫдетъ ꙃъванꙑихъ. 9 і пришедъ ꙃъвавꙑ тѧ и оного речетъ ти. даждъ семоу мѣсто. и тогда начьнеши съ стоудомъ послѣдьнее мѣсто дръжати. 10 нъ егда ꙃъванъ бѫдеши. шъдъ сѧди на послѣдьниимь мѣстѣ. да егда придетъ ꙃъвавꙑи тѧ. речетъ ти дроуже посади вꙑше. тъгда бѫдетъ ти слава прѣдъ сѣдѧштиими съ тобоѭ. 11 ѣко вьсѣкъ възносѧи сѧ съмѣритъ сѧ. и съмѣрѣѩи сѧ вьзнесетъ сѧ ⁘ кп ⁘ 12 Гл҃аше же къ ꙃъвавꙑшюмоу и. егда твориши обѣдъ ли вечерѭ. не ꙃови дроугъ твоихъ. ни братриѩ твоеѩ ни рождениѣ твоего. ни сѫсѣдъ богатъ. еда коли и ти тѧ такожде възовѫтъ. и бѫдетъ ти въꙃдаание. 13 нъ егда твориши пиръ. ꙃови ништѧѩ маломошти. хромꙑ слѣпꙑ. 14 і блаженъ бѫдеши. ѣко не имѫтъ ти чесо въꙃдати ти. въꙃдастъ бо ти сѧ во вьскрѣшение праведънꙑихъ. 15 Слꙑшавъ же единъ отъ възлежѧштиихъ съ нимъ си рече емоу. блаженъ иже сънѣстъ обѣдъ въ црс҃твии б҃жии. 16 онъ же рече емоу ⁘ Чл҃вкъ единъ сътвори

Стр. 11 прѣдъ вьсѣми сѣдѧщими *ассем. остр. никол.* прѣдъ вьсѣми зъванꙑми съ тобоѭ *зогр.* съ всѣми зъванꙑми *сав.* *13* съмѣр. сѧ самъ *ассем.* *16* не глашаи *никол. а.* *17* твоѩ *зогр.* *18—19 въ зогр. нѣсколько словъ опущено.* *19* такожде те вьзовоутъ *никол.* *21* бѣдьникꙑ (*вм.* маломошти) *никол. а.* *25—26* етеръ *зогр. никол.* нѣкꙑи *остр.* (*такъ и 29, гдѣ и сав.* стеръ). *28* хлѣбь *ник. а.* (*вм.* обѣдъ). *29 безъ* емоу *зогр.*

вечерѭ велиѭ. и зъва мъногꙑ. 17 и посъла рабъ свои въ годъ вечерѧ. решти зъванꙑмъ градѣте. ꙗко оуже готова сѫтъ вьсѣ. 18 ꙇ начѧсѧ въкоупь отърицати сѧ вьси. пръвꙑ рече емоу. село коупихъ и имамъ нѫждѫ изити и видѣти е. молѭ тѧ имѣи мѧ отърочьна. 19 и дроугꙑ рече сѫпрѫгъ воловьнꙑхъ коупихъ пѧть. и градѫ искоуситъ ихъ. молѭ тѧ имѣи мѧ отърочьна. 20 и дроугꙑ рече женѫ поѩсъ и сего ради не могѫ прити. 21 и пришьдъ рабъ тъ повѣдѣ се гс҃пдиноу своемоу. тогда разгнѣвавъ сѧ господинъ домоу. рече рабоу своемоу. изиди ꙗдро на распѫтиѣ и стъгнꙑ града.

CXII ꙇ ништѧѩ и бѣдьнꙑѩ и хромꙑѩ и слѣпꙑѩ въведи сѣмо. 22 ꙇ рече рабъ. г҃и бꙑстъ ꙗкоже повелѣ. и еште мѣсто естъ. 23 и рече г҃ь рабоу. изиди на пѫти и халѫгꙑ. и оубѣди вьнити. да наплъ[наплъ]нитъ сѧ домъ мои. 24 г҃лѭ бо вамъ. ꙗко ни единъ же мѫжь тѣхъ зъванꙑхъ. не въкоуситъ мо-

Стр. 1 великѫ *остр.* *2* раба своего *асс.* рабꙑ своѧ *сав.;* годинѫ *зогр.* *3* рече *зогр.;* придѣте *остр.* идѣте *сав.* *4* оуготована *остр. ассем.* готово естъ все *сав.;* начѧшѧ *всѣ прочіе.* *5* коупѣ *зогр. остр. никол.* *8* отъречена *зогр.* отърещи сѧ *сав.* *10* хощѫ *остр.* се идѫ *сав.;* искоушатъ *сав.* *11* отърекъша сѧ *зогр. сав.* *12* поѩхъ *зогр. ник.* *13* ити *сав.* *13—14* рабъ повѣда *зогр. ник.*, тъ повѣда *остр. асс. сав.* *14* г. св. сиі *ассем.* *17* скоро *остр. сав. асс., никол. согласно съ нашимъ т., въ зогр. опущено.* *21* господиноу своемоу *ассем.;* ꙗже *(вм.* ꙗкоже*) зогр.* еже *никол. асс. остр. (сав. согл. съ нашимъ).* *24* храмъ *сав.* *26 безъ* не *сав.*

еѩ вечерѧ. мъноꙃи бо сѫтъ зъвании мало же избъраныхъ ⁖ к҃ ⁖ 25 Ідѣахѫ же съ нимь народи мъноꙃи. и обраштъ сѧ рече къ нимъ. 26 аште кто грѧдетъ къ мьнѣ. и не възненавидитъ от҃ца своего и матере. и женьи и чѧдъ и братриѩ и сест҃ъ. еште же и д҃шѧ своеѩ. не можетъ мои оученикъ бъıти. 27 і иже не носитъ кр҃ста своего и въ слѣдъ мене грѧдетъ. не можетъ бъıти мои оученикъ. ⁖ 28 Къто бо отъ васъ хотѧи стлъпъ созъдати. не прѣжде ли сѣдъ раштьтетъ доколъ. аште иматъ иже естъ на съвръшение. 29 да не егда положитъ основаниѣ. и не можетъ съвръшити. вьси видѧштеи начьнѫтъ рѫгати сѧ емоу 30 гл҃ѭште. ѣко сь чл҃вкъ начѧтъ зъдати. и не може съвръшити. 31 ли кыи ц҃ръ идꙑ къ иномоу ц҃рю. сънити сѧ на брань. не сѣдъ ли прѣжде. съвѣштаваатъ аште силънъ естъ.

съ десѧтиѭ тысѫштъ сърѣсти грѧдѫштааго. съ дъвѣма десѧтъма [тъ]тысѫштама на нь. 32 аште ли же ни. еште далече емоу сѫштю. молитвѫ посълавъ молитъ сѧ о мирѣ. 33 Тако оубо вьсѣкъ отъ васъ.

Стр. 1—2 мъноꙃи *до* избъраныхъ *пропущ. въ зогр. никол. а. (есть въ ник. б. остр. ассем. сав.).* *2—3* съ н. же ид. *зогр. никол.* *6* ъ *въ* жены *надъ строкою;* чада *зогр.* *10* идетъ *зогр. никол. а. (никол. б.* гредетъ*).* *10—11* м. оуч. б. *ник.* *11* бо *пропущ. зогр.* *14* еже *зогр. никол.* *15 и 16* и *передъ* да не *и передъ* вьси *зогр. ник.* *15—16* основание *зогр. никол.* *20* или *ник.* *24* тысаштѫ *зогр.* *29 безъ* отъ *зогр. (ник. согласно съ нашимъ).*

иже не отъречетъ сѧ вьсего своего имѣниꙗ. не можетъ мои бꙑти оученикъ. 34 добро естъ солъ. аште же соль обоуѣатъ о чемъ осолитъ сѧ. 35 Ни вь земи ни въ гнои трѣбѣ естъ. вонъ исъıплѭтъ ѭ. имѣꙗи оуши слꙑшати да слꙑшитъ. ⁘ ⁘

XV.

1 Бѣахѫ же къ немоу приближаѭште сѧ вьси мꙑтаре и грѣшьници. послоушатъ его. 2 и роптаахѫ фарисѣи. и кънижьници гл҃ѭште. ꙗко сь грѣшьникꙑ приемлетъ. и съ ними ꙗстъ ⁘ 3 Рече же къ нимь притъчѫ сиѭ гл҃ѧ. 4 кꙑ чл҃вкъ отъ васъ. имꙑ съто овецъ и погоубль единѫ отъ нихъ. не оставитъ ли девѧти десѧтъ и девѧти въ поустꙑни. и идетъ въ слѣдъ погꙑбъшаѩ. доньдеже обрѧштетъ ѭ. 5 и обрѣтъ възлагаатъ на рамѣ свои радоуѩ сѧ. 6 и пришедъ въ домъ. съзꙑваатъ дроугꙑ и сѫсѣдꙑ гл҃ѧ имъ. радоуите сѧ съ мъноѭ ꙗко обрѣ-

CXIII тъ овьцѫ моѭ погꙑбъшѫѭ. 7 гл҃ѭ вамъ ꙗко тако радостъ бѫдетъ на нб҃се. о единомъ грѣшьницѣ каѭ-

Стр. 4 о чемь оубо *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *5* вь землю *ник.* *6* ісъıпаетъ сѧ *зогр. (никол. согласно съ наш.).* *8* прибл. с. к. н. *зогр.* *17 второе* девѧть *зогр.* *20* обр. ѭ *зогр. ник.* *23* дроугъı свое *никол.* *24* р *въ* обрѣ— *надъ строкою.* *24—25* обрѣтохь *никол. (такъ и 11 на слѣд. стр.).*

шти сѧ. неже о девѧти десѧтъ и девѧти праведъницѣхъ иже не трѣбоуѭтъ покаанiѣ. 8 ли каѣ жена имѫшти десѧтъ драгмъ. аште погоубитъ драгмѫ единѫ. не въжизаатъ ли свѣтильника. и помететъ храминъı. i иштетъ прилежъно доньдеже обрѧштетъ. 9 и обрѣтъши съзъıваатъ дроугъı. и сѫсѣдъıнѧ гл҃ѭшти. радоуите сѧ съ мъноѭ̑. ѣко обрѣтъ драгмѫ ѭже погоубихъ. 10 тако гл҃ѭ вамъ. радость бъıваатъ прѣдъ а҃гл҃ы б҃жии. о единомь грѣшьницѣ каѭштиимъ сѧ ......

11 Рече же г҃ь чл҃вкъ единъ имѣ дъка с҃на. 12 и рече юнѣи ею о҃тцю. о҃тче даждь ми достоинѫѭ часть имѣниѣ. и раздѣли има имѣние. 13 i не по мъноѕѣхъ дьнехъ събъравъ вьсе мьнии с҃нъ отиде на странѫ далече. и тоу расточи имѣние свое живъı блѫдъно. 14 иждивъшю же емоу вьсѣ. бъıстъ гладъ крѣпокъ на странѣ тои. и тъ начѧтъ лишити сѧ. 15 и шедъ прилѣпи сѧ единомъ отъ житель тоѩ странъı. и посъла и на села своѣ пастъ свинии. 16 i желааше насъıти-

ти

Стр. 2 правьдникъ *зогр. никол.* *3—4* драгьмь им. *никол.* *5—6* вьжигаеть *никол.* *7* храминоу *никол.* *9* др. свое и соусѣды *никол.* *14* каѭштеімь сѧ *зогр.; въ концѣ строки что-то выскоблено.* *15 безъ* г҃ъ *зогр. никол.;* етеръ *зогр. асс. ник.* нѣкыи *остр.* *15—16* сынъı *асс.* сына два *ник. а.* *16* мьниі *зогр.* мьнии сынъ ею *остр. сав. никол. а. (послѣд. безъ* ею*)*, меньши с. отьцю *асс.* *21* тоу сы *асс. сав.;* все им. св. *никол. а.* *22* все *сав.* *24* лишати *ассем. остр. сав. никол.;* пришьдъ *сав.* *26* на село свое *сав.* *27* жадаше *сав.*

чрѣво свое отъ рожецъ ꙗже ѣдѣахѫ свиниꙗ. и никтоже не даѣше емоу. 17 въ себѣ же пришедъ рече. колико наимъникъ отъца моего. избꙑваѭтъ хлѣби. азъ же гладомь гꙑблѭ. 18 въставъ идѫ къ от҃цю моемоу. і рекѫ емоу отъче съгрѣшихъ на небо и прѣдъ тобоѭ. 19 юже нѣсмъ достоинъ нарещи сѧ сн҃ъ твои. сътвори мѧ ѣко единого отъ наимъникъ твоихъ. 20 і въставъ иде къ от҃цю своемоу. еще же емоу далече сѫштю. оузьрѣ и отець его. и милъ емоу бꙑстъ. і текъ нападе на вꙑѭ его и облобꙑза и. 21 рече же емоу сн҃ъ от҃че. съгрѣшихъ на небо и прѣдъ тобоѭ. юже нѣсмъ достоинъ нарешти сѧ сн҃ъ твои. 22 рече же от҃ць къ рабомъ своимъ. ізнесѣте одеждѫ прьвѫѭ і облѣцѣте и. і дадите прьстень на рѫкѫ его. і сапогꙑ на нозѣ. 23 і приведъше телець оупитѣнꙑ заколите. и ѣдъше да веселимъ сѧ. 24 ѣко сн҃ъ мои сь мрьтвъ бѣ и оживе. ізгꙑблъ бѣ и обрѣте сѧ. і начѧ-

Стр. 1 сѧ *(вм.* чрѣво свое*) зогр. ассем. сав. никол. а. (остр. никол. б. согл. съ наш.).* *2 безъ* не *зогр. асс.* *2—3* помꙑсливъ же в себѣ *сав.* *3* коликоу *зогр. ассем.* *4* оу от. м. *сав.;* и изб. *сав. остр.* *4—5* избꙑваеть имь хлѣба *ник.* *5* азъ же сьде *асс. остр. сав. ник.;* гꙑбнѫ *остр.* изгꙑблѭ *сав.* *6* отьцю *безъ* моемоу *ассем.* *8* юже не д. есмъ *ассем. никол. а.* *11* поиде *ассем.* *11—12* единаче же *никол. а.* *18 послѣ* твои *прибавлено:* сътвори мѧ ѣко единого отъ наимьникъ твоихъ *зогр. сав. никол.* (*прибавки этой нѣтъ въ асс. остр., какъ и въ наш. т. и въ лучшихъ греч.*); отьць его *асс.* *19* едро изнесите *никол.* скоро изн. *сав.* *21* сапогъ *сав.* *22* оупитанꙑи *остр.* *22—23* заколѣте *зогр. остр. сав.* (*но асс. согл. съ наш.*). *23* възвеселимъ сѧ *ассем. никол.* *25* погꙑблъ *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр.* начѧшѧ *всѣ прочіе.*

сѧ веселити сѧ. 25 бѣ же с҃нъ его старѣи на селѣ. і ѣко грѧдꙑ приближи сѧ къ домоу. слꙑша пѣниѣ и ликꙑ. 26 і призъвавъ единого отъ рабъ. въпрашааше что оубо си сѫтъ.

CXIV 27 онъ же рече емоу ѣко братръ твои приде. і закла о҃тцъ твои телецъ оупитѣнꙑ ѣко съдрава и приѩтъ. 28 разгнѣва же сѧ и не хотѣаше вънити. о҃тцъ же его ишедъ молѣаше и. 29 онъ же отъвѣщавъ рече отъц҃ю своемоу. се толико лѣтъ работаѭ тебѣ. і николиже заповѣди твоеѩ не прѣстѫпихъ. і мьнѣ николиже не далъ еси козьлѧте. да съ дроугꙑ моими възвеселилъ сѧ бимь. 30 егда же с҃нъ твои сь. ізѣдꙑ твое имѣние съ любодѣицами приде. закла емоу телецъ питомꙑ. 31 онъ же рече емоу. чѧдо тꙑ вьсегда съ мьноѭ еси. і вьсѣ моѣ твоѣ сѫтъ. 32 вьзвеселити же сѧ и въздрадовати подобааше. ѣко братръ твои сь мрътвь бѣ и оживе. ізгꙑбль бѣ и обрѣте сѧ. ⁘ к҃ ⁘

XVI.

1 Г҃лааше же и къ оученикомъ своимъ ⁘ Ч҃лвкъ етеръ бѣ богатъ. іже имѣа-

Стр. 2 идꙑ *сав.* *4—5* отрокъ *ассем. ник.*, единого раба *сав.* *5* въпраш. і *зогр.*; се есть *сав.* *6* ѣко *пропущ. въ зогр. ассем. сав.*; братъ *вездѣ прочіе* (*такъ и 22, гдѣ зогр.* братръ). *7—8* оупитанъıи *остр.* *8—9* и *въ* разгнѣва *надъ строкою*, разгнѣвавъ *остр. сав. ассем. никол.* *11 везд. проч.* колико. *12* работахъ *ассем. никол. а.* *15—16* бъıхъ (*вм.* бимь) *остр. сав.* *16* изѣдъ *ассем. никол.* *17—18* заклалъ емоу еси *ассем. никол.* *23* ізгъıбль *м. б.* изгъıблъ.

ше приставьникъ. і тъ оклеветанъ бꙑстъ къ немоу. ѣко растачаѩ имѣние его. 2 і призъвавъ і рече емоу. что се слъшѫ о тебѣ. въздаждь отъвѣтъ о приставлении домовьнѣемь. не възможеши бо къ томоу домоу строити. 3 рече же вь себѣ приставъникъ домоу. что сътворѭ ѣко г҃ь мои отъемлетъ строение домоу отъ мене. копати не могѫ. хлѫпати стꙑждѫ сѧ. 4 разоумѣѭ что сътворѭ. да егда оставленъ бѫдѫ отъ строениѣ домоу приимѫтъ мѧ въ домꙑ своѩ. 5 и призъвавъ единого когождо . .

. . . . . длъжьникъ господи своего. гл҃аше прьвоумоу. колицѣмь длъженъ еси господиноу моемоу. 6 онъ же рече сътомь мѣръ отъ олѣа. і рече емоу. приими боукъви твоѩ. і сѣдъ скоро напиши пѧть десѧтъ. 7 и по томь же дроугоумоу рече. тꙑ же колицѣмь длъженъ еси. онъ же рече сътомь корецъ пьшеницѧ. и гл҃а емоу приими боукъви твоѩ и напиши осмь десѧтъ. 8 и похвали г҃ь иконома неправедънааго. ѣко и мѫдрѣ сътвори. ѣко с҃нве вѣка сего мѫ-

Стр. 1 оуконома (*вм.* приставьникъ) *ник. а.* (*такъ и въ хваловомъ текстѣ*). *2* растачаеть *никол.* *3* приглашь *зогр. ник.* *5* приставьства твоего *ник.* *9* ѡтьиметь *ник.* *11—12* разоумѣхъ *зогр. никол.* *12 безъ* да *зогр. никол.* *15—16 что-то выскоблено.* *16—17* г҃ѣ *зогр.* *18—19* своемоу *зогр.* *19* вать (*вм.* мѣръ, *гр.* βάτους *такъ и въ хвал. текстѣ*); отъ *пропущ. зогр. никол.* *20* онъ же рече (*безъ* емоу) *зогр.*, онь же емоу *никол.* *24* коръ *зогр. никол.* *25* гл҃а емоу *безъ* и *зогр.* *26* г҃нъ домоу *зогр.* *27 безъ* и *зогр. ник.*

дрѣише паче сн҃въ свѣта въ родѣ
своемь сѫть ⁖ 9 І азъ вамъ гл҃ѭ
сътворите себѣ дроугы отъ мамо-
нинъı неправьдъı. да егда оскѫ-
дѣате приимѫтъ вы въ вѣчь-
нъıѩ кровы ⁖ 10 Вѣрьнъı въ малѣ
и въ мъноѕѣ вѣренъ естъ. і непра-
вьдънъı въ малѣ и въ мьнозѣ не-
правьденъ естъ. 11 аште оубо въ непра-
ведьнѣемь жити не бъıсте вѣрьни.
въ истиньнѣмь къто вамъ вѣрѫ
иметъ. 12 і аште въ тоуждемь вѣ-
CXV рьни не бъıсте. ваше къто вамъ дастъ. 13 ни-
кыи же рабъ не можетъ дъвѣма г҃ьма ра-
ботати. ли бо единого възненавидитъ.
а дроугааго възлюбитъ. ли единого дръжи-
тъ сѧ. а о дроуѕѣмь не родити начьнетъ.
Не можете б҃оу работати и мамонѣ. 14 слъı-
шаахѫ же си вьсѣ. і фарисѣи сьребролюбь-
ци сѫще. і подрѣжаахѫ и. 15 и рече имъ. вы
есте оправьдаѭштеи себе прѣдъ чл҃вкы.
б҃ъ же вѣстъ ср҃дца ваша. ѣко еже естъ въ
чл҃вцѣхъ высоко. мръзость прѣдъ б҃мь
естъ ⁖ к҃ц ⁖ 16 Законъ и пророци до иоана. отъ
толи цс҃рствие б҃жие благовѣствоуоутъ
сѧ. 17 оудобѣе же естъ небоу и земи прѣити.
неже отъ закона единои чрътѣ погыбнѫ-
ти. 18 вьсѣкъ поуштаѩи женѫ своѭ и при-

Стр. 3—4 ѡть мамонъı неправедные (*такое разночт. и въ греч. т.*). *10* мамонѣ *остр. ассем. никол.* (*вм.* житиі, *какъ въ наш. зогр. сав.*); вѣрьни не бъıсте *остр. ассем. никол., зогр. по опискѣ* бисте. *13* бисте *зогр.;* дасть вамъ *остр. ассем.* *13—14* ник. бо рабъ *асс.* никотеръı же р. *зогр.* *14* дьвама *зогр.* *15* любо *ассем. ник.* или бо *остр.* *16* или *остр. ник.* *18* ни (*описка вм.* и) *сав.* *19* се вьси *остр.* си вси *зогр.* *20* и подражаахѫ и *всѣ проч.* *22—23* прѣдъ чл҃вкъı *остр.* *25—26 послѣ* благовѣствоуоутъ сѧ *съ ник. прибавлено:* и всакы вь не поудить се (*иные греческіе тексты также опускаютъ*).

вода инѫ. прѣлюбы дѣатъ. і женаи
сѧ поуштенѫѭ отъ мѫжа. прѣлюбы тво-
ритъ ⁘ 19 Чл҃вкъ же единъ бѣ богатъ. і
облачаше сѧ въ порфѷрѫ. і вѷсонъ. ве-
селѧ сѧ на вьсѣкъ день свѣтъло. 20 нищъ
же бѣ единъ именемъ лазаръ. іже лежа-
аше при вратѣхъ его гноинъ. 21 и желааше
насытити сѧ отъ кроупицъ. падаѭ-
штиихъ отъ трапезы богатааго. нъ
и пси приходѧште облизаахѫ гнои его.
22 бысть же оумрѣти ништюмоу. і не-
сеноу быти ан҃ѣлы на лоно аврамле.
оумрѣтъ же и богатыи и погрѣсѧ и. 23 Ї въ
адѣ възведъ очи свои сы въ мѫкахъ
оузьрѣ аврама из далече.
и лазарѣ на лонѣ его. 24 і тъ възглашъ
рече. от҃че аврааме помилоуи мѧ.
и посъли лазарѣ да омочитъ коне-
цъ пръста своего въ водѣ. и оустоу-
дитъ ѩзы҃кы мои. ѣко страждѫ въ
пламени семь. 25 рече же авраамъ чѧ-
до помѣни ѣко въсприѩлъ еси ты
благаа твоѣ въ животѣ твоемь. і ла-
зарь такожде зълаа. нынѣ же сь-
де оутѣшаатъ сѧ а ты страждеши.
26 і надъ вьсѣми сими. междю нами

Стр. 2 поуштеницеѭ *зогр. никол. а.* *2—3* дѣетъ *зогр.* *3* ч҃къ етеръ *зогр. ассем.* нѣкыи *остр.* *4* въ оусонъ *сав.* въ вѷссъ *остр. асс.* *5* свѣтъ-лъ *зогр.*; оубогъ *(вм.* нищъ) *асс.*; нищъ *м. б.* нищь? *6* етеръ *асс. зогр. остр. ник.*; лазоръ *зогр. сав.*; и *(вм.* иже *сав.*). *7* гн. при вр. его *сав.*; желаѩ *остр.* желѣѩ *зогр.* *7—8* и желааше *до* гнои его *въ сав. пропущено.* *9* съ трап. *ассем. ник.* *13* же богат. *остр.*, богат. тъ *сав.*; погребошѧ *сав. остр. никол.* *13—14* сы въ адѣ възв. же оч. св. сы в. м. *остр.* вь адѣ и вьзв. о. с. сы в. м. *никол.* *15* из далеча *сав.* *16 и 18* лазора *зогр. сав.*; *безъ* тъ *ассем.* *21* пламене *зогр.*; и рече авр. *сав.* *22* приѩлъ *сав.*; *безъ* ты *зогр. ассем. сав.* *23 безъ* твоѣ *сав.*; своемь *сав.* *24* своѣ зълаѣ *зогр.* *26* нынѣ надъ вс. *сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* вами и нами *ассем.*

и вами. пропадь велиѣ оутвръди сѧ. ѣко да хотѧштеи минѫти отъ сѫдоу къ вамъ не възмагаѭтъ. ни иже отъ тѫдѫ къ намъ прѣходѧтъ ⁘ 27 Рече же молѭ тѧ оубо отьче. да и посълеши въ домъ о҃тца моего. 28 імамь бо пѧть братриѩ. ѣко да засъвѣдѣтельствоуоутъ имъ. да не и ти придѫтъ на мѣсто се мѫчъное. 29 г҃ла же емоу авраамъ. имѫтъ мосѣа и п҃ркы да послоушаѭтъ ихъ. 30 онъ же рече ни отьче аврааме. нъ аште къто отъ мрътвыихъ идетъ къ нимъ покаѭтъ сѧ. 31 рече же емоу аште мосѣа и п҃ркъ не послоушаѭтъ. ни аште кто отъ мръткыихъ въскрьснетъ. не имѫтъ вѣры ⁘ кⷮ ⁘

XVII

1 Рече же къ оученикомъ не възможьно естъ да не придѫтъ сканъдали.
CXVI Горе же томоу имьже придѫтъ. 2 оунѣе емоу би было. аште би камень жрьновъны възложенъ на выѭ его. і въвръженъ въ море. неже да сканъдалисаатъ малыихъ (сихъ) единого ⁘ 3 Вьнемлѣте себѣ. аште же съгрѣшитъ [бра]

Стр. 1 пропасть *всѣ прочіе;* велика *сав.* *2 въ* сѫдоу *буква ж передѣлана изъ* оу. *3* не възмогѫть *остр.* *4* тѫдѣ *ассем.;* не прѣх. к. н. *сав.* *5—6* да посъл. лазора *сав.* *10 безъ* емоу *зогр. никол. остр.* *16* и аще *сав.* *17* вѣры не имѫть *остр.* *18* оуч. своімъ *зогр. ник.* *19* съблазни *зогр. ник.* *20* обаче горе *ник.;* добрѣе *зогр.* *22—23* връженъ *зогр.* *23—24* съблажнѣетъ *зогр. ник.* *24* сихъ *въ подл. поздн. почерк. мал. надъ строкою,* мал. сихъ *зогр. ник.* *25* аще *(безъ* же*) всѣ прочіе.*

тебѣ братръ твои запрѣти емоу. и аште покаатъ сѧ отъпоусти емоу. 4 и аште седморицеѭ дьнемъ съгрѣшитъ въ тѧ. и седморицеѭ дьнемь обратитъ сѧ гл҃ѧ каѭ сѧ. отъпоусти емоу. 5 і рѣшѧ ап҃ли г҃ви. приложи намъ вѣрѫ. 6 рече же г҃ъ. аште бисте имѣли вѣрѫ ѣко зрьно горюшьно. гл҃али бисте оубо сукаминѣ сеи. вьздери сѧ и въсади сѧ въ море. и послоушала би васъ. ⁘ 7 Которъıи же отъ васъ. рабъ имѣѩ орѭштъ ли пасѫщъ іже пришьдъшю съ села. речетъ абие минѫвъ възлѧѕи. 8 нь не账 речетъ ли емоу. оу(го)товаи чъто вечерѣѭ. і прѣпоѣсавъ сѧ слоужи ми. доньдеже ѣмь и пиѭ. і по томь ѣси и пьеши ты. 9 єда иматъ хвалѫ рабоу томоу. ѣко сътвори повелѣнаа. не мьнѭ

Стр. 1 тебѣ *пропущ. во всѣхъ проч.;* братъ *всѣ прочіе.* *3 и 4* седмицеѭ *сав.* седмишьди *остр.* седмькратицеѭ-седмицеѭ *ассем.* *4* ти *сав.* кь тебѣ *асс. ник.;* дьнемь *пропущ. сав. остр. зогр. ник.* *5* обр. сѧ къ тебѣ *сав. ассем. зогр. никол.* *6* рекошѧ *остр.;* кь господю *ассем.* *7 и 9* бысте *остр. сав.* *9* горѣ сеи *(безъ* оубо*) сав.* сvкамѣнѣ *зогр.* сукаминѣ *остр. ассем.* *9—10* вьзьми сѧ и стани *сав.* *10* въ мори *сав.* *11* послоушала *безъ* и *асс. остр.;* бы *сав. остр.* *12 безъ* отъ *сав.* *14* и *(вм.* иже*) сав.;* пришедъшю емоу *асс. остр.* пришьдъшоумоу *зогр.* *15* реч. емоу *зогр.* *16* сади *(вм.* възлази*) сав.;* или не р. *сав.* или р. ем. *зогр.* и не р. л. ем. *ассем. никол.* не ли р. *остр.* *17* го *припис. надъ строкою.* *18* нѣчто вечери *сав.* *19* слоужить ми *сав.* *20* донелѣже *сав.* *22* ты *пропущ. въ остр.* *25* повелѣноѥ *остр. ник.*

10 тако. и вы егда сътворите вьсѣ повелѣнаа вамъ. г҃лите ѣко раби недостоини есмъ. ѣко еже длъжьни бѣхомъ сътворити сътворихомъ. ⁘ к҃ ⁘ 11 І бысть идѫштю емоу въ и҃мъ. і тъ прохождааше междю самариеѭ галилѣеѭ ⁘ 12 І въходѧштю емоу вь единѫ весь. сърѣте и десѧть прокаженъ мѫжъ. іже сташѧ из далече. 13 і ти вьзнѣсѧ гласъ г҃лѭште. і҃се наставъниче помилоуи ны. 14 і видѣвъ ꙗ рече имъ. шьдьше покажите сѧ иерѣомъ. и бысть идѫштемъ имь. иштистишѧ сѧ. 15 единъ же отъ нихъ видѣвъ ѣко ицѣлѣ. възврати сѧ съ гласомь велиемь славѧ б҃а. 16 и паде ницъ на ногоу его. хвалѧ емоу въздаꙗ. и тъ бѣ самарѣнинъ. 17 отъвѣштавъ же і҃съ рече. не десѧть ли ищистишѧ сѧ. да де-

Стр. 1 послѣ тако *двѣ буквы выскоблены;* вьсѣ *пропущено во всѣхъ прочихъ.* *2* г҃лѣте *остр.* *3* ѣко *пропущ. зогр. остр. сав.;* имьже *никол.* и еже *ассем.* *6—7* самар. и галил. *ник.* *7* и *передъ* въход. *пропущ. зогр.;* въсход. ис. *асс.* *8* етерѫ *зогр. ассем. сав. ник.* нѣкѫѭ *остр.* *8—9* .і. м. прок. *сав.* *9* ставъше *ассем.* *9—10* из далеча *сав.* *10* вьзнѣше *никол.* възнесошѧ *остр.* вьздвигѫ *(безъ* и ти*) сав.;* гласъ свої *сав.* *12—13* идѣте покажете сѧ *сав.* ид. покажѣте сѧ *остр.* *14—15* очистише се *(такъ и 24) никол.* ичист. *ассем.* очист. сѧ вси *сав.* *18* велиемь *пропущено сав.* великомъ *остр.* *19* пришьдъ къ і҃соу паде *сав.* падъ *ассем.* *20—21* вьздасть *ассем.* възда *сав.* *21* иже бѣ тоу сам. *сав.* *23* р. емоу *сав.* *24—25* ичист. *сав.* *26* а девать *остр.*

вать 18 како не о-
брѣтѫ сѧ. въ-
звраштъше сѧ
[сѧ] дати сла-

CXVII въі бо҃у. тъкъмо иноплеменьникъ сь.
19 і рече емоу въставъ иди вѣра твоѣ
сп҃се тѧ ⁖ к҃ ⁖ 20 въпрошенъ же бъівъ отъ
фарисѣи. когда придетъ цс҃рствие
б҃жие. отъвѣшта имъ и рече. не при-
детъ цс҃рствие б҃жие съ сѫмьнѣ-
нием҄ь. 21 ни рекѫтъ се сьде ли овьде.
се бо ц[ср]с҃рствие б҃жие вънѫтрьѫ-
дѫ въ васъ естъ. 22 рече же къ оучени-
комъ. придѫтъ дьние егда вѫжде-
лѣате единого дьнии сн҃а чл҃вска-
аго видѣти. і не оузьрите. 23 и рекѫтъ
вамъ се сьде се овъде х҃ъ. не изидѣ-
те ни поженѣте. 24 ѣко бо млънии бли-
сцаѭщи сѧ отъ подънебеск҃ъіѩ.
на подънебескѫѭ свьтитъ сѧ.
тако бѫдетъ сн҃ъ чл҃скъі въ де-
нь свои. 25 прѣжде же подобаатъ е-
моу мъного пострадати. і искоу-
шеноу бъіти отъ рода сего. 26 і ѣкоже
бъістъ въ дьни ноевъі. тако бѫ-
детъ и въ дьни сн҃а чл҃вскааго.
27 ѣдѣахѫ пиѣхѫ женѣахѫ сѧ посага-
хѫ. до негоже дьне вьниде ное въ
ковьчегъ. и приде потопъ и погоуби
вьсѧ. 28 такожде и ѣкоже бъістъ
вь дьни лотовъі. ѣдѣахѫ и пиѣ-

Стр. 1—2 обрѣтоша сѧ *остр. ник.* обрѣте сѧ *сав.* *4—5* славѫ *зогр. ник.* *5* иноплеменьникось *асс.* сь единъ инопл. *сав.* *6* въстани *остр. асс.*, *въ сав. пропущ.* *7* сп҃етъ *сав.* *15* дьне *зогр. ник.* *19 въ рукоп.* подъ небеск҃ъıѩ. *27* ѣд. и пьѣ. и жен. и пос. *зогр. никол.*

хѫ. коуповаахѫ и продаѣахѫ. саждаахѫ зъдаахѫ. 29 въ ньже день изиде лотъ. отъ содомлѣнь.

одъжди жюпелъ и огнь съ нб҃се. і погоуби вьсѧ. 30 по томоужде бѫдетъ и день. въ ньже сн҃ъ чл҃вчскы ѣвитъ сѧ. 31 въ тъ день иже бѫдетъ на кровѣ. і съсѫди его въ домоу. да не сълазитъ вьзѧтъ ихъ. и иже на селѣ такожде да не възвратитъ сѧ въспѧть. 32 Поминаите женѫ лотовѫ. 33 и иже аще възиштетъ дш҃ѧ своеѩ. ѭ спсти погоубитъ ѭ. і иже погоубитъ ѭ живитъ ѭ. 34 гл҃ѭ вамъ. въ тѫ ношть бѫдете дъва на ложи единомь. единъ поемлѭтъ а дроугъі оставлѣѭтъ. 35 бѫдете дьвѣ въкоупѣ мелѭшти. единѫ поемлѭтъ а дроугоуѭ оставлѣѭтъ. дъва бѫдете на селѣ. единъ поемлѭтъ а дроугъі оставлѣѭтъ. 36 і отъвѣштавъше гл҃ашѧ емоу. къде г҃и. онъ же рече имъ. ідеже тѣло тоу орьли сънемлѭтъ сѧ.

XVIII

1 гл҃аше же и притъчѫ къ нимъ. како подобаатъ

Стр. 4 и *надъ стр.* 7 въ ньже *(вм.* иже*) зогр. по опискѣ.* 8 сълѣзетъ *зогр.* *11* иже бо аште *никол.* *12* дш҃ѫ своѭ спсти *зогр. ник., и въ нашемъ текстѣ сдѣлана попытка исправить род. падежъ въ винительный.* *13* а іже *зогр. никол.* *14* гл҃ѭ же в. *зогр. никол.* *15 и 17* боудета *никол.* *16* поемлетъ сѧ — оставлѣетъ *зогр. ник.* *18—19* едина поемлеть се а дроуга оставлаеть се *никол.* *19—21* дъва *до* оставлѣѭтъ *никол. пропущ.* *20* бѫдете *въ зогр. пропущено.* *23* тоу і орли *зогр.* *25* подобаа *зогр.*

въсегда молити сѧ. ι не сътѫжати си 2 гл҃ѭ ⁘ Сѫди бѣ єдинъ. вь единомь градѣ. б҃а не боѩ сѧ и ч҃къ не срамлѣѩ сѧ. 3 въдова же бѣ вь градѣ томь. ι прихождааше къ немоу гл҃ѭшти. мьсти мене отъ сѫпьрѣ моего. 4 ι не хотѣаше на длъѕѣ врѣмени. послѣди же рече вь себѣ.

CXVIII аште и б҃а не боѭ сѧ и ч҃лвкъ не срамлѣѭ сѧ. 5 зане творитъ ми троудъ въдовица си. да мьщѭ ѥѩ да не до коньца приходѧшти застоитъ мене. 6 Рече же г҃ъ слышите чъто сѫдии неправедьны гл҃тъ. 7 а б҃ъ не иматъ ли сътворити мьсти. ιзбъраныхъ своихъ. въпиѭштиихъ къ немоу день и нощь. и тръпитъ на нихъ. 8 гл҃ѭ вамъ. ѣко сътворитъ месть ихъ въ скорѣ ⁘ к҃ ⁘ обаче с҃нъ ч҃лвчьскы пришедъ оубо обрѧштетъ ли вѣрѫ на земи. 9 рече же и къ единѣмь надѣѭштемъ сѧ на сѧ. ѣко сѫтъ праведьници. и оуничъжаѭщемъ прочаѩ притъчѫ сиѭ ⁘ 10 Ч҃лвка дъва вънидете въ цр҃къ помолитъ

Стр. 2 замѣчательное совпаденіе въ неожиданной формѣ гл҃ѭ *вм.* гл҃ѩ *зогр. и нашего текста;* етеръ *зогр. никол. ассем.* нѣкъıи бѣ *остр.* *3* въ нѣкоемь гр. *остр.* въ етерѣ градѣ *зогр. ассем. ник;* ни чка *зогр.* *4* срамаѧ сѧ *сав.;* въдовица *остр. сав. никол.* *7* соупрьника *никол. (хвал.* соупра*).* *8* врѣмене *сав.;* послѣдь же *зогр.* по сихъ же *остр. ассем. никол.* *10—11* срамаѭ сѧ *сав.* *11* нъ зане *сав.* *19* милость *(вм.* месть*) зогр. по опискѣ.* *22* еи вѣрѫ *остр.;* земли *зогр. остр.;* етеромъ *зогр. никол.* рече къ дроугыимъ *остр.* *23* надѣѭштемъ *зогр.* оупъвающиимъ собоѭ *остр.* *24* прав. оуничьжающимь *никол. а.* и хоулѧще *остр.* *26* вьнидета *никол.* вънидосте *зогр. ассем.* вьнидоста *сав.* вълѣзоста *остр.*; въ црькъве *остр. сав.*

сѧ. єдинъ фарисѣи а дроугъı мъıтарь. 11 фарисѣи ставъ вь себѣ молѣаше сѧ. б҃же хвалѫ тебѣ въздаѭ. ѣко нѣсмъ ѣко и прочии чл҃вци. хъıщьници неправедьници. прѣлюбодѣи. ли ѣко сь мъıтарь. 12 поштѫ сѧ дъва кратъı въ соботѫ. десѧтинѫ даѭ вьсего єлико притѧжѫ. 13 а мъıтарь из далече стоѩ. не хотѣаше ни очию възвести на небо. нъ биѣаше пръси своѩ гл҃ѧ. б҃же милостивъ бѫди мьнѣ грѣшьникоу. 14 гл҃ѭ вамъ. сънидє сь оправъданъ въ домъ свои.

паче оного. ѣко вьсѣкъ възносѧи сѧ съмѣритъ сѧ. и съмѣрѣѩи сѧ възнесетъ сѧ ⁘ к҃ ⁘ 15 Приношаахѫ же къ немоу и младенъцѧ. да би сѧ ихъ коснѫлъ. видѣвъше же оученици прѣштаахѫ имъ. 16 ис҃ же призъва ѩ гл҃ѧ. не дѣите дѣтии приходити къ мьнѣ. и не браните имъ. таковъıхъ бо естъ цс҃рствие б҃жие.
17 аминь гл҃ѭ вамъ. иже аште не приметъ цс҃рствиѣ б҃жиѣ ѣко отрочѧ. не иматъ вънити въ не. ⁘ не҃. из҃ ⁘
18 І въпроси и єдинъ кънѧ(ѕь) гл҃ѧ. оучителю благъı чъто сътворь живо-

Стр. 2 фар. же ст. сице *зогр. ассем. остр. (сав. безъ* сице, сико *никол.). 3* а *въ* (мо)лѣаше *приписано надъ строк.;* х҃е *остр.* *4—5* грабителѥ *остр.; 5—6* прѣлюбодѣици *остр.* *6* или ѩко и сь *остр.;* аї҆ча *остр.* *8* даѩ *остр.;* отъ вьсего *асс.* *10* оч. своею *зогр. сав. остр. ник.* очи възв. *асс.* *10—11* нъ би вь пр. *сав.* въ пръси св. *асс.* *11—12* оцѣсти мънѣ гр. *остр.* *13* изидетъ опр. въ. д. *сав.* въ д. св. оправъданъ *зогр.* *15* вьсѣкъ *пропущ. сав.* *16—17* възноситъ сѧ *сав.* *18—19* прикосноулъ ихъ *ник.* *19* и видѣвъше *ник.* *27* етерь *ник.;* ѕь *въ* кънѧѕь *поздн. глаг. приписка надъ стр.*

тъ вѣчьнꙑ наслѣдъствоуѭ.
19 рече же емоу ис҃ъ чъто мѧ гл҃еши
блага. никтоже е благъ тъкъ-
мо единъ б҃ъ. 20 заповѣди вѣси не оу-
бии не прѣлюбъ сътвори. не оукради.
не лъжь съвѣдѣтель бѫди. чь-
ти отъца твоего и матерь твоѭ.
21 онъ же рече вьсѣ си съхранихъ изь
юности моеѩ. 22 слꙑшавъ же
се ис҃ъ рече емоу. еще единого не
доконьчалъ еси. вьсѣ елико и-
маши продаждь и раздаи нищи-
имъ. и имѣти имаши съкровн-
ште на небесе. і грѧди по мь-
нѣ. 23 онъ же слꙑшавъ се при-
скрьбенъ бꙑстъ. бѣ бо богатъ
CXIX ѕѣло. 24 видѣвъ же ис҃ъ прискрьбенъ
бꙑвъша рече. како не оудобь имѫ-
штеи б҃гатьство. къ ц҃срствие б҃жие
вънидѫтъ. 25 оудобѣе бо естъ вельбѫ-
доу сквозѣ игьлинѣ оуши проити. не-
же богатоу къ ц҃срствие. вьнити. 26 рѣ-
шѧ же слꙑшавъшеи. то кто можетъ

Стр. 1 наслѣдоуѭ *зогр. ассем. никол.* *2* рече же *зогр.* *3* ник. благъ *зогр. ассем. сав. остр. никол. а.* (есть бл. *ник. б.).* *4* б҃ъ единъ *сав.* *5* прѣлюбы *зогр. ассем. сав. остр.;* не кради *сав.;* не оукради не прѣлюбы створи *никол. а.* *6* лъжесъвѣдѣтель *зогр.* лъжи съв. *ассем. сав.* *7 безъ* твоѭ *зогр. ник.;* матере *сав. остр.;* отьца и матерь твоѭ *асс.* *8* рече емоу *зогр. асс. ник.;* отъ *(вм.* изъ*) зогр. асс. сав.* *10* се *пропущ. зогр. ник. остр.* *14* на н҃бсхъ *всѣ прочіе, только остр. согл. съ наш.;* иди *остр.* *15* сиі *(вм.* се*) асс.* *17* и ис. *ассем.* *17—18* прискрьбьна бывъша *остр. никол.* приск. сѫща *сав. асс.* *18* бывъ шьдъ *(вм.* бывшь*) зогр.; безъ* како *сав.* *18—19* имѫщиимъ *остр. ассем.* имѫщюмоу *сав.* *20* вънити *остр. асс. сав.;* оудобьнѣе *асс.* *20—21* камилоу *ник. а.* *21* скозѣ *сав. ассем.;* оуши игълинѣ *остр. никол.* *22* ц҃рс. б҃жие *сав. ассем. зогр.* *22—23* рекошѧ *остр.* *23* къто *остр. сав. ассем. (безъ* то*).*

спснъ быти. 27 онъ же рече не възможънаа отъ чл҃вкъ. възмож'ъна отъ б҃а сѫтъ ⁘ к҃ ⁘ 28 Рече же петръ се мы оставихомъ въсѣ. і по тебѣ идомъ. 29 онъ же рече имъ аминь гл҃ѭ вам'ъ. ѣко никтоже естъ. іже оставитъ домъ ли родителѧ. ли братриѭ ли женѫ. ли чѧда. цсрствиѣ б҃жиѣ ради. 30 іже не въсприиметъ мъножицеѭ вь врѣмѧ се. и въ вѣкъ грѧдѫштии животъ вѣчъны. 31 Поимъ же оба на десѧте рече (к)ъ нимъ. се въсходимъ въ и҃мъ. и съконьчаѭтъ сѧ вьсѣ писана пр҃ркы. о с҃нѣ чл҃вѣчсцѣмь. 32 прѣдадѧтъ бо и ѩзыкмъ. и поржгаѭтъ сѧ емоу. и досадѧтъ емоу и заплюѭтъ і. 33 и бивъше оубиѭтъ і. і третии день въскрьснетъ. 34 і ти ничесоже отъ сихъ не разоумѣшѧ. і бѣ гл҃ось съкр'ъвенъ отъ нихъ. і не разоумѣахѫ гл҃мыхъ ⁘

35 Бысть же егда приближи сѧ ис҃ъ въ ерихѫ. слѣпецъ етеръ сѣдѣаше при пѫти просѧ. 36 сл'ышавъ же народъ мимо ходѧшть. въпрашааше что оубо естъ се. 37 повѣдѣ-

Стр. 1—2 не възможъно естъ а отъ б҃а възможъна сѫтъ *сав.* *2—3* а отъ б҃а вьсѣ въз. сѫтъ *ассем.* *4* вь слѣдъ тебе *зогр.;* ідохомъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *8* ли сестры ли женѫ *зогр. никол. (и въ греч. т. такое же разночтеніе).* *9* не *пропущ. зогр.* *12 вм.* къ *въ подлинникѣ по ошибкѣ* чъ. *14* п҃санаа *зогр.* писаниѣ *ник.* *16* вы *(вм.* и*) зогр.* *18* тепъше *зогр.* *21* гл҃ъ *зогр. (вм.* гл҃ось *то есть* глаголось, *какъ и въ никол. б.)* *24* слѣпець же *никол.;* нѣкъıи *остр.* *25* проса *пропущено остр.;* слъıша *зогр.* *26* народа мимо ходаща *ассем.* *27 и 1 на слѣдующей стран.* повѣдаша *зогр. остр. ассем. никол.*

шѧ же емоу ѣко ис҃ъ назарѣнинъ (ми)моходитъ. 38 і възъпи гл҃ѧ ис҃е сн҃е дв҃дъ помилоуи мѧ. 39 і прѣдь идѫштеи прѣштаахѫ емоу. да оумлъчитъ. онъ же паче ѕѣло въпиѣше гл҃ѧ. сн҃е давд҃въ помилоуи мѧ. 40 ставъ же ис҃ъ повелѣ привести и къ севѣ. приближьшю же сѧ емоу къ не[не]моу. въпроси и гл҃ѧ. 41 что хоштеши да ти сътворѭ. онъ же рече г҃и да прозьрѭ. 42 ис҃ же рече емоу прозьри вѣра твоѣ съп҃с тѧ. 43 и абие прозьрѣ. і вь слѣдъ его грѧдѣаше славѧ б҃а. і вьси людие видѣвъше въздашѧ хвалѫ б҃ви ⁘ к҃ ⁘

XIX

1 І въшедъ прохождааше ис҃ъ вь ерихѫ. 2 и се мѫжъ именемь нарицаемъ закьхеи. і сь бѣ старѣи мытаремъ. і тъ бѣ богатъ. 3 і искааше видѣти ис҃а къто естъ. і не можааше народомъ. ѣко тѣло[в]мъ малъ бѣ. 4 и прѣди текъ възлѣзе на сүкоморинѫ. да видитъ і. ѣко тѫдѣ хотѣаше минѫти. 5 і ѣ(ко) приде на мѣсто. възрѣвъ ис҃ видѣ и. і рече къ немоу. закьхѣе потъштавъ сѧ сълѣзи.

Стр. 1 назареи *ассем.;* (ми) *въ подлинникѣ пропущено.* *2* і тъ въз. *зогр. ассем.;* сн҃оу *остр. (такъ и 5).* *4* млъчитъ *асс.* *12—13* идѣаше *асс. остр.* *15* ис҃ *пропущ. зогр.* *16* нарицаемъıи *остр. зогр. ассем.* *19—20 послѣ* не мож. *прибавл.* видѣти *зогр. никол. б.* *22* іс҃а *(вм.* і*) зогр. остр. ассем. никол.* *23* мимо ити *асс. остр. ник. а.* *24* ко *приписано потомъ болѣе поздн. глагол. почеркомъ.* *25—26* закьхеоу *ассем.*

CXX дънесь бо подобаатъ ми въ домоу твоемь быти. 6 и потъштавъ сѧ сълѣзе. и приѩтъ і радоуѩ сѧ. 7 і видѣвъше вьси ръптаахѫ гл҃ѭште. ѣко къ грѣшънѫ мѫжю въниде витатъ. 8 ставъ же закъхеи рече къ г҃и. се полъ имѣниѣ моего г҃и дамъ ништиимъ. і аште ѥсмъ кого чимь обидѣлъ. възвраштѫ четворицеѭ. 9 Рече же къ немоу ис҃ъ. ѣко дьнесь сп҃сние домоу твоемоу бысть. зане и сь с҃нъ авраамль естъ. 10 Приде бо с҃нъ чл҃вчскы възискатъ. і сп҃стъ погыбъшаага. ⁘ к҃і ⁘ 11 Слышѧщемъ же имъ се. приложь притъчѫ рече. занеже тъ бѣ близъ им҃а. і мьнѣахѫ ѣко абие хоштетъ цсрствие б҃жие авити сѧ ⁘ 12 Рече же. чл҃къ единъ добра рода иде на странѫ далече. приѩти себѣ цсрствие. і възвратити сѧ. 13 Призъвавъ же и десѧть рабъ своихъ. і дастъ имъ десѧть мънасъ. і рече къ нимъ. коуплѫ дѣите доньдеже придѫ. 14 граждане же его ненавидѣахѫ его. посълашѧ молитвѫ въ слѣдъ его гл҃ѭще. не хоштемъ семоу да цсрствоуоутъ

Стр. 3—4 вм. видѣвъше вьси *въ остр. ассем. зогр. никол. а:* видѣвъшеи *(никол. б. согласно съ нашимъ т.).* *9* седморицеѭ *ассем.* *10* семоу *(вм.* твоемоу*) зогр. остр. ассем. никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *11* исоусь *(описка) ассем. вм.* и сь. *14—15* рече притъчѫ *зогр. ник.* *18* етеръ *зогр. ассем. никол.* *19* себѣ *пропущено въ зогр.* *20* и възвратити сѧ *ассем.;* и *передъ* десѧть *пропущено зогр.* *21* въдастъ *(вм.* і д.*) зогр.* и въд. *ассем.* дасть *никол.* *23—24* и граждане *зогр.* а гражд. *никол. ассем.* *24 вм. перваго* его: емоу *зогр. ассем.;* не хотѣахѫ *ассем. (вм.* ненавидѣахѫ*); въ нашемъ подлинникѣ* д (ⰴ) *въ* ненавидѣахѫ *исправлено изъ* ж (ⰶ); і посъл. *зогр. ассем. никол.*

надъ нами. 15 і бꙑстъ егда сѧ въ-
зврати. приимъ цср҃ствие. і рече
да пригласѧтъ емоу рабꙑ т҄ꙑ.
імъже дастъ сърeбро. да оувѣ-
стъ какѫ коуплѭ сѫтъ сътворили.
16 приде же пръв҄ꙑ гл҃ѧ г҃и. мън҃ъ тво-
ѣ придѣла десѧть мьнас҄ъ. 17 і рече
емоу благꙑ рабе и добрꙑ. ѣко о ма-
лѣ вѣренъ бꙑст҄ъ. бѫди обла-
сть имꙑ надъ десѧтьѭ градъ.
18 і приде въторꙑ гл҃ѧ. мънасъ тво-
ѣ г҃и сътвори д҃ м҄ьнас҄ъ. 19 рече же и
томоу. і тꙑ бѫди надъ пѧтиѭ
градъ. 20 і дроуг҄ꙑ приде гл҃ѧ г҃и.
се мънасъ твоѣ ѭже имѣхъ. по-
ложенѫ въ оуброусѣ. 21 боѣахъ бо сѧ
тебе. ѣко чл҃вкъ ѣръ еси. възе-
млеши егоже не полож҄ь. і жьнеши
егоже не сѣвъ. 22 гл҃а емоу отъ оустъ
твоихъ сѫждѫ ти з҄ълꙑ рабе.
вѣдѣаше ѣко азъ чл҃вкъ ѣръ е-
смъ. възeмлѧ егоже не положи-
хъ. і жьнѧ егоже не сѣхъ. 23 і по чъто
не въдастъ моего сърeбра пѣнѧ-
жьникомъ. і азъ пришедъ с҄ъ ли-
хвоѭ истѧзалъ е бим҄ъ. 24 і прѣ-
дъстоѩштимъ рече. възь-

Стр. 3 ты *пропущ. ассем.* *7* десѧть прид. мнасъ *ассем. зогр. никол. а.* *8* и вѣрьнъı *(вм.* добръı*) ассем.* добръı вѣрьне *зогр.* и добри вѣрьнъı *никол. а.* д. и вѣр. *никол. б.* *9* бъı̑ вѣрьнъ *зогр.* *16* оубоѣхъ *ассем.* *18* ıде-же *(вм.* егоже*) зогр.* *19* ѩдоуже не сѣавъ *асс.* сѣавъ *зогр.* *20* осѫждѫ тѧ *зогр.* *21 безъ* азъ *ассем. зогр. остр. никол.* *22* въземлѭ *асс. зогр. ник.* *22—23* положь *ассем.* *23* жьнѭ *ассем. никол. (*жьн҃ѧ *зогр.);* сѣахъ *асс. зогр. никол.; послѣ* сѣхъ *прибавл.* и събираѩ ѩдоуже не раздахъ *зогр.* сьбѣраю… расточихь *никол. (такая же прибавка и въ иныхъ греч. т.).* *24* м. не д. сьр. *ассем.* м. сьр. не вьд. *никол.*

мѣте отъ него мънасѫ. і дади-
те имѫштѫоумоу .і҃. мънасъ.
25 і рѣшѧ емоу г҃и иматъ і҃ мънасъ.
26 Г҃лѭ же вамъ ѣко вьсѣкомоу имѫ-
щюмоу дадѧтъ. а отъ не имѫ-
штааго. и еже иматъ отъимѫ-
тъ отъ него ⁘ к҃ч ⁘ 27 Обаче вра-
CXXI гы моѩ ты. не хотѣвъшаѩ мьнѣ [да]
да цр҃ь бимь былъ надъ ними.
приведѣте сѣмо. і исѣцѣте ѩ прѣдъ
мъноѭ ⁘ 28 І се рекъ идѣаше прѣди въ-
сходѧ къ им҃ъ. 29 і бысть ѣко при-
близи сѧ къ витъфаѣниѭ и вита-
ниѭ҃. къ горѣ нарицаемѣи елеонъ.
посъла дъва оученикъ своихъ 30 гл҃ѧ.
ідѣта вь прѣмьнѭѭ весь. вь нѭ-
же въходѧшта обрѧштета жрѣбѧ при-
вѧзано. на неже никтоже къде отъ
чл҃къ не вьсѣде. отрѣшьша е приведѣ-
та. 31 і аще къто вы въпрашаатъ. та-
ко речета емоу. ѣко г҃ъ трѣбоуоутъ его.
32 шедъша же посъланаѣ. обрѣтете ѣко-
же рече има. 33 отрѣшаѭштема же има
жрѣбѧ. рѣшѧ господие его къ нима.
чъто отрѣшаата жрѣбѧ. 34 она же рѣсте
ѣко г҃ъ трѣбоуоутъ его. 35 и привѣсте е къ
ис҃ви. і възвръгъше ризы своѩ на
жрѣбѧ. въсадишѧ ис҃а ⁘ 36 Ідѫщю

Стр. 3 стихъ 25-й въ ассем. пропущенъ. *6—7* ѡтьиметь е *ник.* *8* вьсхотѣвьшее *никол.* *10* прив. ѩ *зогр. никол. а.* прив. ми е сѣмо *никол. б.* *15* дъва отъ *зогр.* *16 ж въ* прѣмьнѭѭ *написано по подчищенному.* *18* николиже *никол. а.* никогдаже *никол. б.* *19—20* отрѣш. прив. ми е *зогр.* прив. ми *никол. а.* прив. е. *никол. б.* *20* въпр. по чьто отрѣшаета е *зогр. никол.* *21* г҃ь его *зогр.* *22* обрѣтосте *зогр.* обрѣтета *ник. а.* обрѣтоста *ник. б.* *25* рѣста *ник.* *26* приведосте *зогр.* приведоста *никол.*

же емоу постилаахѫ ризꙑ по пѫти. 37 приближаѭштю же сѧ емоу абие къ низъхождению горѣ елеоньстцѣи. начѧтъ вьсе мьножъство оученикъ. радоуѭште сѧ хвалити б҃а гласомь велиемь о вьсѣхъ силахъ ꙗже видѣшѧ. 38 г҃лѭще бл҃гословнъ градꙑ въ імѧ г҃не. миръ нн҃бсе и слава въ вꙑшьнихъ. 39 і едини фа҆рісѣи отъ народа рѣшѧ къ немоу. оучителю запрѣти оученикомъ твоимъ. 40 и отъвѣщавъ рече имъ. г҃лѭ вамъ. ѣко аще и сии оумлъчатъ. камение въпити иматъ. 41 і ѣко приближи сѧ видѣвъ градъ плака сѧ о немь г҃лѧ. 42 ѣко аште би разоумѣлъ въ дьнь съ твои. і тꙑ ѣже къ мироу твоемоу. нꙑнѣ же оукрꙑ сѧ отъ очиѭ твоею. 43 ѣко придѫтъ дьние на тѧ. і обложѧтъ врази твои острогъ о тебѣ. и обидѫтъ тѧ. і осѧдѫтъ тѧ въсѫдѫ. 44 і разбиѭтъ тѧ и чада твоѣ въ тебѣ. і не оставѧтъ вь тебѣ камене на камени. понеже не разоумѣ врѣмене ·:· Посѣщению твоемоу ·:· 45 І въшедъ въ цр҃квь. начѧтъ изгонити продаѭштѧѩ вь неи и коупоуѭштѧѩ. 46 г҃лѧ имъ. писано естъ. храмъ мои

Стр. 2 приближаѭште *зогр.* *3* горы елионы *никол. а.* *4* оучатъ *зогр.* *5* хвалите *(описка) зогр.* *8* градаі *зогр. съ прибавкою* ц҃рь, *которая и въ никол.* *10* етери *зогр. никол.;* къ немоу отъ народа *зогр.* *12* отъв. ис. *ник. а.* *14* възъпити *зогр. ник.* *16* *безъ* твои *зогр. никол. а.* (*ник. б. есть*). *20—21* окрочатъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *22* останеть *никол. а.* *23* камень на кам. *никол. а.* на камене вь тебѣ *зогр. никол.* *26* прод. голѫби *зогр. никол. а. (вм.* въ неи и коуп., *такъ и въ никол. б.*, *и греческіе тексты обнаруживаютъ много разночтеній въ этомъ мѣстѣ).* *27* їсано *зогр.* боудеть хр. *никол. а.*

храмъ молитвѣ естъ. вы же сътво-
ристе и врътъпъ разбоиникомъ. ·:· ·:·
47 і бѣ оучѧ въ цр҃кве по вьсѧ дьни. архиере-
и же и кънижьници. искаахѫ его погоу-
бити. и старѣишинъı людемь. 48 і не
обрѣтаахѫ чьто сътворѧтъ емоу. лю-
дье бо вьси дръжаахѫ сѧ его послоуша-
ѭште.

XX

1 і бъıстъ въ единъ отъ дьнеи
тѣхъ. оучаштю емоу люди въ цр҃кви. и бла-
говѣстъствоуѭштю. състашѧ сѧ а-
рхиереи и кънижъници съ старьци. 2 і рѣ-
шѧ глѭште къ немоу. рьци намъ коеѭ
CXXII областиѭ се твориши и къто естъ давъı
тебѣ областъ сиѭ. 3 отъвѣштавъ же ре(че)
къ нимъ. въпрошѫ вы и азъ единого сло-
весе и рьцѣте ми. 4 кръштение иоаново съ не-
бесе ли бѣ или отъ чл҃вкъ. 5 они же помы-
шлѣахѫ къ себѣ глѭште. ѣко аште рече-
мъ отъ неб҃се. речетъ по чъто не вѣрова-
сте емоу. 6 аште ли речемъ отъ чл҃къ.
людие вьси каменнемь побиѭтъ нъı.
ізвѣстьно бо бѣ людемъ. ѣко иоанъ
пр҃къ бѣ. 7 і отъвѣщашѧ не вѣмъ отъ кѫдоу.
8 іс҃ъ же рече имъ. ни азъ гл҃ѭ вамъ ко-

Стр. 1 безъ естъ *зогр. никол. а.* 7 бо его в. др. с. посл. *зогр.* 7—8 послоуш. его *ник.* 9 *безъ* тѣхъ *зогр. ник.;* цркъве *зогр. ник.* 11—12 і рѣ-шѧ *пропущено въ зогр.* 15—16 о словеси *никол. а.* 19 с небесе *ник.;* речетъ къ намъ *зогр. (никол. а. согласно съ нашимъ);* по чьто оубо *зогр. никол.* 22 извѣштенны бо соуть Іована пророка быти *ник. а. (такъ по инымъ греч. т.).* 23 не видѣти *никол. а.* 24 *и* 1 *на слѣд. стр.* коеѭ обл. *зогр.*

ѭ властиѭ се творѭ .⁘. 9 Начѧтъ же къ людемь г҃ти притъчѫ сиѭ. ч҃лкъ насади виноградъ и въдастъ ı дѣлателемь. ı отиде на лѣта мънога. 10 и въ врѣмѧ посъла къ дѣлателемъ рабъ. да отъ плода виног҃рда дадѧтъ емоу. дѣлателе же бивъше поустишѧ тъштъ. 11 ı приложи дроугъı посълати рабъ. они же и того бивъше и досаждьше емоу поустишѧ тъштъ. 12 ı приложи трети посълати. они же и сего оуѣзвьше изгънашѧ. 13 Рече же г҃ь винограда. чъто сътворѭ посълѭ с҃нъ мои възл҃юбл҃енъı. негъли сего видѣвъше оусрамлѣѭтъ сѧ. 14 видѣвъше же и дѣлателе. мъıшлѣахѫ дроугъ къ дроугоу г҃лѭште. сь естъ наслѣдьникъ придѣте оубиѥмъ ı. да наше бѫдетъ достоѣние. 15 ı изведъше и вонъ из винограда оубишѧ. чъто оубо сътворитъ имъ г҃нъ винограда. 16 придетъ и погоубитъ дѣлателѧ сиѩ. ı въдастъ виноградъ инѣмъ. слъıшавъше же рѣшѧ да не бѫдетъ .⁘. 17 О́нъ же възърѣвъ на нѧ рече. что оубо естъ писаное се. камень егоже некрѣдоу сътворишѧ зиждѫштеи. сь бъıстъ въ г҃лавѫ ѫгълоу. 18 вьсѣкъ падъı на камене томь съкроушитъ сѧ. а на

Стр. 5 раба *никол.* 6 плодь *ник. а.;* виноградънаго *зогр.* 7 бивъше ı *зогр. никол.;* ташта *никол.* 8 ı дроугъı *зогр.* дроугаго пос. раба *никол.* 9 досадишѧ *зогр.* 9—10 ѿтьпустише *никол.* 10 третиѥго *никол.* 11 оуѣзвивъше *зогр.* 13 с҃на моего възл. *ник.* 13—14 некъли *зогр.* 14 видѣвъше *пропущ. зогр. ник.* 17 придѣте *пропущ. зогр. никол. (и въ гр. не весь прибавл.* δεῦτε). 19 же и вонъ *зогр.;* оуб. и *ник. а.* 25 напсаное *зогр.* 26 сь бъıстъ *такъ нужно читать и зогр. вм.* събъıстъ. 27 и вьсакь *никол.*

немьже падетъ сътъретъ і ⁘ 19 і
възискашѧ архиереи и кънижьници
възложити на нь рѫцѣ въ тъ часъ.
і оубоѣшѧ сѧ людии. разоумѣшѧ бо
ѣко къ нимъ рече притъчѫ сиѭ. 20 і
съглѧдавъше посълашѧ засѣдь-
никы. творѧщѧ сѧ праведьници
сѫште да имѫтъ і въ словеси.
да бѫ и прѣдали владычьствоу
и области воеводы. 21 и въпроси-
шѧ и г҃лѭште ⁘ оучителю вѣмь
ѣко право г҃леши. і оучиши. і не на
лица зъриши. нъ вы-истинѫ пѫти
б҃жию оучиши. 22 достоитъ ли намъ ке-
сареви дань дати. или ни. 23 разоумѣвь
же лесть ихъ рече къ нимъ. что мѧ
окоушаате. 24 покажѣте ми пѣнѧѕь. чи-
и иматъ образъ и написание. отъ-
вѣштавъше рѣшѧ кесаровъ. 25 онъ же ре-
че къ нимъ. въздадите оубо ѣже сѫ-
CXXIII тъ кесарева кесареви. и ѣже сѫтъ б҃жиѣ б҃ви.
26 і не могѫ зазьрѣти г҃лѣ его прѣдъ лѭдь-
ми. и дивьше сѧ о отъвѣтѣ его оумлъчашѧ.
27 Пристѫпьше же едини отъ садоукеи. г҃лѭште
вьскрѣшению не быти. въпрашаахѫ и 28 г҃лѫ-
ште. оучителю. мосии написалъ естъ

Стр. 6 сьгл. се *никол.* *6—7* дѣлатела *зогр. ник.* *7—8* праведникы быти *никол.* *9* би *(вм.* бѫ*)* *никол.* *10* воеводъ *зогр.* воеводинѣ *никол. а.* *12* правь *зогр.*; і оучиши *зогр. пропущ. (никол. согласно съ нашимъ).* *13* лице *зогр.* *15* даѣти *зогр.* форь дати *никол. а.* (φόρον δοῦναι), *никол. б. согл. съ обыкнов. т.* *16* льсти *никол.* *16—17* что мѧ окоушаате *пропущ. зогр. никол. а. (никол. б. есть, согласно съ многими греч. т.).* *18* напсание *зогр.* *18—19* они же рѣшѧ *зогр. никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *19* кесаровъ *ник.* *20* ѣже сѫтъ *пропущ. въ зогр.* *21* кесаревое *зогр.; безъ* и *зогр.* *22* могошѧ *зогр.* можахоу *никол. а.* *24* пристѫпишѧ *зогр.*; етери *зогр. никол.* *25* і въпр. г҃лѭште *зогр.* и вьпр. и гл. *никол.* *26* напсалъ *зогр.*

намъ. аште комоу братръ оумъретъ имы женѫ. и тъ бештадъ оумьретъ. да поиметъ женѫ его братръ. и вьскрѣситъ сѣмѧ братра своего. 29 Седмь оубо братриѩ бѣ. и прьвы поемъ женѫ оумьрѣтъ бе[д]штадень. 30 и поѩтъ въторы женѫ. і тъ оумьрѣтъ бештадьнъ. 31 и трети поѩтъ ѭ. такожде же и вьсѣ седмь оумьрѣшѧ не оставльше чѧдъ. 32 послѣжде же вьсѣхъ и жена оумьрѣтъ. 33 во въскрѣшение оубо котораего ихъ бѫдетъ жена. седмь бо имѣшѧ ѭ женѫ. 34 и отъвѣштавъ ис҃ъ рече имъ. с҃нове вѣка сего женѧтъ сѧ и посагаѭтъ. 35 а съподобльшеи сѧ вѣкъ тъ оулоучити. и вьскрѣшение еже отъ мрьтвыхъ. ни женѧтъ сѧ ни посагаѭтъ. 36 ни оумьрѣти бо по томь могѫтъ. равьни бо сѫтъ анѣл҃мъ. і с҃нве сѫтъ б҃жии. вьскрѣшению с҃нве сѫще. 37 а ѣкоже въстаѭтъ мрътвии. и мосии съказа при кѫпинѣ. ѣкоже г҃летъ. г҃а б҃а аврамлѣ. и б҃а исакова. и б҃а иѣковлѣ. 38 б҃ъ же нѣстъ мрътвыхъ нъ живыхъ. въси бо томоу живи сѫтъ.

---

39 отъвѣштавъше же едини кънижъници рѣшѧ. оучителю добрѣ рече. 40 къ томоу же не съмѣахо его въпра(ша)ти ничьсоже. 41 р(е)че же къ нимъ. како г҃лѭтъ е-

Стр. 2 бештадьнъ *зогр.;* оумьретъ *(вм.* бѫдетъ*) зогр.* *3* бр. его женѫ *зогр. ник. а. (ник. б. согл съ наш.).* *7* бештада *зогр.* *9* послѣдь *зогр.* *15* оулоучатъ *зогр. (описка).* *20* сѫтъ *(вм.* сѫще*) зогр. ник. б.;* ѣко въст. *зогр. ник. а.* *21—22* г҃ла *зогр. ник.* *26* етеріи *зогр. ник.* *26—27* кънижьникъ *зогр. ник.* *28* о *въ* съмѣахо *передѣл. потомъ въ* ж; ша *надъ строк.* *28—29* ни о чесомьже *ник. а.* *29* е *въ* рече *въ подл. пропущ.;* імъ *зогр.* *29 и 1 на слѣд. стр.* кън҃игъı *(вм.* едини*) зогр.* книжьници *ник. (и въ греч. т. разночтеніе).*

дини. х҃а быти с҃на д҃ва. 42 а самъ да҃вдъ г҃летъ въ кънигахъ псаломъскыхъ. рече г҃ь г҃ви моемоу сѧди о деснѫѭ мене. 43 доньдеже положѫ врагъ(і) твоѩ подъножию ногама твоима. 44 да҃вдъ і оубо г҃ь нарицатъ то како емоу естъ с҃нъ ⁖ 45 Слишѧштемъ же вьсѣмъ людемъ. рече къ оученикомъ своимъ. ⁖ 46 Вьнемлѣте отъ кънижъникъ. хотѧштиихъ [въ] въ одеждахъ ходити. и любѧштиихъ цѣлованиѣ на тръжиштихъ. і прѣдъсѣданиѣ на съньми(щи)хъ. и прѣждезъваниѣ на обѣдѣхъ. и на вечерѣхъ. 47 іже сънѣдаѭтъ домы въдовицъ. и виноѭ далече молѧтъ сѧ. сии приимѫтъ осѫжденье больше.

XXI

1 възьрѣвъ же видѣ въмѣтаѭштаѩ въ газофилакиѭ дары своѩ б(о)гатыѩ. 2 видѣ же и единѫ въдовицѫ оубогѫ. въмѣтаѭштѫ тоу дъвѣ лептѣ. 3 и рече въ істынѫ г҃лѭ (ва)мъ. ꙗко въдовица си оубогаꙗ. бо-

Стр. 1—2 самъ бо *зогр.* *3* сѣди *зогр.* *5 въ рукописи только* врагъ. *6—7* оубо госп. нариц. и *зогр.* *7* с҃нъ емоу естъ *зогр.* то како с. е. е. *никол.;* слиша *такъ въ подл.* *9—10* вьнимаите себѣ *сав.* *11* любѧште *зогр.* *13* щи *прип. надъ стр.*, съборищихъ *остр.;* прѣдъзъваниѣ *асс. ник. остр.* *14* на вечерѣхъ *пропущ. въ зогр. остр. сав. ник. а. (только* на вечерѣхъ *асс. ник. б.).* *15* изѣдаѭтъ *остр.* *18—19* въм. дары своѩ въ газ. бог. *остр.* *19* своѩ *проп. сав. ник.* *20* видѣвъ *зогр. асс. остр.;* етерѫ *зогр. ник. асс.* нѣкѫѭ *остр.* *22* мѣрѣ *(вм.* лептѣ*) сав.;* істынѫ — *такъ въ подл.* *23* ва *въ* вамъ *въ подл. пропущ.*

ле вьсѣхъ въвръже. си гл҃а възгласи имѣꙗи оуши слꙑшати да слꙑшитъ. ⁘ кц ⁘

CXXIV 4 вьси бо си отъ избꙑтъка своего въвръгѫ въ дарꙑ б҃жиꙗ. а си отъ лишениѣ своего. вьсе имѣние еже имѣ въвръже ⁘ 5 і единѣмъ гл҃ѭштемь о цр҃кви. ѣко камениемь добромь и съсѫдꙑ оукрашена естъ. рече. 6 си ѣже видите. придѫтъ дьнье вь нѧже не останетъ. камень на камене. иже не разоритъ сѧ. 7 Въпросишѧ же и гл҃ѭштю. оучителю. когда оубо си бѫдѫтъ. и что естъ знамение егда хотѧтъ си бꙑти. 8 онъ же рече. блюдѣте сѧ да не прѣльщени бѫдете. мъноѕи бо придѫтъ въ имѧ мое гл҃ѭште. ѣко азъ есмъ и врѣмѧ приближи (с)ѧ. не идѣте оубо въ слѣдъ нихъ. 9 егда же оуслꙑшите брани и нестроениѣ. не оубоите сѧ. подобаатъ бо симъ прѣжде бꙑти. нъ не оу абие коньчина. 10 тъгда гл҃аше имъ. въстанетъ.. ѩзꙑкъ на ѩзꙑкъ. и цр҃ство на цѣсарьство. 11 трѫси

Стр. 1—3 си гл҃ѧ — слꙑшитъ *этихъ словъ нѣтъ ни въ одномъ изъ прочихъ списковъ.* *4—5* въвръгошѧ *зогр. остр. сав.*, оувръгоуть (*по недоразумѣнію вм.* оувръгоу) *ник. а.* *5* въ даръ б҃оу *остр.*, б҃ии *зогр. сав., слово это пропущ. ассем. никол. а.* *5—6* оубожъства (*вм.* лишениꙗ) *сав.* *6* им. своѥ *остр.*; ѥже имѣаше *остр. ассем. никол. а., эти слова проп. въ зогр. сав.* *6—7 послѣ* въвръже *прибавл.* се гл҃ѧ възгласи имѣꙗи оуши слꙑшати да слꙑшить *остр. сав. асс.* *7* етеромъ *зогр. ник.* *11* на камени сьде *зогр. ник. а.* *12* гл҃ѭштe *зогр. никол., въ нашемъ т. описка.* *15—16* да не прѣл. б. *пропущ. ник. ассем., но взамѣнъ ихъ ассем.* не оужасаите сѧ. *18* врѣмѧ мое *ассем.; въ подл. описка* приближишѧ; оубо *пропущ. во всѣхъ прочихъ.* *22* оу *пропущ. зогр. асс. ник., сав.* оу *безъ* абие, *остр. согл. съ наш.* *23 въ подл. выскоблена буква, повидимому* не бо, *которое на этомъ мѣстѣ чит. въ зогр. ник.; второе* ѩзꙑка *зогр.*

же велици по мѣста. и глади и мори бѫдѫтъ. страхованиѣ же. и знамениѣ с н҃бсе велиѣ бѫдѫтъ ⁘ 12 Прѣжде же сихъ (всхъ.) възложѧтъ на вы рѫкы своѩ. и ижденѫтъ прѣдаѭште на сонъмишта и темъницѧ. ведомы къ цѣсаремъ и влд҃мъ. имене моего ради. 13 приключитъ же сѧ вамъ въ съвѣдѣтельство ⁘ 14 Положите ѹбо на ср҃дъцихъ вашихъ. не прѣжде поѹѹчати сѧ отъвѣщати. 15 азъ бо дамъ (вмь) ѹста и прѣмѫдростъ. еиже не възмогѫтъ противити сѧ. и отъвѣштати къси противлѣѭщеи сѧ вамъ. 16 прѣдани же бѫдете родителы и братриѭ. и родомъ и дрѹгы. і ѹмрътвѧтъ отъ васъ. 17 і бѫде[де]те н(е)навидими отъ всѣхъ имене моего ради. 18 и власъ главы вашеѩ не погыблетъ 19 въ трьпѣнии вашемъ сътѧжите д҃шѧ вашѧ ⁘ 20 Єгда же ѹзьрите объстоимъ вои им҃ъ. тогда разѹмѣете ѣко приближи сѧ запѹстѣние емѹ. 21 тогда сѫште въ юдеи да бѣгаѭтъ въ горы. і иже по срѣдѣ его да исходѧтъ. и иже въ стра-

Стр. 1 велеи *никол.;* и въ мори *зогр.* (*описка*), гл. и моры *никол.* *2* же *пропущ. зогр.* *4* всхъ *въ подл. надъ строкою приписано, зогр. и никол.* вьсѣхъ; възлож. бо *ассем. остр. сав.* *6* съборища *остр.;* и вед. *сав.* *8* прилоучить же вамъ *остр.;* же сѧ пакы *сав.* *11* поуоучати *такъ въ подл.*, пооучаите се *ник.;* отъвѣщавати *асс. ник.* *12* вмь *прибавка надстр. мелк. гл. почерка;* въ оуста прѣм. *зогр.*, мѫдрость *сав.* *13* могѫтъ *сав.;* ни (*вм.* и) *асс.* *13—14* отъвѣщавати *асс. ник.* *14* вси бо *сав.* *15* же *пропущ. сав.* *15—16* родителы *такъ и зогр.* *16* братрьѭ *зогр.* братиѭ *ассем.* братиѥѭ *остр. сав.* *18* *въ подл.* навидими *съ надстр.* н; *въ* всѣхъ с *надъ стр.*, вьсѣми *остр. асс.* *19* отъ гл. *остр. асс. ник.* *19—20* погыбнетъ *всѣ прочіе.* *24* сѫштеі *зогр. ник.* *26* иже *безъ предшеств.* и *зогр.*

нахъ да не въходатъ вънъ. 22 ѣко [дь]
дьньє мъштенню си сѫтъ. да и-
сплънатъ сѧ вьсѣ написанаа. ⁖
23 Горе же непраздънымъ и доѩшти-
мъ въ ты дьни. бѫдетъ бо бѣ-
да велиѣ на земи. и гнѣвъ на лю-
дехъ сих 24 и падѫтъ въ острии меча.
и плѣнени бѫдѫтъ въ ѩзы-
кы вьсѧ. і ерс҃лмъ бѫдетъ по-
пираемъ ѩзкы. доньдеже сък[о]о-
ньчаѭтъ сѧ врѣмена ѩзк҃ъ. [і]
25 и бѫдѫтъ знамениѣ въ слънь-
ци и лоунѣ. и ѕвѣздахъ. і на зе-
CXXV ми тѫга ѩзк҃мъ. отъ нечааниѣ шю-
ма моръскааго и възмѫщениѣ 26 и-
здыхаѭштемъ чл҃кмъ отъ стра-
ха. и чааниѣ градѫштихъ на вьсе-
ленѫѭ. силы бо нб҃скыѩ подви-
гнѫтъ сѧ. 27 і тъгда оузь(ри)те с҃на
члв҃ческааго на облацѣ. съ силоѭ
и славоѭ мъногоѭ. 28 начинаѭште-
мъ же симъ бывати. въсклони-
те сѧ и въздвигнѣте гла[в'ъ]вы ва-
шѧ. зане приближи сѧ избавленне ва-
ше. 29 і рече имъ притъчѫ. видите смо-
ковьницѫ и вьсѣ дрѣва. 30 егда прошиба-
ѭтъ сѧ юже видѧще о себѣ вѣсте ѣко
юже близъ жатва естъ. 31 тако и вы
егда оу(зь)рите си бываѭшта. вѣдите

Стр. 1 вьсход. *никол.* *3* наӏ҆санаа *зогр.* написаниѣ *никол. а.* *4* же *пропущ. зогр.* *13* мѣсаци *зогр.* въ лоунѣ *сав.* *13—14* земӏи *зогр. остр. ник.* *18—19* двигнѫтъ *всѣ прочіе.* *19* оузьратъ *зогр. сав. остр. никол. (въ подл.* оузьте, е *по подчищеному).* *19—20* с҃нъ ч҃скы *зогр. сав. остр.* *20* градѫштъ на облацѣхъ *зогр. сав.* градѫща н. о. *ассем. никол.* идѫщь н. о. *остр.* *28* юже *пропущ. зогр. никол.* *29* зь *въ подл. пропущ.;* бываемаѣ *никол.*

ѣко близъ естъ црс҃твие б҃жие. 32 амин. г҃лѭ вамъ ѣко не иматъ прѣити родось. доньдеже вьсѣ бѫдѫтъ. 33 небо и землѣ мимо идетъ. а словеса моѣ не мимо идѫтъ ·:· 34 Вьнемлѣте же себѣ еда когда отѧжаѭтъ ср҃дца ваша. обѣданиимь и пьѣньствомь. і печальми житеискꙑими. і наидетъ на вꙑ вънезаапѫ дьнь тъ. 35 ѣко сѣть бо придетъ на вьсѧ сѣдѧштѧѩ на лици вьсеѩ землѧ: 36 Бьдите оубо на вьсѣко врѣмѧ молѧште сѧ. да съподобите сѧ оубѣжати. въсѣхъ сихъ хотѧштихъ бꙑти. и стати прѣдъ с҃номъ чл҃вчскомь ·:· 37 бѣ же вь дьне оучѧ въ цр҃кве. а ноштиѭ въдварѣаше сѧ исходѧ въ горѣ нарицаемѣи елеонъ. 38 и вьси людие из оутра прихождаахѫ къ немоу въ цр҃квь послоушатъ его.

XXII.

1 Приближааше же сѧ праздьникъ опрѣснокъ. нарицаемꙑ пасха. 2 і искаахѫ архиереи и кънижьници како и бѫ оубили. боѣахѫ бо сѧ людии. ·:· 3 Вьниде же сотона кꙑ-июдѫ. нарицаемааго искариотъ. сѫща отъ числа обою на

Стр. 3 вса си *никол.* 5 не имѫтъ прѣити *зогр. никол.* мимо ити *сав.* минѫти *остр.* 6 отагъчаѭтъ *зогр. сав.* отѩгочаѭтъ *ассем.* отаготѣѭтъ *остр.* 6—7 обѣдениимь *остр.* 7 пиѣнъствии *ассем.* пиѣньствиимь *остр.* 8 житиискꙑми *остр.* 9 денетъ *асс.* 12 вса врѣмена *ник. а.* 16 оу ношти *ник.* 16—17 оудварѣаше сѧ *зогр.;* исходе оудвар. *ник.* 18 оу въ оутра *передѣлано изъ* о. 18—19 приходѧште *зогр.* 22 би (*вм.* бѫ) *никол.* 24 нарицаемꙑ *зогр.* 25 скариотѣнина *никол.*

десѧте. 4 і шедъ гл҃а архиереомъ и воеводамъ. како имъ прѣдастъі-и. 5 и въздрадоваша сѧ. и съвѣшташа емоу дати съребро 6 и исповѣдѣ. і и-скааше подобъна врѣмене да и прѣдастъ имъ без народа ⁘ 7 Приде же дьнь опрѣснъкъ. вь ньже подобъно бѣ жръти пасхѫ. 8 и посъла петра и иоана. рекъ. шедъша оуготоваита намъ пасхѫ да ѣмъ. 9 она же рѣсте емоу. къде хоштеши да оуготоваевѣ. 10 онъ же рече има. се въшедъшема вама въ градъ. сърѧштетъ вы чл҃къ. въ скѫдьльницѣ водѫ носѧ. по немь идѣта въ домъ вь ньже въходитъ. 11 и речета гн҃оу домоу. гл҃етъ тебѣ оучитель. къде есть обитѣль идеже пасхѫ съ оученикы моими сънѣмь. 12 і тъ вама покажетъ горьницѫ велиѭ по-
CXXVI стъланѫ. и тоу оуготоваита. 13 шьдъша же обрѣтете ѣкоже рече има. і оуготовасте пасха. 14 і егда бъістъ година възлеже. и оба на десѧте апостла съ нимъ. 15 и рече къ нимъ. желѣниемь се въжделѣхъ. пасха ѣсти съ вами. прѣжде даже не приимѫ мѫкы. 16 гл҃ѭ бо вамъ. ѣко отъ селѣ не имамъ ѣсти отъ него. доньдеже коньчаатъ сѧ. въ цс҃рствии бж҃и. 17 и приимъ чашѫ хвалѫ въздавъ рече. приимѣте се и раздѣлите себѣ.

Стр. 4 дати емоу *зогр.* *8* жрѣти *ник.* *9* оуготоваета *зогр.* *10* рѣста *зогр. никол.* *11* да *пропущено никол.* *13—14* скѫдольницѣ *зогр.* *14* неса *зогр.* (*гдѣ* ѧ *передаетъ глагол.* ѥ *съ хвостикомъ*). *19* велиѭ *пропущ. зогр.* *21* обрѣтосте *зогр.* обрѣштета (*вѣроятно по недоразумѣнію вм.* обрѣтета) *ник. а.* оуготоваста *никол.* *30* рече имъ *никол. а.*

18 гл҃ѭ бо вам(а). отъ селѣ не имамъ пи-
ти отъ плода лозънаго. дондеже ц҃сре-
ствие б҃жие придетъ. 19 ı приимъ хлѣб'ь
хвалѫ въздавъ прѣломи. и дастъ и-
мъ гл҃ѧ. се естъ тѣло мое даемое за
вы. се творите въ моѭ памѧть.
20 ı чашѫ такожде по вечерѣнии гл҃ѧ. сı
чаша новы завѣтъ моеѭ кръви-
ѭ. ѣже за вы пролѣатъ сѧ. 21 Обаче
се рѫка прѣдаѭштаего мѧ съ мъно-
ѭ естъ на трапезѣ. 22 ı с҃нъ оубо ч҃лчь-
скы по нареченоумоу идетъ. обаче
горе ч҃лвкоу томоу. имьже прѣданъ
бѫдетъ. 23 ı ти начѧсѧ искати вь
себѣ. которы оубо бѫдетъ отъ ни-
хъ. хотѧи сътворити се. 24 бысть
же и пьрѣ вь ихъ кыи мьнитъ сѧ (ихь) бы-
ти болеи 25 онъ же рече имъ. ц҃сре ѩ-
з҃къ оустоѩтъ имъ. и обладаѭште
ими благодателе нарицаѭтъ сѧ. 26 вы
же не тако. нъ болии васъ да бѫдетъ ѣ-
ко мьнии. ı старѣи ѣко слоужѧ. 27 кы бо бо-
лии възлежѧи ли или слоужѧи. не вь-
злежѧи ли. азъ же по срѣдѣ васъ есмь
ѣко слоужѧи. 28 вы же есте прѣбывъше-
и съ мъноѭ въ напастехъ моихъ. 29 ı а-
зъ завѣштаваѭ вамъ. ѣкоже завѣ-
шта мьнѣ о҃тцъ мои. ц҃рство. 30 да ѣсте
и пиете на трапезѣ моеи. въ ц҃рстви-

Стр. 1 а *въ* вама *исправлено потомъ въ* ъ. *3* т *въ* (цсре)-ствие *надъ стр.* *7* по вечерѣ *никол.* *9* пролѣваеть *никол.* *11* трепезѣ *зогр.* трьпезѣ *никол.* *(такъ и въ стр. 29).* *12* реченомоу *никол.* *13—14* предаетъ сѧ *зогр.* *17* ихъ *надстрочная приписка.* *17—18* боли быти *никол. а.* *18—19* ѩзыкомъ *зогр. ник.* *20* благодѣтеле *зогр. ник.* *22* і мьнії *зогр.;* которы *безъ* бо *зогр.*

и моемь. і сѧдете на прѣстолѣхъ. сѫдаште обѣма на десѧте колѣнома издраилевома ·:· 31 Рече же г҃ь симоне симоне се сотона проситъ васъ да би сѣлъ ѣко пшеницѫ. 32 азъ же молихъ сѧ о тебѣ да не оскѫдѣатъ вѣра твоѣ. і ты нѣкъгда обраштъ сѧ оутвръди братриѩ твоѩ. 33 онъ же рече моу г҃и съ тобоѩ готовъ есмъ и въ темьницѫ и въ съмрътъ ити. 34 онъ же рече гл҃ѭ ти петре. не възгласитъ кокотъ дьнесь. доньдеже три краты отъвръжеши сѧ мене. не вѣдѣти. 35 и рече имъ егда посълахъ вы без вълагалишта. і бес пиры. і бе-сапогъ. еда чесо лишени бысте. они же рѣшѧ ничесоже. 36 рече же имъ нъ нынѣ иже иматъ вълагалиште да възьметъ такожде и пирѫ. і иже не иматъ да продастъ ризѫ своѭ и коупитъ ножъ.

CXXVII 37 гл҃ѭ бо вамъ. ѣко еште писаное се подобаатъ да съконьчаатъ сѧ о мьнѣ. еже и съ беззаконьникы въмѣни сѧ. ібо еже о мьнѣ коньчинѫ иматъ ·:· 38 они же рѣшѧ г҃и се ножа съде дъва. Онъ же рече имъ доволно естъ. 39 і ишедъ иде по обычаю въ горѫ елеонъскѫ. по немьже идѫ оученици его. 40 Бывъ же на мѣстѣ рече и-

Стр. 2—3 іі҃вама *зогр.* *4* се *пропущ. зогр.;* проси *зогр. никол. (въ греч.* ἐξῃτήσατο). *4—5* сѣалъ *зогр. никол.* *5* акы *зогр.* *8* емоу *зогр. никол.* *10* рече емоу *зогр. ник.* *11* коуръ *зогр.* пѣтелъ *ник.* *17* нъ *нъть зогр. ник.* *(греч.* ἀλλὰ νῦν*).* *22* псано *зогр.* *24* безаконьникома *зогр.* *26* имъ *пропущ. зогр. ник.* *27* дъвъльно *зогр.;* шьдъ *зогр.* *27—28* об. своемоу *зогр. ник.* *28* елионоу *ник.;* по н҃емь *(безъ* же*) зогр.* *29* бывъше *зогр.* бывшоу *ник.*

мъ. молите сѧ да не вънидете въ напасть. 41 і самъ остѫпи отъ нихъ. ѣко връжение камени. и поклонь колѣнѣ молѣаше сѧ 42 гл҃ѧ ⁛ от҃че аще волиши мімо неси чашѫ сиѭ отъ мене. обаче не моѣ волѣ нъ твоѣ да бѫдетъ. 43 ави же сѧ емоу анћлъ. с нб҃се оукрѣплѣѩ и. 44 і бывъ въ подвиѕѣ. прилежьнѣе молѣаше сѧ. і бысть потъ его ѣко и каплѩ кръве. каплѭштѧ на ꙁемлѭ. 45 і въставъ отъ молитвы пришедъ къ оученикомъ обрѣте ѩ съпѧшта отъ печали. 46 и рече имъ чъ[ч]то съпите въставъше помолите сѩ да не вънидете въ напастъ ⁛ 47 Еще же емоу гл҃ѭштю. се народъ и нарицаемы июда. единъ отъ обою на десѧте прѣдъ ними идѣаше. и пристѫпи къ і҃сви лобъꙁатъ его.· се бо бѣ ꙁнамение далъ имъ. егоже лобъжѫ тъ естъ. 48 і҃с же рече емоу июдо лобъꙁаниемь ли с҃на ч҃лскааго прѣдаеши. 49 видѣвъше же и иже бѣахѫ о немь. бываемое рѣшѧ емоу г҃и аще оударимъ ножемъ. 50 і оудари единъ нѣкъı отъ нихъ архиереова раба. і отърѣꙁа емоу о(у)хо десное. 51 отъвѣштавъ же і҃с рече. оставите до сего. и коснѫвъ къ оухо его исцѣли ѝ. 52 рече же і҃с къ пришедъшимъ на нь архиереомъ. і стратиго-

Стр. 2 отъстѫпи *зогр. остр., у насъ новымъ почеркомъ прип. надъ строкою глагол.* т. *6* да *пропущено остр.* *7* бѣ̑і *зогр. ассем.* бы[въ] *сав.* *8* прилежъно *сав.* прилежьнѣ *ник. а.* прилежаное *зогр.*; бысть же *остр.* *9* каплѣ *асс. остр. (но остр. на парал. м.* каплѩ); кръви *сав.* *10* и въставъ *остр. ник.* *11* и пришьдъ *зогр. ник.* и приде *остр.* *13* молите *ник. а.* *15* же *пропущ. зогр.* *22* и *пропущ. зогр. остр. ник.* *23* съ н̂имь *зогр.*; бываюштее *никол.* *24 безъ* нѣкъı *зогр. ник.* *26 подл.* охо. *27* косноу *ник.* *29* къ н̂емоу *зогр.*

мъ црк҃вн'ымъ. и старьцемъ. ѣко на разбойникъ ли придете съ орѫжиемь и дрѣкольми. 53 по вьсѧ дьни сѫщю ми съ вами въ црк҃ве. не простьрѣсте рѫкъ на мѧ. нъ се естъ ваша година и областъ тьмьнаѣ. 54 ѥмъше же и вѣсѧ. і въвѣсѧ и въ домъ архиереовъ. петръ же идѣаше въ слѣдъ из далече. 55 вьзгнѣштъшемъ же огнь по срѣдѣ двора. і въкоупѣ сѣдъшемъ имъ. сѣдѣаше петръ по срѣдѣ нихъ. 56 оузърѣвъши же и раба една сѣдѧшть при свѣтѣ. и вьзьрѣвъши на нь рече. і сь бѣ съ нимь. 57 онъ же отъвръже сѧ его гл҃ѧ. не знаѭ его жено. 58 і не по мъногоу дроугы видѣвъ і рече. і ты отъ нихъ еси. петръ же рече чл҃вче нѣсмъ. 59 і мимо шедъши ѣко годинѣ единой. інъ етеръ крѣплѣаше сѧ гл҃ѧ. въ істинѫ и сь бѣ съ нимь. ібо галилеанинъ естъ. 60 рече же петръ чл҃вче не вѣмь еже гл҃леши. і абие еште емоу гл҃ѭштю. въз(г)ласи кокотъ ⁘ ⁘

CXXVIII 61 І обраштъ сѧ гь҃ възърѣ на петра. і помѣнѫ петръ слово гн҃е ѣкоже рече емоу. ѣко прѣжде даже не възгласитъ кокотъ три

Стр. 2 безъ ли *зогр.;* разбойника *остр. зогр. никол.;* изидосте *остр. ник. б.* изыдете *никол. а.* *2—3* съ мечи *остр.* *3 послѣ* дрькольми *прибавлено:* ѩти мене *зогр. никол. (остр. согласно съ нашимъ).* *4* црк҃ви *остр.* *5* рѫкы *остр.* *6* емыше *никол.* *7 безъ* и въвѣсѧ и *зогр., остр. только* и въведошѧ и, ведоше и вьведоше *никол.* *9* же имъ *зогр. остр. никол.* *10 безъ* имъ *зогр. остр.;* сѣдештимь *ник.* *12* рабыни етера *остр.* рабыни етерѣ *никол. а.;* сѣдѧща *остр.;* свѣщи *остр.* *13* съ ними *зогр. (такъ и 20);* съ нимь бѣ *остр. ник. (такъ и 19—20).* *20* галилеи *остр.* *22—23* гл҃ѭштю емоу *зогр. остр. ник.* *23* коуръ *зогр. остр.* пѣтель *ник. (такъ опять и въ 26).* *24* помѧнѫ *остр.*

кратꙑ отъвръжеши сѧ мене. 62 і ишедъ вонъ петръ плака сѧ горько. 63 і мѫжи дръжѫштеи и҃са. рѫгаахѫ сѧ емоу биѭште 64 и. закрꙑвъше и биѣахѫ по лицю. въпрашаахѫ же и гл҃ще прорьци кто тѧ оудари. 65 і ина мънога хоулѧште гл҃аахѫ на нь. 66 і ѣко бꙑстъ дьнь събраша сѧ старьци людьсции. і архиереи и кънижьници. і вѣсѧ и на сънмь свои гл҃ѭште. аште тꙑ еси х҃ъ рьци намъ. 67 рече же имъ. аште вамъ рекѫ не имете вѣрꙑ. 68 аште же и въпрошѫ вꙑ не отъвѣштаате ми. ни поустите. 69 отъ селѣ бѫдетъ с҃нъ ч҃лвчъскꙑи сѣдѧ о деснѫѭ силꙑ б҃жиѩ. 70 рѣшѧ же вьси тꙑ ли еси оубо с҃нъ б҃жии. онъ же къ нимъ рече. вꙑ гл҃ете ѣко азъ есмъ. 71 они же рѣшѧ чьто еште трѣбоуемъ съвѣдѣтельства сами бо слꙑшахомъ отъ оустъ его.

XXIII.

1 і въставъше вьсе мъножьство ихъ. вѣсѧ и къ пилатоу. 2 начѧсѧ же на нь вадити гл҃ѭште. сего обрѣтомъ. разврашта-

Стр. 1 крата *зогр.;* шьдъ *зогр.* *2* плакааше сѧ *зогр.* *3* дръжѧште і *(безъ* и҃са*) зогр.*, иже дрьжахоу *никол.* *3—4* би. и и закр. *зогр.* закривающтее *никол. а.* *5—6* къто кесть оудари тѧ *остр.* кто кесть иже те оударить *ник. а. (лучше* оудари *никол. б.).* *6* і гл҃аахѫ на нь *зогр.* *9* съборъ *зогр.* *(слово памятниковъ кирилловскихъ, никол.* сьньмь*).* *12* аште же и въпр. вꙑ *пропущ. зогр.* *16* оубо еси *зогр. никол.* *16—17* къ нимъ *зогр. пропущено,* рече кь нимь *никол.* *20* вьставь *никол. а.* *21* приведошѧ *зогр. никол.* *22* начѧшѧ *(безъ* же*) зогр.* и начеше *никол.* *23* обрѣтохомъ *зогр.*

ѭшта ꙗзꙑкъ нашъ. і възбранѣѭ-
шта даꙗти кесарови дань. гл҃ѭща
себе х҃а цр҃ѣ бꙑти. 3 пилатъ же въ-
проси и гл҃ѧ. тꙑ ли еси цѣсарь июде-
омъ. онъ же отъвѣштавъ рече емоу.
тꙑ гл҃еши. 4 Пилатъ же рече къ аръ-
хиереомъ и къ народоу. никоеѩже ви-
нꙑ не обрѣтаѭ въ ч҃лцѣ семь.
5 они же крѣплѣахѫ сѧ гл҃ѭште. ꙗко
развраштаатъ люди оучѧ по вь-
сеи июдеи. наченъ отъ галилеꙗ до
сьде. 6 Пилатъ же слꙑшавъ га-
лилеѭ въпроси и. аште ч҃лкъ гали-
лѣискъ естъ. 7 і разоумѣвъ ꙗко отъ
области иродовꙑ естъ. посъла
и къ иродоу сѫштю и томоу въ ироу-
салимѣ вь дьни тꙑ. 8 иродъ же ви-
дѣвъ іс҃а радъ бꙑстъ ѕѣло. бѣ бо же-
лѣꙗ отъ мъногъ врѣменъ видѣти. за-
не слꙑшааше мънога о немь. і на-
дѣаше сѧ знамение етеро ви-
дѣти отъ него бꙑваемо. 9 въпрашаа-
ше же и словесꙑ мъногꙑ. онъ же
ничесоже не отъвѣштавааше емоу.
10 Стоꙗахѫ же архиереи и кънижьници при-
лежьно вадѧште на нь. ⁖ 11 Оукорь же и и-
родъ съ вои своими. и порѫгавъ сѧ. о-
блькъ і вь ризѫ свѣтьлѫ. възвра-
ти и къ пилатови. 12 бꙑсте же си дроу-
га. иродъ же и пилатъ въ тъ день

Стр. 2 кесарови *зогр.;* г҃летъ *зогр.* *3* х҃а *пропущ. ник. а.* *5* емоу рече *ник. а.* *6—7* кь арх. рече *ник. а.* *7* никоѥѩ *зогр.* *12—13* слышавъ вопроси галилеѩ *зогр. (никол. согл. съ нашимъ).* *16* сѫштю томоу *зогр. ник.* *19* многа врѣмена *зогр. никол.;* видѣти и *зогр. никол.* *22—23* и въпраш. и *никол.* *27—28* облѣкь *никол. а.* *29* і бысте же *зогр.*

съ собоѭ. прѣжде бо бѣашете вра-
жъдѫ имѫшта междю собоѭ.
13 пилатъ же созъвавъ архиереѩ и
кънѧзѧ и люди. 14 рече къ нимъ
CXXIX привѣсте ми ч҃лка сего. ѣко развращаѭща
люди. і се азъ истѧзавъ прѣдъ вами.
не обрѣтъ ни единоѩ же о ч҃лвцѣ семь ви-
ны. ѩже на нь вадите. 15 нъ ни иродъ. по-
сылахъ бо и къ немоу. і се ничътоже [съ]
достоино съмръти сътворено естъ о не-
мь. 16 показавъ оубо отъпоуштѫ и. 17 потрѣбѫ
же имѣаше на вьсѧ праздьникы отъпоу-
штати имъ единого. 18 Възъпишѧ же вьси
народи г҃лѭште. вьзьми сего отъпоусти
же намъ варавѫ. 19 іже бѣ за единѫ крамо-
лѫ бывъшѫѭ въ градѣ и оубииство въ-
връженъ въ темьницѫ. 20 Пакы же пила-
тъ възгласи хотѧ отъпоустити і҃са.
21 они же вьпиѣхѫ г҃лѭште. пропьни пропь-
ни: 22 Онъ же третиицеѭ рече къ нимъ. чь-
то бо сътвори зъло. ничьсоже достои-
на съмръти обрѣтъ о немь. показавъ і
оубо отъпоуштѫ. 23 они же прилежаахѫ гла-
сы велии просѧште его на пропѧтие. і
оустоѣахѫ гласи ихъ. і архиереистии.
24 Пилатъ же посѫди быти прошение ихъ.
25 отъпоусти же имъ въсажденаго въ те-
мьницѫ. за крамолѫ и оубииство его-
же прошаахѫ. и і҃са прѣдастъ воли ихъ.

Стр. 1 быста *никол.* *5* приведосте *никол.;* *въ* развращаѭща *второе* р *надъ строкою.* *6* истаз. и *зогр.;* пред. в. ист. *ник.* *8—9* посълахъ *зогр. ник.* *10* о немь ѥсть *никол.* *13—14* съ вcase всѣмь народомь *зогр. ник. а.* *15* етерѫ *зогр. никол.* *19* възглашаахѫ *зогр. ник.* *19—20* пр. и пр. и *зогр.* *22* і *пропущ. зогр. ник. а.* *25 въ* архиереистии *надъ* т *написана повидимому тою же рукою глаг. буква* ц. *26* прошению *никол.* *27 безъ* имъ *ник.;* вараавѫ въсажд. *зогр.*

26 і ѣко и повѣсѧ емъше симона единого
кѵринѣа грѧдѫшта съ села. задѣшѧ е-
моу крс҃тъ носити по ис҃ѣ. 27 ідѣаше же въ
слѣдъ его мъног҃ъ народъ людии. мѫ-
жи и женꙑ. ѩже и биѣахѫ сѧ и плакаа-
хѫ сѧ его. 28 обращь же сѧ ис҃ъ къ нимь ре-
че.

дъштери імс҃кꙑ. не плачите сѧ о мь-
нѣ. обаче себе плачите сѧ и чѧдъ вашихъ.
29 ѣко се дьнье грѧдѫтъ. вь нѩже рекѫтъ.
Блаженꙑ неплодъви и чрѣва ѣже не роди-
шѧ. і сьсъци иже не доншѧ. 30 тогда начъ-
нѫтъ гл҃ати горамъ падѣте на нꙑ.
і хлъмомъ покрꙑите нꙑ. 31 зане а-
ште къ сꙑрѣ дрѣвѣ си творѧтъ. въ
соусѣ что бѫдетъ ·:· 32 Ведѣахѫ же съ и-
с҃мъ и ина дъва зълодѣѣ съ нимь оуби-
тъ. 33 і егда придѫ на мѣсто нарицаемое
краниево. тоу пропѧсѧ и. і зълодѣа ово-
го оубо о деснѫѭ. а дроугаго о шѫѭѫ.
34 ис҃ же гл҃аше от҃че отъпоусти имъ. не
вѣдѧтъ бо сѧ чъто творѧтъ. раздѣлѣ-
ѭште же ризꙑ его метаахѫ жрѣбиѩ.
35 і стоѣахѫ людие зьрѧште. подрѣжаа-
хѫ же и и кънѧѕи гл҃ѭще съ ними. інꙑ

Стр. 1 поведошѧ *зогр.* пов. и *ник.;* имъше *зогр.;* етера *зогр. ник.* *2* коуриѣнина *никол.* *4—5* людии и жень еже *ник.* *9* сѧ *въ подлин. надъ стр.* *11* блажена *зогр.* *14* покръıѣте *зогр.* *15* сыровѣ *никол.* *16—17* вѣсѧ съ ис. *асс.* ведошѧ ис҃а *остр.* ведена бѣста *сав.* вед. же і іна зъл. д. с. н. *зогр. ник.* *17—18* оубити ѣ *ник.* *18* придошѧ *зогр. сав.* приде *остр.* придоуть *(вм.* придоу*) ник. а.* *19* и пропѧшѧ *зогр.* и расп. *остр. сав.,* распѩсѧ и оба зьлодѣа *асс.* *19—20* ѥдиного *остр.* *20* о лѣвѫѩ распѧшѧ *зогр. остр. сав.* о шюѭ распѧсѧ *ассем.* о ш. пропеше *ник.* *22* творѧще *остр. сав.* *23 безъ* же *зогр.;* меташѧ *сав.* *24—25* подражаахѫ *зогр. остр. сав. никол.* *25* же и кън. *зогр. остр. ассем. сав.;* инѣхъ *остр.*

естъ съп҃слъ да сп҃стъ и сѧ. аште сь
естъ х҃ъ сн҃ъ б҃жии. ізбъраны. 36 рѫ-
гаахѫ же сѧ емоу и воини пристѫпаѭ-
ште и оцетъ придѣѭште емоу и 37 гл҃ѭ-
ште. аште ты еси ц҃рь июдеискъ
сп҃сѧ самъ. 38 бѣ же и написание написа-
но надъ нимъ. кънигами елинъска-
ми и римъсками. і евреисками. сь
естъ ц҃ръ июдеискъ. 39 Єдинъ же отъ о-
бѣшеноую зълодѣѭ хоулѣаше и гл҃ѧ.
аште ты еси х҃ъ сп҃сѧ самъ и ны. 40 о-
тъвѣштавъ же дроугы прѣштаааше
емоу гл҃ѧ. ни ли ты боиши сѧ б҃а. ѣко въ то-
CXXX мьжде осѫждении еси. 41 і вѣ оубо въ пра-
въдѫ достоинаа бо дѣломъ наю въспри-
емлевѣ. а сь ничьсоже зъла не сътвори.
42 і гл҃аше і҃сви помѣни мѧ г҃и. егда при-
деши въ ц҃рствии твоемь. 43 і рече емоу и-
с҃ъ амнь гл҃ѭ тебѣ. дьнесь съ мъноѭ
бѫдеши вь раи. 44 бѣ же ѣко година шестаа.
і тъма бысть по вьсеи земи до годи-
ны девѧтыѩ. 45 и помръче слъньце.
і катапетазма цр҃квнаѣ раздъра сѧ на
дъвое. 46 і възглашъ гласомь велие-
мь і҃съ. рече. отьче въ рѫцѣ твои прѣда-
ѭ дх҃ъ мои. і се рекъ издъше. 47 Видѣвъ же
сътьникъ бывъшее прослави б҃а гл҃ѧ.

Стр. 1 тъ *зогр.*, *остр.* сь *опущено.* *2—3* и рѫгаѭще сѧ *сав.* (*потомъ исправлено*). *4* и *передъ* оцьтъ *опущ. зогр.*; придаваѭще *асс.* придаѭще *сав.* *6* напсание напсано *зогр. сав.* нап. надь нимь нап. *ник.* *13* і *въ* ты *прибавл. подъ стр.* *15* ѣже дѣлаховѣ *асс. ник.* ѥже дѣл. *остр.* (*вм.* дѣл. наю). *16* зьла сьтворь *ассем.* *17* помани *зогр. остр. ассем.* *18* въ ц҃рствие си *ассем.* *20* вь раи боуд. *ник.*; ѣко *пропущ. остр.* год. ѣко ш. *асс.* *22* і слъньцю мръкъшю *зогр. асс.* (*но безъ* і), сл. же омрькшю *ник.* сл. омьрькъшоу *остр.* *23* катапетазмата *остр.* *24* дъвое отъ горы до низъ *зогр. никол.* ѡтъ горы на низоу *асс.* (*остр. согл. съ наш.*); възгласивъ *остр.* *24—25* великъмь *остр.*

въ істинѫ чл҃вк сь правьдень бѣ. 48 і
вьси пришедъшеи народи на позоръ сь.
видѧште бываѭштаа. биѭште прь-
си своꙗ възвраштаахѫ сѧ. 49 стоѣахѫ
же вьси знаемии его из далече. і жены
вьшедъшаꙗ съ нимъ отъ галилеꙗ зь-
рѧштѧ сихъ. ⁘ к҃ ⁘ 50 і се мѫжь іменемь
иосифъ. съвѣтьникъ сы. мѫжъ
благъ и правьденъ. 51 сь не бѣ присталъ
съвѣтѣ и дѣлѣ ихъ. отъ ариматѣꙗ.
града июдеиска. іже чаaше и тъ ц҃саре-
ствиѣ б҃жиѣ. 52 сь пристѫпь къ пилатоу
испроси тѣло ис҃во. 53 і сънемъ е обитъ е
плаштаницеѭ. і положи е въ гробѣ
исѣченѣ. въ немьже не бѣ никътоже
никогдаже положенъ. 54 і дьнь бѣ пара-
скевьѣи. і собота свитааше.
55 въ слѣдъ же шедъша жен҃ы. ꙗже бѣахѫ
пришьлы съ нимь отъ галилеꙗ. видѣ-
шѧ гробъ и ѣко положено бысть тѣло е-
го. 56 възвраштьшѧ же сѧ оуготовашѧ аро-
маты. і мѵро. і въ соботѫ оубо
оумлъчашѧ по заповѣди ⁘

XXIV.

1 Въ единѫ
же соботѫ ѕѣло рано. придѫ на гробъ
несѫштѧ ꙗже оуготовашѧ ароматы.

Стр. 2 безъ народи *остр. ассем. ник.;* позоросъ *зогр.* *3* бывъшаꙗ *остр.* *6—7* и зьрѧшта *асс.* *12* пристѫпи *зогр.* *13 безъ* е *послѣ* обитъ *зогр.* *14* понѣвицеѭ *зогр.* *17* сѫбота *зогр. никол.* *19* съ нимь пришьлы *зогр.* *22* масти *никол. а.;* сѫб. *зогр. никол.* *23—24* въ єдиньи же сѫботы *остр.;* сѫботъ *зогр. асс.* *24* придошѧ *зогр. остр.* пр. жены *остр. асс.* *25* носѧщѧ *ассем.;* еже *зогр.*

и дрѹгꙑѩ съ ними. 2 обрѣтѫ же камень
отъваленъ отъ гроба. 3 і въшедъшѧ не
обрѣтѫ тѣлесе г҃а ис҃а. 4 і бꙑстъ не до-
мꙑслѧштамъ сѧ имъ о семь. і се
мѫжа дъва стасте въ нихъ вь риза-
хъ бльштѧштахъ сѧ. 5 Пристрашъна-
мъ же бꙑвъшамъ имъ. і поклонь-
шамъ лице на землѭ. рѣсте къ нимъ.
чъто иштете живаго съ мрътвꙑи-
ми. 6 нѣстъ сьде нъ въста. помѣнѣ-
те ѣкоже гл҃а вамъ. еште сꙑ въ галиле-
и 7 гл҃ѧ. ѣко подобаатъ сн҃ѹ чл҃вч҃скѹмѹ
прѣданѹ бꙑти. въ рѫцѣ чл҃вкъ грѣ-
шъникъ. пропѧтѹ бꙑти. і третии
день въскръснѫти. 8 і помѣнѫшѧ
гл҃ꙑ его. 9 і възвраштъшѧ сѧ отъ гро-
ба. вьзвѣстишѧ вьсѣ си единомѹ
на десѧте и вьсѣмъ прочимъ. 10 бѣ-
аше же мариѣ магдалини. і иоанна.
і мариѣ иѣковлѣ. и прочаѩ съ ними.
ѩже и гл҃аахѫ къ ап҃лмъ се. 11 и ѣвишѧ
сѧ прѣдъ ними ѣко блѧди гл҃и ихъ.
и не имѣахѫ имъ вѣрꙑ ⁘ 12 Петръ же
CXXXI въставъ тече къ гро[ѹ]бѹ.
і приникъ видѣ ризꙑ едины
лежѧштѧ. і иде вь себѣ дивѧ сѧ бꙑ-
въшюмѹ. 13 і се дъва отъ нихъ бѣсте
идѫшта въ тъжде день. вь весь отъ-
стоѩштѫ стадии шесть десѧтъ о-

Стр. 1 етеры *ассем. никол.* нѣкꙑѩ *остр.;* съ нимь *зогр.;* обрѣтошѧ *зогр. остр.* (*такъ и 3*). *3* обр. тоу *ассем.* *8* лица *ассем. остр.;* рекоста *остр.* *10* въста бо *ассем.* *14* и проп. бꙑти *зогр. никол.* и расп. б. *остр. ассем.* *19* магдалꙑни мариꙗ *остр.* *21* си *остр.* *23* вѣрꙑ имъ *ассем. никол.* *24 въ подл.* гроубоу. *25—26* леж. ед. *асс. никол.* *27* бѣста *остр.* бꙑсте *асс.* *28—29* отъстоѩштѫѩ *зогр.*

·тъ іл҃ма. еиже има емаоусъ. 14 і та бесѣдоваашете къ себѣ. о вьсѣхъ сихъ приключьшиихъ сѧ. 15 і бысть бесѣдоужштема има и сътѧзаѭштема сѧ. и самъ іс҃ъ. приближь (с)ѧ идѣаше съ нима. 16 очи же ею дръжаашете сѧ да его не познаате. 17 рече же къ нима. что сѫтъ словеса си о нихъже сътѧꙃаата сѧ къ себѣ идѫща. і еста дрѧхла. 18 отъвѣштавъ же единъ емоуже имѧ клеопа. рече къ немоу. ты ли единъ пришълецъ еси въ іл҃мъ. і не чю бывъшиихъ въ дьни сиꙗ. 19 і рече има кыхъ. она же рѣсте емоу. ѣже о іс҃ѣ назарѣнинѣ. іже бꙑстъ мѫжь прр҃къ силенъ. дѣломь и словомь. прѣдъ бм҃ъ и вьсѣми людьми. і 20 како и прѣдашѧ архиереи и кънѧꙃи наши. на осѫждение съмръти. и пропасѧ и. 21 мы же надѣемь сѧ ѣко сь естъ хотѧи іл҃ѣ избавити. нъ і надъ вьсѣми сими третии се день иматъ дьнесь. отъ нелиже си бышѧ. 22 нъ і женꙑ единꙑ отъ насъ.

оужасишѧ ны бывъшѧ рано оу гроба. 23 і не обрѣтъшѧ тѣлесе его. при-

Стр. 1—2 бесѣдовааста *остр. ассем. никол. б.* бесѣдовахота *никол. а.* *2—3* прикл. сѧ сихъ *остр. ассем.* *5* приближи сѧ і ид. *зогр. ассем. никол. б.*, *у насъ описка* приближьшѧ *вм.* приближь сѧ, *какъ остр. ник. а.* *6* дрьжасте *ассем. остр.* дрьжаста *ник.* *7* познаашете *зогр.* познаете *асс.* познаета *остр. никол.* *9—10* драсела *зогр. никол. асс.* *13* чю ли *ник.;* быв. въ нѥмь *зогр. остр. асс. ник.;* въ *что передъ* дьни *м. б.* вь. *14* къ нима. кыихъ *асс.;* коіхъ *зогр.;* рѣста *остр. ник. а.* рекоста *ник. б.* *15* назареи *асс.* *19—20* распашѧ *остр. асс.* *20* надѣахомъ сѧ *зогр. остр. асс. ник.* *21* ізбав. іл҃ѣ *зогр. остр. ассем. никол.* *24 безъ* нъ *всѣ проч.;* етеры *зогр. остр. асс. ник.* *25* бывъшаꙗ *зогр.* *26* обрѣтъше *остр.* *26 и 1 на слѣд. стр.* придошѧ *остр.*

дѫ гл҃ѭшта. і авленіе аньћ҃лъ видѣвъша. іже гл҃ѭтъ і жива. 24 і идѫ едини отъ насъ къ гробоу. і обрѣтѫ тако ѣкоже и женꙑ рѣшѧ. самого же не видѣшѧ. 25 і тъ рече къ нима. ѡ несъмꙑслънаа и мѫдъна сдц҃мь. вѣровати о вьсѣхъ ѣже гл҃ашѧ пр҃рци. 26 не тако ли подобаше пострадати х҃оу. і вънити въ славѫ своѭ. 27 і наченъ отъ мосѣа и отъ вьсѣхъ пророкъ съказаше има кънигъ. ѣже бѣахѫ о немь. 28 і приближишѧ сѧ вь весь вь нѭже идѣашете. і тъ творѣаше сѧ дале ити. 29 і нѫждаашете и гл҃ѭшта. облѧѕи съ нама ѣко при вечерѣ естъ. і прѣклонилъ сѧ естъ юже день. і вьниде съ нима облешть. 30 і бꙑстъ ѣко възлеже съ нима. приемъ хлѣбъ бл҃гви. і прѣломь даѣаше има. 31 онѣма же отврѣсте сѧ очи и познасте и. і тъ иштезе отъ нею. 32 і рѣсте къ себѣ. не ср҃дце ли наю гора бѣ въ наю. егда гл҃лаше къ нама на пѫти. і ѣко съказаше нама кънигꙑ. 33 і въставъша во тъ часъ врати-

Стр. 1—2 видѣшѧ *остр.* *2* иже и гл. *асс.* гл. жива *остр.*; идошѧ *остр.* *3* етери *зогр. асс. ник.*; обрѣтошѧ *остр.* *4* рекошѧ *остр.* *5* ты *(вм.* тъ*)* *зогр.* *5—6* неразоумьнаѣ *зогр. асс.* *6* мьдьльна *остр.* касна *ник.* *7—8* си ли *ник.* *(вм.* тако ли*)*. *8 послѣ* постр. хоу *въ асс. прибавл.:* и въскръснѫти отъ мрътвыихъ. *11* отъ вьсѣхъ кънигъ *остр. зогр.* оу всѣхъ книгахъ *ник.;* о немь писана *ассем.* *12—13* идѣаста *остр. ник. б.*, идѣахота *ник. а.* *13* далече *остр. зогр. никол.* *14* нѫждааста *остр. ник.* нѫждаасте *асс.* *16 безъ* юже *остр.* *19* благословль прѣломи и д. *никол. а.* *20* отврѣзосте *асс.* отъвръзоста *остр. ник.* *20—21* познаста *остр. асс. ник.* *21* рѣста *остр. никол.* *22* ѧ *въ* горѧ *передаетъ глагол.* ⰵ *съ хвостикомъ опущеннымъ съ выпуклости.* *23* глагола *асс.;* нама *ник. а.* *24* писаниꙗ *остр.* *25 и 1 на слѣд. стр.* възвратиста сѧ *остр. никол.* възвратисте *ассем.*

сте сѧ въ ıл҃мъ. ı обрѣте[с]та съвъкоуплъшѧ сѧ единого на десѧте. ı иже бѣахѫ съ ними 34 гл҃ѭштѧ.

CXXXII въ істинѫ ѣко въста х҃ъ и ѣви сѧ симоноу. 35 ı та повѣдаашете ѣже бышѧ на пѫти. ı ѣко сѧ позна има въ прѣломлении хлѣба ⁘ к͠ ⁘ 36 Єи же имъ гл҃ѭштемъ. самъ ис҃ъ ста по срѣдѣ ихъ ⁘ [въскресъ ис҃ъ из мрътвыихъ ста по срѣдѣ оученикъ своихъ] и гл҃а имъ. миръ вамъ. азъ есмъ не боите сѧ. 37 оубоѣвъше же сѧ и пристрашъни бывъше. мьнѣахѫ дх҃ъ видѧште. 38 и рече имъ чъто съмѫштени есте. и по что помышлениѣ въходѧтъ въ срд҃ца ваша. 39 видите рѫцѣ мои и ноѕѣ мои. ѣко самъ азъ есмъ. осѧжате мѧ и видите. ѣко дх҃ъ плъти и кости не иматъ. ѣкоже мѧ видите имѫща. 40 ı се рекъ показа имъ рѫцѣ и ноѕѣ ⁘ 41 Єште же не вѣроуѭштемъ имъ отъ радости и чюдѧштемъ сѧ. рече имъ. ıмате ли чъто сънѣдъно сѫде. 42 они же дашѧ емоу рыбы печены часть. ı отъ бъчелъ сътъ. 43 ı въземъ прѣдъ ними ѣстъ. прочее дастъ имъ. 44 рече же имъ се сѫтъ словеса. ѣже гл҃ахъ

Стр. 1 въ обрѣтеста *очевидно первоначальная форма была* обрѣтете, обрѣтосте *асс.* обрѣтоста *остр.* *4* ѣко вь ист. вьста *ник.* *5* повѣдаста *остр. ник.* повѣдааcте *асс.* *8—10 слова въ скобкахъ попали въ текстъ изъ евангельскаго чтенія, начинающагося обыкновенно этими словами, какъ видно изъ остр. или асс.* *9* отъ мр. *остр. асс.* *11* азъ есмь не боите сѧ *въ остр. опущ.* *13* видѣти *ник.* *15* въсход. *асс.* *17* осѧжите *остр. ник.* *20* имъ *пропущ. ник.; послѣ* ноѕѣ *въ асс. прибавл.* и ребра своѣ. *21* отъ радости *пропущено ник.* *25—26* и ѣдь прѣдъ ними проч. д. *асс. ник., остр. согласно съ нашимъ, только* и приимъ пр. н. ѣ., *пропущены же слова:* проч. д. и.

къ вамъ ештє сꙑ съ вами. ѣко подобаатъ съконьчати сѧ въсѣмъ написанꙑимъ. въ законѣ мосѣовѣ и пр҃цхъ. і пс҃лъмѣхъ о мьнѣ. 45 тъгда отвръзе имъ оумъ да разоумѣѭтъ кънигꙑ. 46 і рече имъ ѣко тако естъ писано. и тако подобааше пострадати х҃оу. и въскръснѫти отъ мрътвꙑихъ. третии день і проповѣдати сѧ въ імѧ его покаанию҆. 47 і отъпоуштению грѣховъ въ вьсѣхъ ѩзꙑцѣхъ. наченъше отъ и҃ма. 48 вꙑ же есте съвѣдѣтеле симъ. 49 і се азъ посълѭ обѣтование от҃ца моего на вꙑ. вꙑ же сѣдѣте въ градѣ иероусалимъсцѣ. доньдеже облѣчете сѧ силоѭ съ вꙑше. 50 изведе же ѩ вонъ до витаниѩ҆. и въздвигъ рѫцѣ свои благослови ѩ. 51 і бꙑстъ егда благословлѣше ѩ. отъстѫпи отъ нихъ. і възношааше сѧ. на небо. 52 і ти поклоньше сѧ емоу. възвратишѧ сѧ въ і҃мъ. съ радостиѭ велиеѭ. 53 і бѣахѫ въ і҆нѫ въ ц҃ркве. хвалѧште и бл҃гословѧште б҃а аминь. к҃ ⁘

Еванг҃лие отъ Лоукꙑ ⁘ ⁘ ⁘ ⁘

⁘ стиховъ ⁘

Стр. 1 живъ сы *зогр.* съ вами сы *ник.* *2—3* въсѣмъ *или* вьсѣмъ *опредѣлить трудно.* *3* псанымъ *зогр.* *6* писаниꙗ *остр.* *7* писано ѥсть *остр. никол.* псано *зогр.* *10* покаание *зогр. никол.* *11* въ отъпоуштенье *зогр.* въ ост. *никол.* оставлѥнию *остр.* *14* отъ о҃тца *зогр.* *15—16* ѥрлмстѣ *ассем.* *17* изведъ же *остр.* *21—22* поклонишѧ сѧ емоу и възвр. *асс. ник. зогр. (но зогр. безъ* и*).* *23* великоѭ *остр.;* вы-инѫ *остр.* *24* цьрькъви *остр. асс. ник.* *24—25* хвал. бога и благ. господа *асс.* поѭште и благосл. б҃а *зогр., остр. и ник. согласно съ нашимъ текстомъ.*

ОТЪ ІОАНА.

---

cxxxiii ГЛАВЪІ ЄВАНЬѢЄЛИѢ ЄЖЄ ОТЪ ІОАНА ⁘

а҃ О́ брацѣ бывъшиимъ въ кана галилѣи. ⁘
б҃ О́ изгънанъіхъ и-ц҃ркве ⁘ ⁘
в҃ О никодимѣ ⁘
г҃ О въпрошении очиштению ⁘
д҃ О самарѣнъіни ⁘
е҃ О ц҃ри мѫжи ⁘
ж҃ О имѫштиимъ ѣ҃ и о ѕ҃ лѣтъ къ недѫѕѣ ⁘
ѕ҃ О пѧти хлѣбъ ⁘
з҃ О морьсцѣемь хождений ⁘
і҃ О роженѣемь слѣпѣ ⁘
аі҃ О лазари ⁘
бі҃ О помазавъшии г҃а мѵромь ⁘
ві҃ О нихъже рече июда ⁘
гі҃ О осьлѧти ⁘
ді҃ О пришедъшиихъ еллиньнѣхъ ⁘
еі҃ О оумꙑвании ⁘
жі҃ О параклитѣ ⁘
ѕі҃ О испрошении тѣлесе г҃нѣ ⁘

Стр. *1* о бракахъ *ник. а.* *10* роженѣемь — *такъ въ подл. съ пропускомъ буквы* д. *12* мастию *ник. а.* хризмою *ник. б.*

[Єваньꙉелиє отъ Іоана]

I.

[1 Іскони. бѣаше слово. і слово бѣаше отъ б҃а. і б҃ъ бѣаше слово. 2 се бѣ іскони отъ б҃а. 3 вьсѣ тѣмь бышѧ. і беж-н҄его ничьтоже не бысть. еже бысть. 4 въ томь животъ бѣ. і животъ бѣ свѣтъ ч҃комъ. 5 і свѣтъ въ тъмѣ свьтитъ сѧ. і тъма его не обьѩтъ. 6 Бысть ч҃къ. посъланъ отъ б҃а. імѧ емоу іоанъ. 7 сь приде въ съвѣдѣтел҄ьство. да съвѣдѣтел҄ьствоуетъ о свѣтѣ. да вьси вѣрѫ імѫтъ імь. 8 не бѣ тъ свѣтъ. нъ да съвѣдѣтел҄ьствоуетъ о свѣтѣ. 9 Бѣ свѣтъ істинъны. іже просвѣштаетъ всѣкого ч҃ка. грѧ-

Начало евангелія Іоанна напечатано по зографскому тексту; утраченный листъ нашего подлинника пополненъ вшитымъ позже въ рукопись пергаменнымъ листомъ, на которомъ кирилловскимъ письмомъ сербской редакціи написано все недостававшее, именно Іоанна гл. I, стих. 1—23. Судя по почерку, это дополненіе сдѣлано въ XIV в.; изъ него приведены внизу разночтенія.

Стр. 1 и 2 всѣ прочіе бѣ. *3 передъ* се *прибавл.* и *асс. ник.*; оу б҃а *остр. ник.*; и тѣмь вса *остр.* *4* ничесоже *асс. и нашъ дополн. отрывокъ*, ничьтоже не бысть *остр. ник.* *7* обѧтъ *асс. остр.* *9* тъ *остр.* *11* емоу *(вм.* імь*) ассем.* *14 и 1 на слѣд. стр.* градѫща *остр.* идѫштааго *ассем.*

дѫштаего въ миръ. 10 въ мирѣ бѣ. і миръ тѣмь бꙑ҃. і миръ его не позна. 11 Въ своꙗ приде. і свои его не приѩшѧ. 12 елико же іх҄ъ приѩтъ і. дасть імъ власть чѧдомъ бж҃иемъ бꙑти. вѣроуѭштимъ въ імѧ его. 13 іже не отъ кръви. ни отъ похоти плътьскꙑ. ни отъ похоти мѫжьскꙑ. нъ отъ б҃а родишѧ сѧ. 14 і слово плъть бꙑстъ. і вьсели сѧ въ нꙑ. і видѣхомъ славѫ его. славѫ ѣко іночѧдаего отъ оц҃а. іспльнь благодѣти істинꙑ. 15 іоанъ съвѣдѣтельствоуетъ о н҃емь. і възъва гл҃ѧ. сь бѣ егоже рѣхъ. грѧдꙑ по мнѣ прѣдъ мъноѭ бꙑстъ. ѣко прьвѣі мене бѣ. 16 і отъ іспльн҃ениѣ его мꙑ вьси приѩхомъ. Благодѣть въз благодѣть. 17 ѣко законъ мосѣомь данъ бꙑ҃. благодѣть і истина іс҃ х҃мь бꙑстъ. коц҃. 18 Б҃а никътоже не видѣ. николиже. іночѧдꙑ сн҃ъ. сꙑи въ лонѣ оч҃и. тъ ісповѣдѣ. 19 і се естъ съвѣдѣтельство іоаново. егда посълашѧ

Стр. 1 и 2 ник. употребляетъ вьсь мирь, *такъ и асс. въ 2.* 5 область *ассем. остр. никол.* власть *нашъ дополн. отрыв.* 7 кръве *ассем.* кръви *остр.* крьвьї *дополн. отрыв.* 11 видѣхомъ *всѣ пам., только въ зогр. описка:* вѣдѣхомъ. 12 кдиночѧдааго *остр. никол. а. дополнен. отрыв.* 13 благодати и ист. *остр.* 14 съвѣдѣтельствова *остр. (никол. б.* свидѣтельствоваше*).* *14—15* и ѡ нємь вьзва *дополн. отрыв.;* сьь к҃ *тамъ же.* 16 по м҃нѣ гредеть иже пр҃ѣ *дополн. отр.* 18 мы вьсприкхомь *дополн. отр.* 19 *и* 20 благодать *остр.* 19—20 мос. зак. *ассем.* 22 не в. никъдеже *ассем. никол. дополн. отр.* никъдеже не вид. *остр.* 23 тъкъмо кдиноч. *остр. дополн. отр.* нъ тъкъмо *ассем. (ник. согл. съ зогр.);* вь адрѣ *дополн. отр.* 24 *и* 3 *на слѣд. стр.* исповѣда *остр ассем.* и ть испов. *никол.*

іюдѣи отъ і҃лма. ıереѩ і левьѣи-
ты. да въпросѧтъ і. ты къто еси.
20 і исповѣдѣ. ѣко нѣсмь азъ х҃ъ. 21
і въпросишѧ и. чьто ѹбо ты еси.
илиѣ ли еси. і гл҃а нѣсмь. пророкъ
еси ты. і отъвѣшта ни. 22 рѣшѧ
же емѹ къто еси. да отъвѣтъ дамь
посълавъшеимъ ны. чьто г҃лeши о
тебѣ самомь. 23 Рече азъ гла-]

CXXXV съ въпиѭштааго въ пѹстыни. іспра-
вите пѫть гн҃ь. ѣкоже рече исаиѣ пр҃къ.
24 і посъланни бѣахѫ отъ фарисѣи. 25 і въ-
просишѧ и и рѣшѧ емѹ. что ѹбо кр҃штае-
ши. аште ты нѣси х҃ъ. ни илиѣ ни пр҃къ.
26 отъвѣшта имъ иоанъ гл҃ѧ. азъ кр҃шта-
ѭ въ водѣ. по срѣдѣ же васъ стоитъ.
егоже вы не вѣсте. 27 сь естъ грѧдыи
по мьнѣ. іже прѣдъ мъноѭ бысть.
емѹже азъ нѣсмь достоинъ. да отрѣ-
шѫ ремень сапогѹ его. 28 си вь витании
бышѧ об онъ полъ иорьдана. идеже бѣ ио-
анъ кръстѧ ⁖ к҃ ⁖ 29 Въ ѹтрѣи день видѣ
іс҃а грѧдѫшта къ себѣ. і гл҃а се агнецъ
б҃жии. възeмлѧи грѣхы мира вьсего.
30 сь естъ о немьже азъ рѣхъ. по мьнѣ грѧ-
детъ мѫжъ. іже прѣдъ мъноѭ б҃ы.
ѣко прьвѣи мене бѣ. 31 і азъ не вѣдѣахъ

Стр. 2 кго *(вм.* і*) остр. дополн. отр.* *3* исп. и не отврьже сѧ *всѣ проч.* *4* къто *остр. ник. б. дополн. отр.* *6* ли еси ты *остр.* ли оубо ес. т. *ассем.;* отвѣ *асс.* *9* рече же *остр. ник.* *16* вы въ водѣ *ассем. ник.* *17* тъ *(вм.* сь*) зогр. остр., слова* сь есть *пропущ. ассем. никол. а.* *18* ѣко *(вм.* иже*) ассем.;* есть *(вм.* бысть*) ассем.;* ıако пьрвѣе мене бѣ *остр. сав., никол. а. эти слова пропущ.* *19 безъ* азъ *остр.* *22* въ оутр. же д. *зогр.* *23* идѫща *сав.;* гл҃а о нкмь *остр.* *24* і *въ* б҃жіи *соединено вязью съ* ж; вьземаі *сав.;* мира *(безъ* вьсего*) сав.* *25* се естъ *сав.;* рекохъ *остр.* *25—26* идеть *остр. сав.*

его. нъ да ѣвитъ сѧ издраилеви. сего ради азъ придъ въ водѣ крьстѧ. 32 і съвѣдѣтельствова иоанъ гл҃ѧ. ѣко видѣхъ д҃хъ съходѧшть. ѣко голѫбь съ небесе. і прѣбыстъ на немь. 33 и азъ не вѣдѣахъ его. нъ посълавꙑи мѧ крьститъ въ водѣ. тъ мьнѣ рече. надъ ньже оузьриши д҃хъ съходѧштъ. і прѣбываѭштъ на немь. сь есть крьстѧи дх҃мь ст҃ымь. 34 и азъ видѣхъ и съвѣдѣтельствовахъ. ѣко сь есть сн҃ъ бж҃ии. ⁖ 35 **Въ** оутрѣи же день пакꙑ стоѣаше иоань. і отъ оученикъ его дъва. 36 і оузьрѣ іс҃а грѧдѫшта. гл҃а се агнецъ бж҃ии. 37 і слꙑшасте и оба оученика гл҃штъ. і по іс҃ѣ идете. 38 обраштъ же сѧ іс҃ъ. и видѣвъ ѣ по себѣ идѫшта. гл҃а има 39 чесо ищета. она же рѣсте емоу рав'ви. еже гл҃етъ сѧ съказаемо оучителю. къде живеши. 40 гл҃а има. придѣта и видита. придете же и видѣсте къде живѣаше. і прѣбꙑсте оу него день тъ. година бѣ ѣко девѧтаѣ. 41 бѣ же аньдрѣа братръ симона петра. единъ отъ обоѭ

Стр. 2 придъ азъ *зогр. ассем.* придохъ азъ *остр.; въ подлинникѣ послѣ* го *писецъ началъ писать* азъ, *т. е. написалъ* а, *потомъ же замѣтивъ, что пропустилъ, продолжалъ* ради. *3* повѣда *сав.* *4* съх. и грѧдѫщь на нь *остр.* *6* не видѣхъ *зогр.* *8* на ньже *сав. (съ приписаннымъ надъ стр.* дъ*).* *10* тъ есть *асс.* *13* иоань *м. б.* иоанъ. *14—15* ходѧшта і гл҃а *зогр. ассем. ник.* идѫща и гл҃а *остр.* *15* і *въ* бж҃іи *вязью соедин. съ ж.* *15—16* слꙑшаста *остр. ник.* оуслꙑшаста *остр.* *16—17* идета *ник. а.* идосте *асс.* идоста *остр. никол. б.* *18—19* чьто хощета *ассем.* *19* рѣста *остр. никол.* *22* придета *никол.* придосте *зогр. ассем.* придоста *остр.;* вид'ѣста *остр. ассем.* *23* оу него прѣбꙑсте *зогр. никол.* прѣбꙑста *остр. ник.* бꙑсте *асс.* *23—24* бѣ же год. *зогр. никол.* год. же бѣ ꙗко десѧтаꙗ *остр.* *24—25 безъ* братръ *зогр.*, братъ *остр.* *25* і единъ *зогр.*

слꙑшавъшюю отъ іоана. і по немь шьдъшюю. 42 **Обрѣте** сь прѣжде братра своего симона. і гл҃а емоу обрѣтомъ месиѭ. еже естъ съказаемо х҃ъ. 43 і приведе и къ іс҃ви. възърѣвъ же на нь іс҃ъ рече. тꙑ еси симонъ сн҃ъ іонинъ. тꙑ наречеши сѧ кифа еже съказаатъ сѧ петръ. ⁖ 44 **Въ** оутрѣи же день въсхотѣ іс҃ъ изити въ галилѣѭ. і обрѣте филипа. і гл҃а емоу іс҃ъ грѧди по мьнѣ. 45 бѣ же филипъ отъ видсаидꙑ отъ града аньдрѣева и петрова. 46 обрѣте филипъ натанаилѣ. і гл҃а емоу. егоже писа мосии въ законѣ и пр҃ци. обрѣтомъ іс҃а сн҃а іосифова. іже отъ назарета. 47 і гл҃а емоу натанаиль. отъ назарета можетъ ли что добро бꙑти. і гл҃а емоу филипъ

CXXXVI приди и виждь. 48 видѣ же іс҃ъ натанаилѣ грѧдѫшта къ себѣ. і гл҃а о немь. се вꙑ-истинѫ изд҃лѣнинъ въ немъже льсти нѣстъ. 49 гл҃а емоу натанаиль. како мѧ знаеши. отъвѣшта іс҃ъ и рече емоу. прѣжде даже не възгласи тебе филипъ сѫшта подъ смоковьницеѭ видѣхъ тѧ. 50 отъвѣшта натанаиль и гл҃а емоу.

Стр. 2—3 сим. бр. св. *зогр.* *3—4* обрѣтохомъ *остр. (такъ и 15—16 въ остр. и сав.).* *4* юже юсть съказаюмыи *остр.* еже естъ ськазаемъ *асс.* *9 безъ* день *остр.*; ити *ник. а.* вьнити *сав.* *11* емоу *безъ* іс҃ *асс.*; иди *сав.* *12* отъ видсаідьска гр. *зогр.*; градьца *асс.* *21* видѣвъ *остр. асс.* *22* емоу *(вм.* о немь*) зогр. асс. сав.; въ остр. на паралл. мѣст. вм.* гл҃а о немь *приписано надъ строкою:* рече. *25* отъвѣщавъ іс҃ рече *остр. ассем. (такъ и 2 на слѣд. стр.)*, отъвѣ *сав.*; и рече емоу *пропущ. въ остр. на паралл. мѣстѣ.* *27* смоковинѫ *сав. (такъ и 5 на слѣд. стран.).* *28* отъвѣща ем. н. и гл. *асс.* отъв. гл҃а *сав.*

равьви и ты еси с҃нъ б҃жии. ты еси ц҃рь і҃здраилевъ. 51 отъвѣшта і҃съ и рече емоу. зане рѣхъ ти ѣко видѣхъ тѧ подъ смоковьницеѭ вѣроуеши. больша сихъ оузьриши. 52 і г҃ла емоу амин амнъ г҃лѭ вамъ. отъ селѣ оузьрите н҃ебса ѡтврьста. і анг҃лы б҃жиѩ вьсходѧщѧ и низъходѧштѧ надъ с҃на ч҃лвскааго ⁖

II.

1 І въ третии день бракъ бъістъ въ кана галилеисцѣи. і бѣ мати і҃сва тоу. 2 зъванъ же бъістъ и і҃съ. і оученици его на бракъ. 3 і недоставъшю виноу. г҃ла мати і҃сва къ немоу. вина не имѫтъ. 4 г҃ла еи і҃съ. что естъ мьнѣ и тебѣ жено. не оу приде година моѣ. 5 г҃ла мати его слоугамъ. еже аште г҃летъ вамъ сътворите. 6 бѣ же тоу водоносъ камѣнъ шесть лежѧштъ. по очиштению июдеискоу. вьмѣстѧшть по дьвѣма ли тремъ мѣрамъ. 7 г҃ла имъ і҃съ. наплъните водоносы воды. і наплъниша ѩ до врьха. 8 и г҃ла имъ. почрьпѣте нынѣ и принесѣте ар҆хитриклинови.

Стр. 1 безъ и *передъ* ты *зогр. остр. асс.* оучителю ты *сав.; въ* бжии і *вязью соед. съ* ж; црь еси *зогр. асс. ник. а.* *4* вѣроуі *зогр.;* и больша *сав.* *6—7* небо отъврьсто *зогр. остр. ник. а.* *9* бракы быша *асс. ник.* *10* кан. галилеи *асс.;* бѣ тоу *остр.* *11* бѣ *остр. асс.* *17* бѣше же *остр.* *18—19* по оч. июд. лежашть *зогр. никол.* *21* водоносы *пропущ. зогр.* *22 безъ* ѩ *зогр. остр. асс. ник.; безъ* имъ *никол.*

і принѣсѧ. 9 ѣко же въкоуси архитриклинъ вина бывъшааго отъ воды. і не вѣдѣаше отъ кѫдоу естъ. а слоугы вѣдѣхѫ почръпъшеи водѫ. пригласи женихa архитриклинъ. 10 і гл҃а емоу. вьсѣкъ чл҃вкъ прѣжде доброе вино полагаатъ. і егда оупиѭтъ сѧ тогда тачѣе. ты же съблюде доброе вино до селѣ. 11 сътвори начѧтокъ знамениемъ ис҃ъ. въ кана галилеисцѣи. і ѣви славѫ своѭ. і вѣровашѧ во нь оученици его ⁘ к҃д ⁘ 12 По семь сънидe ис҃ъ въ каперънаоумъ. самъ и мати его. і братриѣ его. і оученици его. і тоу не мъногы дьни прѣбышѧ. 13 і близъ бѣ пасха июдеиска. і вьзиде ис҃ъ въ им҃ъ. 14 і обрѣте въ цр҃кве продаѭштѧѩ овъцѧ и волы. і голѫби. і пѣнѧжъникы сѣдѧштѧ. 15 і сътвори бичь отъ връвии. вьсѧ изгъна и-цр҃кве. овъцѧ же и волы. і тръжьникомъ расыпа пѣнѧѕы. і дъскы опровръже. 16 і продаѭштимъ голѫби рече. вьзьмѣте си отъ сѫдоу. не творите домоу отъца моего домоу коуплꙗнааго. 17 помѣнѫшѧ же оученици его. ѣко написано естъ. жалость до-

Стр. 1 они же *(вм.* і*) зогр. ассем. остр. ник.*; принесошѧ *зогр. остр.*; і ѣко *ассем.* *4* почръпъшаѩ *ассем. (какъ будто бы въ женскомъ родѣ)*; и възгласи *остр.* *6* доброе в. пръвое *ассем.* *6—7* даетъ *зогр.* подаеть *никол.* *7* тоу *(вм.* тогда*) ассем., безъ* тогда *зогр. ник. а.* *7—8* хоуждее *остр.* *9* се сътв. *всѣ прочіе*; знам. нач. *остр.* *10* к. галилеи *остр. зогр.* *11* во нь *пропущ. ассем.* *12* вънидe *ассем. остр.* *14—15* и тоу оу него многы *асс.* *15* прѣбысть *остр. зогр. ник.* *16* вънидe *остр.* *17* въ цр҃кви *асс. остр.* *17—18* волы и ов. и гол. *остр. ассем.* *19* ѣко бичь *всѣ прочіе.* *20* и вьсѧ *ассем.* и изгъна вьсѧ *остр.* *21* продаѭщиимъ *ассем.*; сьребро *ассем.* пѣнѧзѧ *зогр. ассем.* *22* испровръже *ассем. никол.* *26* писано *асс.* напсано *зогр.*

моу твоего сънѣстъ ма. 18 отъвѣща-
шѧ же июдеи и рѣшѧ емоу. кое знамени-
е ѣвлѣеши намъ ѣко си твориши. 19 ѿтъ-
вѣща исъ и рече имъ. разорите црквь
сиѭ. і трьми деньми въздвигнѭ
ѭ.

CXXXVII 20 рѣшѧ же июдеи. четырьми десѧты и ше-
стиѭ лѣтъ създана бы црікы си.
і ты ли трьми деньми въздвигнеши
ѭ. 21 онъ же глааше о цркви тѣла своего. 22 Є-
гда оубо въста отъ мрътвыхъ. по-
мѣнѫшѧ оученици его ѣко се глааше. і вѣ-
рѫ ѩсѧ кънигамъ и словеси еже рече исъ ·:· к ·:·
23 Єгда же бѣ въ имѣх· въ пасха въ праздь-
никъ. мънози вѣровашѧ въ імѧ его.
видѧще знаменіѣ его еже творѣаше. 24 са-
мъ же исъ не въдааше себе въ вѣрѫ ихъ.
імъже самъ вѣдѣаше въсѧ. 25 і ѣко не
трѣбоваааше да къто съвѣдѣтель-
ствоуоутъ о чловѣцѣ. самъ бо вѣдѣаше
что бѣаше въ чловѣцѣ ·:· а не. в чѣ ·:· з ·:· вноm ·:·

III.

1 Бѣ же чловѣкъ отъ фарисѣи. никодимъ и-
мѧ емоу. кънѧзъ июденскъ. 2 съ приде
къ немоу нощиѭ. и рече емоу равьви.
вѣмь ѣко отъ ба пришелъ еси оучитель.

Стр. 2 рекошѧ *остр.* *2—3* знамение намъ *пропущ. остр.* *5* дьнъı *зогр.*; сьзиждѫ *ассем.* *8* съзьда сѧ *ассем.* *9* то ты ли *ассем.*; дьнъı *зогр.*; сьзиждеши *асс.* *11* же *(вм.* оубо*) остр.*; въскръсе *ассем.* *12* ѣкоже *асс.* *13* ѩшѧ *зогр. остр. ассем. никол.*; словоу *ассем.* *16* ѣже *зогр.*; его знам. ѣже *никол. а.* *18* вьсе *зогр.* *21* бѣ *зогр.* ѥсть *никол. а.* *22 безъ* же *зогр.*; чл. етеръ *асс. остр.* *25* ѥси пришьлъ оуч. *остр.*

никтоже бо не можетъ знамении сихъ творити. ꙓже ты твориши. аште не бѫдетъ б҃ъ съ нимъ. 3 отъвѣща ис҃ъ и҆ рече емоу. аминъ. аминъ гл҃ѭ тебѣ. аште кто не родитъ сѧ съ выше. не можетъ видѣти ц҃срствиѣ б҃жиѣ. 4 гл҃а къ немоу никодимъ. како можетъ чл҃вкъ родити с[ѧ]ѧ старъ сы. еда можетъ въторицеѭ въ чрѣво вьлѣсти матере своеѩ и родити сѧ.
5 отъвѣшта ис҃ъ аминь аминь гл҃ѭ тебѣ. аще кто не родитъ сѧ водоѭ҃ и д҃хомь. не можетъ вьнити въ ц҃ртвие б҃жие́. 6 рожденꙑ отъ плъти плъть естъ. і҆ рожденꙑ отъ д҃ха д҃хъ естъ. 7 не диви сѧ ꙓко рѣхъ ти. подобаатъ вамъ родити сѧ съ выше. 8 доухъ идеже хоштетъ доушетъ. і гл҃а҃ его слꙑшиши. нъ не вѣси отъ кѫдоу придетъ и камо идетъ. тако естъ вьсѣкъ рожденꙑ отъ д҃ха. 9 отъвѣшта никодимъ и рече емоу. како могѫтъ си бꙑти. 10 отъвѣща ис҃ъ и рече емоу. ты еси оучитель. і҃лвъ. и сихъ ли не вѣси. 11 аминь аминь гл҃ѭ тебѣ. ꙓко еже вѣмь гл҃мь. і еже видѣхомъ съвѣдѣтельствоуемъ. і съвѣдѣтелъства нашего не приемлете.

Стр. 1—2 знам. с. не мож. твор. *ассем.* *2* сътвориши *зогр.* *3* отъвѣщавъ *асс. остр.* *8 въ* сла *почеркъ первою* ѧ *не удался.* *9* ѫтробѫ *зогр. остр.* *9—10* вълѣсти въ чр. *ассем.* *14—15* рожденоѥ бо *остр., такъ ассем. никол. только безъ* бо; *зогр. въ 14* рожденъ *(гдѣ* ъ *можетъ быть въ значеніи* о*), въ 15* рождено. *15* чюди *зогр.* *17* ꙗдеже *ассем.* *18* дъшетъ *ассем. остр.* тоу дыш. *никол. а.* *19* кѫдѣ *ассем.*; ходить *остр.* приходитъ *ассем. зогр.* *20* всѣко рожденое *ассем., безъ* вьсѣкъ *зогр.* *25* ꙗже *остр.* ѣкоже *ассем. никол. а.* *27* никтоже не приемлетъ *ассем. никол.*

12 аште земъна рѣхъ вамъ и не вѣроуоуте. како аште рекѫ вамъ нб҃сна вѣроуоуте. 13 і никтоже възиде нб҃о. тъкмо съшедъı сн҃бсе. сн҃ чл҃къı съı нн҃бсе. 14 і ѣкоже моси възнесе змиѭ въ поустъıни. тако подобаатъ сѧ възнести съıноу чл҃вскоумоу. 15 да вьсѣкъ вѣроуѩи во нь не погъıбнетъ. нъ иматъ живота вѣчънааго ⁖ кц ⁖ 16 Тако бо бъ҃ вьзлюби мира. ѣко сн҃а своего иночѧдааго дастъ. да вь[сѣ]сѣкъ вѣроуѩи на нь не погъıбнетъ. нъı-иматъ живота вѣчънааго. 17 не посъла бо бъ҃ сн҃а своего вь миръ да содитъ мироу. нъ да

CXXXVIII съпасетъ сѧ миръ имъ. 18 вѣроуѩи во нь не бѫдетъ осѫжденъ. а не вѣроуѩи юже осѫжденъ естъ. ѣко не вѣрова въ імѧ иночѧдааго сн҃а бж҃иѣ. 19 сь естъ сѫдъ приде бо свѣтъ въ миръ. і възлюбишѧ чл҃вци паче тьмѫ неже свѣтъ. бѣшѧ бо ихъ дѣла зъла. 20 вьсѣкъ бо дѣлаѩи зъла. ненавидитъ свѣта. і не приходитъ къ свѣтоу. да не о(бли)чѧтъ сѧ дѣла его. ѣко зъла сѫтъ. 21 а творѧи истинѫ грѧдетъ къ свѣтоу. да аватъ сѧ дѣла его ѣко о б҃ѕѣ сѫтъ съдѣлана ⁖ к҃ ⁖ з҃ ⁖

Стр. 1 рѣхомъ *асс.* *3* вьзидетъ *сав.;* на нб҃о *всѣ проч.*, не вьз. н. н. *ник.* *4* небеси *ассем.* *5* змиı *сав.;* вь поустыноу *ник.* *6* сѧ *прип. надъ строкою.* *8—9* животъ вѣчьнъı *ассем. сав. никол. (такъ и 12—13).* *10* вьсь мирь *ник.;* ѥдиночѧдааго *остр. сав.* възлюбленааго *асс.* *11* далъ еси вь миръ *сав.* даль ѥсть вь вьсь мирь *ник.;* въ нѥго *остр.* въ нь *асс. сав.* *14* содитъ *такъ въ подл.* *15* ѥго ради *(вм.* имъ*) остр.* сего ради *асс.* имь вьсь миръ *ник.* *16* и не вѣр. *асс. ник.* *18* ѥдиночѧд. *остр. ник.* сн҃а бж҃иѣ иноч. *асс.;* се же ѥсть *остр.* *19* ѣко свѣтъ приде *ассем. остр. ник.* *23 буквы бли надъ строкою приписаны поздн. глагол. почеркомъ.* *24 безъ* ѣко зъла сѫтъ *остр. (ихъ нѣтъ въ лучш. греч. т.).*

22 По сихъ приде іс҃ъ і оученици его въ юденскжѭ землѭ. і тоу живѣаше съ ними и кръштааше. 23 бѣ же иоанъ кръстѧ вь еннонѣ. близъ салимови. ѣко воды мъногы бѣахж тоу. і прихождаахж и кръштаахж сѧ. 24 не оу бо бѣ въсажденъ въ темьницж иоанъ ⁘ 25 Быстъ же сътѧѕание отъ оучени[ни]къ иоановъ. съ іюдеи. о очиштении. 26 і придж къ иоаноу и рѣшѧ емоу равьви. іже бѣ съ тобоѭ об онъ полъ иорьдана. емоуже ты съвѣдѣтельствова. се сь кръштаатъ и вьси грѧджтъ къ немоу. 27 отъвѣщ҄а иоанъ и рече. не мо(же)тъ чл҃къ принимати ничесоже. аще н(е) бждетъ емоу дано сн҃бсе. 28 вы сами мьнѣ съвѣдѣтельствоуоуте. ѣко рѣхъ нѣсмь азъ х҃ъ. нъ посъланъ есмъ прѣдъ нимь ⁘

29 імѣѩи невѣстж женихъ естъ. а дроугъ жениховъ стоѩ и послоушаѩ его. радостиѭ радоуоутъ сѧ за гласъ жениховъ. си оубо радость моѣ исплъни сѧ. 30 оному подобаатъ расти а мьнѣ мьнити сѧ. 31 грѧды съ выше надъ вьсѣми естъ. сы отъ землѧ отъ землѧ естъ. и отъ землѧ г҃летъ. грѧдыи съ

Стр. 1 по сихъ же *ник.;* въниде *ассем. остр.* *1—2* въ землѭ юд. *асс.* *2—3* съ ними *въ остр. пропущ.* *4* близъ Салима *всѣ прочіе.* *9* придошѧ *остр.* *11* на ономъ полоу *ассем.* *12* послоушьствова *ассем.;* сь оубо *асс.* сс тъ *остр.* *13—14* отъвѣщавъ *ассем.* *14* же *въ* можетъ *поздн. надстр. прип.* *15* приемати *асс.; вм.* не *въ подл. только* н *надъ строкою.* *15—16* нѣстъ дано емоу *асс.* *16—17* съвѣдѣтельствовасте *остр.* *18* ѣко посъланъ *ассем.* *21* послоушаеть *никол.* *22* радоуеи се *никол. а.* *24* низити *ассем.* *26* иже отъ землѩ *остр.* и сы отъ землѧ *асс.* *27* грѩдыи от *ассем.*

нб҃се надъ вьсѣми естъ. 32 і еже видѣ
и слъıша се съвѣдѣтельствоуоутъ.
і съвѣдѣтельствиѣ его никтоже не при-
емлетъ. 33 Принмъıи его съвѣдѣте-
льство запечатьлѣ. ѣко б҃ъ исти[не]-
ненъ естъ ⁘ к҃ ⁘ 34 Єгоже бо посъла б҃ъ гл҃ъı
бж҃иѩ гл҃тъ. не въ мѣрѫ бо б҃ъ дастъ д҃ха.
35 от҃цъ любитъ сн҃а. и вьсѣ дастъ въ рѫ-
цѣ его. 36 вѣроуѩи въ сн҃а иматъ животъ
вѣчьнъı. а иже не вѣроуоутъ въ сн҃а не
оузьритъ живота. нъ гнѣвъ бж҃іи прѣ-
бъıваатъ на немь.

IV.

1 Єгда же оувѣдѣ
г҃ъ ѣко оуслъıшашѧ фарисѣи. ѣко ис҃ъ
мъножаишѧ оученикъı творитъ. і
кръштаатъ неже иоанъ. 2 а ис҃ъ самъ
не кръштааше нъ оученици его. 3 оста-
ви июдеѭ. и иде пакъı въ галилеѭ.
4 достоѣаше же емоу проити сквозѣ са-
мариѭ ⁘ 5 Приде же ис҃ъ въ градъ.
самарьскъ. нарицаемъı сѵхарь.
іскрь вьси ѩже дастъ иѣковъ иоси-
фоу сн҃оу своемоу. 6 бѣ же тоу стоуде-
CXXXIX нецъ иѣковль. іс҃ же троуждъ сѧ отъ пѫ-
ти. сѣдѣаше тако на стоуденьци. годи-
на бѣ ѣко шестаа. 7 приде жена отъ сама-

Стр. *1* і *передъ* еже *въ остр. пропущено.* *2* послоушьствоуетъ *ассем.* *4* приемъı емоу *ассем.* *7* даетъ *никол.* *12* оуслъıша *(вм.* оувѣдѣ*) зогр.* разоумѣ *ник. а.* *15* а *зогр. пропущ.* *16—17* оставивь *никол. а.* *18* і дост. *зогр.* *19* вънидe *асс.; безъ* ис҃ъ *зогр. ник.* *20* самареискъ *остр. асс.* *21* близъ *остр.* *22—23* кладазь *зогр.* *23—24* с поути *ник.* *24* кладази *зогр.* *24—25* часъ-шестъı *зогр.* година же *асс. остр.* *25* и приде *асс. ник.*

риѩ почрѣтъ водꙑ. гл҃а исъ҃ даждъ ми пити. 8 ѹченици бо его ошъли бѣахѫ въ градъ. да брашъна коупѧтъ. 9 гл҃а же емоу жена самарѣнꙑни. како тꙑ июдеи сꙑ отъ мене пити просиши. женꙑ самарѣнꙑнѧ сѫштѧ. не прикасаѭтъ бо сѧ июдеи самарѣнехъ. 10 отъвѣшта исъ҃ и рече еи. аште би вѣдѣла даръ бж҃ии. і кто естъ гл҃аи ти даждь ми пити. тꙑ би просила оу него и далъ ти би водѫ живѫ. 11 гл҃а емоу жена г҃и ни почръпала имаши. и стоуденецъ естъ глѫбокъ. отъ кѫдѫ оубо имаши водѫ живѫ. 12 еда тꙑ болеи еси отъца нашего иѣкова. іже дастъ намъ стоуденецъ сь. і тъ из него питъ и с҃нве его и скоти его. 13 отъвѣшта исъ҃ и рече еи. вьсѣкъ пиѩи отъ водꙑ сеѩ вьжѧждетъ сѧ пакꙑ. 14 а иже пиетъ отъ водꙑ ѭже азъ дамь емоу. не вьждѧдаатъ сѧ въ вѣкъ. нъ вода ѭже азъ дамь емоу. бѫдетъ въ немь источьникъ водꙑ. въходѧщѩ въ животъ вѣчънꙑ. 15 гл҃а къ немоу жена. г҃и даждь ми сиѭ водѫ. да ни жаждѫ ни прихождѫ сѣмо почръпатъ. 16 гл҃а еи ис҃. іди призови мѫжь

Стр. 1 почръпать *ассем.*; гл҃а еи ис҃ *зогр. ассем. остр. никол.* *3* брашьно *остр.* *5* прос. оу мене пити *ассем.* *7—8* ѡтвѣштавь *никол. а. (такъ и 17 никол. а. ассем.).* *8, 10 и 11* бы *остр.* *12* почръпальника *всѣ прочіе;* кладаѕь *зогр. (такъ и 15—16).* *12—13* глѫб. кстъ *остр.* *13* кѫдѣ *асс.* *16 безъ* сь *зогр.;* пи *остр.* *18—19* въждѩждетъ *зогр. асс.* *20—21* імать въждадати *всѣ проч.* *23* въслѣплѩщаѩ *ассем. никол. а. (ошибочно зогр.* вьслѣплѩштѫѩ*),* истѣкаѩщаѩ *остр.* текоуштее *никол. б.* *27* и пригласи *асс. (зогр. никол. то же, но безъ* и*).* *27 и 1 на слѣд. стран.* мѫжа своего *ассем. зогр. никол.*

твои. і приди сѣмо. 17 отъвѣшта жена и рече емоу. не имамъ мѫжа. г҃ла еи іс҃ъ. добрѣ рече ѣко мѫжа не имамъ. 18 пѧть бо мѫжь имѣла еси. і нынѣ егоже имаши нѣстъ ти мѫжъ. се въ істинѫ рече. 19 г҃ла емоу жена. г҃и виждѫ ѣко пр҃къ еси ты. 20 отъци наши въ горѣ сеи поклонишѧ сѧ. і вы г҃лте ѣко въ ем҃ѣ естъ мѣсто ідеже кланѣти сѧ подобаатъ. 21 г҃ла еи іс҃. жено вѣрѫ ими ми ѣко грѧдетъ година. егда ни въ горѣ сеи ни въ им҃ѣхъ поклоните сѧ от҃цю. 22 вы кланѣате сѧ егоже не вѣсте. мы же кланѣемъ сѧ еже вѣмъ. ѣко сп҃сние отъ июдеи естъ. 23 нъ грѧдетъ година и нынѣ естъ. егда истиньни поклоньници поклонѧтъ сѧ от҃цю. д҃хомь и истиноѭ. ібо отцъ тацѣхъ иштетъ покланѣѭштихъ сѧ емоу. 24 д҃хъ естъ б҃ъ. і иже кланѣатъ сѧ емоу д҃хмь и истиноѭ достоитъ кланѣти сѧ. 25 г҃ла емоу жена. вѣмь ѣко месиѣ придетъ рекомы х҃ъ. егда тъ придетъ вьзвѣститъ намъ вьсѣ. 26 г҃ла еи іс҃. азъ есмъ г҃лѧи съ тобоѭ. 27 і тъгдажде придѫ оученици его. і чоуждаахѫ сѧ ѣко съ женоѭ г҃лаше. і никтоже не рече чесо иштеши. іли что г҃леши съ неѭ. 28 остави же водоносъ свои жена. і иде въ градъ.

Стр. 4 иже (*вм.* егоже) *ник. а.* *7* покл. въ гор. с. *асс.* *9* под. клан. *ник. а.* *10* идеть *остр.;* часъ *зогр.* *12* иже *остр.* *13* мы *безъ* же *остр.;* егоже *асс. ник. б.* *14* придеть *остр.* *16 пробѣлъ въ строкѣ произошелъ отъ выскобл. одною или нѣск. словъ.* *18* кланѣѭштихъ *зогр. ник.* *19* д҃хъ бо *зогр.;* и иже *асс.* *22* глаголемыи *асс.* нарицаемы *остр.;* и егда *асс.* *24* тогда же *остр.* *25* придошѧ *остр.* *26* рече емоу *остр.* *27* съ нимъ *описка въ асс.*

CXL і гл҃а чл҃кмъ. 29 придѣте и видите чл҃ка. іже рече ми вьсѣ елико сътворихъ. еда тъ естъ х҃ъ. 30 ізидѫ же из града и градѣахѫ къ немоу. 31 междю же симъ молѣахѫ и оученици его. гл҃ѭще равьви ѣждь. 32 онъ же рече къ нимъ. азъ брашъно имамъ ѣсти егоже вы не вѣсте. 33 гл҃ахѫ же оученици къ себѣ. еда кто принесе емоу ѣсти. 34 гл҃а имъ іс҃ъ. мое брашъно естъ да творѭ волѭ посълавъшаго мѧ. і съвръшѫ дѣла его. 35 не вы ли гл҃ете ѣко еште четыре мѣсѧци сѫтъ. і жѧтва придетъ. се гл҃ѭ вамъ. възведѣте очи ваши и видите нивы. ѣко плавы сѫтъ къ жѧтвѣ юже. 36 і жьнаи мъздѫ приемлетъ. і събираѭи плодъ въ животъ вѣчъны. да и сѣѭи вькоупѣ радоуоутъ сѧ и жьнаи. 37 о семь бо естъ слово истовое. ѣко инъ естъ сѣѭи. і инъ естъ жьнаи. 38 азъ посълахъ вы жѧтъ. ідеже вы не троудисте сѧ. іни троудиша сѧ и вы въ троуды ихъ вьнидете. 39 отъ града же того мъноѕи вѣроваша вь него. отъ самарѣнъ. за слово женѣ съвѣдѣтельствоуѭшти. ѣко рече ми вьсѣ елико сътворихъ. 40 егда же придѫ самарѣне къ немоу. молѣахѫ и да би

Стр. 1 безъ и *остр. ассем.* *3* придоша же *остр. (такъ и 27).* *3—4* идѣахѫ *остр.* *6* имъ *остр. никол. а.* *9* и гл҃а *никол. а.* *10* сътворѫ *остр.* *15 безъ* оуже *никол. а.* *16* прииметь *остр.* *16—17* і събираетъ плодъ животъны *зогр.* сьбираетъ *ассем.* сьбираѭть *никол. а.* *17* плоды *никол.; да безъ* и *всѣ прочіе.* *19* истиньное *всѣ прочіе*, сл. е. ист. *зогр. никол. ассем.* *20* азъ же *всѣ прочіе.* *20—21* вы посълахъ *ассем.* *23* троудъ *зогр. ассем.;* вънидосте *остр. никол. б.* *27—28* къ нѥмоу самар. *остр. зогр. ассем. никол. а.* *28* ѥго да бы *остр.*

прѣбылъ оу нихъ. і прѣбыстъ тоу дъва дьни. 41 і мъного паче вѣровашѧ за слово его. 42 женѣ же гл҃хѫ. ѣко юже не за твоѭ бесѣдѫ вѣроуемъ. сами бо слышахомъ и вѣмъ. ѣко сь естъ въ істинѫ сп҃съ мира х҃ъ ⁘ к҃ ⁘ 43 По дъвою же дьноу изиде отъ тѫдоу. и іде въ галилеѭ. 44 самъ бо ис҃ъ съвѣдѣтельствова ѣко пр҃къ въ своемь отъчьствии не иматъ чьсти. 45 егда же приде въ галилѣѭ. приѩсѧ и галилѣане. вьсѣ видѣвъше елико сътвори въ ілм҃ѣхъ. въ праздьникъ. і ти бо придѫ въ праздьникъ. 46 приде же пакы ис҃ въ кана га(ли)лѣѭ. идеже сътвори отъ воды вино ⁘ ⁘ з҃ ⁘ Бѣ же етеръ цс҃ръ мѫжъ. егоже сн҃ъ болѣаше въ капернаоумѣ. 47 сь слышавъ ѣко ис҃ приде отъ июдеѩ въ галилѣѭ. иде къ немоу и молѣаше и. да сънидетъ и ісцѣлитъ сн҃а его. бѣ бо оумираѩ. 48 рече же къ немоу ис҃ъ. аште знамении и чюдесъ не видите. не имате вѣры ѩти. 49 гл҃а къ немоу цс҃ръ мѫжъ. г҃и съниди прѣжде даже не оумьретъ отрочѧ мое. 50 гл҃а къ немоу ис҃ъ иди сн҃ъ твои живъ естъ і вѣрѫ емъ чл҃вкъ словеси еже рече емоу ис҃ (и)дѣаше. 51 абие же съходѧщю емоу. се раби его сърѣтѫ и гл҃ѭще. ѣко сн҃ъ

Стр. 2 мноѕи *ассем. остр.* 3 же *пропущ. въ зогр.* 6 всего мира *ассем.* съпасъ мироу *остр.* 9—10 чьсти не иматъ *ник.* 11 приѩша *зогр. никол.* 14 ис҃ *пропущ. зогр.*; (ли) *пропущ. въ подл.* 16 нѣкыи *остр.* 17 *безъ* сь *остр.*; *въ подл.* ь *въ* сь *передѣл. изъ* ъ. 19 и иде *остр.* 20 исцѣлитъ сынъ *остр.*; хотѣаше бо оумрѣти *остр. ник.* 21 рече ис. къ н҃емоу *остр.* 23 цесаревъ *остр.* 25 *въ* естъ, т *надъ строкою.* 26 имъ *остр.*; словеси чловѣкъ *ассем.* 27 и *въ* идѣаше *прибавл. позже надъ строк.*; и идѣше и абие *остр.* 28 сърѣтоша *остр. ассем.*

ти живъ естъ. 52 въпраша же годинъı отъ нихъ. въ кѫѭ соулѣе емоу бъı

CXLI рѣшѧ же емоу ѣко вьчера въ годинѫ седмѫѭ остави и огн҃ь. 53 разоумѣ же [о]оц҃ъ. ѣко та бѣ година вь нюже рече емоу ис҃ ѣко сн҃ъ твои живъ естъ. и вѣрова самъ и весь домъ его. 54 се пакъı въторое чюдо сътвори ис҃ъ пришедъ отъ иудеѩ въ галилѣѭ ⁘ к ⁘

V.

1 По сихъ же бѣ праздьникъ иудеискъ. и възиде ис҃ въ ероусалимъ. 2 естъ же къ ерсм҃ѣхъ на овьчи кѫпѣли. ѣже нарицаатъ сѧ евреискъı витезда. пѧть притворъ имѫшти. 3 въ тѣхъ лежааше мъножьство болѧштиихъ. слѣпъ хромъ. соухъ. чаѭщиихъ движениѣ водѣ. 4 анѣл бо гн҃ь на вьсѣ лѣта съхождааше въ кѫпѣль. и възмѫштааше водѫ. и иже прѣвѣе въ лаждааше по възмѫштении водъı. съдравъ бъıвааше. ѣцѣмъ же недѫгомъ одръжимъ бъıвааше.

Стр. 1 твои *(вм.* ти*) зогр. ник. остр.*; въпрашааше *вст проч.;* часа *зогр.* винъı *асс.* *2* которъı *зогр.* въ къıи часъ *остр.* въ кѫѭ годинѫ *асс.* *3—4* часъ седмъı *зогр.* *4* разоумѣвъ *остр.* *5* оц҃ь его *ассем.;* часъ въ н҃ьже *зогр.* *6* ж. е. с. тв. *ассем.* *7* домъ его вьсь *ассем. остр.* *8* вьторицеѭ *ассем.;* знамениѥ *остр.* *10—11* вънидe *остр. ассем.* *13* ѳезда *зогр.* *17* въ водѣ *ассем.* *17—18* на всѣко врѣмѧ *ассем.* *18* мъıѣше сѧ въ кѫпѣли *зогр. ассем. остр. никол. а. (такое же разночтенiе въ греч. текстахъ).* *19* *послѣ* водѫ *прибавл.* и охождааше *ассем.;* прѣжде *ассем.* *21—22* ѣцѣмъ *до* бъıвааше *пропущ. зогр. ассем.*

5 Бѣ же тоу единъ чл҃вкъ. ѣ҃. і осмь лѣтъ имꙑ въ недѫѕѣ своемь. 6 сего видѣвъ ис҃ лежѧшта. і разоумѣвъ. ѣко мънога лѣта ѭже имѣаше. гл҃а емоу хоштеши ли цѣлъ бꙑти. 7 отъвѣща емоу недѫжънꙑ. еи г҃и чл҃ка же не имамъ. да егда възмѫтитъ сѧ вода. въвръжетъ мѧ въ кѫпѣль. егда же прихождѫ азъ. інъ прѣжде мене вълазитъ. 8 гл҃а емоу ис҃: въстани възъми одръ твои. і иди въ домъ свои. 9 і абье цѣлъ бꙑстъ чл҃къ. і вьзѧтъ одръ свои. и хождааше бѣ: же собота въ тъ дьнь. 10 гл҃ахѫ же июдеи исцѣлѣвъшюоумоу. собота естъ и не достоитъ тебѣ вьзѧти одра твоего. 11 онъ же отъвѣшта имъ. іже мѧ сътвори цѣла тъ мънѣ рече. вьзьми одръ твои и ходи. 12 въпросишѧ же и кърто естъ чк҃ъ рекꙑ тебѣ. вьзьми одръ твои и ходи. 13 ісцѣлѣвꙑ же не вѣдѣаше кто естъ. іс҃ бо оуклони сѧ народоу сѫштю на мѣстѣ. 14 по томь же обрѣте и ис҃. въ ц҃ркве. і рече емоу. се цѣлъ бꙑст к томоу не съгрѣшаи. да не горе что бѫдетъ. 15 іде же чл҃вкъ и повѣ(дѣ) июдеомъ. ѣко ис҃. естъ иже и сътвори цѣла ⁘ к҃ ⁘
16 І сего ради гонѣахѫ июдеи ис҃а. и иска[ахѫ]

Стр. 1 етеръ *зогр. ассем. никол.* *3* лежаща *пропущ. остр.* *4* ѭже *вм. правильнаго* юже *или* оуже, *какъ остр.* *5* живъ *(вм.* цѣлъ*) зогр.* *7* еи *пропущ. остр.;* же *пропущ. зогр. остр.* *10* сълазить *ник. а.* *11* въст. и въз. *ассем.* *13* възѧ *остр.* *14, 15—16* сѫб. *всѣ проч.* *23 безъ* и *зогр.;* ис҃. обр. и *остр.* *24* църкъви *остр.;* еси *(вм.* быст*) всѣ прочіе; въ* быст *въ подл.* т *надъ* с. *25* ти чьто *ассем. остр. ник.* *26* дѣ *въ* повѣдѣ *надстрочн. прип. поздн. глагол. почеркомъ;* повѣда *остр. асс. ник.* *27* мѧ *(вм.* и*) остр. зогр. асс.* *28* ис҃. июд. *зогр.*

ахѫ его оубити. зане си творѣаше въ соботѫ. 17 іс҃ же отъвѣштаваше имъ ⁘ Отц҃ъ мои до селѣ дѣлаатъ. и азъ дѣлаѭ. 18 сего же ради искаахѫ паче июдеи его оубити. ѣко не тъкмо разарѣаше соботѫ. нъ і оц҃а своего гл҃аше б҃а. [ра] равенъ сѧ творѧ бо҃у. 19 отъвѣшта же ис҃ъ и рече имъ. аминь амин гл҃ѭ вамъ. не можетъ сн҃ъ о себѣ творити ничесоже. аште не еже видитъ отц҃а тв[р]орѧща.

CXLII ѣже бо онъ творитъ. си и сн҃ъ такожде. творитъ. 20 отц҃ (б)о любитъ сн҃а. и вьсѣ показаатъ емоу ѣже самъ творитъ. і большаа сихъ покажетъ емоу дѣла. да вы чюдите сѧ. 21 ѣко бо оц҃ъ вьскрѣшаатъ мрътвыѩ и живитъ. тако и сн҃ъ ѩже хоштетъ живитъ. 22 отц҃ъ бо не сѫдитъ никомоуже. нъ сѫдъ весь дастъ сн҃ови. 23 да вьси чтѫтъ сн҃а ѣкоже чтѫтъ отц҃а. і иже не чтетъ сн҃а не чьтетъ отц҃а. посълавъшааго и. 24 Аминь аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко слоушаѩи словесе моего. и вѣрѫ емлѧ посълавъшюмоу мѧ. імать живота вѣчьнааго. і на сѫдъ не придетъ. нъ прѣидетъ отъ съмръти въ животъ.

Стр. 3 ц *въ* отцъ *надъ стр. напис. между* т *и* ъ. *4—5* паче иск. его июд. оуб. *зогр. остр. ник., асс. то же только* оуб. и. *9—10* тв. о. с. нич. *зогр. остр. ник.* тв. сынъ о с. нич. *асс.* *13* оц҃ь бо вс҃ь, *въ нашемъ же т. б. передъ* о *выскоблено должно быть по недосмотру вм. стоявшаго послѣ* о *лишняго* б, *которое тоже выскоблено.* *13—14* вьсе *остр.* *14* покажетъ *зогр.* *15* показаетъ *асс. остр.* *18* егоже *(вм.* ѩже*) зогр.;* живити *асс.* *21 безъ* і *зогр. асс. остр.* *22* іже і посъла *зогр. ассем. ник.* иже п. кго *остр.* *25—26* животъ вѣчьны *асс. ник.*

25 аминь амин гл҃ѭ вамъ. ѣко градетъ година и нынѣ естъ. егда мрътвии оуслышатъ гл҃съ с҃на б҃жиѣ. і оуслышавъшеи оживѫтъ. 26 ѣкоже бо от҃ць живота иматъ вь себѣ. тако дастъ и с҃нови живота имѣти вь себѣ. 27 и областъ дастъ емоу и сѫдъ творити. ѣко с҃нъ ч҃лвскы естъ. 28 не дивите сѧ семоу. ѣко градетъ година. вь нюже вьси сѫштеи въ гробѣхъ. оуслышатъ гл҃съ с҃на б҃жиѣ. 29 и изидѫтъ сътворьшеи благаа въ вьскрѣшение животоу. а сътворьшеи зълаа въ вьскрѣшение сѫдоу. 30 не могѫ азъ о себѣ творити ничесоже. ѣкоже слышѫ сѫждѫ. и сѫдь мои правьденъ естъ. ѣко не иштѫ волѧ моеѩ. нъ волѭ посълавъшааго мѧ отц҃а ⁘ к҃. 31 аште азъ съвѣдѣтельствоуѭ о мьнѣ. съвѣдѣтельство мое нѣстъ истинъно. 32 инъ естъ съвѣдѣтельствоуѩи о мьнѣ. і вѣмь ѣко истиньно естъ съвѣдѣтельство еже съвѣдѣтельствоутъ о мънѣ. 33 вы посъласте къ ио[о]аноу. і съвѣдѣтельствова о истинѣ. 34 азъ же не отъ ч҃лка съвѣдѣтельства приемлѭ. нъ си гл҃ѭ да вы сп҃сни бѫдете. 35 онъ бѣ свѣ-

Стр. 4 слышавъше *остр.* *5 и 6* животъ *зогр. ассем. ник., остр. только на второмъ мѣстѣ.* *8 безъ* и *ассем.;* сѫды *зогр.* *10* часъ въ ньже *зогр.* *10—11* сѫщиі *асс.* въходаштеі *зогр.* *12* кго *(вм.* с҃на б҃жиѣ*) остр.* *12—13* створьшии *остр.* *14* сътворьшии *остр.* *15* оу *въ* сѫдоу *передѣлано изъ* а. *16* ıако с. и с. *остр.* *21—22* иже съвѣдѣтельствоуетъ *асс.* *24* кго кже *остр.;* и вы *ассем.;* съвѣдѣтельствоутъ *исправлено изъ* св—твова, *но первою же рукою* *26* ч҃лвкъ *остр. асс. ник.* *27* съвѣдѣтельство *остр.*

тильникъ горѧ и свьтѧ. въ(ı) же хотѣ-
сте въздрадовати сѧ въ годинѫ
свьтѣниѣ его. 36 азъ же имамъ съвѣ-
дѣтельство боле иоанова. дѣла бо
ѣже дастъ мънѣ о҃тцъ да съвръшѫ
ѣ. та дѣла ѣже творѭ. съвѣдѣтелъ-
ствоуѭтъ о мьнѣ. ѣко отецъ мѧ по-
съла. 37 и посълавꙑ мѧ о҃тцъ. тъ съ-
вѣдѣтельствова о мьнѣ. ни гласа
его никъдеже слꙑшасте. ни видѣ-
ниѣ его видѣсте. 38 ı словесе его не и-
мате прѣбꙑваѭшта въ васъ.
зане егоже тъ посъла семоу вꙑ
вѣрꙑ не емлете. 39 ıсп[с]ꙑта-
CXLIII ıте кънигꙑ ѣко вꙑ мъните въ нихъ
ıмѣти животъ вѣчънꙑ. ı тъи сѫ-
тъ съвѣдѣтельствоуѭшта о мьнѣ.
40 ı не хощете прити къ мьнѣ. да животъ
имате. 41 славꙑ отъ ч҃лкъ не приемлѭ
42 нъ разоумѣѭ вꙑ ѣко лѭбьве б҃жиѧ не и-
мате вь себѣ. 43 азъ придъ въ ıмѧ о҃тца
моего и не приемлете мене. аште инъ
придетъ въ ı(мѧ) свое того приемлете.
44 како вꙑ можете вѣровати славѫ
дроугъ отъ дроуга приемлѭште. ı

Стр. 1 ѧ *въ* горѧ *для передачи особаго почерка глаг. буквы* ѥ *(съ хвостикомъ, опускающимся съ выпуклости);* свѣтѧ *остр. ассем.;* ı *въ* вы *прип. надъ строкою.* *2* часъ *зогр.* *4—5 слова* бо ѣже д. м. от. д. *пропущ. въ ассем.* *5—6* та съвьршаѭ *остр.* съвръшаѭ *(безъ* та*) ассем.* *6* азъ творѭ ѣже *ассем.* *8* и тъ *асс.* *8—9* съвѣдѣтеїльствоуетъ *зогр.* *10* никтоже слышитъ *ассем.* *15* вь нихъ мьните *зогр.* и ѣко вы мьн. им. в. н. *ассем.* *16* живота вѣчьнааго *остр.;* ъ *въ* тъи *надъ строк.* *18* живота *остр. ассем.* *20* разоумѣхъ *всѣ прочіе.* *20—21* бож. люб. *ассем.* л. въ себѣ б҃жиѧ *остр.* *21* придохъ *остр.* *23 въ* ıмѧ *буквы* мѧ *надъ строкою,* м *въ видѣ кирилловской буквы;* того вы *никол.* того пр. вы *ассем.*

славъі ѣже отъ єдинааго б҃а не ищете. 45 не мьните ѣко азъ на въі рекѫ къ отъцоу. єстъ иже на въі гл҃тъ моси. на негоже въі оупъвасте. 46 аште бо бисте вѣрѫ имали мосеови. вѣрѫ бисте ꙗли и мьнѣ. о мьнѣ бо тъ писа. 47 аще ли того кънигамъ вѣръі не ємлете. како моимъ гл҃мъ вѣрѫ є̈мете.

VI.

1 по сихъ иде ис҃ъ на онъ полъ морѣ галилѣꙗ таверьѣдъскъі. 2 и по немь идѣаше народъ мъногъ. ѣко видѣахѫ знаменинѣ ѣже творѣше на недѫжънъіхъ ⁘ к҃ ⁘ 3 възиде же на горѫ ис҃. і тоу сѣдѣаше съ оученикъі своими. 4 бѣ же близъ пасха праздьникъ иоудеискъ ⁘ 5 Възведъ же очи ис҃ видѣвъ ѣко мъногъ народъ грѧдетъ къ немоу. гл҃а къ филипоу. чимь коупимъ хлѣбъі да ѣдѧтъ сии. 6 се же гл҃аше искоушаꙗ и. самъ бо вѣдѣше что хотѧ сътворити. 7 отъвѣшта емоу филипъ. дъвѣма сътома пѣназъ хлѣбъ не довьлѧтъ имъ.

Стр. 1 іночадааго с҃на бж҃иѣ *ассем. зогр.* единоч. сына бж҃иѣ *остр. никол.* *3* речеть *зогр. никол.* иже гл҃и на вы *остр.* *4* на ньже *никол.;* оупъваете *зогр.* *4—5* бысте *остр.* *5* вѣровали *никол.* *5—6* вѣрѫ ꙗли бысте *остр.* имѣли *(вм.* ꙗли*) ассем.* *6* с̓па *(вм.* п̓са*) зогр.* сьписа *ассем.* *7* и того *асс.* *8 въ подл.* емете *съ надпис.* и. *8—9* и по семь *остр.* *9—10* морѣ тивериадьска *зогр. и всѣ проч.* *14 безъ* же *зогр.* *16* видѣ *зогр.* и видѣвъ *остр. ассем. никол.* *17* идеть *остр.* *20* хотѣаше *ассем.* хоштеть *никол.* *(зогр. ошибка* хотать*).* *22* сърeбрьникъ *остр.;* хлѣби *остр. никол. а.;* довьлѣѭть *остр. никол. а.* довълетъ *ассем.* довьлатъ *зогр.*

да къжьдо ихъ мало чъто прииметъ. 8 гл҃а емоу единъ отъ о(у)ченикъ его. аньдрѣа братръ симона петра. 9 естъ отрочиштъ сьде единъ. іже иматъ пѧть хлѣбъ ıачьнъ. і дьвѣ рыбѣ. нъ си чъ(то) сѫтъ вь се(ли)ко. 10 рече же ис҃ сътворите чловкы възлешти. бѣ же трѣва мънога на мѣстѣ. възлеже оубо мѫжъ числомъ. ѣко пѧть тысѫштъ. 11 приѩтъ же хлѣбъ ис҃. и хвалѫ въздавъ. подастъ оученикомъ. а оученици възлежѧштимъ. такожде и отъ рыбоу. елико хотѣахѫ. 12 і ѣко насытишѧ сѧ. гл҃а оученикомъ своимъ. съберѣте избытъкы оукроухъ. да не погыблетъ ничътоже. 13 събърашѧ же и испльнишѧ дъва на десѧте коша оукроухъ. отъ пѧти хлѣбъ ıачьныхъ. іже избышѧ ѣдъшеимъ ⁘ 14 Чл҃вци же видѣвъше знамение. еже сътвори ис҃. гл҃аахѫ ѣко сь естъ въ істинѫ пр҃къ. грѧдъıи вь весь миръ ⁘ к҃. 15 іс҃ же разоумѣвъ ѣко хотѧтъ прити да въсхытѧтъ і и сътворѧтъ цс҃рѣ. отиде пакы въ горѫ тъ единъ. 16 і ѣко поздѣ бъıстъ. сънидѫ оученици его на море. 17 і

Стр. 1 кожьдо *зогр. ассем.*; ихъ *пропущено остр.* *3* братъ *всѣ прочіе.* *4 безъ* единъ *остр. никол. а.*, ед. сьде *асс.* *5* ıачьньнъ *остр.* ıачьнѣнъ *зогр. ассем.*; *въ* чъто *въ подл. пропущ.* то. *6* селикоу народоу *остр.* селикоу *(безъ* народоу*) ассем. никол.*; *въ подл.* ли *прип. потомъ.* *7* трава *остр.* *10* оубо хл. *ассем.*; хлѣбы *зогр. ник.*; дасть *остр. ассем. никол. а.* *11—12* народомъ *(вм.* възлежащ.*) ассем.* *15* погыбнетъ *ассем. зогр. никол.* *15—16 въ зогр. ошибочно* никътоже. *16* наплъниша *остр.* *16—17* дьвѣ—кошници *асс. ник.* *18* ıачнаныхъ *остр.* ıачънѣныихъ *асс. зогр.* ечменыхь *ник.* *19—20* юже сътв. зн. ис҃. *остр. ник. а.* *21* градаи *зогр.* *22* миръ *асс. зогр. остр.* *24* і црѣ *зогр.* *26* сънидоша *остр.*

вълѣзъше въ ладиѭ ѣдѣахѫ на онъ
CXLIV полъ морѣ. въ капернаоумъ. і тъма
абие бъістъ. і не оу бѣ пришелъ къ нимъ
іс҃. 18 море же вѣтроу велию дъіхаѭштю
въстааше. 19 гребъше же ѣко дъва деся-
тѣ и пѧть стадии. ли ѣ-ти. оузьрѣшѧ
іс҃а ходѧща по морю. і близъ кораблѣ
бъівъша и оубоѣшѧ сѧ. 20 онъ же гл҃а имъ.
азъ есмъ не боите сѧ. 21 хотѣахѫ же и
приѩти въ корабь. и абие бъістъ
корабль на земи вь ньже ѣдѣахѫ ⁘
22 Въ оутрѣи дьнь народъ иже стоѣаше об о-
нъ полъ морѣ. видѣвъ ѣко кораблѣ ино-
го не бѣ тоу. тъкъмо единъ тъ. въ нь-
же вьнидѫ оученици его. і ѣко не вьни-
де съ оученикъі своими іс҃ въ кора-
бь. нъ едини оученици его идѫ. 23 и ини
придѫ корабли отъ тивериѣдъі. бли-
зъ мѣста идеже ѣсѧ хлѣбъі. хва-
лѫ въздавъшю г҃ю. 24 егда же видѣ-
шѧ народи ѣко іс҃а не бъістъ тоу ни оу-
ченикъ его. вьлѣзѫ сами въ кора-
блѧ. и придѫ въ капернаоумъ. і-
скѫште іс҃а. 25 і обрѣтъше и об онъ по-
лъ морѣ рѣшѧ емоу. оучителю ко-

Стр. 1 корабль *остр. никол. б.* галиѩ *зогр.* *3* абиѥ *пропущ. остр.;* къ н. пр. ис. *ассем. остр.* *4* по морю *зогр.;* великоу *остр. зогр.;* дышюштоу *ник. а.* *5* въстааше *пропущ. зогр.* *5—6* десѧти *зогр.* *6* ѕ *(вм.* пѧть*) остр.;* или *остр.* *7* мор. близъ к. б. оуб. *ассем.* и м. бл. к. б. оуб. *остр.* *8* бывъшѧ *зогр.* бывъшоу *остр.* *9* бо *(вм.* же*) асс.* *9—10* пр. и *асс. остр.* *10* корабль *зогр. остр.* *11* на земли *зогр. асс. остр.;* идѣахѫ *асс.* *12* же дьнь *всѣ прочіе;* стоѣхѫ *зогр.* *13* видѣвъше *ассем. остр.* *15* вънидошѧ *остр. (такъ и въ 17 стр.).* *17* ини же *ассем.* *18* придошѧ *остр. (такъ и 23);* кораби *асс.;* тивериѩ *асс.* *19* ѣшѧ *всѣ проч.* *20* бг҃ви *асс.;* и ѥгда *остр.* *20—21* видѣ народь *никол. а.* *21—22* исоусъ—оученици *асс.* *22* вълѣзошѧ *остр.* *23—24* ищѫще *остр.* *25* равви *зогр. остр.*

гда сѣмо приде. 26 отъвѣшта имъ ис҃ъ и рече. аминь амнь гл҃ѭ вамъ. ꙇштете мене не ѣко [и] видѣсте знамение. нъ ѣко ѣли есте хлѣбы и насътисте сѧ. ⁖ 27 Дѣлаите не брашъно гыблѭштее. нъ брашъно прѣбъıваѭщее въ животѣ вѣчьнѣемь. еже сн҃ъ чл҃вскъı вамъ дастъ. сего бо от҃цъ знамена б҃ъ. 28 рѣшѧ же къ немоу что сътворимъ да дѣлаемъ дѣла бж҃иѣ. 29 отъвѣща ис҃ъ и рече имъ. се естъ дѣло бж҃ие. да вѣроуоуте въ тъ. егоже посъла онъ. 30 рѣшѧ же емоу кое оубо ты твориши знамение да видимъ и вѣрѫ имемъ тебѣ. что дѣлаеши. 31 отъци наши ѣсѧ манънѫ въ поустъıни. ѣкоже естъ писано. хлѣбъ сн҃бсе дастъ имъ ѣсти. 32 рече имъ ис҃. аминь амнь гл҃ѭ вамъ. не моси дастъ вамъ хлѣбъ съ небсе. нъ от҃цъ мои дастъ вамъ хлѣбъ истинънъı съ небесе. 33 хлѣбъ бо бж҃ии естъ съходѧи сн҃бсе. и даѩи живота мироу ⁖ к ⁖ 34 Рѣшѧ же къ немоу г҃и въсегда даждь намъ хлѣбъ сь. 35 рече же имъ ис҃ъ азъ есмъ хлѣбъ животънъıи. грѧдъı къ мьнѣ не иматъ възаа(л)кати сѧ. и вѣроуѩи въ мѧ не иматъ въждадати сѧ

Стр. 1—2 ис. и р. имъ *асс.* *3* мѧ *асс.;* [и] *въ подлинникѣ было да выскоблено.* *3—4* знамениѣ *зогр. остр. ассем.* *4* ѡть хлѣбь *ник.* *6* гыблѭщеѥ *остр.* *7—8* вѣчьнѣам *асс.* *8* дасть вамъ *остр.* *11* ѡтъв. имъ ис. и рече *ассем.* *12* вь того иже *никол. а.* *13* къ немоу *ассем.* *16* ѣша *зогр. остр. ник.;* манѫ *остр.* ман'на *зогр.* *18* рече же *зогр. остр. ассем.* *20—21* даетъ *зогр. ник. остр. (асс. согл. съ нашимъ).* *23* животъ вьсемоу мироу *остр. ассем. никол.* *26* град\и *зогр.;* по мьнѣ *зогр.* *27* л *въ* възаалкати *надъ строк. поздн. глагол. почеркомъ.*

никогдаже. 36 нъ рѣхъ вамъ ꙗко и видѣ-
сте мѧ и не вѣроуоуте. 37 въсе еже дастъ
мьнѣ отъцъ къ мьнѣ придетъ. і грѧ-
дѫштааго ко мьнѣ не ижденѫ вонъ.
38 ꙗко сънидъ сн҃бсе. да не творѭ волѧ
моеѩ. нъ волѭ посълавъшааго мѧ ⁖
39 Се же естъ волѣ посълавъшааго мѧ
от҃ца. да вьсѣко еже дастъ ми. не
CXLV погоублѭ отъ него нъ вьскрѣшѫ и въ послѣ-
дьнии день. 40 се бо естъ волѣ от҃ца моего.
да вьсѣкъ видѧи сн҃а и вѣроуѩи вь него.
імать живота вѣчьнааго. і вьскрѣ-
шѫ и азъ въ послѣдьнии день. 41 ръпъ-
таахѫ же июдеи о немь ꙗко рече азъ есмъ
хлѣбъ съшедъıи съ невесе. 42 і гл҃аахѫ.
не сь ли естъ ис҃. сн҃ъ иосифовъ. емоуже
мъı знаемъ от҃ца и матерь. како оубо
сь гл҃етъ ꙗко сн҃бсе сънидъ. 43 отъвѣща
ис҃ и рече имъ. не ръпьштите междю со-
боѭ. 44 никтоже не можетъ прити къ мь-
нѣ. аште не от҃цъ посълавъıи мѧ при-
влѣчетъ его. і азъ въскрѣшѫ и въ по-
слѣдьнии дьнь ⁖ к҃ ⁖ 45 естъ писано въ
пророцѣхъ. і бѫдѫтъ вьси оучени бг҃о-
мь. вьсѣкъ слъıшавъı от҃ца и навъı-
къ придетъ къ мьнѣ. 46 не ꙗко отьца видѣ-
лъ естъ тъкъмо. тъкмо сѫи отъ б҃а.

Стр. 1 николиже *ассем.; безъ* и *ассем. остр.* *2* вѣр. ми *зогр.* *7 безъ* же *зогр.* *8* вьсе *ассем. остр. никол.* *9* въскр. ѭ *зогр.* *10* се же *остр., безъ* бо *ассем.* *11* вьсь *остр.;* въ нь *ассем. остр. ник.* *12* животъ вѣчьнъıи *остр. ассем. никол.* *12—13* и азъ въскр. и *ассем.* *16 безъ* ис҃ *зогр.* *17* матере *остр.* *18* сънидохъ *остр.* *18—19* ѡтъвѣщавъ же ис. р. *ассем. никол.* *19* ръпъщѣте *остр.* *22* его *(вм.* и*) зогр.* *23* п҃сано *зогр.* *26* отъ оц҃а *зогр.* *27* къто тъкъмо сⰰи *зогр. (глагол.* ⰰ *съ хвостикомъ соотвѣтствуетъ кирилловскому* ѫ, *какъ передѣлка глагол. буквы въ кирилл., поэтому въ нашемъ текстѣ* сѫи*).*

сь видѣ ѡ҃тца. 47 амин а̊мин гл҃ѭ вамъ. вѣроуѩи вь мѧ иматъ живота вѣчънааго. ·⁘· 48 азъ есмъ хлѣбъ животън'ы. 49 Ѡ҃тци ваши ѣсѧ маннѫ въ поустыни и оумьрѣшѧ. 50 сь естъ хлѣбъ съходѧи съ небесе. да аште отъ него кто ѣстъ не оумьретъ. 51 азъ есмъ хлѣбъ живъı съшедъı сн҃бсе. аште кто сънѣстъ отъ хлѣба сего живъ бѫдетъ въ вѣкъ. хлѣбъ бо иже азъ дамь пльть моѣ естъ. ѩже азъ дамь. за животъ мира

52 пьрѣахѫ же сѧ июдеи. междю собоѭ гл҃ѭште. како можето́-сь дати плъть своѭ ѣсти намъ. 53 рече же имъ и҃с. аминъ амн гл҃ѭ вамъ аште не сънѣсте плъти с҃на ч҃лс(кааго). и пиете кръве его. живота не имате вь себѣ. 54 ѣд'ы моѭ плъть и пиѩи моѭ̑ кръвь. імать живота вѣчънааго. и азъ вьскрѣшѫ и въ послѣдьнии дьнь ·⁘· к̑ ·⁘· 55 плъть бо моѣ истинъно естъ брашъно. і кръвъ моѣ истинъно естъ пиво ·⁘· 56 Ѣдъı моѭ плътъ и пиѩи моѭ кръвь. вь мьнѣ прѣбъıваатъ и азъ вь немь. 57 ѣкоже посъла мѧ живѫи ѡ҃тцъ. і азъ живѫ отъца ради. 58 сь естъ хлѣбъ съ-

Стр. 1 тъ *(вм.* сь*) зогр.* *2* вь *или* въ? *2—3* животь вѣчьны *никол.* *4* ѣша *остр. никол.* *6* къто отъ него *остр. зогр. ник.* *10* егоже дамъ азъ *ассем.* *11* вьсего мира *остр. ассем. зогр. никол.* *13* можетось — *замѣчательная форма, свидѣтельствующая очень наглядно о твердости окончанія 3-го лица:* сь можетъ *ассем.;* пл. св. д. *ассем. остр.* *14* намъ ѣсти *всѣ прочіе.* *15* ѣсте *остр.* *16 буквы* кааго *въ подл. стёрты, но слѣды ихъ видны;* и не п. *никол.* ни п. *ассем.;* кръви *зогр. остр. никол.* *17* ѣдаи *зогр.* *18* кръвь моѭ *остр.* *18—19* животъ вѣчьныи *остр. асс. ник.* *22* пл. м. кр. м. *асс.* *24* живаи *зогр. форма совпадающая въ звуковомъ отношеніи съ нашимъ* живѫи. *25 послѣ* отъца ради *въ нашемъ текстѣ пропущены слова:* и ѣдъı мѧ тъ живъ бѫдетъ мене ради *(такъ зогр. ассем. остр. никол.);* се єсть *остр.*

шедꙑ сн҃бсе. не ꙗкоже ꙗсѧ отци ваши ман'нѫ. і оумьрѣшѧ. ꙗдаи хлѣбъ съ живъ бѫдетъ въ вѣкъ. 59 си рече на сонъмищи оучѧ въ каперънаоумѣ. 60 мъноѕи же слышавъше отъ оученикъ его рѣшѧ. жестоко естъ слово се кто можетъ его слоушати. 61 вѣдꙑ же іс҃ъ въ себѣ. ꙗко ръпъштѫтъ о семь оученици его. рече имъ сел҃ꙑ блазнитъ. 62 аще оубо оузьрите сн҃а чловч҃скааго въсходѧща идеже бѣ прѣжде. 63 дх҃ъ естъ иже живлѣатъ. отъ плъти нѣ польѕа никоеѩже. гл҃ꙑ ѩже азъ гл҃ахъ вамъ. дх҃ъ сѫтъ и животъ сѫтъ. 64 нъ сѫтъ отъ васъ едини иже не вѣроуѭтъ. вѣдѣаше бо искони іс҃ъ. кто сѫтъ не вѣроуѭштеи. і кто естъ хотѧ-

CXLVI и прѣдати и. 65 і гл҃аше сего ради рѣхъ вамъ. ꙗко никтоже не можетъ прити къ мьнѣ. аште не бѫдетъ дано емоу отъ оц҃а моего. 66 отъ сего мьноѕи отъ оученикъ его идѫ въспать. і к томоу не хождаахѫ съ нимь ⁘ 67 Рече же іс҃ъ обѣма на десѧте. еда и вꙑ хоштете ити. 68 отъвѣшта емоу симонъ петрь. г҃и къ комоу идемъ. гл҃ꙑ живота вѣчънааго имаши. 69 і мꙑ вѣровахомъ и познахомъ. ꙗко тꙑ еси (хс҃ъ) сн҃ъ б҃а живааго. ⁘ к҃ ⁘ 70 Отъвѣшта имъ іс҃ъ. не азъ ли васъ два на десѧте избърахъ. і отъ ва-

Стр. 1 ѣша *зогр. остр. ник.* *2* ѣдаи — *здѣсь и въ нашемъ подлинникѣ глагол. буквѣ* є, *съ выпуклости ея опущенъ хвостикъ, въ ник.* ѣдеи. *3* въ сьнъм. *ассем.* на съборищи *остр.* *8 безъ* о семь *ассем.;* се ли вы *всѣ прочіе.* *10* выход. *зогр.* *11* живетъ *зогр. ассем. никол.* живитъ *остр.;* а отъ пл. *ассем.* *12* нѣстъ *зогр. никол. ассем. остр.* *14* етери *зогр. никол. асс.* дроузии *остр.* *15* испьрва *остр.* *21* идошѧ *остр.* *24* петрь *или* петръ? *26—27* и познахомъ *пропущ. въ остр.* *27* хь *надъ строк. приписано;* вышьнѣаго *асс.*

съ е[динъ]динъ диѣволъ естъ. 71 гл҃а-
аше же июдѫ симонова. искариота.
сь бо хотѣаше прѣдати и. единъ сы
отъ обою на десе҃. ⁘

VII

1 И хождааше по си-
хъ ис҃ъ въ галилеи. не хотѣаше бо въ і-
юдеи ходити. ѣко искаахѫ его июдеи
оубити. 2 бѣ же близъ праздьникъ и-
юденскъ. скинопигиѣ. 3 рѣшѧ же къ не-
моу братриѣ его. прѣиди отъ сѫдѫ.
и идѫ въ июдеѭ. до и оученици тво-
и видѧтъ дѣла твоѣ. ѣже твориши
4 никтоже бо въ таинѣ ничесоже тво-
ритъ. и ищетъ самъ ѣвѣ быти. а-
ште си твориши. ави сѧ вьсемоу мироу.
5 ни братрьѣ бо его вѣроваахѫ вь него.
6 гл҃а же имъ ис҃. врѣмѧ мое не оу при-
де. а врѣмѧ ваше въсегда есть
готово. 7 не можетъ миръ ненавидѣти
васъ. мене же ненавидитъ. ѣко а-
зъ съвѣдѣтельствоуѭ о немь.
ѣко дѣла его зъла сѫтъ. 8 вы вь-
зидѣте въ праздьникъ сь. азъ не
вьзидѫ въ праздьникъ сь. ѣко врѣ-

Стр. 4 идѣаше ис. въ галилеѭ *ассем.* схождаше *никол.* *4—5* по сихъ *пропущ. остр. ассем.* съ ними (*вм.* по сихъ) *зогр.*, сь нимь *никол.* *6* иск. его оуб. и *ассем.* *9* братиѣ *всѣ прочіе (только зогр. согл. съ нашимъ), такъ и 15 гдѣ и зогр. безъ* р. *10* идѫ — *описка вм.* иди; до — *замѣчательно и въ зогр. такъ*, *вм. ожидаемаго* да. *12* ничьсоже въ т. *остр. ник.* *15* вь нь *асс. ник.* *17* т *въ* есть *надъ строкою.* *17—18* готово есть *зогр. асс.* *18* вьсь мирь *ник.* *19 въ словѣ* ненавидитъ *второе* и *и* ъ *передѣланы изъ какихъ-то буквъ; и* ѣко *напис. по подчищ.* *21 безъ* вы *остр.* *23* праздьникось *зогр.*

мѧ мое не ѹ испльни сѧ. 9 си рекъ самъ оста въ галилеи. 10 егда же възидѫ братрїѣ его въ праздьникъ. тъгда и самъ възиде не ѣвѣ. нъ ѣко таи. 11 июдеи же искаахѫ его въ праздьникъ. и гл҃аахѫ къде естъ онъ. 12 и ръптъ мъногъ бѣ о немь. въ народѣхъ. ови гл҃аахѫ ѣко благъ естъ. инии же гл҃аахѫ ни нъ льститъ народы. 13 никотерыи же ѹбо ѣвѣ гл҃аше о немь. страха ради июдеиска ⁘ к҃ ⁘ 14 Ѩвие же въ прѣполовление праздьника. възиде ис҃ въ цр҃къ и ѹчааше. 15 и дивлѣахѫ сѧ июдеи глаголѭште. како сь кънигы ѹмѣатъ. не ѹчь сѧ. 16 отъвѣшта же ис҃ъ и рече имъ. мое ѹчение нѣстъ мое. нъ посълавъшааго мѧ. 17 аште кто хоштетъ волѭ его творити. разѹмѣатъ о ѹчении кое отъ б҃а естъ. ли азъ о себѣ гл҃ѭ. 18 гл҃ѧи о себѣ славы своеѩ иштетъ. а иштѧи славы посълавъшаго и. сь исти-

CXLVII ненъ естъ. і нѣстъ неправъды вь немь. 19 не моси ли дастъ вамъ законъ. і никтоже отъ васъ творитъ закона. Чъто мене иштете ѹбити. 20 отъвѣшта народъ и рече. бѣсъ ли имаши. кто тебе иштетъ ѹбити. 21 отъвѣща

Стр. 1 безъ оу *зогр.;* приближи сѧ *остр.* *1—2* имъ *(вм.* самъ*) ассем.,* оста самъ *остр.* *3* въ праздьникъ *пропущ. остр.* *5* отаи *остр.;* его иск. *зогр.* *10* никъıи же *остр.; безъ* оубо *ассем.* *15* како оубо *остр.* *16* оучивъ *остр.* *20—21* раз. оучениѥ *остр. никол.* *21* или *остр.* *25—26* непр. вь нѥмь неѥсть *остр.* .

ис҃ и рече имъ. едино дѣло сътворихъ и вьси дивите сѧ. 22 сего ради моси дастъ вамъ обрѣзание. не ѣко отъ мосѣа естъ нъ отъ оц҃ъ. и въ соботѫ обрѣзаате ч҃лка. 23 аште обрѣзание приемлетъ ч҃къ въ соботѫ. да не разоритъ сѧ законъ мосѣовъ. на мѧ ли гнѣваате сѧ. ѣко въсего ч҃лка съдрава сътворихъ въ соботѫ. 24 не сѫдите на лица нъ праведънъ сѫдъ сѫдите ⁘ 25 Г҃лаахѫ же едини отъ иероусалимлѣнъ. не сь ли естъ егоже иштѫтъ оубити. 26 и се не обиноуѩ сѧ г҃лтъ. и ничесоже емоу не г҃лѭтъ. еда како разоумѣшѧ кънѧѕи. ѣко сь естъ х҃ъ. 27 нъ сего вѣмь отъ кѫдѫ естъ. а х҃ъ егда придетъ никтоже не вѣстъ отъ кѫдоу бѫдетъ. 28 Въззъва же въ цр҃кви оуча ис҃. и г҃лѧ. і мене вѣсте и вѣсте отъ кѫдоу есмъ. и о себѣ не придъ. нъ естъ истиненъ посълавыи мѧ. егоже вы не вѣсте. 29 азъ і вѣмь ѣко отъ него есмь. и тъ мѧ посъла. 30 іскаахѫ же ѩти и. і никтоже не възложи рѫкы на нь. ѣко не оу бѣ пришелъ годъ его ⁘ к҃ ⁘ 31 отъ народа же мъноѕи вѣроваша во нь. і г҃лаахѫ. ѣко х҃ъ егда придетъ. еда больша знамениѣ сътворитъ. ѣже сь естъ сътворилъ. 32 слышашѧ же фа-

Стр. 10 лица *остр.* (а = ꙗ). *11* етери *вси проч.* *13* искаахѫ *ассем.* *17* сь естъ *зогр.* *18* кго не вѣсть *остр.* *18—19* естъ *(вм.* бѫдетъ*)* *зогр.* *21* придохъ *остр.* *25* иск. иоудеи *остр.;* и ети *никол. а.* *26* рѫкоу *асс.* *27* пришьла година *ассем. остр.* *29* егда х҃ъ *никол. а.*

рисѣи народъ ръпьштѫшть о немь се. І посълашѧ архиереи и фарисеи слоугы да имѫтъ і. 33 Рече же ис҃ъ. еште мало врѣмѧ съ вами есмъ. і идѫ къ посълавъшюмоу мѧ. 34 Поиштете мене и не обрѧштете. і идеже есмъ азъ вы не можете прити. 35 рѣшѧ же июдеи къ себѣ сами. камо хоштетъ ити ѣко мы не обрѧштемъ его. еда въ расѣание елинъско хоштетъ ити. і оучити ельлинъі. 36 что естъ слово се възиштете ме(не) и не обрѧщете. і идеже есмъ азъ вы не можете прити ⁛ 37 Въ послѣдьни же день великъи праздьникъ. стоѣаше ис҃. и зъвааше гл҃ѧ. аште кто жѧждетъ да придетъ къ мьнѣ и пиетъ. 38 вѣроуѩи вь мѧ ѣкоже кънигы рѣшѧ рѣкы отъ чрѣва его истекѫтъ воды живы. 39 се же рече о доусѣ иже хотѣахѫ приимати вѣроуѭштеи вь него. не оу бо бѣ д҃хъ ст҃ыи данъ. ѣко ис҃ъ не оу бѣ прославленъ.

CXLVIII 40 мъногы же отъ народа слышавъше словеса си. гл҃аахо сь естъ вы-истинѫ прк҃ъ. 41 дроугыи гл҃аахѫ сь естъ х҃ъ. Ови гл҃аахѫ еда отъ галилѣѩ х҃ъ придетъ.

Стр. 2 безъ и фар. *зогр.* *8 въ зогр. только* іти і оучити елинъı, *все прочее пропущено.* *12* се еже рече *весь прочіе; въ подлинникѣ только* ме. *15* празникоу *сав. (безъ* вел.*).* *16* възъпи *сав.* *18* въ има *сав. (ошибка);* рекошѧ *остр.* *19* отъ ребръ его *сав.* *20* водѣ живѣ *сав.;* еже *ассем.* *21* приемати *никол.* приѩти *ассем.* *22* вь нь *ассем.;* ю бо *сав.* *23* ю *сав.* *24* народъ *ассем.* *24—25* слово се *сав.* *25* гл҃аахо — *такъ въ подл.* *26* др. же *зогр. ассем. остр.* и ини *сав.;* се ѥсть *остр. сав.* *26—27* ови же *ассем. зогр.* дроузии *остр.* *27* градетъ х҃съ *сав.*

42 не кънигы ли рѣшѧ. ѣко отъ сѣмене дв҃а придетъ х҃ъ. 43 распьрѣ же бысть въ народѣ его ради. 44 едини же отъ нихъ хотѣахѫ и ѩти. нъ никътоже не възложи на нь рѫкоу: 45 Придѫ же слоугы къ архиереомъ и фарисѣомъ. і рѣшѧ имъ ти. по что не привѣсте его. 46 отъвѣшташѧ слоугы. николиже тако естъ гл҃ъ чл҃в[чс]къ. ѣко сь чл҃вкъ. 47 отъвѣщашѧ имъ фарисѣи. еда и вы прѣльштени бысте. 48 еда кто отъ кнѧѕъ вѣрова во нь. ли отъ фарисѣи 49 нъ народось. іже не вѣстъ закона проклѧти сѫтъ. 50 Гл҃а къ нимъ никодимъ. пришедъı къ немоу ноштиѭ. единъ сы отъ нихъ. 51 еда законъ нашъ сѫдитъ чл҃в[в]коу. аще не слышитъ отъ него прѣжде. і разоумѣатъ что творитъ. 52 отъвѣшташѧ и рѣшѧ емоу. еда и ты отъ гали[е]леѩ еси. іспытаи и виждь. ѣко отъ галилѣѩ пр҃къ не приходитъ.

VIII

1 і҃с же иде въ горѫ елеонъскѫ. 2 Ютро же пакы при-

Стр. 1 рекошѧ *остр.* 2 *послѣ* дв҃а *пропускъ текста прибавленъ съ края страницы глагол. буквами:* и от витлеемъскааго гр҃дца идеже бѣ дв҃д при... *такъ и въ прочихъ текстахъ, только сав.* виѳьлеомы вьси; градетъ *сав.;* распьра *сав.* 3 въ нар. *пропущ. въ сав.;* етериі же *зогр. ассем. остр.* ини же *сав.* 4 ѩти і *зогр. остр. ассем. сав.* 5 придошѧ *остр.* 6 сщ҃енымъ *сав.;* рекошѧ *остр.* 7 они *(вм.* ти*) сав.;* приведосте *остр. сав.* 8—9 не гл҃а тако *сав.* 9 чл҃вчскъ *въ подлин. ошибочно.* 10—11 прѣльсти *сав.* 12 или *остр. сав.* 14 ник. къ нимъ *зогр. остр. асс. сав.* 16 осѫждаетъ чл҃ка *сав.* 17—18 разоумѣѭтъ *зогр.* 19 рекошѧ *остр.;* еда ты *зогр.* 20 и. і і в. *зогр.* 21 придетъ *зогр.;* і иде къжьдо въ домъ свои *зогр.; стихъ 53 пропущенъ въ нашемъ текстѣ, но онъ приписанъ съ края страницы.*

де въ цр҃квъ. і вьси людье идѣахѫ кь немоу. і сѣдъ оучааше ѩ. 3 привѣсѧ же кънижьници и фарисеи. женѫ вь прѣлюбодѣании ѩтѫ. и поставьше ѭ по срѣдѣ. 4 г҃лашѧ емоу. оучителю си жена ѩта есть нынѣ въ прѣлюбодѣании. 5 а въ законѣ намъ моси повелѣ. таковыѩ камениемь побивати. ты же что г҃леши. 6 се же рѣшѧ искоушаѭште и. да бѫ имѣли на нь что г҃лати. і҃съ же низъ поклонь сѧ пръстомь писааше на земи. 7 ѣко же прилежаахѫ въпрашаѭште и. въсклони сѧ и рече имъ. іже васъ без грѣха есть. прѣжде връѕи камень на нѭ. 8 и пакы поклонь сѧ писаше на земи. 9 они же слъішавъше исхождаахѫ единъ по единомоу. начьнъше отъ старецъ до послѣдьниихъ. і оста і҃съ единъ и жена стоѩшти по срѣдѣ. 10 въсклонь же сѧ і҃съ рече еи. жено къде сѫтъ иже на тѧ важдахѫ. никъıи же ли тебе не осѫди. 11 она же рече никъıиже г҃и. рече еи і҃с ни азъ тебе осѫждаѭ. иди и отъ селѣ не съгрѣшаи к томоу. к҃ ⁘
12 Пакы же имъ рече і҃съ г҃лѧ. азъ есмъ свѣтъ мироу. ходѧи по мьнѣ. не иматъ ходити въ тъмѣ.

Стр. 4 ѫ *въ* ѩтѫ *передѣлано изъ* оу. *7 безъ* а *зогр.* *7—8* заповѣдѣ *никол. а.* *10* би *никол.* *17* они же *пропущ. въ зогр. никол.* *19—20* до послѣдьниихъ *пропущ. въ зогр. никол. (и греч. т. колеблется).* *20* і҃с *пропущ. зогр. никол.* *24* никътоже *никол. зогр.* *28* вьсемоу мироу *сав. никол.* *28—29* вь слѣдъ мене *сав.* *29* въ тьмѣ ходити *ассем.*

ны-иматъ свѣта животънааго. 13 рѣшѧ же емоу фарисѣи. ты о себѣ самъ съвѣдѣтельствоуеши. съвѣдѣтел҄ьство твое нѣстъ истинъно. 14 Отъвѣшта и҃съ и рече

CXLIX имъ. аште азъ съвѣдѣтельствоуѭ о мьнѣ самомъ. съвѣдѣтельство мое истинъно естъ. ѣко вѣмь отъ кѫдоу придъ и камо грѧдѫ. вы же не вѣсте отъ кѫдоу грѧдѫ и камо идѫ. 15 вы по плъти сѫдите азъ не сѫждѫ никомоуже. 16 аште ли сѫждѫ азъ. сѫдъ мои истиненъ естъ. ѣко единъ [нѣ-] нѣсмъ. нъ азъ и посълавы мѧ о҃тцъ. 17 і въ законѣ же вашемь писано естъ. ѣко дъвою ч҃лвкоу съвѣдѣтельство истинъно естъ. 18 азъ есмъ съвѣдѣтельствоуѩ о мьнѣ самомь. і съвѣдѣтельствоуоутъ о мьнѣ посълавъıи мѧ о҃цъ. 19 Г҃лаахѫ же емоу къде естъ отьць твои. Отъвѣшта и҃с ни мене вѣсте ни отьца моего. аште мѧ бисте вѣдѣли. и о҃тца моего бисте вѣдѣли. 20 Сиѩ г҃лы г҃ла и҃с въ газофилакии. оучѧ въ ц҃ркве. і никтоже не ѩтъ его. ѣко не оу бѣ пришъла година его. ⁛ к҃ ⁛ 21 Рече же имъ пакы и҃с. азъ идѫ и възиштете мене. и вь грѣсѣ ваше-

Стр. 1 животъ вѣчьныи *остр.* свѣтъ вѣчьныи *ассем.* свѣть животьны *ник.* нъ имѣти иматъ свѣтъ жизни *сав.* *9* придохъ—идѫ *остр.* *10* придъ и камо грѧдѫ *ассем.* *11* вы же *зогр. остр.;* аз же *асс.* *12* аште с. *(безъ* ли*) зогр.* *15* въ зак. в. *остр.* *15—16* спано *(вм.* псано*) зогр.* *17* есть истиньно *ассем.* *21* г҃лаша *остр.;* къто кєсть *остр.* *22* отъв. имъ *ассем.* *23 и 24* бысте *остр.* *26* црькъви *остр.*

мъ оумьрете. ѣможе азъ идѫ. вы не можете прити. 22 гл҃аахѫ же июдеи. еда сѧ самъ оубьнетъ. ѣко гл҃тъ. ѣможе азъ [пр]идѫ вы не можете прити. 23 і гл҃аше имъ. вы отъ нижьнихъ есте. азъ отъ вышьнихъ есмъ. вы отъ сего мира есте. азъ нѣсмъ отъ сего мира. 24 рѣхъ оубо вамъ ѣко оумьрете въ грѣсѣхъ вашихъ. аште бо вѣры не емлете ѣко азъ есмъ. оумьрете въ грѣсѣхъ вашихъ. 25 гл҃аахѫ же емоу ты кто еси. і рече имъ іс҃ начѧтокъ. ѣко и гл҃ѭ вамъ. 26 мъного имамъ о васъ гл҃ати и сѫдити. нъ посълавы мѧ истиненъ естъ. і азъ ѣже слышахъ отъ него си гл҃ѭ въ мирѣ. 27 і не разоумѣшѧ ѣ(ко) отьца имъ гл҃аше. 28 рече же имъ іс҃. егда възнесете сн҃а чл҃вчскаго. тъгда разоумѣате ѣко азъ есмъ. і о себѣ ничесоже не творѭ. нъ ѣкоже наоучи мѧ оц҃ь мои си творѭ. 29 і посълавы мѧ съ мъноѭ естъ. не остави мене единого оц҃ь. ѣко азъ оугодьна творѭ емоу въсегда. 30 си гл҃ѭштю емоу мъноѕи вѣровашѧ въ него ⁘ к҃. за҃ ⁘
31 Гл҃аше же іс҃ къ вѣровавъшиимъ вь

Стр. 4 идѫ *всѣ проч., по этому и въ нашемъ текстѣ буквы* пр *выскоблены.* *5* и рече имъ іс҃. *остр. никол. а.* *6 слова* вы отъ нижьнихъ есте *пропущ. въ зогр.* *7 и 8* вьсего *зогр. (описка, повторяется и въ никол. а., но только въ 8 строкѣ).* *8* отъ с. м. нѣсмь *остр.;* рекохъ *остр.* *9 безъ* вамъ *зогр.* *10* имете *зогр.* *13* гл҃ахъ *остр.* *17* въ мирѣ всем *асс.* въ вьсемь мирѣ *остр. никол; въ концѣ строки въ подлин. только* ѣ. *18* о отьци *остр.* *22 безъ* мои *ассем.;* гл҃ѭ *(вм.* творѭ*) всѣ.* *23* ма оц҃ь *остр.;* и не ост. *ассем.* *26* вь нь *зогр.* *27* рече госп. *ассем. остр.* *27 и 1 на слѣд. стр.* къ немоу *ассем. остр.*

нь июдеомъ. аште вы прѣбѫдете въ словеси моемъ. вы-истинѫ оученици мои бѫдете. 32 і разоумѣате истинѫ. і истина свободитъ вы. 33 отъвѣшташѧ емоу июдеи. сѣмѧ аврамле есмъ. и никомоуже не работахомъ николиже. како ты г҃леши ѣко свободь бѫдете. 34 о҄тъвѣща имъ і҃с. аминь аминь г҃лѭ вамъ. ѣко вьсѣкъ творѧи. грѣхъ рабъ естъ грѣхоу.

CL 35 а рабъ не прѣбываатъ въ домоу въ вѣкъ. с҃нъ же прѣбываатъ въ вѣкъ. 36 аште оубо с҃нъ вы свободитъ. вы-истинѫ свободь бѫде(те). 37 вѣмь ѣко сѣмѧ аврамле есте. нъ иштете мене оубити. ѣко слово мое не вьмѣштаатъ сѧ въ васъ. ⁘ 38 Ꙗзъ ѣже видѣхъ оу о҃тца моего г҃лѭ. і вы оубо ѣже видѣсте оу о҃тца вашего творите. 39 отъвѣщашѧ и рѣшѧ емоу о҃тцъ нашъ авраамъ естъ. г҃ла имъ і҃с. аште чада авраамлѣ бысте были. дѣла авраамлѣ творили бисте. 40 нынѣ же иштете мене оубити. ч҃лка иже истинѫ вамъ г҃лхъ. ѭже слышахъ отъ б҃а. сего авраамъ нѣстъ сътворилъ. 41 вы творите дѣла о҃тца вашего ⁘ Рѣшѧ же емоу мы отъ любодѣаниѣ нѣсмъ рождени. единого о҃тца имамъ б҃а ⁘ к҃ ⁘ 42 Рече же имъ і҃с ⁘ Ꙗще б҃ъ о҃тцъ вашъ би

Стр. 1 въ *м. б. и* вь, *трудно опредѣлить.* *5* же ѥмоу *безъ* июд. *остр.* *11 и 12* вь вѣкы *никол.* *12* сынъ *безъ* же *зогр.*; въ домоу въ в. *ассем.*, въ вѣкы *остр.* *13* бо *остр.* *14 въ подл. только* бѫде. *16* въ вы *остр.* *зогр. ассем. никол.* *21* бисте *ассем.* *22* бысте *зогр. остр.* *24* ѩже сл. *остр.* *25* творилъ *остр. ассем. никол. (зогр. согл. съ наш.).* *26* дѣло *остр.* *28* мы ед. *ассем. зогр. никол.* *29* бы *остр.*

бꙑлъ. любили мѧ бисте. азъ бо отъ б҃а изидъ и придъ. не о себѣ бо придъ нъ тъ мѧ посъла. 43 по чъто бесѣдꙑ моеѩ не разоумѣате. ѣко не можете слꙑшати словесе моего. 44 вꙑ отъ отъца диѣвола есте. и похоти о҃тца вашего хоштете творити. онъ ч҃коубiицъ бѣ искони. i вꙑ-истинѣ не стоитъ. ѣко нѣстъ истинꙑ вь немь. егда г҃летъ лъжѫ отъ своихъ г҃летъ. ѣко льжь естъ и о҃тцъ его. 45 азъ же зане истинѫ г҃лѭ. не емлете вѣрꙑ мьнѣ. 46 къто отъ васъ обличаатъ мѧ о грѣсѣ. аште ли истинѫ г҃лѭ. по чъто вꙑ не емлете вѣрꙑ мьнѣ. 47 iже естъ отъ б҃а г҃лъ б҃жии послоушаатъ. сего вꙑ не послоушаате. ѣко нѣсте отъ б҃а. 48 отъвѣшташѧ июдеи и рѣшѧ емоу. не добрѣ ли г҃лемъ мꙑ. ѣко самарѣнинъ еси тꙑ и бѣсъ имаши. 49 отъвѣшта и҃с азъ бѣса не имамъ. нъ чътѫ о҃тца моего. i вꙑ не чьтете мене. 50 азъ же не ищѫ славꙑ моеѩ. естъ иштѧ и сѫдѧ ⁖ 51 Аминь амн г҃лѭ вамъ. аште кто слово мое съблюдетъ. съмръти не иматъ видѣти въ вѣкъ. 52 рѣшѧ же емоу июдеи. нꙑнѣ разоумѣхомъ ѣко бѣсъ имаши. авраамъ оумърѣтъ и пр҃ци. i тꙑ г҃леши ѣко аште кто слово мое съблю-

Стр. 1 ъ *въ* бꙑлъ *надстр. прип.;* бысте *остр.* *2—3* изидохъ, придохъ *остр.;* и не о с. пр. *ассем.* *7—8* чл҃вкооубиица *всѣ проч.* *8* испрьва *остр.* *14* о грѣсѣ *пропущ. ассем.; безъ* ли *всѣ прочіе.* *17* сего ради *всѣ прочіе.* *18* ѡтъвѣшѧ *ассем.* *23* иштѫ *всѣ прочіе.* *27* рекошѧ *остр.* *30 и 1 на слѣд. стр.* сл. м. съблюдете не имате *ассем.*

детъ. не иматъ въкоусити съмръти въ вѣкъ. 53 еда ты болеи еси о҃тца нашего авраама. іже оумьрѣтъ и пр҃ци оумьрѣшѧ. кого сѧ самъ ты твориши. 54 отъвѣшта ис҃. аште азъ славлѭ сѧ самъ. слава моѣ ничтоже естъ. естъ о҃тцъ мои славѧи мѧ. егоже вы г҃лете ѣко б҃ъ нашъ естъ. 55 і не познасте его азъ же вѣмъ і. і аште рекѫ ѣко не вѣмь его. бѫдѫ подобенъ вамъ лъжь.

CLI нъ вѣмъ і и слово его съблюдаѭ. 56 авраамъ о҃тцъ вашъ радъ би былъ. да би видѣлъ дьнь мои. і видѣ и въздрадова сѧ. 57 Рѣшѧ же июдеи къ немоу. пѧти десѧтъ лѣтъ не оу има(ш)и. і авраама ли еси видѣлъ. 58 рече имъ ис҃. аминь амн г҃лѭ вамъ. прѣжде даже не бꙑстъ аврамъ азъ есмъ ⁖ 59 Възѧсѧ же камение да връгѫтъ на нь. іс҃ же съкры сѧ и изиде и-цр҃кве. і прошедъ по срѣдѣ ихъ идѣаше и хождааше. ⁖ к҃ ⁖

IX.

1 І мимо иды ис҃ видѣ ч҃лва слѣпа. отъ рождъства. 2 и въпросишѧ и оученици его г҃лѭще. оучителю къто съгрѣши.

Стр. 4 къто (*вм.* кого) *зогр.* како *никол.; безъ* ты *остр.* *9* не познакте *остр.* *11* ложь *ассем.* *12—13* р *въ* авраамъ *въ подлинникѣ подъ титлою.* *13* бы *остр.* *14—15* видѣвь и възрадоваль се би *никол.* *15* рекоша *остр.* *15—16* пать *остр.* *16 безъ* оу *асс.; въ подл. описка* имаи. *16—17* авраамъ *зогр.* *19—20* възаша *зогр. остр. никол.* *21* отъ цр҃кве *ассем.* *22* хожд. тако *ассем.* *23 безъ* ис҃ъ *никол. а.;* прѣхода *ассем.* *24* родства *ассем.* *25* равви *зогр. остр. никол., ассем. согласно съ нашимъ.*

сь ли или родителѣ его. да слѣпъ роди сѧ. 3 отъвѣшта ис҃. ни сь съгрѣши ни родителѣ его нъ да авѧтъ сѧ дѣла б҃жиѣ на немъ. 4 мьнѣ подобаатъ дѣлати дѣла посълавъшааго мѧ. доньдеже день естъ придетъ ноштъ. егда никтоже не можетъ дѣлати. 5 егда въ мирѣ есмъ свѣтъ есмь мироу. 6 си рекъ плинѫ на землѭ. ι сътвори [п]брение отъ плиновениѣ. ι помаза емоу очи бръньемь. 7 ι рече емоу иди оумꙑи сѧ въ коупѣли силоуамьсцѣ. еже съказаатъ сѧ посъланъ. ιдеже и оумꙑ сѧ и приде видѧ. 8 сѫсѣди же и иже и вѣдахѫ видѣли

прѣжде ѣко слѣпъ бѣ. гл҃аахѫ. не сь ли естъ сѣдѧи и просѧ. 9 ови гл҃аахѫ ѣко сь естъ. онъ же гл҃аше ѣко азъ есмъ. 10 гл҃аахѫ же емоу. како ти сѧ открѣсте очи. 11 отъвѣшта онъ и рече. чл҃вкъ нарицаемꙑ ис҃. брьнье сътвори. и помаза очи мои и рече ми. иди въ кѫпѣль силоуамлѭ и оумꙑи сѧ. шедъ же и оумꙑкъ сѧ прозьрѣхъ. 12 рѣшѧ же емоу къ-

Стр. *7* не мотъ *асс.* *8* вь вьсемь мирѣ *ник.* *9* вьсемоу мироу *ник.* мирови *асс.*; плюноу *ник.* *10—11* плюновениꙗ *остр. ник.* *13* силоамли *асс.* *14* ι иде же *зогр.* ѿьдъ же *остр.* *15* иже б. *зогр.* иже и б. *ник.* *17* проситель *(вм.* слѣпъ*) асс. зогр. ник., остр. согл. съ наш., въ греч. т. такое же разночтеніе.* *18 послѣ* ови гл. ѣко сь естъ *пропущ.*: а ини гл҃ахѫ подобень емоу естъ *(такъ зогр. асс.), эти слова внесены мелкимъ глагол. почеркомъ между 18 и 19 строк.; въ остр. послѣ* проса: дроузии же гл. под. к. к. *21* отъврьзоста *остр. никол. б.* ѡтьврѣста *никол. а.* *25—26* оумꙑхъ сѧ и *ассем.* *26* рекоша *остр.* *26 и 1 на слѣд. стр.* къто сь *остр.* къто тъ *зогр. ассем. ник. а. (только никол. б.* гдѣ, *согласно съ нашимъ текстомъ).*

де тъ естъ. гл҃а не вѣмь. 13 вѣсѧ и къ фарисѣемъ. иже бѣ иногда слѣпъ. 14 бѣ же собота егда сътвори брьние ис҃. и отвръзе емоу очи. 15 пакы же въпрашаахѫ и фарисѣи како прозьрѣ. онъ же рече имъ. брьние положи мьнѣ на очию. и оумыхъ сѧ и виждѫ. 16 гл҃ахѫ же отъ фарисѣи едини. нѣстъ сь отъ б҃а чл҃къ. ѣко соботы не хранитъ. ови гл҃ахѫ како можетъ чл҃къ грѣшенъ. сица знамениѣ творити. і распьрѣ бѣ вь нихъ. 17 гл҃ашѧ слѣпьцю пакы. ты чъто гл҃еши о немь. ѣко отвръзе очи твои. онъ же рече. ѣко пр҃къ естъ. 18 не ꙗсѧ же вѣры июдеи о немь. ѣко бѣ слѣпъ и прозьрѣ. доньдеже призъвашѧ родителѣ того прозьрѣвъшааго. 19 и въпросишѧ ѣ гл҃ѭште. сь ли естъ сн҃ъ ваю.

CLII егоже вы гл҃ете ѣко слѣпъ сѧ роди. како оубо нынѣ видитъ. 20 отъвѣштасте же имъ родителѣ его и рѣсте. вѣвѣ ѣко сь естъ сн҃ъ наю. і ѣко слѣпъ сѧ роди. 21 како же нынѣ видитъ не вѣвѣ. ли кто емоу отвръзе очи вѣ не вѣвѣ. самого въпросите. въздрастъ иматъ. самъ о себѣ да гл҃етъ. 22 сице рѣ-

Стр. 1 ведошѧ *остр. никол. б.* вѣшѧ *никол. а.* *9* едини *въ остр. пропущено, вм. того въ проч.* етери. *10* чьтеть *остр.;* дроузии же гл. *остр.* *12* сице *зогр.* *13* гл҃аахѫ же *ассем.* *16* ꙗшѧ *остр. никол.* *17* сл. бѣ *асс.* *18* възгласишѧ *всѣ прочіе.* *19* *въ остр. ошибочно опять* възгласишѧ. *21* иже (*вм.* егоже) *ник. а.;* гл҃ета *всѣ прочіе.* *22—23* отъвѣщаста *остр. никол.* *23* рѣста *зогр. никол.* рекоста *остр.;* вѣ вѣвѣ *ассем. остр.* *26* в *въ* отвръзе *прип. надъ строкою; безъ* вѣ *зогр.* *27* самъ въздр. им. *остр.* *28 и 1 на слѣд. стр.* си рекоста *остр.*

сте родителѣ его. ѣко боѣашете сѧ иудеи. юже бо сѧ бѣахѫ съложили иудѣи. да ѣще кто исповѣстъ х҃а. ôтълѫ(ченъ) сонъмишта бѫдетъ. 23 сего ради родителѣ его рѣсте. ѣко въздрастъ иматъ самого въпросите. 24 призъвашѧ же въторицеѭ ч҃ка иже бѣ слѣпъ. і рѣшѧ емоу даждь славѫ б҃оу. мы вѣмь ѣко ч҃лкъ сь грѣшенъ естъ. 25 отъвѣща же онъ и рече. аште грѣшъникъ естъ не вѣмъ. едино вѣмь ѣко слѣпъ бѣхъ нынѣ же виждѫ. 26 Рѣшѧ же емоу пакы. что сътвори тебѣ. како отвръзе очи твои. 27 рѣхъ вамъ юже и не слышасте. что хоштете пакы слышати. еда и вы хоштете оученици его быти. 28 они же оукоришѧ и и рѣшѧ. ты оученикъ еси того. мы же мосеови есмъ оученици. 29 мы вѣмъ ѣко мосѣови г҃ла б҃ъ. сего же не вѣмъ отъ кѫдоу естъ. 30 отъвѣшта ч҃лкъ и рече имъ. о семь бо дивъно естъ. ѣко вы не вѣсте отъ кѫдоу естъ. і отвръзе очи мои. 31 вѣмъ же ѣко грѣ(шь)никъ б҃ъ не послоушаатъ. нъ аште кто б҃гочтецъ естъ. и волѭ его сътворитъ того послоушаатъ. 32 отъ вѣка нѣстъ слышано.

Стр. 1 боıаста *остр. никол.* *4* ченъ *въ* отълѫченъ *пропущ. въ подл.;* съборища *остр.* *5* рѣста *никол.* рекоста *остр.* *7* възгласишѧ *зогр. ассем. никол.* възъвашѧ *остр.;* въторок *остр.* *8 и 13* рекошѧ *остр.* *15* рекохъ *остр.* *16* пакы хоштете *зогр.* *17—18* оуч. е. хошт. б. *зогр.* *19* рѣшѧ ѥмоу *остр.* *21* къ мос. *асс.* *24* оубо *(вм.* бо*) зогр.* *26* грѣшьныихъ *остр.* *28* творить *всѣ прочіе.*

ѣко кто отвръзе очи слѣпоу рожде-
ноу. 33 аште не би отъ б҃а былъ сь.
не моглъ би творити ничесоже.
34 отъвѣшташѧ и рѣшѧ емоу. въ грѣ-
сѣхъ ты родилъ сѧ еси весь. і
ты ли ны оучиши. і изгънашѧ
и вънъ. 35 слыша и҃с ѣко изгъна-
шѧ и вонъ. і обрѣтъ і рече емоу.
ты вѣроуеши ли въ с҃на б҃жиѣ. 36 о-
тъвѣшта онъ и рече. кто естъ г҃и.
да вѣрѫ имѫ въ него. 37 рече же емоу
и҃с. видѣлъ-и еси. і г҃лаи съ то-
бонѫ тъ естъ. 38 онъ же рече вѣроуѭ
г҃и и поклони сѧ емоу ⁛ к҃ ⁛ 39 і рече и-
с҃ъ на сѫдъ азъ въ миръ сь придъ.
да не видѧштеи видѧтъ. і видѧ-
штеи слѣпи бѫдѫтъ. 40 і слы-
шашѧ се отъ фа(ри)сѣи сѫщеи съ ни-
мъ. і рѣшѧ емоу. еда и мы слѣ-
пи есмъ. 41 рече же имъ и҃с. аще би-
сте слѣпи были. не бисте и-
мѣли грѣха. нынѣ же г҃лете. ѣко
видимъ. и грѣхъ вашъ прѣбыва-
атъ ⁛

CLIII

X

1 аминь аминь г҃лѭ вамъ. не въходѧи

Стр. 1 от. къто *остр. никол.* *2* сь не би *зогр. никол. остр. (но остр. 2 и 3* бы*); безъ* сь *ассем.* *4* рекошѧ *остр.* *5 безъ* ты *остр.* *7* слышавъ же *всѣ прочіе.* *8* и обр. и и р. *никол. а.* *9* сынъ б҃жии *остр.* *10* и къто *остр. ассем. зогр.* *11* вѣроую *никол.;* въ нь *остр.* *12* и видѣлъ *асс. зогр. никол.* *15* въ сь м. придохъ *остр.* придъ въ мирос *ассем.* въ миръ се *зогр.* *17—18* слышавъше *никол.* *18* ри *въ подл. пропущ.;* сл. отъ ф. си *остр. никол.* сл. се отъ ф. сиі *зогр.;* сѫщии *остр.* *20 и 21* бысте *остр.* *21—22* гр. имѣли *ассем.*

двьрьми въ дворъ овьчий. нъ прѣлаза инждоу. тъ тать естъ и разбойникъ. 2 а въходѧи двьрьми. пастыръ естъ овъцамъ. 3 семоу двьрьникъ отвръзаатъ. і овъцѧ гласъ его слышѧтъ. і своѩ овъцѧ глашаатъ по имени. і изгонитъ ѩ. 4 і егда своѩ овъцѧ иждeнетъ. прѣдъ ними ходитъ. і овъцѧ по немь идѫтъ. ѣко вѣдѧтъ гласъ его. 5 по тоуждемь же не идѫтъ. нъ бѣжатъ отъ него. ѣко не знаѭтъ тоуждиихъ гласа. 6 сиѭ притъчѫ рече имъ іс҃ они же не разоумѣшѧ чъто бѣшѧ. ѣже гл҃аше имъ. 7 рече (же) имъ пакы іс҃. аминь амин гл҃голѭ вамъ. азъ есмъ двьри овъцамъ.

8 вьси еликоже ихъ приде прѣжде мене. татие сѫтъ и разбойници. нъ не послоушашѧ ихъ овъцѧ ⁘ 9 Азъ есмъ двьри. мъноѭ аште кто вьнидетъ съпс҃тъ сѧ. и вьнидетъ и изидетъ. і пажить обрѧщетъ.

10 тать не приходитъ. нъ да оукрадетъ и оубиетъ и погоубитъ. азъ придъ да живота имѫтъ и лише имѫтъ 11 азъ есмъ пастырь добрыі. пастырь добрыі дш҃ѫ своѭ полагаатъ за овьцѧ. 12 а наимьникъ

Стр. 2 инждѣ *ассем.; безъ* тъ *ассем.* *4—5* вратарь *остр.* *6* слоушаѭтъ *ассем.* *7—8* свое все *никол.* *9—10* знаѭтъ *ассем.* *12* штюждего гл. *зогр. никол.* тоуждаего гл. *ассем., остр. согласно съ нашимъ.* *14* сѫтъ *(вм.* бѣшѧ*) ассем.* же *надстрочная прип., остр. безъ* же. *15* ис. пакы *ассем.* *16 и 20* двьрь *ассем. остр. сав.* *17* приде ихъ *ассем.* *24—25* придохъ *остр.* *25* животъ *асс. остр. ник. сав.* *25—26* и лише им. *пропущ. въ зогр.* *26 и 27* пастоухъ *остр. сав.* *27* и доушѫ своѭ полагаѭ за ов. *ассем.* *28* овьцѧ *или м. б.* овъцѧ.

иже нѣсть пастырь. емоуже не сѫть овьцѧ своꙗ ⁖

видитъ влъка грѧдѫща. і оставлѣатъ овьцѧ и бѣгаатъ. і влъкъ расхъітитъ ꙗ. і распѫдитъ овьцѧ. 13 а наемьникъ бѣжитъ. ѣко наемьникъ естъ и не радитъ о овьцахъ. 14 азъ есмъ пастъірь добръі. і знаѭ моꙗ и знаѭтъ мѧ моꙗ. 15 ѣкоже знаатъ мѧ отьць. і азъ знаѭ о҃тца. і д҃шѫ моѭ полагаѭ за овьцѧ. 16 і инъі овьцѧ имамъ. ꙗже не сѫтъ отъ двора сего. і тъі ми подобаатъ привести. і гласъ мои оуслъішѧтъ. і бѫдетъ едино стадо и единъ пастырь. 17 Сего ради мѧ о҃тцъ любитъ. ѣко азъ полагаѭ д҃шѫ моѭ. да пакъі примѫ ѭ. 18 никтоже възьметъ еꙗ отъ мене. нъ азъ полагаѭ ѭ ѻ себѣ. область имамь положити ѭ. І область имамъ пакъі приꙗти ѭ. сиѭ заповѣдь приꙗсъ отъ о҃тца моего. 19 Распьрѣ же бъістъ пакъі въ іюдеихъ. за словеса си. 20 г҃лаахѫ же мьнози отъ нихъ. бѣсъ иматъ. і неистовъ естъ. что его послоушаате. 21 іни г҃лаахѫ. сии г҃ли не сѫтъ бѣсьноуѭштааго сѧ. еда бѣсъ можетъ слѣпомъ очи отврѣсти ⁖ 22 Бъішѧ же тъгда енкѣниѣ въ ерс҃лмхъ. і зима бѣ.

Стр. 1 нѣ пастѹхъ *сав.* *3* влъкъ грѧдѫщъ *асс. остр.* *7* не родитъ *ассем. никол. а.* не брѣжетъ *зогр. остр. сав.* *7—8 и 15* пастоухъ *сав.* *20* ꙗти ѭ *написано по подчищ.* *21* приꙗхъ *остр.* *22* пакы бъі҃ *зогр.* пакы *пропущ. ассем.* *27—28* слѣпъіимъ очи отвр. мож. *ассем.* *28—29* тъгда *м. б.* тъгда. *29 съ нашимъ согласно еще никол. а, гдѣ только форма греческ. слова испорчена* никентиѣ *(греч.* ἐγκαίνια*), всѣ прочіе* свaштениꙗ.

23 і хождааше нс҃ въ цр҃кве въ притворѣ
соломони. 24 обидѫ же и июдеи и гл҃ахѫ.
емоу. доколѣ д҃шѫ нашѫ възземле-
CLIV ши аште ты еси х҃ъ. рьци намъ не оби-
нѧѩ сѧ. 25 отъвѣшта имъ нс҃. рѣхъ вамъ
и не вѣроуоуте. дѣла ѣже азъ творѭ въ и-
мѧ о҃тца моего. та съвѣдѣтельствоу-
ѭтъ о мьнѣ. 26 нъ вы не вѣроуоуте нѣсте
бо отъ овецъ моихъ ѣкоже рѣхъ вамъ. ⁘
27 Овъцѧ моѩ гласа моего слоушаѭтъ.
и азъ знаѭ ѩ и по мьнѣ грѧдѫтъ. 28 і а-
зъ животъ вѣчъныи даѭ имъ.
і не погыбнѫтъ въ вѣкъ. і не въ-
схытитъ ихъ никтоже отъ рѫкы мо-
еѩ. 29 о҃тцъ мои иже дастъ мънѣ. боли-
и вьсѣхъ естъ. і никтоже не можетъ
въсхытити ихъ. отъ рѫкы о҃тца
моего. 30 Азъ и отецъ едино есвѣ. 31 възѧ-
сѧ же пакы камение июдеи да и поби-
ѭтъ. 32 отъвѣшта имъ нс҃ мънога дѣ-
ла добра ѣвихъ (въ) васъ. отъ отъца мо-
его. за кое ихъ дѣло камение на мѧ ме-
тете. 33 отъвѣшташѧ емоу июдеи гл҃ѭ-
ште. о добрѣ дѣлѣ не метемъ камени-
ѣ на тѧ. нъ о власфимии. і ѣко ты
ч҃лвкъ сы твориши сѧ самъ б҃ъ. 34 отъ-
вѣшта имъ ис҃ъ. нѣстъ ли написано въ
законѣ вашемъ. ѣко азъ рѣхъ бѕи есте.

Стр. 1 въ црькъви *ассем. остр.* *2* обидоша *остр.* *3* иземлепи *ассем.* *5* вамъ *м. б.* вамь. *6* азь ѣже *ассем.* *9* рекохъ *остр. (такъ и 5 на слѣдующей страницѣ).* *11* иджть *остр.* *16* естъ вьсѣхъ *ассем.* *18—19* възаша *остр. зогр. никол.* *19 безъ* пакы *остр.* *21* въ *надъ строкою прибавлено, всѣ прочіе* вамъ *(вм.* въ васъ*).* *22—23 и 24* меще— *остр. никол.* *24—25* кам. не мет. *ассем.* кам. не мещемъ *остр.* *27* псано *зогр.* писано *остр. никол.*

35 аште оны рече богы. къ нимъже быстъ слово б҃жие. і не могѫтъ сѧ кънигы разорити. 36 егоже от҃цъ ст҃и. и посъла въ миръ. вы г҃лете ѣко власфимлѣеши. зане рѣхъ ѣко с҃нъ б҃жии есмь. 37 аще не творѭ дѣлъ от҃ца моего. не емлѣте ми вѣры. 38 аште ли творѭ. аште и мьнѣ вѣры не емлете. дѣломъ моимъ вѣрѫ имѣте. да разоумѣате и вѣроуоуте. ѣко въ мънѣ оц҃ъ и азъ въ от҃ци. 39 і искалхѫ же его пакы ѩти. і изиде отъ рѫкъ и҃хъ. 40 і иде пакы на онъ полъ иоръдана. на мѣсто иждеже бѣ иоанъ прѣжде кръстѧ. і прѣбыстъ тоу. 41 і мъноѕи придѫ къ немоу и г҃лаахѫ. ѣко иоанъ оубо знамениѣ не сътвори. ни единого же. вьсѣ же елико рече иоанъ о семь истина бѣ. 42 і мъноѕи вѣрокашѧ въ него тоу. ⁘

XI

1 Бѣ же единъ болѧ лазарь. отъ витаниѩ градъца мариина. і мартꙑ сестры ѩ. 2 бѣ же мариѣ помазавъшиѣ г҃а мѵроѭ. і отьръши ноѕѣ власы своими. ѥѩже братръ ла(за)рь болѣаше. 3 посъласте же сестрѣ его къ немоу г҃лѭ-

Стр. 1 онъ *зогр. никол.;* нарече *ассем. остр. никол. б.* *1—2* рече *(вм.* бꙑстъ*) зогр. ассем.* *2 въ рукоп.* м҃жтъ. *2—3* раз. кън. *зогр. остр. ассем. никол.* *4* власфимисаѥши *остр.* *6* имѣте *ассем.* имете *остр.* *9* имете *остр.* *9—10* вѣрѫ имете *остр.* *13* идеже *зогр. и проч.* *19* етеръ *зогр. ник.;* лазоръ *сав. (такъ и 23).* *20* града *сав.* *21* р *въ* сестры *надъ строкою;* ѩ *вм.* еѩ, *какъ во всѣхъ прочихъ.* *22* мѵръмь *остр. зогр.* мѵромъ *сав. асс.* мастию *ник. а.;* нозѣ ѥго *остр. сав. зогр. асс. ник.* *23* братъ *всѣ прочіе;* за *въ* лазарь *пропущ. въ подлинникѣ.* *24* посъластѣ *остр. сав.*

шти. г҃и се егоже любиши болитъ.
4 слышавъ же ис҃ рече. си болѣзнь
нѣстъ къ съмръти нъ о славѣ б҃жии.
да прославитъ сѧ с҃нъ б҃жии ѥѭ̑. 5 лю-
блѣаше же ис҃ мартѫ и сестрѫ еѩ и
лазарѣ. 6 егда же оуслыша ѣко боли-
тъ. тъгда же прѣбыстъ на немь-
же бѣ мѣстѣ дъва дьни. 7 по томь
же гл҃а оученикомъ. ıдѣмъ въ ю-
деѭ пакы. 8 гл҃ашѧ емоу оученици е-
го. оучителю. нынѣ искаахѫ тебе
CLV камениемь побити июдеи. ı пакы
ли идеши тамо. 9 отъвѣшта ис҃. не дь-
вѣ ли на десѧте годинѣ есте въ дьни.
аште кто ходитъ въ дьне не потъкне-
тъ сѧ. ѣко свѣтъ мира сего видитъ.
10 аште ли кто ходитъ ноштиѭ. потъ-
кнетъ сѧ. ѣко нѣстъ свѣта о немь.
11 си рече и по семь гл҃а имъ. лазаръ
дроугъ нашъ оусъпе. нъ идѫ да въ-
збоуждѫ и҆. 12 рѣшѧ же оученици[ци] его.
г҃и аште оусъпе сп҃енъ бѫдетъ. 13 ıс҃
же рече о съмръти его. они же мьнѣ-
шѧ ѣко о оусъпении съна гл҃етъ. 14 тъ-
гда рече имъ ис҃ не обиноуѩ сѧ. ла-
заръ оумьрѣтъ 15 и радоуѭ сѧ васъ ра-
ди. да вѣрѫ имете ѣко не бѣхъ тоу. нъ
идѣмъ къ немоу. 16 рече же тома нари-
цаемы близнецъ. къ оученикомъ.

Стр. 1 ты люб. *зогр.*, *въ* любиши *буква* ю *написана по подчищенному вм. другой какой буквы.* 5 бо *(вм.* же*) сав.* 6 лазора *сав.* 11 рав'ви *остр. асс. зогр.* 12 июд. к. поб. *ник.* 13 отъвѣщавъ ис҃. рече *сав.* 13—14 дъва ли н. д. часа *зогр.* 14 еста дьне *никол.* вь дне *сав.* 17 *безъ* ли *сав.* 18 св. нѣстъ *зогр. ассем. сав. остр. ник. а.* 19 сице рече *сав.* си рекъ *остр.* 21 р. же емоу *асс.* рекошѧ *остр.* 22—23 вѣшта же ис҃. *ассем.* 24 съноу *остр.* 26 оумрѣ *остр.*

ідѣмъ и мы да оумьремъ съ нимь ⁖ 17 пришедъ же ис҃ въ витаниѭ обрѣте и четыри дьни юже имѫштъ въ гробѣ. 18 бѣ же витаниѣ близъ им҃а. ѣко пѧть на десѧте стадии. 19 і мъноѕи отъ июдеи бѣахѫ пришъли къ мартѣ и марии. да оутѣшѧты-и о братрѣ ею. 20 марта же егда оуслыша ѣко ис҃ грѧдетъ. сърѣте и. а мариѣ дома сѣдѣаше ⁖

21 Рече же маръта къ исоу. г҃и аште би сьде былъ. не би братръ мои оумрълъ. 22 нъ і нынѣ вѣмъ. ѣко егоже колижъдо просиши оу б҃а дастъ тебѣ б҃ъ. 23 гл҃а еи ис҃. вьскръснетъ братръ твои. 24 гл҃а емоу марта вѣмь ѣко вьскрьснетъ въ вьскрѣшение вь послѣдьнии дьнь. ⁖

25 Рече еи ис҃. азъ есмъ вьскрѣшение и животъ. вѣроуѩи въ мѧ аште оумьретъ оживетъ. 26 і вьсѣкъ живы и вѣроуѩи въ мѧ. не оумьретъ въ вѣкъ. імеши ли вѣрѫ семоу. 27 гл҃а емоу еи г҃и. азъ вѣровахъ ѣко ты еси х҃ъ с҃нъ б҃жии. грѧдыи вь весь миръ. 28 і се рекъши иде и призъва мариѭ сестрѫ своѭ таи. рекъши оучитель се естъ и зоветъ

Стр. 3 юже чет. д. *ник.* *3—4* имѫща *остр. сав.* *4* бѣ бо *асс.* *5—6* попьрищь *остр.* *6* отъ июд. *пропущ. въ зогр.* *7—8* да ıа оут. о бр. *сав.* *8* братѣ *всѣ проч.* *12 и 13* бы *остр. сав.* *13* братъ *всѣ прочіе (такъ 16 и 12 на слѣд. стр.).* *13—14* нъ і *пропущ. зогр. ассем.* *15* отъ б̄а *остр. зогр.* *18* въскрѣсение *асс. (такъ и 19).* *19* рече же *асс. остр.* *19—20* животъ и въскрѣшение *остр.* *21* живъ бѫдетъ *сав.*; живаи *сав.* *22* живъ бѫдетъ *(вм.* не оумьретъ*) сав.* *25* градаи *зогр.*; въ миръ *остр. зогр.* *26* пригласи *ассем.* *26—27* отаи *остр.* *27* глашаетъ *ассем. никол. а.*

тѧ. 29 она же ѣко оуслъıша въста ꙗдро. и иде къ немоу. 30 не бѣ же не оу іс҃ пришелъ вь весь. нъ бѣ на мѣстѣ еще идеже сърѣте и марьта. 31 июдеи же сѫщеи съ неѭ въ домоу. і оутѣшаѭште ѭ. видѣвъше мариѭ ѣко ꙗдро въста і изиде. по неи идѫ гл҃ѭще. ѣко идетъ на гробъ. да плачетъ сѧ тоу. 32 мариѣ же ѣко приде иде бѣ іс҃ъ. видѣвъши и паде емоу на ногоу. гл҃ѭшти емоу г҃и. аште би былъ съде. не би мои братръ оумрълъ.

CLVI 33 іс҃ же ѣко видѣ ѭ плачѫштѫ сѧ. і пришедъшаѩ съ неѭ июдеѩ плачѫшта сѧ. запрѣти д҃хоу. и възмѫти сѧ самъ 34 и рече къде положисте и. гл҃ашѧ емоу г҃и гради виждь. 35 и просльзи сѧ іс҃ъ. 36 гл҃ахѫ же июдеи. виждь како люблѣаше и. 37 едини же отъ нихъ рѣшѧ. не можааше ли сь отвръзъıи очи слѣпооумоу. сътворити да и сь не оумретъ. 38 іс҃ же пакы прѣтѧ вь себѣ приде къ гробоу. бѣ же пешть и камень належааше на неи. 39 гл҃а іс҃ възьмѣте камень. Гл҃а емоу сестра оумеръшааго марта г҃и юже смрьдитъ. четврѣдьневьнъ бо е-

Стр. 1 скоро *всѣ прочіе, только никол. а.* едро *(такъ и 6).* *2* не оу же бѣ *остр. асс. ник.* *4* і сър. *сав.* *5* ꙋтѣшахѫ ѭ *сав.* *6—7* въста скоро *асс.* *7* идошѧ *остр. асс. сав.* *8* плакатъ сѧ *безъ* тоу *сав.* і плачетъ сѧ *зогр.* *9* идеже *остр. сав.* *11 безъ* емоу *асс.* *11 и 12* бы *остр. сав.* *14* видѣвъ *асс.* *14—15* и юд. пр. сь н. *ассем.* *16* доухомъ *(вм.* самъ*) ассем.* *17* гл҃а емоу *сав.* *18* гр. и виждь *зогр. ассем. никол.* ходи и в. *сав.* приди и в. *остр.;* вьсльзи *никол. а.* *20* етери *ассем. никол.* нѣции *остр.* ини *сав.;* рекошѧ *остр.* *21—22 въ подл. такъ* слѣпооумоу, слѣпьцю *сав.* *24* пещера *остр. сав.* *25* на нѫ *сав.*

стъ. 40 гл҃а еи ис҃. не рѣхъ ли ти ѣко аште вѣроуеши. оузьриши славѫ бж҃иѭ. 41 вьзасѧ же камень идеже бѣ оумеръı лежѧ. іс҃ же вьзведе къ іспрь очи и рече. Оч҃е хвалѭ тебѣ въздаѭ. ѣко оуслъıша мѧ 42 азъ же вѣдѣхъ. ѣко вьсегда ме(не) послоушаеши. нъ народа ради стоѩштааго окръсть рѣхъ. да вѣрѫ имѫтъ ѣко тъı мѧ посъла. 43 и се рекъ. гласомь велиемь възъва. лазаре грѧди вонъ. 44 і изиде оумеръı. обѧзанъ ногама и рѫкама. оукроемь. і лице его оуброусомъ обѧзано. гл҃а имъ ис҃ъ раздрѣшите и и не дѣите его іти. 45 мъноѕи же отъ июдеи пришьдъшеи къ марии. і видѣвъше еже сътвори ис҃. вѣровашѧ вь него. к҃ ⁖ 46 Едини же отъ нихъ идѫ къ фарисѣомъ. и рѣшѧ имъ еже сътвори ис҃ ⁖ 47 Събърашѧ же архиереи і фарисеи сънемъ на ис҃а. і гл҃аахѫ что сътворимъ. ѣко чл҃вкъ сь знамениѣ мънога творитъ. 48 аште оставимъı-и тако. вьси вѣрѫ имѫтъ въ нь. і придѫтъ ри-

Стр. 1 рекохъ *остр.* *2—3* възашѧ *сав. остр. никол.* *3* идеже бѣ оумеръı лежѧ *эти слова пропущены въ зогр. асс. ник. а. (по примѣру лучшихъ греч. текст.): остр. и сав. согласно съ наш. текст.*, *но* лежѧ мрьтвъı *сав.* *4* очи въ іспрь *никол.* очи свои въ іспрь *асс.* очи св. горѣ *сав.* очи горѣ *остр.* *5 въ подл. такъ, ошибочно,* хвалѩ. *7 слогъ* не *въ* мене *выскобленъ или стерся.* *8* окр. стоѩщ. *асс.* *10* великъмь *остр.* *11* възгласи *зогр. ник. а.* *12* и абие из. *зогр. остр.* *13* кириѣми (χειρίαις) *ник. а.* кираѣмы *хвал., всѣ прочіе употребл. переводное слово* оукрои. *14* соударомь (σουδαρίῳ) *ник.* *16* сего *(вм.* его*) ассем.* *18* в̓ нъ *асс. ник.* *19* етери *зогр. ник.* *20—21* съб҃рашѧ сѧ *асс.* *21* съборъ *остр. и зогр., ассем.* сь ними *(описка).* *21—22* на ис҃а *пропущ. остр. никол. (въ лучш. греч. т. также нѣтъ).*

млѣне. і възьмѫтъ и мѣсто и ꙗ-
зк҃ъ нашъ. 49 єдинъ же єтеръ отъ нихъ.
каиѣфа архиереи сꙑ лѣтоу томоу.
рече имъ. вꙑ не вѣсте ничесоже
50 ни помꙑшлѣате. ѣко оунє єсть на-
мъ да єдинъ чл҃вкъ оумьретъ за
люди. а не весь ꙗзк҃ъ погꙑбнетъ.
51 сего же о себѣ не рече. нъ архиереи сꙑ
лѣтоу томоу прорече. ѣко хотѣаше
ис҃ оумьрѣти за люди. 52 і не тъкъ-
мо за люди. нъ і да чѧда бж҃иѣ ра-
сточенаѣ съберетъ въ єдино. ⁘
53 Отъ того же дьне съвѣшташѧ да и бѫ
оубили. 54 ис҃ же к томоу не авѣ хожда-
аше въ-июдеихъ. нъ иде отъ тѫ-
доу въ странѫ близъ поустꙑни.
въ ефремъ нарицаемъ гра-
дъ.

CLVII і тоу живѣаше съ оученикꙑ своими. к҃ѕ ⁘
55 Бѣ же близъ пасха июдеиска. і вьзидѫ
мъноѕи въ ім҃ъ отъ странꙑ. прѣжде
пасхꙑ да очистѧтъ сѧ. 56 і искаахѫ же
ис҃а. і г҃лаахѫ же къ себѣ въ цр҃кве сто-
ꙗште. что сѧ мьнитъ вамъ. ѣко не
имѫтъ ли прити въ праздьникъ. 57 да-
шѧ бо архиереи і фарисѣи заповѣдь.
да аште кто оштѫтитъ і къде бѫде-
тъ. повѣстъ да имѫтъ і ⁘

Стр. 2 нашъ *пропущ. въ зогр. ассем. (согласно съ многими греч. текстами);* нѣкъіи *(вм.* етеръ*) остр. въ зогр. слово пропущено.* *5* добрѣ *зогр.* *5—6* вамъ *остр. ассем. зогр. никол. (но и* намъ *подтверждается греч. текстами).* *9* нъ ѣко *ассем.* *10 первое* ъ *въ* тъкъ(мо) *передѣлано изъ* ь. *11* да и *остр. асс. ник.* *11—12* събер. раст. въ едино *зогр.* *13* бъіша *(вм.* бѫ*) остр.,* како и би *ник.* *17* вь нар. гр. *никол.* *23 безъ* же *зогр.* *27 безъ* і *ник.* *28* повѣсте *зогр.*

XII.

1 Іс҃ же прѣжде шести денъ пасхꙑ. приде въ витаниѭ. ідеже бѣ лазаръ оумерои. егоже въскрѣси отъ мрътвꙑихъ. 2 сътворишѧ же (е)моу вечерѭ тоу. і маръта слоужааше. лазаръ же единъ бѣ отъ възлежѧштиихъ съ нимъ. 3 мариѣ же приемъши литрѫ хризмꙑ. нарда пистикиѩ мъногоцѣнънꙑ. помаза ноѕѣ ис҃вѣ. і отръ власꙑ своими ноѕѣ его. Храмина же исплъни сѧ отъ вонѧ хризмънꙑѩ ⁖ 4 Гл҃а же единъ отъ о(у)ченикъ его. июда симонь и҆скариотъскꙑ. іже и хотѣаше прѣдати. 5 чесо ради мѵро се не продано бꙑстъ. на т҃ пѣнѧѕъ. і дано нищимъ. 6 се рече не ѣко о ништиихъ печаааше сѧ. нъ ѣко тать бѣ. і скриницѫ имꙑ. і вьмѣтаема ношааше. 7 рече же ис҃ не дѣи ѩ въ день погребениѣ моего съблюде ѭ. 8 ништаѩ бо съ собоѭ въсегда имате.

Стр. 1 шестию *никол.;* дьни *остр.* *2* ъ *въ* лазаръ *исправл. въ* ь; *замѣч. форма* оумерои *вм.* оумьръи. *3* *къ* мрътв. *приб.* ис҃. *зогр.* из мр. ис҃. *асс.* из мьр. *безъ* ис҃ *остр.* *4* е *въ* емоу *припис. болѣе поздн. рукою.* *7* ливрѫ *асс. ник.;* мѵра *асс. остр. сав.* масти *ник.* *9* отьре *остр. сав.* *10* напълни *остр.* *11* мѵрнꙑѩ *асс. сав. остр.* *12* *въ подл.* оченикъ; симонъ? *12—13* скариотѣнинь *ник.* *13—14* хот. прѣд. и *остр. асс. ник.* *14* хризма си *зогр.* масть си *ник.* *15* съребрьникъ *остр.* *16* се же *всѣ проч.* *17—18* ковьчежьць *зогр. асс.* рачицѫ *остр. (сав. ник. согл. съ наш.).* *18* носѧ *(вм.* имъı*) сав.;* въметаемаа *зогр.* *19* дѣите *зогр.; всѣ прочіе* еѩ. *19—20* да — съблюдеть *зогр. ассем. сав. (безъ* да *остр.),* съблюдети ю *никол.* *21* вьсегда съ собоѭ *зогр. сав. остр. никол.*, вьс. им. съ соб. *ассем.*

а мене не въсегда имате. 9 разоумѣ же народъ мъногъ отъ июдеи. ѣко тоу естъ. ı придѫ не ис҃а ради тъкъмо. нъ да и лазара видѧтъ. егоже въскрѣси отъ мрътвъıхъ. 10 съвѣшташѧ же архиереи. до и лазара оубиѭтъ. 11 ѣко мънози его ради идѣахѫ июдеи. ı вѣровахѫ въ ис҃а. 12 въ оутрѣи же день народъ мъногъ. пришедъı въ праздьникъ. слъıшавъше ѣко ис҃ грѧдетъ въ им҃ъ. 13 приѩсѧ вѣие отъ финикъ. ı изидѫ противѫ емоу. ı зъваахѫ гл҃ѭште. Осан'на бл҃гсвнъ грѧдꙑи въ ıмѧ г҃не. цс҃ръ ıл҃въ. 14 обрѣтъ же ис҃ осьлѧ вьсѣде на не. ѣкоже естъ писано. 15 не бои сѧ дъщи сионова. се цс҃рь твои грѧдетъ. сѣдѧ на жрѣбѧте осъли. 16 сихъ же не разоумѣшѧ оученици его прѣжде. нъ егда прослави сѧ ис҃. тъгда помѣнѫшѧ. ѣко си бѣшѧ о немь писана. ı си сътворишѧ емоу. 17 Съвѣдѣтельствоваше же народъ иже бѣ съ нимь. егда лазара възъва отъ гроба. ı въскрѣси его отъ мрътвъıхъ. 18 сего ради и противѫ емоу изиде на-

Стр. 3 придошѧ *остр. сав.;* дѣлѣ *(вм.* ради*) сав.* *6* до *такъ въ подл. вм.* да. *8* отъ июдеи *асс.* *10* празникъ *сав.* *11* слышашѧ *сав.;* идеть *остр. сав.* *12* приѩшѧ *остр. зогр. сав.;* ваıѧ *сав.* ваıа *ассем.* ваı *зогр.* витие *ник.* *13* изидошѧ *остр. сав.* *15* градъıи *остр.* *19* жрѣбѧти *сав. ассем.* *22* о немь бѣшѧ *сав.* *24—25* съвѣдѣт. же народи *сав.* *26* възгласи *зогр. остр.;* ѿтъ мрътвъıихъ и въскр. и ѿтъ гроба *ассем.* *27* ı *(вм.* его*) сав.* *27—28* того дѣлѣ *сав.* *28* изиде ѥмоу *остр. зогр.*, *безъ* емоу *сав.* *28 и 1 на слѣд. стр.* изидѫ народи *ассем.*

родъ. ѣко слышашѧ и сътворьшь се знамение ⁘ к҃.

CLVIII 19 Фарисеи же рѣшѧ къ себѣ. видите ѣко никакоже польѕа есть. се весь миръ по немь идетъ ⁘ 20 Бѣахѫ же е҃лини едини отъ въшедъшиихъ. да поклонѧтъ сѧ въ праздьникъ. 21 сии же пристѫпишѧ къ филипоу. іже бѣ отъ видъ[в]саиды галѣлѣискꙑѩ. і молѣхѫ и г҃лѭште. г҃и хоштемъ и҃са видѣти. 22 Приде филипъ и г҃ла аньдрѣови. і пакꙑ аньдрѣа и филипъ гласте и҃сви. 23 і҃с же отъвѣшта има г҃лѧ. Приде година да прославитъ сѧ с҃нъ ч҃лвѣскꙑ. 24 аминь аминъ г҃лѭ вамъ. аште зръно пшеничьно не оумьретъ падъ вь земи. то едино прѣбꙑваатъ. аште ли оумьретъ мъногъ плодъ сътворитъ. 25 любѧи д҃шѫ своѭ погоубитъ ѭ. і ненавидѧи д҃шѧ своеѩ. вь мирѣ семь. въ животѣ вѣчьнѣемь съхранитъ ѭ. 26 аште кто мьнѣ слоужитъ. по мьнѣ да ходитъ. і идеже есмъ азъ тоу и слоуга мои бѫдетъ. і аште кто мьнѣ слоужитъ. почьтетъ і от҃цъ. 27 Нꙑнѣ д҃ша моѣ възмѫти сѧ. і что рекѫ. от҃че с҃пси мѧ отъ годинꙑ сеѩ. нъ сего ради придъ на годинѫ сиѭ. 28 от҃че прослави имѧ твое. приде же гласъ сн҃бсе. і прославихъ и пакꙑ прославлѭ. 29 народъ же стоꙗи і слꙑшавъ.

Стр. 1—2 сътворьша *остр. сав. зогр. ассем. никол.* *2* сицево зн. *ассем.* знамениѣ *(безъ* си*) зогр.* *3* рекошѧ *остр.* *3—4* никааже *зогр. ассем. остр.;* з въ польза *исправл. потомъ въ* ѕ. *4* миръ *ассем.* *5* иде *зогр. остр. никол.* *(греч.* ἀπῆλθεν); етери *зогр. ассем. никол.* нѣцнии *остр.* *10* приде же ф. *ник.* *11* г҃ласта *остр. никол.* *12* часъ *зогр.* *15* падеть на земли и не оумреть *ник.* падъ въ земли не оумьреть *остр.* *25* часа *зогр.* *26* придохъ *остр.*

г҃лаахѫ громъ бꙑстъ. іни г҃лаахѫ анг҃лъ г҃ла емоу. 30 отъвѣшта іс҃ и [ре]рече. не мене ради гласъ сь бꙑстъ нъ васъ ради. 31 нꙑнѣ сѫдъ естъ мироу семоу. Нꙑнѣ кънѧѕъ мира сего изгънанъ бѫдетъ вонъ. 32 і азъ аште вьзнесенъ бѫдѫ отъ земл҃ѧ. вьсѧ привлѣкѫ къ себѣ. 33 се же г҃лаше клеплѧ коеѭ съмрътиѭ хотѣаше оумьрѣти. 34 отъвѣшта емоу народъ. мꙑ слꙑшахомъ отъ закона. ѣко х҃ъ прѣбꙑваатъ въ вѣкъ. і како тꙑ г҃леши вьзнести сѧ подобаатъ с҃ноу ч҃лвчскоумоу. кто сь естъ с҃нъ ч҃лвчскъ. 35 рече же имъ іс҃. еште въ мало врѣмѧ свѣтъ въ васъ естъ. ходите доньдеже свѣтъ имате. да тъма васъ не иметъ. і ходѧи въ тъмѣ. не вѣстъ камо идетъ. 36 доньдеже свѣтъ имате. вѣроуите въ свѣта. да с҃ве свѣтоу бѫдете .:. к҃ .:. Си г҃ла іс҃. і ошедъ съкрꙑ сѧ отъ нихъ. 37 толика же зна(ме)ниѣ сътворьшю емоу прѣдь ними. не вѣроваахѫ во нь. 38 да събѫдетъ сѧ слово исаиѧ пр҃ка еже рече. г҃и кто вѣрѫ ѩ слоухоу нашемоу. і мꙑшьца г҃нѣ комоу отъкрꙑ сѧ. 39 сего ради не можаахѫ вѣровати. ѣко пакꙑ рече исаиѣ. 40 ослѣпи очи ихъ. і окамѣ-

Стр. 4 народа ради *ассем. сав. зогр. ник. (но въ зогр.* народа *выскобл. и написано* васъ*).* *5 безъ* семоу *асс.*, всемоу *сав.* *8* знаменаѭ *остр.* назнаменоуѭ *асс. (сав. и ник. согласно съ наш.).* *12—13* ѩко под. вьзн. *сав.* *20* свѣтъ *остр. асс. сав. зогр.* *21* шьдъ *зогр. асс.* *22 слогъ* ме *въ подл. пропущ.* *24* емоу *(вм.* во нь*) зогр.* *24—25* сл. ис. пр. събѫд. сѧ *остр. никол.* събѫдѫтъ сѧ словеса *зогр.* *25—26* вѣрова *всѣ прочіе.*

нилъ естъ ср҃дца ихъ. да не видѧтъ
очима. ни разоумѣѭтъ ср҃дцемь.
і обратѧтъ сѧ и исцѣлѭ ѩ. 41 си рече и-
саиѣ. егда видѣ славѫ его. і гл҃а о
немь. 42 обаче оубо и отъ кънѧзъ
CLIX мъноѕи вѣроваша вь него. нъ фарисѣи
ради не исповѣдаахѫ. да не и-сънь-
миштъ изгънани бѫдѫтъ. 43 вьзлю-
биша бо паче славѫ чл҃чкѫ неже сла-
вѫ бж҃иѭ. 44 Іс҃ же възъва и рече. вѣроу-
ѩи вь мѧ. не вѣроуоутъ въ мѧ нъ въ по-
сълавъшаого мѧ. 45 і видѧи мѧ видѣ
посълавъшаого мѧ. 46 азъ свѣтъ вь
миръ придъ. да вьсѣкъ вѣроуѩи вь
мѧ вь тьмѣ не прѣбѫдетъ. 47 і аште
кто оуслышитъ гл҃ы моꙗ. і не съхра-
нитъ ихъ. азъ не сѫждѫ емоу. не при-
дъ бо да сѫждѫ мироу. нъ да сп҃сѫ ми-
ръ. 48 отъметаѩи сѧ мене и не приемлѧ
гл҃ъ моихъ. імать сѫдѧштаого е-
моу. слово еже гл҃ахъ то сѫдитъ е-
моу въ послѣдьнии дьнь. 49 ѣко азъ
о себѣ не гл҃ахъ. нъ посълавꙑи мѧ
отъцъ. тъ мьнѣ заповѣдь дастъ.
что рекѫ и что възгл҃ѭ. 50 и вѣмь ѣко
заповѣдь его животъ вѣчьнꙑи естъ.
ѣже оубо азъ гл҃ѭ. ѣкоже рече мънѣ
отъцъ тако гл҃ѭ ⁘ ⁘

Стр. 2 и не раз. *остр.* *3* си же *остр.* се же *асс.* *6* въ нь *остр. асс.* *7* исповѣхоу *ник. (описка);* отъ сьньмищь *асем.* и —съборища *остр.* *10* вьзъва *м. б.* възъва. *11* въ мене *асс. зогр.* *12* *всѣ проч.* видитъ *(вм.* видѣ*).* *14* вьсь миръ *зогр. ник.;* придъ *можетъ быть* придь, придохъ *остр.* *16—17* и не вѣроуѥть *остр. (вм.* съхранитъ*).* *17—18* придохъ *остр.* *18—19* всемоу мироу—вьсь мирь *ник.*

XIII.

1 **Прѣжде** же праздьника пасцѣ. вѣдꙑ ис҃ ѣко приде емоу година. да прѣидетъ отъ мира сего къ от҃цю. вьзлюбль своѩ сѫщѩѩ во вьсемь мирѣ. до коньца вьзлюби ѩ ⁖ 2 ι вечери бꙑвъши. диѣволоу юже въложъшю въ срд҃це июдѣ. симоновоу искариотъскоумоу ⁖ да и прѣдастъ. 3 вѣдꙑ ис҃ ѣко вьсѣ дастъ емоу от҃цъ въ рѫцѣ. ι ѣко отъ б҃а изиде и къ б҃оу грѧдетъ. 4 въста съ вечерѧ и положи ризꙑ. ι приемъ лентии҆ прѣпоѣса сѧ. 5 **По** томь же вьли водѫ въ оумꙑвальницѫ. ι начѧтъ оумꙑвати ноѕѣ оученикомъ. ι отирати лентиемь. ιмъже бѣ прѣпоѣсанъ. 6 приде же къ симоноу петроу. ι гл҃а емоу тъ. г҃и. тꙑ ли мои оумꙑеши ноѕѣ. 7 отъвѣшта ис҃ и рече емоу. еже азъ творѭ тꙑ не вѣси нꙑнѣ. разоумѣеши же по сихъ. 8 гл҃а емоу петръ не оумꙑеши ногоу моею вь вѣкъ. отъвѣшта емоу ис҃. аште не оумꙑѭ тебе. не имаши части съ мъноѭ. 9 гл҃а емоу симонъ петръ. г҃и не ноѕѣ мои тъкмо. нъ и рѫцѣ и главѫ. 10 гл҃а емоу ис҃ъ. ιзмъвенꙑ не трѣбоуоутъ

Стр. *2* да и пр. *зогр.* *3—4* своє сѫщее *сав.* *4* въ мирѣ *сав.* *7* искариωтѣнииноу *никол.* *8* кго *(вм.* и*)* *остр.* *9—10* изидъ *зогр.* *10* идетъ *сав. остр.;* въставъ *остр.* *11* ризы своıѧ *остр. ассем.* *12* по томь вълиıа *остр., асс. зогр. сав.* же вълиѣ. *14* ногы *остр. ник.* *21—22* отъв. *или* отьв. *23* тебѣ *ассем.* *24 послѣ* г҃и *одно* не *выскоблено.*

тъкмо ноѕѣ оумыти. естъ бо весь чистъ. і вы чисти есте ·:· к҃ ·:· ·:· нъ не вьси. 11 вѣдѣаше бо прѣдаѭштааго и. сего ради рече ѣко не вьси есте чисти. 12 егда же оумꙑ ноѕѣ ихъ. приꙗтъ ризы своѩ и възлеже пак҄ы. і рече имъ. вѣсте ли что сътворихъ вамъ. 13 въ(і) гл҃аашете мѧ оучителѣ и г҃а. і добрѣ гл҃ете есмъ бо. 14 аште оубо азъ оумыхъ ваши ноѕѣ г҃ь и оучитель. і вы длъжьни есте дроу-

CLX гъ дроугоу оумывати ноѕѣ. 15 образъ бо дахъ вамъ. да ѣкоже азъ сътворихъ вамъ. і вы творите. 16 аминь амин глаг҃лѭ вамъ. нѣстъ рабъ болеи г҃а своего. ни ап҃лъ болеи посълавъшаего и. 17 аще си вѣсте блажени есте аште творите ѣ. 18 не о вьсѣхъ васъ гл҃ѭ. азъ бо вѣмь ѩже избърахъ. нъ да кънигы събѫдѫтъ сѧ. ѣдꙑ съ мъноѭ хлѣбъ въздвиже на мѧ прѣльщение свое. 19 отъ селѣ гл҃ѭ вамъ. прѣжде даже не бѫдетъ. да егда бѫдетъ вѣрѫ имете ѣко азъ есмъ. 20 амин аминь гл҃ѭ вамъ. приемлѧи аште кого посълѭ мене приемлет҄ъ. а приемлѧи мене приемлетъ посълав҄ъшаего и мѧ. ·:· 21 Си рекъ ис҃ в҄ъзмѫти

Стр. 4—5 чисти есте *ассем.* *5* ногы *ассем.* *6* възлежааше *безъ* пакы *асс.* възлегъ пакы *сав.* *8* і *въ* вы *приписано надъ строкою;* гл҃аашете *описка вм.* глашаете, *какъ зогр. остр.*, гл҃ете *сав.* *9* еи добрѣ гл. *ассем.* *10 безъ* оубо азъ *ассем.* *12* ѹмыв. васъ нозѣ *сав.* *13—14* творихъ *зогр.* *14* сътворите *асс.* *16* сьлъ *ассем. никол.* *17* творите *(вм.* вѣсте*) остр. описка.* *18* си творите *остр.* *21* въздвигнеть на мѧ пѧтѫ своѭ *зогр. никол. (въ греч.* πτέρναν*).* *24* вѣсте *(вм.* вѣрѫ імете*) зогр.* *27—28* посъл. мѧ *зогр. никол.*

сѧ дх҃мь. і съвѣдѣтельствова и рече. аминь аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко единъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. 22 съзирахѫ же сѧ междю собоѭ оученици. не домꙑслѧште о комь гл҃етъ. 23 бѣ же единъ възлежѧ отъ оученикъ его на лонѣ іс҃вѣ. егоже любл҃ѣаше іс҃. 24 поманѫ же семоу симонъ петръ въпросити кто оубо естъ о немьже гл҃етъ. 25 нападъ же тъ тако на пръси іс҃вꙑ гл҃а емоу г҃и кто естъ. 26 отъвѣшта іс҃. тъ естъ емоуже азъ омочь хлѣбъ подамъ. і омочь хлѣбъ дастъ июдѣ симоню искариотъскоумоу. 27 и по хлѣбѣ тъгда вънидe вънь сотона. гл҃а емоу іс҃ еже твориши сътвори скоро. 28 сего же никтоже не разоумѣ възлежѧштихъ. къ чесомоу рече емоу. 29 едини мьнѣахѫ понеже скриницѫ имѣаше июда. ѣко гл҃тъ емоу іс҃ъ. коупи егоже трѣбоуемъ на праздьникъ. ли ништимъ да нѣчъто дастъ. 30 приемъ же онъ хлѣбъ. ізиде абие. бѣ же ноштъ 31 егда изиде. гл҃а же іс҃. Нꙑнѣ прослави сѧ сн҃ъ чл҃вчскꙑ. и б҃ъ прослави сѧ о немь. 32 аште б҃ъ прослаки сѧ о немь. і б҃ъ прославитꙑ-и вь себѣ. і абие прославитъ і. 33 чадъца еще мало съ вами есмь. възиштете мене. і ѣкоже рѣхъ ию-

Стр. 6 възлежѧ ед. *зогр. ник.* *9* въпр. и *зогр.* *10 безъ* тъ *зогр.* *14* приѩтъ і дастъ *зогр.* *17* твори *зогр.* *18* чесо ради *зогр.* къ чемоу *ник.* *19* етери *зогр. ник.* *19—20* ковьчежьць *зогр.*; к *въ* скри(ницѫ) *надъ строк.* *23* прiимъ *зогр.* *27—28* прославитъ сѧ *зогр. асс. (въ сав.* т *припис. нов. рук. надъ строк.); остр. ник. согл. съ наш. текстомъ (гр.* ἐδοξάσθη). *30* рекохъ *остр.*

деомъ. ѣко ѣможе азъ идѫ вꙑ не
можете при(ти). і вамъ гл҃ѭ нꙑнѣ.
34 заповѣдь повѣдаѭ вамъ. да
любите дроугъ дроуга ѣкоже вь-
злюбихъ вꙑ. да и вꙑ любите
дроугъ дроуга. 35 о семь разоумѣѭтъ
вьси. ѣко мои оученици есте. аще
любьвь имате междю собоѭ.
36 Гл҃а емоу симонъ петръ. г҃и камо
идеши. отъвѣшта іс҃ъ ѣможе азъ
идѫ не можеши нꙑнѣ по мьнѣ и-
ти. послѣдь же по мьнѣ идеши.
37 г҃и по чъто не могѫ нꙑнѣ по те-
CLXI бѣ ити. нꙑнѣ д҃шѫ моѭ за тѧ поло-
жѫ. 38 отъвѣшта емоу іс҃ъ д҃шѫ ли тво-
ѭ за мѧ положиши. аминь амин гл҃ѭ
тебѣ. не възгласитъ кокотъ донь-
деже отъвръжеши сѧ мене три кра-
тꙑ ⁘

XIV.

1 Да не съмѫштаатъ сѧ ва-
ше ср҃дце. вѣроуите въ б҃а и въ мѧ
вѣроуите. 2 въ домоу от҃ца моего оби-
тѣли мъногꙑ сѫтъ. аште ли же
ни реклъ бимъ вамъ. ѣко идѫ оугото-

Стр. 2 слогъ ти *въ подл. пропущенъ*; и азъ гл҃ѭ вамъ нынѣ *сав.* *4* любитъ *сав.* *6* разоумѣваѭть *остр.*, о семь бо р. *сав.* *8* любъве *остр. сав.* *10* ѡтъв. емоу іс҃. *ассем. сав.* *11 безъ* по мьнѣ *ассем.*; не можете нынѣ *сав.* *13* гл҃а емоу петръ *въ нашемъ пропущено, во всѣхъ прочихъ есть.* *17* коуръ *всѣ прочіе, только никол.* пѣтель. *19—20* ср. ваше *ник.* *20* въ б҃ъ *остр.* *21* въ домъ *зогр.* *23* быхъ *остр. сав.* *23 и 1 на слѣд. стр.* идоу и оуготоваю *никол.* ид. оуготоватъ мѣста *сав.*

вати мѣсто вамъ. 3 и ꙗште идѫ оуготоваѭ мѣсто вамъ. пакꙑ придѫ и поимѫ вꙑ къ себѣ. да идеже есмъ азъ и вꙑ бѫдете. 4 и ꙗможе азъ идѫ вѣсте. и пѫть вѣсте. 5 гл҃а емоу тома г҃и не вѣмь камо идеши. ꙇ како пѫтъ можемъ вѣдѣти. 6 гл҃а емоу ис҃. азъ есмъ пѫть и истина и животъ. никтоже придетъ къ отьцю тъкъмо мъноѭ. 7 аште мѧ бисте знали и отъца моего знали бисте оубо. и отъ селѣ познаате и и оувѣдѣсте и. 8 гл҃а емоу филипъ. г҃и покажи намъ отъца и довьлетъ намъ. 9 гл҃а емоу ис҃. толико ли врѣмѧ съ вами есмъ и не позна ли мене филипе. видѣвꙑ мѧ видѣ отъца. и како тꙑ гл҃еши покажи намъ от҃ца. 10 не вѣроуеши ли ꙗко азъ въ от҃ци и отецъ вь мнѣ естъ ⁘ Гл҃ы ꙗже азъ гл҃ѭ вамъ о себѣ не гл҃ѭ. от҃цъ же прѣбꙑваѩи въ мьнѣ тъ творитъ дѣла. 11 вѣрѫ имѣте мьнѣ ꙗко азъ въ отьци и отъцъ въ мьнѣ. аште ли же ни за та дѣла вѣрѫ емл҄ете ми. 12 аминь. амин гл҃ѭ вамъ. вѣроуѩи въ мѧ дѣла ꙗже азъ творѭ.

Стр. 1—2 ꙇ еште идѫ пакы придѫ и оугот. м. в. и п. вы *зогр.* и пакы придѫ *сав. ассем. (такой же пропускъ въ иныхъ греч. текстахъ).* *5* азъ идѫ вѣсте пѫть *зогр. никол. сав. ассем. (согласно съ лучшими греч., остр. согласно съ нашимъ).* *10—11 и 12* бысте *остр. сав.* *12—13* знаете и вѣсте *никол.* вѣсте *ассем.* знаете и и видѣсте *остр.*, *зогр. первоначально* вѣдѣсте *исправл. въ* видѣсте, *такъ и сав. (и въ греч. и въ лат. текстъ здѣсь много разночтеній).* *23* дѣло *остр. ассем.*; вѣроуите *ассем.* в. емлѣте *сав.* *26* имете *остр.* имѣте *сав.* емлѣте *зогр.*

и тъ сътворитъ. и больша сътворитъ сихъ. ѣко азъ къ отьцю градѫ. 13 і егоже колижъдо просите въ имѧ мое. то сътворѭ. да прославитъ сѧ оц҃ъ о сн҃ѣ. 14 і аште чесо просите въ имѧ мое азъ сътворѭ. 15 аште любите мѧ заповѣди моѩ съблюдѣте. 16 і азъ оумолѭ о҃тца. і иного параклита дастъ вамъ. да бѫдетъ съ вами вь вѣкъ. 17 дх҃ъ истинънъı. егоже миръ не можетъ приѩти. ѣко не видитъ его ни знаатъ его. вы же знаате и. ѣко въ васъ прѣбъıваатъ. и въ васъ бѫдетъ 18 не оставлѭ васъ сиръ. придѫ къ вамъ. 19 еште мало и миръ к томоу [не] не видитъ мене. вы же видите мѧ. ѣко азъ живѫ и вы живи бѫдете. 20 въ тъ день разоумѣате ѣко азъ въ о҃тци. моемь. і вы въ мьнѣ и азъ въ васъ. 21 имѣѩи заповѣди моѩ и съблюдаѩ ѩ. тъ естъ любѧи мѧ. а любѧи мѧ възлюбл҃енъ бѫдетъ отц҃мъ моимь. и азъ възлюблю и. і ѣ-

CLXII влѭ сѧ емоу самъ ⁖ к҃. 22 гл҃а емоу июда не искариотъскъı. г҃и и что бъıстъ ѣко намъ хоштеши сѧ авити. а не вьсемоу мироу. 23 отъвѣща іс҃ и рече емоу. аште кто любитъ мѧ. слово мое съблюдетъ.

Стр. 1 и тъ твор. *зогр. сав.* *1—2* сихъ сътвор. *остр. ник.* творитъ *зогр.* *2* идѫ *остр. сав.* *5* с҃ноу *остр. сав.;* что *(вм.* чесо*)* *сав.* *6* то сътворѭ *всѣ прочіе.* *8* от. моего *сав.* *9* ж *въ* бѫдетъ *передъл. изъ* оу. *10* вьсь миръ *зогр. асс. ник. (такъ и 15).* *11—12* вѣдеть—знаютъ *ник.* *15* миръ мене к. т. н. в. *остр., безъ* къ томоу *зогр.* *18* разоумѣете вы *сав.* *22* вьзлюбенъ есть *сав.* *23* възлюблю — *такъ въ подл.* *25* скариотѣнинь *ник.* *26* ѥав. с. хощ. *остр.* *26—27* мирови *сав.* *27* гл҃а емоу іс҃ *ассем.*

і отц҃ъ мои вьзлюбитъ і. і къ немоу идевѣ. і обитѣль оу него сътворивѣ. 24 не любѧи мене словесъ моихъ не съблюдаетъ. і слово еже слꙑшите. нѣстъ мое нъ посълавъшааго мѧ отц҃а. 25 си гл҃ахъ вамъ въ васъ сꙑ. 26 параклитъ же дх҃ъ ст҃ꙑ егоже посьлетъ оц҃ъ въ імѧ мое. тъ вꙑ наоучтъ вьсемоу. і вьспомѣнетъ вамъ вьсѣ еликоже рѣхъ вамъ. 27 миръ оставлѣѭ вамъ. миръ мои даѭ вамъ. не ѣкоже вьсь миръ даатъ. азъ даѭ вамь. ⁛ Да не съмѫштаатъ сѧ ваше ср҃дце ни оустрашаатъ. 28 слꙑшасте ѣко азъ рѣхъ вамъ. идѫ и придѫ къ вамъ. аште бисте любили мѧ. въздрадовали сѧ бисте оубо. ѣко рѣхъ идѫ къ от҃цю. ѣко отецъ мои болии мене естъ. 29 і нꙑнѣ рѣхъ вамъ. прѣжде даже не бѫдетъ. да егда бѫдетъ вѣрѫ имете ⁛ 30 Юже не мъного гл҃ѭ съ вами. грѧдетъ бо се(го) мира кънѧзь. і вь мьнѣ не иматъ ничесоже. 31 нъ да разоумѣатъ миръ ѣко люблю от҃ца. и ѣкоже запо(вѣ)дѣ мьнѣ от҃цъ. тако творѭ:

Стр. 3 а не і. *остр.* *3—4* съблюдетъ *сав. остр., проч.* съблюдаетъ, *у насъ* а *прибавл. надъ строкою (слѣдъ такого разночтенія существуетъ и въ другихъ переводахъ).* *4* слꙑшасте *сав. асс. остр. зогр.* *6 безъ* вамъ *ассем.*; съ вами *(вм.* въ васъ*) сав.* *6—7* пакꙑ тъжде *(вм.* параклитъ же*) сав.* *9* въспоманѫтъ *зогр.* *9—10* все еже *сав.* вьсꙗ ꙗже *всѣ прочіе.* *10* рекохъ *остр. (такъ и 15, 19).* *12* миръ *сав.* *15* пакꙑ придѫ *ассем.* *16 и 17* бꙑсте *остр. сав.* *17* рѣхъ *въ прочихъ нѣтъ.* *18* мои *въ прочихъ нѣтъ.* *20* да егда бѫдетъ *пропущ. сав.* *20—21* вѣр. имѣте *сав.* *21 послѣ* имете *прибавлено* ꙗко азъ рѣхъ вамъ *сав. ник. зогр. асс., безъ этой прибавки кромѣ наш. текста также остр. (въ лучшихъ греческ. текстахъ тоже безъ этой прибавки).* *22* го *въ* сего *приб. надъ строкою.* *25* вѣ *въ* заповѣдѣ *въ подл. пропущ.*

въстанѣте идѣмъ отъ сѫдоу ⁘

XV.

1 азъ есмъ лоза истинънаѣ. і о҃тцъ мои дѣлатель естъ. 2 вьсѣкѫ разгѫ не творѧштѫѭ плода. ізъметъ ѭ. і вьсѣкѫ тво[тво]рѧштѫ плодъ отрѣбитъ ѭ да плодъ болии сътворитъ. 3 Оуже вы чисти есте. за слово еже гл҃ахъ вамъ. 4 бѫдѣте въ мънѣ и азъ въ васъ. ѣкоже розга не можетъ плода творити о себѣ. аште не бодетъ на лозѣ тако и вы. аште вь мьнѣ не прѣбѫдете. 5 азъ есмъ лоза вы раждие. іже бѫдетъ вь мьнѣ и азъ вь немь. сътворитъ плодъ мъногъ. ѣко без мене не можете творити ничесоже. 6 аште кто въ мьнѣ не прѣбѫдетъ. ізвръжетъ сѧ вонъ ѣкоже розга и ісъшетъ. і сьбираѭтъ ѭ и въ огнь вълагаѭтъ и съгараатъ. 7 аште прѣбѫдете въ мьнѣ. і гл҃и мои въ васъ прѣбѫдѫтъ. Ємоуже колижьдо хоштете просите и бѫдетъ вамъ ⁘
8 О семь прослави сѧ о҃тцъ мои. да пло-

Стр. 1 отъ сѫдѣ ѹбо *сав.* отъ сѫдѣ *ассем.* *2 безъ* мои *сав.* *3* розгѫ о мънѣ не тв. пл. *всѣ прочіе*, *сав.* не твор. о мнѣ пл. *4* измештетъ *никол.* *5* отрѣблаетъ *никол.* *6* больши *ассем.* *8* ѣко бо *остр. зогр.* *9* створити *сав.* *10* бодетъ — *такъ въ подлинникѣ.* *10—11* не прѣб. въ мънѣ *остр.* *11* бѫдете *сав.* *12* рождие *сав. ассем.* *13* творите *сав.* *14* не можетъ *зогр.;* сътворити *ассем.* *16—17* и ꙗко р. исъшетъ *сав.* исъхнетъ *ассем.* *18* въмѣтаѭтъ *остр.;* съгоритъ *сав.*, *безъ* съгар. *зогр.* *19—20* гл҃ъ—прѣбѫдетъ *сав.* *21* хощете просити *остр.* *22* о семь бо *сав. зогр. никол.*

дъ мъногъ сътворите. і бѫдете мои оученици. 9 ѣкоже възлюби мѧ оц҃ъ и азъ възлюбихъ вы. бѫдѣте въ любъви моеи. 10 аще заповѣди моѩ съблюдете. прѣбѫдете въ любъви моеи. ѣкоже азъ заповѣди от҃ца мое(го) съблюсъ. і прѣбываѭ въ него любъве. 11 се гл҃ахъ вамъ.

(въ васъ)

CLXIII да радость моѣ [съ вами] бѫдетъ. і радость ваша исплънитъ сѧ. 12 си естъ заповѣдь моѣ. да любите дроугъ дроуга ѣкоже възлюбихъ вы. 13 больша сеѩ любъве никтоже (не) иматъ. да кто дш҃ѫ своѭ положитъ за дроугы своѩ. ⁘ 14 Вы дроѕи мои есте. аште творите елико азъ заповѣдаѭ вамъ. 15 Юже не гл҃ѭ васъ рабъ. рабъ бо не вѣстъ что творитъ г҃ь его. вы же рѣхъ дроугы. ѣко вьсѣ ѣже слышахъ отъ от҃ца моего. съказахъ вамъ. 16 не вы мене избърасте нъ азъ избърахъ вы и положихъ вы. да вы идете и плодъ принесете. і плодъ вашъ прѣбѫдетъ. да егоже колижъдо просите. отъ от҃ца въ імѧ мое дастъ вамъ. ⁘ 17 Си заповѣдаѭ вамъ да любите дроугъ дроуга. 18 аште миръ васъ ненавидитъ. вѣди-

Стр. 7 го *пропущ.;* съблюдохъ *всѣ прочіе, только ассем. согл. съ нашимъ.* *8* любъви *асс. сав. остр.* *9* въ васъ *мелк. глаг. почерк. прибавл. надъ строкою, первоначальное же выскоблено съ оставшимися слѣдами, всѣ прочіе* въ васъ. *10* моꙗ *(вм.* ваша*) сав.;* напълнить сѧ *остр.;* си же *зогр. остр.* се҆ же *сав.* *12* больше *асс. сав.* *13 въ подл. буквы* не *поблѣднѣли.* *16* заповѣдахъ *асс. сав.* *17* вамъ рабъ *зогр.* *17—18* створить *ник.* *18* рекохъ *остр. (такъ и 6 на слѣд. стр.).* *19* оу ѡтьца *ник. (такъ и 24).* *25* дастъ сѧ вамъ *сав.;* се зап. *сав.* *27* вьсь миръ *зогр. никол.*

те ѣко мене прѣжде васъ възненавидѣ. 19 аште отъ мира бисте были. миръ оубо свое любилъ би. ѣко же отъ мира нѣсте. нъ азъ избърахъ вы отъ мира. сего ради ненавидитъ васъ миръ. 20 Помьните слово еже азъ рѣхъ вамъ. нѣстъ рабъ болеи г҃а своего. Аште мене изгънашѧ и васъ ижденѫтъ. аште слово мое съблюсѧ и ваше съблюдѫтъ. 21 нъ си вьсѣ сътворѧтъ вамъ за имѧ мое

ѣко не вѣдѧтъ посълавъшааго мѧ. 22 аще не бимь пришелъ и гл҃алъ имъ. грѣха не бѫ имѣли. нынѣ же и винъı не имѫтъ о грѣсѣ своемъ. 23 ненавидѧи мене и о҃тца моего ненавидитъ. 24 аште дѣлъ не бимь сътворилъ въ нихъ. іхъже инъ никтоже сътвори. грѣха не бѫ имѣли. нынѣ же и видѣшѧ и възненавидѣшѧ и мене и о҃тца моего. 25 нъ да събѫдетъ сѧ сло(во) писаное въ законѣ ихъ. ѣко възненавидѣшѧ мѧ спыти. 26 Егда же придетъ параклитъ. егоже азъ посълѭ вамъ. отъ о҃тца д҃хъ истинъны. іже отъ о҃тца исходитъ. тъ съвѣдѣтельствоуоутъ о мънѣ. 27 і вы же съвѣдѣтельствоуоуте. ѣко искони съ мъноѭ есте.

Стр. 1—2 възненавидатъ *сав.* *2* вьсего мира *ассем. никол. (такъ и 3—4)*; бысте *зогр. остр. сав.* *2—3* вьсь миръ *ассем. ник. (такъ и 6).* *6* поменѣте *никол.* *8* ма—вы *асс. ник.* вы *остр.* *9* съблюдоша *зогр. сав. остр. никол.* *10—11* творатъ *зогр.* *13* быхъ—быша *сав. остр. (такъ и 16—18).* *15* ненав. же м. *сав.* *16—18 цѣлый стихъ въ ассем. пропущенъ.* *20* во *въ* слово *въ подл. пропущ.*; псаное *зогр. сав.* *21* без оума *(вм.* спыти*) остр.* *23* истовы *сав.* *24—25 и 25—26* повѣдаеть—повѣдаите *(вм.* съвѣд.*) сав.*

XVI.

1 си гл҃ахъ вамъ. да не съблазни-
те сѧ. 2 отъ сънъмиштъ ижденѫтъ вꙑ.
нъ придетъ година. да вьсѣкъ иже ѹбие-
тъ вꙑ. мьнитъ сѧ слѹжъбѫ прино-
сити б҃ѹ ⁘ 3 і си сътворѧтъ вамъ. ꙗко не
познашѧ о҃тца ни мене. 4 нъ се гл҃ахъ ва-
мъ. да егда придетъ година. помина-
ате си. ꙗко азъ рѣхъ вамъ. сихъ же
вамъ испръва не рѣхъ. ꙗко съ вами
бѣхъ. 5 нъ(і)нѣ же идѫ къ посълавъшю-
моѹ мѧ. і никтоже отъ васъ не въ-
прашаатъ мене камо идеши. 6 нъ ꙗко си
гл҃ахъ вамъ. скръби исплънь сръ-
дъца ваша. 7 нъ азъ истинѫ вамъ
гл҃ѭ. ѹнѣе естъ вамъ да азъ и-
CLXIV дѫ. аште бо не идѫ азъ. параклитъ не при-
детъ къ ва[ма]мъ. аште ли же идѫ. посъ-
лѭ и къ вамъ. 8 и пришедъ онъ. обличитъ
мира. о грѣсѣ и о правьдѣ и о сѫдѣ. 9 о грѣсѣ
ѹбо ꙗко не вѣрѹѭтъ въ мѧ. 10 о правьдѣ же
ꙗко къ отьцю идѫ. і къ томоѹ не видите
мене. 11 о сѫдѣ же ꙗко кънѧѕъ мира сего о-
сѫжденъ бꙑстъ. 12 еще мъного имамъ
гл҃ати вамъ. нъ не можете носити нꙑ-

Стр. 1 се *сав.* *2 противъ ожиданія и въ остр.* сънъмищь; *слова* отъ съньм. ижд. вы *пропущ. въ сав. ассем.* *4* си *(вм.* сѧ*) зогр.* *5* творѧтъ *зогр.* *6* си *ассем.* *7—8* поминаите *остр. ассем.* помьните се *сав.* *8 и 9* рекохъ *остр.* ихъже *(вм.* сихъ же*) сав.* *9* азъ не рѣхъ в. испр. *ассем.* *10* і *въ* нынѣ *прип. подъ стр.* *12* се *(вм.* си*) сав.* *13—14* скърбь напълни ср҃дце ваше *остр.* скръбь испльнитъ ср҃дца ваша *ассем. зогр., сав. согл. съ наш. только* ср҃дце ваше. *15* оунѥ *остр. сав.* добрѣе *зогр.* *17—18* аще ли—къ вамъ *пропущ. сав.* *19* всего мира *зогр. асс.* вьсь мирь *хвал.* миръ *сав.* *21* градѫ *асс. хвал.*

нѣ. 13 егда же придетъ онъ. дх҃ъ истинъны. наставитъ вꙑ на вьсѣкѫ истинѫ ⁘ к҃ ⁘ не о себѣ бо гл҃ати иматъ. нъ елико аще оуслꙑшитъ. гл҃ати иматъ. і гра[дѫ]дѫштаа възвѣститъ вамъ. 14 онъ мѧ прославитъ. ѣко отъ моего приметъ. і възвѣститъ вамъ ⁘ 15 Вьсѣ елико иматъ отецъ моѣ сѫтъ. сего ради рѣхъ вамъ ѣко отъ моего приметъ и възвѣститъ ва(мь). 16 въ малѣ и к томоу не видите мене. и пакꙑ въ малѣ и оузърите мѧ. и ѣко идѫ къ отц҃ю. 17 Рѣшѧ же отъ оученикъ его къ себѣ. что естъ се еже гл҃етъ намъ. въ малѣ и не видите мене. і пакꙑ въ малѣ и оузьрите мѧ і ѣко идѫ къ отц҃ю. 18 гл҃аахѫ же что естъ се еже гл҃етъ въ малѣ. не вѣмь что гл҃етъ. 19 Разоумѣ же іс҃. ѣко хотѣхѫ и въпрашати. и рече имъ о семь ли сътѧѕаете сѧ междю собоѭ. ѣко рѣхъ въ малѣ и не видите мене.

і пакꙑ въ малѣ и оузьрите мѧ. 20 аминь аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко въс(п)лачете сѧ и въздрꙑдаа[а]те вꙑ. и миръ въздрадоуоуть сѧ. вꙑ же

Стр. 2 и наст. вꙑ *сав.*; всѫ *асс.* *3 безъ* бо *асс.* *4—5* и град. възв. вамъ *пропущено въ сав.* *6* приімъ *сав.* *7* повѣстъ *сав.* *(такъ и 9—10).* *8* рекохъ *остр. (такъ и 21).* *9 безъ* вамъ *зогр. остр. сав.;* приемлетъ *асс.* *10 въ подл.* ва *съ прип. кирил. надъ строкою* мь, вамь вса *хвал.* *12 безъ* и *передъ* ѣко *хвал. асс.*, и ꙗко азъ *остр.;* рѣшѧ же і *зогр.;* оученици его *асс. сав.* *13* вь себѣ *сав.;* се естъ *зогр. ассем. сав. хвал.* *14* намъ *пропущено остр.* *17 слова* въ малѣ не в. ч. гл. *пропущ. ассем.* *18* разоумѣвъ же *остр.* *19* хотѣахѫ *безъ* и *остр.* *20* въпрашаете сѧ *сав.* *21* узьрите *сав.* *23* въ малѣ оузьр. *остр. зогр.* *24—25* п *въ* въсплачете *прибавл. надъ стр.* *25* вꙑ *пропущ. сав.* *26* а миръ *сав. остр.* а вьсь миръ *зогр. хвал.*

печальни бѫдете. нъ печаль ваша въ радость бѫдетъ. 21 жена егда раждаатъ. печаль иматъ. ѣко приде годь еѩ. егда же родитъ отроча. къ томоу не помьнитъ скръби за радостъ. ѣко роди сѧ ч҃лвкъ въ миръ. 22 ı вы же оубо нынѣ печальни бѫдете. пакы же оузьрѭ вы и въздрадоуоутъ сѧ ср҃дце ваше. ı радости вашеѩ никтоже не вьзъметъ отъ васъ. 23 ı въ тъ дьнь мене не въпросите ничесоже ⁘ Аминь амин гл҃ѭ вамъ. ѣко аще чесо просите отъ от҃ца въ ıмѧ мое. дастъ вамъ. 24 до селѣ не просисте ничесоже въ ıмѧ мое. просите и примете. да радостъ ваша испльнена бѫдетъ. 25 си въ притъчахъ гл҃ахъ вамъ. нъ придетъ година. егда къ томоу въ притъчахъ не гл҃ѭ вамъ. нъ не обиноуѩ сѧ о от҃ци възвѣштѫ вамъ. 26 въ тъ день въ ıмѧ мое въспросите. ı не гл҃ѭ вамъ. ѣко азъ оумолѭ от҃ца о васъ. 27 самъ бо отецъ любитъ вы. ѣко вы мене възлюбисте. ı вѣровасте ѣко азъ отъ б҃а изидъ. 28 ıзидъ отъ от҃ца.

CLXV и придъ въ мирь. пакы оставлѣѭ

Стр. 2 на радость *сав.* *3—4* придетъ *сав. хвал.* *4* година *сав. остр.* и егда *сав.* *5* печали *остр. сав.* *6* родитъ ч҃лка *сав.* *6—7* вьсь мирь *хвал.* *7 безъ* оубо *сав.* *8—9* ѣко оузрадоують се срьдьца ваша *хвал.* *11* помолите *сав. хвал.* *12* ни о чемьже *сав.* *13 безъ* ѣко *ассем.;* оу отьца *асс. сав. зогр. хвал.* *17* напълънкна *остр.;* се *сав.* *18 безъ* нъ *зогр.;* приде *остр.* *21* повѣдѣ *сав.* възвѣштаѭ *ассем.* *22 безъ* вамъ *сав.* *24—25* мѧ (*вм.* мене) *сав. ассем.* *25—26 безъ* азъ *остр. ассем.* *26* изидохъ *остр.;* изидъ и отъ от҃ца придъ *сав.* и изидъ отъ б҃а и придъ въ весь м. *асс.* *27 и 1 на слѣд. стр.* вьсь миръ *зогр. асс. ник.*

миръ. і идѫ къ от҃цоу. 29 гл҃аша емоу оученици его. се нꙑнѣ не обиноуѩ сѧ глаголеши. а притъчѧ никоѩже не гл҃еши. 30 нꙑнѣ вѣмь ѣко вѣси вьсѣ и не трѣбоуеши да кто тѧ въпрашаатъ. о семь вѣроуемъ ѣко отъ б҃а ишелъ еси. 31 отъвѣшта имъ ис҃. нꙑнѣ ли вѣроуоуте. 32 се грѧдетъ година и нꙑнѣ приде. да разидетъ сѧ кождо въ своѣ. і мене единого оставите. і нѣсмъ единъ ѣко отецъ съ мъноѭ естъ. 33 си гл҃ахъ вамъ. да въ мьнѣ мира имате. ⁘ к҃ ⁘ въ мирѣ скръбьни бѫдете. нъ дръзаните азъ побѣдихъ мира.

XVII.

1 си гл҃а ис҃ ⁘ і възведе ис҃ очи свои на н҃бо и рече. от҃че приде година. прослави с҃на своего. да и с҃нъ твои прославитъ тѧ. 2 ѣкоже далъ емоу еси (власть) вьсѣкоѩ плъти. да вьсѣко еже еси емоу далъ дастъ имъ живота вѣчьнааго. 3 Се же естъ вѣчьнꙑи животъ. да знаѭтъ тебе единого истинънаго б҃а. і егоже посъла ис҃ха. 4 азъ прославихъ тѧ на земи. дѣло съвръ-

Стр. 3 ни единоѩ *зогр.* *6* еси ишьлъ *зогр.* *8* идетъ *сав.* *9* разидете *остр.*; вь своѣ си *асс. ник.* *9—10* мѧ *асс. сав.* *12* миръ *весь прочіе.* *13* въ всемь м. *зогр. асс. ник.*; печальни *сав.* *14* азъ бо *ассем.*; всего мира *зогр. ассем.* вьсь миръ *ник.* миръ *сав.*; се *сав.* *15* възведъ *асс.*; *второго* ис҃ *въ проч. т. нѣтъ.* *16* часъ *зогр.* *18* власть *припис. надъ стр. друг. почеркомъ.* *19* все еже *никол. ассем.* *20* животъ вѣчьнꙑи *ассем. остр. сав. никол.* *22* тѧ *ассем.* *24* земли *остр. асс. зогр.* *24 и 1 на слѣд. стр.* сътворилъ *остр.*

шихъ. еже далъ еси мьнѣ да сътворѭ. 5 і нынѣ прослави мѧ ты отч҃е оу тебе самого. славоѭ ѭже имѣхъ. прѣжде даже не бысть миръ оу тебе. 6 ѣвихъ имѧ твое чл҃вкмъ. ѩже далъ еси мьнѣ отъ мира. твои бѣшѧ и мьнѣ ѩ далъ еси. і слово твое съхранишѧ. 7 нынѣ разоумѣшѧ ѣко вьсѣ елико далъ еси мьнѣ отъ тебе сѫтъ. 8 ѣко гл҃ы ѩже далъ еси мьнѣ дахъ[ъ] имъ. і ти приѩсѧ и разоумѣшѧ выистинѫ ѣко отъ тебе изидъ. і вѣровашѧ ѣко ты мѧ посъла. 9 азъ о сихъ молѭ. не о вьсемь мирѣ молѭ. нъ о тѣхъ ѩже далъ еси мънѣ. ѣко твои сѫтъ. 10 і моѣ вьсѣ твоѣ сѫтъ. і твоѣ моѣ. і прославихъ сѧ вь нихъ. 11 і к томоу нѣсмъ въ мирѣ. і сии въ мирѣ сѫтъ. і азъ къ тебѣ градѫ. ⁘ Отч҃е ст҃ы съблюди ѩ въ імѧ твое. ѩже далъ еси мьнѣ. да бѫдѫтъ едино ѣкоже и мы. 12 егда бѣхъ съ ними въ мирѣ. азъ съблюдахъ ѩ въ імѧ твое. ѩже далъ еси мънѣ съхранихъ. і никтоже отъ нихъ не погыбе. тъкъмо сн҃ъ погыбѣлъны. да събѫдѫтъ

Стр. 2 безъ ты *зогр. остр. ник.* 3 славѫ *зогр. сав. ник.* 4 вьсь миръ *зогр. ассем. ник.* 4—5 твое ѩв. имѧ *сав.* 6 отъ вьсего мира *зогр. асс. ник.* 7 съблюдошѧ *остр.* 9 твоѩ *сав.*; и *(вм.* ѩко*) сав.* 10 дастъ *зогр.; одно* ъ *въ* дахъ *не удалось, поэтому прибавлено другое.* 11 приѩшѧ *остр. зогр. сав.* 12 изидохъ *остр.* 14 м. тѧ *сав.*; о мирѣ *остр.* 15 сихъ *зогр.* 18—19 *и 19* въ вьсемь мирѣ *ассем. зогр. никол. (такъ и 23 и 2 на слѣд. стр.).* 20 придѫ *сав. (такъ и 1 на слѣд. стр.).* 23 съ ними *пропущ. сав.* 24 съблюдохъ *сав.* 25 съхранихъ ѩ *ассем. никол.* 26 тъчиѭ *сав.*

сѧ кънигы. 13 нынѣ къ тебѣ грѧдѫ. і си г҃лѭ въ мирѣ. да имѫтъ радость моѭ испльненѫ вь себѣ. 14 Азъ дахъ имъ слово твое. и миръ възненавидѣ ѩ. ѣко не сѫтъ отъ мира. ѣкоже и азъ отъ мира нѣсмъ. 15 не молѭ да възъмеши ѩ отъ мира. нъ да съблюдеши ѩ отъ неприѣзни. 16 отъ мира не сѫтъ ѣкоже и азъ отъ мира нѣсмь.

CLXVI 17 с҃ти ѩ въ істинѫ твоѭ. слово твое истина естъ. 18 ѣкоже ты мѧ посъла въ миръ. і азъ посълахъ ѩ въ миръ. 19 і҆ за нѧ азъ свщ҃тѫ сѧ самъ. да бѫдѫтъ и ти сщ҃тени вы-истинѫ. 20 не о сихъ же молѭ тькмо. нъ і вѣроуѭштихъ словомь ихъ вь мѧ. 21 да вьси едино сѫтъ. ѣкоже ты о҃тче вь мьнѣ и азъ въ тебѣ. да и ти въ насъ едино бѫдѫтъ. да и҆ миръ вѣрѫ иметъ ѣко ты мѧ посъла. 22 і азъ славѫ ѭже далъ еси мънѣ дахъ имъ. да бѫдѫтъ едино. ѣкоже и мы едино. 23 азъ вь нихъ и тъи въ мьнѣ. да бѫдѫтъ съвръшени въ едино. и да разоумѣатъ миръ ѣко ты мѧ посъла. і възлюбилъ ѩ еси. ѣкоже

Стр. 1 нынѣ же *остр. ассем. никол.* *2* се *сав.* *3* моѭ *пропущ. сав. р.* съ мъноѭ напъ҆лнѥнѫ *остр.* *4* весь миръ *ассем. никол.* *6* вьсего мира *ассем. никол. (такъ и 8, 9, 10).* *7* нъ *(вм.* не*) сав., а въ 8* нъ *пропущено сав.* *10* нѣсмь *или* нѣсмъ? *11* твоѭ *пропущ. ассем. остр. ник. сав.;* твоѥ и ист. *остр.* *13* вьсь миръ *ассем. ник. (такъ 20, 25 и 7 на слѣд. стр.).* *13—14* зане *ассем.* *14* свâщаѭ *ассем.* *15* *къ слову* істинѫ *кирилл. надстрочная приписка* твою. *16* тькмо *м. б.* тъкмо: тъчиѭ *сав.;* нъ и о *остр. асс. сав. ник.* *16—17* словесемъ *сав. асс.* *17* въ има твое *(вм.* въ мѧ*) сав.;* бѫдѫть *остр.* *21* азъ *сав. безъ* і. *23* и азь *никол.;* ти *съ надстр. позже прип.* ъ, *сав. остр. асс. тоже* ти *вм. ожид.* ты. *24* съврьшение єдино *сав.*

и мѧ възлюбилъ еси. 24 о҃че ѩже далъ еси мънѣ. хоштѫ да иждеже есмъ азъ и ти бѫдѫтъ съ мъноѭ. да видѧтъ славѫ моѭ ѩ҆же далъ еси мьнѣ. ѣко възлюбилъ мѧ еси. прѣжде съложениѣ мира. 25 отъ[ч҃т]че праведьнъıи миръ тебе не позна. азъ же тѧ познахъ. ꙇ сии познашѧ ѣ(ко) тъı мѧ посъла. 26 ꙇ съказахъ имъ имѧ твое и съкажѫ. да любъı ѥѭже мѧ еси възлюбилъ въ нихъ бѫдетъ и азъ въ нихъ ⁘ к ⁘

XVIII

евангѣлие от и҃он. нтафати.

1 си рекъ ис҃. ꙇзиде съ оучеником своими. на онъ полъ потока кедръска. ꙇдеже бѣ връть. вь ньже вънидe самъ и оученици его ⁘ к ⁘ 2 Вѣдѣаше же июда иже и прѣдааше мѣсто. ѣко мъножицеѭ събирааше сѧ ис҃ тоу съ оученикъı своими. 3 июда же пріемъ спирѫ. ꙇ отъ архиереи. ꙇ фарисѣи слоугъı. приде тамо съ свѣ-

Стр. 2 идеже *остр. сав.* *6* вьсего мира *зогр. ассем. никол.* *7* и передъ миръ *остр. ассем.* *9 надъ* —шѧ *кирил. приписка* те; *въ подл. только* ѣ, *слогъ* ко *пропущ.* *11* любъве *сав.* *14* се рекъ *остр. сав.* *15—16* отока *сав*, *такъ читалъ и писецъ зографскаго евангелія, исправилъ же въ.* острова (*замѣна въ этомъ памятникѣ слова* отока *другимъ словомъ* островъ *говоритъ въ пользу моего предположенія, что зограф. евангеліе южнослав. списокъ паннонскаго подлинника*): *прочіе тексты* потока. *16* вьртьпъ *остр.* градъ *сав.* *18* иже и прѣд. *пропущ. ассем.* *19* многашьдъı *сав.* мъногашьди *остр.* *20 безъ* тоу *ассем.* *21* приимъ *сав.* примъ *остр.* *22 и 1 на слѣд стр.* свѣтилъı *въ сав. пропущ.*, свѣтильникъı *остр. ассем.*

тилъı. і свѣштами и орѫжии. 4 іс҃
же вѣдъı вьсѣ грѧдѫштаа на нь. іше-
дъ рече имъ кого иштете. 5 отъвѣшта-
шѧ емоу іс҃ назарѣа. 6 гл҃а имъ іс҃. а-
зъ есмъ. стоѣаше же июда иже и прѣ-
дааше съ ними. да ѣко рече имъ азъ
есмъ. идѫ въспѧть. и падѫ на зе-
ми. 7 пакъı же ѩ въпроси іс҃. кого иште-
те. они же рѣшѧ іс҃а назарѣа. 8 отъвѣща
іс҃ рѣхъ вамъ ѣко азъ есмъ. аште
мене иштете. не дѣите сихъ ити. 9 да
събѫдетъ сѧ слово еже рече. ѣко ѩже
далъ еси мьнѣ не погоубихъ никого-
же отъ нихъ. 10 Симонъ же петръ имъı
ножъ извлѣче и. и оудари архиерео-
ва раба. і оурѣза емоу оухо десное.
бѣ же имѧ рабоу малхъ. 11 рече же и-
с҃ъ петрови. вьньзи ножъ въ но-
жьницѧ. Чашѫ ѭже дастъ мь-
нѣ отц҃ъ не имамь ли пити еѩ
12 спира же и тъısѫштьникъ. і
слоугъı июдеискъı. ѩсѧ іс҃а
и съвѧзашѧ и. 13 і вѣсѧ и къ аннѣ прѣ-
вѣе. бѣ бо тьсть каиѣфѣ ⁘

CLXVII [іже бѣ архиереи лѣтоу томоу. 14 бѣ

Стр. 2 идѫщаꙗ *сав.* вьсе идѫщее *остр.;* и ишъдъ *остр.* *3 въ подл. описка* коко *(вм.* кого*).* *4* назарѣнина *сав. ник. (такъ и 9 сав.; ник. же* назареискаго*).* *5* июда сь ними *асс.* *6 безъ* да *асс.* *7* идоша *сав. остр.;* падоша *остр.* *7—8* земли *зогр. остр. ник.* *9* рекоша *остр.* *9—10* отъв. имъ *асс.* *10* рекохъ *остр.* аште оубо *сав. ассем. зогр. никол. (остр. согласно съ наш. текст.).* *11* ихъ *сав.* *12* събодетъ *съ поправкою* ѫ *въ* ѧ. *13—14* ни единого же *ассем.* *14* имѣꙗ *остр.* *15—16* оударь р. арх. *ассем.* *18* възврати н. свои *сав.* *18—19* ножьницѫ *асс.* *21* тысащьникъ *остр. сав.* *22* аша *сав. зогр. остр. ник.* *23* съвязавъше *сав.;* ведоша *остр. сав. зогр. ник.*

Пропавшій 167-ой листъ подлинника пополненъ здѣсь текстомъ, заимствованнымъ изъ ближайшаго по письму и языку зографскаго евангелія.

Стр. 25 томь лѣтѣ *сав. никол.*

же каіафа. давъі съвѣтъі іюдѣомъ.
ѣко добрѣе естъ единомоу чл҃коу
оумьрѣти за люди. 15 По іс҃ѣ же ідѣа-
ше симонъ петръ. і дроугъі оученикъ.
оученикъ же тъ бѣ знаемъ. архиере-
ови. і вьниде съ іс҃омь. въ дворъ
архиереовъ. 16 Петръ же стоѣше при двь-
рехъ вьнѣ. ізиде же оученикъ тъ. іже
бѣ знаемъ архиереови. і рече двьрьни-
ци. і въведе петра. 17 Гл҃а же раба
двьрьница петрови. еда і тъі отъ оученикъ
еси чл҃ка того. гл҃а онъ нѣсмь. 18 стоѣхѫ
же раби. і слоугъі огнь сътворьше. ѣко
зима бѣ. і грѣахѫ (сѧ). бѣ же съ
ними петръ стоѩ і грѣѩ сѧ. 19 Архи-
ереі же въпроси іс҃а о оученицѣхъ его.
і о оучени(и) его. 20 Отъвѣшта емоу іс҃.
азъ не обиноуѩ сѧ гл҃ахъ вьсемоу мироу.
азъ вьсегда оучихъ на сънъмишти. і
въ цръкъв(е) ідеже вьси іюдѣі съне-
млѭтъ сѧ. і таі не гл҃ахъ ничесоже.
21 Чьто мѧ въпрашаеши. въпроси
слъішавъшаѩ. чьто гл҃ахъ імъ. се
си вѣдѧтъ еже рѣхъ азъ. 22 Си ре-
къшю емоу. единъ отъ прѣстоѩ-
штихъ слоугъ. оудари въ ланитѫ іс҃а.
рекъ. тако ли отъвѣштаваеши ар-

Стр. 1 съвѣтъ *сав. ассем. остр. никол.* *2* оунѣе *асс. сав. никол.* оунѥ *остр.* *7* стоѩ *сав.* *8—9* прѣдъ вратъі *сав.* *9—10* вратареви *сав.* *10* въведи петра *сав. никол.* *11 безъ* отъ *сав.* *12* сего *сав. ассем. остр.* *13* твораще *сав.* *14* сѧ *прибавлено по сав. остр. ассем.* *16* въпросиша *сав.; безъ* его *ассем.* *18* мироу *сав.* *19* съньмищихъ *сав. ассем. никол.* съборищи *остр.* *20* цр҃кви *остр. сав. никол.* цр҃квахъ *ассем.* *20—21* събираѭть сѧ *остр.* събирахѫ сѧ *сав.* *21* отаи *остр.* *23* слъішавъшихъ *сав.* *24* ѩже *сав.;* рекохъ *остр.;* се *остр., сав. безъ* се *или* си. *26* за ланитѫ *ассем. сав.*

хиереѡви. 23 Ѡтъвѣшта емоу ис҃. аште зълѣ гл҃ахъ съвѣдѣтель-ствоуі о зълѣ. аште ли добрѣ чьто мѧ биеши. 24 Посъла же і ан'на съвѧзана къ каиафѣ архиереѡви. 25 Бѣ же симонъ петръ стоѩ і грѣѩ сѧ. рѣшѧ же емоу. еда і ты отъ оученикъ его еси. онъ же отъвръже сѧ. і рече нѣсмь. 26 гл҃а единъ отъ рабъ архиереовъ. ѫжика сы. ѥмоуже оурѣза петръ оухо. не азъ ли тѧ видѣхъ въ врътѣ съ нимь. 27 пакы же петръ отъвръже сѧ. і абие коуръ възгласи. з҃а. 28 Вѣсѧ же іс҃а отъ каиафы. въ преторъ. бѣ же за оутра. і ти не вънидѫ въ притворъ. ко҃. да не осквръната сѧ. нъ да ѣдѧтъ пасхѫ. ко҃. 29 Ізиде же къ нимъ і пилатъ вънъ. і рече.]

CLXVIII кѫѭ рѣчь приносите на чл҃ка сего. 30 отъвѣшташѧ же и рѣшѧ емоу. аште не би былъ сь зълодѣи. не бимь прѣдали его тебѣ. 31 рече же имъ пилатъ. поимѣте и вы. и по законоу вашемоу сѫдите емоу. рѣшѧ же емоу июдеи. не до-

Стр. 2—3 повѣждь *сав.* *3* о добрѣ *сав.* *5* съвѧзанъ *остр. (сав. пропущ.); вм.* Анна *въ сав.* Иоаньнъ. *7* рекошѧ *остр.* *8—9* отъвьрже сѧ онъ *остр. ассем. никол.* *12* въ вѣрътоградѣ *остр.* въ градѣ *сав.* *12—13* съ нимь *пропущ. сав.* *14* пѣтель *никол.;* вьспѣ *сав.* *15* ведошѧ *остр. сав. никол.* *16* притворь *никол.* *17* вънидошѧ *остр.;* преторъ *остр. сав. ассем.* *19* изиде же пил. къ нимъ вънъ *остр. ассем. никол., сав. тоже только* съ ними. *21 въ* рѣчь *буквы* чь *надстр. прип.* *22* рекошѧ *остр. (такъ 26 и 8 на слѣд. стр.);* бы *остр. сав. (такъ и на слѣд. стр. 13).* *23 безъ* сь *сав.;* быхомъ *остр. сав.* бихомъ *зогр.* *23—24* его прѣд. *сав.*

стоитъ намъ ѹбити никогоже. 32 да слово ис҃во събѫдетъ сѧ. еже рече клепла коеѭ съмрътьѭ хотѣше ѹмьрѣти. 33 Вьниде же пакы пилатъ въ преторъ. і възъва ис҃а и рече емѹ. ты ли еси цс҃ръ июдеискъ. 34 отъвѣшта [е]емѹ ис҃ о себѣ ли ты гл҃еши се. ли инии тебѣ рѣшѧ о мьнѣ. 35 Отъвѣща пилатъ. еда азъ жидовинъ есмъ родъ твои. і архиереи прѣдашѧ тѧ мьнѣ. что еси сътворилъ. 36 отъвѣшта ис҃. цсрство мое нѣстъ отъ сего мира. аште отъ сего мира би было цⷬ҇ство мое. слѹгы ѹбо моꙗ подвиꙁалы сѧ бышѧ. да не прѣданъ бимь июдѣомъ. нынѣ же цⷬ҇ство мое нѣстъ отъ сѫдѹ. 37 Рече же емѹ пилатъ. ѹбо цс҃р ли еси ты. отъвѣща ис҃. ты гл҃еши ѣко цс҃рь есмъ азъ. азъ на се родихъ сѧ. и на се придъ въ вьсь миръ. да съвѣдѣтельствѹѭ о істинѣ. вьсѣкъ їже естъ отъ истины послѹшаатъ гласа моего. 38 гл҃а емѹ пилатъ что естъ истина. і се рекъ пакы изиде къ июдѣомъ. і гл҃а имъ. азъ ни единоꙗ вины обрѣтаѭ въ немь. ⁘ 39 естъ же обычаи вамъ. да единого вамъ отъпѹштѫ на пасхѫ. хоштете ли ѹ-

Стр. 1 намъ не д. *остр. сав.; въ зогр.* намъ *пропущ.;* ник. оуб. *зогр.* *2* иже *остр.* *3* назнаменаѭ *остр.* *4—5* притворь *никол.* *5* гласи *зогр. ассем. никол.* призъва *остр.* гл҃а къ ис. *сав.* *7* о себѣ ли се гл҃еши *остр.;* или *остр. сав.* *9* і *пропущ. ассем. остр.* *14* бишѧ *асс.* *15* быхъ *остр. сав.* бимъ былъ *асс.* *17 надъ* оубо *кирил. прип.* то. *18* естъ *(безъ* азъ*) сав.* *19* придохъ *остр.* *20* миръ *сав. остр.* *20—21* повѣдаѭ *сав.* послоушьствоуѭ *остр.* *26* не обр. *остр. асс.* *28 и 1 на слѣд. стр. безъ* оубо *сав.*

бо да отъпоущѫ вамъ цс҃рѣ июдеиска. 40 възъпишѧ же вьси гл҃ѭще не сего нъ вара(а)ввѫ. бѣ же варава разбоиникъ.

XIX.

1 Тъгда же пилатъ поѩтъ ис҃а и тепе. 2 и воини съплетъше вѣнецъ отъ трънинѣ. възложишѧ на главѫ емоу. и въ ризѫ прапрѫдънѫ облѣшѧ и. 3 и гл҃ахѫ. радоуи сѧ цс҃рю июдеискъ. и биѣхѫ и по ланитама. 4 изиде же пакы пилатъ вонъ. и гл҃а имъ се извождѫ и вамъ вон'ь. да разоумѣате ѣко вь немь вины не обрѣтаѭ ни единоѩ. 5 изиде же ис҃ вонъ носѧ тръновъ вѣнецъ. и прапрѫдьнѫѭ ризѫ. и гл҃а имъ се чл҃вкъ ·:· к҃. 6 Єгда же и видѣшѧ архиереи и слоугы. в'ъзъпишѧ гл҃ѭште. пропьни и пропьни и. Гл҃а имъ пилатъ. поимѣте вы и пропьнѣте. Азъ бо не обрѣтаѭ вь немь вины. 7 отъвѣшташѧ емоу июдеи. мы законъ имамъ и по законоу нашемоу дльженъ естъ оумьрѣти. ѣко сн҃ь бж҃ии творитъ сѧ. 8 Єгда же слыша пилатъ се слово. паче оубоѣ сѧ 9 и вьни-

Стр. 2 вьси *пропущ. асс.* *3 въ подл.* вараа̂вѫ, *но второе* а *выскоблено; и въ ассем. зогр. пишется это имя двойнымъ* а. *4* поѩтъ пил. ис҃а *остр.* *5* би кго *остр.* би и *зогр. сав. никол.* тепе и *ассем.* *5—6* трьнѣнъ *сав.* *7* багърѧнѫ *остр. (такъ и 14), сав. асс.* прѣпр. *7—8* облѣкошѧ *остр. сав. никол.* облѣшѧ і *зогр.* *8* и прихождаахѫ къ немоу и гл҃аахѫ *всѣ проч. (зогр.* похожд.). *13 безъ* ни единоѩ *всѣ прочіе.* *14* трьнанъ *остр.* трьнѣнъ *сав.* *17—18* распьни распьни кго *остр.* р. р. *сав.* р. и р. и *ассем.* пр. пр. *зогр. ник.* *18* поимѣте и вы *ассем. никол.* *19* распьнѣте *остр. сав. асс.* *23—24* пил. се сл. слово *остр.* *24* паче *пропущ. сав.*

де въ преторъ пакы. і гл҃а ис҃ви.
отъ кѫдоу еси ты. іс҃ же отъвѣта
CLXIX не сътвори емоу ⁘ 10 **Гл҃а** емоу пилатъ.
мьнѣ ли не гл҃еши. не вѣси ли ѣко вла-
сть имамъ пропѩти тѧ. и власть и-
мамъ поустити тѧ. 11 отъвѣшта ис҃.
не имаши области на мьнѣ никоеѩже.
аще не би ти дано съ выше. сего ради
прѣдавꙑ мѧ тебѣ болии грѣхъ има-
тъ. отъ того пилатъ искаше поусти-
ти и. 12 іюдеи же въпиѣ(хѫ) гл҃ѭште. аште
сего поустиши нѣси дроугъ кесарови.
вьсѣкъ иже сѧ творитъ цр҃ъ. проти-
витъ сѧ кесарови ⁘ ~. 13 пилатъ же
слышавъ та словеса. изведе во-
нъ іс҃а. і сѣде на сѫдишти. на мѣ-
стѣ нарицаемѣмь литостротѣ. ев-
рѣискꙑ же гаввата. 14 бѣ же пара-
скевьѣии пасцѣ. година бѣ ѣко ше-
стаа. і гл҃а июдеомъ се цср҃ъ вашъ.
15 они же въпиѣхѫ възьми възьми
пропьни и. гл҃а имъ пилатъ. цср҃ѣ
ли вашего пропънѫ. отъвѣшташѧ
архиереи. не имамъ цср҃ѣ. тъкмо ке-
сара. 16 тъгда же прѣдастꙑ-имъ да

Стр. 1 притворь *ник.* приторъ *зогр.;* пакы пилатъ *остр.* *3* дасть *асс. остр. никол.* емоу не створи *сав.;* гл҃а же *зогр. остр.* *4* отъвѣщаеши *сав.* *5* распѩти *ассем. сав. остр.* *7* ты власти *ассем. остр. (но безъ* ты *остр.);* никоѩже *зогр.* *8* бы *остр. сав.* *11* хѫ *припис. надъ строкою.* *15* изведъ *остр.* *17* рекомѣмь *ассем.;* литострата *ассем. сав.* литостратѫ *зогр.* лиоострато *остр.* *19* пасхѣ *остр.;* год. же *ассем. сав. зогр. остр.* *19—20* третиѣѣ *зогр. ассем. никол. (сав. остр. согл. съ наш. текстомъ).* *20* імъ *зогр. (вм.* июд.*).* *21—22* възьми и възьми распьни і *асс.* в. в. распьни *сав. остр.* *22* пропьни пропьни *никол.* *23* распьнѫ *ассем. сав. остр.* *24—25* кесарѣ *зогр. асс.* *25* прѣдастꙑ имъ *можно читать тоже:* прѣдастъ і имъ *(въ подл.* ъ і *вязью соединено въ* ꙑ, *гдѣ глаголич.* ⱛ *приписано къ глаголич.* ⰺ*):* прѣдасть и имъ *остр. никол.*

и пропънѫтъ ·:· к҃ ·:· они же поемъше ис҃а вѣсѧ. 17 і самъ си несъı кр҃стъ. ізиде въ нарицаемое краниево мѣсто. еже гл҃етъ сѧ еврейскъı голгота. 18 ꙇдеже и пропѧсѧ. і съ нимь ина дъва. сѫдоу и овѫдоу. по срѣдѣ же ис҃а. 19 написа же и титла пилатъ. і положи на кр҃стѣ. бѣ же написано ис҃ назарѣи цс҃ръ июдеискъ. 20 сего же титла мънози чисѧ отъ июдѣи. ꙗко близъ бѣ мѣсто града. ꙇдеже пропѧсѧ ис҃а. і бѣ написано еврѣискъı гръчъскъı и латинъскъı ·:· ~ ·:· 21 Гл҃аахѫ же пилатови архиереи июдеисции. не пиши ц҃ръ июдеискъ. нъ ꙗко самъ рече. цс҃ръ есмъ июдеискъ. 22 отъвѣшта пилатъ. еже писахъ писахъ ·:· 23 Воини же егда пропѧсѧ ис҃а приѩсѧ (ри)зъı его. і сътворишѧ четъıри ч҃и. комоужъдо воиноу часть. и хитонъ. бѣ же хитонъ не шъвенъ. съ кръхоу истъканъ вьсь. 24 рѣшѧ же къ себѣ не прѣдерѣмъ его. нъ метѣмь жрѣбиѩ комоу бѫдетъ. да събѫдѫтъ сѧ кънигъı гл҃ѭштаѩ. раздѣлишѧ себѣ ризъı моѩ. і о матизмъ мои

Стр. 1 распънѫтъ *асс. остр. сав.* *2* и *(вм.* ис҃а*) весь проч., только остр. согласно съ нашимъ;* вѣсѧ и *ассем.* ведошѧ *остр. никол. сав. (последняя съ прибавкою* на преторъ*);* и носѧ себѣ кр. *асс. ник.* самъ с. носѧ *сав.* *4—5* ѣолъѣота *зогр.* *5* ꙇде *зогр.;* распѩсѧ *ассем.* распасѧ *сав.* пропашѧ *остр. никол.;* ина *пропущ. остр.* *6* оньждоу *сав.* *7* наиса *зогр. сав.;* титьлъ *зогр. ассем* *8* пол. и на кр. *зогр.,* пол. крьстѣ *безъ* на *ассем.;* напсано *зогр. сав. (такъ и 12)* *9* назарѣнинъ *сав. никол.;* сь же титьль *никол.* *10* чишѧ *зогр.* чьтошѧ *остр. сав. никол. (ассем. согласно съ нашимъ).* *11* и распѩсѧ *ассем.* распашѧ *остр. сав.* и пропеше *никол.* пропашѧ ис҃а *зогр.* *12* евр. и гр. и роумъскъı *сав.* *16—17* п҃сахъ п҃сахъ *зогр.* *18* (ри) *въ подл. пропущ.;* приѩшѧ *зогр.* *19* чѝ *т. е.* части. *22* прѣдрѣмь *ник.;* меѣимь *ник.* *22—23 посль* жрѣб. *прибавл.* о нь *зогр.*

меташа жрѣбиꙗ. воини же оубо си сътвориша ·:· 25 Стоѣхѫ же при крстѣ исвѣ
мати его и сестра матере его. мариѣ клеопова. і мариѣ магдалини.
26 іс҃ же видѣвъ матерь. і оученика
стоꙗшта егоже люблѣаше. гл҃а матери своеи. жено се сн҃ъ твои. 27 по томь же гл҃а оученикоу се мати твоѣ.
і отъ того часа поꙗтъ ѭ оученикъ
въ своѣ си. 28 по семь вѣдꙑ ис҃ъ. ѣко вьсѣ юже съвръшиша сѧ о немь. ⁓
да събѫдѫтъ сѧ къ(ни)гꙑ. гл҃а жа-
OLXX жд҃ѫ. 29 съсѫдъ же стоѣаше плънъ оцта.
они же исплъньше гѫбѫ оцьта. на ѵсопъ възнезъше. придѣшѧ къ оустомъ его. 30 егда же приꙗтъ оцьта ис҃ъ. рече. съкръши сѧ ·:· ⁓. і прѣклонь главѫ прѣдастъ дх҃ъ ·:· 31 Іюдеи же понеже параскевьѣи бѣ. да не останѫтъ накстѣ тѣлеса.
въ соботѫ. бѣ бо великъ день тоꙗ соботꙑ. молишѧ пилата да прѣбиѭтъ голѣни ихъ. і възъмѫтъ ꙗ. 32 придѫ
же воини. і пръкооумоу прѣбишѧ голѣни. і дроугоумоу пропѧтоумоу съ нимь.
33 на ис҃а же пришедъше ѣко видѣшѧ и юже оумьрьшъ. не прѣбишѧ емоу голѣнию.
34 нъ единъ отъ воинъ. копиемь емоу ребра прободе. і изиде абие кръвъ и вода. 35 і ви-

Стр. 5 матере *остр. сав.* 7 *безъ* своеи *всѣ проч.* 9 дьнс *остр.*; оуч. тъ *ассем.* 10 *безъ* си *остр.* 12 (ни) *въ подл. пропущ.* 14 гѫбѫ жс напльнъше оцьта *зогр. остр.* г. ж. испльнь о. *никол.* 16—17 съвръшиша сѧ *асс. остр.* 18—19 пѧтъкъ *сав.* 20 велїи дьнь *зогр. асс. ник.*; въ тѫ сѫботѫ *сав.*; сѫб. *всѣ прочіе.* 24 расп. *ассем. остр. сав.* 26 оумрьша *сав. никол.*; *въ нашемъ текстѣ* оумьрьшъ *передѣлано изъ* оумьрошъ. 28 *и* 1 *на слѣд. стр.* и вид. и съвѣд. *пропущ. зогр.* видѣвꙑ *ассем.*; повѣда *(вм.* съвѣд.*)* и ист. есть повѣдание его *сав.*

дѣвъ и съвѣдѣтельствова. і исти-
нъно есть съвѣдѣтельство его ⁛ к҃ ⁛
і тъ вѣстъ ѣко истинѫ глетъ. да вы
вѣрѫ имете. 36 бышѧ бо си да събѫ-
дѫтъ (сѧ) кънигы. кость не съкроу(ши)тъ
сѧ его. 37 і пакы дроугыѩ кънигы
глѭтъ. възьрѧтъ на нь егоже пробасѧ ⁛ к҃ ⁛
38 По сихъ же моли пилата иосифъ. іже
бѣ отъ ариматѣѩ. сы оученикъ исвъ.
таинъ же за страхъ июдеискъ. да
възьметъ тѣло исво. и повелѣ пи-
латъ. приде же и възѧтъ тѣло исво.
39 Приде же и никодимъ пришедъ къ и҆-
свi нощтиѭ прѣжде. несы съмѣше-
ние змръннo и алгоуино. ѣко и литръ съ-
то. 40 Приѩсте же тѣло исво. і обисте е
ризами съ ароматы. ѣкоже обы-
чаи есть июдѣомъ погрѣбати. 41 бѣ
же на мѣстѣ идеже и пропѧсѧ. връть-
пъ. і въ вр҄тъпѣ гробъ новъ. вь не-
мьже николиже никътоже не бѣ поло-
женъ. 42 тоу же за параскевьѣниѭ июдѣ-
искѫ. ѣко близъ бѣаше гробъ. положи-
сте иса ⁛ к҃ ⁛

XX

1 Въ единѫ же соботъ. ма-
риѣ магдалини приде за оутра. еще

Стр. 5 сѧ *въ подлин. пропущ., такъ и слогъ* ши. 6 отъ него *зогр. ассем.* 7 на него иже *зогр.* на нь иже и пробаше *никол.*, прободошѧ *остр.* 8 проси оу пил. *остр. асс.* молаше *ник.* 9 сди *т. е.* є *съ хвостикомъ.* 10 страха ради *остр.* 12 възѧ *остр.* 15 алоино *остр.* олъгоуино *зогр.;* ливръ *зогр. ассем. никол. (очевидное подражанiе латинскому libras).* 16 приѩста—obиста *остр.* приеть—обить *никол.* 19 распѧшѧ *остр.* распѩсѧ *ассем.* пропѧшѧ *зогр. ник.* 19—20 връть—врътѣ *ассем. никол.* 23—24 положиста *остр. никол.* 24 единъıѩ же сѫботы *остр.* единъ сѫботъ *ассем.*

сѫшти тьмѣ на гробъ. і видѣ камень вьзѧтъ отъ гроба. 2 тече же и приде къ симоноу петроу. і къ дроугоумоу оученикоу. егоже любл҄ѣаше ис҃ъ. і гл҃а има възѧсѧ г҃а отъ гроба. і не вѣмь къде положишѧ и. 3 ізиде же петръ и дроугꙑ оученикъ. і идѣашете къ гробоу. 4 течаашете же оба въ коупѣ. і дроугꙑ оученикъ тече скорѣе петра. і приде прѣжде къ гробоу. 5 і приникъ видѣ ризꙑ лежѧшта. обаче не вьниде ·:· 6 Приде же и симонь петръ въ слѣдъ его. і въниде прѣжде къ гробъ. і видѣ ризꙑ лежѧштѧ. 7 і сѹдарь иже бѣ на главѣ его. не съ ризами лежѧшть. нъ особь съвитъ на единомь мѣстѣ. 8 тъгда же вьниде. і дроугꙑ оученикъ пришедꙑ прѣжде къ гробоу.

CLXXI і видѣ и вѣрова. 9 не оу бо вѣдѣахѫ кънигъ. ѣко подобаатъ емоу отъ мрътвꙑхъ въскрьснѫти. 10 ідете же пакꙑ къ себѣ оученика ·:· 11 Мариѣ же стоѣше оу гроба вьнѣ плачѫшти сѧ. ѣко же плакааше сѧ. приниче въ гробъ. 12 і видѣ дъва ан҃ѣла въ бѣлахъ сѣдѧшта. единого оу главꙑ. і единого оу ногоу. іде-же бѣ лежало тѣло ис҃ко. 13 і гл҃асте ѥи она. жено что плачеши сѧ. гл҃а има ѣко вьзѧсѧ г҃а моего. і не вѣмь къде по-

Стр. 5 възѧша *остр. зогр. никол.* *7—8* идѣаста *остр. никол.* *8* течааста *остр. никол.* *11* леж. единꙑ *ассем.* *11—12* обаченъ *ассем.* *22* идоста *остр.* идета *никол.* *23 въ ассем.* къ оуч. *прибавлено* диваща сѧ. *26* въ бѣл. ризахъ *ассем. никол.* *28* гл҃аста *остр. никол.* *29 безъ* она *асс.* *30* възѧша *остр. никол.*

ложишѧ и. 14 се рекъши обрати сѧ въспѧть. і видѣ ис҃а стоѩшта. і не вѣдѣаше ѣко ис҃ъ естъ. 15 гл҃а еи ис҃ъ жено что сѧ плачеши кого иштеши. она же мьнѧшти ѣко врътоградарь естъ. рече емоу г҃и. аште ты еси възѧлъ. повѣждь мьнѣ къде и еси положилъ. і азъ і възъмѫ. 16 гл҃а еи ис҃ь марие. обраштъши же сѧ она гл҃а емоу. евреискы раввоуни. еже наречетъ сѧ оучителю.

17 гл҃а еи іс҃ъ. не прикасаи сѧ мьнѣ. не оу бо вьзидъ къ от҃цю моемоу. іди же къ братри моеи і рьци имъ. въсхождѫ къ от҃цю моемоу и оц҃ю вашемоу. і бо҃у моемоу и бо҃у вашемоу. 18 приде мариѣ магдалини възвѣштаѭшти оученикомъ ѣко видѣ г҃а. і си рече еи ⁘ к҃ ⁘

19 Сѫшти же поздѣ вь тъ день. вь единѫ соботъ. і двьремъ затвореномъ. ідеже бѣахѫ оученици его събърани. за страхъ июдеискъ. приде ис҃ъ. і ста по срѣдѣ и гл҃а имъ миръ вамъ. 20 і се рекъ показа имъ рѫцѣ и ноѕѣ и ребра своѣ. Въздрадоваша же сѧ оученици видѣвъше г҃а.

21 Рече имъ ис҃. пакы. миръ вамъ. ѣкоже посъла мѧ отьцъ и азъ сълѭ вы. 22 І се рекь доуноу и гл҃а имъ. примѣте дх҃а

Стр. 1 си *ассем. остр. никол.* *5* гл҃а емоу *ассем. остр. никол.* *6* възалъ иі *асс.* въз. кси кго *остр.* *7* пол. кго *остр.* *7—8* възьмѫ и *ассем.* *9—10 въ подл.* раввоуни, *но буквы* ни *стерлись, ассем. никол.* раввп, *остр. согл. съ нашимъ.* *12* възидохъ *остр.* *13* братии *вездѣ прочіе.* *16* повѣдаѭщи *остр.* *17* си *асс. остр.* *18* сѫщоу *остр.;* единъ *асс.* кдинъıи сѫботы *остр.* *19* затворенамъ *остр. (ассем.* затвореномъ*).* *22* п. срѣдѣ ихъ *остр. никол.* по ср. оученикъ своихъ *ассем.* *23 безъ* и ноѕѣ *остр.* *25* р. же имъ *асс. никол.* *26* посылаѭ *остр.* *27* доуноу *такъ въ подл.* *27 и 1 на слѣд. стр.* дх҃ъ сватъ *ассем. остр. никол.*

ст҃а. 23 імъже отъпоустите грѣхы. отъпоустатъ сѧ имъ. [и имже дръжите дръжетсе имь.] сѧ имъ ⁖ 24 Тома же единъ отъ обою на десѧте нарицаемы близнецъ. не бѣ тоу съ ними егда приде ис҃. 25 гл҃аахѫ же емоу дроуѕии оученици видѣхомъ г҃а. онъ же рече имъ. аште не виждѫ на рѫкоу его ѣзвы гвозденнъıѩ. і вложѫ рѫкы моеѩ въ ребра его. ни вълож(ѫ) пръста моего въ ѣзвѫ гвоздиинѫѩ. не имѫ вѣры ⁖ 26 І по осми денъ пакы бѣахѫ вънѫтрь оученици его. і тома съ ними. Приде ис҃ двьрьмь затворенамъ. і ста по срѣдѣ и рече миръ вамъ. 27 По томь гл҃а томѣ. принеси пръста твое[е]го сѣмо. і виждь рѫцѣ мои. і принеси рѫкѫ твоѭ. і вложи въ ребра моѣ. і не бѫди невѣренъ нъ вѣренъ. 28 і отъвѣшта тома и рече емоу. г҃ь мои б҃ъ мои. 29 гл҃а емоу ис҃ъ ѣко видѣвъ мѧ вѣрова. блажени не видѣв-

CLXXII шеи і вѣровавъшеи. 30 мънога же ина знамениѣ сътвори ис҃ прѣдъ оученикы своими. ѣже не сѫтъ писана въ кънигахъ сихъ. 31 си же писана бышѧ. да вѣрѫ имете ѣко ис҃ естъ х҃ъ сн҃ъ б҃жiи.

Стр. 1 ѡтьпоуштаете *ник.* *2—3 что различнымъ письмомъ напеч., то въ подл. написано кирилл. букв. по выскобл., отъ прежняго текста видно только* сѧ имъ. *10 въ подл.* въложи *описка вм.* вложѫ, *но и передъл. потомъ въ* ѫ; *въ строкахъ 9—11 другой порядокъ словъ въ остр. асс. ник.*; и вложѫ пьрста моего въ ѩзвѫ гвоздиинѫѩ и вложѫ рѫкѫ моѭ въ р. е. *14—15* затвореномъ *асс.* *15* срѣдѣ ихъ *асс.*; и гл҃а имъ *остр.*, *асс. то же съ приб.* пакы. *16—17* пръстъ твои *весь прочіе.* *17* визжь *въ подл.* *20* ѡтъвѣщавъ *ассем.* *21* мои и б. *асс. остр.* *22—23* ни видѣвъшеи *зогр. остр.* не видѣвъшиі *ассем.* *23* вѣровавъшиі *ассем.* *25 и 26* іѣсана *зогр.*

і да вѣрѫѭште живота вѣчьнааго имате въ імѧ его ⁘ к҃ ⁘

XXI

1 По семь ѣви сѧ пакы іс҃ оученикомъ своимъ на мори таворьѣдьсцѣмь. ѣви же сѧ сице. 2 бѣахѫ въ коупѣ симонъ петръ. і тома нарицаемои близнецъ. і натанаиль. іже бѣ отъ кана галилѣискы. і с҃на зеведеова. і ина дъва отъ оученикъ его. 3 г҃ла имъ симонъ петръ. ідѫ рыбъ ловитъ. г҃лашѧ емоу. ідемъ и мы съ тобоѭ. і изидѫ. и вьсѣдѫ въ корабь абие. і въ тѫ ноштъ не ѩсѧ ничесоже. 4 оутроу же абие бывъшю. ста іс҃ при брѣѕѣ. не познашѧ же оученици ѣко іс҃ естъ. 5 г҃ла же имъ іс҃ дѣти. еда что сънѣдъно имате. отъвѣшташѧ же емоу ни. 6 онъ же рече имъ. въврьѕѣте о деснѫѭ странѫ кораблѣ мрѣжѫ. и обрѧштете. въврьгѫ же. і к томоу не можаахѫ привлѣшти еѩ. отъ множьства

Стр. 1 безъ да *зогр.;* животъ вѣчьны *ассем.* 4 тиверьѣдьсцѣмь *зогр.,* —стѣмь *остр. ассем.* 5 тако *остр.* имъ сице *ассем., въ пробѣлъ строки что-то выскоблено.* 6 *любопытна форма* нарицаемои, *такія формы должно быть встрѣчались въ южнослав. пам. очень рано, потому что въ отрывкахъ евген. псалтыри онѣ не рѣдки.* 8 оба с҃на зев. *ассем.* 9 отъ оуч. е. дьва *ассем. остр.* 12 идѫ *зогр.* изидошѧ *остр.;* въсѣдошѧ *остр.* 13 абие *пропущено въ зогр.* и абие въ тѫ нощь *остр.;* ѩшѧ *зогр. остр. ассем.* 17 имате ли чьто сънѣд. *ассем. сав.* 18 отъв. ем. оученици *сав.* 20 *безъ* кораблѣ *зогр. асс. сав.;* мрѣжѧ *зогр. ассем. сав.* 21 въврьгошѧ *сав. остр.*

рыбъ. 7 гл҃а же оученикъ егоже люблѣше ис҃ъ петрови. г҃ь естъ. симонъ же петръ слышавъ ѣко г҃ь естъ. епендитомъ прѣпоѣса сѧ. бѣ бо нагъ. і въвръже сѧ въ море. 8 а дроуѕии оученици корабицьмь придѫ. не бѣшѧ бо далече отъ землѧ. нъ ѣко дъвѣ сътѣ лактъ. влѣкѫште мрѣжѫ рыбъ. 9 ѣко же излѣзѫ на землѭ. видѣшѧ огнь лежащь и р(ъ)ибѫ на немь лежаштѫ и хлѣ(б)ъ. 10 гл҃а имъ ис҃. принесѣте отъ рыбъ ꙗже ꙗсте нынѣ. 11 Вьлѣзе же симонъ пет(р)ъ и із(в)лѣче м(р)ѣжѫ на землѭ. плънѫ велиі рыбъ. сто и пѧть десѧтъ и три. і толикоу сѫщь не протръже сѧ мрѣжа ⁘ 12 Гл҃а имъ ис҃. придѣте обѣдоуите. і никтоже не съмѣаше отъ оученикъ истѧѕати его ты кто еси. вѣдѫште ѣко г҃ь естъ. 13 Приде же ис҃. і приꙗтъ хлѣба и дастъ имъ. і рыбѫ так(о)жде. 14 се юже трети(ици) ѣви сѧ ис҃ оученикомъ своимъ въставъ отъ мрътвыхъ ⁘ к҃ ⁘ 15 егда же обѣдовашѧ. гл҃а симонови

Стр. 4 епендꙋтъмь *остр.* *6 первое* ь *въ* корабицьмь *по догадкѣ: буква стерлась, но слѣды указываютъ какъ-то на* ь *а не на* е: кораблицемь *зогр.;* придошѧ *остр. сав.* *7* земѧ *ассем.* земьѧ *сав.* *9* и ꙗко излѣзошѧ *остр.* и ѣко извлѣшѧ *ассем.* извлѣкошѧ *сав.; въ подлинникѣ* л *въ* землѭ *вязью присоединено къ буквѣ* м. *10* ъ *въ* ръибѫ *припис. надъ стр.* *11 въ подл. описка* хлѣхъ; и гл҃а *сав.* *13* вълѣзь *асс.;* р *въ* петръ *въ подл. пропущ.*, в *въ* ізвлѣ *и 14* р *въ* мрѣжѫ — *надъ строкою,* мрѣжѧ *зогр.* *14—15* великыихъ *остр.* велихъ *асс. сав. зогр.* *16* сѫщь *въ подл. вм.* сѫштю *или* сѫштоу, *какъ остр. асс.*, толикоу же бывъшю *сав.* *17* гл҃а ис҃ *ассем.* *19 безъ* его *зогр.* *21* хлѣбъ *остр. асс· зогр.* *22* рыбы *асс.;* о *въ* такожде *пропущ.* *22—23* третиици — *въ подл·* ици *стерлось, возстановлено по зогр. ассем. сав., остр.* третиѥ.

петроу ис҃. симоне ионинъ любиши ли мѧ паче (сихъ). гл҃а емоу еи г҃и. ты вѣси ѣко люблѭ тѧ. гл҃а емоу паси агньцѧ моѩ. 16 гл҃а емоу пакы въторицеѭ. симоне ионинъ любиши ли мѧ. гл҃а емоу еи г҃и. ты вѣси ѣко люблѭ тѧ. гл҃а емоу паси овьцѧ моѩ. 17 гл҃а емоу третици.

[симоне іонинъ любиши ли мѧ. оскрьбѣ петръ. ѣко рече емоу третици. любиши ли мѧ. і гл҃а емоу. г҃и. вьсе ты вѣси. ты вѣси ѣко люблѭ тѧ. гл҃а емоу ис҃. паси овьцѧ моѩ. 18 амин, амин, глѭ тебѣ. єгда бѣ юнъ. поѣсаше сѧ самъ. і хождѣаше ѣможе хотѣаше. егда же състарѣеши сѧ. вьздеждеши рѫцѣ твоі. і инъ тѧ поѣшетъ. і ведетъ.' ѣможе не хоштеши. 19 се же рече клепла. коеѭ съмрътиѭ прославитъ б҃а. і се рекъ. гл҃а емоу іди по мнѣ. 20 'і' обраштъ же сѧ петръ. видѣ оученика. егоже люблѣаше ис҃. ідѫшта вь слѣдъ. іже і възлеже на пръси его. і рече. г҃и кто естъ прѣдаѩі тѧ. 21 сего

Стр. 2 (сихъ) *въ подлинникѣ стерлось и невидно.* 4 овьцѧ *остр. сав. (асс. согласно съ нашимъ).* 5 въторою *остр.* *8—9* третиѥѭ *остр. сав.* третицеѭ *ассем.*

Здѣсь оканчивается текстъ нашей рукописи, недостающее въ издаваемомъ памятникѣ пополнено по зографскому евангелію.

Стр. 11 оскрьбѣ же *сав.* третиѥѭ *остр. сав.* *12—13* ты вьсе вѣси *остр.* *14 безъ* ис҃ *сав.* *16* юнъ бѣ *сав.;* самъ *пропущ. сав.* *20* си *сав.* *21* знаменаѩ *остр. (асс. и сав. согл. съ наш.).* *23 знакъ* '‾' *надъ* і *означаетъ лишнюю букву.* *26* на вечери на прьси *сав. ассем.*

видѣвъ петръ гл҃а і҃свн. г҃и. а сь чьто. 22 гл҃а емоу нс҃. ҆аште хоштѫ да тъ прѣбѫдетъ. доньдеже придѫ. чьто е тебѣ. по мнѣ ты гради 23 ізиде же слово се въ братрнѭ ѣко оученикъ тъ не оумьр҃етъ. не речетъ же емоу нс҃. ѣко (не оу)-мьретъ. нъ аште хоштѫ да тъ прѣбываетъ. доньдеже при-дѫ. чьто е тебѣ. 24 сь естъ оученикъ съвѣдѣтельствоуѩі ҆о сихъ. іже і напса си. і вѣмь ѣко істинъно естъ съвѣдѣтел҃ь-ство его. 25 сѫтъ же і ина многа. ѣже створи нс҃. ѣже ҆аште по единомоу ҆спана бываѭтъ. ни самомоу мн[о]ѭ. вьсемоу мироу въмѣстити пишемыхъ кън҃игъ. ҆аминь ⁘]

Стр. 3 прѣбываѭть *остр. сав. ассем.* *4* е *асс., въ остр. тоже* ѥ, *только сав.* есть; ты по мнѣ гради *ассем.* *5* братнѭ *прочіе.* *6* оученикотъ *асс.* *7* речетъ *описка вм.* рече, *такъ остр. ассем.* *10* е *ассем.* есть *сав. остр.;* се *сав.* *11* повѣдаѩі *сав.* *12* написа *остр. ассем.* *13—14* повѣдание *сав.* *16* писана *сав. остр. ассем.;* быша *сав.* *17 въ зогр. описка* мноѭ *вм.* мьнѭ; мироу *сав.*

ОПЕЧАТКИ И ИСПРАВЛЕНІЯ.

а) въ текстѣ памятника:

На страницѣ	12	въ строкѣ	16	вмѣсто	твою	исправить	твоє
» »	17	» »	10	»	нєродити	»	нє родити
» »	18	» »	21	»	передъ строкою прибавить цифру 4		
» »	19	» »	21	передъ словомъ Бьсѣ поставить цифру 12.			
» »	22	» »	6	и 11 вмѣсто цифръ 2 и 8 исправить 7 и 9			
» »	29	» »	12	вмѣсто	ѥ	исправить	ѥ-
» »	45	» »	20	»	ничєсо жє	»	ничєсожє
» »	69	» »	2	»	Сѧдєтє	»	сѧдєтє
» »	79	» »	20	»	изъбраныхъ	»	избъраныхъ
» »	80	» »	28	»	отъ	»	отъ-
» »	87	» »	23	»	по-	»	по
» »	100	» »	5	»	въск[р]ьсновєнии	»	въск(р)ьсновєнии
» »	119	» »	4	надо читать нс҃ъ			
» »	122	» »	12	вмѣсто	ни	»	ни-
» »	133	» »	21	»	сп҃стѧ	»	сп҃с тѧ
» »	150	» »	11	»	доколѣ	»	до колѣ
» »	152	» »	22	»	въскорѣ	»	въ скорѣ
» » / » »	176 / 182	» » / » »	23 / 16	»	ѥздалєчє	»	ѥз далєчє
» »	188	» »	11	»	а҃мв	»	а҃мв
» »	222	» »	26	»	блажє	»	блажє-
» »	240	» »	22	»	цѣлоу	»	цѣлоу-
» »	257	» »	21	»	възємлѭ	»	въ зємлѭ
» »	258	» »	24	»	-ѥ.	»	ѥ-
» »	298	» »	17	»	ихъ	»	ихъ
» »	347	» »	23	»	никъи жє	»	никъижє
» »	353	» »	14	»	ѥдєжє	»	ѥдє жє
» »	394	» »	1	»	÷ к ÷	»	÷ к҃ ÷
» »	399	» »	22	»	видѣв.	»	видѣвъ-

в) въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ:

На страницѣ	44	въ строкѣ	4	вмѣсто	ѣєшиѧ	исправить	ѣєниша
» »	61	» »	1	»	аби євъ	»	абиє въ
» »	99	» »	8	послѣ за въι прибавить *acc.*			
» »	131	» »	2	вмѣсто	скроушаша-	»	скроуша-
» »	160	» »	2	»	*буква* л	»	*буква* а
» »	227	» »	9	»	батьствиє	»	батьствиѣ

ПРИЛОЖЕНІЯ.

ОТМѢТКИ ПРИ ТЕКСТѢ.

Какъ всѣ древніе памятники, такъ и издаваемый здѣсь изобилуетъ различными отмѣтками, внесенными въ разныя времена то въ текстъ, то на поля, вверхъ или внизъ страницъ. Не желая черезчуръ пестрить изданіе самого текста, я включилъ въ него только тѣ отмѣтки, которыя очевидно написаны первою рукою, если онѣ внесены въ строку; все же прочее, какъ то что записано въ текстъ позже, такъ и то что первою рукою помѣчено на поляхъ, не вошло въ напечатанный текстъ или потому, что не имѣетъ значенія, или же по затрудненіямъ типографскимъ.

I.

Стариннoю рукою, по всей вѣроятности тою же, которая писала весь памятникъ, т. е. глаголическими буквами древняго почерка, отмѣчены на поляхъ:

1. Аммоніевы главы, но непослѣдовательно, на иныхъ страницахъ нѣтъ ни одной отмѣтки, такъ что далеко не всѣ главы отмѣчены глаголическими буквами. Въ евангеліи Матѳея послѣднія отмѣтки видны на л. XLII: ⱅⰾⰰ (на полѣ къ 62-му стиху XXVII главы) и ⱅⰾⰱ (къ 66-му стиху той же главы); дѣйствительно Матѳ. XXVII. 66 значится 351 глава Аммоніева, а 352 отд. относится къ XXVIII. 1. Въ евангеліи Марка послѣдняя отмѣтка на л. LXXV: ⱄⰼ (на полѣ 1 стиха XVI главы), и дѣйствительно XVI. 1 числится 230 главою по Аммонію. Въ евангеліи Луки послѣдняя отмѣтка на л. CXXX обр.: ⱅⰼⰵ (на полѣ 1 стиха XXIV главы), опять вѣрно отмѣчено, потому что Лук. XXIV. 1 значится 336 гл. Аммоніевою. Очень часто къ отмѣткѣ главы Аммоніевой прибавлена еще буква Евсевіева канона (сл. Горскій и Невоструевъ Опис. рукоп. синод. библ. I. 209), она обыкновенно пишется подъ числомъ Аммоніевой главы; такъ напр. на л. CLXIII, на полѣ къ стиху 17. XV. гл. Іоанна, отмѣчено:

ⱃⰼⰷ
ⰺ

это значитъ: 138 глава Аммоніева, разрядъ десятый Евсевіева канона — обозначеніе вѣрное. Рѣдко къ числу Аммоніевой главы и Евсевіева канона прибавлено еще и имя евангелиста, въ сокращенномъ видѣ:

ⱅ/ⰿ т. е. Т/М, ⱃ/ⰿ т. е. Р/М, ⰽ/ⰾ т. е. К/Л, ⱇ/ⰺ т. е. Н/І.

Не всегда, но довольно часто начало новой главы Аммоніевой отмѣчено въ текстѣ прописною буквою, еще же чаще въ такомъ случаѣ глаголическая буква обыкновенной величины передѣлана кѣмъ-то послѣ въ прописную, но такъ грубо, что первоначальный почеркъ еще виденъ. Въ подобныхъ случаяхъ я считалъ себя въ правѣ возстановить первоначальный видъ текста, т. е. напечатать слово не съ прописною, а съ обыкновенною буквою. Первоначальныя глагол. буквы прописной величины постоянно покрыты тонкою краскою или растворомъ вишневаго цвѣта; передѣланныя же обмазаны киноварью.

2. Обширныя главы, т. е. тѣ, которыя подробно изложены передъ каждымъ отдѣльнымъ евангеліемъ (сл. въ нашемъ изданіи на стр. 114, 186, 313), иногда тоже отмѣчены на поляхъ глаголическими буквами стариннаго почерка, напр. на л. LVII на полѣ, къ Марку VIII. 1. отмѣчено: [глаг.], что очевидно обозначаетъ 21-ую главу о седми хлѣбѣхъ, о чемъ дѣйствительно здѣсь рѣчь идетъ; сл. на л. LIX къ Марк. IX. 1—7: [глаг.], т. е. глава 25-ая, л. LXI обр. къ Марк. X 1—6: [глаг.], т. е. глава 28-ая, л. XCVII обр. къ Лук. IX. 1: [глаг.], т. е. глава 27-ая; л. CIX къ Лук. XIII. 1: [глаг.], и тамъже Лук. XIII. 10: [глаг.], т. е. главы 47 и 48 и т. д.

3. Время чтеній отдѣльныхъ частей текста, т. е. отмѣчены субботы, воскресенья (недѣли) и другіе дни или праздники, когда приходится читать текстъ, на полѣ котораго сдѣлана отмѣтка. Обыкновенно прибавлены даже вступительныя слова чтенія: въ оно врѣмѧ, или: рече гь оуч. св., и т. д. Не всѣ отмѣтки можно прочесть: иныя стерлись или поблѣднѣли, другія покрыты позднѣйшими кирилловскими выносками. Всѣхъ этихъ отмѣтокъ почеркъ старинный, глаголическій, хотя трудно сказать, той же ли рукою онѣ приписаны, которая писала текстъ, или только современною.

Отмѣтимъ важнѣйшія изъ нихъ (буквы надъ строкою здѣсь напечатаны въ строкѣ):

л. VI обр. къ Матѳ. X. 1 на полѣ приписано мт. из. в. въ н҃. врм. козмы и дамьѣн. сл. остр. ев. л. 249 д. — л. VIII вверху стран. къ Матѳ. X. 32: нед. .а҃. п҃пикстии вс҃хъ ст҃хъ. р҃е гь своимъ оучнкмь, сл. остр. ев. л. 58 г. д. — л. VIII обр. къ Матѳ. XI. 1: на поклонение кр҃ста. — л. X къ Матѳ. XII. 15 глава Аммон. 118 вь сбот. прдъ стхъ о҃тць, сл. остр. 245 г. — л. XX обр. къ Матѳ. XVIII. 10 глв. 181. 10: вь пидлнкь п пткс. рече г҃ь, сл. остр. 55 г. — л. XXV обр. къ Матѳ. XXI. 1 глв. 206. 2: н҃д. і҃. постоу и на цвѣты на оутрьницн въ оно врм. сл. остр. 140 в. л. XXXIII къ Матѳ. XXIV. 36, внизу страницы: во вторнк ст҃ыѩ и вл҃кыѩ нед. пон. вь рм глв. рѣз отъ ні҃н ркі, сл. остр. 146 г. — л. XXXIV къ Матѳ. XXV. 14: нед. еі҃ рече г҃ь притчѫ с., сл. остр. 84 а. — л. XXXV къ Матѳ. XXV. 31: нед. мѧсопоустнаа. рече г҃ь егд., сл. остр. 120 г. д. — л. XXXV обр. къ Матѳ. XXV. 33—43 внизу стр.: собот. ж҃ г҃. евѣлие. прѣстѫпи въ лѫж. глав. н҃в. — л. XXXVI къ Матѳ. XXVI. 6 внизу стр.: вь срдѫ ст҃ыѩ и велнкыѩ недлѧ. — л. XXXVIII обр. къ Матѳ. XXVI. 57: т҃і евнѣлие на фати вь оно врѣмѧ, сл. остр. 179 в.; и на л. XXXIX. обр., гдѣ Матѳ. XXVI. 75 — XXVII. 11, читается вверху стр. на тафети, и съ края: на фати; слово та фати передаетъ греческое τῶν παθῶν. — л. XLII къ Матѳ. XXVII. 57 — XXVIII. 2 на полѣ: въ ст҃ѫ свт. на оутрьницн. зач. вь оутрѣни на та фати, внизу же стр. сов. ст҃а на вечерьнии кнц. на та фати. — л. XLIV обр. къ Марк. I. 1—9: недлѣ прѣдъ ст҃ыми деофании. — л. XLVII обр. къ Марк. II. 23: зач. мр. н҃г. сов. .а҃. чиста постоу, сл. остр. 127 а. — л. LIX къ Марк. VIII. 34 вверху стр.: недлѧ .в҃. постоу рече г҃ иже хощетъ вь слѣдь, сл. остр. 131 гд. — л. LXIII обр. къ Марк. X. 39: сов. і҃. постоу. от иоана глава н҃г. сл. остр. 136 г., гдѣ въ заглавіи тоже читается: Ѿ иоана глав. ч҃д, между тѣмъ текстъ указываетъ на Марк. XI. 1.

На той же страницѣ къ Марк. X. 46 приписано на полѣ глаголическими буквами, но другою, хотя тоже древней рукою: сѫбота .д҃. посоу. — л. LXIV къ Марк. X. 48 — XI. 8 вверху страницы: нед. .г҃. постоу от мтеа. на оутрьници на цвѣтъ евнѣлие глв. с҃і, сл. остр. 140 б.; на полѣ къ Марку XI. 4: въ сб҃ы чк евнѣл от мт. на вечрн. глав. сн҃г.; внизу страницы: въ сб҃ы пток евнѣл. от мт. глв. т҃жг. — л. LXIV обр. къ Марк. XI. 8—17 вверху стр.: въ стѫѭ скт. евнѣли на оутрьници от мт. глв. т҃л҃а; внизу стр.: въ стѫѭ сот. евѣлие на вечрн. от мт. глв. т҃л҃в. — л. LXXV обр. къ Марк. XV. 44 — XVI 9 внизу: на оутрнци .в҃. въ н҃ врѣмѧ. нщи отъ лоукы. — л. LXXVIII къ Лук. I. 1—10 внизу: на рождъство иоана крстителѣ. евнѣл. — л. LXXIX къ Лук. I. 20—32 вверху стр.: на благовѣштение ст҃ыѧ бц҃ѧ. — л. LXXIX обр. къ Лук. I. 32—41 внизу стр.: на оутрни бц҃и на прѣставление и рждство. — л. LXXXII къ Л. II. 19—29 внизу стр.: ѵпопанти г҃и нашего исх҃а глав. .в҃., сл. остр. 264 а: ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κεφαλ. γ'; обыкновенный слав. переводъ слова: срѣтение.. — LXXXIII обр. на полѣ къ Лук. III. 1: вечръ ст҃хъ епфнии, сл. остр. 257 г. — л. XCIV вверху стр. къ Лук. VII. 36—44: ст҃ы ефимиа. зач. въ оно врѣмѧ, сл. остр. 222 в. — л. CIII вверху стр. къ Лук. X. 38—XI. 5: на рождъство бц҃и. — л. CIX внизу стран. къ Лук. XIII. 10: нед. н҃д. въ оно врѣмѧ бѣ оучѧ нс҃. — л. CXVIII на полѣ къ Лук. XVIII. 9: нед. прѣжде поста великааго, сл. остр. 116 в. — л. CXXIV на полѣ къ Лук. XXI. 8: сѫбота мѧсопсна. рече г҃ъ блюдѣт., сл. остр. 119 г. д., внизу же страницы: ст҃оу моу серѣи и вакха рече г҃ъ прежде же си, сл. остр. 228 в. — л. CXXX обр. къ Лук. XXIV. 1 на полѣ: т҃ее. зч. от лк. еванѣлие на оутрьници в ндлѧ всѧ .в҃.; внизу же страницы тожде и на оутрьнии .д҃. в д҃ ндлѧ. нед. а҃. — л. CXXXV къ Іоан. I. 23—35 вверху страницы въторьника нщи въ лоуцѣ глав. т҃е҃з., внизу же: вь срд. в он. врм. — л. CXXXV обр. къ Іоан. I. 43 на полѣ: нед. а҃ чѧста въ петъ вь оно врѣ, сл. остр. 128 а. — л. CXXXVII обр. внизу стр. Іоан. III. 3—17: во вторникъ въторої нед. рече г҃ъ своимъ оученик. — л. CXLII обр. вверху стр. къ Іоан. V. 29—39: вь птк. нед. в҃. рече г҃ъ къ вѣровавъшимъ къ немоу июдеом, сл. остр. 14 г. — л. CXLIV внизу къ Іоан. VI. 17—27: во втрк. нед. .в҃. рече г҃ъ къ пришедъшиимъ к немо июдеом, сл. остр. 19 в. — л. CXLIV обр. къ Іоан. VI 35 на полѣ: вь срд. в҃. нед. рче г҃ъ кь пришедшиимь к немоу июд., внизу же: въ чк. нед. .в҃. рче г҃ъ къ пришедшиимь к. н. и за мртвыѧ. — л. CXLV внизу стр. къ Іоан. VI. 39—51: в чтк. нед. в҃ рче г҃ъ къ пришедъшимъ кь нмоу июде., сл. остр. 20 в. — л. CXLVI обр. на полѣ къ Іоан. VII. 14: вь срдѫ нед. .г҃. прѣполовение праздьника, сл. остр. 26 а. — л. CXLIX обр. на полѣ къ Іоан. VIII. 31: вь сѫбота .г҃. нед. — л. CL на полѣ къ Іоан. VIII. 42 в понкъ .д҃. нед. рече г҃ъ къ пришедъшимь къ немоу июд., мь слова пришедъшимь написаны кирилл. буквами, такъ и на л. CLIV. — л. CLIII обр. внизу къ Іоан. X. 12—24: евлѣ. нѣкова братра г҃нѣ и на сш҃те цркви. — л. CLIV обр. на полѣ къ Іоан. XI. 1: а҃і сѫбота цвѣтъна. вно врм, сл. остр. 136 г. — л. CLVI обр. вверху стр. къ Іоан. XI. 44—54: тожде и на поклонѣние честъноумоу дрѣвоу, сл. остр. 41 а. — л. CLVII на полѣ къ Іоан. XII. 1. нед. цвтнаа. и на лтрѣни, сл. остр. 141 д. — л. CLVIII вверху стр. къ Іоан. XII. 18—30: во втрникъ е҃. нед. въ оно врмѧ съвѣтъ сътворшѧ, сл. остр. 41 г. — л. CLIX внизу стр. къ Іоан. XIII. 1 въ чкъ на оумьвение ногамъ над ниптиромь (по греч. τοῦ νιπτῆρος). — л. CLX обр. къ Іоан. XIII. 31 на полѣ: чтъ .а҃. зач. рче г҃ъ къ оученикома евлѣ. на та фати от иоан. глав. р҃н҃д, сл. остр. 164 а. — л. CLXIII внизу къ Іоан. XV. 10—21: на питкостни си запов҃ѣда. — л. CLXV обр. къ Іоан. XVII. 6—16 на полѣ: зч. в пткъ .ж҃. нед. виврѣм. възведъ нс҃ очи свои на оученкы рч. — л. CLXVI обр. вверху стр. къ Іоан. XVIII. 1—13: на та фати. — л. CLXVIII внизу къ Іоан. XVIII 29—38:

єваћ. .д҃. от мт. глв. т҃з҃і нтафатн. — л. CLXVIII обр. на полѣ къ Іоан. XIX. 6: р҃о҃з въ он врм на въздигъ крста х҃ва; внизу той же страницы: єванћлиє .і҃. от марка глав. с҃ж на та фатн. — єванћлиє ж҃ отъ матћє глв. т҃к҃ на та фатн. — л. CLXIX обр. вверху стр. къ Іоан. XIX. 19—28: єваћ. з҃. от нн. с҃є. на та фатн. — л. CLXX вверху стр. къ Іоан. XIX. 29—39: єваћ. к҃і от мат. глв. т҃л҃а на та фатн; на обратной страницѣ къ Іоан. XX. 1: нтафатн. с҃з. зч. н на оутрьнцн .ж҃. — л. CLXXI внизу къ Іоан. XX. 8—19: нед. .є҃. въ оно врѣмѧ. чьтєниє на оутрьнни .з҃. — л. CLXXII на полѣ Іоан. XXI. 1.: є҃з҃і .з҃. на оутрьнн. і҃ прѣжде писано въ срдѫ по велицѣ нощи.

Приписки эти свидѣтельствуютъ о намѣреніи, если не первоначальнаго писца, то близкаго ему современника, приспособить текстъ памятника къ чтенію церковному — обстоятельство важное и для насъ въ томъ отношеніи, что имъ подтверждается употребленіе глаголическихъ текстовъ въ церковной службѣ. На это впрочемъ есть и прямыя свидѣтельства: памятники въ родѣ Ассеманова евангелія.

II.

Частое смѣшеніе буквы ж съ оу (глагол. ж съ оу), передача буквы ы иногда черезъ и (хотя писецъ въ такомъ случаѣ обыкновенно замѣчалъ свою описку и къ и надъ строкою приписывалъ ъ) и употребленіе слова кокотъ вм. коуръ — все это указываетъ довольно ясно на родину издаваемаго здѣсь памятника; онъ должно быть написанъ гдѣ нибудь въ предѣлахъ тѣхъ странъ, гдѣ въ XI вѣкѣ жили Хорваты и Сербы, по всей вѣроятности гдѣ нибудь въ Босніи или южнѣе. Въ доказательство же того, что памятникъ долгое время оставался въ рукахъ лицъ хорватскаго или сербскаго происхожденія, можно привести многочисленныя приписки, внесенныя на страницы его кирилловскимъ письмомъ; всѣ онѣ, за исключеніемъ одной на л. 18, обнаруживаютъ правописаніе сербское уже въ полномъ развитіи. Приписки дѣланы отчасти чернилами, отчасти киноварью, — старше другихъ, судя по почерку, киноварныя отмѣтки недѣль или дней недѣли, въ которые читались тексты; эти отмѣтки прибавлены на поляхъ страницъ (иногда и въ текстѣ) хорошимъ почеркомъ кирилл. письма (блестящею киноварью, отличающеюся до сихъ поръ живостью краски), не позже конца XIII или начала XIV вѣка. Что онѣ внесены въ нашъ памятникъ раньше другихъ киноварныхъ приписокъ (о которыхъ рѣчь впереди), объ этомъ можно убѣдиться, кромѣ самого различія въ киновари и въ почеркѣ, еще свидѣтельствомъ на обратной стр. LVIII листа: здѣсь вверху страницы прежде всего была сдѣлана киноварная отмѣтка: со҃у. д҃. гл҃. п҃є; позже надо было внести еще отмѣтку отдѣленія киноварью другого цвѣта, писецъ началъ было писать надъ упомянутой отмѣткою, написалъ двѣ строки к҃д ҃о въ про | шени кесари, дальше нельзя было продолжать, мѣшала прежняя отмѣтка, поэтому недостающія буквы єцѣмь онъ прибавилъ уже изъ-подъ упомянутой отмѣтки. Кажется, что этой первой кирилл. рукѣ принадлежатъ слова, приписанныя на обр. стр. л. 133, съ лѣвой стороны рисунка (грубое начертаніе изображенія Іоанна): по҃ка҃м же вѣ | дѣти ѩко л҃у | прѣємлєть | а поне по в' | здвиженни | кр҃та; но подобное замѣчаніе на л. 77 обр. напоминаетъ скорѣе позднѣйшій киноварный почеркъ. Дальше я отношу къ первому киноварному почерку на л. 169 примѣчаніе на полѣ страницы: слокѣнск҃ы (или слокѣнск҃ы) | каменою помощниє (объясненіе греч. слова на антострофѣ, находящагося въ текстѣ); на позднѣйшій же киноварный почеркъ похоже

замѣчаніе на л. 98 обр. непщоують | мнють сирѣ. Наконецъ первому киноварному почерку принадлежатъ на л. 153 (Іоан. X. 1—12) слова коньстатиноу (вверху стр.) и златоустомоу (на полѣ страницы). Не останавливаясь болѣе на этихъ отмѣткахъ достаточно констатировать фактъ, что еще въ концѣ XIII вѣка читали наше евангеліе, интересовались его переводомъ, снабжали его многочисленными отмѣтками, но уже — кирилловскими буквами, какъ письмомъ болѣе употребительнымъ.

Вторая группа киноварныхъ приписокъ передаетъ оглавленіе тѣхъ обширныхъ отдѣленій еванг. текста, которыя уже перечислены въ началѣ каждаго евангелія. Эти приписки я отношу къ концу XIV-го столѣтія. Вотъ онѣ:

а) Евангеліе Матѳея:

л. III: .ѕ. о прокаженѣмь. — л. III обр. .ѕ. о сътницѣ вверху, внизу же: .и. о тъщи петровѣ. — л. IV вв. д҃ о нсцѣлѣвшиⷯ ѿ различниⷯ недоугь, на полѣ: і҃ о непоблнномоу въ слѣдь ити, вниз. а҃і о запрѣщени мороу и вѣтромь. — л. IV обр. вв. в҃і. о бѣсноующоу, вниз. г҃і о ослабленѣмь. — V вв. д҃і ѡ мадеи. — л. V обр. вв. е҃і ѡ дъщери сунагоговѣ, вн. ѕ҃і ѡ точещои кръвь. — л. VI вв. з҃і ѡ двою слѣпцоу, вниз. и҃і ѡ бѣснѣмь глоусѣ. — л. VI обр. вв. ѳ҃і ѡ послани апл҃ь. — л. VIII обр. вв. к҃ ѡ посланиⷯ ѿ иѡа. — л. X вв. к҃а о соухърѫцѣмь. — л. X. обр. вв. к҃в ѡ бѣснѣмь. глоусѣ и слѣпѣ. — л. XI вн. к҃г ѡ просещиⷯ знамении. — л. XII вв. к҃д о притчаⷯ. — л. XIV обр. вв. к҃е ѡ иѡанѣ. иродѣ. — л. XV вв. к҃ѕ о пети хлѣбь. — л. XV обр. вв. к҃з о морецѣмь хожении. — л. XVI вв. к҃и о прѣстоуплени заповѣди бж҃ию. — л. XVI обр. вн. к҃ѳ ѡ финикиси. — л. XVII вв. л҃ о нсцѣлѣвшиⷯ ѿ различниⷯ недоугь, вн. л҃а о седми хлѣбь. — л. XVII обр. вн. л҃в о ꙁвасѣ фарисеистѣ и садоукеисцѣ. — л. XVIII вв. л҃г ѡ въпрошени кесарию. — л. XVIII обр. вн. л҃д ѡ прѣображени х҃вѣ. — л. XIX обр. вв. л҃е ѡ злодѣющим се на новь мц҃ь. — л. XX вв. л҃ѕ ѡ просещиⷯ дидрагма, вн. л҃з о гл҃ющиⷯ кто ѥ болии. — л. XX обр. вн. л҃и ѡ стѣ овьць притча. — л. XXI обр. вв. л҃ѳ ѡ дльжнѣмь тмою таланьть. — л. XXII вн. м҃ о въпрошьшиⷯ ѡ ѿпоущени женьь. — л. XXII обр. вн. м҃а о въпрошени бгатѣмь г҃са. — л. XXIII обр. вн. м҃в о наютиⷯ дѣлателеⷯ. — л. XXIV обр. вн. м҃г ѡ с҃ноу зевѣдеѡвоу. — л. XXV вв. м҃д ѡ двою слѣпцоу. — л. XXV обр. вв. м҃е ѿ ѿслети. и ꙁрѣкнтии. — л. XXVI вв. м҃ѕ о слѣпиⷯ и хромиⷯ, вн. м҃з о исъхъши смоковници. — л. XXVI обр. вв. м҃и о въпрошьшиⷯ г҃а архиереи и старьць, вн. м҃ѳ притча ѿ двѣю с҃ноу. — л. XXVII вв. н҃ притча ѿ винограде. — л. XXVII обр. вв. н҃а о званиⷯ на бракь. — л. XXVIII вв. н҃в о въпрошьшиⷯ ѡ киносѣ. — л. XXVIII обр. вв. н҃г о садоукеиⷯ. — л. XXIX вн. н҃д о законицѣ. н҃е о въпрошени г҃ны къ фарисеѡмь. — л. XXIX обр. вв. н҃ѕ ѡ ѡкаании фарисеи книжникь. — л. XXXI обр. вв. н҃з о коньчинѣ. — л. XXXIII вв. н҃и о д҃ны и часѣ. — л. XXXIII обр. вн. н҃ѳ о десеть дѣвь. — л. XXXIV вн. ѯ҃ о приюмшиⷯ таланьть. — л. XXXV вн. ѯ҃а о пришьствы х҃вѣ. — л. XXXVI вн. ѯ҃в о помазавши г҃а мирома. — л. XXXVI обр. вв. ѯ҃г о оуготовани пасцѣ въпрошению. — л. XXXVII вв. ѯ҃д о ѡбразѣ таинѣм сиреч. слоужбѣ. — л. XXXVIII вв. ѯ҃е о прѣдании і҃свѣ. — л. XXXIX вв. ѯ҃ѕ о ѿмѣтании петровѣ. — л. XXXIX обр. вв. ѯ҃з о раскаании июдовѣ. — л. XLII вв. ѯ҃и о испрошени тѣлесе г҃нѣ.

в) Евангеліе Марка:

л. XLV обр. вв. а҃ о бѣсноующимь се, вн. в҃ о тъщи петровѣ. г҃ ѿ нсцѣлѣвшиⷯ ѿ различниⷯ недоугь. — л. XLVI вв. .д҃. о прокаженѣмь. — л. XLVI обр. вв. е҃ ѡ ѡслабленѣмь жилами. — л. XLVII вв. ѕ҃. о левги митари. — л. XLVII обр. вн. з҃ о соухороуцѣмь. — л. XLVIII обр. и҃ о избрании апл҃ь. — л. XLIX обр. вв. ѳ҃ о сѣмени притча. — л. LI вв. і҃ о запрѣщени водамь, вн. а҃і о леге-

ѡнѣ. — л. LII вв. ві о дъщери архисоунаговѣ, вн. гі о кръвоточивѣи. — л. LIII вв. ді о повелѣнии аплмь. — л. LIII обр. вв. еі о ѡанѣ иродѣ. — л. LIV обр. вв. ѕі ѡ пети хлѣбъ. — л. LV вв. зі ѡ морсѣмь хожении. — л. LV обр. вн. иі ѡ прѣстоуплении заповѣди бжию. — л. LV обр. вн. ѳі о финикси (число отмѣчено киноварью, но слѣдующее прибавлено позже черниломъ). — л. LVII вв. к о гоугнивѣмь, вн. ка (киноварью) о седмихъ хлѣбъ (черниломъ прибавлено позже). — л. LVII обр. вн. кв о квасѣ фарисеисцѣ. — л. LVIII вн. кг о слѣпѣмь. — л. LVIII обр. кд о въпрошении кесарисцемь. — л. LIX вв. ке о прѣѡбражении хвѣ. — л. LX вв. кѕ о злодѣющимсе на нов мць. — л. LX обр. вн. кз ѡ помишлающи кто ѥ болеи. — л. LXI обр. вв. ки ѡ въпрошьшихъ фарисеи аще дѣнить поути жє. — л. LXII вв. кѳ о въпрошьшимь богатѣмь. — л. LXIII обр. вв. л ѡ сноу зеведеѡвоу; вн. ла ѡ вартимеи. — л. LXIV вв. лв о жрѣвети. — л. LXIV обр. вв. лг о оусъхъши смоковници. — л. LXV вв. лд о непомнѣти вражи, вн. ле ѡ въпрошьши га архиереи и кницѣхъ (!). — л. LXV обр. вв. лѕ о винопрадѣ притъча. — л. LXVI вв. лз о въпрошьши лъстию ѡ кинесѣ. — л. LXVI обр. вв. ли о садоукеихъ. — л. LXVII вв. м о въпрошении гны. — л. LXVII обр. вв. ма ѡ женѣ иже в пѣнеза. — л. LXVIII вв. мв о коньчинѣ. — л. LXIX обр. вн. мг о дны и о часѣ. — л. LXX вв. мд о помазавши га миромь. — л. LXXI обр. вв. ме ѡ пасцѣ. — л. LXXII вв. мѕ о прѣдании гны. — л. LXXIII вв. мз. ѡ ѿвръжении петровѣ. — л. LXXIV обр. вн. ми ѡ испрошении тѣлесе гнѣ.

в) Евангеліе Луки:

л. LXXVII обр. на пустой страницѣ нарисованъ въ очень грубыхъ очертаніяхъ евангелистъ Лука, подъ ореоломъ съ лѣвой стороны отмѣчено черниломъ лоука (ка надъ лоу), судя по почерку и рисунокъ должно быть довольно старый, повидимому раньше киноварныхъ приписокъ сдѣланный, съ лѣвой же стороны рисунка приписано киноварью обыкновеннаго почерка слѣдующее: Вѣсто боудии ико лоука прѣюмлѣ в пкь по възвижении чтнго крта. — л. LXXXI вв. а ѡ написании. — л. LXXXI обр. вв. в ѡ стрѣгоущихъ пастирихъ. — л. LXXXII вв. г ѡ сумеѡнѣ. — л. LXXXII обр. вв. .д. ѡ аннѣ прфрчци. — л. LXXXIII обр. вв. е ѡ бившемь глѣ бжы къ иѡноу. — л. LXXXIV вв. ѕ о въпрошьшихъ народѣ иѡана. — л. LXXXV вв. з ѡ искоушении спсытелевѣ. — л. LXXXVI обр. вв. и. [illegible] (такъ, глагол. почеркомъ, киноварью!). — л. LXXXVII вв. ѳ ѡ тьщи петровѣ; і ѡ исцѣлѣвшихъ ѿ различни недоугъ. — л. LXXXVII обр. вв. аі о ловитвѣ рибъ. — л. LXXXVIII вв. ві ѡ прокаженѣмь, вн. гі ѡ ѡслабленѣмь. — л. LXXXVIII обр. вв. ді о левги и мидари. — LXXXIX обр. вв. еі ѡ соухороуцѣмь. — л. XC вв. ѕі о избрании аплсцѣ. — л. XCI обр. вв. зі. ѡ блаженныхъ. — л. XCII вв. иі ѡ сьтницѣ. — л. XCII обр. вв. ѳі ѡ снѣ вдовице. — л. XCIII вв. к ѡ посланихъ ѿ иѡа. — л. XCIV вв. ка о помазавши га муромь. на испов женамь. — л. XCV вв. кв ѡ притчи сѣющааго. — л. XCVI вв. кг о запрѣщении вѣтроу и водѣ, вн. кд о легеѡнѣ. — (ке пропущено) — л. XCVII обр. вв. кз о дъщери синагоговѣ, вн. кз ѡ послани ві. — л. XCVIII вн. ки ѡ пети хлѣбъ. — л. XCVIII обр. вв. кѳ ѡ гны въпрошении. — л. XCIX вв. л ѡ прѣѡбражении ісвѣ. — л. XCIX обр. вв. ла ѡ бѣсноующимсе на новы мць. — л. C вв. лв. ѡ помишлѣющихъ кто болеи ѥсть. — л. C обр. вв. лг ѡ непокелѣнии въ слѣдь ити. — л. CI вв. лд ѡ ивлении седьмь десеть. — л. CII вн. ле о въпрошьшимь законицѣ. — л. CII обр. вв. лѕ ѡ въпадьшимь въ разбоиники. — л. CIII вв. лз о марѳѣ и марии, вн. ли ѡ мтвѣ. — л. CIII обр. вн. лѳ ѡ имоущимь бѣсь нѣмь. — л. CIV обр. вв. м ѡ просещихъ знамении. — л. CV вв. ма ѡ фарисеи оубѣжьшимь іса, вн. мг ѡ окаини законикъ. — (мв повидимому пропущено). — л. CVI вв. мд ѡ квасѣ фарисеистѣ. — л. CVI обр. вв. ме ѡ хотещимь

раздѣлити имению, вн. м҃ѕ ѡ братѣмь юмоуже оуговѣзи се нива. — л. CIX вв. м҃з ѡ галилеихъ иже вь силоамѣ, вн. м҃и ѡ притьчаахъ. м҃ѳ о имоущеи недоу҃. — л. CIX обр. вв. н҃ ѡ притчахъ. — л. CX вв. н҃а ѡ въпрошьшимь і҃са аще мало їѣ спасаюмихъ. — л. CX обр. вв. н҃. (вторая буква стерта) ѡ рекшиⷯ і҃свы народа радии, вн. н҃в ѡ водотроудовитѣмь. — л. CXI вн. н҃г ѡ нелюбⷭ҇ прѣсѣданиѥ. — л. CXI обр. вн. н҃д о званихъ на вечероу. — л. CXII вв. н҃е ѡ стльпѣ зании притча. — л. CXII обр. вв. н҃ѕ о стѣ ѡвьць притьча. — л. CXIII вв. н҃з ѡ ошьшимь вь страноу далече. — л. CXIV вв. н҃и ѡ приставиницѣ неправеднѣмь. — л. CXV вн. н҃ѳ о братѣмь їи ѡ лазарѣ. — л. CXVI обр. вв. ѯ҃ ѡ десеть прокажень. — л. CXVII обр. вн. ѯ҃а ѡ соудии неправеднѣмь. — л. CXVIII вв. ѯ҃в ѡ фарисеи и мидарии. — л. CXVIII обр. вв. ѯ҃г о въпрошьшимь юго братѣмь. — л. CXIX вн. ѯ҃д ѡ слѣпѣмъ. — л. CXIX обр. вв. ѯ҃е ѡ закхеи. — л. CXX вн. ѯ҃ѕ ѡ ошьшимь приюти црⷭ҇вие. ѯ҃з о приемшиⷯ ї мнась. — л. CXXI вв. ѯ҃и о жрѣбетии. — л. CXXI обр. вн. ѯ҃ѳ ѡ въпросихъ г҃а архиереи книжникь. — л. CXXII вв. о҃ ѡ винградѣ. — л. CXXII обр. вн. о҃а о дающихъ кѵнса р҃а. — л. CXXIII вв. о҃в о садоукеихъ. — л. CXXIII обр. вв. о҃г о въпрошени г҃ны кь фарисеѡмь, вн. о҃д ѡ давши к лептѣ. — л. CXXIV вв. о҃е о коньчинѣ. — л. CXXV обр. вв. о҃ѕ о пасцѣ. — л. CXXVI вн. о҃з о стязающиⷯ се кто боли. — л. CXXVI обр. вв. о҃и о прошении сотониинѣ а҃пль. — л. CXXVI обр. вв. о҃ѳ о ѡвръжении петровѣ, вн. п҃ ѡ оуничижении иродовѣ. — л. CXXIX вн. п҃а о плачющиⷯ се женахъ. — л. CXXIX обр. п҃в о сировѣ дрѣвѣ притча иже г҃ь рече, вн. п҃г о покаявшимь се разбоинницѣ. — л. CXXX вн. п҃д о испрошени телесе г҃нѣ. — л. CXXXI вв. п҃е о клеѡпѣ.

д) Евангеліе Іоанна:

л. CXXXVI вв. а҃ о брацѣ бившⷨ҇ къ кана галилеи. — л. CXXXVI обр. вв. в҃ ѡ изгнаниⷯ из црⷦ҇ве. — л. CXXXVII вв. г҃ о никодимѣ. — л. CXXXVIII вв. д҃ о въпрошени ѡчищению. — л. CXXXVIII обр. вн. е҃ о самарѧнини. — л. CXL обр. вн. ѕ҃ ѡ црⷭ҇вы моужи. — л. CXLI вв. з҃ о имоущимь л҃и л҃ѣ вь недѣ (!). — л. CXLIII вн. и҃ ѡ петь хлѣбь. — л. CXLIV вв. ѳ҃ о морьсцѣмь хождении. — л. CLI вв. і҃ ѡ роженнѣ слѣпѣ. — л. CLIV обр. вв. а҃і ѡ лазари. — л. CLVII вв. в҃і о помазавши г҃а мѵромь, вн. г҃і о нихъже р҃ѣ июда. — л. CLVIII вв. д҃і ѡ пришьшихъ юлинѣхъ. — л. CLIX обр. вв. ѕ҃і ѡ оумивании. — главы ѕ҃і нѣтъ, она была отмѣчена на 167-омъ утраченномъ листѣ. — л. CLXX вн. и҃і о испрошени тѣлесе г҃нѣ.

Между этими оглавленіями самое замѣчательное то, которое написано на обор. стр. 86-го листа, грубымъ глаголическимъ почеркомъ, доказывающимъ непривычку писца писать глаголическими буквами; онъ повидимому поддѣлывался подъ почеркъ евангельскаго текста, который онъ конечно еще умѣлъ читать. Важно было бы опредѣлить, кто онъ былъ и гдѣ онъ жилъ. Орѳографическія особенности оглавленій исключаютъ возможность полагать, что эти приписки сдѣланы въ предѣлахъ западно-сербской (боснійско-далматинской) письменности; тамъ не такъ писали, какъ доказываютъ примѣры никольскаго евангелія, болонскаго сборника и т. д. Стало быть, писецъ оглавленій жилъ или южнѣе, въ предѣлахъ Старой Сербіи, или, что всего вѣроятнѣе, на Аѳонѣ. Въ самомъ дѣлѣ имѣется свидѣтельство о томъ, что нашъ памятникъ уже въ XIV столѣтіи былъ на Аѳонѣ, въ монастырѣ или скитѣ Богородицы, откуда онъ вывезенъ только въ наши дни покойнымъ Григоровичемъ. Свидѣтельство это отмѣчено на оборотной страницѣ 133-го листа, гдѣ съ правой стороны рисунка (начертанія Іоанна апостола) киноварью приписано слѣдующее: чеда ст҃е б҃це бра | ть вашь грѣшныи | гермaнь. м҃лю се | вь сласть примѣте. Нельзя, правда, утверждать, что эти строки записаны тѣмъ же лицомъ, которое внесло въ нашъ текстъ выше приведенныя

оглавленія, но во всякомъ случаѣ приписка сдѣлана въ то же время, т. е. приблизительно подъ конецъ XIV вѣка. Упоминаемый здѣсь Германъ, если и не писалъ оглавленій, все же участвовалъ въ судьбахъ нашего памятника; имъ-то пополненъ одинъ утраченный листъ 134 первоначальнаго текста, начало евангелія Іоанна, о которомъ была рѣчь на стр. 314. Не цѣлая оборотная страница вновь прибавленнаго 134-го листа занята дополненіемъ Германа, свободнымъ просторомъ воспользовался кто-то потомъ и прибавилъ размашистымъ кирилловскимъ почеркомъ XV—XVI вѣка слѣдующее: вь ві м҃ць є҆ т҃зе д҃ни. веке | ни д҃нь. а вь тѣхъ д҃нехь. н҃ не | ль и е҃ нели. и д҃нь. веке ничто | (досюду черниломъ съ наведенною киноварью, впередъ одною киноварью) и вь т҃ѣ н҃е нели. є҆ ѕ҃ стль | пь и д҃ гласи. октаика | ѿ антипасхи. до пасхи.

До сихъ поръ была рѣчь о кирилловскихъ припискахъ киноварныхъ, но есть такія же приписки, сдѣланныя чернилами; ихъ письмо стариннаго почерка, отчасти по крайней мѣрѣ той же руки, которая киноварью отмѣчала чтенія. Кирилловскія отмѣтки, написанныя чернилами, представляютъ собою: 1. Аммоніевы главы, отмѣченныя на поляхъ страницъ, иногда рядомъ съ такими же отмѣтками глаголическими, иногда даже такъ, что глаголическая отмѣтка покрыта кирилловскою; 2. краткія указанія времени чтеній, гдѣ иной разъ часть буквъ или слова написана киноварью (той старшею, о которой я прежде говорилъ), часть же чернилами; 3. многочисленныя отмѣтки началъ и концовъ чтеній: зач. коц. или же указанія, что надо «прѣступити»; 4. различныя поправки глаголическаго текста, которыя всѣ отмѣчены уже въ примѣчаніяхъ, такъ что нѣтъ надобности здѣсь снова перечислять ихъ; пропущено только въ примѣчаніяхъ на стр. 346, въ самомъ концѣ ея, относительно стиха 53-го VII главы Іоанна, что въ подлиникѣ кирилловскими буквами прибавлены слѣдующія слова: паки же г҃ла (н)мь і҃сь. азь юесмь свѣть мировн. ходеи по мнѣ не имать ходити вь тьмѣ. ноу имать животь вѣчни. коц. Иде кьждо вь домь свои.

Писецъ, снабдившій нашъ памятникъ кирилловскими отмѣтками и поправками текста, упоминаетъ о себѣ (судя по тожеству почерка) на обратной стр. 171-го листа, въ слѣдущей припискѣ: прости ме г҃н п҃каша сию чи҃ла к҃у (или ісу҃, не могу разобрать). Внизу предъидущей страницы тоже видны слѣды какой то старинной кирилловской или глаголической приписки, которой нельзя прочесть.

Что эти вчернѣ написанныя отмѣтки старше киноварныхъ оглавленій, объ этомъ можно судить не только по почерку письма, но и по нѣкоторымъ другимъ соображеніямъ; укажу на л. 138 вв., гдѣ писецъ киноварнаго оглавленія долженъ былъ послѣднее слово своей приписки очищению разбить на двѣ части: очище и нию, потому что бывшая уже тамъ отмѣтка ко҃ (чернилами) мѣшала ему. Такимъ образомъ для всѣхъ кирилловскихъ приписокъ нашего памятника получается слѣдующій хронологическій порядокъ:

а) раньше другихъ сдѣланы киноварныя отмѣтки чтеній, на поляхъ страницъ; киноварь отличается живостью краски:

в) вслѣдъ затѣмъ, отчасти тотчасъ же, приписаны такія же отмѣтки чернилами, при чемъ иногда первая буква (или ихъ нѣсколько) написана киноварью, прочія же чернилами, но рука одна и та же. Той же, какъ мнѣ кажется, рукою, но чернилами нѣсколько поблѣднѣе (стало быть не въ одно время) отмѣчены Аммоніевы главы на поляхъ страницъ; писецъ этихъ главъ, изрѣдка наткнувшись на киноварную отмѣтку, покрылъ ту или другую

часть ея буквы чернилами, въ доказательство что раньше была написана киноварью или чернилами сдѣланная отмѣтка чтенія, потомъ же прибавлена Аммоніева глава. Разница въ цвѣтѣ двойныхъ чернилъ (однихъ почернѣе, другихъ поблѣднѣе) замѣтна на лл. 115, 117, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 127 и т. д.; вездѣ поблѣднѣе отмѣтки Аммоніевыхъ главъ.

ѳ) позже всѣхъ упомянутыхъ приписокъ внесены въ нашъ памятникъ, вв. и вн. страницъ, киноварныя оглавленія, потомъ приведенная выше замѣтка Германа и имъ же восполненный пробѣлъ утраченнаго листа. Въ этомъ дополненіи, сдѣланномъ рукою Германа (на л. 134-омъ), Аммоніевы главы не отмѣчены, что опять доказываетъ, что онѣ были уже на первоначальномъ глаголическомъ листѣ, съ которымъ вмѣстѣ и пропали, въ дополненіи же не были возобновлены. Киноварь этихъ оглавленій (и еще нѣкоторыхъ приписокъ) гораздо блѣднѣе той старшей, разница сильно замѣтна на лл. 4, 5, 6, 8, 14, 17, 21, 25, 26, 28, 33, 35, 36 и пр.

О ПАЛЕОГРАФИЧЕСКИХЪ ОСОБЕННОСТЯХЪ ПАМЯТНИКА.

1. Текстъ, напечатанный здѣсь кириллицею, въ подлинникѣ написанъ глаголическимъ письмомъ, о палеографическомъ характерѣ его можно судить по прилагаемымъ къ изданію снимкамъ съ двухъ страницъ подлинника, сдѣланныхъ очень удачно. Почеркъ ближайшимъ образомъ напоминаетъ Зографское евангеліе, съ которымъ нашъ памятникъ вообще очень близко сходится; нѣкоторая, чуть замѣтная разница между ними объясняется тѣмъ, что пергаментъ Зографскаго евангелія тщательнѣе отдѣланъ, онъ тонше и глаже, да и перо писца повидимому было острѣе, вслѣдствіе чего почеркъ его вышелъ нѣсколько изящнѣе.

Къ той же палеографической школѣ принадлежатъ Ассеманово или Ватиканское евангеліе, Григоровичевъ отрывокъ поученій изъ Ефрема Сирина (такъ называемый македонскій листокъ) и еще одинъ отрывокъ, снимокъ котораго представленъ у И. И. Срезневскаго подъ № XIII. Почеркъ всѣхъ этихъ памятниковъ отличается замѣчательною кругловатостью, въ каждой почти буквѣ повторяются округлости, иногда по нѣскольку ихъ, размѣръ которыхъ превосходитъ прочія очертанія отдѣльныхъ буквъ, такъ что всѣ онѣ какъ будто бы похожи другъ на друга.

Нѣсколько болѣе угловатый характеръ замѣчается въ памятникахъ такихъ, какъ: Кіевскіе листки служебника, Пражскіе листки, Glagolita Clozianus, Охридскій отрывокъ евангелія, добавочные листы къ Зографскому евангелію. Въ этихъ памятникахъ какъ будто видны слѣды другихъ палеографическихъ школъ. Если же принять въ соображеніе, что и первая группа текстовъ при заглавныхъ или прописныхъ буквахъ гораздо сдержаннѣе примѣняетъ округлости, то можно съ нѣкоторою вѣроятностью полагать, что древнѣйшій почеркъ глаголическаго письма не зналъ еще той крайней кругловатости, къ которой мы до послѣдняго времени привыкли по ограниченному числу текстовъ. Къ сожалѣнію, у Шафарика, когда онъ рѣшился составить новые знаки (шрифтъ) для печатанія

древнѣйшихъ (юсовыхъ) памятниковъ глаголическаго письма, не было еще подъ руками другихъ образцовъ глаголицы, кромѣ вполнѣ кругловатой Ассеманова и Григоровичева евангелія, поэтому и его типы вышли черезчуръ однообразными, для чтенія неудобными, и для корректуры крайне затруднительными. Мы смѣемъ полагать, что древнѣйшее глаголическое письмо отражало собою скорѣе тотъ почеркъ, который теперь виденъ въ заглавныхъ строкахъ Зографскаго, Маріинскаго евангелія, или Glagolita Clozianus, и т. д. Такимъ приблизительно почеркомъ написаны дѣйствительно Кіевскіе листки служебника, которые по моему убѣжденію занимаютъ чуть ли не первое мѣсто въ числѣ сохранившихся глаголическихъ древностей. Изъ такого средняго почерка могъ очень легко развиться съ одной стороны вполнѣ кругловатый, бывшій въ употребленіи, судя по нѣкоторымъ обстоятельствамъ, главнымъ образомъ на югѣ, въ Македоніи и на Аѳонѣ (гдѣ господствовала греческая письменность), съ другой же стороны болѣе угловатый, распространившійся на западъ по Моравіи, Чехіи и Паннонін (насколько въ этихъ странахъ существовало славянское богослуженіе) и въ особенности по Истріи, островамъ Адріатическаго моря и Далмаціи (гдѣ въ то же время господствовала латинская письменность). Изъ послѣдняго почерка вышла потомъ такъ называемая хорватская глаголица (угловатая).

2. Для передачи глаголическаго письма кирилловскими буквами я прибѣгнулъ какъ въ изданіи Зографскаго евангелія, такъ и здѣсь къ слѣдующей транскрипціи:

Ⰰ (1) ⰰ, А а,	Ⰱ (2) ⰱ, Б б,	Ⰲ (3) ⰲ, В в,	Ⰳ (4) ⰳ, Г г,	Ⰴ (5) ⰴ, Д д,
Ⰵ (6) ⰵ, Є є,	Ⰶ (7) ⰶ, Ж ж,	Ⰷ (8) ⰷ, Ѕ ѕ,	Ⰸ (9) ⰸ, З з,	Ⰹ (10) ⰹ, Ι ι,
Ⰺ ⰺ, І і,	Ⰻ (20) ⰻ, И и,	Ⰼ (30) ⰼ, Ћ ћ,	Ⰽ (40) ⰽ, К к,	Ⰾ (50) ⰾ, Л л,
Ⰿ (60) ⰿ, М м,	Ⱀ (70) ⱀ, Н н,	Ⱁ (80) ⱁ, О о,	Ⱂ (90) ⱂ, П п,	Ⱃ (100) ⱃ, Р р,
Ⱄ (200) ⱄ, С с,	Ⱅ (300) ⱅ, Т т,	Ⱆ (400) ⱆ, Оу оу,	Ⱇ (500) ⱇ, Ф ф,	Ⱚ ⱚ, Θ д,
Ⱈ (600) ⱈ, Х х,	Ⱉ (700) ⱉ, Ѡ ѡ,	Ⱋ (800) ⱋ, Щ щ,	Ⱌ (900) ⱌ, Ц ц,	Ⱍ (1000) ⱍ, Ч ч,
Ⱎ ⱎ, Ш ш,	ⱏ, ъ,	ⱏⰺ, ъі,	ⱏⰹ, ъι,	ⱏⰻ, ъи,
ⱐ, ь,	Ⱑ ⱑ, Ѣ ѣ,	Ⱓ ⱓ, Ю ю,	Ⱔ ⱔ, Ѧ ѧ,	Ⱗ ⱗ, Ѫ ѫ,
	Ⱘ ⱘ, Ѩ ѩ,	Ⱙ ⱙ, Ѭ ѭ,	Ⱛ ⱛ. Ѵ ѵ.	

Буквою ѧ передается здѣсь, какъ и въ Зографскомъ евангеліи, глаголическій малый юсъ съ хвостикомъ опущеннымъ съ выпуклости (пупа) этой буквы, такимъ образомъ почеркъ ея напоминаетъ кирилловское ж; сл. нѥ срдцѥ ли наю горѧ бѣ лук. XXIV. 32 (въ зогр. ев. этого мѣста нѣтъ), свѣтильникъ горѧ іо. V. 35 (зогр. горѧ), ѣдѧи хлѣбъ съ жибъ бѫдетъ іо. VI. 58 (такъ и въ зогр. ев.), сѫи въ лонѣ іо. I. 18 (такъ и въ зогр. ев.), сѫи оучениикъ іо. XIX 38. Близкое отношеніе глаголическаго малаго юса съ хвостикомъ (ѧ) къ обыкновенному ж видно изъ примѣровъ нашего памятника: сѫи іо. VI. 46, живѫи іо. VI. 57 (зогр. ев. въ обоихъ случаяхъ ѧ: сѧи, живѧи); въ градѫи іо. XII. 13 какъ будто забыли прибавить хвостикъ (въ зогр. градѧи). О звуковомъ значеніи этого ѧ сл. въ изданіи Зографскаго Евангелія Prolegomena pag. XXIV.

Рѣшившись замѣнить глаголическія письмена кирилловскими, я долженъ былъ конечно придать послѣднимъ то числительное значеніе, которое въ подлинникѣ присвоено соотвѣтствующимъ глаголическимъ буквамъ. Хоть бы въ этомъ и заключалось нѣкоторое неудобство для привыкшаго считать кирилловскія буквы по обыкновенному грекославянскому счету, я все-таки въ этой послѣдовательности не вижу ничего предосудительнаго; во всякомъ случаѣ это маленькое отступленіе окупается несравненно болѣе существеннымъ облегченіемъ получаемымъ тѣмъ, что два важнѣйшіе памятника церковно-славянской письменности сдѣлались теперь благодаря кирилловской транскрипціи, обще-доступными. Для иныхъ читателей повторяю однакожъ еще разъ, что въ транскрипціи кирилловскимъ буквамъ присвоено слѣдующее ариѳметическое значеніе:

а = 1, б = 2, в = 3, г = 4, д = 5, є = 6, ж = 7, ѕ = 8, з = 9, і = 10, и = 20, ћ = 30, к = 40, л = 50, м = 60, н = 70, о = 80, п = 90, р = 100, с = 200, т = 300, оу = 400, ф = 500, х = 600, ѡ = 700, щ = 800, ц = 900, ч = 1000;

напр. лук. I. 24 д҃ мсцъ = 5 мсцъ, матѳ. XV. 34. 36 ж҃ хлѣбъ = 7 хлѣбъ, ср. матѳ. XVI. 9. 10, марк. XVI. 9, лук. II. 36, матѳ, XXV. 16. 20, матѳ. XXV. 22 б҃ таланъта = 2 таланъта, матѳ. XXVI. 15 ћ҃-ти сърєбрьникъ = 30-ти сърєбрьникъ, мрк. I. 13 к҃ дьнъ = 40 дьнъ, сл. лук. IV. 2, матѳ. XIII. 23: ово р҃ ово м҃ ово ћ҃ = ово 100, ово 60, ово 30 и т. д.

3. Насколько можно судить по почерку, вся рукопись написана одною рукою; если на иныхъ страницахъ почеркъ грубѣе обыкновеннаго, то это зависитъ или отъ дурного пергамента, или отъ тупого пера. Величина буквъ обыкновеннаго почерка, такъ какъ и мелкихъ подстрочныхъ приписокъ, представлена въ приложенныхъ снимкахъ. Прописныя буквы, если онѣ помѣщаются въ строкѣ, могутъ быть и вдвое и втрое больше обыкновенныхъ; если же выставлены внѣ строки, то нестѣсняемыя просторомъ принимаютъ иногда болѣе значительные размѣры, съ прибавкою даже нѣкоторой орнаментики. Однакожъ такихъ буквъ не много. Орнаментальная часть сосредоточивалась на заставкахъ и начальныхъ буквахъ каждаго изъ четырехъ евангелій, но къ сожалѣнію начало Матѳея утрачено, а листъ, на которомъ помѣщалось начало Іоанна, вырванъ и замѣненъ позднѣйшимъ дополненіемъ: осталась только на л. 43 заставка передъ перечнемъ главъ Марка, л. 44 обр. заставка и орнаментически написанная буква З въ началѣ евангелія Марка, л. 76 заставка передъ оглавленіемъ Луки (сл. снимокъ), л. 78 заставка и орнаментически написанная буква П въ началѣ евангелія Луки и л. 132 обр. орнаментъ въ концѣ евангелія Луки. На л. 44 послѣ перечня главъ Марка изображенъ самъ евангелистъ (въ грубыхъ очертаніяхъ), съ старин-

ною кирилловскою приписною выше головы марк; точно такъ на пустой страницѣ 77 обр. евангелистъ Лука съ кирилловскою припискою лоука, а на л. 133 обр. евангелистъ Іоаннъ съ припискою іоань. Судя по припискамъ евангелисты написаны не съ самаго начала, а нѣсколько позже.

Надстрочные знаки — ихъ очень мало — сохранены всѣ въ напечатанномъ текстѣ, хотя можно бы и безъ нихъ обойтись; я признаюсь откровенно, не придаю этого рода точности никакого значенія. Въ рѣдкихъ случаяхъ можно типографическимъ путемъ вѣрно передать всѣ эти палеографическія мелочи; для нихъ должно быть отведено свое мѣсто въ снимкахъ. Замѣчу кстати, что въ нашемъ изданіи знакъ, попадающійся иногда надъ гласными въ родѣ греческаго spiritus asper, вышелъ гораздо крупнѣе и грубѣе въ печати, чѣмъ въ рукописи, гдѣ онъ еле замѣтенъ.

Единственный знакъ препинанія, встрѣчающійся въ нашемъ памятникѣ, это точка по серединѣ строки (не внизу ея, какъ у насъ напечатано, а такъ какъ въ изданіи Зографскаго евангелія), въ концѣ же статьи или чтенія довольно часто ·:· Все это удержано въ нашемъ изданіи даже безъ особенной надобности. По моему было бы лучше, не обращая вниманія на лишнія точки подлинника, возстановить раціональную интерпункцію, требуемую смысломъ.

Въ подлинникѣ слова не отдѣлены, господствуетъ scriptura continua, написанныя вереницы буквъ останавливаются только въ концѣ строки или передъ знакомъ препинанія. Что въ изданіи каждое слово отдѣльно напечатано, противъ этого конечно никто не будетъ возражать, какъ и противъ того, что отмѣчены главы и стихи. Напротивъ я находилъ лишнимъ печатать имена собственныя, встрѣчающіяся въ древнемъ текстѣ, съ большими буквами въ началѣ, если этого нѣтъ въ подлинникѣ.

Важность памятника въ палеографическомъ отношеніи оправдываетъ точное сохраненіе всѣхъ сокращеній и титлъ. Конечно нынѣ бумага не столь дорога, какъ въ свое время былъ пергаментъ, чтобы и намъ надо было дорожить просторомъ строки и нанизывать буквы надъ строкою вм. рядомъ въ строкѣ, поэтому буквы, попавшія сверхъ строки безъ особенной причины или по неоплошности писца, въ печатномъ текстѣ внесены на свое мѣсто въ строку, но такіе случаи обыкновенно оговорены въ примѣчаніяхъ и кромѣ того буквы обставлены кругловатыми скобками, въ противуположность угловатымъ, устраняющимъ лишнія повторенія словъ, встрѣчающіяся въ подлинникѣ довольно часто.

Съ похвальною добросовѣстностью наборщикъ соблюдалъ правило ставить титлу всегда на ту букву, гдѣ она стоитъ въ подлинномъ текстѣ. Такъ и слѣдуетъ, если не хотимъ вводить читателя въ заблужденіе, пока еще не можемъ рѣшиться уничтожить и изгнать изъ печатныхъ текстовъ всѣ эти сокращенія и титлы, доказывающія лишь рабскую зависимость славянской письменности отъ греческой, гдѣ впрочемъ уже давно отказались отъ титлъ.

Перечень словъ, написанныхъ въ сокращенномъ видѣ, и сопоставленіе въ этомъ отношеніи памятниковъ глаголическихъ то между собою, то со современными кирилловскими — эту задачу, не лишенную значенія для славянской палеографіи, я предоставляю пока другимъ или другому времени. Замѣчу только, что въ нашемъ текстѣ рядъ словъ сокращается постоянно, другія только изрѣдка и случайно, подъ титлу же буквы ставятся очень рѣдко

и безъ особыхъ палеографическихъ пріемовъ; даже такія слова, какъ бъіс҇тъ, обыкновенно выписываются цѣликомъ или же (рѣдко) бъі съ надстрочнымъ є, но безъ титлы, сл. матѳ. IX. 10, XIV. 9 (въ зографскомъ евангеліи бъі довольно часто). Укажу на буквы надстрочныя, отчасти подъ титлами, встрѣчающіяся въ нашемъ текстѣ: с въ гласъ іо. III. 8, чловѣчьскъі іо. III. 13, цѣсарьствиѣ лук. VIII. 10, цѣсарьствиі іо. III. 5, мънасъ лук. XIX. 16, части іо. XIX. 23; р въ матерьнѣ матѳ. XIX. 12, марнѣ матѳ. XXVII. 61, виноградъ матѳ. XX. 2, винограда лук. XX. 10, о виноградѣ на стр. 115, о испрошении на стр. 188, горж лук. I. 39, пророка лук. III. 4, XI. 29, пророкъ лук. VII. 16, XI. 47, възвраштж лук. X. 35, въздрадоваша марк. XIV. 11, обрѣтъ лук. XV. 6, фарисѣи лук. XIX. 39, развращающа лук. XXIII. 14, сестръ лук. XIV. 26, сестръі іо. XI. 1, езеро лук. VIII. 33, цѣсарьство іо. XVIII. 36, авраамъ іо. VIII. 56; и въ сыновѣ матѳ. IX. 15, господинъ матѳ. XXIV. 46, аньѣлъі лук. XV. 10; х въ небесехъ лук. X. 20, доухъ іо. VII. 39, иероусалимѣхъ іо. II. 23; к въ чловѣка іо. VII. 22, 23, владыкамъ лук. XXI. 12, галилеискъ лук. IV. 31; о нѣсколько разъ въ отъ: матѳ. XXII. 28, марк. VII. 21, XII. 44, лук. I. 5, и въ чловѣкъі іо. III. 13; п въ приставиисте матѳ. IX. 28; б въ небесьскааго матѳ. XIX. 12; т въ простеръ матѳ. XXVI. 51, старьцъ матѳ. XVI. 21; ц въ отьцъ іо. XV. 8; л въ еллини іо. XII. 20, възложиша матѳ. XXVI. 50, въ филипа лук. VI. 14; г въ могжтъ іо. л. X. 35; в въ цръкъвь мрк. XI. 15, отвръзе іо. IX. 21, се ли въі іо. VI. 61, варавва іо. XVIII. 40; ч въ ключа матѳ. XVI. 19, наоучитъ іо. XIV. 25; м въ намъ марк. IX. 22.

Для палеографической оцѣнки рукописи важно выставить тѣ случаи, гдѣ то или другое слово выписывается цѣликомъ вм. обыкновеннаго сокращенія его. Слово цѣсарь въ нашей рукописи передается не только въ сокращенномъ видѣ цѣрѣ матѳ. V. 35, цѣрихъ ib. XI. 8, цѣръ XIV. 9, XXI. 5, XXII. 11. 13, цѣри XVII. 25, цѣрю XVIII. 23 и т. д. или даже безъ є: цръ матѳ. XXV. 40, црю ib. XXII. 2, црь іо. XIX. 12, но также сполна выписано: цѣсара матѳ X. 18, цѣсѣрѣ лук. I. 5, цѣсаремъ ib. XXI. 12, цѣсарь ib. XXIII. 3, цѣсарьство лук. XXI. 10. — Слово отьць кромѣ сокращенной формы отцъ, отца и т. д. передается также сполна: отьцъ матѳ. V. 48, VI. 8. 32, X. 21, XVIII. 35, XXIII. 30. 32, лук. XV. 20, отъче матѳ. VI. 9, отъче XI. 25, отъцоу ib. VI. 18, отъца марк. VII. 10. 11, лук. XII. 53, матѳ. X. 29, XIII. 43, XVIII. 10, XXIII. 9, XXV. 34, XXVI. 53, отъцемь X. 33, XVIII. 14 отъчж матѳ. XXI. 31 и т. д. — Слово богъ, хотя обыкновенно сокращается, все же можно найти цѣликомъ выписанное: богъ матѳ. XXII. 32, божие лук. III. 38, божии лук. VII. 28, бози іо. X. 34 (такъ и зогр. еванг.), богъі ib. 35 (такъ и зогр.). — Слово глаголж обыкновенно сокращается, принимая видъ глж, гла и т. д. однакожъ: глаголаши матѳ. XIII. 10, възглаголете матѳ. X. 19, глаголжште матѳ. XXVII. 40, възглаголжтъ марк. III. 2, глаголжшта марк. IX. 4 (съ лишнею титлою, ставленною по привычкѣ), глаголж ib. XIII. 30, глаголь іо. X. 7, глаголжште іо. VII. 15, възглаглжтъ марк. XVI. 17, глаглжштиихъ лук. II. 13. — Къ числу такихъ же палеографическихъ рѣдкостей принадлежатъ слѣдующіе примѣры: сръдьцихъ лук. I. 66, сръдьцемъ ib. VIII. 15, сръдьца іо. XVI. 6; на небесехъ матѳ. XVI. 19, съ небесе матѳ. XXI. 26, іо. VI. 32, марк. VIII. 11, лук. XVII. 29, небеское матѳ. XIII. 24, небесьскыхъ матѳ. XXIV. 30, подънебескъіа, поднебескжіж лук. XVII. 24; благословивъ марк. VIII. 7, благовѣстити лук. I. 19, сл. IV. 19, VIII. 1; господиноу, господи лук. XVI. 5, господинъ лук. XIV. 21, господие лук. XIX. 33; съпасти лук. VI. 9, IX. 24; чловѣческааго марк. XIII. 26, чловѣчьцѣмь лук. XVIII. 31; давъідъ матѳ. XXII. 43, давъідовъ марк. X. 48; ізданилвъ іо. I. 50 (сл. изданилвъ марк. XV. 32); ероусалимъ лук. XIII. 22, іо. V. 1,

иєроусалимъсцѣ лук. XXIV. 49, иироусалимѣ лук. XXIII. 7, иєроусалма марк. VII. 1; апостла лук. XXII. 14; анћлъ лук. XXIV. 23; ісоусъ матѳ. XXVI. 50, ісусовъ ib. 75.

4. О палеографическомъ употребленіи отдѣльныхъ буквъ замѣтимъ слѣдующее:

ѕ употребляется въ нашемъ памятникѣ гораздо чаще чѣмъ въ Зографскомъ евангеліи, сл. объ этомъ въ моихъ «Чтеніяхъ о церковнославянскомъ языкѣ» стр. 51—52, гдѣ приведены почти всѣ примѣры; ѕ пишется въ словахъ: ѕѣло, ѕвѣзда, кънаѕь, оговьѕи, польѕа, польѕевати, пѣнаѕь, ıаѕа; въ грамматическихъ формахъ: козѣ, ковѣ, брѣѕѣ, връѕи, връѕѣте, дроуѕи, дроуѕѣ, длъѕѣ, подвиѕѣ, нѫѕѣ, лѧѕи, мъноѕи, помоѕи, ноѕѣ, слоуѕѣ, и въ словопроизведеніяхъ: въжиѕати, подвиѕати, сътѧѕати сѧ, растръѕати. Конечно есть и отступленія, но они немногочисленны; иныя слова вовсе не пишутся съ ѕ въ нашемъ памятникѣ, но зато въ Ватиканскомъ евангеліи, напр. проѕѧбе матѳ. XIII. 26 и проѕѧбнетъ ib. XXIV. 32 (въ ассем. еванг. черезъ ѕ). Замѣчательно, что Клоцовъ сборникъ (только ѕѣлоуто) и Кіевскіе листки не соблюдаютъ этой разницы, Пражскіе отрывки тоже не знаютъ ея, между тѣмъ какъ она долго держится въ македонскихъ памятникахъ (глаголическихъ и кирилловскихъ). Повидимому фонетическая особенность, соединенная съ буквою ѕ, была сильно развита въ предѣлахъ славянскихъ говоровъ Македоніи; вѣроятно и часть сербохорватскаго племени знала ее. О физіологическомъ характерѣ звука ѕ свидѣтельствуетъ многозначительная описка марк. VI. 37, гдѣ въ пѣнѧѕъ буква ѕ передѣлана изъ ц. Сл. Archiv für slavische Philologie VII. 29.

ι, ı и и встрѣчаются въ нашемъ текстѣ приблизительно тамъ же, гдѣ въ Зографскомъ евангеліи, однакожъ общее число случаевъ знака ι въ нашемъ памятникѣ значительно меньше, чѣмъ въ Зографскомъ евангеліи. Напр. въ 10-ой главѣ Марка въ зографскомъ евангеліи имѣются 134 случая знака ι, въ нашемъ же памятникѣ въ той же главѣ только 56 случаевъ. Эта разница происходитъ отъ того, что не всякое начальное и въ нашемъ памятникѣ передается черезъ ι, союзъ et—καὶ пишется какъ ι главнымъ образомъ въ тѣхъ случаяхъ, когда онъ соединяетъ цѣлыя предложенія или части ихъ (между двумя только словами связь посредствомъ союза καὶ—et передается обыкновенно черезъ и); прочія же слова, начинающіяся съ гласной и, передаются черезъ ι обыковенно только тогда, когда они стоятъ въ началѣ предложенія, иначе черезъ и. Внутри словъ, въ такъ называемыхъ открытыхъ слогахъ, ι въ нашемъ текстѣ вовсе не употребляется, стало быть въ немъ нѣтъ такихъ примѣровъ какъ въ зографскомъ евангеліи: поıмъ, прıмъ, своıмъ послоушаıте, скатъıхъ, мрътвъıмъ, и т. д. Различные падежи мѣстоименія иже тоже обыкновенно передаются черезъ и (въ зогр. же евангеліи чуть-ли не всегда черезъ ι). Число 10 выражается и здѣсь, какъ въ зогр. евангеліи, посредствомъ буквы ι.

ı употребляется постоянно въ второй части вокала ъı, такъ и въ Зографскомъ евангеліи, но Ватиканское въ этомъ случаѣ довольно часто пишетъ ъи; имѣетъ ли это различіе какое нибудь отношеніе къ судьбамъ церковнославянскаго языка, объ этомъ пока нельзя еще говорить, такіе примѣры, какъ прѣбъıвантє лук. X. 7, рѣдкое исключеніе; кромѣ того для передачи винительнаго падежа мѣстоименія пишется ı (вм. и) главнымъ образомъ послѣ окончанія предшествующаго слова на ъ, такъ что оба вокала вмѣстѣ даютъ ъı, напр. поимъ ı матѳ. XVI. 22, привѣсъ ı ib. XVII. 16, оубиѭтъ ı ib. 23, XXVI. 59, продадятъ ı ib. XVIII. 25, прѣдастъ ı ib. 34, осѫдѧтъ ı ib. XX. 18, прѣдадѧтъ ı ib. 19, оплотомъ ı ib. XXI. 33, сътърєтъ ı

ib. 44, обльстатъ і ib. XXII. 15, нарицаатъ і ib. 43, (мрк. X. 33), протешетъ і ib. XXIV. 51, оукраджтъ і ib. XXVII. 64; сътрасъ і марк. I. 26, исцѣлитъ і ib. III. 2, прием̃ъ і ib. VIII. 32, оуничьжатъ і ib. IX. 12, развиваатъ і ib. 18, иждєнжтъ і ib., емъ і ib. 27, оубьжтъ і ib. 31 (X. 34), осждатъ і ib. X. 33, азъ і вѣмь io. VII. 29, давдъ і оубо г̃ь нарицаатъ лук. XX. 44, и т. д. Если же предшествующее слово оканчивается гласною (кромѣ ъ), пишется и: отрѣшьша и марк. XI. 2, отрѣшаашете и ib. 4, сътвористе и ib. 17, како и бж погоубили ib. 18, огради и ib. XII. 1, емъше и ib. 3, посъла и ib. 7, оставьше и ib. 12, въпроси и ib. 28, въпрашаахж и ib. XIII. 3, да и прѣдастъ ib. XIV. 10, имѣте и ib. 44, облобъза и ib. 45, ьсм и ib. 46 и т. д. Исключеній изъ этого ороографическаго правила очень не много (напр. вѣсм і мато. XXVII. 31), напротивъ, подтвержденій очень много, укажемъ на марк. XII. 7. 8: оубѣмъ і возлѣ оубиша и, или лук. II. 7: повитъ і і положи и. Какъ здѣсь винительный падежъ послѣ ъ передается черезъ і (о замѣнѣ сочетанія ъ і полнымъ ы-и рѣчь впереди), такъ иногда начальное и слова послѣдующаго за предлогомъ въ передается черезъ і (вм. и): въ імм мато. X. 41 bis. 42, XVIII. 20, XXI. 9, XXIII. 38, XXIV. 5, XXVIII. 19, марк. IX. 37, 41, XI. 9. 10, лук. IX. 48 и т. д.; въ істинж мато. XXII. 16, марк. XII. 32, лук. IV. 25, XXII. 59, съ іродиѣны мато. XXII. 16, къ іродоу лук. XXIII. 7, въ іюдеихъ мато. XXVIII. 15, въ іюдеи лук. XXI. 21, въ іскоушение лук. XI. 4, естъ імм марк. V. 9; въ іспрь io. XI. 41.

Вмѣсто винительнаго падежа мѣстоименія поддается такому же графическому измѣненію и какъ союзъ et-καί, но это бываетъ очень рѣдко: слѣпъ і нѣмъ мато. XII. 22, иштетъ і знамение не дастъ см лук. XI. 29, нъ і оц̃а io. V. 18, нъ і io. XVII. 20.

Что сдѣланное мною здѣсь наблюденіе не есть простой ороографическій произволъ, а скорѣе тонкая передача звуковыхъ процессовъ, въ этомъ можно, я полагаю, убѣдиться, если обратимъ вниманіе на слѣдующее параллельное явленіе. Именно то и, которое съ ъ предыдущаго слова узко соединяется въ звукъ ы (вслѣдствіе чего и пишется і вм. и), довольно часто вызываетъ ассимиляцію предыдущаго ъ, посредствомъ перехода ъ въ ы, такъ что цѣлое сочетаніе принимаетъ видъ ы-и, напр. осждаты-и мато. XII. 41 (вм. осждатъ і, а это вм. осждатъ и), вы-истинж мато. XXVII. 54 (вм. въ істинж, а это вм. въ истинж), и т. д. Другіе примѣры въ слѣдующей статьѣ. За исключеніемъ упомянутыхъ двухъ случаевъ і вм. и употребляется очень рѣдко: смоковьница мато. XXI. 20, власвимісаатъ марк. III. 29, четыри ib. VIII. 20, мосеові ib. IX. 5, доімаштимъ ib. XIII. 17, криілѣ лук. IV. 9, покажі см ib. V. 14, своимі ib. VII. 44, едіны ib. VIII. 2, XI. 1, нікто io. III. 13 и др.; иногда только божіи, гдѣ обыкновенно і соединено съ ж вязью въ одну фигуру, впрочемъ же пишется правильно двойное ии (сл. однакожъ io. XXI. 11 велиі, лук. III. 38 божиі).

ѣ встрѣчается въ тѣхъ же словахъ, какъ въ Зографскомъ евангеліи, напр. въ анѣелъ (ἄγγελος) еванѣелие (εὐαγγέλιον), ѣеона (γέεννα), ѣеннисаретъ (Γεννησαρέτ), ѣедсимани (Γεθσημανῆ), ѣерѣесинскж (γεργεσηνός) мато. VIII. 28, леѣеонъ (λεγεών), іѣемонъ (ἡγεμών), витъфаѣи (Βηθφαγή), воанирьѣесъ (Βοανηργές), нааѣеовъ (Ναγγαί), левьѣи (λευίς), ниневъѣитъ (Νινευείτης) параскевьѣии (παρασκευή); въ Зографскомъ еще ѣелъѣота и ѣолъѣота, но у насъ голъгота. Осталось г въ скинопигиѣ io. VII. 2.

к съ знакомъ мягкости употребляется въ зографскомъ евангеліи часто, въ нашемъ же текстѣ рѣдко: ќесарѣ лук. III. 1, газофилаќии io. VIII. 20, еиќение лук. X. 22, обыкновенно безъ обозначенія мягкости: кесара, кинъсъ, киринию и т. д.

л съ знакомъ мягкости попадается рѣдко: колѣн матѳ. XII. 6, свѣдѣтельство іо. VIII. 13, землѩ іо. XII. 32, емлеть іо. XIV. 11, приемлетъ матѳ. X. 40, възлюблѥнъ ib. 21, възлюблѥны лук. XX. 13, аврамле лук. XVI. 22, съблюдѣ іо. XII. 7, землѭ матѳ. XXV. 18, X. 34.

н въ словѣ огнъ іо. IV. 52 (лук. III. 16 въ огнемь титла между г и н вѣроятно значитъ то же самое), сл. огнь марк. I. 31, матѳ. VIII. 15, магдалыни матѳ. XXVII. 61, XXVIII. 1. Сличи еще алчѫщѫ матѳ. XXV. 37 (гдѣ можетъ быть писецъ хотѣлъ написать алчѫщѫ) алфѣова марк. III. 18 (еффата марк. VII. 34, порфурѫ лук. XVI. 19), пасха матѳ. XXVI. 2.

ѡ вм. о пишется рѣдко, его употребленіе въ первоначальномъ видѣ рукописи ограничивается значеніемъ восклицанія: ѡ жено матѳ. XV. 28, ѡ родѣ XVII. 17, марк. IX. 19, лук. IX. 41, ѡ несмысльнаа лук. XXIV. 25; въ иностранныхъ словахъ греч. ω передается иногда черезъ ѡ: ѡсанна матѳ. XXI. 9. 15 марк. XI. 9. 10, іо. XII. 13, варнѡна матѳ. XVI. 17, елѡи марк. XV. 34, іѡковъ лук. III. 34 (обыкновенно іаковъ или іѥковъ). Прочихъ примѣровъ съ ѡ первой руки очень мало: Ѡбѣма матѳ. X. 2, Ѡкрѣты ib. 39, Ѡтъ ib. XI. 12, Ѡнъ XII. 39, Ѡтъвѣщавъ XIV. 28, Ѡче XXVI. 39, Ѡнѣмъ марк. IV. 11 (сл. примѣчаніе въ текстѣ), Ѡни марк. XIV. 19, Ѡнъ XVI 6 (здѣсь кажется сначала было онъ), Ѡтъвѣшта іо. VIII. 14. За то довольно часто сдѣланы исправленія въ нашемъ текстѣ другою, болѣе позднею рукою, позволившею себѣ передѣлывать О въ Ѡ, о въ ѡ или Ѡ; разница въ чернилахъ почти всегда даетъ возможность уже на первый взглядъ замѣтить передѣлку. Въ напечатанномъ текстѣ возстановлено мною вездѣ первоначльное о или О, но для славянской палеографіи этотъ фактъ довольно важенъ, имъ можно воспользоваться для приблизительнаго опредѣленія времени различныхъ памятниковъ.

ѵ передаетъ въ иностранныхъ словахъ греческое υ, напр. архисѵнагога, архисѵнагогови, архисѵнагоговъ марк. V. 35, 36, 38 (ib. 22 архисоунагогъ), архисѵнагога лук. VIII. 49, архисѵнагогъ ib. XIII. 14; мѵроу лук. VII. 37, мѵромь іо. XI. 2, мѵро ib. XII. 5, лук. XXIII. 56 (но мироѫ лук. VII. 46), порфѵрѫ і вѵсонъ лук. XVI. 19, сѵриѩ и кѵринию лук. II. 2, сѵкаминѣ лук. XVII. 6, сѵкоморииѫ ib. XIX. 4, сѵмеонъ лук. II. 25, сѵхарь іо. IV. 5; сл. тоурѣ матѳ. XI. 21 передѣлано въ тѵрѣ, тѵрьскѫ ib. XV. 21 передѣлано въ тоурьскѫ, о тѵрѣ мрк. III. 8, тѵрьскы ib. VII. 24, тѵръскъ и сѵдоньскъ ib. 31, въ тѵрѣ лук. X. 13, тѵроу ib. 14, сѵрофоникиссаныни марк. VII. 26, ѵпокрити матѳ. VI. 2. 16, XXII. 18, XXIII. 13. 15. 25. 27. 29. Въ доказательство, что и глаголическое оѵ заключаетъ въ себѣ составныя части о и ѵ, можно указать на передачу звука ѵ въ сокращенномъ видѣ черезъ ѵ (глаголическое ⰲ), напр. къ і҃сѵ матѳ. XVII. 1, і҃сѵ ib. XXVI. 6 (возлѣ къ і҃соу марк. VI. 30, і҃соу лук. III. 21) или ѵтро матѳ. XX. 1. Сличи еще слово садѵкеиска матѳ. XVI. 6. 11, сѵдарь іо. XX. 7, рѵфовоу марк. XV. 21, кентѵриона ib. 45.

щ чередуется съ шт безразлично, примѣровъ съ шт больше, въ особенности шт преобладаетъ во второй части рукописи, напр. въ III-ей главѣ Луки на 20 примѣровъ съ шт только 2 съ щ; въ XI-ой главѣ Іоанна на 14 прим. съ шт только 2 съ щ. Только въ началѣ рукописи иногда преобладаетъ щ, напр. въ VII-ой главѣ Матѳея на 11 примѣровъ съ щ только 2 съ шт, въ VIII-ой главѣ Матѳея на 15 примѣровъ съ щ 2 съ шт.

ф встрѣчается часто, ѳ въ виѳсаиды іо. I. 45.

О ГРАММАТИЧЕСКИХЪ ОСОБЕННОСТЯХЪ НАШЕГО ПАМЯТНИКА.

Грамматическая сторона Маріинскаго евангелія по большей части подтверждаетъ то, что уже извѣстно изъ прочихъ древнѣйшихъ памятниковъ глаголической и кирилловской письменности. Не считая необходимымъ останавливаться на всѣхъ достоинствахъ церковнославянскаго языка, постараемся на основаніи отличительныхъ чертъ нашего памятника опредѣлить его мѣсто въ средѣ другихъ. Почти у каждаго изъ древнѣйшихъ памятниковъ церковнославянскаго языка есть свои особенности, видоизмѣненія и отступленія отъ того нормальнаго типа языка, который наукой получается какъ теоретическій выводъ изъ сравненія многихъ текстовъ. Между всѣми до сихъ поръ извѣстными памятниками первое мѣсто занимаетъ Зографское евангеліе, подходя лучше всѣхъ къ идеальному церковнославянскому или старословѣнскому языку; изо всѣхъ южнославянскихъ оно обнаруживаетъ ближайшія отношенія къ древнѣйшему русскому тексту, Остромирову евангелію. Поэтому и для характеристики языка нашего памятника вопросъ сводится къ тому, въ чемъ онъ существенно отступаетъ отъ Зографскаго евангелія и чѣмъ объясняются эти его отступленія отъ Зографскаго евангелія какъ вѣрнѣйшаго зеркала старословѣнскаго языка? На то и другое даютъ отвѣтъ нижеслѣдующія замѣтки.

А) Въ звукахъ:

1. Главнѣйшимъ критеріемъ древности языка въ области звуковъ считается правильное употребленіе носовыхъ гласныхъ. Въ этомъ отношеніи Зографское евангеліе и Савина книга, Glagolita Clozianus и Codex suprasliensis и т. д. принадлежатъ къ одной и той же группѣ памятниковъ, т. е. они написаны или въ тѣхъ мѣстностяхъ, гдѣ въ произношеніи еще существенно отличалось **ѫ** отъ **ѧ**, а также **ѫ** отъ **оу**, **ѧ** отъ **є** (или **ѣ**), или же лицами, отнесшимися очень внимательно къ своимъ подлинникамъ. Маріинское евангеліе напротивъ представляетъ замѣчательное исключеніе, писецъ его повидимому не съумѣлъ справиться съ разницею между **ѫ** и **оу**, онъ постоянно смѣшивалъ ихъ, очевидно произнося **ѫ** какъ **оу**.

ѫ вм. **оу** видно въ слѣдующихъ примѣрахъ: **мѫжѭ мѫдроу** (дат. ед. ч.) матѳ. VII. 24, **мѫжѫ боуѭ** ib. 26, **къ немѫ** матѳ. VIII. 5, **ищѫщѫ** (дат. ед. ч.) матѳ. XIII. 45, **ѫгълѫ** (дат. ед. ч.) матѳ. XXI. 42, **съвѧзанѫ сѫщю** (дат. ед. ч.) марк. V. 4, **къ грѣшънѫ мѫжю** ib. XIX. 7, **по обычаѭ** лук. II. 27. 42; **зълодѣѭ** (дв. ч.) лук. XXIII. 39, **очиѭ** марк. XII. 11, лук. XIX. 42, **отъ неѭ** матѳ. VIII. 30, лук. V. 2, **дъвоѭ** лук. VIII. 43, IX. 13, **обоѭ** матѳ. XXI. 31, XXVI. 14, марк. XIV. 43, іо. I. 41, **каѭ** лук. X. 13, **сеѭ** матѳ. V. 37; **не обинѫѭ сѧ** іо. X. 24, **негодѫѭште** марк. XIV. 4, **вѣрѫѭште** іо. XX. 31, **имѫштѫмоу** лук. VI. 8, **имѫштѫоумоу** лук. XIX. 24, **въпадъшѫоумоу** лук. X. 36; **лѭдъе** матѳ. XV. 8, **лѭдьми** лук. XX. 26, **лѭбъве** іо. V. 42, **бѫрѣ** лук. VIII. 23, **покѫплѭтъ** марк. VII. 4, **искѫшаѭште** марк. VIII. 11, **сѫхѫ** марк. III. 1, сл. л. 76^{a} и **о сѫхорѫцѣмь** л. 43^{b}, **шѫѭ** матѳ. XX. 23, XXV. 41, **шѫѭѫ** матѳ. XXVII. 38, лук. XXIII. 33, **оштѫтитъ** іо. XI. 57, **ѭже** (= **оуже**) іо. V. 6.

оу вм. **ѫ** встрѣчается въ: **трѣвѫ—вьметаемоу** лук. XII. 28, **ишедъшю** (вин. ед. ч. ж. р.) лук. VIII. 46, **дроугоуѭ** лук. XVII. 35, **отъпоуштю** матѳ. XXVII. 17, **отъпоуштоу** марк. XV. 9

(по ѹ исправлено въ ж), възлюблю іо. XIV. 21, люблю ib. 31, въ нюже марк. IV. 24, іо. IV. 53, V. 28, въ коупѣли іо. IX. 7, оусоумьнѣ матѳ. XIV. 31, доунoу іо. XX. 22, ꙗтоу іо. VIII. 3 и слоука лук. XIII. 11 съ предѣлкою ѹ въ ж, отрыждж марк. VII. 21 съ передѣлкою ѹ въ ж.

Вслѣдствіе такого смѣшенія пишется: кждж матѳ. XX. 25, лук. I. 43, V. 19, іо. IV. 11, VII. 27, коудж матѳ. XIII. 27, лук. XIII. 25; тждж матѳ. XI. 1, марк. IX. 30, XI. 30, лук. XVI. 26, тоудж матѳ. IX. 9, тоудоу лук. IX. 4, тоудѣ матѳ. XIV. 13, XV. 21. 29, XIX. 15, лук. XII. 59; сждж іо. VII. 3, соудоу лук. XVI. 26, въсждж лук. XIX. 43, сл. еще вънѣждж матѳ. XXIII. 27, вънжтрьждж ib. и т. д.

Большое число примѣровъ — приведены же не всѣ — исключаетъ мысль о случайности описокъ, отступленіе отъ правильнаго употребленія становится многознаменательнымъ, оно какъ уже замѣчено на стр. 410 выдаетъ родину писца, которая судя по нѣкоторымъ другимъ признакамъ могла быть только въ предѣлахъ сербо-хорватскаго племени.

Иногда вм. ж встрѣчается о, но это несомнѣнно только описки, по разсѣянности или невнимательности писца осталась буква недописанной, а какъ извѣстно въ глаголическомъ письмѣ о представляетъ первую половину полной буквы ж: ходитъ матѳ. VI. 10, іо XV. 4, ходжтъ матѳ. XIX. 30, съходитъ сѧ матѳ. XIII. 35, содитъ іо. III. 17, прикосно сѧ марк. V. 27, ржгахо матѳ. IX. 24, радовахо сѧ лук. XIII. 17, съмѣахо лук. XX. 40, гл҃ахо іо. VII. 40, въ едино марк. IX. 5 описка была замѣчена и исправлена.

Вѣроятно той же небрежностію писца объясняется нѣсколько случаевъ передачи ѹ черезъ о, т. е. писецъ просто забылъ дописать вторую часть буквы: нѣсънотъ матѳ. XVII. 15, помилои XX. 30, трождьше лук. V. 5, очениkь іо. VI. 8, охо (вм. оухо) лук. XXII. 50, сл. еще слѣпоoумоу іо. XI. 37 и наоборотъ гроубоу (вм. гробоу) лук. XXIV. 12, поyоучати XXI. 14.

Замѣна звука ѧ звукомъ ѣ, объяснимая выше упомянутымъ вліяніемъ, замѣчается рѣдко: свѣзавъше матѳ. XXVII. 2, грѣди марк. II. 14, сѣдѣштемъ матѳ. XI. 16, сѣдѣте (вм. сѧдѣте, какъ въ зогр.) лук. XXIV. 49; марк. VIII. 25 вьсѧ не должно считать опискою потому что и въ зогр. ев. на томъ же мѣстѣ вьсѧ и въ греч. текстѣ при ἅπαντα существуетъ разночтеніе ἅπαντας; помѣнжти лук. I. 54 чередуется съ помѧнжти лук. I. 72, впрочемъ же этотъ глаголъ вездѣ пишется черезъ ѣ (протяженіе коренного е въ ē вм. еn), какъ камѣнъ (λίθινος) іо. II. 6; неправильно окамѣнилъ іо. XII. 40.

Смѣшенія между ж и ѧ нѣтъ, только марк. XIV. 51 вм. юношѧ ожидаемъ юношж (такъ зогр.), а лук. XVIII. 2 читается въ нашемъ памятникѣ какъ и въ зогр. ев. гл҃ж вм. ожидаемаго причастія гл҃ѧ (λέγων). Стоитъ упомянуть еще, что вм. обыкновенной формы александровоу (такъ зогр. марк. XV. 21) въ нашемъ текстѣ написано алексѧдровоу, гдѣ ѧ = ен, и что вм. въ оушию лук. I. 44 въ нашемъ текстѣ замѣчательная форма въ ноушию или можетъ быть лучше вън-оушию, т. е. по произношенію вьноушию, гдѣ н всплылъ наружу изъ самого предлога вън — вж, собственно ън, ж.

2. Если смѣшеніе ж съ ѹ свидѣтельствуетъ о вліяніи сербо-хорватскаго нарѣчія, то и замѣну ъ гласною и можно приписать участію той же среды. Примѣровъ не очень много, но все таки столько, что и какъ описки выдаютъ національность писца; описка почти вездѣ тотчасъ же была замѣчена и исправлена надстрочною прибавкою ъ: матѳ. IX. 36 народи (съ надстр. приб. ъ), марк. XIV. 63 ризи (съ надстр. ъ), лук. XIV. 26, жени (съ надстр. ъ), марк. VII. 22 окнди (съ надстр. ъ), марк. XVI. 1 аромати (съ надстр. ъ), лук. VIII. 32 въ

ти (съ надстр. ъ), іо. V. 39 ти (т. е. кънигы, съ надстр. ъ), лук. VII. 34 митарємъ (съ надстр. ъ), іо. VIII. 42 вилъ (съ надстр. ъ), іо. XXI. 9 ризѫ (съ надстр. ъ), л. 76ª о блаженииχъ (съ надстр. ъ), къ зъваниимъ (съ надстр. ъ) лук. XIV. 7; безъ надстрочнаго ъ: ризи матѳ. XI. 8, слишаштемъ лук. XX. 45, изитъка лук. XVI. 45 (здѣсь очевидно пропущено ъ). Наоборотъ ы вм. и написано: разбоинъıкы лук. X. 30, въ істъıнѫ ib. XXI. 3, магдалъıни матѳ. XXVII. 61, XXVIII. 1, магдалъıні (было прежде магдалъıны) матѳ. XXVI. 56; ръıбъıтвы лук. V. 2.

Очень можетъ быть, что вслѣдствіе неумѣнія вѣрно произносить звукъ ы, появился въ нашемъ памятникѣ еще рядъ описокъ другого рода, передача звука ы черезъ одно ъ. Конечно всѣ эти описки могутъ быть объяснены также разсѣянностью или невниманіемъ писца, забывшаго къ ъ прибавить букву ı. Но мнѣ кажется болѣе правдоподобнымъ, что и за ними кроется противуположность двухъ стихій: живой рѣчи писца и книжнаго языка. Сл. слъшати лук. V. 15, оуслъшати матѳ. XXIV. 6, слъшаша лук. X. 24, слъшасте марк. XIV. 64, слъшавъ лук. VII. 9, слъшатъ марк. IV. 20, слъшѫ лук. XVI. 2, оуслъша лук. I. 41 (въ марк. XIV. 64 и лук. VII. 9, X. 24 сдѣлана попытка исправить ошибку припиской буквы ı), въкъшю лук. IV. 42 (тоже исправлено потомъ въ ы); къı іо. V. 35, XIII. 13 написано къ съ прибавкою надстрочнаго ı, тъı лук. II. 1, XXIII. 40 и нъıнѣ іо. XVI. 5 передается черезъ ъ съ надстрочною припиской буквы ı. Той же особенностью объясняется, можетъ быть, марк. X. 19. прѣлюбъ дѣи (вм. прѣлюбы дѣи) и лук. XVIII. 20 прѣлюбъ сътвори, о чемъ рѣчь впереди; сл. еще врагъ твоѩ лук. XX. 43 (вм. врагы), въ дьни тъ (вм. ты) лук. II. 1, и наоборотъ ѩзкы (вм. ѩзыкъ) лук. XVI. 24.

3. Отраженіе сербо-хорватскаго нарѣчія на нашемъ памятникѣ видно еще въ оуселенѫѭ лук. II. 1, если положить, что писецъ въ по сербски произнесъ какъ оу, и въ оуоржжь сѧ лук. XI. 21 (зогр. въоржжь сѧ), сл. въ грамотѣ Кулина бана 1189-го года: Ꙋ име вм. Вь име. Но если это такъ, то мы въ этихъ многознаменательныхъ опискахъ получаемъ доказательство того что памятникъ былъ написанъ въ предѣлахъ штокавскаго нарѣчія сербо-хорватскаго языка. Чакавцы, какъ извѣстно, еще до сихъ поръ произносятъ въ какъ va.

4. Въ дополненіе къ прочимъ доказательствамъ относительно происхожденія нашего памятника, нѣкоторую силу имѣетъ также форма сега вм. сего, встрѣчающаяся въ марк. VI. 14: сега ради.

5. Замѣчательная черта нашего текста, свидѣтельствующая о глубокой древности его, заключается въ стремленіи (антиграмматическомъ) связывать слова сообразно съ теченіемъ живой рѣчи, не обращая много вниманія на грамматическую самостоятельность каждаго отдѣльнаго слова. Такимъ образомъ не рѣдко встрѣчается то, что старая грамматика называла греческимъ словомъ ἀφαίρεσις, т. е. пропускъ перваго вокала слѣдующаго слова, содержимаго въ окончаніи предыдущаго слова, напр.

иже-си (вм. иже еси) матѳ. VI. 9, лук. XI. 2; единого-тъ (вм. единого отъ) матѳ. XVI. 14; котораго-тъ (вм. котораго отъ) матѳ. XXII. 28, браните-моу (вм. браните емоу) марк. IX. 39, рече-моу (вм. рече емоу) лук. XXII. 33, же-моу (вм. же емоу) іо. XII. 2, дъштере-ѩ (вм. дъштере еѩ) марк. VII. 26, рече-и (вм. рече-еи) марк. VII. 27, ѣже-стъ (вм. ѣже естъ) марк. XI. 2, останѣте-ѩ (вм. останѣте еѩ, е прибавлено надъ строкою) марк. XIV. 6, тако-дѣетъ (вм. тако одѣетъ) матѳ. VI. 30, тако-дѣатъ (вм. тако одѣатъ) лук. XII. 28, съ нѣкоюмъ и-оаномъ (вм. и иоаномъ) марк. I. 29.

Противоположный случай, вызванный однакожъ тѣмъ же общимъ стремленіемъ, за-

ключается въ томъ, что окончаніе предидущаго слова ъ, уподобляясь ближайшему вокалу и слѣдующаго слова, идя ему такъ сказать на встрѣчу, перешло въ ы. Примѣровъ довольно много, но всѣ они принадлежатъ извѣстнымъ категоріямъ словъ: *a*) предлогъ въ передъ гласною и слѣдующаго слова переходитъ въ вы: вы-истинѫ матѳ. XXVII. 54, марк. XII. 14, XIV. 70, лук. XX. 21, іо. I. 48, VII. 40, VIII. 31. 36, XVII. 19, вы-истинѣ іо. VIII. 44, вы-июдеихъ іо. XI. 54, вы-июдѫ лук. XXII. 3, вы-изли лук. VII. 9, вы-инѫ марк. V. 5, лук. IX. 56; *b*) частица нъ подъ тѣмъ же условіемъ переходитъ въ ны: ны-имать іо. III. 16, VIII. 12. *c*) окончаніе третьяго лица единств. и множ. числа на -тъ передъ мѣстоименіемъ и (eum) переходитъ въ ты: поставиты-и матѳ. XXIV. 47, нзбавиты-и матѳ. XXVII. 43, възлюбиты-и лук. VII. 42, прославиты-и іо. XIII. 32, исцѣлиты-и лук. VI. 7, емлеты-и лук. IX. 39, дасты-и лук. VII. 15, въдасты-и матѳ. XXI. 33, прѣдасты-и марк. III. 19, лук. XXII. 4, исповѣсты-и лук. XII. 8, обиты-и марк. XV. 46, осѫдаты-и матѳ. XII. 41, лук. XI. 32, възложаты-и марк. IV. 21, оутѣшаты-и іо. XI. 19, прияты-и лук. VIII. 40; *d*) окончаніе перваго лица множ. числа мъ переходитъ въ мы: оутолимы-и матѳ. XXVIII. 14, слышахомы-и марк. XIV. 58; *e*) окончаніе причастій на мъ, л подъ тѣмъ же условіемъ даетъ мы, лы: сънемы-и марк. XV. 46, поемы-и марк. VII. 33, видѣлы-и еси іо. IX. 37.

Въ этой замѣчательной особенности нашего памятника заключается окончательное подтвержденіе факта, давно уже подмѣченнаго Миклошичемъ, что въ старословѣнскомъ языкѣ памятниковъ паннонско-моравской и македонско-болгарской редакціи господствовало окончаніе тъ (вм. древнерусскаго ть). Дѣйствительно только вполнѣ твердое произношеніе этого окончанія, съ присущею ему для древняго языка эластичностію, въ родѣ нашихъ предлоговъ съ, въ, было способно поддаваться измѣненіямъ по примѣру выше изложенныхъ. По одному правописанію нельзя было съ полною увѣренностью утверждать, что это такъ; оно оказывается иногда обманчивымъ, ему не слѣдуетъ слишкомъ много довѣрять. Какъ часто встрѣчается въ рукописяхъ южнославянскыхъ ъ вм. ь, гдѣ vis latens звука все-таки не измѣнилась! Такъ напр. въ нашемъ текстѣ пишется первое лицо единств. числа гораздо чаще есмъ чѣмъ есмь, пишется имамъ (чуть-ли не всегда), дамъ возлѣ дамь (послѣднее чаще), и т. д.: стало быть по правописанію выходитъ, что писцы уже тогда не замѣчали разницы между окончаніемъ мъ и мь. Съ этимъ теоретическимъ выводомъ конечно можно согласиться, но для насъ важно знать, насколько въ языкѣ еще продолжала свое существованіе внутренняя живучесть звука, дающая ему способность возобновленія; и вотъ мы встрѣчаемъ въ матѳ. XXVI. 15 замѣчательную форму: азъ вамъ прѣдаме-и, доказывающую' что vis latens окончанія перваго лица единств. числа тогда еще оставалась въ полной силѣ, сохраняя связь съ звукомъ ь = ĭ, ě. Если бы такая же сила крылась въ окончаніи тъ, мы не встрѣчали бы выше приводимыхъ формъ, не встрѣчали бы можето-сь (изъ можетъ сь), а только окончанія те-и или ти-и (изъ ть-и), т. е. примѣры въ родѣ древнихъ южнорусскихъ поставити-и (вм. поставить и) или выше упомянутаго прѣдаме-и.

Звукъ ы можетъ поглотить слѣдующій за нимъ вокалъ и, вслѣдствіе чего вм. ъ-и или ы-и выходитъ наружу одно ы. Такого рода примѣры были уже отмѣчены выше, на стр. 420—1, гдѣ рѣчь шла объ употребленіи буквы ı. Между вы-истинѫ и въ-ıстинѫ или лучше выстинѫ разница очень незначительная, т. е. такая же, какъ между именит. падежемъ единств. числа добры чловѣкъ матѳ. XII. 35 по нашему тексту и добрыı чловѣкъ ib. по Зографскому евангелію,

или добрыи члоѣкъ ib. по Ассеман. евангелію, т. е. другими словами разницы почти и нѣтъ. Поэтому сюда же принадлежатъ кромѣ упомянутыхъ на стр. 420—1 примѣровъ еще слѣдующіе: азъ і вѣмь іо. VII. 29 (читай азы вѣмь вм. азы-н вѣмь), нъ іже матѳ. XX. 26 (читай ныже вм. ны-нже), нъ і отьца іо. V. 18 (читай ны отьца вм. ны-н отьца), сл. іо. XVII. 20 нъ і вѣроуѭштихъ, естъ іма марк. V. 9 (читай естыма вм. есты-нма), сътрасъ і марк I. 26 (читай страсы вм. страсы-н), къ іюдеихъ матѳ. XXVIII. 15 (читай кыюдеихъ вм. кы-нюдеихъ), сл. лук. XXI. 21, къ іродоу лук. XXIII. 7 (читай кыродоу вм. кы-нродоу) и т. д.

6. Желаніе передать на письмѣ ту непрерывность между отдѣльными словами, которая существуетъ въ живой рѣчи, вызвало въ нѣкоторыхъ необыкновенныхъ случаяхъ замѣну гласной а въ началѣ слова іотованнымъ звукомъ ѣ (т. е. ꙗ), въпрошѫ и ѣзъ вы марк. XI. 29, і ѣвие проказа отиде лук. V. 13, і ѣште любите лук. VI. 32, и ѣште идѫ іо. XIV. 3, да ѣще кто исповѣстъ іо. IX. 22.

Такое же колебаніе, но уже и въ другихъ памятникахъ замѣчаемое, повторяется въ глаголѣ авити-ѣвити (сл. напр. іо. XXI. 1 рядомъ ѣви и ави); у насъ большинство примѣровъ съ ѣ, но довольно много ихъ и съ а: ави сѧ лук. XXII. 43, ависте сѧ матѳ. XVIII. 3, аватъ іо. III. 21, IX. 3, авѣ іо. XI. 54; съ ѣ: марк. I. 45, IX. 4, XVI. 12, лук. I. 11, IX. 31, XXIV. 34, іо. I. 31, II. 11. 18, VII. 4. 10. 13, XVII. 6, XXI. 1. 14. Приблизительно такъ же въ Зографскомъ евангеліи. — Частица оу (ἤδη) съ предыдущимъ не обыкновенно пишется не оу, такъ: матѳ. XVI. 9, марк, XIII. 7, лук. XXI. 9, іо. II. 4, III. 24, VI. 27, VII. 6. 8, 30. 39, VIII. 20. 57. XI. 30, XX. 9. 17, не ю только матѳ. XV. 17, марк. VIII. 17; но когда прибавляется же, почти всегда встрѣчается форма юже (около 25 примѣровъ), оуже отмѣчено мною только марк. XV. 44, лук. XIV. 17, іо. XV. 3. Въ Зографскомъ евангеліи ю нѣтъ, но зато оуже нѣсколько чаще чѣмъ въ нашемъ текстѣ. Какъ извѣстно, родственные языки говорятъ здѣсь въ пользу ю (сл. литовско-лотышское jau). — Слово оутро встрѣчается также ютро, но первое кажется чаще, въ особенности въ выраженіи за оутра марк. XVI. 2. 9. іо. XVIII. 28, XX. 1, из оутра лук. XXI. 38, сл. еще оутрѣ матѳ. VI. 30, лук. XII. 28 при ютрѣ лук. XIII. 33, оутроу іо. XXI. 4 при ютроу матѳ. XXVII. 1, оутрѣи матѳ. VI. 34, марк. XV. 1, оутрьнии лук. X. 35, но ютро матѳ. XVI. 3, XXI. 18, марк. I. 35, XI. 20, XIII. 35, іо. VIII. 2 а утро (вм. оутро) матѳ. XX. 1. Въ Зографскомъ евангеліи такое же колебаніе, а по родственнымъ языкамъ (напр. лит. aušrà, лот. austra) ожидается только оу. — Слово аице такъ и пишется лук. XI. 12 въ нашемъ текстѣ и въ зогр. еванг. ассем. еванг. остр. ев. и т. д., значитъ, тогда еще произносили съ чистымъ а въ началѣ.

7. Характеру языка нашего памятника вполнѣ соотвѣтствуетъ стремленіе передать такъ называемые глухіе звуки ъ и ь, согласно съ тогдашнимъ ихъ произношеніемъ, черезъ о — е. Но если наше предположеніе вѣрно — въ чемъ трудно сомнѣваться — что памятникъ написанъ въ предѣлахъ сербо-хорватскаго нарѣчія, то замѣна гласныхъ ъ — ь гласными о — е означаетъ лишь условное произношеніе этихъ звуковъ на почвѣ ненародной, т. е. ъ замѣнялось знакомъ о, ь знакомъ е вовсе не потому, что въ живой рѣчи народа (Сербовъ и Хорватовъ X и XI вѣка) въ подходящихъ словахъ ъ и ь слышны были какъ о и е — трудно повѣрить, чтобы а нынѣшняго сербо-хорватскаго языка въ **отац, сатник** произошло прямо изъ е въ отецъ и о въ сотьникъ, формъ встрѣчающихся въ нашемъ памятникѣ — а только потому, что ь въ отьць, ъ въ сътьникъ, въ церковнославянскихъ формахъ этихъ

словъ, въ противуположность народнымъ формамъ, произносились тогда у нихъ какъ є и о въ отьцъ, сотьникъ.

И такъ частая замѣна глухихъ ъ — ь гласными о — є иллюстрируетъ только произношеніе книжное, господствовавшее въ извѣстную эпоху времени лишь въ церковномъ, какъ книжномъ языкѣ. Это произношеніе попало къ Сербамъ и Хорватамъ несомнѣнно вмѣстѣ съ книгами изъ Панноніи (въ широкомъ смыслѣ этого слова, обнимающемъ напр. также страну между рѣками Мурою, Дравою и Савою), держалось же здѣсь нѣкоторое время рядомъ съ такими особенностями церковнославянскаго языка какъ юсы, пока подъ напоромъ сербо-хорватскаго языка не уступило другимъ ороографическимъ пріемамъ. Особенность же нашего памятника заключается въ томъ, что онъ въ различіе отъ Зографскаго евангелія или Савиной книги уступилъ широкое мѣсто произношенію на счетъ этимологіи. Понимая въ этомъ смыслѣ замѣну глухихъ звуковъ полными, мы ожидаемъ ее конечно прежде всего тамъ, гдѣ необходимость болѣе внятнаго произношенія гласной была обусловлена удареніемъ или позиціею слога. На дѣлѣ такъ и выходитъ.

Глухія ъ и ь замѣняются гласными о и є.

а) внутри односложныхъ словъ или такихъ сочетаній съ предлогами, гдѣ полугласная очутилась внутри, слово же оканчивается на согласную съ ъ или ь, которыя въ то время уже въ концѣ словъ теряли звуковое значеніе:

конъ мато. XXI. 39, XXVI. 75, марк. XI. 19, XIV. 68, лук. IV. 29, VII. 54, XIII. 28 XIV. 35, XXIV. 50, іо. VI. 37, IX. 35, XI. 43, XII. 31, XV. 6, XIX. 4. 5. 13 (кънъ іо. IX. 34). — конь марк. VII. 15, лук. VIII. 30, іо. II. 11, III. 15. 18, VII. 31, XII. 37, XIII. 27. — ко-тъ часъ мато. VIII. 13, XV. 28, лук. XII. 12, XXIV. 33. — дождъ мато. VII. 25. 27. — золъ мато. VII. 18, XII. 33, XVI. 4. — сотъ (род. пад. отъ-съто) марк. XIV. 5, лук. VII. 41, сл. сътъ (favum) лук. XXIV. 42.

весь (vicus): мато. X. 11, XXI. 2, марк. VIII. 26, лук. IX. 52. 56, X. 38, XVII. 12, XIX. 30, XXIV. 13. 28, іо. XI. 30. — весь (omnis) мато. XIII. 2, XVIII. 30, XXI. 10, XXII. 40, марк. I. 33, II. 13, XIV. 55, XVI. 15, іо. IV. 53, V. 22, IX. 34 (рѣже вьсь или вьсъ: мато. XVIII. 32. 34, марк. IV. 1, VII. 14, лук. VIII. 37); сл. весьдє мато. XXV. 29. — день почти всегда, напр. мато. X. 15, XI. 22. 24, XII. 36, XVII. 23, XX. 2. 19, XXVII. 15, марк. VI. 11, IX. 31, лук. IX. 37, X. 12, іо. I. 40, VI. 40, VII. 37, IX. 4, XIV. 20 (рѣдко дьнь: марк. XIV. 12, лук. IX. 12, XXI. 34); род. пад. мн. ч. денъ мато. XVII. 1, XXVI. 17, іо. XII. 1. Въ склоненіи слова замѣчается колебаніе между деньє лук. I. 23, дьнис ib. V. 35, и даже дьньє лук. IX. 51; позиція видна въ деньми мато. XXVII. 40, іо. II. 20, (сл. дьньми марк. XIV. 58), удареніе же въ дьнєсь лук. II. 11, IV. 21. V. 26, дьнє-сь знаменъ мато. XVI. 3. — лесть мато. XXVII. 64. — мечъ мато. X. 34. — жезлъ марк. VI. 8 (два раза жъзла).

в) въ коренныхъ слогахъ тѣхъ же словъ и другихъ, когда присоединеніемъ предлоговъ или слогообразовательныхъ приставокъ или склоненіемъ объемъ ихъ увеличивается, но удареніе остается на томъ же слогѣ или же позиція поддерживаетъ замѣну:

кожъдо єдинъ мато. XXVI. 22, возлѣ къжъдо іо. VI. 7. — ропътаахѫ лук. XV. 2 возлѣ ръптаахѫ ib. XIX. 7, рътъ іо. VII. 12. — сотьникъ мато. VIII. 5. 8. 13, марк. XV. 39; о сотьницѣ 76[a], возлѣ сътьникъ мато. XXVII. 54, лук. VII. 6, сътьникоу лук. VII. 2. — оусохъшии 43[в]

возлѣ оусъхъшѧ марк. XI. 20. — токъмо матѳ. XVII. 8, токмо матѳ. IX. 21 при болѣе обыкновенномъ тъкъмо, тъкмо.

въземъ матѳ. XVII. 27, марк. X. 21, сънемъ марк. XIV. 55, XV. 1, іо. XI. 47, сьнемь матѳ. XXVI. 59, вънемъша матѳ. XII. 20, сл. ізьмь лук. X. 35. — начнъ матѳ. XIV. 30, XX. 8, лук. XXIII. 5, XXIV. 27, іо. III. 24, наченъшю матѳ. XVIII. 24 возлѣ начьнъше іо. VIII. 9. — шедъ матѳ. V. 24, вышедъ IX. 18, пришедъ матѳ. VIII. 7. 14, IX. 18, XIII. 54, XVI. 13 и т. д., отъшелъ лук. IV. 42, пришелъ іо. VI. 17. XI. 30, прѣшелъ матѳ. VIII. 34; шедъше матѳ. XXII. 15, шедъшоу матѳ. VIII. 1, въшедъшоу ib. 5, пришедъше матѳ. IX. 10, XIV. 12. 33, XVIII. 31, и т. д.; пришедъшоу матѳ. IX. 28, пришедъши матѳ. XV. 25, прѣшедъше матѳ. XVI. 5, и т. д. пришелъца матѳ. XXIII. 15; гораздо менѣе примѣровъ съ ь или ъ: шъдъ лук. XIV. 10, шьдъше лук. IX. 13, шъдъша лук. VII. 22, ешъдъше лук. X. 10, пришьдъ матѳ. XXV. 27, пришьдъши марк. V. 16 и т. д. — простеръ матѳ. VIII. 3, XIV. 31, XXVI. 51, лук. V. 13. — оумеръ іо. XI. 44, оумерои XII. 1, оумерошъ лук. VII. 12. — лестьѭ марк. XIV. 1. — прилепъшен лук. X. 11. — оцерьници матѳ. XXIII. 30. — легъко матѳ. XI. 30. — вьнезъ матѳ. XXVII. 48, вънезъше іо. XIX. 29 (но вьньзи съ удареніемъ на зи іо. XVIII. 11). — стекльници матѳ. XXIII. 26 возлѣ стъкльници ib. 25. — темьницѫ матѳ. XVIII. 30, іо. III. 24, темъници матѳ. XXV. 36, темьници лук. III. 20.

г) въ предлогахъ въ, къ и съ, если переходъ вызванъ позиціею: во вьсѫ странѫ марк. I. 28, лук. III. 3, во вьсеи славѣ матѳ. VI. 29, лук. XII. 27, во вьсѧ люди лук. IX. 13, во вьсѣхъ лук. IX. 48, во вьсемь мирѣ іо. XIII. 1; во въторѫѭ лук. XII. 38; во въскрѣшеніе лук. XIV. 14, XX. 33; во дьни матѳ. XXIV. 37, лук. VI. 12; во мънозѣ матѳ. VI. 7; возьми матѳ. IX. 6; возъпи матѳ. XIV. 30; воскръсе лук. IX. 19, воскръснѫтъ марк. XII. 23, по воскръсновеніи матѳ. XXVII. 53, даже восиѣвъшю матѳ. XIII. 6; ко мьнѣ іо. VI. 37; созъда матѳ. VII. 24. 26, XXI. 33, созъдати матѳ. XXVI. 61; созърѣатъ марк. IV. 29; сонъмы матѳ. X. 17, сонъмищи іо. VI. 59, соньмишта іо. IX. 22, соньмиште матѳ. XII. 9, соньмиштихъ матѳ. VI. 5, IX. 35, XXIII. 6. 34, марк. I. 23 (но и съ ъ: сънимь лук. XXII. 66, сънъмиштихъ, сънъмиште лук. IV. 15. 16, сл. ib. 20, VIII. 41, матѳ. VI. 2).

д) особенно часто въ предпослѣднемъ слогѣ (paenultima), т. е. въ слогахъ суффиксальныхъ, гдѣ основа слова оканчивается а суффиксъ съ нею вяжется посредствомъ глухихъ звуковъ ъ и ь:

Сличи еще иностранное слово псаломъскыхъ лук. XX. 42.

ъ = о: лакоть матѳ. VI. 27, свекровь матѳ. X. 35; крѣпокъ лук. XV. 14, кротокъ матѳ. XI. 29, XXI. 5; начѧтокъ іо. II. 11, VIII. 25, опрѣснокъ матѳ. XXVI. 17; оумерошъ лук. VII. 12, въ домохъ матѳ. XI. 8, жрънокъ матѳ. XVIII. 6. Дальнѣйшимъ словопроизведеніемъ можетъ слогъ попасть въ средину слова: смоковьницѫ марк. XI. 20, смоковъницѧ матѳ. XXIV. 32, жрънокъны марк. IX. 42. Передъ вокаломъ только какъ исключеніе: оумерои іо. XII. 1, свѧтои лук. I. 72, нарицаемои іо. XXI. 2.

ь = е: коленъ матѳ. XXV. 43, кѣсенъ матѳ. IX. 32, вѣренъ матѳ. XXV. 21. 23, грѣшенъ іо. IX. 16. 24, длъженъ матѳ. XVIII. 28, XXIII. 16. 18, лук. VII. 41, зименъ матѳ. XVI. 3, истиненъ іо. VII. 28, VIII. 16, сл. III. 33, миренъ лук. I. 79, повиненъ марк. III. 29, подобенъ матѳ. XI. 16, лук. VI. 47. 48. 49; правьденъ іо. V. 30, правъденъ лук. II. 25, праздеиъ матѳ. XII. 44, приѩтенъ лук. IV. 24, противенъ матѳ. XIV. 24, марк. VI. 48, равенъ іо. V. 18, разоуменъ лук. X. 21, страшенъ матѳ. XXV. 43, частенъ лук. VII. 2. — агнецъ іо. I. 36, богочтецъ іо. IX, 31, вѣнецъ матѳ.

XXVII. 29, марк. XV. 17, жрѣбьцъ марк. XI. 2, коньцъ матѳ. XXIV. 31, марк. II. 21, младьнецъ лук. I. 41. 44, младеньцъ лук. II. 12. 16. 23, младьнечь матѳ. XXI. 16, овьцъ іо. X. 26, 77[a], отьцъ матѳ. X. 21, XXIII. 30. 32, марк. XI. 26, лук. II. 48, VI. 36, X. 22, іо V. 36, X. 30, XVI. 15, пръвѣньцъ лук. II. 7, слѣпьцъ матѳ. XV. 14, лук. VI. 39, старьцъ матѳ. XV. 2, марк. VII. 3, лук. IX. 22, іо. VIII. 9, стоуденьцъ іо. IV. 11, сѫчьцъ матѳ. VII. 3. 4. 5, лук. VI. 42; — свѣтелъ матѳ. XVII. 5, скѫдель лук. V. 19 (но осьлъ лук. XIV. 5). — оцьтъ лук. XXIII. 36 (сл. оцътъ матѳ. XXVII. 34, оцътъно марк. XV. 23), скрьжетъ матѳ. XIII. 42, XXIV. 51. — дѣтескъ марк. VII. 28, мѫжескъ матѳ. XIX. 4, женескъ ib., чловѣческъ марк. VII. 7. — горешъ лук. XI. 26.

Словопроизводство отодвигаетъ иногда предпослѣдній слогъ дальше отъ конца: младеньцемъ лук. X. 21, праведьни матѳ. XXIII. 28, праведьника, праведьничѫ матѳ. X. 41, праведьници матѳ. XXV. 37, отечьствие марк. VI. 1, отечъствии лук. IV. 24, цѣсарьствие матѳ. VI. 10, XIX. 23, марк. IV. 26, сл. лук. IX. 11, матѳ. XIII. 19.

е) Мѣстоименія сь и тъ, провожающія иныя существительныя въ именительномъ или винительномъ падежѣ единств. числа съ окончаніемъ на ъ, даютъ поводъ столь узкому ихъ соединенію въ одно слово, что ъ вѣроятно подъ напоромъ удареиія переходитъ въ о: родось (т. е. родъ сь, родо-сь) матѳ. XI. 16, XXIII. 36, марк. VIII. 12, XIII. 30, лук. XXI. 32 (сл. родъ сь лук. XI. 29), народось марк. VIII. 2, іо. VII. 49, образось матѳ. XXII. 20 (сл. образъ сь марк. XII. 16), глаголось лук. XVIII. 34. — работъ (т. е. рабъ тъ, рабо-тъ) матѳ. XVIII. 26. 28 (сл. рабъ тъ матѳ. XXIV. 46, лук. XII. 43. 45, XIV. 21), домотъ марк. III. 25, чловѣкотъ марк. XIV. 21. Нѣсколько другихъ примѣровъ изъ Ассеманова евангелія см. въ моемъ введеніи къ изданію Рачкаго, на стр. XXVII.

Вмѣсто существительнаго предшествуетъ глаголъ въ можетось іо. VI. 52.

Подъ тѣмъ же условіемъ дьнь сь даетъ дьнесь, не только въ смыслѣ обыкновеннаго нарѣчія (hodie, σήμερον), но и въ болѣе самостоятельномъ положеніи: дьне-сь зимьнъ мато. XVI. 3. (въ гр. σήμερον χειμών), гдѣ славянскій переводчикъ чувствовалъ еще силу существительнаго и вм. зима образовалъ прилагательное зимьнъ (Зографское евангеліе дьнь сь).

8. Какъ видно изъ приведенныхъ примѣровъ, нашъ памятникъ, согласно со всѣми прочими, вѣрно различаетъ, гдѣ замѣнить глухой звукъ гласной о и гдѣ гласною е. По этому можно бы ожидать, что и въ употребленіи ъ и ь никакихъ смѣшеній въ немъ не будетъ. Но на дѣлѣ не такъ, ъ и ь смѣшиваются довольно часто, только этому смѣшенію не слѣдуетъ придавать смыслъ значенія физіологическаго, было бы крайне ошибочно на основаніи его судить о физіологіи звуковъ самого языка. Отступленія, замѣчаемыя въ текстѣ, свидѣтельствуютъ только о частномъ характерѣ правописанія нашего памятника, сохранившаго только обломки прежней болѣе вѣрной передачи. Конечно это обстоятельство снова подтверждаетъ высказанное выше мнѣніе, что памятникъ попалъ въ теченіе времени въ другую этническую среду, чѣмъ была та, гдѣ языкъ жилъ и гдѣ для него образовалась своя графика; писецъ поддѣлывался по возможности подъ свой подлинникъ, но не съумѣлъ справиться со всѣми тонкостями его, отъ-того такія неровности въ правописаніи нашего памятника, что наряду съ формами, гдѣ выдержана старинная точная передача, встрѣчаются очень крупныя отступленія.

Унаслѣдованная старина видна въ сохраненіи ь слѣдующихъ окончаній: *а*) творительнаго падежа единственнаго числа богомь іо. VI. 45, бръньемь ib. IX. 6, гладомь лук. XV. 17,

гласомь велиємь лук. VIII. 28, XVII. 15, XIX. 37, XXIII. 46, гноємь лук. XIII. 8, доухомь іо. III. 6, народомь лук. VIII. 19, дѣломь и словомь лук. XXIV. 19, съсѫдомь лук. VIII. 16, твоимь имєнємь матѳ. VII. 22 и т. д., но это окончаніе отнюдь не исключительно, оно не рѣдко должно было уступить гласной ъ: прѣдъ олътарємъ .. съ братромъ своимъ матѳ. V. 24, гласомъ велиємь марк. I. 26, гнѣвомъ лук. III. 5, огнємъ матѳ. VIII. 14 и т. д. — *в*) предложнаго падежа единств. числа по томь марк. IV. 28, ємь марк. III. 10, VI. 56, о єдиномь лук. XV. 10, въ тоуждємь лук. XVI. 12, по тоуждємь іо. X. 5, на прѣдьниимь мѣстѣ лук. XIV. 8, въ новѣмь своємь гробѣ матѳ. XXVII. 60, о дроузѣємь матѳ. VI. 24, о дроузѣмь лук. XVI. 13, и т. д.; но и это окончаніе, хотя оно рѣшительно преобладаетъ, иногда уступило гласной ъ: ємъ лук. VIII. 47, о єдиномъ лук. XV. 7, при мори галилѣисцѣмъ матѳ. XV. 29. — *г*) отдѣльныхъ словъ, какъ: голѫбь марк. I. 10, лук. III. 22, іо. I. 32; корабь марк. VI. 45; кръвь марк. XIV. 24, лук. XI. 50, іо. VI. 54. 56; чръвь матѳ. VI. 20, марк. IX. 44. 46. 48; г҃ь, т. е. господь матѳ. X. 25, XII. 8, XVIII. 34, XXI. 3, XXIV. 42 и т. д.; заповѣдь матѳ. XV. 3, марк. VII. 7. X. 5, іо. X. 18; осмь лук. II. 21, IX. 28, XIII. 4, іо. V. 5; сєдмь матѳ. XII. 45, XV. 37, XVIII. 22, XXII. 25, марк. VIII. 5. 6. 8. 20, XII. 20. 22. 23; соль марк. IX. 50. Но и тѣ же и другія слова встрѣчаются также съ ъ: корабъ марк. VI. 47; кръвъ матѳ. XXVI. 28, лук. XIII. 1, іо. VI. 55, XIX. 34; чръвъ матѳ. VI. 19; г҃ъ (т. е. господъ) матѳ. XVIII. 25. 27. 32, XXII. 44, XXIV. 45, марк. II. 27, лук. V. 45; заповѣдъ марк. XII. 28; солъ лук. XIV. 34; слова кънѧзь и пѣнѧзь пишутся постоянно съ ъ: кънѧзъ, пѣнѧзъ (каждое 7—8 разъ), такъ и мънасъ лук. XIX. 20.

Отсутствіе чутья или же невнимательное отношеніе къ традиціи книжной замѣчается кромѣ только-что приведенныхъ примѣровъ еще во многихъ другихъ, такъ: мѣстоименіе сь пишется иногда съ: лук. VII. 39, VIII. 25, IX. 9 и т. д., поэтому и дьнєсъ матѳ. VI. 30; существительныя на -ость обыкновенно передаются черезъ ь, однакожъ: радостъ лук. XV. 7; существ. на ть обыкновенно такъ и пишутся съ ь (напр. клѣть матѳ. VI. 6, пѫть VII. 13. 14, плъть лук. III. 6), однакожъ властъ марк. XIII. 34, областъ іо. V. 27, плътъ марк. XIV. 38, благодатъ лук. II. 40; даже огнъ лук. XXII. 55 возлѣ правильнаго огнь матѳ. VI. 30, лук. III. 10, IX. 54; вм. ко-нь (сл. выше стр. 428) читаемъ въ нъ іо. XI. 48. Въ причастін на ь (= jьв) не отмѣчена мягкость въ такихъ грубыхъ формахъ, какъ: прѣломъ матѳ. XIV. 19, раздѣлъ сѧ матѳ. XII. 25 (при правильныхъ оставь марк. VIII. 13, оставль матѳ. XVI. 4, прѣломь лук. XXIV. 30, пристѫпь матѳ. VIII. 2. 19, XXVI. 60. 73, лук. VII. 14, X. 34).

Первое лицо единств. числа на —мь передается черезъ ь и ъ: сънѣмь лук. XXII. 11, дамь матѳ. XVI. 19, марк. VI. 23, іо. IV. 14, VI. 51, въздамь лук. X. 35, прѣдамь лук. IV. 6; но дамъ матѳ. XX. 4, марк. VI. 22, лук. IV. 6, XXI. 15, напротивъ первое лице множ. числа дамь (вм. правильнаго дамъ) марк. XII. 14; исповѣмь матѳ. VII. 23, но исповѣмъ X. 32, вѣмь матѳ. XXV. 12, XXVI. 70, марк. I. 24, съвѣмь марк. XIV. 68, лук. XIII. 27, XXII. 30, іо. IV. 25, V. 32, VII. 29, VIII. 14, XI. 24, XII. 50, XIII. 18, XX. 13, но вѣмъ матѳ. XXVIII. 5, лук. IV. 34, XIII. 25, іо. VIII. 55, IX. 25, XI. 22; въ множ. числѣ такое же колебаніе между вѣмъ матѳ. XXI. 27, XXII. 16 и т. д. и вѣмь марк. XI. 33, XII. 14, лук. XX. 21, іо. II. 2, 11 и т. д.; имамъ лук. VII. 40, XI. 6, XII. 17. 50, іо. IV. 17. 32, V. 7. 36, VIII. 26, X. 16. 18, XVI. 12, имамь только лук. XVI. 28 и іо. X. 18; єсмъ гораздо чаще чѣмъ єсмь, первое почти исключительно (єсмь лук. XXII. 27, іо. VII. 29, нѣсмь іо. XVII. 16).

Окончаніе ць пишется исключительно съ ъ, нѣкоторые примѣры приведены выше на

стр. 429—30, сл. еще: близнєцъ іо. XI. 16, льстєцъ матѳ. XXVII. 63, рожьцъ лук. XV. 16, тєльцъ ib. 23, кроупицъ марк. VII. 28, кошьницъ VIII. 8. 20, ницъ лук. XVII. 16. Въ творительномъ падежѣ множ. числа встрѣчается даже старьцꙑ матѳ. XXVII. 41, что конечно образовалось по аналогіи прочихъ примѣровъ на ꙑ. Эта твердость произношенія въ концѣ слога не мѣшала однакожъ писцу въ дательномъ падежѣ единств. числа въ подражаніе подлиннику сохранить окончаніе цю: отъцю лук. I. 62. 73, іо. IV. 23, слѣпьцю марк. XVI. 2, іо. IX. 17, кораблицю лук. V. 3, ср. пѣнѧзю матѳ. XX. 9 (при именительномъ пѣнѧзъ).

Окончанія чь, жь, шь, ждь, шть передаются въ нашемъ памятникѣ черезъ ь и ъ (послѣднее чаще): бичь іо. II. 15, плачь матѳ. XIII. 50, ключь лук. XI. 52, но мечъ матѳ. X. 34. — мѫжь лук. VIII. 41, XIV. 24, XXIII. 50, но мѫжъ лук. V. 12. VIII. 27. 38, IX. 38, XVII. 12, XIX. 2, XXIV 19, іо. I. 30, IV. 18; лъжь іо. VIII. 44. 55; ножъ марк. XIV. 37; възложь марк. VI. 5, приложь лук. XIX. 11, но положъ ib. 21, оуорѫжь сѧ лук. XI. 21. — кошь марк. VIII. 19, нашъ матѳ. VI. 11, лук. VII. 5, XI. 2. 3, іо. VII. 51, VIII. 39, XI. 11; вашъ матѳ. VI. 8. 14. 15. 26. 32, VII. 11, IX. 11, X. 13, XVII. 24, XX. 26. 27, XXIII. 8. 9. 10. 38, и т. д., горєшъ лук. XI. 26, но лютьшь матѳ. XII. 45, ѣдьшъ матѳ. XV. 32, шьдъшъ марк. VII. 30, оумьрьшъ іо. XIX. 33 и оумєрошъ лук. VII. 12. — дождъ матѳ. VII. 27,араждъ матѳ. VI. 11, марк. X. 21. 37, лук. XIV. 9, іо. IV. 7. 15, но даждь матѳ. XIV. 8, лук. XV. 12, іо. IV. 10; вниждъ марк. II. 24, іо. I. 47, но вниждь матѳ. VIII. 4, іо. VII. 52, XI. 36, разъ вьзжь іо. XX. 27; повѣждь матѳ. VIII. 4 но повѣждъ марк. VIII. 26; ѣждъ іо. IV. 31, но ѣждь лук. XII. 19; — отрочиштъ іо. VI. 9, ништъ лук. XVI. 20, тъштъ лук. XX. 11, но тъшть марк. XII. 3, тъшть лук. XX. 10, ноштъ марк. XIV. 27, іо. IX. 4, тысѫшть матѳ XIV. 21, но тысѫштъ матѳ. XVI. 9, лук. XIV. 31, вѣрѣштъ матѳ. X. 34, но оклєшть лук. XXIV. 29.

Несмотря на преобладающее число приведенныхъ примѣровъ съ ъ, и здѣсь шипящія съ гласною оу очень часто соблюдаютъ характеръ мягкій: чю лук. II. 43, XXIV. 18, чюлъ марк. VII. 24. чюхъ лук. VIII. 46, чюєтє марк. VIII. 17, чюєтъ матѳ. VI. 3, чюєши лук. VI. 41, чюдє сѧ матѳ. XXI. 15, XXIV. 24, чюдєсъ іо. IV. 48, чюди сѧ лук. XII. 9, чюдишѧ сѧ матѳ. VIII 27, чюждаахѫ сѧ лук. I. 21; — жюпєлъ лук. XVII. 29, мѫжю марк. X. 10, лук. XIX. 7, мѫжѭ матѳ. VII. 24, притѧжѭ лук. XVIII. 2; — шюмъ лук. IV. 37, шюма лук. XXI. 25, шюица матѳ VI. 3, шюѭ матѳ. XX. 21, XXV. 33, шюѭѭ марк. X. 40, вывъшю матѳ. XIV. 23, XX. 8, XXVI. 16, марк. I. 32, VI. 47 и т. д., извѣравъшю матѳ. XIII. 47, воснѣвъшю матѳ. XIII. 6, недоставъшю іо. II. 3, слышавъшюю іо. I. 41, сътворьшю іо. XX. 37, хождъшю лук. I. 3, вышедъшю лук. I. 9, шедъшю лук. VIII. 46, начинъшю матѳ. XVIII. 24, въпадъшюоумоу лук. X. 36. — междю матѳ. XVIII. 15, марк. IX. 50, іо. IV. 31, VI. 52, сѫждѭ іо. XII. 47. — ощютишѧ матѳ. XXIV. 39, ощютѧтъ лук. IX. 45, непьштюѭтъ лук. IX. 18, съкровищю матѳ. XII. 44, сънимьштю лук. VIII. 41, отъпоуштю матѳ. XXVII. 17, біѭштюмоу лук. VI. 29, глаголѭщюмоу матѳ. XII. 48, дыхаѭштю іо. VI. 18, зиждѫштю лук. VI. 48, имѫштю матѳ. XVIII. 8. 9. 25, имѫштюмоу матѳ. XXV. 28. 29, отємлѭштюмоу лук. VI. 29, възлєжащю матѳ. IX. 10, разоумѣѭштю лук. VIII. 4, сѣдѧштю матѳ. XXVII. 19, сѫштю іо. V. 13, ходѧщю марк. XI. 27, исходѧштю матѳ. XX. 29, марк. XIII. 1, прѣходѧштю матѳ. IX. 27 очѧщю матѳ. XXI. 23, и т. д.

Гораздо менѣе примѣровъ сохранившейся мягкости въ сочетаніи шипящаго звука съ гласной а: въ чѣсѣ лук. IV. 5, тачѣє іо. II. 10, мъножѣишѧ матѳ. XXI. 36, мъножѣишаꙗ матѳ. XI. 20, можѣахѫ лук. VIII. 19, покажѣтє лук. XX. 24, иштѣтє матѳ. VI. 33.

Теперь уже нельзя сомнѣваться въ томъ, что мягкость была присуща шипящимъ звукамъ еще въ доисторическую эпоху жизни славянскихъ нарѣчій.

То, что до сихъ поръ изложено относительно смѣшаннаго употребленія гласныхъ ъ и ь въ концѣ словъ, повторяется и во внутреннихъ слогахъ, т. е. рядомъ съ правильнымъ ихъ употребленіемъ являются довольно многочисленныя отступленія, характеризующія не физіологическія особенности самого языка, а правописаніе памятника. Напр. рядомъ съ очень часто повторяющимся вьси и т. д. можно иногда найти въси матѳ. X. 1. 28, лук. IV. 40 или въсѣмъ лук. VIII. 45, въсѣ марк. VII. 19, въсждѫ лук. IX. 6; рядомъ съ правильнымъ и преобладающимъ дьни и т. д. также: дъни лук. II. 43, V. 35, дънеи лук. VIII. 22, дънесъ матѳ. VI. 11, дънехъ лук. II. 46; рядомъ съ примѣрами глагола зьрѣти черезъ ь (напр. оузьритъ лук. III. 6, зьрѧще, оузьрите матѳ. XIII. 14, оузьрѧтъ ib. 15) также черезъ ъ: зърѧштии лук. IV. 20, призъри лук. IX. 38; рядомъ съ оумьрѣтъ лук. VIII. 54 также оумърѣтъ ib. 49; при обыкновенномъ мьнѣти (напр. помьните матѳ. XVI. 9, мьнѣахѫ матѳ. XX. 10, мьнѣвъша лук. II. 44, мьнимъ лук. III. 23) также мъните матѳ. X. 34; при рьци матѳ. XVIII. 17, XX. 21, XXII. 17, марк. I. 44, лук. IV. 3, VII. 40, X. 40, XII. 13, рьцѣте матѳ. X. 27, XXII. 4, XXVI. 18, рьцѣта матѳ. XXVIII. 7, марк. XIV. 14, также ръци марк. XIII. 4, лук. VII. 7, XXII. 26, ръцѣте матѳ. XXI. 5, марк. XVI. 7, ръцѣта марк. XI. 3; несмотря на формы тъмъно матѳ. VI. 23, тьмьно лук. XI. 34, темьница, въ другой обстановкѣ корня встрѣчаемъ тъма матѳ. VI. 23, XXVII. 45, тъмѣ X. 27, тъмѫ VIII. 12, XXII. 13, XXV. 30, и т. д., даже тъмъны лук. XI. 36; несмотря на праведъна марк. VI. 20, праведъномъ матѳ. XXI. 32 и т. д., все-таки правъды матѳ. VI. 33, правъдоѭ лук. I. 75, правъдѣ io. XVI. 8 (правьдѣ ib. 10); хотя пишется овецъ, все-таки овъцѧ матѳ. IX. 36, марк. VI. 34, овъцамъ ib. X. 6 (но и овьцѧ матѳ. X. 16, io. X. 11), хотя отецъ, все-таки не только отъцъ io. VI. 37, VIII. 19, X. 15, XIV. 11 и т. д., но и отъца марк. VII. 10, лук. XII. 53; сл. также градъцѧ марк. VI. 6, сръдъце ib. 52, слѣпъца марк. X. 49, мышъца io. XII. 38, чѧдъца io. XIII. 33, крашъна марк. VII. 19, неджжъныѩ марк. VI. 56, рождъствоу VI. 21, ноштънѣи 48, котъломъ VII. 4, свѣтъло ib. VIII. 25, татъбы VII. 22; даже полъза лук. IX. 25 при польза марк. VIII. 36, польѕевалъ ib. VII. 11.

9. Полугласныя ъ и ь обыкновенно не опускаются, несмотря на очень смѣшанное ихъ употребленіе; встрѣчаются конечно примѣры и безъ ъ или ь, но они ограничены извѣстными словами или единичными случаями. Напр. кто и что пишутся безъ полугласной почти столь же часто, какъ съ нею (чъто вм. чьто обыкновенно). Иначе рѣдко, сл. дни матѳ. XII. 40, пцѣте сѧ матѳ. X. 19 (при пьцѣте сѧ матѳ. VI. 34), псомъ, пси матѳ. XV. 26. 27, марк. VII. 27, птенъца лук. II. 24, птицѧ VIII. 5, птицъ матѳ. X. 30 (пьтици ib. 29), пшеничьно io. XII. 24, чти марк. X. 19, дондеже матѳ. XXII. 24, марк. IX. 1, XII. 36, XIII. 30; мноѕи, многа марк. XII. 41 (обыкновенно съ ъ), два матѳ. XVIII. 16, отрѣшша лук. XIX. 30 и т. д.

Особый случай пропуска полугласной при такъ называемомъ r sonans, примѣровъ не много: крвь матѳ. XVI. 17, крстителѣ марк. VIII. 28, милосрдоуѭ матѳ. XV. 32, милосрдовавъ марк. IX. 22, оутрии матѳ. VI. 34, скврнѧштаа матѳ. XV. 20, о црькви матѳ. XVIII. 17. Разъ переписчикъ, перенося слово изъ строки въ слѣдующую, написалъ въ цъ | ркве матѳ. XII. 5, чѣмъ можно бы, если бы въ этомъ еще нуждались, пользоваться въ доказательство того, что и это, какъ и прочія подобныя слова, писалось съ ъ послѣ р, произносилось же какъ нынѣ въ сербо-хорватскомъ языкѣ, т. е. съ r sonans. Несмотря на то, что при р—л рѣши-

тельно преобладаетъ ъ, даже въ такихъ примѣрахъ, какъ крьстишѧ лук. III. 21, кръштѫше VIII. 29, слъзами марк. IX. 24, vis latens выходитъ наружу въ крении іо. IX. 6; то же слово пишется крънимь ib. и три раза крьньѥ ib. 11. 14. 15. Послѣдніе примѣры говорятъ въ пользу предположенія, что древнѣйшіе памятники въ извѣстныхъ случаяхъ дѣйствительно различали ръ отъ рь, о чемъ сл. Archiv für slav. Philologie II. 213 и слѣд. Нашъ текстъ поддерживаетъ это предположеніе тѣмъ, что онъ въ случаѣ, когда r sonans отражаетъ этимологическое re или ri, возлѣ обыкновеннаго ръ иногда сохраняетъ рь; напр. глаголъ βαπτίζω передается 29 разъ черезъ ъ: кръстити или кръштати, 7 разъ однакожъ черезъ ь, сущ. кръштении 7 разъ, крьштении 4 раза, кръститель 6 разъ, крьститель 1 разъ (4 раза подъ титлою); σταυρός въ нашемъ текстѣ всегда написано въ сокращенномъ видѣ к҃рстъ, Χριστός тоже въ сокращеніи х҃ъ, х҃а и т. д., только марк. IX. 41 хръстови, кромѣ того матѳ. XXIV. 24 и марк. XIII. 22 лъжи хрьсти; дрьколъми 2 раза (матѳ. XXVI. 47. 55), возлѣ дръколъми 3 раза (марк. XIV. 43. 48, лук. XXII. 52); скрьжетъ 8 разъ, всегда черезъ ь (матѳ. VIII. 12, XIII. 42. 50, XXII. 13, XXIV. 51, XXV. 30, лук. XIII. 28), но кръвьно 6 разъ, всегда съ ъ; искрънии 4 раза съ ъ (матѳ. XXII. 39, лук. X. 27. 29. 36), но и 4 раза съ ь (матѳ. V. 43, XIX. 19, марк. XII. 31. 33), сл. также искрь іо. IV. 5; трьсть 6 разъ съ ь (матѳ. XI. 7, XII. 20, XXVII. 29. 30. 48, лук. VII. 24), 2 раза съ ъ (марк. XV. 19. 36); глаголъ въскрьснѫти на 13 случаевъ съ ъ представляетъ 5 съ ь (марк. VIII. 31, XVI. 9, лук. XVI. 31, XVIII. 33, іо. IX. 24). Во всѣхъ этихъ примѣрахъ, насколько они обнаруживаютъ рь, позволительно видѣть остатокъ болѣе древняго правописанія, поддерживаемаго такимъ важнымъ свидѣтельствомъ, какъ Зографское евангеліе. Этотъ взглядъ подтверждается еще болѣе замѣчательнымъ совпаденіемъ обоихъ памятниковъ въ передачѣ твор. падежа множ. числа трьми черезъ ь: въ нашемъ памятникѣ 6 разъ трьми (матѳ. XXVI. 61, XXVII. 40, марк. XIV. 58, XV. 29, іо. II. 19. 20), а съ ъ нѣтъ ни одного примѣра, несмотря на очевидное предпочтеніе, которое впрочемъ дается сочетанію ръ, лъ.

10. Убѣдившись изъ до сихъ поръ изложеннаго, что нашъ памятникъ сохранилъ довольно много слѣдовъ старины, мы хотимъ узнать, насколько орѳографія его подтверждаетъ сдѣланное мною на основаніи Зографскаго евангелія наблюденіе о зависимости полугласныхъ предыдущаго слога отъ физіологическаго характера гласной слѣдующаго слога, сличи объ этомъ Archiv für slavische Philologie I. 17. 19. 22. 30. 31. 51—54. Кто боится смотрѣть явленіямъ языка въ глаза прямо по памятникамъ, не желая придавать значенія тому, что угрожаетъ нарушеніемъ нашихъ этимологическихъ соображеній, тѣмъ сдѣланное мною наблюденіе не понравилось; однакожъ этимъ вопросъ не устраняется. Несмотря на нѣкоторую сбивчивость правописанія нашего памятника, въ немъ можно найти лишь подтвержденіе того, что замѣчено мною относительно Зографскаго евангелія. Такъ напр. при обыкновенномъ вонъ (только іо. IX. 34 вънъ, а марк. VIII. 23 вьнъ) пишется 11 разъ вьнѣ (разъ только вънѣшънимь марк. IV. 11); дъва 41 разъ съ ъ, 1 разъ дьва матѳ. IX. 27 и 1 разъ два матѳ. XVIII. 16, 8 разъ дъвою, 2 раза дъвое, между тѣмъ дъвѣ 7 разъ а дьвѣ 9 разъ, дъвѣма 2 раза а дьвѣма 6 разъ; постоянно съ ъ пишется зъло, зълы, о въ золъ, но 3 раза зълѣ и 3 раза зьлѣ (матѳ. XVII. 15, лук. III. 19, іо. XVIII. 23), зъли матѳ. XII. 34 и зьли лук. XI. 13; постоянно съ ь пишется бьдите 8 разъ, бьдѣлъ 2 раза, бьдитъ марк. XIII. 34, бьдѧшта лук. XII. 37 и побьдѣти матѳ. XXVI. 40, даже бьдръ матѳ. XXVI. 41, марк. XIV. 38, только разъ покъ-

дѣти марк. XIV. 37. — Во всѣхъ этихъ примѣрахъ замѣчается полное совпаденіе ороографіи Маріинскаго съ ороографіею Зографскаго евангелія, если принять въ соображеніе общее различіе между ними въ характерѣ правописанія.

11. Сокращеніе вокала и въ ь передъ гласными, вызванное удареніемъ, падающимъ на одинъ изъ предшествующихъ или на послѣдующій слогъ, замѣчается не столь часто въ нашемъ текстѣ, какъ въ Зографскомъ евангеліи. Въ этомъ можно убѣдиться изъ слѣдующихъ параллельныхъ примѣровъ: мато. VII. 16 рѣпиѣ мар. рѣпьѣ зогр., XIV. 3 іродиѣды мар. іродъѣды зогр., XXIV. 49 пиѣницами мар. пьѣницами зогр., марк. II. 22 лиѣти мар. вльѣти зогр., IV. 39 велиѣ мар. вельѣ зогр., V. 7. 42 велиемь мар. вельемь зогр., VIII. 11 знамениѣ мар. знаменьѣ зогр., XIII. 4 знамениє мар. знаменьє зогр., XII. 5 биѫште, оубиѣѫште мар. бьѫште, оубьѣѫште зогр., XV. 7 оубиистео мар. оубьистео зогр., и т. д. Можно однакожъ найти и въ нашемъ текстѣ небольшое количество сокращенныхъ примѣровъ, въ особенности въ евангеліи Луки: людьє мато. XXVII. 25 (зогр. и), лук. XIX. 48, дьньє лук. XIX. 43, XXI. 6. 22, XXIII. 29 (такъ и зогр.), бьенъ лук. XII. 47. 48, по оубьении ib. 5 (такъ и зогр.), братрьѣ іо. VII. 5 (братиѣ зогр.), десѧтьѭ лук. XIX. 17, распѧтьѣ лук. X. 10, достоѣньє лук. XII. 13 (зогр. и), осѫжденьє лук. XX. 47, шьстьє лук. XIII. 22 (шьствиє зогр.), голѫбьє мато. X. 16 (зогр. и), орѫжьемь мато. XXVI. 55 (зогр. и), листвьє XXIV. 32 (зогр. и), лобъзаньѣ лук. VII. 45, сьѭ лук. XII. 20 (сиѭ зогр.) и др.

Это ь переходитъ въ нашемъ текстѣ нерѣдко въ є, если послѣдующій вокалъ и принимаетъ значеніе русскаго й (сличи русское житьё—житéйскій, литьё—литéйный, ручья́—ручéй, бью, пью—бéй, пéй): колєи 43ᵃ, 77ᵃ, мато. XI. 11 bis, XII. 6. 42, XVIII. 1. 4, XXIII. 11. 17, лук. XXII. 24, іо. III. 12, VIII. 53, XIII. 16, XV. 20 (зогр. и, какъ и въ нашемъ текстѣ нерѣдко: колии лук. XXII. 26, здѣсь зогр. ь: кольи, іо. XIV. 28, XV. 2, XIX. 11); велєи лук. I. 15, марк. XVI. 4, но велии мато. XXVII. 60, XXVIII. 2, марк. XV. 37, лук. I. 32; вѧштєи лук. IX. 46. 48 (зогр. и и ь); крѣплєи марк. I. 7, лук. III. 16, XI. 22 (зогр. на первомъ мѣстѣ крѣплєи); лоучєи мато. XII. 12 и мьнѣи мато. XI. 11 (вм. мьнєи, какъ марк. IX. 35, значитъ ѣ вм. є, зогр. мьнии); оударєи мато. XXVI. 68 (оударьи зогр.), прилєпъшєи лук. X. 11 (зогр. прильпъшиі); дьнєи лук. II. 44, V. 17, VIII. 22, XX. 1, людєи мато. XIII. 15, лук. VII. 16 (сл. людии XXIII. 27), дверєи мато. XXVIII. 2, дѣтєи мато. XIV. 21, XV. 38, господєи мато. XV. 27, заповѣдєи мато. XV. 9, милосрдєи (зогр. ь) ради лук. I. 78, житеискыими лук. VIII. 14, XXI. 34, гвоздиеныих іо. XX. 25 (сл. гвоздииѫѭ ib.). Встрѣчается даже на каменєихъ мато. XIII. 5 (вѣроятно хотѣлось написать только камєнє) и нѣсколько разъ въ причастіяхъ: ѣдъшєимъ іо. VI. 13, понесъшєимъ мато. XX. 12, въходѧштєимъ лук. XI. 52; но послѣдніе примѣры собственно не относятся сюда, здѣсь є вызвано аналогіею именительнаго множ. числа, сл. Cod. glagol. zogr. стр. XXV.

12. Сочетанію сц (изъ ск) въ нашемъ памятникѣ дается очевидное предпочтеніе передъ ст, послѣднее должно быть писцу не нравилось, такъ какъ онъ иногда въ строкѣ, иногда же надъ строкою къ бывшему ст присовокупилъ еще ц. Считая ст въ данномъ случаѣ сочетаніемъ не-сербскимъ, мы имѣемъ нѣкоторое право и въ этихъ поправкахъ видѣть вліяніе писца Серба или Хорвата; сл. июдеистцѣи лук. I. 65, елеоньстцѣи лук. XIX. 37, кесариистѣемъ 43ᵃ съ надстрочнымъ ц надъ т, архиереистии лук. XXIII. 23 съ ц надъ т. Иногда осталось ст: иииевьѣитьстии мато. XII. 41 (но ииневъѣитьсции лук. XI. 32), людьстии мато. XXI. 23, XXVI. 3 (по людьсции ib. XXVII. 1, лук. XXII. 66), архиереистии лук. XXIII. 23, фарисѣистии лук. V. 33,

морьстѣи матѳ. XVIII. 6 (такъ зогр. б.); но сц чаще: земьсци матѳ. XVII. 25 (зогр. б. ст), нюдеисции іо. XIX. 21, елеоньсцѣ матѳ. XXI. 1, силоуамьсцѣ іо. IX. 7, о морьсцѣемь 313, сл. 114, галилеисцѣи іо. II. 1. 11, о кв. фарисеисцѣ 187, сл. 114, ржцѣ чл҃вчсцѣ марк. IX. 31, о с҃нѣ чл҃вѣчсцѣмь лук. XVIII. 31, невсцѣемь матѳ. VIII. 11, въ юръданьсцѣи рѣцѣ марк. I. 5; вависцаниемь лук. XI. 36, вависцаѭщии ib. XVII. 24. Слово пасха матѳ. XXVI. 2, пасхѫ ib. 17. 18. 19, марк. XIV. 12. 14. 16, пасхꙑ лук. II. 41, и т. д. въ предложномъ падежѣ пасцѣ іо. XIX. 14 (такъ и зогр.). — Въ древнѣйшихъ памятникахъ, какъ глаголическихъ такъ кирилловскихъ, встрѣчается почти исключительно сц (такъ въ главной части Зогр. евангелія, въ Клоцовомъ сборникѣ, въ Кіевскихъ отрывкахъ, въ Савиной книгѣ); ст господствуетъ въ македонско-болгарскихъ памятникахъ.

13. Отсутствіе такъ называемаго l epentheticum замѣчается въ ограниченномъ числѣ случаевъ. Постоянно безъ l пишется въ предложномъ или дательномъ падежѣ земи; эта форма повторяется столь послѣдовательно, что на земли матѳ. XV. 35, марк. XIV. 35, надо считать исключеніемъ; прочіе падежи постоянно съ l сл. земи матѳ. VI. 10. 19, IX. 6. 26. 31, XI. 24. 25, XIII. 8. 23, XVI. 19, XVIII. 18. 19, XXIII. 9, XXV. 25, XXVII. 45, XXVIII. 18 и т. д.; но землѣ матѳ. XXIV. 35, XXVII. 51, землѭ, землѩ, и т. д. — Слово корабль пишется и такъ (разъ только: корабль іо. VI. 21) и безъ l: корабь матѳ. VIII. 23, IX. 1, XIII. 2, XIV. 22. 24. 32, XV. 39, марк. IV. 1, VI. 45. 47. 51, VIII. 10. 13, лук. VIII. 22. 37, іо. VI. 22, XXI. 3; пишется корабли матѳ. XIV. 13, марк. VIII. 14, іо. VI. 23, и кораби матѳ. XIV. 33, марк. V. 21, лук. V. 7, но постоянно кораблѣ матѳ. XIV. 29, марк. V. 2, VI. 54, лук. V. 3. 11, іо. VI. 19. 22, XXI. 6, кораблю матѳ. VIII. 24, корабла іо. VI. 24, кораблемь марк. VI 32; опять безъ l: корабица лук. V. 2, корабицю V. 3, корабицьмь іо. XXI. 8.

Кромѣ приведенныхъ двухъ словъ попадаются формы безъ l epentheticum иногда въ причастіи: оставь марк. VIII. 13 при оставль матѳ. XIII. 36, XVI. 44, оставьше матѳ. XXII. 22, марк. XII. 8, XII. 12, XIV. 50, лук. V. 11 при оставльше матѳ. XXVI. 56, лук. X. 30, XX. 31, оставльша марк. I. 18. 20; — пристѫпь матѳ. VIII. 2. 19, XVII. 7, XVIII. 21, XIX. 16, XXI. 30, XXV. 20. 22. 24, XXVI. 49. 50, XXVII. 58, XXVIII. 2. 18, марк. I. 31, XII. 28, лук. VII. 14, X. 34, XXIII. 52; пристѫпьше матѳ. XIII. 10, XIV. 12, XV. 12. 23, XVI. 1, XVII. 19, XXVI. 60. 73, марк. VI. 35, X. 2, лук. VIII. 24, XX. 27, пристѫпьши матѳ. IX. 20, XXVIII. 9, лук. VIII. 44, пристѫпьша матѳ. XXVI. 60, лук. IX. 12, пристѫпьшемъ матѳ. XXVI. 60 — и такъ съ л нѣтъ ни одного примѣра; — прѣломь матѳ. XIV. 19 (съ ъ), лук. XXIV. 30; — дивьше сѧ лук. XX. 26 (такъ и зогр.); — оуѣзвьше лук. XX. 12 (зогр. оуѣзвивъше).

14. Здѣсь я долженъ прибавить нѣсколько словъ объ одной графической особенности нашего памятника, о которой слѣдовало упомянуть уже на стр. 422. Большой юсъ іотованный пишется правильно ѭ (глаг. Ⱖ), гдѣ только его ожидаемъ; примѣры въ родѣ коуплѫ лук. XIX. 13, сълѫ іо. XX. 21, творѫ іо. VI. 38 принадлежатъ къ числу рѣдкихъ неточностей въ передачѣ ѭ черезъ ѫ (сл. описку хвалѭ іо. XI. 41). Наоборотъ іотованный малый юсъ ѩ (глаг. Ⱗ) встрѣчается только въ началѣ слова или послѣ гласныхъ, никогда же послѣ согласныхъ; сочетаній лѩ, рѩ, нѩ нашъ памятникъ вовсе не употребляетъ, довольствуясь всегда простымъ ѧ, т. е. сочетаніями лѧ, рѧ, нѧ. И въ этомъ замѣчается удивительное сходство ороографическихъ пріемовъ нашего текста съ Зографскимъ евангеліемъ, только въ послѣднемъ отсутствіе іотаціи при гласной замѣнено знакомъ смягченія при согласной,

чего въ нашемъ текстѣ, какъ уже сказано, почти что нѣтъ. Тутъ опять нашъ памятникъ уступаетъ Зографскому тексту. Чтобы убѣдиться въ вѣрности наблюденія приведу немалое число примѣровъ: волꙗ іо. V. 30, VI. 38 (иначе постоянно волѣ, волѭ), дѣлателꙗ лук. X. 2, XX. 16, матѳ. IX. 38, XX. 8, землꙗ матѳ. XII. 40, XIII. 5, марк. IV. 5, XIII. 27, лук. X. 21, XI. 31, іо. III. 31, XXI. 8, землꙗ іо. XII. 32 (но землѭ матѳ. X. 34 съ знакомъ мягкости, XIV. 34, марк. VI. 53, лук. XII. 49, іо. III. 22), каплꙗ лук. XXII. 44, клеплꙗ іо. XII. 33, XVIII. 32, кораблꙗ іо. VI. 24, коуплꙗ марк. VII. 4, родителꙗ матѳ. X. 21, лук. XVIII. 29, тѧжателꙗ марк. XII. 9, емлꙗ іо. V. 24, приемлꙗ матѳ. XIII. 20, іо. XII. 48, възємлꙗи іо. I. 29 и постоянно гл҃ꙗ; вечерꙗ лук. XIV. 17. 24, іо. XIII. 4 (но вечерѭ лук. XIV. 16), цѣсарꙗ матѳ. X. 18; на нꙗ матѳ. XIX. 15, за нꙗ іо. XVII. 19, вь нꙗ лук. XI. 49, вь нꙗже лук. XIII. 14, XXI. 6, XXIII. 29, на нꙗже лук. XIII. 4, конꙗ іо. XII. 3, жьнꙗ матѳ. XXV. 24, лук. XIX. 22, жьнꙗи іо. IV. 36. 37, рабынꙗ лук. XII. 45, самарѣнынꙗ іо. IV. 9, соломонꙗ лук. XI. 31, сѫсѣдынꙗ лук. XV. 9, ближьнꙗꙗ матѳ. XIV. 15, послѣдьнꙗꙗ ib. XX. 12, окрѫстьнꙗꙗ лук. IX. 12. Послѣ согласной написано ѩ только разъ, въ сѩ лук. XXII. 46.

Эта замѣчательная мелочь, ускользавшая до сихъ поръ отъ вниманія изслѣдователей, стоитъ въ связи съ развитіемъ глаголической графики. Мы привыкли считать глаголическую букву Ⱔ передачею звука, выражаемаго кирил. буквою ѩ, для обыкновенныхъ глаголическихъ текстовъ это сопоставленіе несомнѣнно вѣрно, но кажется, что съ начала Ⱔ передавало только вокалъ ѧ, а для іотованнаго малаго юса глагол. графика не нуждалась въ особомъ знакѣ, точно такъ, какъ Ⰵ передаетъ кирил. е и ѥ. Составныя части глаголическихъ буквъ Ⱔ и Ⱘ, т. е. Ⰵ и Ⱁ съ прибавкою Ⱔ, по почерку древнѣйшихъ текстовъ, выступаютъ слишкомъ рельефно, чтобы можно было сомнѣваться въ ихъ звуковой функціи, это были носовые вокалы ę и ą (ѧ, ѫ). И такъ теоретически можно полагать, что знакъ Ⱔ въ извѣстное, первоначальное время глаголической графики не существовалъ еще какъ отдѣльная буква, а только какъ вторая составная часть носовыхъ гласныхъ. Нѣкоторые древнѣйшіе памятники дѣйствительно подтверждаютъ это положеніе: Пражскіе и Кіевскіе отрывки — ближайшіе свидѣтели паннонско-моравской эпохи. Къ нимъ присоединяется, судя по великолѣпнымъ снимкамъ, г. Рауль въ его альбомѣ синайскихъ видовъ и древностей, также Синайская псалтырь. Наши обыкновенные глагол. тексты представляютъ глагол. графику въ усовершенствованномъ видѣ, проведена уже разница между ѧ, ѩ, т. е. Ⱔ считается самостоятельною буквою, Ⱔ же передаетъ ѩ — но въ извѣстное время Ⱔ, упростившись изъ Ⱔ (своего рода сокращеніе), употреблялось почти исключительно и для ѧ и для ѩ, только послѣ вокаловъ писалось полное Ⱔ, получившее именно благодаря этой обстановкѣ значеніе іотованнаго малаго юса, чего въ начертаніи буквы собственно нѣтъ. Можно бы возражать, отъ чего въ такомъ случаѣ существовало уже въ древнѣйшихъ текстахъ особое ѭ т. е. знакъ Ⱙ? Отвѣтъ въ томъ, что и для ю существовалъ особый знакъ Ⱓ возлѣ оу (Ⱆ), между тѣмъ какъ для а, е, и іотованныхъ знаковъ никогда не было. Впрочемъ я долженъ сказать, что до сихъ поръ еще не могу выяснить себѣ первой части глаголической буквы Ⱙ.

15. Зная изъ глаголическихъ отрывковъ Кіевскихъ и Пражскихъ, что въ древнѣйшихъ памятникахъ старословѣнской письменности отражаются нѣкоторыя звуковыя особенности сѣверозападныхъ славянскихъ нарѣчій, — я имѣю въ виду ц вм. шт и з вм. жд —

мы не должны удивляться, если иной подобнаго рода паннонизмъ попалъ какъ-то случайно и на страницы такихъ памятниковъ, какъ Glagolita clozianus или наше евангеліе. Такимъ намекомъ на участіе западнославянской стихіи въ дѣлѣ церковнославянской письменности я считаю форму нашего текста розьство мат. XIV. 6, возлѣ: рождъствоу марк. VI. 21, рождьствѣ лук. I. 14, рождъства іо. IX. 1, и замѣчательную описку кнзжь іо. XX. 27 (вм. книждь), повидимому указывающую на бывшее когда-то здѣсь паннонско-моравское кнзь. Что з въ словѣ розьство не было вызвано только близостью слѣдующаго звука с, а что эту форму можно смѣло назвать отголоскомъ моравско-паннонскаго говора, въ пользу такого предположенія говоритъ вопервыхъ примѣръ того же слова, засвидѣтельствованный Пражскими отрывками, вовторыхъ же противоположный случай, замѣчаемый въ словѣ кѣство мат. XXIV. 20, марк. XIII. 18, гдѣ дѣйствительно ж подъ вліяніемъ слѣдующаго с ассимиляціею звуковъ перешло въ з, с, а потомъ пропало безслѣдно.

Б) Въ формахъ склоненія и спряженія.

Не вдаваясь вездѣ въ подробности, отмѣтимъ нѣкоторыя достопримѣчательныя, менѣе обыкновенныя явленія.

1. Въ склоненіи существительныхъ съ консонантическими основами замѣчается колебаніе между консонантическими и ь-формами.

Именительный единств. числа любы мат. XXIV. 12, іо. XVII. 26, цръкы мат. XXIII. 17, іо. II. 20, неплоды лук. I. 7, свекры XII. 54, постоянно камень.

Винительный единств. числа любъвь (любьвь, любъвъ) лук. XI. 42, іо. XIII. 35, цръкь мат. XXVI. 61, XXVII. 40, марк. XV. 29 (зогр. цръкъве), іо. VIII. 14 (зогр. црькъве), свекровь мат. X. 35, лук. XII. 53 (зогр. свекръве), всегда матерь, дъштерь.

Строго соблюдаемая разница между именительнымъ (любы) и винительнымъ (любъвь) заставляетъ сомнѣваться въ вѣрности обыкновеннаго объясненія формъ любы или прѣлюбы въ выраженіяхъ любы дѣяти, прѣлюбы дѣяти какъ винительнаго падежа (вм. любъвь, прѣлюбъвь). Не видно причины, почему не выражалось любъвь дѣяти, прѣлюбъвь творити, если дѣйствительно дѣло шло о винительномъ падежѣ существительнаго любы. Можно конечно указать на камы, пламы въ значеніи винительнаго падежа (сл. Scholvin, Beiträge zur Declination in den pannonisch-slovenischen Denkmälern, Archiv für slavische Philologie II. 525); но не надо забывать, что эти слова мужескаго рода, гдѣ именительный и винительный обыкновенно совпадали, чего о словахъ женск. рода сказать нельзя. Поэтому мнѣ кажется, что выраженіе любы дѣяти представляетъ оборотъ параллельный съ извѣстнымъ милъ сѧ дѣѭ, только въ послѣднемъ случаѣ передается въ формѣ страдательной, въ первомъ же въ дѣйствительной; милъ сѧ дѣѭ значитъ мольбы дѣѭ (сл. Древн. глагол. памятн. И. И. Срезневскаго 269), а любы дѣѭ можетъ быть вин. мн. ч. или же нарѣчіе (сл. малы) отъ прилагат. любъ; вм. множественнаго числа (любы сътвори мат. V. 28, прѣлюбы творитъ V. 32, XIX. 9. 18 и т. д.), иногда (хотя рѣдко) встрѣчается винительный единств. числа: не прѣлюбъ дѣи марк. X. 19, не прѣлюбъ сътвори лук. XVIII. 20. Прилагательное любъ легко переходило въ нарѣчіе любо, оттуда любодѣяти, прѣлюбодѣяти при любодѣи, любодѣяние, какъ благодѣяти при благодѣтель, благодѣть.

Родительный единств. числа искаше подобьна врѣмени мат. XXVI. 16 (прочіе примѣры на е), връжение камени лук. XXII. 41 вѣроятно не родительный, а дательный падежъ, потому

что имѣется родительный камене марк. XV. 46, лук. XIX. 44; ремене лук. III. 16; дьне постоянно, только матѳ. XXV. 13 дьни ни часа; постоянно кръве, любъве; дъштере марк. VII. 26. 29.

Предложный падежъ на е и на и, первый преобладаетъ: въ цръкъве 20 разъ, цръкъви лук. I. 22, II. 46, XX. 1, XXI. 5, io. II. 21, VII. 28; въ любьве io. XV. 10, въ любьви ib. XV. 9. 10; на камене 9 разъ, камени матѳ. XXIV. 2, XXVII. 60, марк. XIII. 2, лук. XIX. 44; въ пламени лук. XVI. 24; врѣмени лук. XVIII. 4; о сѫдьнѣемь дьне стр. 115, въ дьне лук. XXI. 37, io. XI. 9, иначе дьни; постоянно кръви; въ очесе лук. VI. 41 bis. 42; тѣлесе своемь матѳ. VI. 27; на небесе матѳ. VI. 20, XIX. 21, XXII. 30, XXIV. 30, XXVIII. 18, марк. X. 21, лук. VI. 23, XV. 7, XVIII. 22, XIX. 38, только матѳ. VI. 10 на небеси; о отрочѧте лук. III. 17; на жрѣбѧте io. XII. 15; постоянно на десѧте.

Именительный множ. числа неплодъви лук. XXIII. 29; дъштери лук. XXIII. 28; дьние, дьние (дение) и дьне (дъне), послѣднее только матѳ. XXIV. 22, марк. XIII. 19; дѣлателе матѳ. XXI. 35. 38, лук. XX. 10. 14; жѧтеле матѳ. XIII. 39, тѧжателе марк. XII. 7, законооучителе лук. V. 17, съвѣдѣтеле лук. XXIV. 48, мытаре матѳ. V. 46. 47, IX. 10, XXI. 31. 32, марк. II. 15, лук. III. 12, VII. 29, XV. 1; цсри матѳ. XVII. 25 и цсре лук. X. 27, XXII. 25; четыре въ мужск. родѣ io. IV. 35 (мѣсѧци), четыри въ женск. родѣ (тысѧшта) матѳ. XV. 38, марк. VIII. 9. Сюда принадлежатъ формы именительнаго на -не: граждане лук. XIX. 14, самарѣне io. IV. 40 и т. д. Числительное десѧть поддается влiянiю склоненiя прилагательныхъ, οἱ δέκα переведено десѧтии матѳ. XX. 24 и даже седмь десѧтии лук. X. 16 (οἱ ἑβδομήκοντα), возлѣ десѧть марк. X. 41, лук. XVII. 17.

Родительный множ. числа матеръ марк. X. 30, дъштеръ лук. I. 5; дьнъ или денъ преимущественно послѣ числительныхъ: шесть денъ лук. XIII. 14, по шести денъ матѳ. XVII. 1, марк. IX. 2, io. XII. 1, по осми денъ io. XX. 26, .к. дьнъ марк. I. 13, но .к. дьнии лук. IV. 2, осмь дьнии лук. II. 21, IX. 28, отъ дьнии матѳ. XI. 12, по скръби дьнии матѳ. XXIV. 29, отъ дьнеи лук. V. 17, VIII. 22, XX. 1, единого дьнии лук. XVII. 22; постоянно десѧтъ, напр. пѧть десѧтъ лук. XVI. 6, io. XXI. 11, шесть десѧтъ матѳ. XIII. 8, марк. IV. 20, лук. XXIV. 13, седмь десѧтъ лук. X. 1 и т. д.; постоянно четыръ матѳ. XXIV. 31, марк. XIII. 27, лук. II. 37. Примѣры дѣлателъ матѳ. XX. 1, тѧжателъ марк. XII. 2, жителъ лук. XV. 15, какъ воспоминанiя консонантическаго склоненiя, чередуются съ дѣлатель, съвѣдѣтель.

Творительный множ. числа родителы лук. XXI. 16, съ дѣлателы матѳ. XX. 2, но постоянно мытари; десѧты io. II. 20, но четырьми марк. II. 3, io. II. 20; словесы матѳ. XII. 37, лук. XXIII. 9; дьньми марк. XV. 29, деньми io. II. 19. 20 (зогр. также дьны).

Предложный множ. числа словесехъ марк. X. 24, лук. IV. 22, IX. 28; небесехъ матѳ. VII. 11, XVI. 19, марк. XII. 24, дьнехъ лук. I. 24, II. 36. 46, XV. 13, въ жрънъвахъ матѳ. XXIV. 41.

Двойств. числа именительный и винительный дъва десѧтѣ io. VI. 19 (зогр. десѧти); дъва дьни io. IV. 40, XI. 6.

Родительный и предложный: по дъвою дьноу матѳ. XXVI. 21, марк. XIV. 1, io. IV. 43.

2. Изъ склоненiя прочихъ существительныхъ стоитъ упомянуть творит. множ. числа старьцы матѳ. XXVII. 41 и винит. пад. множ. числа пѣнѧзы io. II. 15, въ обоихъ случаяхъ сильно проявилась твердость произношенiя, которой не мѣшаетъ то, что матѳ. XX. 9 читается пѣнѧзю. Это — такая же непослѣдовательность, лучше сказать зависимость отъ колеблющейся мягкости или твердости произношенiя, какъ напримѣръ въ словѣ архиереи, гдѣ

дательный множ. числа всегда пишется архиереомъ (9 разъ), дат. единств. числа архиереови 4 раза, прилагательное архиереовъ 4 раза, архиереова 5 разъ, между тѣмъ предложный падежъ: при архиереи марк. II. 26, лук. III. 2, и винит. множ. числа архиереѩ лук. XXIII. 13; или фарисеомъ какъ дат. множ. числа 3 раза (матѳ. XXII. 41, іо. VII. 45, XI. 46) возлѣ фарисѣемъ 3 раза (лук. XI. 42, XIV. 3, іо. XI. 13), прилагательное фарисѣовъ, фарисѣовѣ (лук. VII. 36. 37), а все-таки звательный пад. фарисею матѳ. XXIII. 26. Точно такъ вин. пад. единств. числа андрѣѭ марк. I. 16, III. 18, лук. VI. 14, но дат. единств. числа андрѣови іо. XII. 22, а прилагательное андрѣовъ марк. I. 29 и андрѣевъ іо. I. 45. Мягкость слова издраиль постоянно соблюдается, напр. дат. въ и҃зли 6 разъ, зват. и҃злю марк. XII. 29, род. и҃лѣ 3 раза, дат. къ издраилю лук. I. 80, издраилеви іо. I. 31, прилагательное, гдѣ можно прочитать слово цѣликомъ, издраилевъ іо. I. 50, издраилевома лук. XXII. 30. Сличи еще кесаровъ матѳ. XXII. 21 и кесарови іо. XIX. 12 bis, но кесарева кесареви матѳ. XXII. 17. 21, или лук. XVI. 23. 24, іо. XI. 5 лазарѣ (род. единств.), но лазара іо. XII. 9. 10. 17 и зват. лазаре іо. XI. 43.

Такое же колебаніе встрѣчается и въ другихъ случаяхъ, укажемъ на слово господь, его родительный падежъ единств. числа господи своего лук. XVI. 5, ср. еще г҃и матѳ. XXV. 21. 23, лук. I. 43. 45, но и г҃а, т. е. господа, матѳ. XXII. 37. 43. 45, марк. XII. 11. 30. 37, лук. I. 46, IV. 12, X. 27, XII. 36. 47, XX. 37, XXIV. 3, іо. XI. 2, XIII. 16, XV. 20, XX. 2. 3. 20. 25; средней формы г҃ѣ въ нашемъ памятникѣ нѣтъ, но она встрѣчается нерѣдко въ Зографскомъ евангеліи; дательный падежъ г҃и лук. IV. 8, къ г҃и лук. XIX. 8, чаще г҃ви т. е. господеви матѳ. XXII. 44, марк. XII. 36, лук. I. 17, II. 23. 38, XVII. 5; наконецъ здѣсь существуетъ и средняя форма г҃ю т. е. господю марк. XVI. 20, іо. VI. 23. Именительный множ. числа господие лук. XIX. 33, родительный множ. числа господей матѳ. XV. 27. Формы господѣ, господю называю средними, потому что онѣ дѣйствительно занимаютъ среднее мѣсто между господи (2, 3), съ одной, и господа (2) — господоу (3) съ другой стороны; послѣдняя форма даже и не встрѣчается еще въ нашемъ памятникѣ, хотя она могла явиться, коль скоро существуетъ родительный падежъ господа. Мягкость окончанія въ господѣ, господю напоминаетъ нынѣшнее русское **гостя, гостю**, сравнительно съ сербскимъ **госта — госту**, или польское imienia, cielęcia, сравнительно съ русскимъ **имени, теляти** и сербскимъ **имена, телета**. Изъ мягкости этихъ формъ можно заключать, что уже первоначальное склоненіе господь, господи и т. д. содержало гораздо болѣе значительную долю мягкости въ слогахъ дь, ди, чѣмъ обыкновенно полагается.

3. Въ сложномъ склоненіи прилагательныхъ имѣется нѣсколько примѣровъ родительнаго на аего и дательнаго на оуемоу: кадилънаего лук. I. 11 (зогр. кадильнааго), малаего марк. XV. 40 (зогр. малааго), вышънѣего лук. VI. 35 (зогр. вышьнѣаго); лѫкавоуемоу матѳ. XII. 45 (зогр. лѫкавъноуемоу), ослабленоуемоу матѳ. IX. 2. 6 (такъ и зогр.), бѣсъноуемоу марк. V. 16 (зогр. бѣсъноумоу) и единоуемоу марк. XVI. 14. Сложная форма послѣдняго слова вызвана желаніемъ подражать греческому подлиннику, гдѣ выраженіе съ членомъ (τοῖς ἕνδεκα); по той же причинѣ еще: едины на десяте оученикъ матѳ. XXVIII. 16 (οἱ ἕνδεκα), и отъ единааго бога іо. V. 44 (παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ); иначе вездѣ по склоненію прономинальному: единого, единомоу, единомь, единѣмь.

Тѣхъ же падежей формы ассимилированныя, но не стянутыя, встрѣчаются тоже не очень часто, въ особенности дательный падежъ на оуоумоу ограниченъ и въ нашемъ па-

мятникѣ на небольшое число примѣровъ: дроугоуоумоу лук. IX. 59 (зогр. дроугоумоу), нечистоуоумоу лук. VIII. 29, IX. 42 (зогр. нечистоумоу), чловѣчьскоуоумоу лук. IX. 22 (зогр. на оумоу), исцѣлѣвъшюоумоу іо. V. 10 (зогр. -шюемоу), имѫштѫоумоу лук. XIX. 24 (зогр. имѫштюмоу). Сравни еще слѣпооумоу іо. XI. 37, пръвооумоу іо. XIX. 32. О раннемъ пренебреженіи полнымъ окончаніемъ на оуоумоу свидѣтельствуетъ примѣръ лук. IX. 25, гдѣ въ нечистоуо̑умоу второе оу выскоблено, чтобы получить простую форму на оумоу. И въ самомъ дѣлѣ, примѣры на оумоу (вм. оуоумоу) рѣшительно преобладаютъ: бывъшюмоу лук. XXIV. 12, вѣроуѭштоумоу марк. IX. 23, вѣчъноумоу марк. III. 29, глаголѭштюмоу матѳ. XII. 48, дроугоумоу матѳ. VIII. 9, лук. VII. 8, XVI. 7, іо. XIX. 32, XX. 2, законьноумоу лук. II. 27, имѫщоумоу матѳ. XXV. 28. 29, марк. III. 3, лук. III. 11, имѫштѫмоу лук. VI. 8, искарнотъскоумоу іо. XIII. 26, котороумоу марк. XII. 23, ослабленоумоу марк. X. 9. 10, понтъскоумоу матѳ. XXVII. 2, лук. III. 1, посълавъшюмоу іо. V. 24, XVI. 5, пропѧтоумоу іо. XIX. 32, пръвоумоу матѳ. XXI. 28, лук. XVI. 5, реченоумоу лук. II. 24, сѣѭштоумоу матѳ. XIII. 4, творѧштоумоу матѳ. XXI. 43. тлъкѫщоумоу матѳ. VII. 8, лук. XI. 10, чловѣчьскоумоу іо. XII. 34 и т. д.

Родительный падежъ, напротивъ, гораздо чаще является съ полнымъ окончаніемъ на ааго, чѣмъ со сжатымъ на аго: бѣсъновавъшааго марк. V. 15, бѣсъноуѭштааго іо. X. 21, болѧштааго лук. VII. 10, бывъшааго іо. II. 9, лук. VIII. 35, вѣчънааго іо. III. 16, V. 24, VI. 68, XVII. 2, XX. 31, вышънѣаго лук. VIII. 28, матѳ. XXVII. 51, марк. V. 7, лук. I. 32. 35. 76, VIII. 28, въпиѭштааго марк. I. 3, лук. III. 4, іо. I. 23, галилеискааго марк. I. 9, грѧдѫштааго лук. III. 7, іо. VI. 37, давъшааго матѳ. IX. 8, дроугааго марк. XV. 27, живааго іо. VI. 69, лук. XXIV. 5, животънааго іо. VIII. 12, иночѧдааго іо. III. 16. 18, имѣвъшааго марк. V. 15, искарнотъскааго марк. III. 19, искрьнѣаго матѳ. XIX. 19, марк. XII. 33, лук. X. 27, истинънааго іо. XVII. 3, котораааго лук. XIV. 5, XX. 33, котераааго лук. XI. 11, крѣпъкааго матѳ. XII. 29, марк. III. 27, коупльнааго іо. II. 16, неключимааго матѳ. XXV. 30, нижънѣаго матѳ. XXVII. 51, новааго марк. XIV. 24, нарицаемааго матѳ. XXVI. 3, XXVII. 16. 17, небесьскааго матѳ. XVI. 19, погыбъшааго матѳ. XVIII. 11, посълавъшааго матѳ. X. 4. марк. IX. 37, іо. V. 23. 30, VI. 38. 39, VII. 16, IX. 4, XII. 45, повелѣнааго лук. III. 13, пропѧтааго марк. XVI. 6, праведънааго матѳ. XXIII. 35, лук. XI. 51, прозьрѣвъшааго іо. IX. 18, прѣдаѭштааго іо. XIII. 11, реченааго матѳ. XXII. 31, стоѩштаааго іо. XI. 42, сѫдѧштааго іо. XII. 48, оумеръшааго іо. XI. 39, цѣненааго матѳ. XXVII. 9, чловѣчьскааго матѳ. XXIV. 37. 39 и т. д. При такомъ количествѣ примѣровъ полнаго окончанія на ааго, формъ сжатыхъ на аго очень не много: дроугаго матѳ. VI. 24, бывъшаго лук. VIII. 56, искрьнѣго матѳ. XXII. 39, дьнесьнѣго матѳ. XI. 23, прокаженаго матѳ. XXVI. 6.

Предложный падежъ оканчивается на ѣемь: грѣшьнѣемь марк. VIII. 38, дроузѣемь матѳ. VI. 24, вѣчьнѣемь іо. VI. 27, XII. 25, небесцѣемь матѳ. XIII. 11, каменьнѣемь марк. IV. 5, неправедьнѣемь лук. XVI. 11, на стр. 114—115: ослабленѣемъ, гѫгъниѣемь, слѣпѣемь, кесарнистѣемъ, сѫдьнѣемь; на стр. 186—188: прокаженѣемь, водънотрѫдовитѣемь, неправедьнѣемь, богатѣемь, слѣпѣемь; на стр. 313: морьсцѣемь, роженѣемь, — и на ѣмь (нѣсколько рѣже): новѣмь матѳ. XXVII. 60, дроузѣмъ лук. V. 7, нарицаемѣмь іо. XIX. 18, небесцѣмь матѳ. XI. 11, галилѣисцѣмъ XV. 29; на стр. 114—115: прокаженѣмь, сѫхорѫцѣмь, морьсцѣмь; на стр. 186—188: неповелѣнѣмь, богатѣмь. Такимъ же образомъ стягивается мягкое окончаніе нимь въ нмь.

Возлѣ ѣемь мы ожидали бы также окончаніе ѣамь (съ переходомъ ѣ послѣ ѣ въ а), тѣмъ скорѣе, что именно нашъ памятникъ очень любитъ переходъ изъ ѣѣ въ ѣа; однакожъ въ

предложномъ падежѣ такой формы нѣтъ (какъ извѣстно, она встрѣчается въ Ассемановомъ евангеліи и еще нѣкоторыхъ другихъ памятникахъ, между прочими напр. въ одномъ изъ древнѣйшихъ отрывковъ древнерусской письменности, въ житіи Кондрата: о блаженѣамь). Но зато нарѣчіе добрѣ является нѣсколько разъ въ видѣ добрѣа (вм. добрѣѣ, вѣроятно по аналогіи съ добрѣ): добрѣа ти естъ матѳ. XVIII. 8. 9, марк. IX. 43. 45. 47, добрѣа би было матѳ. XXVI. 24, но и добрѣе марк. IX. 42.

Сочетаніе ъи охотно стягивается въ ы, въ именительномъ единств. числа и въ различныхъ падежахъ единств. и множ. числа, передъ суффиксами мь, мъ, ми, хъ; примѣровъ тѣхъ и другихъ формъ очень много, напр. снъ члвческы матѳ. VIII. 20, іо. V. 27, добры іо. X. 11, животъны іо. VI. 48 (животънъи ib. 35), дроугы лук. VII. 41, IX. 61, XIV. 19. 20, XVII. 34. 35, XVIII. 10, XIX. 20, XXII. 58, XXIII. 40 (дроугъи матѳ. VIII. 21), рождены іо. III. 6. 8, истинъны іо. VI. 32, мрътвыхъ іо. II. 21, XII. 10. 17 (мрътвъихъ XII. 1), недѫжъныхъ іо. VI. 2, но нѣскъихъ матѳ. XVIII. 14, прьвыихъ матѳ. XX. 8, избъранъихъ ib. 16, стыихъ лук. IX. 26 и т. д. Формъ на ъı (глаголическое ⰟⰉ), встрѣчающихся довольно часто въ Зографскомъ евангеліи, нашъ памятникъ вовсе не знаетъ.

Упомянемъ еще твор. падежъ единств. числа обрѫчинѫѭ лук. II. 5 (въ примѣчаніи къ этому мѣсту надо прибавить, что эта форма встрѣчается не только въ ассем. но и въ зогр.); потомъ именительный единств. числа прѫка матѳ. XXII. 38, марк. XII. 28. 30; родительный единств. числа женск. рода никоѩже (вм. ожидаемаго никоеѩже) іо. V. 29, сестры ѩ (вм. еѩ) іо. XI. 1, не дѣи ѩ (вм. еѩ) іо. XII. 7, и наоборотъ въ нѭѩ (вм. нѭ марк. XI. 2.

Мѣстоименіе сь въ именит. множ. числа муж. рода почти всегда пишется сии: что сии глаголѭтъ матѳ. XXI. 16, чъто сии на тѧ съвѣдѣтельствоуѭтъ матѳ. XXVI. 62, марк. XIV. 60, а сии сѫтъ марк. IV. 18, сии людие марк. VII. 6, сии приимѫтъ XII. 40, лук. XX. 47, глаголи сии лук. I. 65, сии корене не имѫтъ лук. VIII. 13, сии сѫтъ ib. 14. 15. 21, галилѣане сии лук. XIII. 2, сии оумлъчатъ XIX. 40, да ѣдатъ сии іо. VI. 5, сии глаголи X. 21, сии же пристѫпишѧ іо. XII. 21, сии въ мирѣ сѫтъ іо. XVII. 11, сии познашѧ ib. 25; гораздо рѣже си: марк. IV. 15. 16. 20, XV. 8, лук. XXI. 4. Судя по винительному сьѩ матѳ. XX. 12, марк. VIII. 4, сиѩ матѳ. X. 5, XIII. 53, лук. II. 19. 51, XX. 16, іо. XVIII. 20, и по именительному дв. числа сьѣ сны матѳ. XX. 21, мы должны считать форму именительнаго сии вполнѣ законною и лучше подходящею къ упомянутымъ падежамъ, чѣмъ си; конечно она принадлежитъ къ расширенной основѣ этого мѣстоименія, какъ и санскритское syas, слабая же основа повидимому сохранилась въ сь, въ се-го, се-моу (вѣроятно вм. сь-го, сь-моу, какъ чь-со) и въ си средняго рода множ. числа (вм. sî отъ сь = si, сл. санскр. kim, слав. чь-то) средняго рода і-темы въ множ. числѣ удлиняютъ тематическую гласную і въ ī, сл. Whitney Indische Grammatik §. 338. 340; протяженіе і въ ī видно также въ сикъ, сиць въ сравненіи съ такъ. Въ доказательство того, что сии какъ именительный множ. числа муж. рода разнится отъ си средняго рода, приведемъ примѣры послѣдняго: словеса си матѳ. VII. 24. 26. 28, XIX. 1, XXVI. 1, лук. IX. 44, XXIV. 17, іо. X. 19; си вьсѣ матѳ. VI. 33, XIII. 56, XXIV. 8. 33, лук. XII. 31, XVI. 14, іо. XV. 21, вьсѣ си XIII. 51, XIX. 20, XXIII. 36, марк. VII. 23, X. 20, XIII. 4. 30, XVIII. 21, XXIV. 9, си сѫтъ сквернѧштаа матѳ. XV. 20, си твориши XXI. 23, марк. XI. 28, іо. II. 18, VII. 4, когда си бѫдѫтъ матѳ. XXIV. 3 лук. XX. 7, си творѭ марк. XI. 33, отъкры си младеньцемъ лук. X. 21, си подобааше сътворити лук. XI. 42, слышавъ единъ си лук. XIV. 15, что оубо си сѫтъ лук. XV. 26,

си ѣже видитє лук. XXI. 6, єгда хотѧтъ си быти лук. XXI. 7, єгда оузьритє си бываѭшта ib. 31, въ сырѣ дрѣвѣ си творѧтъ лук. XXIII. 31, отъ нєлиже си бышѧ XXIV. 21, си имъ г҃лѭштємъ ib. 36, си бышѧ io. I. 28, вьзьмѣтє си II. 16, како могѫтъ си быти III. 9, занє си творѣашє V. 16, си творитъ ib. 19, си глаголѭ ib. 34, XVII. 13, си рєчє VI. 59, си рєкъ io. VII. 9, IX. 6, XIII. 21, XVIII. 1, си глаголѭ VIII. 26, си творѭ ib. 28, за словєса си io. X. 19, си рєчє XI. 11, XII. 41, XX. 18, си бѣшѧ писана, си сътворишѧ XII. 16, XIX. 24, си глагола XII. 36, XVII. 1, си вѣстє XIII. 17, си глаголахъ XIV. 25, XVI. 1. 6. 33, си заповѣдаѭ XV. 17, си сътворѧтъ XVI. 3, бышѧ бо си XIX. 36, си жє писана бышѧ XX. 31. Какъ видно, форма безусловно выдержана: нѣтъ ни одного примѣра на ни. Я постарался подобрать почти всѣ примѣры и мужескаго и средняго рода потому, что они, будучи сопоставлены, еще болѣе убѣждаютъ въ сознательной разницѣ между мужескимъ и среднимъ родомъ и заставляютъ насъ для имен. муж. рода дать предпочтеніе формѣ сии передъ сжатой си. И такъ, въ образчикѣ склоненія мѣстоименія сь необходимо будетъ отнынѣ внести для именит. множ. числа муж. рода форму сии.

4. Въ настоящемъ времени глаголовъ, оканчивающихся въ 3 лицѣ единств. на аєтъ и во 2 лицѣ множ. числа на аєтє, замѣчаются нерѣдко формы ассимилированныя, вмѣсто аєтъ, аєтє, выходятъ наружу окончанія аатъ, аатє. Я привожу эту замѣчательную особенность нашего памятника здѣсь, гдѣ рѣчь идетъ о спряженіи, потому что не нахожу возможнымъ объяснить ее просто какимъ-либо звуковымъ закономъ. Если бы это былъ процессъ, вызванный чисто фонетическими условіями, то онъ обнаружилъ бы свое дѣйствіе въ полномъ объемѣ всѣхъ подходящихъ случаевъ. Между тѣмъ во 2 лицѣ единств. числа остается аєши, точно такъ въ 1 лицѣ множ. числа аємъ, ассимилированныхъ формъ на ааши, аамъ вовсе нѣтъ. Нельзя сомнѣваться въ томъ, что неассимилированныя формы старше, первоначальнѣе; стало быть во всѣхъ славянскихъ языкахъ, гдѣ теперь господствуетъ окончаніе **а**, оно произошло отъ стяженія двухъ слоговъ **ае** въ одинъ **а**. Этотъ фактъ стоитъ въ очевидной связи со всѣми прочими случаями стягиванія. Не даромъ мы замѣчаемъ еще и теперь въ русскомъ языкѣ при существованіи несжатыхъ формъ на **аешь, аетъ** такія же несжатыя формы также въ склоненіи, напр. въ именительномъ единств. числа прилагательнаго на **ая, ое**, въ винительномъ множ. числа на **ые**, въ творительномъ женск. рода единств. числа на **ою** и т. д. Старословѣнскій языкъ при полной гармоніи своего развитія сохранилъ и тамъ и здѣсь формы несжатыя. Этимъ качествомъ, какъ и многими другими, онъ подтверждаетъ свою принадлежность къ юговосточной группѣ слав. нарѣчій, да, въ данномъ случаѣ онъ сближается даже не съ южною, а съ восточною группою. Но если вѣрно, что нынѣшнія окончанія на **аш** (-аš), **а** и т. д. во всѣхъ слав. нарѣчіяхъ образовались стяженіемъ, то самъ процессъ стяженія конечно долженъ былъ начаться съ того лица, которое менѣе другихъ оставалось вѣрнымъ первоначальной формѣ, такимъ же мы вправѣ считать 3-е лицо единств. числа, потому что оно, должно быть, очень рано могло въ различныхъ слав. нарѣчіяхъ обойтись безъ окончанія 3-го лица тъ; очутившееся такимъ образомъ въ концѣ слова є, не защищенное закрытымъ слогомъ, легко поддалось вліянію болѣе сильнаго, иногда удареніемъ поддержаннаго а, и ассимилировалось съ нимъ. Относительно сербскаго языка было уже Даничичемъ замѣчено (сличи его Историја облика, стр. 281, примѣч. 2), что нестянутыя формы попадаются преимущественно съ окончаніемъ тъ, сжатыя же, т. е. народныя, безъ окончанія тъ. Кажется, для большинства славянск. нарѣчій

должно утверждать то же самое, т. е. возможность произношенія 3-го лица безъ окончанія ть или тъ предшествовала стягиванію аа въ а. Въ говорахъ малорусскаго языка слышится обыкновенно 3-ее лицо безъ тъ: грає, знає, и даже гра, зна, гораздо рѣже грат, знат (сл. М. Осадца грам. руского языка, 3-е изд. стр. 113); едва ли необходимо въ послѣднихъ формахъ видѣть прямой остатокъ старослов. играатъ, знаатъ, мнѣ казалось бы болѣе правдоподобнымъ мнѣніе, что присоединяющаяся къ ділає, дзьелаjець и дзьелаjа, сьпіває, сьпjеваjець, сьпjева (сл. Ogonowski Studien, S. 139) въ иныхъ говорахъ форма на атъ и ать развилась путемъ аналогіи изъ окончанія на а, аналогіею же для тъ, ть могло послужить 3-е лицо множ. числа или тъ (ть) окончанія 3-го лица единств. числа итъ (ить).

Какъ же объяснить аатъ нашего памятника? Принимая въ соображеніе, что ассимилированная форма преимущественно является въ 3-емъ лицѣ единств. числа, мнѣ кажется, что это — уступка, сдѣланная народному языку, въ которомъ 3-ее лицо относящихся сюда глаголовъ уже тогда произносилось на аа (â). И такъ, подобаатъ образовалось подъ вліяніемъ живого произношенія подобаа или подобâ, но съ сохраненіемъ свойственнаго книжному языку окончанія тъ. Отчего же эта ассимиляція распространилась и на 2-ое лицо множ. числа, сказать трудно; можетъ быть потому, что и въ живомъ языкѣ тогда еще не было проведено послѣдовательное употребленіе ассимилированныхъ формъ, т. е. быть можетъ тогда спрягали такъ: подобаю, подобаеш, подобаа, подобаем, подобаате, подобают. Подъ живымъ языкомъ страны, о вліяніи котораго здѣсь говорится, можно подразумѣвать нарѣчіе сербо-хорватское (если эти формы впервые появились на страницахъ нашего памятника) или македонско-болгарское (если писецъ нашего памятника находилъ ихъ уже въ своемъ подлинникѣ): то и другое въ данномъ случаѣ должно было отозваться одинаковымъ вліяніемъ на формы старословѣнскія.

Третье лицо единств. числа на аатъ: развиваатъ марк. IX. 18, бѣгаатъ іо. X. 12, бываатъ матѳ. XIII. 32, XXVII. 24, прѣбываатъ іо. XIV. 17, IX. 41, VIII. 35, събираатъ матѳ. XII. 30, XXIII. 37, отвръзаатъ матѳ. VII. 8, оуготоваатъ лук. VII. 27, іо. X. 3, прѣдаатъ матѳ. XXVI. 45, марк. XIV. 21. 41, дѣлаатъ іо. V. 17, подобаатъ матѳ. XIII. 23, лук. IV. 43, IX. 22, XVI. 21, іо. X. 16, XII. 34, показаатъ іо. V. 20, съказаатъ іо. IX. 7, покрываатъ лук. VIII. 16, прикасаатъ лук. VII. 39, знаатъ іо. X. 15, XIV. 17, познаатъ лук. VI. 44, възлагаатъ, подълагаатъ лук. VIII. 16, полагаатъ іо. II. 10, въмѣтаатъ марк. IV. 26, отъмѣтаатъ лук. X. 16, въливаатъ марк. II. 22, обрѣтаатъ матѳ. VII. 7. 8, XII. 43, въсхытаатъ матѳ. XIII. 19, разоумѣваатъ матѳ. XIII. 19, XXIV. 15, въстаатъ, прозѧбаатъ марк. IV. 27, покаатъ сѧ лук. XVII. 3, посылаатъ марк. III. 14, оумираатъ, оугасаатъ марк. IX. 44. 46. 48, вьждѧдаатъ іо. IV. 14; нарицаатъ лук. I. 61, іо. V. 2, матѳ. XXII. 43, обличаатъ іо. VIII. 46, коньчаатъ лук. XXII. 16, разлѫчаатъ матѳ. XIX. 6, XXV. 32, марк. X. 9, растачаатъ матѳ. XII. 30, прѫжаатъ лук. IX. 39, слоушаатъ лук. X. 16, послоушаатъ матѳ. VIII. 47, IX. 31, X. 14, XVIII. 15. 16. 17, воскрѣшаатъ іо. V. 21, глашаатъ іо. X. 3, оустрашаатъ іо. XIV. 27, раждаатъ іо. XVI. 21, кръштаатъ іо. III. 26, IV. 1, въмѣщаатъ матѳ. XV. 17, іо. VIII. 37, отъвѣщаатъ матѳ. XXV. 45, отъпоуштаатъ лук. VII. 49, съмѫштаатъ іо. XIV. 1. 27; авлѣатъ матѳ. XXIV. 27, живлѣатъ іо. VI. 63, власвимлѣатъ матѳ. IX. 3, власвимисаатъ марк. III. 29, оставлѣатъ матѳ. XXIV. 40. 41, іо. X. 12, приставлѣатъ матѳ. IX. 16, кланѣатъ іо. IV. 24, съблажнѣатъ матѳ. V. 29. 30, XIII. 21, XVIII. 9, марк. IX. 43. 45. 47, варѣатъ матѳ. XXVIII. 7, сьѣатъ матѳ. V. 45, обоуѣатъ лук. XIV. 34.

Нѣсколько менѣе примѣровъ замѣчается для второго лица множ. числа: знаатє іо. XIV. 17, познаатє ib. 7, даатє лук. VI. 34, гнѣваатє сѧ іо. VII. 23, въздрыдаатє лук. VI. 25, обрѣзаатє іо. VII. 22, снѣдаатє матѳ. XXIII. 13, почиваатє матѳ. XXVI. 45, разоумѣваатє матѳ. XV. 17, покаатє сѧ лук. XIII. 3. 5, чаатє лук. VI. 34, окоушаатє матѳ. XXII. 18, послоушаатє іо. VIII. 47, X. 20, троуждаатє матѳ. XXVI. 10, очиштаатє матѳ. XXIII. 25, лук. XI. 19, съвѣштаатє матѳ. XVIII. 19, отъпоуштаатє матѳ. XVIII. 35, авлѣатє матѳ. XXIII. 28, оставлѣатє матѳ. XXIII. 14, марк. VII. 12, помышлѣатє марк. II. 8, VIII. 17, лук. V. 22, іо. XI. 50, затварѣатє матѳ. XXIII. 14, кланѣатє іо. IV. 22.

Обыкновенныя, не ассимилированныя формы тѣхъ же глаголовъ въ 3-емъ лицѣ ед. числа и во 2-омъ лицѣ множ. числа являются только какъ рѣдкое исключеніе: даєтъ матѳ. XVII. 24, продаєтъ матѳ. XIII. 44 (см. выше), знаєтъ матѳ. XI. 27 (сл. выше), падаєтъ матѳ. XVII. 15 (но падаатъ лук. XI. 17), бываєтъ матѳ. XIII. 22 (см. выше), нарицаєтъ матѳ. XIII. 55, XXII. 45 (см. выше), скандалисаєтъ матѳ. XVIII. 6, оставлѣєтъ матѳ. XXIII. 38 (сл. выше), подавлѣєтъ матѳ. XIII. 22, съблажнѣєтъ матѳ. XVIII. 8 (сл. выше), прѣстѫпаєтє матѳ. XV. 3, отъпоуштаєтє матѳ. VI. 14. 15 (сл. выше). Но 2-ое лицо ед. числа и 1-ое лицо множ. числа тѣхъ же и другихъ, подходящихъ сюда глаголовъ всегда оканчиваются на аєши, аємъ: дѣлаєши іо. VI. 30, дѣлаємъ ib. 28, отъвѣщаваєши матѳ. XXVI. 62, марк. XIV. 61, XV. 4, кланѣємъ сѧ іо. IV. 22, авлѣєши іо. II. 18, послоушаєши іо. XI. 42, власфимлѣєши іо. XI. 36, оуготоваємъ матѳ. XXVI. 17, отъпоуштаємъ матѳ. VI. 12.

По примѣру окончаній аатъ, аатє существуютъ для тѣхъ же лицъ также окончанія ѣатъ, ѣатє отъ глаголовъ съ тематическимъ ѣ въ звуковомъ значеніи =ê (а не =ja): оумѣатъ іо. VII. 15, оумѣатє лук. XI. 13, XII. 56, разоумѣатъ марк. XIII. 14, іо. VII. 17. 51, XIV. 31, разоумѣатє іо. VIII. 28. 43, X. 38, XIV. 19, дѣатъ лук. XVI. 18, дѣата марк. XI. 3. 5, одѣатъ лук. XII. 28, сѣатъ марк. IV. 14, созърѣатъ марк. IV. 29, цѣлѣатъ марк. V. 29, пролѣатъ лук. XXII. 20, оуспѣатъ матѳ. XXVII. 24, питѣатъ лук. XII. 24, оскѫдѣатъ лук. XXII. 32, оскѫдѣатє лук. XVI. 9, запоустѣатъ лук. XI. 17, оцѣпѣнѣатъ марк. IX. 18, бъждєлѣатє лук. XVII. 22. Но здѣсь нерѣдки также формы обыкновенныя: разоумѣєтє матѳ. XIII. 51, марк. IV. 13, оумѣєтє матѳ. VII. 11, XVI. 3, исцѣлѣєтъ матѳ. VIII. 8, лук. VII. 7, питѣєтъ матѳ. VI. 26, пролѣєтъ матѳ. IX. 17, марк. II. 22, лук. V. 37, запоустѣєтъ матѳ. XII. 25, сѣєтъ матѳ. XIII. 3, марк. IV. 15.

Приведенныя формы на ѣатъ, ѣатє не находятъ опоры въ звуковыхъ особенностяхъ сербо-хорватскаго языка, но напоминаютъ намъ извѣстную наклонность болгарскаго языка къ широкому произношенію ѣ какъ ᵉa, ⁱa, хотя по законамъ нынѣшняго произношенія мы и въ болгарскомъ языкѣ не ожидали бы въ данныхъ формахъ окончанія ѣа, а только ѣє, сл. «да си лее студена водица» период. сп. I. кн. XI и XII стр. 161, «да имъ излее» милад. 113, «конь му вее, слѫнце грее» ib. 116, «въ среща иде, песенъ пее» ib. 166 и т. д. Такимъ образомъ странныя формы нашего памятника остаются необъясненными, если не считать ихъ дѣйствіемъ аналогіи столь многочисленныхъ примѣровъ окончанія аатъ, которые могли тѣмъ скорѣе повліять, что ѣ, по болгарскому произношенію какъ ᵉa, близко совпадало съ а. Но въ такомъ случаѣ необходимо допустить, что нашъ памятникъ «заразился» такого рода болгаризмами уже въ томъ спискѣ, который былъ непосредственнымъ подлинникомъ для нашего памятника. Болгарское произношеніе ѣ какъ ᵉa замѣчается въ на-

шемъ памятникѣ, кромѣ упомянутаго выше добрѣа, также въ нѣкоторыхъ примѣрахъ глагола сѣати: мы читаемъ матѳ. XIII. 19 два раза сѣноє, точно такъ марк. IV. 15, въсѣноє ib. IV. 31. 32, а какъ это понимать — доказываетъ сѣаноє ib. 20. 22. 23, сѣании марк. IV. 18. 20, сл. еще: сѣвъ лук. XIX. 21, сѣхъ ib. 22, сѣвъшю матѳ. XIII. 24, сѣлъ ib. 27, XXV. 24, лук. XXII. 31, въсѣ матѳ. XIII. 25. 31, но въсѣавꙑ матѳ. XIII. 39, сѣахъ XXV. 26, сѣатъ марк. IV. 3, лук. VIII. 5. Параллельное явленіе формъ съ ѣ и съ ѣа у одного и того же слова какъ нельзя лучше подходитъ къ произношенію этого звука въ устахъ нынѣшнихъ Болгаръ различныхъ мѣстностей, сл. напр. описаніе произношенія, господствующаго въ Шуменскомъ округѣ, сообщаемое въ Періодическомъ списаніи 1882, кн. 2-ая стр. 174: «звукъ очартанъ съ бѣлѣгъ-тъ ѣ, подиръ съгласна, особенно кога пада ударение върху му, изговори се почти като **еа** слѣно и малко протегнѫто, но не като **ја** или **я**»; тамъ же между примѣрами для 1-го лица единств. числа на **ам** приводится глаголъ **сѣм** (стр. 175), съ которымъ можно сличить смеамъ сѣ милад. 174.

Но нашъ памятникъ зашелъ за предѣлы всѣхъ ассимилированныхъ формъ, какія мы до сихъ поръ знали, въ слѣдующихъ примѣрахъ: трѣбоуоутъ марк. XI. 3, лук. XI. 8, XIX. 31. 34, іо. XIII. 10, трѣбоуоуте лук. XII. 30, вѣроуоутъ іо. III. 36, XII. 44, вѣроуоуте іо. III. 12, VI. 29. 36, X. 25. 26. 38, XVI. 31, радоуоутъ сѧ іо. III. 29, IV. 36, възрадоуоутъ іо. XVI. 20. 22, обѣдоуоутъ лук. XI. 37, цр҃ствоуютъ лук. XIX. 14, благовѣствоуоутъ лук. XVI. 16, съвѣдѣтельствоуоутъ іо. II. 25, III. 32, VIII. 18, XV. 26, даже съвѣдѣтельствоутъ іо. V. 32, съвѣдѣтельствоуоуте лук. XI. 47, іо. III. 28, XV. 27, засъвѣдѣтельствоуоутъ лук. XVI. 26. Существуютъ конечно и здѣсь формы съ обыкновеннымъ окончаніемъ: бѣсъноуєтъ сѧ матѳ. XV. 22, коупоуєтъ матѳ. XIII. 44, вѣроуєта матѳ. IX. 28, трѣбоуєте матѳ. VI. 8. 32, XXI. 3, радоуєтъ сѧ матѳ. XVIII. 13, съвѣдѣтельствоуєтъ іо. I. 7. 8. 15, съвѣдѣтельствоуєте матѳ. XXIII. 31, чрьмъноуєтъ сѧ матѳ. XVI. 2. 3, цѣлоуєте матѳ. V. 47 — чтобы не говорить о прочихъ лицахъ, которыя вообще не являются въ ассимилированной формѣ, какъ напр. вѣроуємъ іо. IV. 42, XVI. 30, вѣроуєши іо. IX. 35, XI. 40, XIV. 10, трѣбоуємъ матѳ. XXVI. 65, марк. XIV. 63, лук. XXII. 71, іо. XIII. 29, трѣбоуєши іо. XVI. 30, съвѣдѣтельствоуємъ іо. III. 11, съвѣдѣтельствоуєши іо. VIII. 13.

Возможность стяженія сочетанія оує въ оуоу опирается конечно на общеизвѣстномъ параллельномъ примѣрѣ дательнаго падежа прилагательныхъ (оуоумоу изъ оуємоу), однакожъ появленіе его въ выше приведенныхъ формахъ спряженія поражаетъ неожиданностью. Даже въ такихъ славянскихъ нарѣчіяхъ, гдѣ окончаніе аѥ(тъ) давно уже ассимиляціею и стяженіемъ перешло въ **а** (южнославянскія, западнославянскія), окончаніе оує(тъ) остается до сихъ поръ нетронутымъ. Поэтому спрашивается, что могло заставить писца нашего памятника образовать такія формы, или, если онѣ не имъ впервые выдуманы, то какому процессу онѣ обязаны своимъ существованіемъ? Объ участіи сербскаго языка (стало быть и сербскаго переписчика) въ образованіи этихъ формъ не можетъ быть и рѣчи; остается предположить, что окончаніе на оуоутъ встрѣчалось уже въ македонско-болгарскомъ подлинникѣ нашего памятника. Въ такомъ же случаѣ мнѣ кажется не безъ значенія фактъ, единственный въ исторіи славянскаго спряженія, что именно болгарское нарѣчіе потеряло формы настоящаго времени на оуѭ, оуєши, оуєтъ. Какъ извѣстно, принадлежащіе сюда глаголы въ нынѣшнемъ болгарскомъ языкѣ образуютъ настоящее время изъ темы

неопредѣленнаго наклоненія, на ува, ѣва, напр. «очи-те да ти помилувамъ» милад. 413, «нити зема нит купува» ib., «да пърстенвамъ девойка» ib. 490. Прежде чѣмъ этотъ новый способъ выраженія взялъ верхъ, ему должна была предшествовать эпоха колебанія между общеславянской формою и попытками выхода изъ нея, отступленія отъ первоначальнаго. Спрашивается, не относятся ли формы нашего памятника именно къ такому переходному состоянію? Если вѣрить въ ихъ дѣйствительность, то необходимо допустить, что одною попыткою упомянутаго отступленія отъ общеславянской формы была именно ассимиляція окончанія оуєтъ въ оуоутъ и стяженіе этого оуоутъ въ оутъ.

По единственному примѣру 3-го лица множ. числа бѫтъ вм. обыкновеннаго бѫдѫтъ (марк. XVI. 18) нельзя конечно утверждать, что эта форма не простая описка; въ Ассемановомъ евангеліи бѫ (вмѣсто бѫдєтъ) матѳ. X. 26 тоже похоже на описку. Но я не сомнѣваюсь въ томъ (какъ уже мною изложено въ Archiv für slavische Philologie VI. 287 и слѣд.), что первоначально глаголъ бъіти въ настоящемъ времени спрягали: *бѫ, *бєши, *бєтъ и т. д., потомъ же развилась, должно быть, переходная форма: *бѫ, *бѫши, *бѫтъ и т. д., изъ которой наконецъ развилось бѫдѫ, бѫдєши, бѫдєтъ. Среднимъ звеномъ должно считать формы, въ которыхъ звукъ ѫ изъ перваго лица сообщился всѣмъ прочимъ; такія формы живутъ до сихъ поръ въ говорахъ именно того славянскаго племени, которое по своему географическому положенію и этническому родству очень близко къ старымъ паннонскимъ «Словѣнамъ», въ говорахъ «Словенцевъ», живущихъ на берегахъ Муры и Дравы и въ пространствѣ между этими рѣками. Такъ называемое кайкавское нарѣчіе «Медьюмурцевъ» и ихъ ближайшихъ сосѣдей въ Штиріи, Венгріи и Хорваціи произноситъ гораздо чаще bôm, bôš, bô или bum, buš, bu, чѣмъ bôdem, bôdeš, bôde или budem, budeš, bude. Обыкновенно считаютъ первыя формы сокращеніемъ изъ послѣднихъ, но противъ такого объясненія можно возразить, что хорватскіе и медьюмурскіе кайкавцы въ прочемъ не обнаруживаютъ стремленія къ поглощенію неударяемыхъ слоговъ, какъ это дѣлается въ говорахъ альпійскихъ словенцевъ. И такъ мнѣ кажется, что большая распространенность формъ bum, buš, bu, bumo, bute, budu — дѣло не новое, а старинное. Примѣры употребленія этихъ формъ можно найти уже въ книгахъ (не только въ простонародномъ языкѣ) изъ XVI, XVII и XVIII столѣтія, я не говорю о собственно словенскихъ писателяхъ, у которыхъ конечно формы bôm, bôš, bô, bômo, bôte постоянно встрѣчаются, а о старопечатныхъ текстахъ въ родѣ евангельскихъ чтеній Антона Врамца (въ Вараждинѣ, въ 1586 году): «ako ne bum videl i petal rane» л. 10, «ne bum pil od se dobe» ib., или исторіи о блудномъ сынѣ М. Магдаленича (изъ XVII стол., у меня рукописный списокъ): «v bogatu Indiju gda bum prihagjal», «da ti stol bu prostert, ti mislis najbolje», «štimajuč da s tobom bum u pokojnosti», «zapovegj kuhinja da ne bu priprosta», «i mojeh mu penez ne bu mošnja prosta», «da mi duša ne bu gorela v večnosti», «neka ne bu tužba ada tulika», или житія св. Маріи Магдалины и Мареы Ивана Криштоловца († 1730): «njega pravično nasleduvala bum» стр. 59, «niti bu odveržena na veke» стр. 74.

Въ третьемъ лицѣ единств. числа господствуетъ окончаніе тъ, безъ него только лук. XVIII. 19 є (вм. єстъ), іо. VI. 68 нѣ (вм. нѣстъ) и марк. XIII. 18 бѫдє.

Въ двойственномъ числѣ строго выдержана разница окончаній, второе лицо оканчивается всегда на та, третье на тє; напр. во второмъ лицѣ хощєта матѳ. XX. 32, марк. X. 36;

идѣта, привєдѣта, обрѧштєта, рєчєта матѳ. XXI. 2—3, марк. XI. 2; вѣста, можєта, испиєта, крьстита сѧ марк. X. 38. 39; възвѣстиста, слышаста, видѣста лук. VII. 22; сътѧзаата сѧ, єста лук. XXIV. 17; въ третьемъ лицѣ: идєтє, отврьзєтє, глаголастє, възъпистє, прозьрѣстє матѳ. XX. 30—34; привѣстє матѳ. XXI. 7, нѣстє, бѫдєтє марк. X. 8; изидєтє, обрѧщєтє, оуготовастє марк. XIV. 16 и т. д. Для понимающихъ значеніе глаголическихъ памятниковъ въ исторіи старословѣнскаго языка становится яснымъ, что и эта ихъ особенность, вмѣстѣ со всѣми прочими, принадлежитъ къ числу характерныхъ признаковъ самаго ранняго типа церковнославянскаго языка. Она-то и вѣрнѣе передаетъ первоначальное окончаніе двойств. числа, по крайней мѣрѣ отчасти. Первоначальнымъ окончаніемъ для второго и третьяго лица двойств. числа было -тє (отражающее санскритское thas, tas); но стремленіе къ согласованію окончаній лицъ съ окончаніями двойств. числа склоненій заставило языкъ очень рано отступать отъ окончанія тє, сначала во второмъ лицѣ двойств. числа произошла ассимиляція съ окончаніемъ, свойственнымъ двойств. числу именъ существительныхъ, прилагательныхъ, числительныхъ и мѣстоименій — вездѣ въ муж. родѣ окончаніе на а — на этой степени формальнаго развитія мы застаемъ старословѣнскій языкъ древнѣйшихъ, глаголическихъ памятниковъ —; вскорѣ это а, т. е. та притянуло къ себѣ и 3-е лицо двойств. числа — это обыкновенное употребленіе болѣе позднихъ, кирилловскихъ, памятниковъ церковнославянской письменности — пока наконецъ окончанія именныя настолько повліяли на личныя окончанія глаголовъ, что и здѣсь началось различіе по родамъ, та для мужескаго, тѣ для женскаго и средн. рода. Глаголическіе памятники этого различія конечно еще не знаютъ, но какъ рано оно стало входить въ употребленіе, доказываетъ Остромирово евангеліе, гдѣ уже читаемъ посъластѣ (вс. сєстрѣ) іо. XI. 3, тєкостѣ, поклонистѣ матѳ. XXXVIII. 8. 9 (радоуитє ib. надо исправить въ радоуитѣ), сл. объ этомъ мои разсужденія высказанныя уже въ введеніи къ изданію Ассеманова евангелія (въ Загребѣ 1863) стр. LII—LIII.

Глаголъ искати засвидѣтельствованъ въ нашемъ памятникѣ и для 1-го лица единств. числа старинною формою искѫ іо. VIII. 50 (возлѣ иштѫ ib. V. 30), въ 3-емъ лицѣ множ. числа у насъ только иштѫтъ марк. I. 37, III. 32, іо. VII. 25, възиштѫтъ лук. XIII. 24; причастіе иштѧ матѳ. XII. 43, лук. XI. 24, XIII. 6. 7, иштѧи матѳ. VII. 8, лук. XI. 10, іо. VII. 18, но искѫштє матѳ. XII. 46, XXI. 46, марк. VIII. 11, іо. VI. 24.

5. Модальность повелительнаго наклоненія для слав. языка состоитъ въ ѣ, равняющемся греческому дифтонгу οι (гдѣ въ настоящемъ времени нѣтъ тематическаго вокала є, тамъ и въ повелительномъ наклоненіи не можетъ быть ѣ, а только и). Въ открытомъ слогѣ ѣ съуживается въ и, въ закрытомъ остается неизмѣненнымъ или же переходитъ, подъ условіемъ предшествованія іотованной гласной, въ ᵉa, ʼa, т. е. въ ꙗ. Но эта разница между формами на и и на ѣ = ꙗ очень рано начала уступать силѣ аналогіи, уравнившей формы множ. числа съ единственнымъ числомъ. Остатки первоначальныхъ формъ и колебаніе между старыми и новыми (аналогическими) формами замѣчается еще въ нашемъ памятникѣ. По старому пишется иштѣтє матѳ. VI. 33, VII. 7, по новому же иштитє лук. XI. 9, XII. 31, рьпьштитє іо. VI. 43 (остромировское рьпъштѣтє можетъ быть остатокъ южнославянской старины съ ѣ = ꙗ, но еще скорѣе это—путаница русскаго писца, сбивавшагося уже тогда съ толку въ формахъ повелительнаго наклоненія и переходящаго времени); по старому осѧжатє лук. XIV. 39, съвѧжатє матѳ. XIII. 30, покажѣтє лук. XX. 24, но по новому покажитє матѳ.

XXII. 19, лук. XVII. 14, плачитѥ лук. VIII. 52, XXIII. 28, заколитѥ лук. XV. 23; по старому ѥмлѣтѥ io. X. 37, вьзѥмлѣтѥ лук. IX. 3 и постоянно вънѥмлѣтѥ (8 разъ). И у глаголовъ перваго разряда колеблются старыя и новыя формы: по новому пиитѥ матѳ. XXVI. 27, оубимъ і матѳ. XXI. 38 (сомнительно, здѣсь могло бы быть пропущено въ концѣ строки ѣ), покрыитѥ лук. XXIII. 30 (зогр. еще по старому покрыѣтѥ), почиваитѥ марк. XIV. 41, почиитѥ марк. VI. 31, но еще по старому оубиѣмъ марк. XII. 7, лук. XX. 14. Форма почиваатѥ матѳ. XXVI. 45 вѣроятно описка вм. почиваитѥ, какъ и марк. IX. 50 имѣтѥ вм. имѣитѥ. Стяженіе видно въ нѥ оуби марк. X. 19, лук. XVIII. 20.

6. Нашъ памятникъ отличается рѣдкою послѣдовательностью въ богатомъ употребленіи формъ простого, несигматическаго аориста, для него существуетъ законъ не употреблять другихъ формъ, какъ только простыя, несигматическія, гдѣ только онѣ возможны. Мы конечно вправѣ считать и эту послѣдовательность отраженіемъ древнѣйшаго типа языка. Зная изъ исторіи чешскаго языка, что въ немъ когда-то существовалъ простой аористъ, мы можемъ догадываться, что въ IX вѣкѣ употребляли его и въ предѣлахъ Моравіи; но едвали можно сомнѣваться въ томъ, что тотъ же аористъ былъ въ это время извѣстенъ также славянамъ Македоніи, Далмаціи, Сербіи.

Въ первомъ лицѣ единств. числа: изидъ матѳ. XII. 44, марк. I. 38, io. VIII. 42, XVI. 27. 28, XVIII. 8, вьнидъ лук. VII. 45, придъ матѳ. IX. 13, X. 34. 35, марк. II. 17, лук. V. 32, XII. 49. 51, io. I. 31, V. 43, VII. 28, VIII. 14. 42, IX. 39, XII. 46. 47, XVIII. 37, сънидъ io. VI. 38. 42; обрѣтъ матѳ. VIII. 10, лук. VII. 9, XV. 9, XXIII. 14. 22; приобрѣтъ матѳ. XXV. 20. 22.

Въ третьемъ лицѣ двойств. числа: идєтѥ матѳ. IX. 27, XX. 34, марк. I. 18. 20, X. 35, XI. 4, io. I. 37; изидєтѥ, придєтѥ марк. XIV. 16, лук. II. 44, io. I. 40, вънидєтѥ лук. XVIII. 10; обрѣтєтѥ марк. XI. 4, XIV. 16, лук. II. 46, XIX. 32, XX. 13; оужасєтѥ сѧ лук. VIII. 56.

Въ первомъ лицѣ множ. числа: идомъ матѳ XIX. 27, марк. X. 28, лук. XVIII. 28, придомъ матѳ. XXV. 32, обрѣтомъ io. I. 42, 46, възмогомъ матѳ. XVII. 19, марк. IX. 28.

Во второмъ лицѣ множ. числа: изидєтѥ матѳ. XI. 7. 8. 9, XXVI. 55, марк. XIV. 48, лук. VII. 24. 25. 26, вьнидєтѥ лук. XI. 52, io. IV. 38, придєтѥ матѳ. XXV. 36, лук. XXII. 52.

Въ третьемъ лицѣ множ. числа: идѫ матѳ. VIII. 1. 23. 32, XII. 15, XIV. 13, XIX. 2, XX. 5. 29, XXVII. 55, XXVIII. 16, марк. VI. 1. 32 и т. д.; изидѫ матѳ. VIII. 34, XXV. 1, XXVI. 30, марк. VIII. 11, XIV. 26, лук. VIII. 35. 38; вънидѫ матѳ. XXV. 10, марк. V. 13, лук. VIII. 30. 33, IX. 52, възидѫ io. VII. 10, VIII. 42, XI. 31. 35; обидѫ io. XI. 24; отидѫ матѳ. XXII. 5, марк. XII. 12, лук. II. 15, X. 30; сънидѫ марк. XIV. 53, io. VI. 16; придѫ матѳ. VII. 27, XIV. 34, XXV. 11, марк. I. 29, II. 18, XIV. 32, лук. I. 59, II. 16, III. 12, VIII. 19. 35, io. X. 41 и т. д.; оукрадѫ матѳ. XXVIII. 13, падѫ матѳ. XIII. 4. 5. 7. 8, XVII. 6, нападѫ матѳ. VII. 25; сѣдѫ матѳ. XXIII. 2; вънѣдѫ лук. VIII. 23, прѣѣдѫ лук. VIII. 26; обрѣтѫ матѳ. XXII. 10, XXVI. 60, XXVII. 32, лук. II. 16, VII. 10, VIII. 35, XVII. 8, XXIV. 2. 3. 24, сърѣтѫ io. IV. 51; вьзлєгѫ марк. VI. 40; могѫ матѳ. XVII. 16, лук. XX. 26, възмогѫ марк. IX. 18, лук. IX. 40, XIV. 6; въврьгѫ лук. XII. 44, извръгѫ матѳ. XIII. 48, марк. XII. 8, отъврьгѫ лук. VII. 30, привръгѫ матѳ. XV. 30; прозѧбѫ матѳ. XIII. 5, оутопѫ матѳ. VIII. 32; вьлѣзѫ io. VI. 24, оужасѫ марк. I. 27, IX. 15, XVI. 5; исъхѫ матѳ, XIII. 6.

Приведенные здѣсь примѣры существуютъ конечно и въ другихъ памятникахъ близкихъ къ нашему по характеру языка, но нигдѣ нѣтъ столь же большого числа ихъ. Зограф-

ское евангеліе, какъ видно изъ указаній въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ къ нашему тексту, позволило себѣ нерѣдко замѣнять уже простую форму обыкновенною сигматическою; нѣсколько болѣе консервативнымъ въ этомъ отношеніи оказывается замѣчательное Никольское евангеліе, но и въ Ассемановомъ евангеліи простыхъ формъ довольно много. Какъ рано переписчики, даже южнославянскіе глаголиты, стали давать предпочтеніе несигматическимъ формамъ, въ особенности въ 2-омъ лицѣ множ. и въ 3-мъ лицѣ двойств. числа, это доказывается помимо многочисленныхъ случаевъ совершившейся уже замѣны въ Зографскомъ евангеліи еще такими замѣчательными описками, какъ въ зогр. ев. марк. V. 15 придѧшѧ (соединеніе двухъ формъ) и въ нашемъ текстѣ лук. XXIV. 33 обрѣтеста (въ подлинникѣ стояло обрѣтете, писецъ же написавъ обрѣте вздумалъ продолжать окончаніе на ста), или же очень ранними попытками исправленія формъ несигматическихъ въ сигматическія, такъ напр. марк. XI. 4 въ нашемъ текстѣ идете, обрѣтете исправлено очень рано, чуть ли не современнымъ глаголическимъ почеркомъ, въ идоста, обрѣтоста; матѳ. VIII. 10 въ обрѣтъ на послѣднюю букву ъ наведена глагол. почеркомъ буква о и приписано хъ; матѳ. XI. 7. 8 сдѣлана поправка изъ изидете въ изидосте, но уже болѣе позднимъ кирилл. почеркомъ. Стоитъ упомянуть, что и подлинникъ Остромирова евангелія, хотя онъ старательно избѣгалъ простыхъ формъ аориста — это былъ кирилловскій списокъ евангельскихъ чтеній, сдѣланный въ сѣверовосточной Болгаріи въ X вѣкѣ, трудъ литературной эпохи Симеоновской — въ одномъ до сихъ поръ незамѣченномъ примѣрѣ все-таки сохранилъ простую форму, уцѣлѣвшую даже въ Остромировомъ спискѣ, матѳ. XXVI. 40 читаемъ: тако ли не възможете юдиного часа бѫдѣти, по греческому: οὕτως οὐκ ἰσχύσατε; обыкновенно въ слав. текстахъ (такъ въ зогр. мар. ассем. галицкомъ) пишется единств. число не може (сообразно съ многими греч. текстами), но Остромирово евангеліе сохранило форму възможете, т. е. 2-ое лицо множ. числа простого аориста, въ дополненіе къ възмогъ, възмогомъ, възмогѫ и согласно съ идете, обрѣтете и т. д. Этотъ интересный остатокъ старины уцѣлѣлъ въ Остромировомъ евангеліи потому, что онъ случайно ускользнулъ отъ вниманія исправителей церковнославянскаго языка, принявшихъ форму за будущее время, какъ еще и Востоковъ думалъ; но по указаніямъ о. Амфилохія памятники XII вѣка (Мстиславово, Юрьевское и Добрилово) даютъ уже исправленную форму могосте.

Въ примѣрѣ лук. XXIV. 21 надѣемъ сѧ можно бы думать, что по заблужденію образована простая форма вм. обыкновеннаго надѣахомъ сѧ, но оказывается, что и въ греческихъ текстахъ иногда стоитъ настоящее время ἐλπίζομεν вм. ἠλπίζομεν.

Примѣровъ простого аориста для 2-го и 3-го лица единств. числа я не привожу, но не потому чтобы формы приде, съблюде, обрѣте и т. д. принадлежали къ сигматическому аористу придохъ, съблюдохъ, обрѣтохъ, а просто потому что 2-е и 3-е лицо единств. числа всегда оставались по старому и такъ безъ измѣненія изъ несигматическаго спряженія попадали потомъ въ составъ формъ позднѣйшаго сигматическаго аориста.

Сюда же къ простому аористу надо причислить еще извѣстную форму 3-го лица множ. числа бѫ, употребляемую только древнѣйшими памятниками старословѣнскаго языка для передачи условнаго предложенія; 3-е лицо бѫ соотвѣтствуетъ формамъ простого аориста идѫ, могѫ, обрѣтѫ и т. д. Въ нашемъ памятникѣ читается: да бѫ сѧ авили матѳ. VI. 16, аще бѫ силы былы, покаали сѧ бѫ ib. XI. 21, аще бѫ силы, прѣбылы бѫ ib. 23, како и бѫ по-

гоубили марк. III. 6, XI. 18, да и бѫ оближстили марк. XII. 13, что бѫ отъвѣштали XIV. 40, да бѫ и низъринѫли лук. IV. 29, да бѫ слышали ib. V. 1, да бѫ и прѣдали ib. XX. 20, како и бѫ оубили ib. XXII. 2, да бѫ имѣли io. VIII. 6, да и бѫ оубили XI. 53, грѣха не бѫ имѣли XV. 22. 24. Не во всѣхъ приведенныхъ примѣрахъ сохранилась эта форма въ Зографскомъ евангеліи, она должна была нѣсколько разъ уступить обыкновенному бишѧ, да и въ нашемъ памятникѣ вм. ожидаемаго бѫ является бишѧ: что бишѧ сътворили лук. VI. 11, аште не бишѧ прѣкратили сѧ дьни мато. XXIV. 22, аште бишѧ силы былы, покаали сѧ бишѧ лук. X. 13 (такъ и зогр.) и даже быша: подвизалы сѧ бышѧ io. XVIII. 36 (такъ и зогр., но асс. бишѧ). Къ многочисленнымъ примѣрамъ этой формы, приводимымъ въ грамматикѣ Миклошича (IV. 81—86), нелишнимъ считаю прибавить изъ извѣстнаго стариннаго перевода пандектовъ Антіоха по списку XI вѣка слѣдующее мѣсто: «мира сего чловѣци не боу которы осталисѧ» (οἱ τοῦ κόσμου τούτου ἄνθρωποι οὐκ ἂν τὸ δικάζεσθαι παύσωνται); что здѣсь боу значитъ бѫ, доказываютъ варіанты списковъ XV—XVI вѣка, гдѣ боу замѣнено обыкновеннымъ быша. Переводъ этотъ и другими особенностями напоминаетъ, что еще не прервалась связь языка его съ первою (паннонско-глаголическою) эпохою литературной дѣятельности; такъ въ немъ есть слова етеръ, искрь, искрьнии, ѩдръ (т. е. ѩдръ ταχύς), сѧтъ (φησίν), есть слѣды простого аориста: охрѣмѫ (ἐχώλαναν), замѣненное въ позднѣйшихъ спискахъ формою охромоша, и сигматическаго аориста старшаго типа: възвѣсте сѧ очи мои (вм. обыкновеннаго възведоста сѧ), издрѣсте оустьнѣ мои (вм. издрекоста).

Къ третьему лицу множ. числа бѫ ожидали бы полнаго спряженія *бъ, *бе, *бомъ, *бете, но такихъ формъ нѣтъ, а есть бимь, би, бивѣ, (бита, бите), бимъ, (бите), эти же формы принадлежатъ, какъ видно изъ литовскаго -bei, -biva, -bita, -bima (сл. Bezzenberger, Beiträge zur Geschichte der litauischen Sprache 214) къ желательному наклоненію (optativ-у), въ родѣ санскр. bhūyās, bhūyāt, bhūyāma (Whitney, Indische Grammatik, §. 837). Первое лицо ед. числа бимь образовалось позднѣе, по аналогіи формъ дамь, вѣмь, имамь; точно такъ вм. ожидаемаго бите обыкновенно употребляется изъ сигматическаго аориста перенятая форма бисте (по аналогіи съ бысте) и въ третьемъ лицѣ бишѧ (по аналогіи съ бышѧ). Судя по бѫдѫ (бѫдѫ чрѣсла ваша прѣпоѣсана лук. XII. 35), относящемуся только синтактически къ бѫди, бѫдѣте, можно полагать, что бѫ передастъ не только 3-е лицо множ. числа простого аориста, по аналогіи идѫ, но и 3-е лицо множ. числа желательнаго наклоненія къ би -бимъ -бите. Тема би вѣроятно отражаетъ 2-е и 3-е лицо единств. числа оптатива-императива по отношенію къ настоящему *беши точно такъ, какъ плети по отношенію къ плетеши. Въ такомъ случаѣ мы ожидали бы конечно въ множ. числѣ *бѣте (какъ плетѣте), но аналогія единств. числа вытѣснила эту форму въ пользу *бите, перешедшаго въ свою очередь подъ вліяніемъ s-аориста въ бисте.

Потенціальныя формы бимь, бимъ, би, бисте для передачи условнаго и желательнаго наклоненія, господствуютъ въ нашемъ памятникѣ столь послѣдовательно, что только разъ встрѣчается отступленіе: аште чѧда авраамлѣ бысте (вм. бисте) были, дѣла авраамлѣ творили бисте io. VIII. 39; въ Зографскомъ евангеліи и здѣсь уже нѣсколько разъ старинная форма бисте вытѣснена позднѣйшею бысте. Приведемъ примѣры изъ нашего памятника: 1-ое лицо единств. числа: азъ вьзалъ бимь мато. XXV. 27, истѧзалъ бимъ лук. XIV. 23, да възвеселилъ сѧ бимь лук. XV. 29, реклъ бимъ io. XIV. 2, аште не бимь пришелъ io. XV. 22, аште не бимь сътво-

рилъ ib. 24, да не прѣданъ бимь io. XVIII. 36. — II-е лицо единств. числа: аште би разоумѣлъ ты лук. XIX. 42, аште би вѣдѣла, ты би просила io. IV. 10, аште би былъ сдѣ io. XI. 32. — III-е лицо единств. числа: да би прѣшелъ матѳ. VIII. 34, да би былъ марк. V. 18, да би къто чюлъ марк. VII. 24, да и би погоубилъ марк. IX. 22, да не би отъшелъ лук. IV. 42, да би сѧ коснжлъ лук. XVIII. 15, не би съпасла сѧ матѳ. XXIV. 22, аще би вѣдѣлъ, бьдѣлъ би и не би оставилъ матѳ. XXIV. 43, аште би былъ пророкъ, вѣдѣлъ би лук. VII. 39, аште не би прѣкратилъ, не би была марк. XIII. 20, аште не би былъ, не моглъ би io. IX. 33, аште не би ти дано io. XIX. 11, къто нѫ вмштеи би былъ лук. IX. 46, радъ би былъ да би видѣлъ io. VIII. 56, добро би было, аште не би роднлъ сѧ марк. XIV. 21, добрѣа би было матѳ. XXVI. 24. — I-е лицо множ. числа: аште бимь были .. не бимь были матѳ. XXIII. 30, аште не би былъ зълодѣи, не бимь прѣдали его io. XVIII. 30 (такъ и ассем., но зогр. бихомъ). — II-е лицо множ. числа: аште ли бисте вѣдѣли, николиже бисте осждили матѳ. XII. 7, аште бисте слѣпи были, не бисте имѣли io. IX. 41, аште бисте имѣли, глаголали бисте лук. XVII. 6, аще богъ отецъ вашъ би былъ, любили мѧ бисте io. IX. 42, аште мѧ бисте знали, отъца знали бисте io. XIV. 7, аште мѧ бисте вѣдѣли, и о. м. бисте вѣдѣли io. VIII. 19, аште бисте любили, въздрадовали сѧ бисте io. XIV. 28, аште бисте были, миръ любилъ би io. XV. 19, аште бисте вѣрж имали, вѣрж бисте мли io. V. 46.

7. Не менѣе замѣчательную черту нашего памятника представляетъ послѣдовательное употребленіе s-аориста въ старомъ видѣ, т. е. съ сохраненіемъ первоначальнаго с въ 1-мъ лицѣ единств. и множ. числа и въ 3-емъ лицѣ множ. числа у глаголовъ оканчивающихся въ корнѣ носовымъ вокаломъ: помѧсъ лук. XIV. 20, приѧсъ io. X. 18; ѩсомъ лук. V. 5, възѧсомъ матѳ. XVI. 7; ѩсѧ матѳ. XXI. 26. 32, XXVI. 50, марк. XIV. 46. 51, XVI. 11. 13. 14, лук. V. 9, io. II. 22, IX. 18, обѧсѧ лук. V. 6, помѧсѧ марк. IV. 36, XII. 22, приѩсѧ матѳ. XX. 9. 10, XXVII. 9. 30, марк. VII. 4, лук. IX. 53, io. IV. 45, XII. 13, XIX. 23 (но приѩшѧ матѳ. XXV. 4), прѣѩсѧ марк. XIV. 65, възѧсѧ матѳ. XIV. 12. 20, XV. 37, марк. VI. 29. 43, VIII. 8, io. VIII. 59, X. 31, XI. 41 (но възѧшѧ матѳ. XXV. 3, лук. IX. 17); пропѧсѧ марк. XV. 25, лук. XXIII. 33, XXIV. 20, io. XIX. 41 (но пропѧшѧ матѳ. XXVII. 38, марк. XV. 27); начѧсѧ матѳ. XII. 1, XXVI. 22, марк. II. 23, V. 17, VI. 55, VIII. 11, X. 41, XIV. 19. 65, XV. 8. 18, лук. I. 1, V. 21, VII. 49, XI. 53, XIV. 18, XV. 24, XXII. 23, XXIII. 2.

Глаголы оканчивающіеся въ корнѣ на зубную, губную или свистящую согласную, образуя нетематическій s-аористъ, теряютъ эту согласную передъ с, коренной же вокалъ протягивается если е въ ѣ, если о въ а, если ь въ и. Это протяженіе вѣроятно не вызвано утратою коренной согласной, какъ до сихъ поръ обыкновенно объяснялось, а предшествовало ей по примѣру того, какъ въ санскритскомъ языкѣ образованіе сибилантнаго аориста сопровождается усиленнымъ кореннымъ вокаломъ (то какъ guna, то какъ vrddhi, сл. Whitney Ind. Gram. §. 879. 893. 899) и въ греческомъ языкѣ въ такомъ же случаѣ корень принимаетъ усиленный видъ (напр. не φυγ а φευγ, не λŭ а λū, сл. G. Meyer, Griech. Gram. §. 528, G. Curtius das Verbum II.[2] 305 и слѣд.): привѣсъ матѳ. XVII. 16, марк. IX. 17, въвѣсомъ матѳ. XXV. 38, въвѣсте матѳ. XXV. 35. 43, лук. II. 27, въвѣста лук. XXII. 54, привѣсте матѳ. XXI. 7. 10, марк. XI. 7, лук. XIX. 35, XXIII. 14, io. VII. 45, вѣсѧ матѳ. XXVI. 57, XXVII. 2. 31, марк. XIV. 53, XV. 1. 16, лук. IV. 29, XXII. 54. 66, XXIII. 1, io. IX. 13, въвѣсѧ лук. XXII. 54, извѣсѧ матѳ. XXI. 39, марк. XV. 20, повѣсѧ лук. XXIII. 26, привѣсѧ матѳ. VIII. 16, IX. 32, XII. 22, XVIII. 24, XIX. 13, марк. VII. 32, VIII. 22, XV. 22, io. VIII. 3; възнѣсѧ лук. II. 22, XVII.

13, ирнитѣсѧ матѳ. IX. 2, XIV. 11. 35, XXII. 19, марк. IX. 20, XII. 16, іо. II. 8; погрѣсѧ матѳ. XIV. 2, лук. XVI. 22; отврѣсти (вм. отвьрсти) матѳ. IX. 30, лук. XXIV. 31, іо. IX. 10, разврѣсти марк. XII. 35, отврѣсѧ матѳ XXVII. 52, лук. I. 64; — прокасѧ іо. XIX. 37. — чисѧ іо. XIX. 20.

Коренныя гласныя оу, ѣ, ѧ не могутъ протягиваться потому, что и безъ того считаются протяжными: съклюсъ іо. XV. 10, съклюсѧ іо. XV. 20, ѣсомъ (въ рукописи описка ѣсмь) лук. XIII. 26, ѣсѧ марк. XIII. 8, лук. IX. 17, іо. VI. 23. 31. 49. 58 (но и ѣшѧ матѳ. XIV. 20, XV. 37, марк. VI. 42); стрѧсѧ сѧ матѳ. XXVIII. 4 (зогр. сътрѧсошѧ, но ассем. сътрѧсѫ), вм. ожидаемаго съмѧсѧ сѧ только съмѧшѧ сѧ матѳ. XIV. 26 (такъ и ассем., по зогр. съмѧтошѧ сѧ) и възмѧшѧ сѧ марк. VI. 50 (зогр. възмѧтошѧ сѧ).

Образованіе того же аориста отъ глаголовъ, которыхъ корень оканчивается на гортанную k, g, разнится отъ предыдущаго тѣмъ, что вм. с между гласными является х или же замѣняющее его ш. Формы рѣсъ или рѣсѧ нѣтъ ни въ одномъ памятникѣ старословѣнскаго языка. Фактъ объясняется тѣмъ, что сочетаніе ks должно быть очень рано превратилось въ простое c и поэтому переходу послѣдняго въ ch (с въ х) здѣсь не мѣшала та поддержка, которую гораздо долѣе находило с въ сочетаніяхъ ns, ms, ts, ps, ss: рѣхъ марк. IX. 18, іо. I. 51, III. 7. 12, рѣшѧ матѳ. XII. 24, нарѣшѧ матѳ. X. 25, прорѣшѧ матѳ. XI. 13; притѣшѧ марк. VI. 33, прѣтѣшѧ марк. VI. 53; облѣшѧ матѳ. XXVII. 31, марк. XV. 17. 20, съвлѣшѧ матѳ. XXVII. 31, марк. XV. 20. Окончаніе та, те вызываетъ первоначальное с: рѣсте марк. X. 39, XI. 6, тѣсте матѳ. XXVIII. 8. Едва ли можно утверждать, что здѣсь первоначальное с осталось неприкосновеннымъ, какъ иные думаютъ; это скорѣе аналогическое образованіе вм. *рѣхте, *тѣхте, развившееся подъ вліяніемъ обыкновеннаго оканчанія на сте, какъ: ꙗсте, вѣсте, ꙗсте, дасте и т. д.; иначе надо бы допустить, что и въ идосте осталось первоначальное с, что мнѣ не кажется вѣроятнымъ. О передачѣ арійскаго ksh черезъ славянское ch сл. соображенія Іоаннеса Шмидта въ Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung XXV. 121.

Что и Остромирово евангеліе сохранило долю участія въ нетематическомъ s-аористѣ, доказываютъ формы рѣхъ, рѣста, рѣшѧ, ѣхомъ, ѣшѧ и обрѣшѧ матѳ. XXVII. 32; вм. х и ш въ послѣднихъ примѣрахъ мы ожидали бы конечно с, но аналогія прочихъ аористовъ вытѣснила здѣсь с въ пользу позднѣйшаго х—ш.

Для 2-го и 3-го лица единств. числа можно бы ожидать формы *рѣ, *нѣ, *вѣ (можетъ быть даже *рѣтъ, *нѣтъ, *вѣтъ), но старословѣнскій языкъ ихъ не знаетъ. Теоретической возможности отрицать нельзя, въ особенности когда какъ извѣстно старохорватскому языку не чужды формы, какъ doni или donie (т. е. донѣ), сл. Miklosich vergl. Grammatik IV². 231. 233. Этотъ замѣчательный остатокъ доказываетъ, что нетематическій s-аористъ дѣйствительно нѣкогда существовалъ въ живомъ языкѣ южныхъ славянъ, по всей вѣроятности преимущественно въ западныхъ говорахъ. Въ нашемъ текстѣ встрѣчается только одна нѣсколько похожая форма, это 3-е лицо аориста повѣ іо. V. 35, напоминающее Ассеманово отъвѣ іо. I. 21, X. 25 и ѿтъвѣшѧ; сл. Miklosich, Beiträge zur altslovenischen Grammatik 32, vergl. Grammatik IV². 108. 114. 115.

Изъ числа глаголовъ перваго разряда, которыхъ корень оканчивается или гласною или плавною или носовою согласною, принимаютъ въ 2-омъ и 3-емъ лицѣ един. числа аориста окончаніе на тъ тѣ же, какъ и въ Зографскомъ или Ассемановомъ евангеліи: бнтъ, повитъ, питъ, въспѣтъ; постоянно оумьрѣтъ, простьрѣтъ и простьрѣ (первое разъ только, лук. VI. 10),

клатъ, проклатъ, ꙗтъ, възатъ, наꙗтъ, приꙗтъ (около 8 разъ, приꙗ только лук. VI. 4), поꙗтъ (около 7 разъ, поꙗ только марк. XII. 20. 21), постоянно начатъ, зачатъ. Едва ли подлежитъ сомнѣнію, что окончаніе тъ перенято сюда изъ настоящаго времени; какъ давно уже подмѣчено Миклошичемъ, древнерусскіе памятники, измѣнившіе впрочемъ согласно съ требованіями древнерусскаго языка южнославянское окончаніе 3-го лица настоящаго времени тъ въ свое ть, аористическаго тъ южнославянскихъ памятниковъ вовсе не тронули, несомнѣнно потому что не знали какъ отнестись къ окончанію, которое было чуждо ихъ языку. Это можно заключить изъ непослѣдовательнаго отношенія тѣхъ же памятниковъ къ окончанію нѣкоторыхъ другихъ аористовъ, которые можно было смѣшивать съ настоящимъ временемъ. Остромирово евангеліе, сохранившее начатъ, възатъ, ovитъ, повитъ, пишетъ ѣсть, сънѣсть, бысть, приводя эти формы въ связь съ настоящимъ временемъ.

Вопросъ о образованіи аористическихъ формъ ѣстъ, дастъ, бъıстъ (въ нашемъ памятникѣ только лук. VII. 42 отъда, иначе всегда на стъ) рѣшается въ сравнительной грамматикѣ Миклошича такъ, что по крайней мѣрѣ у обоихъ послѣднихъ глаголовъ с считается суффиксомъ аориста (въ ѣстъ могло бы конечно заключаться и коренное д), тъ извѣстною уже прибавкою, сл. vergl. Grammatik IV². 69, обширнѣе въ Beiträge zur altslovenischen Grammatik 31. Согласно съ этимъ объясненіемъ формы названы архаистическими. Я предпочитаю, какъ въ цѣломъ появленіи прибавки тъ, такъ и здѣсь видѣть вліяніе настоящаго времени. Если пи первоначальнѣе чѣмъ питъ, то помоему слѣдуетъ и ѣ, да, бъı считать болѣе первоначальнымъ, чѣмъ ѣстъ, дастъ, бъıстъ. Во всѣхъ этихъ формахъ причина, вызвавшая прибавку или поддержку тъ (сначала конечно только для 3-го лица единств. числа, потомъ же она перенесена и на 2-ое лицо потому, что въ аористѣ и имперфектѣ всегда 2-ое лицо совпадаетъ съ 3-имъ) заключалась вѣроятно въ слишкомъ незначительномъ объемѣ и вслѣдствіе того недостаточной выразительности формы; а что она все-таки не считалась существенно необходимою, можно судить потому, что въ древнѣйшихъ памятникахъ рядомъ съ формами на тъ являются и формы безъ тъ, и что иные глаголы этой прибавки вовсе не знаютъ. Отчего же, можно бы спросить, не существуетъ ѣтъ, датъ, бътъ, если это только аналогическія формы къ питъ, възатъ? Вотъ въ этомъ-то кажущемся различіи образованія я и нахожу самое убѣдительное доказательство того, что эти формы развились не безъ участія настоящаго времени; для питъ, битъ, повитъ и т. д. существовали образчики настоящаго времени безъ с: піетъ, біетъ, повіетъ и т. д., а для ѣстъ, дастъ, бъıстъ съ с: ѣстъ, дастъ, естъ. Если же напротивъ въ аористахъ дастъ и бъıстъ искать слѣдъ аористическаго с, то непремѣнно ожидались бы и для прочихъ глаголовъ формы: *пистъ, *бистъ, *повистъ, *възастъ, *начастъ и т. д. И такъ я возвращаюсь къ объясненію, предложенному давно уже другими (сл. Beiträge zur vergleichenden Sprachforschung VI. 185), присовокупляя еще слѣдующее соображеніе: участіе настоящаго времени естъ въ развитіи формы бъıстъ продолжало свое дѣйствіе, пока по аналогіи еси вышла наружу для 2-го лица форма бъıси. Я конечно согласенъ съ Миклошичемъ или Чрничичемъ (сл. Assemanovo izborno evangjelje, v Rimu 1878, стр. XXII—XXIII) въ томъ, что бъıси выдумка глаголич. переписчиковъ XIII—XIV вѣка, но не объ этомъ здѣсь рѣчь идетъ, а о видномъ вліяніи формы еси, отразившемся и на старохорватской (чакавской) формѣ bisi. Сличи такимъ же образомъ развившееся германское bist (byst) подъ вліяніемъ формы ist, Kuhn's Zeitschrift XXV. 594.

Приведемъ еще форму отръ іо. XII. 23, согласно съ Зографскимъ и Ассемановымъ евангеліемъ, возлѣ отьре лук. VII. 44 (зогр. отьрє, асс. отръ).

8. Славянскій имперфектъ пока не выясненъ, еще недавно предложены были два различныя объясненія, одно мое (сл. Archiv für slavische Philologie VI. 293), смотрѣть на него какъ на модальное видоизмѣненіе прошедшаго времени или s—аориста, другое Іоаннеса Шмидта (Zeitschrift für vergl. Sprachforschung XXVI. 394 и слѣд.), считать форму сложною, состоящею изъ инфинитива на ѣ и имперфекта ѣхъ. Оба толкованія явились независимо другъ отъ друга и конечно расходятся во взглядахъ. Трудность удовлетворительнаго объясненія увеличивается тѣмъ, что въ наличномъ составѣ формъ имперфекта замѣтны колебанія, полныя формы на ѣахъ, аахъ чередуются съ сжатыми на ѣхъ, ахъ, сообразно же съ попытками объясненія придается значеніе оригинальности то тѣмъ то другимъ. Миклошичь высказался уже въ Beiträge zur altslovenischen Grammatik въ пользу первоначальности формъ на ѣхъ у всѣхъ глаголовъ перваго разряда и съ тѣхъ поръ придерживается этого взгляда въ группировкѣ примѣровъ, въ vergleichende Grammatik IV. 92—94. Противъ этого сдѣланы мною возраженія, на основаніи древнѣйшихъ памятниковъ, въ Archiv für slavische Philologie I. 441, и дѣйствительно для меня становится еще и теперь крайне невѣроятнымъ, чтобы примѣры памятниковъ въ родѣ Савиной книги, гдѣ даже такая форма, какъ родительный падежъ единств. числа сложнаго склоненія прилагательныхъ постоянно является только въ сжатомъ, ужъ никакъ не первоначальномъ видѣ окончанія на аго (вм. ааго или аего), представляли собою первоначальное и оригинальное состояніе имперфекта (in ihrer ursprünglichen Form), такіе же выдающіеся стариною языка памятники, какъ Зографское, Маріинское, Ассеманово евангеліе, сохранившіе во всемъ остальномъ самый древній составъ формъ, давали бы только здѣсь предпочтеніе чему-то новому, болѣе позднему, аналогическимъ путемъ совершившемуся. Наблюдая за движеніемъ формъ языка вообще мы замѣчаемъ скорѣе противуположное теченіе, т. е. чѣмъ дальше, тѣмъ болѣе усиливается число сжатыхъ формъ, полныя же становятся рѣдкостью; да я не вижу положительно никакой причины, почему бы именно въ древнѣйшихъ памятникахъ аналогія глаголовъ пятаго разряда (темъ на а) должна была оказать столь сильное вліяніе на образованіе имперфекта глаголовъ прочихъ разрядовъ. Эти сомнѣнія раздѣляетъ и проф. Валявецъ, собравшій въ дѣльной статьѣ, помѣщенной въ LI. книжкѣ загребскаго Рада (Rad jugoslavenske akademije, knjiga LI, u Zagrebu 1881 стр. 55—139), богатый матеріалъ примѣровъ изъ древнѣйшихъ памятниковъ. И нашъ памятникъ, какъ мы сей часъ увидимъ, рѣшительно примыкаетъ къ числу тѣхъ, которые даютъ предпочтеніе формамъ полнымъ, не сжатымъ. Такимъ образомъ критическое отношеніе къ данному матеріалу требуетъ отъ научнаго изслѣдованія, чтобы оно клало въ основаніе своихъ соображеній какъ древнѣйшій образецъ старословѣнскаго имперфекта слѣдующія формы: вєдѣахъ, можѣахъ или можаахъ, имѣахъ, сѣдѣахъ, видѣахъ, жєнѣахъ (ѣ = ꙗ), оучаахъ, ношаахъ, мазаахъ и т. д., а не сжатыя: вєдѣхъ, можѣхъ или можахъ, имѣхъ, сѣдѣхъ, видѣхъ и т. д.

Конечно старословѣнскій имперфектъ не долженъ быть непремѣнно общеславянскій, да и какъ общеславянскій онъ не исключаетъ возможности аналогическихъ процессовъ, участвовавшихъ въ образованіи его. Поэтому возражая противъ того, чтобы памятники, въ родѣ Савиной книги, сохранили болѣе древніе типы имперфекта, чѣмъ Зографское еван-

геліе или нашъ памятникъ, я этимъ еще не предрѣшаю вопроса о происхожденіи формъ ведѣахъ, ношаахъ, мазаахъ и т. д.

Прежде всего здѣсь бросается въ глаза полный параллелизмъ относительно вокала предшествующаго окончанію хъ, это а, которое этимологически могло бы замѣнять ꙗ или ѣ. Если же выдѣлить и это а, т. е. цѣлое окончаніе ахъ, то остается для глаг., оканчивающихся на тематическое а или ѣ, полная эта тема безъ дальнѣйшихъ измѣненій, у всѣхъ же прочихъ глаг. замѣчается переходъ изъ темы наст. времени или неопред. наклоненія въ особое тематическое окончаніе на ѣ или ꙗ. Это ѣ или ꙗ при слѣдующемъ а мнѣ кажется результатомъ дѣйствія аналогіи, такой же какая замѣчается въ имперфектѣ латинскаго языка, въ legēbam, audiēbam по аналогіи съ amābam, docēbam, или въ готскомъ fullnôda по аналогіи salbôda. И такъ я соглашаюсь съ Миклошичемъ въ томъ, что растѣахъ, ведѣахъ въ сущности представляетъ форму не совсѣмъ оригинальную, а аналогическую, вызванную примѣрами въ родѣ оумѣахъ, казаахъ и т. д., только не думаю, чтобы ей предшествовало растѣхъ, ведѣхъ, происшедшее изъ настоящаго времени, гдѣ будто бы ѣ «символически» выражаетъ продолжительность дѣйствія. Если бы объ этомъ дѣло шло, такъ вѣроятно обнаруживалось бы протяженіе вокала не въ концѣ темы, а въ корнѣ, какъ у глаголовъ интенсивныхъ, какъ въ старшемъ s-аористѣ; имперфективное ѣ и ꙗ по моему нужно объяснить иначе, какъ я сейчасъ скажу, предварительно хочется устранить мнѣніе, будто бы формы имперфекта непремѣнно стоятъ въ ближайшей связи съ темою настоящаго времени. Что форма имперфекта не должна быть приводима въ непосредственную связь или даже зависимость отъ темы настоящаго времени, видно изъ примѣровъ какъ ѣдѣахъ, вѣдѣахъ, дадѣахъ, гдѣ тематическаго е въ настоящемъ времени вовсе нѣтъ, а въ имперфектѣ все-таки выходитъ наружу тема ѣдѣ, вѣдѣ, дадѣ. Я вообще не вижу необходимости считать древнѣйшими формами всегда именно тѣ, которыя очевидно зависятъ отъ настоящаго времени, какъ напр. емлꙗхъ, плачѣхъ, мажахъ, показоуахъ и т. д.; этимъ имперфектамъ (отчасти совсѣмъ неправильнымъ) посчастливилось, имъ досталась по моему мнѣнію въ грамматикѣ Миклошича незаслуженная честь (vergl. Grammatik IV². 93), несмотря на то, что ихъ очень не много и они гораздо проще объясняются позднѣйшимъ вліяніемъ настоящаго времени. Вѣрно конечно замѣчаніе Миклошича (Das Imperfect in den slavischen Sprachen, стр. 4), что близкое отношеніе имперфекта къ настоящему времени обусловлено организмомъ индоевропейскаго глагола, но вѣдь славянскій инфинитивъ не долженъ быть противуполагаемъ настоящему времени въ смыслѣ санскритскихъ темъ budha: bodha, или греческихъ πιθε: πειθε.

Сравнительное изученіе славянскаго спряженія доказываетъ сильное стремленіе глаголовъ перваго разряда къ переходу въ темы разрядовъ третьяго, четвертаго и пятаго, поэтому не удивительно, если для образованія имперфекта у глаголовъ перваго разряда въ языкѣ рано стала ощущаться потребность подобнаго перехода, намѣченнаго такими примѣрами, какъ вѣдѣти при вѣмь или имѣти при имамь и т. д. (сл. подобныя соображенія у Миклошича, das Imperfect, стр. 19. 27).

Спрашивается, что такое вокалъ а (въ ѣа, ꙗа, аа), предшествующій окончаніямъ —хъ, —ше, —хж, въ которомъ по нашему изложенію должна заключаться существенная разница между аористомъ и имперфектомъ? На кого славянскій имперфектъ производитъ впечатлѣ-

ніе позднѣйшаго пріобрѣтенія или же формы сложной изъ вполнѣ понятныхъ составныхъ частей въ родѣ латинскаго plusquamperfect-a, тотъ можетъ съ нѣкоторыми измѣненіями принять теорію Боппа (напр. вм. ахъ говорить о єхъ = eram, какъ Миклошичь полагалъ или о ѣхъ, какъ полагаетъ Шмидтъ, который въ предшествующей темѣ на ѣ [ведѣ—, плетѣ] желаетъ видѣть остатокъ инфинитива на ai—oi); на меня славянскій имперфектъ не производитъ такого впечатлѣнія, онъ съ одной стороны слишкомъ близокъ къ s-аористу, чтобы можно было совсѣмъ отдѣлять его отъ группы формъ, въ которыхъ с играетъ характеристическую роль, съ другой же стороны все-таки идетъ своимъ особымъ путемъ, уклоняясь отъ аориста не только вокаломъ, предшествующимъ окончанію, но и самими окончаніями ше, шета, шете, хѫ. Всѣ эти обстоятельства говорятъ въ пользу предположенія, что слав. имперфектъ представляетъ форму параллельную съ аористомъ, стоящую съ нимъ въ старинной связи, но существованіемъ своимъ необязанную ему. Побуждаемый такими соображеніями я и теперь опять останавливаюсь на богатомъ развитіи различныхъ «наклоненій» (modi) аориста въ санскритскомъ языкѣ, мнѣ кажется a priori вѣроятнымъ, что нашъ имперфектъ зарождался въ кругу того же разнообразія и что онъ обязанъ своимъ существованіемъ именно той творческой силѣ языка, которая обогатила санскритскій языкъ большимъ количествомъ s-формъ.

Окончанія напоминаютъ санскритскій кондиціоналъ, предшествующій же вокалъ ѣ — а напрашивается на сравненіе съ оптативнымъ yā, такимъ образомъ цѣлое окончаніе ѣхъ— ахъ выходитъ близкимъ отраженіемъ санскритскаго окончанія yāsam, существующаго какъ извѣстно въ первомъ лицѣ ед. числа такъ называемаго прекатива (сл. Whitney, indische Grammatik §. 838. 921). Дѣйствительно санскритское jīvyāsam и славянское живѣхъ (по аналогіи: живѣахъ) имѣютъ много общаго по формѣ, хотя значеніе славянскаго имперфекта ближе подходитъ къ санскритскому кондиціоналу (сл. Whitney §. 950). И такъ мнѣ кажется, что славянскій имперфектъ, хотя и дошелъ до своего полнаго развитія на почвѣ славянской, въ зародышѣ существовалъ уже въ болѣе раннюю эпоху, это была форма параллельная къ аористамъ, стоявшая съ самого начала въ такомъ же отношеніи къ нимъ, въ какомъ обыкновенный славянскій императивъ (оптативъ) стоялъ и стоитъ къ настоящему времени. Какъ въ санскритскомъ языкѣ кондиціоналъ представляетъ форму имперфекта къ будущему времени, прекативъ же s-элементомъ умноженную форму оптатива, такъ въ славянскомъ при ведемъ и ведѣмъ существовали должно быть уже искони вѣсомъ и ведѣхомъ и конечно несигматическій аористъ-имперфектъ ведомъ; сила творческая, непереставшая дѣйствовать, развила потомъ, какъ при ведъ и вѣсъ еще третью форму ведохъ, такъ при ведѣхъ аналогическую форму ведѣахъ. Первыя формы (ведемъ и вѣсомъ) означали всегда совершающееся или совершившееся дѣйствіе, послѣднія же (ведѣмъ и ведѣхомъ) настоящее или бывшее желаніе и намѣреніе совершить дѣйствіе. За неимѣніемъ настоящаго имперфекта въ славянскомъ языкѣ, гдѣ благодаря тематической неподвижности старинный имперфектъ и простой аористъ совпали въ одной формѣ, которая очень рано начала выходить изъ употребленія, s-оптативъ сталъ обобщать свое значеніе въ смыслѣ простого имперфекта, хотя первоначально въ формѣ его заключалось гораздо больше.

Говоря о имперфектѣ въ смыслѣ s-оптатива я конечно имѣю въ виду ту эпоху языка, когда въ этой формѣ не выдвигалось на первый планъ значеніе продолжительности, когда

напротивъ, не обращая вниманія на видовую сторону глагола, s-оптативъ образовался такъ отъ имперфективныхъ какъ отъ перфективныхъ глаголовъ.

Мы конечно привыкли къ обыкновенному значенію имперфекта, но едва ли оно всегда было въ той же исключительности присуще ему. Если имперфектъ всегда выражалъ только то, что теперь соединяется съ формами его, то становится трудно понятнымъ, какъ могли образовать имперфектъ глаголы совершеннаго вида? Примѣровъ въ древнихъ памятникахъ старословѣнскаго языка и въ славянскихъ нарѣчіяхъ не такъ мало, чтобы можно было считать ихъ лишь какимъ-то заблужденіемъ языка; напротивъ въ большинствѣ случаевъ именно эти формы отличаются рѣдкою выразительностью, въ нихъ-то преимущественно отзывается модальное значеніе имперфекта, сл. напр. ѥлмаже не останѣахѫ сѧ стꙑдости, колѣнѫ самъ сѧ прѣда супр. 309 (т. е. когда у нихъ не было намѣренія отстать отъ постыднаго дѣла), ѥмьже сѧ оутъкнѣаше, кланѣаше сѧ ѥмоу клоц. 582 (на что бы ни случилось ему наткнуться), ни ѥдино (дѣло) ѥже не подвигнѣаше оумъ супр. 255 (которое не поднимало бы, не было бы въ состояніи поднять), подъложаше роуцѣ·подъ не и непростьрѧше сѧ на дланию изб. 1073, л. 120 обр. (и каждый разъ послѣдовало распространеніе), ако ли ѥмѹ послабьѩше моуками, ожесточавааше ib. 140 обр. (коль скоро онъ чувствовалъ послабленіе муки, онъ сталъ хуже свирѣпствовать), аще бо би и слъньца не имѣло ни лоуны ни звѣздь, то и само то родомь свьтѣаше сѧ іоан. экзарха шестодн. 8а (еслибъ не было солнца, луны и звѣздъ, такъ оно могло бы само отъ себя выдавать свѣтъ); аште скоро не позъвани бѫдѣахѫ, тѫжаахѫ григ. назн. 26 (если не случалось чтобы ихъ звали), аште боудѧше богоу годѣ въпросъ, тоу абие въсиѩше адамасъ изб. 1073 л. 120 обр. (въ случаѣ если вопросъ былъ богу пріятенъ, сейчасъ камень началъ сіять), аште ли хотѧше богъ на мечь прѣдати люди, боудѧше кръвавъ ib. (если же богъ возымѣлъ намѣреніе...камень долженъ былъ сдѣлаться кровавымъ). Сличи оба старохорватскіе примѣра, приведенные въ синтаксисѣ Миклошича: ne pristanih bijući se u prsi, dokle koli ne pridiše pomoć od Isusa; kad se napasiše, doma ga doreniše, или же: još da budjah (= бѫдѣхъ) s njim ter da ubodijaše sinjora Mara St. pisci VII. 287 (если бы случилось, чтобъ я былъ съ нимъ и еслибы такъ случилось чтобы онъ прокололъ), inako u propas pakljenu podjaše ib. V. 147 (иначе пришлось бы пойти), gdi trudan posrnieše, zemlja potrnieše ib. III. 320 (сколько разъ случилось ему споткнуться,..), a oni opet u put pridihu (принидѣхѫ) starin. IV. 111 (имъ опять предстояло принять плоть), и т. д. Много примѣровъ можно найти въ выше упомянутой статьѣ проф. Валявца, оттуда и эти заимствованы, вездѣ чувствуется, какъ глаголъ совершеннаго вида въ имперфектѣ выражаетъ возможность бывшаго повторенія извѣстнаго дѣйствія, сл. хорошій примѣръ у Менчетича (Stari pisci II. 258): njegda joj ja panih (= паднѣхъ или паднѣахъ) na nje kril, a njegda postanih (постанѣхъ, постанѣахъ), a njegda potecih (потецѣхъ вм. потечаахъ), iz glasa ter recih (рецѣхъ вм. речаахъ).

Глубокая старина этихъ оборотовъ, вышедшихъ потомъ изъ употребленія, доказывается тѣмъ, что они жили и въ древнечешскомъ языкѣ, сл. напр. у Далимила: komu sě co nedostanieše, u druha jako své jmějieše 7 (если бы чего недоставало), pakli sě kdy stala která sváda, u stařějšieho budieše rada 8 (у старшаго могъ или долженъ былъ найтись совѣтъ), když mužie kam jeti chtiechu, dievky dievkám proniesiechu (всякій разъ сообщили бы), tak na cěstě dievky mužě ztepiechu 22, čáp, malé netbaje, věčšiu pohtieše 95, jakož jich starosty biechu když k boji pojediechu alexandr. 10. 389, kam sě koli obrátieše, tu na

vše strany vidieše 17. 685, v ten čas budieše bez něho, by nebylo otce jeho 40. 1632, že jemu i jeden vody ne podadieše (не хотѣлъ дать) hrad. rukop. 259 и т. д. Имперфектъ въ древнечешскомъ языкѣ повліялъ на аористъ, заставивъ его сдѣлать нѣкоторыя измѣненія въ тематическомъ вокалѣ и въ окончаніи 3-го лица множ. числа; я по крайней мѣрѣ полагаю, что аористическое e въ чешскомъ языкѣ передъ ch, chom, ste вм. старословѣнскаго, сербохорватскаго и болгарскаго о могло быть вызвано не только 2 и 3 лицомъ ед. числа, но еще скорѣе аналогіею имперфективнаго ie или jé; вѣдь и окончаніе 3-го лица мн. числа chu (какъ и въ болгарскомъ языкѣ) поддалось ассимиляціи съ имперфективнымъ chu (хѫ) вм. свойственнаго аористу сѧ (шѧ). Замѣчательно впрочемъ, что во второмъ лицѣ множ. числа нѣтъ окончанія šete а есть только аористическое ste. При такой близости конечно не рѣдко вм. аориста употребляется форма имперфекта, напр. въ Градецкой рукописи: když před ni přijědiechu (вм. přijědechu), všichni za jedno klekniechu (вм. kleknuchu), dietátko bohem nazvachu a své jemu dary vzdachu 361; здѣсь оба послѣдніе аориста заставляютъ и въ предыдущемъ ожидать аористическія формы.

Укажемъ еще на такія же формы въ древнерусскомъ языкѣ. Въ житіи Θеодосія Печерскаго, написанномъ Несторомъ, читаемъ: носѧще въ градъ продаıахоу и тѣмь жито коупıахоу (т. е. каждый разъ, когда что продали, послѣдовала покупка) и се раздѣлıахоуть (отъ раздѣлити) да къждо въ нощи свою часть измелıаше; и пакы дѣлѣ сѧ своıемь къждо имıашеть (имперфектъ отъ ıати-имѫ, т. е. каждому приходилось взяться за свое дѣло), сѣдıаше прıады... все тѣло ıего покръвено боудıаше (т. е. случалось что было покрыто), дондеже боудıаше годъ (пока былъ бы срокъ), дондеже пакы боудıаше чьрньць искоусьнъ (пока бы сдѣлался), дондеже извыкнıаше всь оустрои манастырьскыи (пока изучилъ бы), аще къто отидѧше отъ манастырѧ, блаженыи въ печали боудѧше (если бы случилось кому нибудь уйти изъ монастыря, то онъ былъ печаленъ), и тако прѣбываше, доньдеже братъ възвратѧше сѧ (пока бы вернулся), и ıегда пакы приидѧше, съ радостию ıего приимаше (и если случилось что онъ опять пришелъ). Греческій языкъ въ подобныхъ оборотахъ любитъ оптативъ (сл. Э. Черный греч. грам. II. § 108, 184).

И такъ послѣ долгаго размышленія я пришелъ къ слѣдующему взгляду относительно имперфекта: Сначала онъ образовался параллельно съ повелительнымъ наклоненіемъ, выражая бывшее желаніе или наклонность къ совершенію дѣйствія, все равно было ли оно продолжительное или мгновенное. Формальная сторона его состояла изъ темы, совпадавшей у глаголовъ перваго и втораго разряда съ темою повелительнаго наклоненія на ѣ (производные глаголы на ѣ, и, ȃ образовали путемъ аналогіи такую же тему на ѣ = ıа, а), передъ ѣ по примѣру повелительнаго наклоненія переходили гортанные звуки въ свистящіе, оттуда старинныя, въ хорватскомъ нарѣчіи уцѣлѣвшія формы recih, pecih, tecih, т. е. *рецѣхъ, *пецѣхъ, *тецѣхъ. Сюда принадлежитъ также бѣхъ, бѣше, въ которомъ сохранилось ѣ потому, что стояло внутри слова, между тѣмъ какъ въ би то же самое ѣ перешло въ и (какъ въ плети при плетѣте), стало быть разница между би и бѣше такая же, какъ между плети и плетѣше. Настоящимъ аористомъ не было бѣхъ, а быхъ, разница между бѣхъ—бѣахъ, бѣ—бѣаше, бѣшѧ—бѣахѫ развилась потомъ. Съ тѣхъ поръ какъ этотъ s-оптативъ получилъ болѣе широкое значеніе обыкновеннаго имперфекта, выраженіе продолжительности дѣйствія брало верхъ; съ тѣхъ поръ формы глаголовъ перваго и второго разряда оказывались для передачи этой новой функціи слишкомъ слабыми, языкъ прибѣгнулъ къ самому обыкновенному

средству, чтобы ихъ приспособить для имперфекта въ его новомъ значеніи, онъ перенесъ путемъ аналогіи темы глаголовъ перваго и второго разряда въ болѣе полныя темы глаголовъ третьяго разряда, вм. плетѣхъ образовалось полнѣе и выразительнѣе плетѣахъ, вмѣсто *бѣзѣхъ (отъ бѣгѫ): бѣжаахъ (отъ бѣжа-ти), вм. тецѣхъ (отъ текѫ): течаахъ (какъ будто бы отъ теча-ти), вм. тонѣхъ (отъ тонѫ): тонѣахъ (отъ *тонѣ-ти), вм. живѣхъ (отъ живѫ): живѣахъ (отъ живѣти). На этой степени формальнаго развитія стоитъ языкъ старословѣнскій, поэтому онъ уже не знаетъ формъ старохорватскихъ *рецѣхъ, *пецѣхъ, а только речаахъ, печаахъ.

Связь имперфекта (s-оптатива) съ повелительнымъ наклоненіемъ (обыкновеннымъ оптативомъ) уцѣлѣла еще въ синтактическомъ употребленіи императива (стараго оптатива) въ смыслѣ и взамѣнъ имперфекта, чему особенно много примѣровъ даетъ языкъ сербохорватскій, сл. Miklosich vergl. Syntax, стр. 794—797.

Желаю, чтобы это отступленіе не показалось совсѣмъ лишнимъ даже тѣмъ, кому лучше нравится прежнее объясненіе, производящее вторую часть формы слав. имперфекта отъ *ахъ, ѩхъ, *ѣхъ = лат. eram. По моему трудно примириться съ такою гипотезою уже по тому, что славянскому языку не откуда было взять имперфектъ *ѣхъ или *ахъ; другое дѣло языкъ латинскій, гдѣ существуетъ самостоятельное eram, или армянскій гдѣ имѣется êi, въ славянскомъ же языкѣ *ѣхъ или *ахъ не существуетъ (впрочемъ относительнаго армянскаго сл. Zeitschrift für vergl. Sprachforschung XXIII. 12).

Перечень примѣровъ нашего памятника, къ которому теперь приступаемъ, свидѣтельствуетъ о рѣшительномъ перевѣсѣ полныхъ формъ (на ѣахъ или аахъ), гдѣ только этому окончанію не предшествуетъ вокалъ; но когда передъ ожидаемымъ ѣахъ или аахъ стоитъ вокалъ, въ такомъ случаѣ вм. полнаго ѣахъ или аахъ обыкновенно является только ахъ или ѣхъ (съ ѣ = ѩ).

Глаголы перваго разряда, корень которыхъ оканчивается на консонантъ: вѣдѣаше лук. IV. 1, вѣдѣахѫ лук. XXIII. 32, вѣдѣахъ іо. I. 31. 33, вѣдѣаше матѳ. XXV. 26, XXVII. 18, марк. XV. 10, лук. VI. 8, XIX. 22, іо. II. 9. 24. 25, V. 13, VI. 64, XIII. 11, XVIII. 2, вѣдѣахѫ лук. IV. 41, іо. XX. 9 (сжатыя формы только вѣдѣхъ матѳ. XXV. 24, вѣдѣше іо. VI. 6, вѣдѣхѫ іо. II. 9), грѧдѣаше лук. XVIII. 43, грѧдѣахѫ іо. IV. 30, дадѣаше марк. XI. 16, идѣаше матѳ. IX. 9, XXIV. 1, XXVI. 58, марк. II. 13, лук. IV. 30, VII. 6. 11, XXII. 47, XXIII. 27 и т. д., идѣахѫ марк. IX. 30, лук. II. 3, VII. 11, XIV. 23, іо. VIII. 2, ѣдѣахѫ лук. VI. 1, XV. 16, XVII. 27, іо. VI. 17. 21, растѣаше лук. I. 80, II. 20, живѣаше лук. VIII. 27, іо. I. 40, III. 22, XI. 54; печааше сѧ іо. XII. 6, течаашете іо. XX. 4; можааше матѳ. VIII. 28, XXII. 46, марк. I. 45, VI. 5. 19, XIV. 5, лук. I. 22, XIX. 3, іо. XI. 37 (можаше матѳ. XXVI. 9), можаахѫ марк. IV. 33, іо. XII. 39, XXI. 6 и можѣахѫ лук. VIII. 19, стрѣжаахѫ матѳ. XXVII. 36; жьрѣахѫ марк. XIV. 12.

Глаголы перваго разряда, которыхъ корень оканчивается на вокалъ: бнѣаше лук. XVIII. 13, бнѣахѫ лук. XXII. 64, XXIII. 27 (бнѣхѫ матѳ. XXVII. 30, марк. XV. 19, іо. XIX. 3), (пнѣхѫ лук. XVII. 27. 28), (въпнѣше марк. X. 48, лук. XVIII. 39, въпнѣхѫ марк. XI. 9, лук. XXIII. 21), (спѣаше лук. II. 52), (смѣаше марк. XII. 34, іо. XXI. 12, смѣахѫ лук. XX. 40).

Глаголы третьяго разряда съ основою на ѣ въ звуковомъ значеніи ê: (оумѣхѫ марк. XIV. 40), разоумѣахѫ марк. XVIII. 34; болѣаше іо. V. 47, XI. 2 (болѣхъ матѳ. XXV. 36), виндѣаше марк. XII. 41, виндѣахѫ іо. VI. 2, марк. I. 35, ненавидѣахѫ лук. XIX. 14, сѣдѣахъ матѳ.

XXVI. 55, сѣдѣаше матѳ. XXVI. 58. 69, XXVIII. 2, марк. IV. 1, X. 46, лук. XVIII. 35, іо. IV. 6, VI. 3 (сѣдѣше матѳ. XIII. 1), стыдѣахѫ сѧ лук. XIII. 17, хотѣаше марк. VI. 19, VII. 24, IX. 30, лук. XV. 28, XVIII. 13, іо. VII. 1, XII. 4, хотѣахѫ матѳ. XXII. 3, XXVII. 15, іо. VI. 11. 21, VII. 44 (хотѣше матѳ. XVIII. 30, XXVII. 34, іо. XVIII. 32, хотѣхѫ іо. XVI. 19); имѣаше матѳ. XIII. 46, XVIII. 25, XXVII. 16, марк. IV. 5, V. 3, XII. 6. 44, XVI. 8, лук. XIII. 6, XVI. 1, XXIII. 17, іо. XIII. 29 (имѣше марк. VII. 25), имѣахѫ матѳ. XXI. 46, марк. III. 10, VIII. 7. 14, XI. 32, лук. IV. 40 (имѣхѫ матѳ. XIII. 6, XIV. 5), мьнѣахѫ матѳ. XX. 10, лук. XIX. 11, XXIV. 37, іо. XIII. 29, зазьрѣахѫ марк. VII. 2, назьрѣахѫ лук. VI. 7, пьрѣахѫ сѧ іо. VI. 52.

Глаголы третьяго разряда съ ѣ = ꙗ: дръжаахѫ лук. IV. 42, одръжааше лук. V. 9, лежааше лук. V. 25 (лежаше марк. I. 30), сълежааше марк. II. 4, прилежаахѫ лук. XXIII. 23, млъчааше матѳ. XXVI. 63, марк. XIV. 61, млъчаахѫ марк. III. 4, IX. 34, слышаахѫ марк. XI. 14, съпаахѫ матѳ. XXV. 5 (съпаше матѳ. VIII. 24); — боѣахѫ сѧ лук. XIX. 21, боѣаше сѧ марк. VI. 20, боѣахѫ сѧ марк. IX. 32, X. 32, XI. 32, лук. IX. 45, XXII. 2 (боѣхѫ марк. XI. 18, XVI. 8), боѣашете іо. IX. 22; стоѣаше іо. I. 35, VI. 22, XVIII. 6, XIX. 29 (стоѣше матѳ. XIII. 2, іо. XX. 11), достоѣаше лук. VI. 4, XIII. 16, іо. IV. 4, стоѣахѫ лук. XXIII. 10. 35. 49 (стоѣхѫ матѳ. XII. 46, іо. XIX. 25), оустоѣахѫ лук. XXIII. 23.

Глаголы четвертаго разряда: *а*) съ л, н, р передъ тематическимъ и: молѣаше марк. V. 18, XIV. 35, лук. XV. 28, XXII. 41. 44, іо. IV. 47 (молѣше матѳ. XVIII. 29, марк. V. 10. 23), молѣахѫ марк. VI. 56, лук. VII. 4, VIII. 31 (молѣхѫ матѳ. VIII. 31, XIV. 36, XV. 23), мышлѣаше лук. XII. 17, мышлѣахѫ марк. XI. 31, цѣлѣаше лук. VI. 19, IX. 11, хоулѣаше лук. XXIII. 39, хоулѣахѫ матѳ. XXVII. 39, марк. XV. 29; гонѣахѫ іо. V. 16, изгонѣахѫ марк. VI. 13, женѣахѫ сѧ лук. XVII. 27, кѫшнѣаше лук. I. 21, (блажнѣхѫ сѧ матѳ. XIII. 57); творѣахѫ лук. VI. 23, творѣаше марк. XV. 8, іо. II. 23, V. 16 (творѣше лук. IX. 43, іо. VI. 2, творѣхѫ марк. II. 6); *б*) съ вставочнымъ л: (давлѣше матѳ. XVIII. 28), дивлѣахѫ сѧ матѳ. XIX. 25, марк. I. 22, II. 12 (дивлѣхѫ матѳ. XII. 23, XIII. 54, XXII. 33), крѣплѣаше лук. I. 80, II. 40, XXII. 59, крѣплѣахѫ лук. XXIII. 5, млъвлѣаше лук. X. 40, славлѣаше лук. XIII. 13 (славлѣхѫ матѳ. XV. 31, марк. II. 12), благословлѣаше марк. X. 16 (благословлѣше лук. XXIV. 51); *в*) съ шипящею согласною или съ сочетаніемъ небнымъ: (каждахѫ іо. VIII. 10), (хождаше матѳ. XIV. 29, захождаше марк. I. 32), исхождааше марк. XI. 19, лук. IV. 37, охождааше марк. II. 37, прохождааше лук. V. 15, хождаахѫ марк. XV. 41, саждаахѫ лук. XVII. 28, провождаахѫ лук. IV. 40, чоуждаахѫ сѧ іо. IV. 27; прѣщтаахѫ марк. X. 13. 48, кръщтаахѫ іо. III. 23; оучааше марк. II. 13, IX. 31, X. 1, лук. V. 3 (оучаше матѳ. XIII. 54, марк. I. 26), облачааше лук. VIII. 27; възлажааше іо. V. 4, слоужааше марк. I. 31, лук. IV. 39, іо. XII. 2 (слоужаше матѳ. VIII. 15), слоужаахѫ марк. XV. 41; ношааше іо. XII. 6, възношааше лук. XXIV. 51, изношаахѫ лук. VII. 12, приношаахѫ марк. I. 32, X. 13, прошаахѫ марк. XV. 6; *г*) съ гласною передъ тематическимъ и: (таѣше сѧ лук. I. 24).

Глаголы пятаго и шестаго разряда: *а*) съ твердыми или іотованными л, н, р передъ тематическимъ а: (посылахъ лук. XXIII. 15, посылахѫ ib.), постилаахѫ марк. XI. 8 (постилахѫ матѳ. XXI. 8), желааше лук. XVI. 21 (м. б. вм. желѣаше?); извираахѫ лук. XIV. 7, озираaше марк. V. 32, назираахѫ марк. III. 2, оумираaше лук. VII. 2, VIII. 42, попираахѫ лук. XII. 1, отираaше лук. VII. 38; валѣаше марк. IX. 20, исцѣлѣаше лук. IV. 40, исцѣлѣахѫ марк. VI. 13, (оставлѣше марк. I. 34), домышлѣаше лук. IV. 7 (помышлѣхѫ матѳ. XVI. 7, XXI. 25), кланѣахѫ марк. XV. 19 (кланѣше сѧ матѳ. VIII. 2, IX. 18, XVIII. 26), вѫдварѣаше лук. XXI. 37, разарѣаше іо. V. 18;

б) съ зубными, губными и гортанными согласными передъ а: съблюдааше лук. II. 19. 51 (съблюдахъ іо. XVII. 2), ъдаахѫ лук. XVII. 28, припадаахѫ марк. III. 11 (нападахѫ марк. III. 10), рыдаахѫ лук. VIII. 52, исповѣдааше лук. II. 38, заповѣдааше марк. VII. 36, проповѣдаахѫ марк. VI. 12, исповѣдаахѫ іо. XII. 42 (глаꙗдаше матө. XII. 22), оугнѣтаахѫ марк. V. 24, лук. VIII. 42, метаахѫ лук. XXIII. 34, отъметааше сѧ марк. XIV. 70, обрѣтаахѫ марк. XIV. 55, XIX. 48, ръпътаахѫ марк. V. 30, свитааше лук. XXIII. 54, оутапаахѫ марк. V. 13, подобааше матө. XXIII. 23, XXV. 27, лук. XI. 42, XV. 32, XXIV. 46 (подобаше матө. XVIII. 33, лук. XXIV. 26), бываашe лук. VIII. 29, прѣкъıвааше лук. I. 22, гнѣвааше марк. VI. 19, помаваахѫ лук. I. 62, исконьчаваахѫ сѧ лук. VIII. 23, оупъвааше лук. XI. 22, зъваахѫ матө. XXI. 9, марк. X. 49, іо. XII. 13, сънъмаахѫ лук. V. 15 (вм. сънимаахѫ); рѫгаахѫ матө. XXVII. 29, марк. V. 40, лук. VIII. 53, XXII. 63 (посагахѫ лук. XVII. 27), полагаахѫ марк. XV. 47, плакаахѫ лук. V. 2, плакаахѫ сѧ лук. VIII. 52, XXIII. 27, искааше марк. XIV. 11, лук. VI. 19, IX. 9, XIX. 3, XXII. 6, искаахѫ матө. XXVI. 59, марк. XI. 18, XIV. 1. 55, лук. V. 18, XI. 16 и т. д., искаахове лук. II. 48 (искаше матө. XXVI. 16); *в*) съ свистящими согласными: вѧзаахѫ лук. VIII. 29 (съказаше марк. IV. 34, лук. XXIV. 27. 32), мазааше, облобызааше лук. VII. 38, мазаахѫ лук. VI. 13, облизаахѫ лук. XVI. 21, рѣзаахѫ марк. XI. 8 (рѣзахѫ матө. XXI. 8), въстръзаахѫ лук. VI. 1, протръзааше лук. V. 6, сътѧзахѫ марк. I. 27, лук. IV. 36, писааше іо. VIII. 6. 8, оужасаахѫ марк. VI. 51, X. 24. 32, лук. II. 47 (прикасахѫ марк. VI. 56); *г*) съ ц, ш, ж, шт, жд: (нарицахѫ лук. I. 59), въпрашааше марк. IX. 33, XV. 4, въпрашаахѫ марк. X. 2, XII. 3 (въпрашаше матө. XVI. 13, въпрашахѫ марк. IX. 28), въ одномъ примѣрѣ, іо. IV. 52 въпраша, вѣроятно аше пропущено; слышааше лук. X. 39, послоушаахѫ марк. XII. 37, подрѣжаахѫ лук. XVI. 14, XXIII. 35, вмѣштаахѫ марк. II. 2, отъвѣштааше марк. XIV. 61, възвраштаахѫ лук. XXIII. 48, отъпоуштааше марк. XV. 6, въсхыштаашe лук. VIII. 29; *д*) съ гласною передъ а (собственно передъ ы): (грѣахѫ сѧ іо. XVIII. 18), даѣаше лук. IX. 16, продаѣахѫ лук. XVII. 28 (даѣше матө. XXVI. 26, марк. VIII. 6, лук. IV. 41, XV. 16, даашe марк. VI. 7, даѣхѫ марк. XV. 23), (дѣаше марк. I. 35), (напаѣше матө. XXVII. 48, марк. XV. 36), (въстааше іо. VI. 18), (сѣаше лук. VIII. 5) и влаахѫ лук. VIII. 23, если отъ вълаати);

(благовѣствоваше лук. III. 18), вѣроваахѫ іо. VII. 5, XII. 37, (вѣровахѫ іо. XII. 11), коуповаахѫ лук. XVII. 28, лъжесъвѣдѣтельствоваахѫ марк. XIV. 56. 57, плькаахѫ марк. XV. 19, радоваахѫ сѧ лук. XIII. 17 (радовахѫ сѧ лук. I. 58), съвѣдѣтельствовааше іо. XII. 17, трѣбовааше іо. II. 25, цѣловаахѫ марк. IX. 15.

Имперфектъ останавливаетъ наше вниманіе еще одною формальною особенностью, которую нашъ памятникъ раздѣляетъ съ древнѣйшими текстами старословѣнскаго языка. Въ двойственномъ и множественномъ числѣ передъ окончаніями та, те послѣдовательно встрѣчается суффиксъ ше въ противуположность аористическому с. Зная, что санскритскій кондиціоналъ по аналогіи обыкновеннаго имперфекта оканчивается на syatam, syata, что греческій σ—аористъ внесъ во второе лицо α: ἐλύσατε (вм. *ἔλυστε), что въ латинскомъ языкѣ eratis отступаетъ отъ санскритскаго āsta, греческаго ἦστε, мы не удивляемся славянскому ше и не должны считать его новообразованіемъ самаго поздняго времени. Противъ такого объясненія говоритъ уже то обстоятельство, что окончанія шета, шете встрѣчаются только въ древнѣйшихъ памятникахъ и очень рано стали уступать аористическимъ ста, сте. Кромѣ того не надо забывать, что подъ вліяніемъ аналогіи мы могли бы

ожидать только окончанія *хота, *хоте, какъ дѣйствительно въ языкѣ далматинскихъ писателей не рѣдко читается по аналогіи 1-го лица — ћото и во 2-омъ лицѣ — ћоte (сл. Даничић, историја облика 304—315).

Дв. числа 2-ое лицо: искаашета лук. II. 49.

Дв. числа 3-ее лицо: бѣашете марк. I. 16, IX. 4, XIV. 40, лук. I. 6. 7, IV. 20, XXIII. 12 (какъ аористъ бѣсте лук. IX. 30), бесѣдоваашете лук. XXIV. 14, боѣашете сѧ іо. IX. 22, вънидѣшете матѳ. XX. 31, глаголаашете лук. IX. 31, дръжаашете лук. XXIV. 16, зьрѣашете марк. XV. 47, идѣашете лук. XXIV. 28, іо. XX. 3, искаашете лук. II. 44, нѫждаашете лук. XXIV. 29, отрѣшаашете марк. XI. 4, повѣдаашете лук. XXIV. 35, поношаашете марк. XV. 32 (но матѳ. XXVII. 44: поношаасте), разлѫчаашете сѧ лук. IX. 33, течаашете іо. XX. 4, хождаашете лук. II. 41.

Множ. числа 2-ое лицо: помышлѣашете марк. IX. 33.

В. Въ словообразованіи и въ подборѣ словъ.

Нашъ памятникъ принадлежитъ къ числу тѣхъ, въ которыхъ первоначальный переводъ евангелія сохранился въ древнѣйшемъ видѣ, хотя не безъ измѣненій. Въ послѣднемъ можно убѣдиться провѣривъ переводъ по нѣсколькимъ древнѣйшимъ спискамъ, что и сдѣлано мною въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ къ тексту, здѣсь изданному. Оказывается, что даже такіе памятники, какъ Зографское, Ассеманово и Маріинское или Остромирово, Савино и Хвалево евангеліе, несмотря на замѣчательную ихъ взаимную близость, расходятся другъ отъ друга то различіемъ чтеній, вызванныхъ конечно подражаніемъ греческимъ подлинникамъ, то подборомъ особыхъ словъ или видоизмѣненіями ихъ въ формѣ. Глаголическіе тексты вообще ближе между собою, чѣмъ къ кирилловскимъ, но и между ними все-же нѣтъ полнаго согласія, а это фактъ въ высшей степени важный, онъ свидѣтельствуетъ о томъ, что при всей непродолжительности преобладанія въ жизни глаголическихъ текстовъ, они успѣли подвергнуться измѣненіямъ и исправленіямъ въ родѣ тѣхъ, какіе потомъ въ болѣе широкихъ размѣрахъ совершались въ кирилловскихъ памятникахъ. И такъ историческая судьба неразрывно связала обоюдные памятники. Въ глаголическихъ намѣчено уже направленіе, по которому двигались кирилловскіе, начиная съ самыхъ древнихъ — а чѣмъ древнѣе они, тѣмъ ближе къ глаголическимъ — въ кирилловскихъ же, несмотря на всѣ признаки полной жизненной силы — а жизнь есть движеніе, развитіе — остались многочисленныя свидѣтельства ихъ зависимости отъ глаголическихъ, какъ болѣе консервативныхъ, не далеко ушедшихъ отъ перваго перевода. При такихъ условіяхъ вопросъ о первоначальномъ видѣ славянскаго перевода нѣсколько усложняется, но не становится невозможнымъ или неразрѣшимымъ. Не надо только полагать, что все занесенное въ текстъ напр. Зографскаго или Остромирова евангелія, такъ и читалось уже въ первомъ переводѣ. Сравнительное изученіе важнѣйшихъ памятниковъ, имѣющихъ типическое значеніе, соображенія о личности переводчиковъ и о народности окружавшей ихъ среды — вотъ главныя средства, при помощи которыхъ почти всегда въ случаѣ разногласій можно съ полною убѣдительностію рѣшить вопросъ въ пользу того или другого чтенія, слова, оборота или грамматической формы.

Если напримѣръ матѳ. XIV. 8. 11, въ Зографскомъ евангеліи читается на блюдѣ, а въ Маріинскомъ на мисѣ, то едва ли можно сомнѣваться въ томъ, что послѣднее древнѣе, потому что слово миса до сихъ поръ живетъ у поляковъ, чеховъ, словаковъ, словенцевъ (здѣсь

въ формѣ miza = столъ) и трудно представить себѣ, какъ оно могло бы попасть въ текстъ евангельскаго перевода въ позднѣйшее время, послѣ того какъ славянское богослуженіе уже было оторвано отъ своей родной, паннонско-моравской почвы. Марк. VI. 25 читается не только въ зогр. остр. ассем. но и въ нашемъ текстѣ на блюдѣ — какъ это объяснить? Конечно такъ, что слово миса уже очень рано было замѣнено другимъ болѣе широкой извѣстности блюдо. Что дѣло происходило такъ, а не наоборотъ, это доказываетъ нашъ памятникъ тѣмъ, что послѣ марк. VI. 25 черезъ нѣсколько строкъ въ VI. 28 опять пишетъ на мисѣ и лук. XI. 39 тоже мисѣ. Хвалево евангеліе (бѣлградское-никольское и болоньское) какъ текстъ бывшій въ употребленіи у Богомиловъ, дорожившихъ стариною въ родѣ русскихъ Старообрядцевъ, сохранилъ матѳ. XIV. 8. 11, лук. XI. 39 старинное слово миса, но марк. VI. 25. 28 передаетъ уже словомъ блюдо или блюдьца. Зографское и Ассеманово евангеліе, не знающія слова миса, уже этимъ однимъ примѣромъ доказываютъ, что исправленіе текста имъ не было чуждо.

Матѳ. XXIV. 48, XXV. 5, лук. I. 21, XII. 45 нашъ памятникъ переводитъ греч. χρονίζω глаголомъ късннти, зогр. и ассем. мждити или моудити, такъ и остр. — здѣсь какъ кажется старина не на сторонѣ нашего текста, несмотря на то, что его слово късннти повторяется въ Хвалевыхъ спискахъ; причина въ томъ, что слово muditi, muden, будучи хорошо извѣстно словенцамъ (и кайкавскимъ хорватамъ), какъ ближайшимъ сосѣдямъ стариннаго населенія паннонскаго, тѣмъ легче могло попасть въ первый переводъ, когда и болгаре знали оба слова, сл. напр. изб. 1073. 256 оумоуждж (и въ нашемъ текстѣ лук. XXIV. 25 осталось мждьна, ник. замѣнено словомъ касна), второе же слово пользуется особенною распространенностью у сербовъ и хорватовъ, гдѣ оно должно быть и внесено въ текстъ евангелія. Кому бы казалось невѣроятнымъ, что въ данномъ случаѣ нашъ памятникъ внесъ въ свой текстъ новое слово, пусть обратитъ вниманіе на матѳ. XXIII. 34, гдѣ въ нашемъ текстѣ стоитъ бьете вмѣсто первоначальнаго тепете (такъ не только зогр. ассем., но еще и остр. евангеліе), или матѳ. X. 17, марк. X. 34 оубиѭтъ вм. оутепжтъ (такъ еще ассем. ник., зогр. разъ уже оубьѭтъ, на другомъ же мѣстѣ еще оутепжтъ, здѣсь даже и остр. сохранило это слово), или лук. XVIII. 33 бивъше вм. тепъше (такъ еще зогр.), а матѳ. XXVII. 26 и нашъ и ассем. и зогр. и всѣ прочіе тексты пишутъ бивъ, только Хвалевы списки сохранили еще первоначальную форму тепъ. Такимъ образомъ осталось въ нашемъ текстѣ только іо. XIX. 1 тепе, согласно съ ассем. ев., вмѣсто чего прочіе именно здѣсь пишутъ би. Это слово (tepsti-tepem, слк. tepať) живетъ до сихъ поръ у словаковъ, словенцевъ въ значеніи: бить, колотить; когда же переводъ евангелія началъ распространяться дальше на югъ, стали замѣнять слово болѣе извѣстнымъ другимъ (бити).

Матѳ. VI. 13 въ древнѣйшихъ текстахъ читается отъ непрнѣзни, такъ въ нашемъ текстѣ, въ зогр. никол., въ остром. и т. д., но вотъ — уже ассем. текстъ на этомъ мѣстѣ замѣнилъ старое слово обыкновеннымъ потомъ выраженіемъ отъ лжкаваго. Что это позднѣйшая поправка, въ этомъ нельзя никакъ сомнѣваться, потому что иначе и ассем. еванг. пишетъ непрнѣзнь, напр. матѳ. XIII. 38 непрнѣзнинии, какъ всѣ прочіе древнѣйшіе тексты.

Едвали существуетъ другое, столь знаменательное слово для различій, замѣчаемыхъ между глаголическими и кирилловскими памятниками, какъ сънъмъ, сънъмиште на той, съборъ, съборнште на другой сторонѣ, сл. сказанное мною въ Введеніи къ Ассеманову еванге-

лію, стр. LXXVII. Однакожъ въ Остромировомъ евангеліи осталось іо. XVI. 2 два раза сънъмнщь (и еще разъ сънъмъ въ неевангельскомъ текстѣ), наоборотъ въ зогр. еванг. встрѣчается уже два раза съборъ лук. XXII. 66, іо. XI. 47 — любопытная взаимность: съ одной стороны зародышъ «кирилловскаго» выраженія на страницахъ глаголическаго памятника, съ другой сохраненіе «глаголическаго» слова въ памятникѣ кирилловскомъ.

Греческій глаголъ βλασφημέω передается въ нашемъ памятникѣ такъ: матѳ. IX. 3 власвимлѣтъ, ib. 29, лук. XII. 11. 10 власвимисаатъ, іо. X. 36 власвимлѣіши, но матѳ. XXVII. 39, марк. XV. 29 хоулѣахѫ, лук. XXIII. 39 хоулѣаше, лук. XXII. 65 хоулѧщте. Замѣчательно, что такая же непослѣдовательность существуетъ и въ Зографскомъ, Ассемановомъ и Хвалевомъ евангеліи, даже въ тѣхъ же мѣстахъ является слово хоулити для передачи греческаго глагола. Это во всякомъ случаѣ доказываетъ, что попытка замѣнить греческое слово славянскимъ сдѣлана уже въ самое раннее время, въ первую, глаголическую, эпоху. Переводъ существительнаго βλασφημία менѣе смѣло выступаетъ въ древнѣйшихъ текстахъ: Хвалевскіе списки («старообрядческіе»!) постоянно соблюдаютъ непереводное слово власвимиѣ (марк. VII. 22 слово пропущено), нашъ и ассем. только матѳ. XII. 31 пишутъ хоула, зогр. только марк. VII. 22 хоуленье, иначе оставляютъ непереведеннымъ слово греческое (сл. матѳ. XV. 19, марк. II. 7, III. 28, XIV. 64, лук. V. 21, іо. X. 33); Остромирово евангеліе напротивъ употребило уже семь разъ хоула, разъ только оставлено власвимии.

Этихъ примѣровъ достаточно для каждаго, кто только желаетъ убѣдиться въ томъ, что изученіе памятниковъ одной письменности можно осмыслить и сдѣлать плодотворнымъ только при помощи такихъ же памятниковъ другой письменности, въ особенности же кирилловскіе памятники, не исключая конечно Остромирова евангелія, останутся мало понятными, если не будемъ изучать ихъ въ связи съ глаголическими, сообразно съ историческимъ ходомъ славянской письменности. Провѣряя же одни тексты другими, получаются немаловажные результаты, суть которыхъ давно уже вѣрно угадалъ покойный Шафарикъ, и дальнѣйшими доказательствами подтвердили другіе, между которыми сошлюсь на изслѣдованіе мое, написанное лѣтъ двадцать тому назадъ по поводу перваго изданія Ассеманова евангелія, въ Загребѣ 1863, въ «Уводѣ» (Введеніи) къ тексту, на стр. LX—XCIX. Что эти результаты остались до новѣйшаго времени мало извѣстными въ Россіи, — лучше сказать, что они здѣсь не пріобрѣли особаго признанія со стороны бывшихъ авторитетныхъ представителей славянской филологіи, этому конечно не будетъ удивляться тотъ, кто по опыту знаетъ, какъ трудно отказаться отъ любимыхъ привычекъ, воззрѣній и взглядовъ. Не даромъ говоритъ сербская пословица: «наука је једна мука, а одука двије муке».

И такъ, ставъ на вѣрную точку зрѣнія, мы не будемъ уже говорить о рѣзкой противоположности двоякой письменности, которой сначала не было ни по зарожденію самаго дѣла, ни по воззрѣніямъ на него современниковъ. У насъ теперь уже не одинъ остатокъ глаголической письменности въ рукахъ, какъ живое свидѣтельство бывшаго его употребленія въ вѣкъ кирилловской письменности — лица, давно уже привыкшія читать не глаголическое, а кирилловское письмо, о чемъ можно судить по ихъ частымъ помѣтамъ и прибавкамъ, не отказывались брать въ руки и читать книги, написанныя глаголицею. Съ другой же стороны не одинъ изъ древнихъ памятниковъ кирилловской письменности носитъ явные

слѣды своего происхожденія изъ глаголическаго источника то въ ороографическихъ или грамматическихъ пріемахъ, то въ старинныхъ словахъ или оборотахъ.

Разбирая Ассеманово евангеліе по лексическому составу, я старался доказать, что старина его выражается: *а*) въ словообразовательномъ отличіи иныхъ словъ, уступившихъ потомъ свое мѣсто другому виду тѣхъ же словъ, напр. братръ — братъ; *б*) въ предпочтеніи, данномъ инымъ словамъ сѣверо- или югозападнославянскаго происхожденія, которыя потомъ были вытѣснены другими выраженіями, напр. градж — идж, искрьнии — ближнии; *в*) въ большомъ количествѣ иностранныхъ словъ, оставшихся непереведенными. Во всѣхъ этихъ отношеніяхъ Маріинское евангеліе, вмѣстѣ съ Зографскимъ, очень близко подходитъ къ Ассеманову, такъ что теперь еще болѣе опредѣляются наши представленія о первомъ переводѣ евангелія и судьбахъ этого перевода. На что я тогда уже намекалъ, говоря о «кирилловскомъ» вліяніи на Ассеманово евангеліе (сл. «Uvod» стр. LXIII, LXXIII, LXXIV, LXXVIII — LXXIX), то становится теперь для меня еще болѣе яснымъ, только въ другомъ смыслѣ; я вижу, что дѣйствительно и глаголическіе тексты не сейчасъ же установились, что и у нихъ было свое движеніе, высказавшееся въ исправленіяхъ перевода, въ замѣнѣ словъ и т. д., что несмотря на ихъ общую сохранность, въ частностяхъ каждый изъ нихъ представляетъ любопытные примѣры перехода изъ древняго типа евангельскаго перевода въ тотъ позднѣйшій, который втеченіе слѣдующихъ двухъ столѣтій распространился не только по всему югу, но и по Россіи. Это и понятно — всѣ наши глаголическіе тексты написаны уже на югѣ (въ предѣлахъ Болгаріи, Македоніи, Сербіи, Босніи, Далмаціи), въ эпоху послѣ Кирилла и Меоодія, стало быть не раньше второй половины X и XI столѣтія; иные изъ нихъ, какъ напр. нашъ текстъ, предполагаютъ по всей вѣроятности уже готовые южнославянскіе списки, съ которыхъ были снова переписаны. Поэтому неудивительно, если тѣ же измѣненія, съ которыми мы потомъ знакомимся по кирилловскимъ текстамъ, начинаютъ являться уже на страницахъ памятниковъ глаголическихъ.

1. Въ словообразованіи нашъ памятникъ отличается тѣми же особенностями, какія свойственны прочимъ древнѣйшимъ текстамъ, только иныя проведены здѣсь съ большею послѣдовательностью, чѣмъ гдѣ либо, напр. формы братръ, братрнѣ употребляются столь послѣдовательно, что въ нашемъ памятникѣ нѣтъ ни одного примѣра безъ р — трудно сомнѣваться, что уже тогда эта форма употреблялась только въ предѣлахъ Моравіи, Панноніи, на югѣ же братъ, поэтому лук. VI. 42 р нарочно стерто. — Постоянно пишется пастырь, такъ и въ ассем. ник., зогр. знаетъ также пастоухъ; кажется, что уже въ первое время (т. е. на паннонскоморавской почвѣ) употребляли то и другое слово, такъ что форма пастоухъ можетъ быть уже потомъ въ извѣстномъ числѣ южнославянскихъ памятниковъ нарочно устранена. — Въ нашемъ памятникѣ пишется только небесьскъ, какъ и въ зограф. и другихъ древнѣйшихъ текстахъ (напр. Кіевскомъ отрывкѣ), но Ассеманово евангеліе отступило, давъ предпочтеніе формѣ небесьнъ. Точно такъ почти исключительно земльскъ или земьскъ, такъ и въ зогр. ев. и въ Кіевскомъ отрывкѣ (въ ассем. очень часто земьнъ); постоянно только чловѣчьскъ (въ ассем. также чловѣчь). — Рядомъ съ зогр. и ассем. и т. д. дается предпочтеніе прилагательному велии, между тѣмъ какъ въ другихъ преобладаетъ великъ; первая форма старше. — Нашъ текстъ употребляетъ исключительно пропяти, между тѣмъ какъ другіе предпочитаютъ распяти, послѣднее слово болѣе напоминаетъ паннонско-

моравскіе предѣлы, мнѣ кажется вѣроятнымъ, что оно стояло въ древнѣйшемъ переводѣ. — И нашъ памятникъ, подобно зогр. и ассем., даетъ рѣшительное предпочтеніе глаголу испльнити, вм. болѣе обыкновеннаго напльнити, господствующаго напр. въ Остромировомъ евангеліи. — Давно уже извѣстно предпочтеніе, даваемое формѣ трѣва, вм. обыкновеннаго трава; въ нашемъ текстѣ замѣчается нѣчто подобное въ подрѣжаахѫ лук. XVI. 14, XXIII. 35, вмѣсто обыкновеннаго, во всѣхъ прочихъ текстахъ являющагося подражаахѫ. — Особенная послѣдовательность замѣтна въ исключительномъ употребленіи формъ питѣти, оупитѣти, вьспитѣти (напр. лук. IV. 16 вьспитѣнъ, такъ нашъ и ассем.), повѣдѣти, исповѣдѣти, проповѣдѣти (напр. матѳ. XXVI. 13, марк. XVI. 20, лук. IV. 19, VIII. 47. 56, XIV. 21, іо. V. 15). — Вм. обыкновеннаго глаголическаго хлѫпаѩ (προσαιτῶν марк. X. 46), замѣняющаго кирилл. слово просѧ, въ нашемъ текстѣ читаемъ хлѫбаѩ, но едва ли это вѣрно, такъ какъ зогр. ник. хвал. и еще мстислав. ев. передаютъ это слово черезъ п: хлѫпаѩ—хлоупаѥ—хлоупаѩ. — Вмѣсто окончанія жьды или шьды имѣется только ицеѭ или ици въ вьторицеѭ, седморицеѭ, мъножицеѭ и т. д. — Постоянно употребляется иночѧдъ вм. позднѣйшаго единочѧдъ, хотя еднинъ собственно инъ съ префиксомъ ед. — Старинный оборотъ вѣрѫ ѩти преобладаетъ вм. болѣе обыкновеннаго вѣровати, напр. марк. XVI. 11. 14 не ѩсѧ вѣры: остром. уже не вѣроваша, лук. I. 45 вѣрѫ ѩтъ: остр. вѣрова. — Возлѣ рыбарь сохранилось лук. V. 2 рыбитвъ, такъ и въ ассем., но зогр. и остр. и здѣсь рыбари. — Греческое γραμματεύς переведено въ древнѣйшемъ евангельскомъ текстѣ словомъ кънижьникъ, такъ въ нашемъ памятникѣ, асс. зогр. ник. хвал. галицк. и т. д., только въ XXIII-ей главѣ евангелія Матѳея встрѣчается нѣсколько разъ слово кънигъчии, въ именит. множ. числа кънигъчиѩ, такъ въ нашемъ текстѣ матѳ. XXIII. 13. 14. 15 и 23, въ зогр. и ник., кромѣ того еще ibid. 27. 29. 34. Замѣчательно, что всѣ эти стихи (за исключеніемъ послѣдняго или двухъ послѣднихъ) не вошли въ первоначальный переводъ евангельскихъ чтеній, они были очевидно переведены потомъ, когда состоялся полный переводный текстъ цѣлаго тетраевангелія. И такъ — мы вправѣ видѣть здѣсь разницу двухъ переводчиковъ, перваго, употребившаго для передачи греч. γραμματεύς слово кънижьникъ, и второго, дополнившаго все что недоставало, давшаго предпочтеніе слову кънигъчии. Послѣднее слово могло конечно потомъ попасть и въ тѣ мѣста, гдѣ его сначала не было, такъ въ остром. матѳ. VIII. 19, и наоборотъ кънижьникъ туда, гдѣ дополнитель поставилъ было свое кънигъчии, такъ въ нашемъ текстѣ матѳ. XXIII. 27. 29 читается кънижьникъ, но зогр. и никол. еще кънигъчиѩ.

Иные примѣры уже очевидно уклонились въ сторону новоизмѣненій, такъ напр. постоянно пишется благодать, благодатьнъ, благодатель (лук. I. 30, II. 40. 52, IV. 22, I. 28, XXII. 25), гдѣ, судя по памятникамъ, въ древнѣйшемъ текстѣ было благодѣть и т. д. Точно такъ нельзя сомнѣваться въ томъ, что исключительно встрѣчающіяся формы писано, написано, написание и т. д. исправлены подъ вліяніемъ южныхъ говоровъ вмѣсто пьса, напьсано, пьсание, какъ еще довольно часто читается въ зограф., въ нашемъ пам. остался одинъ только примѣръ матѳ. XXVI. 31 псано. — Форма драхлъ нашего памятника по крайней мѣрѣ на видъ выходитъ позднѣе формы драселъ, встрѣчающейся еще въ зогр. ассем. ник. (марк. X. 22, XXIV. 17). — Любимое слово область, преобладающее и въ нашемъ памятникѣ, иногда повидимому уступило позднѣйшему власть (напр. матѳ. XXI. 27, марк. XI. 33).

Трудно рѣшить, которой формѣ дать предпочтеніе большей древности въ слѣдующихъ

примѣрахъ: о величьствии лук. IX. 43 остр. сав. (нашъ и зогр. величии), невѣрьствию марк. XVI. 14 нашъ и ник. (невѣрию ассем.), лихоимьствиѣ лук. XII. 15 нашъ и галицк. (зогр. лихоимиѣ, никол. лихоимании). Такъ и въ глаголахъ: наслѣдьствоуѫ марк. X. 17, лук. X. 25, XVIII. 18 (зогр. асс. ник. наслѣдоуѭ), послѣдьствоуѭ марк. XVI. 17. 20 (ник. послѣдоую), поспѣшьствоуѭштоу марк. XVI. 20 (ник. поспѣвающоу). Греческое слово εὐλογέω, кромѣ обыкновеннаго перевода благословити, передавалось въ древнѣйшихъ памятникахъ иногда еще черезъ благословестити, такъ матѳ. XXVI. 26, марк. XIV. 22 благословешть нашъ и зогр. во второмъ, а ассем. въ первомъ примѣрѣ, никол. здѣсь благословль, но зато марк. VIII. 7 благословешть, гдѣ нашъ памятникъ очевидно замѣнилъ эту форму болѣе позднею и его словообразованію несвойственною благословнвъ; кромѣ того зогр. еще марк. X. 16 благословештааше (нашъ благословлѣаше), лук. I. 64 благословестѧ (нашъ благословѧ). И въ Кіевскомъ отрывкѣ читаемъ благословестилъ.

2. Выборъ словъ нашего памятника въ большинствѣ случаевъ совпадаетъ съ особенностями, отмѣченными уже при разборѣ языка Ассеманова евангелія, на стр. LXVII—LXXX, но есть и кое-что свое. Такъ напр. слово балии (ἰατρός) встрѣчается въ нашемъ текстѣ марк. II. 17, V. 26, лук. IV. 23, VIII. 43, врачь только матѳ. IX. 12, лук. V. 31. Зогр. ассем. остр. сав. ник. перваго слова вовсе не знаютъ, но оно опирается на свидѣтельствѣ такихъ памятниковъ, какъ Фрейзингенскіе отрывки и Клоцовы листки, мы стало быть вправѣ предположить, что слово балии встрѣчалось дѣйствительно уже въ первомъ переводѣ евангелія, но очень рано было вытѣснено обыкновеннымъ врачь. Въ Кіевскомъ отрывкѣ читается принадлежащее сюда бальство два раза. — Рядомъ съ обыкновеннымъ затворити попадается еще лук. IV. 25 заклепе сѧ (ἐκλείσθη), намекъ на которое остался и въ Никольскомъ заклопи се, сл. лук. III. 20 заклепе: ник. заклопи, словенцы до сихъ поръ говорятъ zaklenoti (zaklenuti) — zaklepati въ значеніи claudere. Замѣчательно, что и заклепе встрѣчается въ Кіевскомъ отрывкѣ. — Особенно важное слово нашего памятника — кокотъ (вм. обыкновеннаго коуръ): матѳ. XXVI. 43. 74. 75, марк. XIV. 30. 68. 72, марк. XXII. 34. 60. 61, іо. XIII. 38, XVIII. 27 кокотъ и кокотоглашение марк. XIII. 35. Я не сомнѣваюсь въ томъ, что это слово занесено въ нашъ памятникъ въ то время, когда его списывали на югѣ, въ предѣлахъ языка сербо-хорватскаго. Такъ какъ чистые чакавцы (хорватскаго приморья и Далмаціи) еще до сихъ поръ эту птицу называютъ petèh, — такъ напр. въ Бернардиновыхъ «пистулахъ» — то надо предположить, что нашъ памятникъ написанъ гдѣ нибудь восточнѣе или южнѣе, въ югозападныхъ странахъ, гдѣ до сихъ поръ живетъ слово kokot. Напр. В. Кашичъ, родомъ изъ Далмаціи, пишетъ въ житіи Христа, напечатанномъ въ Римѣ 1638, на стр. 53: «što glas od kokota ne biaše učinio», «prvo neg̀o piteo i (должно быть «ili») kokot zaupije» ib. Въ книжечкѣ неизвѣстнаго автора «svitlost duše verne» (въ Венеціи 1685) на стр. 138 «tiem pitoma kokot ptica». Слѣдовательно это слово вполнѣ подтверждаетъ соображенія, высказанныя выше на стр. 410, 424 и 425.

Изъ прочихъ словъ, типичныхъ для исторіи евангельскаго перевода, упомянемъ: вр҄тъ для передачи греч. κῆπος іо. XVIII. 1, 26 нашъ согл. съ зогр. ник. ассем. (сав. градъ, остр. на первомъ мѣстѣ вьрьтьпъ, на второмъ вьртоградъ), но лук. XIII. 19 въ зогр. и въ нашемъ текстѣ вр҄тоградъ, а іо. XIX. 41 вр҄тъпъ, на послѣднемъ мѣстѣ однакожъ ассем. и никол. пишутъ еще вр҄тъ; — искрьнии и искрь вм. позднѣйшаго ближьнии (въ древнѣйшемъ текстѣ

кннжьннн означало ὁ κύκλῳ, не ὁ πλησίον, напр. матѳ. XIV. 15), слово это до сихъ поръ извѣстно у хорватовъ; — невѣдоу сътворишѧ матѳ. XXI. 42, марк. XII. 10, лук. XX. 17 нашъ и зогр., въ ассем. по недоразумѣнію не въ рѧдоу (ἀποδοκιμάζω); — въ ісирь вм. позднѣйшаго горѣ; — вѣнити вм. обыкновеннаго цѣнити; — година предпочтительно передъ часъ (напр. матѳ. XXIV. 36. 42, лук. XII. 46, іо. IV. 6. 21. 52, V. 28. 35, XII. 23. 27), иногда взамѣнъ того же слова годъ: лук. XIV. 17, іо. VII. 30 (зогр. асс. година); — очень часто грѧдѫ вм. обыкновеннаго идѫ: матѳ. VIII. 10, XXIV. 30, XXV. 6, XXVI. 64, марк. II. 14, XVI. 12, лук. III. 16, XVIII. 43, іо. I. 29. 30, XVIII. 4 и т. д., сл. противоположный примѣръ іо. XVI. 10; и это слово до сихъ поръ находится въ общемъ употребленіи у словенцевъ, а въ далматинской литературѣ прошлыхъ столѣтій встрѣчалось постоянно; — отъ жалии матѳ. VIII. 28 (во всѣхъ прочихъ памятникахъ гробъ, гробишть или гробишть, да и въ нашемъ обыкновенно гробъ), отголоски слова живутъ въ сѣвернорусскомъ жаль, жальникъ, которое по свидѣтельству Даля значитъ: могила, кладбище, въ областн. словарѣ отмѣчено только значеніе: убогій домъ; далматинское žal, žalo (glarea) совпадаетъ съ итал. ghiajo; — извѣстный оборотъ искони (ис-кони или искони, какъ предложный падежъ существительнаго искоиь?) стали очень рано замѣнять выраженіемъ испрьва, но сл. у насъ еще лук. I. 21, іо. VI. 64, VIII. 44; — клепати въ значеніи σημαίνω у насъ еще іо. XII. 33, XVIII. 32; — ключитъ сѧ марк. XIV. 31, лук. I. 9, приключьшю сѧ марк. VI. 21, въ другихъ текстахъ обыкновенно лоучитъ сѧ, прилоучьшоу сѧ; — для передачи греч. γραφή употребляется почти исключительно кънигы, новое выраженіе писание у насъ только лук. IV. 21, а марк. XV. 28 писание, но въ остр. число послѣднихъ примѣровъ уже увеличивается, сл. лук. XXIV. 32. 45; — вм. обыкновеннаго мимо ити въ древнѣйшихъ текстахъ, такъ и въ нашемъ, еще довольно часто встрѣчается глаголъ минѫти, сл. матѳ. VIII. 28, лук. XVI. 26, XIX. 4; — нашъ памятникъ знаетъ только мытарь и мытьница, выраженіе мъздоимьць, извѣстное изъ Остромирова евангелія, попадается довольно часто уже въ Зографскомъ евангеліи, но очевидно это позднѣйшее исправленіе, сл. матѳ. V. 46. 47, IX. 10. 11, XI. 19, марк. II. 15. 16, лук. V. 27; матѳ. IX. 9, марк. II. 14, лук. V. 27; — старинный глаголъ натроути виденъ изъ примѣра матѳ. XXV. 37 натроухомъ, такъ ассем. зогр. ник.; — вм. не крѣшти- не крѣгѫ позднѣйшихъ памятниковъ въ нашемъ всегда только не родити или не радити, иногда даже тамъ, гдѣ уже въ зограф. выраженіе замѣнено, сл. напр. матѳ. VI. 24 не родити: ассем. зогр. сав. не крѣшти; — глаголъ отъпоустити и существительное отъпоуштение чередуются съ оставити, оставление, сл. матѳ. VI. 12. 14. 15, марк. I. 4, лук. I. 77, III. 3, XXIV. 47, если въ нашемъ памятникѣ читаемъ отъдание матѳ. XXVI. 28, то это очевидно новѣйшая поправка, потому что въ зогр. въ томъ же мѣстѣ отъпоуштение; послѣднее слово кажется особенностью югозападнославянскою, судя по тому, что уже въ Фрейзингенскихъ отрывкахъ имѣется отъпоустъкъ; — спыти іо. XV. 25 согласно со всѣми прочими древнѣйшими текстами, остром. уже без оума; — съвѣдѣтельствоуѭ въ нашемъ памятникѣ послѣдовательно, остром. и ассем. иногда замѣняютъ словомъ послоушьствоуѭ, сав. послоушаѭ и повѣдаѭ, такъ и съвѣдѣтель въ сав. замѣняется словомъ послоухъ, у насъ возлѣ съвѣдѣтельство еще съвѣдѣние (матѳ. VIII. 4, X. 18, марк. I. 44, лук. IX. 5); греческое выраженіе очевидно затрудняло славянскихъ переводчиковъ, уже въ первомъ переводѣ должно быть заключалось рядомъ съвѣдѣтель, какъ новообразованное слово, и послоухъ, какъ старинное, общеславянское, юридическое выраженіе, изъ

него передѣлали также послоушьство, читаемое въ пандектахъ Антіоха, и т. д.; — скрьбьни іо. XVI. 33 замѣнено въ сав. словомъ печальни, потому что и въ нашемъ и во всѣхъ прочихъ текстахъ θλίψις передается то черезъ скрьбь, то черезъ печаль, послѣднее матѳ. XIII. 21, марк. IV. 17, и для λύπη іо. XVI. 6 скрьбь, но лук. XXII. 45, іо. XVI. 20—22 печаль; не без-интересно припомнить, что печаль является только въ тѣхъ мѣстахъ, которыя должно быть переведены нѣсколько позднѣе для пополненія четвероевангелія, въ первомъ переводѣ печаль передавало греческое μέριμνα; и Кіевскій отрывокъ пишетъ скрьбьни грѣхы нашими; — тачѣе іо. II. 10 нашъ зогр. ассем. ник. галицк., остр. хоуже; — хыштьникъ матѳ. VII. 15, лук. XVIII. 11, такъ нашъ и всѣ древнѣйшіе тексты, остр. на послѣднемъ мѣстѣ грабитель; — и нашъ памятникъ подобно Ассеманову ев. рѣшительно предпочитаетъ шоуи вм. лѣвъ, по-слѣдняго слова у насъ даже вовсе нѣтъ, въ остром. лѣвъ рядомъ съ шоуи, и зогр. пишетъ лѣвъ лук. XXIII. 33, матѳ. XXV. 33, марк. X. 37. 40, иначе шоуи; надо полагать, что старинное слово шоуи, шоуица очень рано было вытѣсняемо болѣе обыкновеннымъ лѣвъ, у словенцевъ говорится еще «в šujeo» или «в švico», «na šijo», «na pošev», «po ševi» въ значеніи: поперегъ, косо; — ıадро (ταχύ) матѳ. XXVIII. 7. 8, іо. XI. 29, только матѳ. V. 25 скоро и марк. IX. 39 въ скорѣ, зогр. уже вездѣ скоро, ассем. разъ только ıадро.

Въ иныхъ примѣрахъ нашъ текстъ отвергъ старинныя слова, замѣнивъ ихъ или обыкновенно встрѣчающимися въ позднѣйшихъ памятникахъ или своими особыми, южно-славянскими, однимъ словомъ, онъ подвергся уже тѣмъ измѣненіямъ, о которыхъ была рѣчь выше. Напр. знаменательное слово етеръ въ нашемъ текстѣ обыкновенно уступило мѣсто другому слову единъ; въ ассем. зогр. ник. оно осталось, у насъ только: матѳ. XII. 38, XVI. 28, XVIII. 12, марк. XIV. 51, лук. VII. 2. 41, IX. 7. 49, X. 25, XVI. 1, XVIII. 35, XXII. 59, XXIII. 8, іо. IV. 46, XI. 49, иначе постоянно единъ, едини, а марк. VIII. 3 дроузии и лук. IX. 8 инѣхъ. Остромирово евангеліе предпочитаетъ нѣкъıи, оставивъ впрочемъ довольно часто етеръ; а что это слово дѣйствительно первоначальное, доказывается уже тѣмъ, что εἴς τις, котораго нельзя было передать черезъ единъ единъ, осталось и у насъ по старинному единъ етеръ. И въ переводѣ пандектовъ Антіоха встрѣчается въ евангельскомъ текстѣ етеръ. — Замѣчательное и старинное слово вьслѣпати (ἅλλομαι), уцѣлѣвшее еще въ зогр. асс. никольскомъ евангеліи, въ нашемъ текстѣ замѣнено глаголомъ въходѧшта (должно быть вьсходѧшта) іо. IV. 14. — Вмѣсто сохранившагося въ зогр. кладѧзь (лук. XIV. 5, іо. IV. 6. 11. 12) въ нашемъ памятникѣ постоянно стоуденьць, такъ и въ остр. ассем. ник.; впрочемъ можно бы и наоборотъ утверждать, что въ древнѣйшемъ переводѣ было стоуденьць, а на югѣ прибавлено кладѧзь, потому что слово кладѧзь въ нѣсколько измѣненной формѣ, какъ кладенецъ — кладенац, хорошо извѣстно сербамъ и болгарамъ; не берусь пока рѣшить. — Обыкновенное сапогъ разъ замѣнено въ нашемъ текстѣ настоящимъ южнославянскимъ выраженіемъ чрѣвии марк. I. 7, такъ и въ галицкомъ еванг. 1144 года, между тѣмъ какъ остр. зогр. ассем. ник. сав. оставили и здѣсь слово сапогъ. — Вм. кръчагъ марк. VII. 8 зогр. нашъ и никол. пишутъ чьванъ, вм. обьштьникъ лук. V. 10 зогр. асс. остр. ник., въ нашемъ наслѣдьникъ. — Кажется, что греческое φονέω сначала переводилось глаголами глашати, гласити, възгласити, пригласити, по крайней мѣрѣ ассем. ник. почти исключительно употребляютъ эти выраженія, да и въ нашемъ памятникѣ читается марк. XV. 35 глашаатъ, марк. III. 31 глашающте, марк. IX. 35 гласи; матѳ. XII. 32, XXVI. 74, лук. VIII. 8. 54, XXII.

60, іо. I. 49, XVIII. 27: възгласи; матѳ. XXVI. 34. 75, марк. XIV. 30, лук. XXII. 34. 61, іо. XIII. 38: възгласитъ; лук. XVI. 24, XXIII. 46: възглашъ; іо. II. 9 пригласи, лук. XIX. 15 пригласатъ; но въ нашемъ текстѣ упомянутый глаголъ нерѣдко замѣненъ болѣе обыкновеннымъ звати, въ чемъ съ нимъ сходятся, по крайней мѣрѣ иногда, зогр. и остр., напр. матѳ. XXVII. 47, марк. X. 49, іо. XI. 28 глашаетъ ассем. ник.: зоветъ нашъ и зогр., лук. XIV. 12 не глашаи ник.: не зови нашъ и зогр., марк. X. 49 зъвахѫ нашъ: възъвахѫ зогр., іо. IV. 16 призови нашъ и остр: пригласи зогр. асс. ник., іо. XI. 28 призъва нашъ: пригласи ассем., іо. IX. 18 призъвашѧ нашъ: пригласишѧ, възгласишѧ всѣ прочіе, іо. IX. 24 призъвашѧ нашъ, възъвашѧ остр.: възгласишѧ зогр. асс. ник., іо. XVIII. 33 возъва нашъ, призъва остр.: гласи зогр. асс. ник.; іо. XI. 43, XII. 17 възъва нашъ: възгласи зогр. ник. остр. Что первенство на сторонѣ глагола гласити, въ этомъ убѣждаетъ насъ замѣчательная описка іо. XIII. 13, гдѣ въ нашемъ текстѣ читается гл҃аашете вм. бывшаго въ подлинникѣ глашаете. — Нашъ текстъ сходится съ ассем. ник. остр. въ словѣ плаштаница матѳ. XXVII. 59, марк. XIV. 51. 52, XV. 46, лук. XXIII. 53, но зогр. отступаетъ, переводя словомъ понѣвица, которое въ томъ же смыслѣ употреблено переводчикомъ Изборника 1073-го года: ѩкоже бо онъ г҃ни тѣло въ понѧвицѫ обивъ.

3. Число непереведенныхъ словъ евангельскаго текста колеблется, но древнѣйшіе тексты вообще отличаются тѣмъ, что въ нихъ, какъ естественно можно было ожидать, кое-что осталось еще непереведеннымъ, для чего позднѣйшіе исправители нашли подходящія славянскія выраженія. Нашъ памятникъ въ сравненіи съ Зографскимъ или Ассемановымъ представляетъ лишь немного особенностей. Въ немъ осталось: матѳ. X. 29 на ссаріи вѣнимѣ есте (ἀσσαρίου πωλεῖται), такъ и въ ассем. на асарїи, остр. ассарии, никол. на съсари, но въ зограф. переведено пѣнязоу. — матѳ. XV. 17, марк. VII. 19 афедрономъ, сквозѣ афедронъ (и зогр. и ник. оставили слово непереведеннымъ), а въ галицк. 1144 года уже переведено словомъ проходъ. — δηνάριον обыкновенно переводится словомъ пѣнязь, такъ матѳ. XVIII. 28, XX. 2. 9. 10. 13, XXII. 19, марк. VI. 37, XII. 15, XIV. 5, лук. X. 35, XX. 24, іо. VI. 7, XII. 5, только лук. VII. 41 осталось динарь, такъ и зогр. ассем., остр. въ послѣднемъ мѣстѣ тоже динарии, иначе то пѣнязь, то сребрьникъ, то цата (напр. цата матѳ. XVIII. 28, XXII. 19, марк. XIV. 5, сребрьникъ лук. X. 35, іо. VI. 7, XII. 5), сърebрьникъ знаетъ и нашъ текстъ, какъ переводъ греческаго ἀργύριον матѳ. XXVI. 15, XXVII. 3. 9, марк. XIV. 11, но слова цата въ немъ, въ ассем. зогр. ник. вовсе нѣтъ: оно заимствовано изъ готскаго kintus, было извѣстно на югѣ (какъ видно изъ старосербскаго цета), и попало въ еванг. текстъ вѣроятно въ Болгаріи. Дѣйствительно, Константинъ презвитеръ болгарскій читалъ уже въ своемъ текстѣ цата, и переводчикъ пандектовъ Антіоха употребилъ это слово. И такъ — пѣнязь югозападное, цата юговосточное слово. — іо. X. 22 енкенѣ, греч. ἐγκαίνια, осталось такъ, непереведенное, въ нашемъ текстѣ, въ Добриловскомъ 1164 г. енъгенъи и Никольскомъ (только испорчено въ никентнѣ), всѣ прочіе даютъ уже переводъ свѧштениы или обновлениы, поновлениы. — іо. XXI. 7 епендитомъ (ἐπενδύτην) въ нашемъ текстѣ зогр. ассем. остр. ник., но въ позднѣйшихъ переводится то словомъ срачица, то одежда. — лук. I. 5 отъ ефимѣриѩ (ἐξ ἐφημερίας) въ нашемъ текстѣ, остр. ник. асс., но зогр. даетъ переводъ дьневьнъıѩ чрѣдъı, а въ стихѣ 8. всѣ переводятъ слово тѣмъ же выраженіемъ чрѣда только безъ прилагательнаго.— марк. IX. 43. 45. 47 въ геонѫ нашъ и зогр., но едва ли это былъ первый переводъ; судя по

замѣчательному консерватизму Никольскаго евангелія, въ которомъ читаемъ ошибочный переводъ: въ родь огнѧ негасоущаго, въ рождьство огньное, надо полагать, что первый переводчикъ вм. γέεννα прочелъ γενεά, при чемъ слѣдуетъ замѣтить, что эти стихи не входили въ первоначальный составъ евангельскихъ чтеній; сл. Оп. синод. рукоп. II. 1. 134. — марк. XV. 39. 44. 45 κεντουρίων обыкновенно переводится словомъ сътьникъ, но на послѣднемъ мѣстѣ (въ стихѣ 45) осталось въ нашемъ текстѣ, въ зогр. ник. хвал. гал. кинтоурионѧ—очевидно такъ было и въ первоначальномъ переводѣ. — матѳ. VI. 28. лук. XII. 27 кринъ (τὰ κρίνα) осталось въ наш. текстѣ и ник., но въ зогр. данъ уже переводъ цвѣтъ сельнъихъ, остр. на первомъ мѣстѣ крины, другого же нѣтъ. — іо. XII. 3, XIX. 39 въ наш. текстѣ литра согл. съ греч. λίτραν, но зогр. асс. ник. ливра, подъ очевиднымъ вліяніемъ лат. libra. — μύρον не переводится въ наш. текстѣ иначе, какъ словомъ муро матѳ. XXVI. 7. 9. 12, лук. VII. 37. 38, XXIII. 56, іо. XII. 5, два раза въ женскомъ родѣ: лук. VII. 46 мироѭ и іо. XI. 2 муроѭ, но это не стоитъ въ связи съ латинскимъ myrrha, какъ я полагалъ при изданіи Ассеманова евангелія, введенный въ заблужденіе ошибочнымъ чтеніемъ издателя текста, напечатавшаго матѳ. XI. 11 муро вм. змурнѫ; наконецъ марк. XIV. 3. 4 и іо. XII. 3 употреблено слово хризма (хризмы, гыбѣль хризмънаѣ, вонѧ хризмъныѩ) какъ въ нашемъ текстѣ, такъ въ зограф., ник. евангеліе здѣсь прибѣгло къ переводу слова хризма (χρίσμα) самымъ обыкновеннымъ выраженіемъ масть, мастьныи, но матѳ. XXVI. 7 пишетъ хризми драгие вм. мура драга. Слово хризма можно найти еще въ нѣкоторыхъ другихъ кирилловскихъ памятникахъ XII—XIII вѣка, напр. въ Галицкомъ, Симоновскомъ, Карпинскомъ, и наоборотъ муро или моуро въ позднѣйшихъ глагол. текстахъ (въ книгахъ латинскаго обряда). — марк. XII. 33 олокавътоматъ нашъ, зогр. ник. б., а ассем. перевелъ въсесъжагаемыхъ жрътвъ и съ нимъ соглашается ник. а. — оцьтъ попало рядомъ съ олтарь и другими словами изъ латинскаго языка къ югозападнымъ славянамъ и такимъ путемъ въ старословѣнскій переводъ евангелія, но марк. XV. 23 оцьтъно вино нашъ, зогр. остр. сав. (оцьтѣно) должно быть не находилось въ первомъ переводѣ, когда асс. пишетъ озмьрено, никол. осмрьнено т. е. ἐσμυρνισμένον. — πήρα остается непереведеннымъ марк. VI. 8, лук. IX. 3, ни пиры, лук. XXII. 35 бес пиры, 36 пирѫ, въ переводѣ матѳ. X. 10 мошьны и лук. X. 4 врѣтишта, но и здѣсь въ ник. ев. оба раза пири (т. е. пиры), несмотря на то, что зогр. сходится съ нашимъ текстомъ. — πορφύρα не переводится лук. XVI. 19: въ порфурѫ і вусонъ, такъ нашъ и всѣ прочіе (въ оусонъ сав. въ вуссъ остр. асс.), но обыкновенно въ нашемъ и никол. передается черезъ прапрѫдъ марк. XV. 17. 20, прилагательное прапрѫдьнъ іо. XIX. 2. 5, ассем. и сав. черезъ прѣпрѫдъ, прѣпрѫда, прѣпрѫдьнъ, но остр. багърѣница, багърѣнъ, простое багъръ встрѣчается въ Супрасльскомъ сборникѣ, первое слово югозападное, второе юговосточное; странной формѣ прапрѫдъ или м. б. лучше прапрѫда какъ будто бы образчикомъ послужило прилагательное purpuratus. — σάτον осталось у насъ въ род. падежѣ множ. числа сатъ: трии сатъ матѳ. XIII. 33, лук. XIII. 21, остр. несклоняемо трии сата, на параллельномъ же мѣстѣ трии полъспѫдиы (ожидаемъ три полъспѫды или трии полъспѫдии), это позднѣйшій объяснительный переводъ, собственно σάτον = μόδιον καὶ ἥμισυ Ἰταλικόν, но исправитель понялъ σάτον въ значеніи греческаго χοῖνιξ, а хѫниксъ есть полѹспѹдіе, какъ сказано въ одномъ толковомъ апокалипсисѣ. — σίκερα лук. I. 15 у насъ сикера, такъ и никол. (только по опискѣ кисера), между тѣмъ уже зогр. даетъ переводъ: творена кваса, въ галицкомъ еванг. олоу. — σκάνδαλον въ нашемъ текстѣ остается непереведеннымъ: матѳ.

XIII. 41 скандѣлы (всѣ прочіе съблазны, только никол. скандили), XVIII. 7 отъ скандѣлъ. скандаломъ, скандаль (здѣсь и зогр. скандалъ, никол. ближе къ нашему по формѣ слова скандиль, скандиломь), лук. XVII. 1 скандали (зогр. и ник. съблазни), только матѳ. XVI. 23 уже и въ нашемъ текстѣ съблазнъ; глаголъ σκανδαλίζω рѣдко безъ перевода: матѳ. XVIII. 6 скандалисаетъ (такъ и зогр., скандилисаеть ник.), лук. XVII. 2 скандалисаатъ (зогр. ник. съблажнѣетъ), иначе вездѣ блазнити (іо. VI. 61, матѳ. XIII. 57) и съблазнити, съблажнѣти. — σκηνή не переводится марк. IX. 5, лук. IX. 33: скинниѩ три (зогр. и остр. на второмъ мѣстѣ тоже скинниѩ, но на первомъ зогр. кровы, ник. оба раза сѣни), переведено матѳ. XVII. 4 и лук. XVI. 9 кровы. Уже несогласіе въ переводѣ (то кровы, то сѣни) доказываетъ, что попытка передачи греческаго слова славянскимъ не принадлежитъ первому переводчику. — νόμισμα τοῦ κήνσου матѳ. XXII. 19 передается у насъ стариннымъ словомъ склѧзъ, заимствованнымъ изъ готскаго skillings, еще въ зогр. б. скълѧзъ, гал. ев. склѧзь, ник. клѧзь, но уже асс. образъ и остр. цѧтѫ. — γλωσσόκομον іо. XII. 6, XIII. 29 переведено у насъ иностраннымъ, западнаго происхожденія словомъ скриницѫ (такъ сав. ник. и галицк. ев.), въ зогр. асс. словомъ ковьчежьць, остр. рачицѫ; и здѣсь колебаніе между ковьчегъ и рачица свидѣтельствуетъ о томъ, что это позднѣйшія исправленія. — κέραμος лук. V. 19 передается иностраннымъ словомъ скѫдель (скѫдоль зогр. скѫдълы асс. скоудѣль ник.), заимствованнымъ изъ латинскаго scandula (м. б. посредствомъ нѣмецкаго языка), въ остром. переведено покровъ; κεράμιον: скѫдьльникъ марк. XIV. 13, лук. XXII. 10 (скѫдольникъ зогр. скоудильникь ник.), κεραμεύς въ прилагательной формѣ: скѫдельниковъ матѳ. XXVII. 7, скѫдельничь, какъ новое доказательство, что переводное слово покровъ позднѣйшаго происхожденія. — στάδιος, στάδιον передается непереводнымъ выраженіемъ стадии (род. множ. числа) лук. XXIV. 13, іо. VI. 19, XI. 18, остр. на послѣднемъ мѣстѣ попьриштъ, но это слово передаетъ матѳ. V. 41 греческое μίλιον въ нашемъ и въ зогр. ник. — лук. I. 10. θυμίαμα передается въ нашемъ текстѣ словомъ тѥмьѣнъ (temjan еще до сихъ поръ у кайкавскихъ хорватовъ), ближе къ греческому, очевидно въ исправленномъ видѣ, остр. ѳумиана (зогр. и ник. тьмѣна, ассем. тимиана). — ὑπόκρισις переводится всегда замѣчательно образованнымъ словомъ лицемѣрие (или лицемѣрьствие) матѳ. XXIII. 28, марк. XII. 15, лук. XII. 1; поэтому не удивительно, что и ὑποκριτής уже въ древнѣйшихъ текстахъ является въ переводномъ видѣ какъ лицемѣръ, однакожъ сначала еще какъ-то несмѣло, примѣровъ непереводнаго ѵпокритъ очень много, напр. въ нашемъ текстѣ ѵпокритъ: матѳ. VI. 2. 16, XXII. 18, XXIII. 13. 15. 25. 27. 29, XXIV. 51, лук. XII. 56, а лицемѣръ: матѳ. VI. 5, VII. 5, XV. 7, XXIII. 14. 23, марк. VII. 6, лук. VI. 42, XI. 44, XIII. 15; замѣчательно, что зограф. и никол. евангеліе на тѣхъ же мѣстахъ пишутъ то ѵпокрить, то лицемѣръ — блестящее доказательство ихъ точности. Въ остром. примѣры переводнаго выраженія взяли верхъ, осталось только разъ ѵпокрити матѳ. XXII. 18.

Но какъ въ прочихъ отношеніяхъ, такъ и въ этомъ нашъ памятникъ иногда отступаетъ отъ первоначальнаго перевода, обнаруживая новыя, выраженія, т. е. переводныя слова тамъ, гдѣ согласно съ консервативнымъ никольскимъ текстомъ для первоначальнаго труда надо предположить слова непереводныя. Такъ лук. XVI. 6 βάτος переведено словомъ мѣра въ нашемъ, зогр. и галицк. ев., но никол. ев. оставило вать — такъ и было сначала въ текстѣ. — матѳ. XXVI. 18 πρὸς τὸν δεῖνα переведено къ етероу въ нашемъ, зогр. никол., къ ѥдиномоу остр., къ нѣкомоу сав., но въ асс. осталось къ динѣ, такъ и было въ первоначаль-

номъ текстѣ. — марк. IV. 38 ἐπὶ τῇ πρύμνῃ переводится въ нашемъ, никол. и гал. ев. и т. д. на крьмѣ, въ зогр. сохранилось слово на доктъорѣ, стоящее несомнѣнно въ связи съ древне-нѣмецкимъ doftâ (transtrum, Ruderbank). — іо. XI. 44 δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις переводится въ нашемъ и другихъ текстахъ переводнымъ словомъ оукроимъ, но въ никол. хвал. и Карпинскомъ ев. (одномъ изъ Хлудовскихъ) оставили греческое слово кирикмн (въ хвал. описка кирaѣмы). — матѳ. XVI. 18 ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ и въ нашемъ текстѣ и въ зогр. переводится ѣ на семь камене (остр. камени), но въ ассем. никол. хвал. оставлено непереводное выраженіе на семъ петрѣ. — лук. XVI. 58 τῷ πράκτορι, ὁ πράκτωρ въ нашемъ текстѣ слоузѣ, слоуга, такъ и зогр. и въ прочихъ текстахъ, но ник. и хвал. ев. оставило непереведеннымъ практороу, практорь. — марк. VI. 27 σπεκουλάτορα въ нашемъ текстѣ и зогр. передается черезъ воина, остром. черезъ мечьника, но ассем. и ник. спекоулатора. — σουδάριον въ нашемъ текстѣ оставлено непереведеннымъ, только іо. XX. 7 сударь, переведено же въ лук. XIX. 20 въ оуброусѣ, іо. XI. 44 оуброусомъ (такъ и зогр. остр. ассем.), но никол. еванг. оставило непереводное слово также іо. XI. 44 соударомь (соударемь), такъ и Карпинское (Хлудовское). — матѳ. XXVI. 23, марк. XIV. 20 τρυβλίον переведено словомъ солило въ нашемъ текстѣ, зогр. ассем. остр., но въ никол. оставлено въ трнвьлни (такъ и въ Карпинскомъ ев.); — лук. XX. 22, лук. XXIII. 2 φόρος переведено словомъ дань во всѣхъ прочихъ текстахъ, только никол. а. галицк. и карп. ев. сохранили форъ на первомъ мѣстѣ. — лук. XII. 42, XVI. 1. 3. 8 οἰκονόμος переведено словомъ пристaвьникъ въ нашемъ текстѣ и зогр., но въ никол. осталось лук. XVI. 1. 8 оукономa, и галицк. карп. рук. XVI. 8 иконома.

Это бѣглое обозрѣніе важнѣйшихъ особенностей нашего памятника могло убѣдить насъ, что онъ во всякомъ случаѣ принадлежитъ къ самымъ замѣчательнымъ остаткамъ древнѣйшей славянской письменности. Уступая нѣсколько Зографскому евангелію въ соблюденіи звуковыхъ тонкостей, онъ превзошелъ его въ вѣрной передачѣ рѣдкихъ грамматическихъ формъ, въ составѣ же словъ и оборотовъ сохранилъ не мало старины, благодаря которой значительно расширяются наши представленія о первоначальномъ переводѣ. Теперь уже нельзя сомнѣваться въ томъ, что какъ глаголическіе, такъ кирилловскіе тексты, дошедшіе до насъ, изображаютъ результатъ усиленной литературной дѣятельности, продолжавшейся съ конца IX-го по XI столѣтіе, въ предѣлахъ древней Болгаріи, Македоніи, Сербіи, Босніи, Хорваціи и Далмаціи. Эта вторая эпоха конечно рѣзко отпечатлѣлась на всѣхъ литературныхъ произведеніяхъ своего времени, какъ тѣхъ, которыя тогда впервые были написаны, такъ и тѣхъ, которыя только списывались съ готовыхъ старшихъ источниковъ. Вездѣ черты древнѣйшей паннонско-моравской эпохи сглаживались, малоизвѣстныя формы и слова замѣнялись новыми, лучше извѣстными, замѣченныя ошибки и неточности въ переводахъ, раньше сдѣланныхъ, исправлялись, пробѣлы восполнялись. Это тихое движеніе, имѣвшее значеніе немаловажныхъ реформъ, не отмѣчено громкими словами на страницахъ культурной исторіи славянъ, но тѣмъ убѣдительнѣе изображено въ самомъ дѣлѣ, въ литературныхъ памятникахъ той отдаленной эпохи. Небходимо только умѣніе читать ихъ съ толкомъ,

освѣщать критическими взглядами, заставить проговорить. Это дѣло филологической науки. Реформы, вызванныя новыми условіями, сначала касались равнымъ образомъ какъ тѣхъ старыхъ, въ глаголическомъ письмѣ съ сѣвера на югъ занесенныхъ литературныхъ памятниковъ, такъ и новыхъ, на домашней грекославянской почвѣ возникшихъ кирилловскихъ; но первые вскорѣ начали здѣсь отставать, какъ менѣе удобные для страны, привыкшей читать греческое письмо. Близость Византіи, зависимость духовной жизни южныхъ, въ особенности болгарскихъ славянъ отъ идеаловъ культуры византійской — вскорѣ сдѣлали свое дѣло: паннонская старина была отодвинута на заднее мѣсто, запросы на увеличеніе числа и распространеніе глаголическихъ памятниковъ стали прекращаться; ими продолжали дорожить еще только южнославянскіе «староверы» — богомилы и западная часть балканскаго полуострова (Боснія, Далмація, Хорвація, Истра и острова адріатическаго моря), гдѣ вліяніе византійское обрывалось на волнахъ вліянія римскаго. Болгарія и ея оффиціальные представители, съ царемъ Симеономъ и его литературными сотрудниками во главѣ, высказались, вмѣстѣ съ провозглашеніемъ своей духовной связи съ Византіею, въ пользу грекославянскаго письма, нынѣшней кириллицы, давши ей предпочтеніе.

Благодаря этому не случайному, а ходомъ исторіи обусловленному обстоятельству, въ памятникахъ глаголической письменности сохранилось много старины, они остались единственными свидѣтелями давно уже минувшей литературной дѣятельности, такъ какъ и содержаніемъ и формою изображали по большей части состояніе языка не своего времени, а предшествовавшей ему эпохи, сложившагося въ литературную форму въ другой странѣ, подъ другими культурными условіями. Такимъ образомъ они становятся важнымъ пособіемъ при историческомъ изученіи вопроса о происхожденіи христіанской культуры у славянъ, для филологической же науки посредствующимъ звеномъ между массою памятниковъ позднѣйшихъ столѣтій (эпохи болгарско-русско-сербской), и первымъ зарожденіемъ церковнославянской письменности на почвѣ моравско-паннонской; они вносятъ свѣтъ въ необозримое количество памятниковъ этой письменности, давая возможность остановиться на нѣкоторыхъ изъ нихъ, какъ наиболѣе вѣрномъ отраженіи старины, хотя бы и въ позднѣйшихъ спискахъ. Приведу примѣры. Давно уже покойный Шафарикъ узналъ значеніе Никольскаго евангелія, позднѣйшими изданіями и изслѣдованіями Даничича объ этомъ, какъ и параллельномъ, болонскомъ спискѣ оправдались отзывы Шафарика, и кромѣ того выяснился очень важный фактъ, что сохраненіемъ этихъ важныхъ памятниковъ мы обязаны боснійскому богомильству. Теперь же изъ разночтеній, приводимыхъ почтеннѣйшимъ о. Амфилохіемъ въ изданіи галицкаго евангелія 1144 года, выходитъ наружу, что къ числу такихъ же замѣчательныхъ, стариною текста блестящихъ памятниковъ принадлежитъ еще одно евангеліе Хлудовскаго собранія рукописей, названное у о. Амфилохія Карпинскимъ, въ описаніи покойнаго Андрея Попова оно числится подъ № 28 (Евангеліе-Апостолъ апракосъ) и относится всѣми, кто видѣлъ его, къ XIII—XIV вѣку (о. Амфилохій говоритъ прямо о XIII в., А. Поповъ прибавляя изъ осторожности XIV в.). Текстъ этого евангелія слѣдовало бы, если не издать цѣликомъ, то по крайней мѣрѣ тщательно изучить, потому что онъ характеромъ языка въ грамматическомъ и лексическомъ отношеніи превосходитъ всѣ до сихъ поръ извѣстныя кирилловскія евангелія и прямо сближается съ древнѣйшими глаголическими списками. Въ немъ оказываются по разночтеніямъ у о. Амфилохія такія старин-

ныя слова, какъ: бални, въслѣпати, вѣнити, драселъ, етеръ, жаль (= гробъ), заклепе (= затвори), искрь, мисa, мѫдьнъ, рѣсьнота (въ рѣснотѫ = въ истинѫ), рѣсьнотивьнъ, склѧзь, сцѣгль, хлѫпати, ꙗдро и т. д., въ немъ сохранились простые и с-аористы старшаго типа, онъ знаетъ форму бѫ, бимь, повелительное наклоненіе оубимъ, такія формы какъ иноплеменикось, и можетъ быть еще кое-что (характеристика языка этого памятника въ сочиненіи Гр. Воскресенскаго объ Апостолѣ на стр. 118—119 не удовлетворяетъ). И такъ — до сихъ поръ мы могли приводить въ ближайшую связь съ глаголическими текстами евангелія только два кирилловскіе списка XV вѣка: Никольское и Болонское евангеліе, оба сербской редакціи боснійскаго разряда; теперь же присоединяется къ нимъ еще одинъ кирилловскій памятникъ (изъ Хлудовскихъ), превышающій тѣхъ цѣлымъ столѣтіемъ, а кромѣ того, судя по его болгарской редакціи, происходящій изъ предѣловъ Болгаріи. Подробное изученіе памятника, на который я этимъ обращаю вниманіе всѣхъ, кому онъ доступенъ, пусть выяснитъ вопросъ: не принадлежала ли и эта рукопись болгарскимъ богомиламъ? иначе трудно понимать, какая могла быть охота въ XIII или XIV вѣкѣ для православнаго христіанина пріобрѣтать списокъ евангельскаго текста, на столько различнаго отъ обыкновенной редакціи? Всѣ до сихъ поръ извѣстные тексты этого стараго типа, вышедшаго въ оффиціальной церкви давно уже изъ употребленія, если они списывались еще въ XIV или XV вѣкѣ, то очевидно предназначались для богомиловъ, дававшихъ предпочтеніе старинѣ.

Къ обоимъ спискамъ Хваля, о которыхъ была рѣчь, я могу прибавить еще одно богомильское евангеліе, хранящееся въ Императорской публичной библіотекѣ, въ числѣ рукописей покойнаго Гильфердинга подъ № VI. Оно написано на пергаментѣ боснійскимъ почеркомъ кирилловскаго письма, очень похожимъ на письмо Никольской или Бѣлградской рукописи; писецъ упомянулъ о себѣ въ концѣ рукописи «а записа божиомь милостию христиѣнинь а зовомь Тврьтько Припьковиħь земломь Гомиланинь», повидимому онъ жилъ въ началѣ XV вѣка. Въ текстѣ этого евангелія, хотя оно во многомъ уже отступило отъ древности, все-же сохранились такія слова, какъ: искрь иси, ѥдро иде, ѥдро веста, заклопи се, клепле, вь ризѹ прапрѹдьнѹю, ѿ неприѣзни, да не прѣдань бимь биль или не бимь предали его тебѣ и т. д., однимъ словомъ, уцѣлѣло много старинныхъ выраженій и оборотовъ, хоть и не столько, какъ напр. въ Никольскомъ евангеліи.

Я надѣюсь, что найдутся еще и другіе тексты, кромѣ здѣсь упомянутыхъ, съ хорошо сохранившимся типомъ стараго перевода, и убѣжденъ въ томъ, что дальнѣйшія разысканія подтвердятъ изложенныя здѣсь мысли.

СЛОВОУКАЗАТЕЛЬ (INDEX VERBORUM).

А

19, 244. 22, 246. 26, 248. 5—6. 9, 269. 5, 272. 2, 285. 21. 25, 285. 15. 24, 293. 17, 297. 11, 298. 24. 26—27, 299. 5, 302. 17, 304. 6, 311. 11. 16—17, 312. 18, 316. 8. 9. 15. 19. 25. 27, 317. 2. 5—6. 11, 324. 18, 326. 20. 22, 327. 23, 328. 6, 328. 20, 331. 10, 332. 3, 333. 15. 19. 26, 334. 3. 21, 335. 2, 337. 9, 338. 25, 339. 13. 14. 22, 340. 3. 7. 10. 11. 19. 23. 24. 25, 341. 12. 28, 342. 19. 20. 22, 345. 6. 13, 347, 25. 27, 348. 6. 11. 12. 14. 17. 28, 349. 1. 4. 6. 8. 10—11. 16. 20. 24, 350. 17, 351. 1. 12. 21. 23, 352. 5. 9. 19, 353. 19, 356. 15, 357. 16. 19. 24. 26, 358. 7. 10. 16. 18, 359. 6. 11. 11—12. 18. 28, 360. 10, 362. 19. 24. 364. 6, 368. 22. 369. 6, 370. 13. 17. 22. 27, 371. 19, 372. 10. 13. 18. 24, 373. 12, 374. 1. 10, 375. 4. 5. 8. 20. 21. 24. 27, 376. 2. 6. 7. 17. 18. 19. 23, 377. 14, 378. 1. 8. 11. 12. 13, 379. 3. 6. 16. 21, 380. 4. 6. 22, 381. 8. 14. 15. 16. 23. 25. 26, 383. 25. 26, 384. 14. 23, 385. 13. 19. 23, 386. 4. 6. 10. 13. 14. 18. 21. 23, 387. 2—3. 8. 12, 388. 4—5. 6. 10, 389. 18. 19. 24, 390. 12, 391. 9. 18. 19. 25, 398. 7. 26.

анцє ᾠόν ovum: анца 247. 10.

акꙑ pro ѣко 299. 5. зогр.

акрıдъ ἀκρίς locusta: акрıдн 6. 15 ассем. (остр. акрıдъ, деч. прѫзн), 116. 15—16.

алавастръ ἀλάβαστρον alabastrum: 97. 17—18, 172. 1. 8, 224. 10—11. (зогр. алавѣстръ).

алгоүннъ ἀλόης, aloes: алгоүнно 396. 15 (vl. алоıно, олъгоүнно).

алексѧдровъ Ἀλεξάνδρου, Alexandri: алексѧдровоү 181. 1.

алн 181. 22 (in graeco et latino textu verbum abest).

алмоданокъ, pro єлмоданокъ, Ἐλμαδάμ Helmadam.

алъдни, pro usitato ладни, зогр. 117. 22.

алъкати πεινάω esurio: алчѫща 96. 1. 22, алчѫштєи 217. 1—2. (vl. лачѫштєи), алчѫштаꙗ 194. 4 (vl. лачѫштаꙗ); pro постнти сѧ: алъкати остр. 280. 6.

альфєовъ Ἀλφαίου Alphaei: альфєокъ 29. 16—17, альфєова 121. 18—19, 216. 14, алфєова 125. 10—11.

аманъ Ἀμών (vl. Ἀμώς) 2. 7. 7—8.

амин, аминь ἀμήν, amen: saepissime аминь 22. 18, 30. 23, 31. 18, 33. 23, 34. 25, 43. 20, 57. 22, 59. 25, 61. 7, 62. 24 et alia; non nunquam аминъ (амнъ) 63. 19, 99. 3, 319. 5, 340. 14; haud raro амин: 68. 10, 86. 12, 98. 6, 170. 30, 173. 18, 296. 1, 319. 5, 322. 4, 332. 8, 333. 1, 340. 1, 351. 24, 356. 25, 357. 15, 372. 14. 24, 378. 2, 374. 16, 375. 26 bis, 383. 12.

аминадавовъ τοῦ Ἀμιναδάβ 205. 10.

амосовъ τοῦ Ἀμώς 204. 26—27.

андрѣа Ἀνδρέας, Andreas: аньдрѣа 29. 14, 167. 26, 317. 24, 336. 2—3, 368. 11; аньдрєѫ 9. 10, аньдрѣѫ 117. 13 (зогр. андрѣа), 125, 8—9, 216. 12; андрѣєва 318. 12—13; аньдрѣови 368. 10, аньдрѣовъ 118. 18.

анћєлъ ἄγγελος angelus: анћлъ 34. 23, 46. 11, 102. 14, 116. 1, 190. 11. 15, 191. 3, 192. 1. 6. 11. 22, 193. 4, 197. 7. 9, 223. 8—9, 236. 8, 300. 6, 310. 1, 369. 2, анћль 112. 3—4, анћл 111. 21, 330. 17 (агглъ 3. 5. 16, 5. 1. 21); анћлн 46. 7, 47. 11, 62. 14, 81. 5, 90. 15, 95. 10, 117. 6, 165. 4, 171. 5, 197. 22, 234. 11 (агглн 8. 22); анћла 397. 26 dualis; анћлоү 191. 2, 192. 21; анћлꙑ 89. 29, 170. 20, 319. 7; 57. 20, 148. 3, 253. 8. 10, 268. 13, 273. 12; анћломъ 96. 15, анћлмъ 197. 17, 198. 14, 206. 23, 291. 18 (аггломъ 8. 11).

анна Ἄννα Anna: 199. 25.

анна Ἄννας: анна 390. 5, аннѣ 202. 7, 388. 23.

аннаєвъ τοῦ Ἰανναί 204. 25.

апостолъ ἀπόστολος apostolus: апл҃ъ 114. 8, 186. 16, 372. 16, апостла 297. 23, апл҃н 137. 22. 23, 234. 11, 275. 6, апостлꙑ 251. 18—19, апл҃мъ 114. 14, 188. 27, 308. 21.

арамъ Ἀράμ: арама, арамъ 1. 7; арамовъ 205. 11.

арнматѣа Ἀριμαθεία: арнматѣꙗ 110. 17, 182. 24—25, 307. 10, 396. 9.

ароматъ ἄρωμα: ароматꙑ 183. 9—10, 307. 21—22. 25, 396. 17.

арфаксадовъ τοῦ Ἀρφαξάδ 205. 16.

архєлан Ἀρχέλαος 5. 27.

архиєрєи ἀρχιερεύς: 56. 28, 75. 25, 78. 7, 97. 8, 101. 23, 103. 13—14. 17. 24, 105. 2. 13, 106. 4. 22—23, 111. 3. 5, 123. 10, 161. 3, 162. 2, 171. 19, 176. 1. 22. 27, 177. 12. 16. 22, 179. 1. 6. 22. 23—24, 181. 19—20, 288. 3—4. 10—11, 290. 2, 296. 22, 302. 8, 303. 25, 309. 18, 345. 2, 364. 21, 365. 3. 8. 26, 367. 6, 387. 21, 388. 25, 389. 15—16, 391. 10, 392. 16. 393. 24, 394. 14 (аръхиєрєи 173. 3—4, арьхиєрєи 74. 28); архиєрєихъ 115. 12, 188. 18; архиєрєꙗ 304. 3; архиєрєомъ 71. 11, 98. 12, 105. 8, 113. 11, 157. 6, 172. 23, 297. 1, 300. 29, 303. 6. 7, 346. 6; архиєрєови 102. 25—26, 119. 22—23, 176. 21, 388. 15—16, 389. 5—6. 9, 390. 1. 5. 6; архиєрєова 102. 7, 103. 2, 176. 9—10, 300. 25; архиєрєовъ 97. 9—10, 176. 25, 178. 7, 301. 7, 382. 7, 390. 10; арнєрєи-стии 304. 25.

архисүнагогъ ἀρχισυνάγωγος: архисоүнагогъ 132. 18—19, 260. 7; архисүнагога 133. 24, 232.

16–17; архисѵнагогови 133. 27–28, архисинагоговъ 143. 3.
архитриклинъ ἀρχιτρίκλινος: 320. 1. 5, архитриклинови 319. 23–24.
арѡнь τοῦ Ἀαρών 189. 15.
асоуровъ τοῦ Ἀσήρ: асоурова 199. 26.
афєдронъ ἀφεδρών: 142. 10–11, афєдрономъ 52. 20.
ахазъ Ἄχαζ 2. 5–6.
ахимъ Ἀχείμ 2. 15.
аштє — аще εἰ, ἐάν, si (saepissime occurrit.).

Б

балии ἰατρός medicus: балии 133. 1, 208. 1; балиѣмъ 231. 24; балиѩ 122. 8.
бєз ἄνευ, χωρίς, sine: 32. 14, 220. 9, 297. 6, 299. 14, 347. 14–15, 378. 14; бєс 44. 9, 45. 20, 113. 8, 128. 15, 129. 28, 189. 19, 299. 15; бєж- 314. 4.
бєзакониє ἀνομία iniquitas: 20. 26, бєзакониѣ 85. 18, 88. 3; бєзаконєниє 46. 18.
бєзаконьникъ ἄνομος iniquus: бєзаконьникома 181. 14, бєзаконьникы 299. 24.
бєзводьнъ ἄνυδρος inaquosus: бєзводънаѣ 248. 20 cf. бєздънъ.
бєз-д-разоума v. разоумъ 52. 17.
бєздъна ἄβυσσος, abyssus: бєздънѫ 230. 11.
бєздънъ (recte бєзводьнъ, ἄνυδρος): бєздънаа мѣста 41. 12–13.
бєзочьство ἀναίδεια, inprobitas: 246. 24.
бєзоумиє ἀφροσύνη, stultitia: бєзоумьє 142. 19–20, бєзоумьѣ 216. 8.
бєзоумьнъ ἄφρων, stultus: бєзоумьнє 254. 14 (vl. бєзоумьлю), бєзоумьни 250. 17.
бєспєчальнъ (vl. бєс пєчални) ἀμέριμνος, securus: 113. 8–9.
бєсѣда λαλία loquela: 104. 20, 178. 19, бєсѣды 351. 31, бєсѣдѫ 329. 4.
бєсѣдовати ὁμιλέω loquor, συντυγχάνω adeo: 228. 18, бєсѣдоваашєтє 309. 1–2, бєсѣдоуѭштєма 309. 3–4.
бєчьсти, бєштьстии (sc. бєз чьсти, бєз чьстии) ἄτιμος sine honore: 48. 6, 135. 6; — бєщьстъна 163. 4.
бєштѧдъ, бєштѧдьнъ ἄτεκνος, sine filiis: 291. 2. 6. 7.
би, бимь, бимъ etc. vide быти.
бисьръ μαργαρίτης margarita: 19. 5, 47. 1. 2.
бити τύπτω percutio, δέρω caedo, φραγελλάω flagello: 91. 20–21, 257. 6, биєши 390. 4; биѭштє 163. 6, 178. 4, 302. 3–4, 307. 3, биѭштюмоу 217. 25; биѣашє 280. 10–11, биѣахѫ 302. 4, 305. 5, биѣхѫ 107. 25, 180. 15, 392. 9; бишѧ 77. 7, 162. 25; бивъ 107. 13, 180. 9, бивъшє 163. 3, 282. 18, 289. 7. 9; бьєтє μαστιγώσετε 86. 4; бьєнъ 257. 14. 16, бьєни 168. 25; биєниє μαστιγῶσαι, ad flagellandum 71. 14.
бичь φραγέλλιον flagellum: 320. 19.
благъ ἀγαθός, χρηστός, bonus, suauis: 67. 18, 71. 3, 155. 15, 218. 19, 281. 3, 307. 9, 343. 8; благъ gen. plur. 194. 5; блага 155. 14, 281. 3, 19. 17–18, 67. 18, 247. 12–13; благаа 19. 20, 273. 23, 333. 13; благо 36. 26, 67. 15, благоє 219. 25; благы nom. sing. 67. 15, 94. 2. 10, 155. 11, 219. 23, 280. 28, 285. 8, acc. plur. 14. 3; благѫѭ 245. 16; благомь 228. 2.
благоволити, благоизволити εὐδοκέω complaceo: благоволихъ 117. 2, 204. 21, благоизволихъ 7. 26, 58. 14–15, vl. 117. 2, благоизволи 38. 16, 255. 23; — благоволєниє εὐδοκία bona voluntas: 197. 21, 242. 25.
благовѣстити εὐαγγελίζω, εὐαγγελίζομαι euangelizo: 191. 8–9, 210. 4, благовѣститъ 207. 11; — благовѣстовати: благовѣстоуѭ vl. благовѣштаѭ 197. 10, благовѣстоуѭтъ 34. 11–12, 222. 26, благовѣстоуѩ 226. 2–3, благовѣстоуѭштє vl. благовѣштаѭштє 233. 21; — благовѣствовати: благовѣствоуоутъ сѧ 272. 25–26; — благовѣстьствовати: благовѣстъствоваашє 204. 8, благовѣстъствоуѭштю 288. 9–10.
благодать vl. благодѣть χάρις gratia: благодатъ 192. 12–13, 200. 15 (благодѣть 315. 19. 20 зогр.), благодати 207. 24–25 (благодѣти 315. 18 зогр.), благодатиѭ 201. 21–22; — благодатьнъ (κεχαριτωμένος, gratia plenus): благодатънаѣ 192. 6–7; — благодатєль εὐεργέτης beneficus: благодатєлє 298. 20.
благообразьнъ εὐσχήμων, nobilis: благообразєнъ 182. 25.
благословити εὐλογέω benedico: благослови 49. 24, 138. 28, 199. 9. 18, 235. 2–3, 310. 19, 312. 19; благословитє 13. 30, 217. 22–23; благословѧ 194. 29, благословѧштє 312. 24–25; благословивъ 144. 22; благословлѣашє 155. 7–8, –лѣшє 312. 19–20, благословлєнъ (бл҃свнъ, бл҃нъ) 74. 12, 86. 22, 160. 3, 193. 14, 195. 9, 263. 8, 367. 14, благословлєни 95. 19, благословлєна 192. 7, 193. 13. благословлєно 160. 4, благословлєнаго 177. 18 (εὐλογητοῦ); — благословєстити: благословєштъ 99. 16, 174. 1–2.
благотворити καλοποιέω bene facio: благотворитє 218. 7. 15, благотворѧштиимъ 218. 7–8.

блаженъ μακάριος beatus: 34. 12, 56. 12, 91. 14, 222. 26—27, 256. 27, 264. 22. 27; блажена 193. 20, блажени 10. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15, 206. 7, 217. 14, 256. 8. 9. 15, 372. 17, 399. 22, блажении 217. 2—3. 17, 249. 4, блаженое 249. 2, блаженѣ 243. 7—8, блаженѣи 43. 19, блаженъı 305. 11, блаженъıихъ 186. 17.

блажити μακαρίζω beatum dico: 193. 26.

блазнити σκανδαλίζω scandalizo: блазнитъ 341. 9, блажнѣхѫ сѧ 48. 4—5.

ближьнии ὁ κύκλῳ, ἐχόμενος, qui circum est, proximus: ближьнѧѩ 49. 16, 119. 19, vl. pro искрьнии 244. 24.

близньць δίδυμος didymus: 361. 29, 399. 5, 400. 6—7.

близъ ἐγγύς prope: 90. 7, 170. 27. 29, 284. 15, 295. 28, 296. 1, 320. 15, 324. 4, 335. 14, 337. 7. 18. 19, 342. 7, 362. 4—5, 365. 16. 20, 394. 10, 396. 28; близь 98. 28.

блисцати сѧ, бльштати ἐξαστράπτω refulgeo, ἀστράπτω corusco: блисцаѩ сѧ 236. 17, блисцаѭшти 277. 18—19; бльштѧштахъ 308. 6; — блисцание ἀστραπή fulgor: блисцаниемь 250. 8.

блюдо πίναξ discus: на блюдѣ 137. 11, cf. миса.

блюсти τηρέω servo: 82. 15, 113. 21; блюдѣта, блюдѣте ὁρᾶτε, βλέπετε videte, cavete: 28. 13, 55. 13, 62. 11—12, 87. 12, 128. 28—29, 145. 17, 166. 22, 168. 5. 22, 170. 10, 171. 6—7, 228. 12—18, 253. 26, 293. 15; блюди сѧ ὅρα, σκόπει vide: 119. 21, 250. 3.

блѧдъ λῆρος deliramentum: блѧди 308. 22.

блѫдити πλανάομαι erro: 81. 2, 164. 28, 165. 21—1.

блѫдьнъ ἄσωτος luxuriosus: блѫдъно 268. 22.

бо γάρ enim, (saepissime occurrit).

богъ θεός deus: 3. 15, 6. 25, 18. 3, 51. 15. 66. 8, 67. 19, 81. 8, 120. 23, 154. 15. 20, 155. 15, 165. 8 bis. 9 bis. 10. 18, 169. 28, 192. 17, 195. 9, 203. 3, 212. 23, 222. 7, 231. 11, 254. 14. 17, 255. 2. 15, 272. 22, 279. 15, 281. 4, 291. 23, 314. 2, 322. 3, 323. 9. 13, 325. 5. 6. 7, 327. 19, 338. 9, 350. 29, 352. 8, 355. 21. 26, 359. 26, 362. 15, 373. 26. 27, 399. 21; бога 8. 15, 10. 12, 26. 2, 53. 29, 56. 11, 68. 20, 77. 26, 81. 18, 103. 20, 108. 25, 121. 14, 131. 11, 156. 15. 16, 165. 19, 185. 9, 192. 1. 13, 193. 2, 194. 29, 195. 31, 197. 19. 198. 9, 199. 9, 201. 22, 206. 28, 213. 8, 222. 6, 223. 16, 229. 27, 243. 19, 260. 6, 276. 18, 279. 3. 10, 282. 3, 283. 13, 287. 5, 291. 22, 306. 13. 27, 312. 25, 314. 2. 3. 8, 315. 9. 22, 321. 25, 332. 6, 335. 1, 339. 27, 341. 27, 343. 21, 350. 24. 28, 351. 2. 16. 18, 354. 9, 356. 2, 362. 15, 371. 9, 374. 20, 383. 26, 384. 6. 23, 402. 22; богоу 17. 11, 190. 25, 197. 20, 206. 18, 272. 18, 277. 5, 332. 7, 355. 9, 370. 10, 381. 5, 398. 14. 15; богови 80. 11, 164. 9, 283. 14, 290. 21, vl. 337. 20; богомъ 81. 7, 189. 17, 190. 6, 191. 7, 253. 2, 309. 17, богомь 103. 18, 272. 23, 389. 24—25; богъı 360. 1; о бозѣ 193. 24, 323. 26; бози 359. 28; боже 109. 9, 182. 4. — **богочтьць** θεοσεβής dei cultor: 355. 27.

богатъ πλούσιος dives: 68. 11, 110. 16—17, 156. 9, 264. 18, 270. 25, 273. 3, 281. 16, 283. 18; богатъıи 273. 13, богатии 167. 4, богатааго 273. 9, богатоу 68. 14—15, 156. 10, 254. 4, 281. 22, богатѣ 188. 12, богатѣмь 115. 6, 187. 28, богатѣемь 188. 8, богатъıѩ 292. 19—20, богатъıимъ 217. 12. — **богатити сѧ, богатѣти** πλουτέω dives sum: богатѣѩ 254. 17—18, богатѧшта сѧ 194. 5. — **богатьство, богатьствие** πλοῦτος divitiae, χρήματα pecuniae: 128. 18, 156. 2. 7, 281. 19, богатьства 44. 8, богатьствиѣ 227. 20.

божии 7. 24, 8. 3. 10, 10. 13, 13. 6, 24. 17, 37. 10, 50. 26, 51. 22, 103. 20, 108. 18, 109. 1, 110. 9, 118. 6, 123. 9, 124. 25, 182. 15, 192. 25, 202. 8, 206. 3. 22, 209. 5. 27, 215. 6, 223. 18, 302. 16, 306. 2, 316. 24, 317. 12. 15, 319. 1, 325. 11, 326. 9, 338. 22, 351. 16, 360. 5, 361. 4, 362. 24, 392. 23, 399. 27; nom. plur. 10. 13, 81. 5, 291. 19; instr. plur. 253. 8. 10, 268. 13; loc. sing. 39. 18, 76. 23, 174. 10, 206. 7, 216. 7, 223. 14, 234. 16, 238. 6, 248. 9, 262. 7. 10, 264. 28, 297. 29, 361. 3; божие 39. 19, 68. 15, 78. 3, 117. 10, 129. 6. 16, 141. 23, 148. 7, 154. 19, 155. 5, 156. 3. 8. 11, 202. 28, 210. 4. 9, 217. 1, 226. 3, 227. 9, 228. 25, 233. 11, 236. 12, 240. 5. 11, 241. 15. 21, 248. 11, 249. 5, 260. 26, 261. 7, 272. 25, 277. 9. 10. 12, 280. 23, 281. 19. 22, 284. 17, 296. 1, 298. 3, 322. 13, 338. 12, 360. 2; божиѣ 18. 10, 57. 7, 80. 11, 115. 2, 117. 8—9, 127. 22, 155. 6, 164. 9, 166. 10, 182. 26, 200. 15, 227. 5, 235. 15, 251. 17. 18, 255. 21, 260. 26, 261. 7, 272. 25, 280. 25, 282. 8—9, 290. 21, 307. 12, 322. 6, 323. 18, 333. 3. 12, 338. 11, 353. 3—4, 356. 9, 365. 11; божию 79. 28, 163. 31, 290. 14; божиѩ 81. 3, 114. 18, 141. 12, 165. 1, 293. 5, 302. 15, 319. 7, 325. 7, 339. 20; божиѭ 51. 14—15, 74. 18, 103. 12, 126. 22, 141. 7, 161. 13, 250. 25, 364. 2, 370. 10; божиемь 84. 22; божиимъ 315. 6; божиихъ 8. 7. — cf. божеи 205. 20, бж҃иа (pr. божиѣ) 147. 12.

боле μεῖζον maius: 45. 12, 84. 15, 129. 22, 166. 6, 203. 16, 292. 23, 293. 1, 334. 4.

болии μείζων, περισσότερος maior: 223. 11. 14, 298. 21. 22–23, 359. 15–16, 377. 18, 378. 6, 393. 9; болеи 35. 1, 37. 16—17, 41. 10, 61. 5. 11–12, 83. 15, 84. 9, 115. 4, 152. 5, 187. 14, 188. 26, 298. 18, 326. 14, 352. 2, 372. 15. 16, 380. 7; — больша 319. 4, 344. 29–30, 376. 1, большаа 332. 15; — больши 27. 3 (χεῖρον peius), 81. 16, 254. 23 (πλεῖον plus), большиѣ 81. 21 (μέγας, maximus); — больше 292. 17; — большѧ 165. 26, 254. 9, 379. 12.

больнъ ἀσθενής infirmus: болнъ 96. 19, больна 96. 24.

болѣзнь ἀσθένεια infirmitas: 29. 11–12, 361. 2, болѣзни 23. 14, болѣзнии 87. 24, 226. 6, болѣзнемъ 168. 22.

болѣти ἀσθενέω infirmus sum: болитъ 361. 1. 6–7; болѧ 220. 15, 360. 19, болѧшта 96. 5 (ἀσθενῆ), болѧштааго 221. 19, болѧштеи 122. 4, 213. 29, болѧштаꙗ 30. 2, 51. 4–5, 140. 8, 209. 21, 233. 11–12, болѧштиихъ 330. 15; болѣхъ 95. 26, болѣаше 329. 16–17, 360. 28.

боꙗти сѧ φοβέομαι timeo: боѭ сѧ 279. 10; бои сѧ 133. 28, 190. 15, 192. 12, 232. 19–20, 255. 22, 367. 17; боиши сѧ 306. 13; боимъ сѧ 76. 7–8; боите сѧ 32. 10, 50. 14, 58. 19, 139. 23, 197. 10, 253. 4, 311. 11, 337. 9, боита сѧ 112. 4. 18; боꙗ сѧ 279. 8; боꙗштиимъ сѧ 193. 29; боѣахъ сѧ 285. 16, боѣаше сѧ 136. 19, боѣахѫ сѧ 151. 27, 157. 2, 162. 14, 184. 5, 238. 13–14, 296. 23, боѣхѫ сѧ 161. 4, боѣашете сѧ 355. 1.

бракъ γάμος, γάμοι nuptiae: 78. 13. 15, 79. 1–2. 5, 93. 1, 256. 7, 264. 1, 319. 9. 12; брацѣ 313. 1.

брачьнъ (γάμου nuptialis): брачъна 79. 3, брачънии 26. 25, 122. 11–12, брачъное 79. 11, брачънꙑѩ 214. 4.

бранити κωλύω prohibeo: не браните 67. 10, 152. 20, 155. 3–4, 239. 3, 280. 22.

брань πόλεμος proelium: брань 266. 21, брани 87. 17, 168. 10, 293. 20, брании 87. 18, 168. 10–11.

братръ ἀδελφός frater: 29. 11, 42. 4, 63. 3. 6. 27, 80. 17, 96. 10, 126. 22, 135. 2, 164. 14. 16, 169. 5, 270. 6. 22, 275. 1, 291. 1. 3, 317. 24–25, 336. 3, 360. 23, 362. 13. 16, 363. 12; братра 18. 19, 19. 3, 31. 11, 48. 16, 58. 1, 80. 18–19, 117. 13. 21, 125. 6, 134. 2, 136. 14. 17, 164. 17, 169. 5–6, 204. 11, 216. 12, 219. 6. 16, 291. 4, 318. 2–3; братроу 18. 22, 65. 16, 72. 6, 80. 22, 202. 3, 219. 9, 253. 21; братре 219. 9; братрѣ 362. 8; братромь 12. 3.

братриѣ 41. 29, 126. 12. 15–16 20–21, 228. 17–18. 21. 23–24, 320. 14, 342. 9, 343. 3; братрьѣ 41. 23. 26, 42. 2, 48. 1, 83. 10, 126. 18, 342. 15; братрии 112. 19, 398. 13; братриѭ 80. 20, 156. 26, 164. 18, 264. 17, 266. 7, 274. 7, 291. 5; братриѭ 69. 6, 156. 21–22, 282. 7, 294. 16, 299. 7–8, 403. 5; — cf братъ 11. 29, брата 9. 9–10. 14. 15, 11. 24, братоу 11. 25; братиѭ 1. 4, 2. 9.

брашьно βρώματα, τροφαί, ἐπισιτισμός escae, cibus: брашъно 234. 22, 328. 9–10, 338. 6 bis, 340. 21, брашъна 49. 16–17, 142. 11–12, 203. 12, 234. 27, 326. 8.

бръвьно δοκός trabs: бръвъно 18. 19–20, 19. 1, 219. 13, бръвна 18. 20, бръвъна 219. 7. 11–12.

брьние πηλός lutum: брение 353. 10, брьнье 353. 21–23, 354. 3–4. 6, бръньемь 353. 11.

брѣгъ κρημνός praeceps, αἰγιαλός litus: брѣгоу 24. 25, 131. 24, 230. 17, брѣзѣ 400. 15.

брѣмѧ φορτίον onus: 36. 26, брѣмена 82. 18, 251. 9, брѣменѣхъ 251. 11.

боуи μωρός stultus: 84. 9. 15, 92. 5, боуѩ 21. 6 (pro боую), боуꙗ 92. 6. 16. cf. боуѥ 11. 26.

боукꙑ τὸ γράμμα litterae, cautio: боукъви 271. 20. 25.

боурѣ λαῖλαψ procella: 130. 6, бѫрѣ 229. 4.

бъдръ πρόθυμος promptus: бьдръ 101. 5, бьдрь 175. 16.

бъдѣти γρηγορέω vigilo: 101. 2–3; бьдите 91. 1–2, 93. 6–7, 100. 24, 101. 3, 171. 12. 17, 175. 5. 14, 296. 11, бьдитъ 171. 11–12, бьдѧщe 197. 5, бьдѧшта 256. 10, бьдѣлъ 91. 6, 256. 18.

бꙑвати γίγνομαι fio: 295. 22; бꙑваатъ 45. 12–13, 107. 7, 128. 15–16, 161. 18, 258. 8. 10, 268. 12, бꙑваетъ 44. 9–10, 97. 5–6; бꙑваѭтъ 127. 24, 134. 28, 248. 27, 403. 16; бꙑваѭща 170. 28, 295. 29, бꙑваѭштаа 234. 2, 307. 8, бꙑваѭштиихъ 260. 24; бꙑвааше 230. 6, 330. 21. 22, бꙑваахѫ 140. 10. — бꙑваемое (τὸ ἐσόμενον) 300. 23, бꙑваемо (γινόμενον) 303. 22.

бꙑти εἶναι esse, γενέσθαι fieri: 56. 9, 57. 1. 4, 58. 8, 62. 4. 10–11 etc.; — бꙑвъ γενόμενος: 151. 25, 152. 1, 155. 28–29, 244. 12, 277. 7, 299. 29, 300. 7; бꙑвъша acc. plur. neutr. 65. 4, dual. 337. 8; бꙑвъшъ 281. 18; бꙑвъшии 197 25; бꙑвъшаа 65. 6, 110. 7–8, 113. 1; бꙑвъшее 181. 29, 230. 19, 306. 27; бꙑвъши 2. 25, 44. 4, 128. 9, 134. 23, 181. 26, 371. 5; бꙑвъше 311. 12; бꙑвъшеи 189. 5; бꙑвъшоу 23. 8, 48. 19–20, 49. 12, 98. 27, 104. 27, 105. 1, 130. 1–2, 173. 15–16, 220. 4, бꙑвъшю 50. 6, 70. 9, 97. 15, 110. 16, 118.

24, 139. 12, 182. 23, 209. 29, 400. 14; бъıвъшаего 230. 21–22, 320. 2, бъıвъшаго 233. 7; бъıвъшюмоу 308. 26–27, бъıвъшамъ 308. 7, бъıвъшимъ 313. 1, бъıвъшимъ 184. 9; loc. sing. бъıвъшиимь 186. 5; бъıвъшиихъ 208. 2–3, 309. 13; бъıвъша 309. 25, бъıвъшаꙗ 35. 26, 36. 6, 241. 26; бъıвъшѫѧ 304. 16; — бъıлъ 132. 9, 224. 8, 231. 8, 238. 16, 286. 9, 351. 1, 352. 13, 356. 2, 362. 13, 363. 11, 390. 22–23, бъıла 88. 25, 170. 1, бъıли 85. 22. 24, 350. 21, 356. 2, 380. 2, бъıло 99. 11–12, 173. 28, 274. 21, 391. 13, бъıлъı 35. 26, 241. 26; — бъıⷭ҇ ἐγένετο factum est, additur participio ad exprimendum aoristum pass. graeci textus 5. 17, 7. 27, 8. 24, 11. 21, 12. 12, 13. 2. 14, 21. 11, 26. 7, 48. 26 etc., бъıстъ 12. 26, 18. 1, 23. 29, 24. 8, 27. 27–28, 33. 24, 36. 15, 47. 22, 57. 28, 65. 17, 66. 15, 73. 19, 77. 25–26, 92. 12, 97. 2, permultis aliis locis; бъıстъ 2 pers. sing. ἐγένου 285, 9, γέγονας 331. 24; бъıсте dual. 196. 20, 303. 29, plur. 272. 10. 13, 299. 16, 346. 11, conditional. 350. 21; бъıша 35. 22, 51. 7, 58. 4, 60. 10, 93. 2, 112. 2. 3, 113. 11, 138. 5–6, 148. 11, 243. 2–3, 309. 23–24, 311. 5, 314. 4, 358. 28, 390. 14, 396. 4, 399. 26; — би 25. 3, 88. 27, 91. 4. 6 bis, 99. 11. 12, 132. 9, 142. 29, 150. 21, 169. 29, 170. 1, 173. 28. 29, 194. 24, 210. 1, 224. 6. 18, 231. 8, 238. 16, 256. 16. 18, 274. 21, 275. 11, 280. 11. 18, 287. 16, 290. 5, 296. 22, 299. 4, 326. 8. 10. 11, 328. 28, 350. 29, 352. 13, 356. 2. 3, 362. 12. 13, 363. 11. 12, 380. 3, 390. 22, 391. 13, 393. 8; бисте 37. 17. 19, 272. 13, 275. 7. 9, 335. 4–5, 348. 23. 24, 350. 22, 355. 1, 356. 20–21, 375. 10. 11–12, 377. 6. 17, 380. 2; бимъ 1 pers. sing. 285. 26, 374. 23, бимь 1 pers. sing. 94. 26, 270. 15–16, 286. 9, 380. 13. 16, 391. 15, 1 pers. plur. 85. 22. 23, 390. 23; биша 88. 27, 162. 25, 216. 4, 241. 25–26. 28. — бѣ ἦν: 21. 3. 10. 14, 24. 19, 37. 12. 23, 41. 4, 50. 7. 8, 64. 18, 68. 8, 76. 3. 29, 80. 19, 92. 5, 94. 3. 11. persaepe; бѣаше ἦν 196. 16, 199. 2, 234. 27, 259. 25, 308. 18–19, 314. 1. 2, 321. 21, 396. 23; бѣхъ ἤμην 95. 24–25. 27, 96. 18, 176. 13–14, 355. 12, 361. 27, 381. 10, 385. 23; бѣхомъ 276. 3–4; бѣахѫ ἦσαν 51. 8, 110. 6. 10, 119. 6, 120. 17, 121. 25, 122. 6, 123. 8, 125. 16, 127. 20, 130. 5, 137. 27, 148. 21, 156. 30–31, 172. 4, 177. 4, 182. 15, 187. 29, 195. 3, 197. 4, 208. 14–15, 211. 3. 11, 212. 6. 7, 213. 17, 215. 5–6, 226. 4–5, 231. 5. 14, 232. 5, 235. 7–8, 236. 22, 263. 7, 267. 8, 300. 22–23, 307. 18, 310. 11, 312. 23, 316. 12, 324. 5, 326. 2, 353. 15–16, 355. 2, 362. 6, 368. 5, 398. 20, 399. 12, 400. 5; бѣхѫ 29. 2, 90. 19, 110. 6, 138. 6; бѣша ἦσαν 54. 18, 79. 3, 126. 27, 134. 10, 191. 13, 208. 8, 259. 28, 323. 20–21, 357. 14, 385. 6, 401. 7; бѣашете 117. 15, 148. 15, 179. 19–20, 189. 16, 190. 4, 207. 19–20, 304. 1; бѣсте 101. 11, 211. 13, 224. 24, 236. 19, 308. 27. — бѫ 35. 26. 28, 36. 6. 7, 124. 9, 161. 4, 163. 26, 175. 21. 208. 22, 210. 8, 290. 9, 296. 2, 347. 10, 365. 13, 380. 13; бѫтъ 185. 7; бѫдѫ 1 pers. sing. 27. 20, 59. 18, 133. 7, 150. 12, 212. 14, 237. 27, 271. 13, 352. 11, 369. 7, 3 pers. plur. 256. 3; бѫди 23. 1, 28. 11, 53. 18, 101. 9, 133. 22, 158. 5, 193. 3, 280. 12, 281. 6, 285. 9. 13, 399. 19; бѫдѣте 30. 27, 91. 8, 218. 20, 378. 7–8, 379. 3; бѫдеши 67. 24, 191. 9, 211. 16, 244. 2, 263. 22, 264. 7. 22; бѫдете 18. 16, 31. 4–5. 14, 61. 8–9, 66. 6, 87. 26, 90. 26, 154. 17–18, 168. 25, 169. 3. 8, 203. 20–21, 217. 4, 218. 18, 256. 19. 20, 278. 15. 17. 20, 293. 16, 294. 15. 17–18, 333. 28, 350. 3. 7. 14, бѫдетъ et бѫдѫтъ saepissime occurrunt, бѫде (pro бѫдетъ) 169. 24. — бѫдѫщии 40. 7 (μέλλων, futurus).

бѣгати—бѣжати φεύγω fugio: бѣгаатъ 358. 4, бѣгаѭтъ 88. 14–15, 169. 16–17, 294. 25, бѣгаите 31. 18. — бѣжати 6. 22, 202. 26; бѣжи 5. 3, бѣжитъ 358. 6, бѣжатъ 357. 11, бѣжа 176. 20, бѣжаша 24. 26, 102. 24, 131. 26–27, 176. 16, 230. 19–20.

бѣда ἀνάγκη pressura 295. 5–6.

бѣдьнъ κυλλός debilis: бѣдъноу 62. 2, бѣдънꙑѩ 53. 27, ἀνάπηρος 265. 19, cf. маломощь et vl. бѣдьникꙑ 264. 21 nota, бѣдьникомь 153. 6–7 nota.

бѣлити, не бѣленъ ἄγναφος, rudis: небѣлена 27. 1, 122. 19.

бѣлъ λευκός albus: бѣла 13. 11, бѣло 112. 1, бѣлѫ 183. 13, бѣлꙑ 58. 4, 148. 12, бѣлахъ 397. 26.

бѣство φυγή fuga 88. 22, 169. 24.

бѣсъ δαίμων, δαιμόνιον daemon, daemonium: бѣсъ 28. 20, 35. 16, 39. 6. 7, 59. 20, 119. 2, 125. 20, 143. 3. 10. 12, 184. 8, 209. 9, 223. 29, 226. 8, 238. 3, 247. 16. 20, 343. 29, 351. 20. 28, 358. 24. 26; бѣси 24. 20, 131. 20, 209. 25, 230. 9. 15. 24, 231. 8, 242. 10; бѣса 208. 28, 351. 21; бѣсомъ 230. 6–7; бѣсоу 28. 17, 247. 17; бѣсꙑ 20. 21, 28. 21, 30. 4, 39. 15. 18, 119. 1. 12, 125. 4. 21, 136. 1, 152. 17, 185. 1, 229. 20–21, 238. 26, 247. 20, 248. 5. 6. 9–10, 262. 18, бѣсѣхъ 233. 9.

бѣсьновати δαιμονίζομαι a daemonio vexor,

daemonium habeo: бѣсънѹетъ сѧ 53. 4, 59. 12 (σηλενιάζεται), бѣсънѫѭщь сѧ 39. 1, бѣсънѹѭштааго сѧ 358. 26–27, бѣсънѹѭщиимъ 114. 1, 187. 13; бѣсънѹемѹ 132. 4–5; бѣсъновавꙑ 132. 8, 231. 1, бѣсъновавъшааго 132. 1.

бѣсьнъ δαιμονιζόμενος daemonium habens: бѣсенъ 28. 17, 186. 8, бѣсъна 24. 13, бѣсънꙑ 23. 9, 53. 23–24, бѣсънꙑѩ 118. 27, бѣсънѹю 25. 1, бѣсънѣемь 187. 21.

В

ва nomin. dual. sec. pers. 112. 15 in nota, 117. 17 in nota; ваю ὑμῶν 28. 11, 354. 20, въ ваѭ ἐν ὑμῖν 241. 27; вама ὑμῖν 28. 11, 73. 5. 14. 17, 112. 11, 117. 17, 157. 15, 159. 6. 11, 173. 10, 242. 1, 297. 12. 18–19, 298. 1; — вꙑ ὑμεῖς nom. plur. 17. 19, 19. 16. 22, 25. 13, 31. 9, 43. 24, 49. 18, 51. 14. 18, 52. 17, 56. 9, 68. 26, 69. 2. 22, 70. 7, 74. 24, 76. 26, 83. 8. 10. 26, 85. 15. 27, 90. 8, 91. 8, 100. 2, etc.; ὑμᾶς acc. plur. 19. 7, 30. 26, 31. 2. 3. 6. 17, 33. 13, 36. 22, 75. 20, 76. 22, 86. 7, 87. 25. 26, 100. 6, etc.; васъ gen. plur. ὑμῶν 17. 20, 19. 12–13, 20. 25, 30. 20, 37. 26, 63. 20, 78. 2–3, 83. 15, 84. 4, 87. 13, 93. 6, 99. 4, etc.; acc. plur. 18. 4, 39. 19, 59. 19; loc. plur. 31. 10, 35. 27, 51. 24, 72. 10–11. 12. 14, 102. 20 etc.; вамъ ὑμῖν 17. 12. 20–21, 34. 21. 25–26, 55. 24, 57. 22, 59. 3. 26, 81. 4. 24 etc. saepissime; вами ὑμῖν 59. 13, 99. 26, 102. 20, 113. 23, 253. 25, 274. 1, 297. 25, 301. 4, 304. 6, 312. 1, 345. 4, 373. 29, 375. 16, 376. 9, 377. 21, 379. 9, 381. 9.

вавилоньскъ Βαβυλῶνος: вавилонъскоѥ, вавилонъсцѣмъ, вавилонъскааго 2. 9—10. 10—11. 22. 23.

вадити κατηγορέω accuso: 302. 22, вадите 304. 8, вадѧште 303. 26, важдахѫ 347. 23.

валѣти сѧ κυλίομαι volutor: валѣаше сѧ 150. 16.

варавва Βαραββᾶς Barabbas: 106. 14, 179. 16, варава 392. 3, вараввѫ 106. 16. 24. 27, 107. 13, 392. 3, варавѫ 179. 25, 180. 8, 304. 15.

варахиинъ Βαραχίου: варахиина 86. 10.

вариѡна Βαριωνᾶ Bar Jona 56. 12–13.

варити, варѣти προάγω praecedo 50. 3, 139. 8–9, варѭ 174. 16, варѣѭ 100. 6, варѣатъ 112. 10, 184. 1, варѣѩ 157. 1, варѣѭтъ 76. 22; вари προέφθασεν praevenit 60. 15; варила προέλαβεν praevenit 172. 16; варишѧ προῆλθον praevenerunt 138. 4.

вартимеи Βαρτίμαιος 158. 16–17, о варьтимеи 115. 8.

вартоломѣи Βαρθολομαῖος, Bartholomaeus: вартоломѣи 29. 15, вартоломѣа 125. 9, 216. 3.

варъ καύσων aestus: 70. 23, 258. 10.

вашъ ὑμῶν, ὑμέτερος: 17. 9, 18. 8, 19. 19, 26. 13, 30. 17. 18, 60. 13, 83. 9. 12. 14, 86. 20, 91. 3, 161. 24. 26, 218. 21, 241. 4, 255. 19. 23, 262. 29, 263. 1, 350. 29, 352. 13, 356. 23, 379. 23, 393. 20; ваша 161. 25, 217. 10, 218. 17, 229. 12, 250. 16, 256. 3, 272. 22, 296. 6, 301. 5, 311. 15, 379. 10, 381. 14, 383. 1–2. 16; ваше 51. 15. 23, 59. 25, 88. 22, 141. 13, 145. 25, 169. 25, 216. 29, 217. 7, 218. 28, 255. 25, 256. 2. 2–3, 272. 13, 295. 24–25, 342. 17, 374. 19–20, 377. 13, 380. 9–10, 383. 9; вашего 31. 10, 32. 15, 92. 18, 241. 19, 350. 18. 26, 357. 7, 393. 23; вашемѹ 66. 13, 154. 12–13, 390. 25, 398. 14. 15; вашемъ 294. 20, 348–349, 359. 28, вашемь 348. 15; вашею 207. 22; вашеѩ 253. 3, 294. 19, 383. 9–10; вашеѭ 17. 13, 254. 21–22; ваши plur. 39. 15, 248. 7, 251. 13, 340. 4, 341. 1, dual. num. 43. 19. 20, 238. 9, 328. 14, 372. 10; dat. plur. вашимъ 19. 13, 36. 25, 247. 13, instr. sing. вашимь 251. 10–11, вашимъ 17. 14, 62. 28, 141. 24; вашими 135. 27–28, 203. 21; вашихъ 19. 5, 25. 14, 30. 7. 21. 23, 31. 3, 65. 17, 85. 28, 86. 5, 121. 2, 161. 28, 212. 26, 233. 19, 251. 15, 294. 10, 305. 9, 349. 9–10. 11–12; вашѧ 66. 14, 210. 19, 217. 21, 218. 15, 294. 21, 295. 23–24; вашѫ 217. 13.

вед— v. вести.

ведро εὐδία serenum 55. 2.

велии μέγας magnus: 9. 4, 11. 17, 110. 25, 111. 21, 182. 11, 192. 15, instr. plur. 304. 24, gen. plur. велии 401. 14–15; велеи 183. 16, 190. 21, 294. 1 nota; велие 21. 11, 181. 19, 213. 15, 220. 13, 261. 5; велиѣ 24. 8, 88. 24, 89. 7, 130. 6. 14, 274. 1, 294. 3, 295. 6, велькѣ 53. 17; велиемь 89. 30, 109. 7. 22 (in codice вьльемь), 118. 9, 130. 17, 131. 10, 134. 18, 182. 2, 193. 13, 197. 9, 209. 1–2. 17, 229. 25, 231. 4, 276. 18, 287. 6, 306. 24–25, 364. 10, велиеѭ 4. 23, 89. 29, 112. 18, 312. 23; велию 337. 4, велиѩ 129. 23, велиѭ 173. 11, 197. 11, 265. 1, 297. 19; — великъ 23. 29, 106. 10 (день великъ ἑορτή, μεγάλη ἡ ἡμέρα 395. 20), 222. 6, великꙑи 345. 14–15, великаа 167. 21, великааго 13. 9, велиции (recte величии οἱ μεγάλοι principes 72. 8–9) 158. 4.

величати, величити μεγαλύνω magnifico: величитъ 193. 22, величаѭтъ 83. 1–2.

величие μεγαλεῖον, magnum: величьѣ 193. 27; μεγαλειότης magnitudo: о величии 238. 6.

вєльбѫдъ χάμηλος camelus: 84. 30, вєльбѫдоу 68. 18, 156. 9, 281. 20—21; adj. вєльбѫждь: вєлъбѫждъ 6. 18, вєльбѫждє 116. 14.

вєльзѣволъ Βεελζεβούλ, Beelzebub: 125. 19—20, вєльзѣвола 31. 26, вєльзѣволѣ 39. 6—7, вєлъзѣволѣ 39. 14—15, вєльзѣвоулѣ 247. 19. 20, 248. 4. 5. 6,

вєлѣти ἐπιτάσσω impero, praecipio: вєлитъ 118. 14, 209. 11, 229. 15, вєлѭ 151. 5.

вєсєлиє ἀγαλλίασις exultatio 190. 19.

вєсєлити сѧ εὐφραίνομαι epulor: 270. 1, вєсєли сѧ 254. 18, вєсєлимъ сѧ 269. 23, вєсєлѧ сѧ 273 4—5.

вєсти — вєдѫ ἄγω, ἀπάγω, φέρω duco, ago, traho: вєдєтъ 402. 19—20, вєдє 206. 19, вєдѣтє 176. 4, вєдѣахѫ 305. 16, вєдѣашє сѧ 205. 22, вєдомꙑ 294. 6—7, вєдєни 31. 4, вєдъ 64. 23 (vl. шьдъ secundum graecum ἀπελθών), 260. 15; вѣсѧ 102. 25, 105. 8, 107. 27, 176. 20—21, 179. 3, 180. 10, 208. 20, 301. 6, 302. 9. 21, 354. 1, 388. 23, 390. 15, 394. 2.

вєсь πᾶς omnis, vid. вьсь.

вєсь χώμη castellum, vid. вьсь.

вєтъхъ παλαιός vetus: вєтъха 214. 22, вєтъхаа 47. 21, вєтъхааго 122. 21—22, вєтъхоє 214. 23, вєтъхꙑ 27. 5, 122. 24, 214. 16, вєтъхѫ 214. 12, вєтъсѣ 27. 1—2, 122. 20, вєтъсѣи 214. 18.

вєтъшати παλαιόομαι, veteresco: вєтъшаѭшта 255. 27.

вєчєръ ὀψία, ὀψέ vesper, vespere: 55. 1, 111. 17, 171. 13, 196. 7; вєчєроу 70. 9, 98. 27, 130. 1, 139. 12, 173. 15; πρὸς ἑσπέραν при вєчєрѣ 310. 15.

вєчєрѣ (lege вєчєрꙗ) δεῖπνον coena: вєчєри 371. 5, вєчєрѭ 136. 24—25, 188. 8, 264. 16, 265. 1, 366. 4, вєчєрѧ 265. 2, 266. 1, 371. 10, вєчєрѣхъ 83. 4, 166. 26, 292. 14.

вєчєрѣниє τὸ δειπνεῖν: по вєчєрѣнии μετὰ τὸ δειπνῆσαι 298. 7.

вєчєрѣти δειπνέω coeno: вєчєрѣѭ 275. 18.

вєшть πρᾶγμα res: вєшти 63. 21, вєштєхъ 189. 3—4.

видѣниє ὀπτασία visio: 191. 17—18, εἶδος species: 236. 16, видѣниѣ 334. 10—11, видѣнꙗѣ ὅραμα visio 58. 23—24.

видѣти ὁράω (ἰδεῖν), θεάομαι, θεωρέω video: 40. 26, 43. 13—14. 22, 86. 21, 103. 4, 133. 16—17, 199. 8, 228. 21—23, 234. 10, 243. 10, 263. 2, 265. 7, 277. 16, 283. 19, 288. 23, 303. 19. 21—22, 322. 6, 351. 26—27; видѣтъ 34. 15. 17. 20, 43. 9, 79. 9, 111. 20, 131. 28, 223. 1. 3. 6, 230. 21; видѣвъ 5. 10, 6. 20, 25. 7. 11—12, 27. 26. 29, 29. 1, 105. 5, 107. 5, 120. 14—15, 132. 19—20, 139. 14, 150. 14, 151. 1, 155. 1—2, 160. 11, 165. 14, 182. 13, 190. 18, 210. 10, 211. 17. 20, 212. 17, 221. 28, 224 16, 244. 11. 13. 15, 250. 11, 276. 12. 16, 281. 17, 287. 15, 301. 15—16, 303. 17—18, 306. 26, 317. 17, 331. 8, 335. 16, 337. 13, 395. 5, 399. 21—22, 403. 1; видѣвꙑ ὁ ἑωραχώς 375. 17, etiam 395—396 pro видѣвъ и potius видѣвъи (ὁ ἑωραχώς) legas; видѣвъшє 25. 2, 26. 1. 10—11, 37. 4, 50. 10—11, 65. 2—3, 74. 27, 75. 15, 76. 26, 97. 19—20, 110. 7, 113. 15, 121. 27, 139. 18, 140. 13, 149. 25, 198. 2, 230. 18, 280. 19, 283. 13—14, 284. 8, 289. 14. 15, 300. 22, 329. 11, 336. 19, 363. 6, 364. 17, 398. 24, видѣвъшєи 132. 4, 230. 27, 399. 22—23; видѣвъши 4. 22, 178. 7. 18, 192. 8, 232. 10, 363. 10; видѣвъша 201. 8, 239. 12; видѣвъшиимъ 184. 19—20; видѣвъшѧ 310. 1—2; видѣлъ 339. 26. 27, 352. 14. 17, видѣли 353. 16, видѣлꙑ-и i. e. видѣлъ и 356. 12; видѣнъ 184. 11; видѣ 7. 23, 9. 8, 23. 5, 26. 4, 49. 10, 69. 20, 79. 10, 116. 26, 117. 12, 121. 8, 134. 8, 138. 4, 149. 22, 191. 18, 283. 25, 292. 18. 20, 308. 25, 315. 22, 316. 22, 318. 21, 325. 1, 340. 1, 352. 14. 23, 363. 14, 370. 4. 12, 375. 18, 397. 1. 11. 14. 20. 25, 398. 2. 17; видѣхъ 242. 12, 317. 4. 11, 318. 27—28, 319. 3, 350. 17, 390. 12; видѣхомъ 3. 22, 96. 1. 3. 5. 22, 121. 15, 152. 16, 213. 9, 238. 25, 315. 11, 322. 25—26, 399. 7; видѣста 222. 22, видѣстє 199. 12, 317. 22, 334. 11, 338. 3, 339. 1. 2, 350. 18; видѣшѧ 4. 20, 9. 3, 43. 23, 58. 20, 131. 29, 138. 1, 139. 20—21, 149. 2. 6, 161. 8, 183. 15. 17, 198. 10, 236. 24, 237. 14, 243. 11, 287. 7, 307. 19—20, 310. 5, 337. 20, 380. 18. 19, 392. 16, 395. 25, 401. 10; видѣахѫ 119. 2—3, 124. 22—23, 335. 11, видѣашє 167. 2—3; видими 14. 14, 82. 22—23; видимъ 109. 18—19, 181. 24, 182. 9, 199. 25, 338. 14, 356. 23; видита 112. 7, 317. 21—22; видитє 87. 2—3. 18, 138. 20, 145. 17. 25—26, 184. 2, 243. 8. 11, 293. 9, 295. 25, 311. 15—16. 17. 19, 328. 1. 14, 329. 22, 368. 8, 376. 16, 381. 21, 382. 10. 14. 21; видитъ 146. 9, 199. 4, 283. 22, 332. 10, 354. 22. 25, 358. 8, 361. 16, 376. 11. 16; видиши 18. 18, 133. 14, 167. 20, 219. 5, 225. 1; видѧтъ 57. 25, 62. 14—15, 112. 20, 127. 25, 148. 6, 227. 1, 228. 9, 249. 26, 342. 11, 356. 16, 370. 1, 387. 3—4; видѧ 50. 19, 219. 12, 353. 15, видѧи 15. 1. 12, 16. 14, 339. 11, 370. 12; видѧштє 43. 8—9, 53. 26, 127. 24, 227. 6—7, 295. 27, 307. 3, 311. 13, 321. 16, видѧштєи 243. 8, 266. 16—17, 356. 16—17; видѧштѧ 53. 28 (βλέ-

понтας); вѣждѫ 146. 10, 164. 4, 327. 6, 354. 8, 355. 13, 399. 8; вѣждь 21. 24, 346. 20, 363. 19, вѣждъ 123, 4, 161. 10–11, 167. 18, 179. 10, 182. 6, 318. 21, 363. 18 (вѣзжь 399. 17).

вина αἰτία, αἴτιον causa: 66. 21, винѣ 65. 25, винѫ 108. 10, 232. 12, винꙑ 181. 9, 303. 7–8, 304. 7–8, 391. 26, 392. 12. 20; πρόφασις excusatio: 380. 14, виноѭ 83. 21, 292. 16.

винарь ἀμπελουργός cultor vineae: винарꙗи 259. 15.

вино οἶνος vinum: вино 27. 6. 7, 122. 25. 26, 181. 5, 214. 17. 20, 244. 17, 320. 6. 8, 329. 15; вина 27. 4, 122. 23, 190. 21, 214. 15–16, 223. 29, 319. 13, 320. 2; виноу 319. 12.

виноградъ ἀμπελών vinea: 69. 19. 22–23, 70. 7, 76. 29–30, 77. 20, 162. 19, 163. 16–17, 289. 3. 22; винограда 70. 17, 77. 6. 18, 162. 25, 163. 14–15, 289. 6. 12. 19. 20–21; виноградоу 69. 16; виноградѣ 76. 15, 115. 13, 188. 19, 259. 12–13.

винопиица οἰνοπότης potator vini: 35. 18, 224. 1–2 (vl. винопивьца).

висѣти κρέμαμαι pendeo: висѧть 81. 25.

витаниѣ Βηθανία Bethania: 362. 4; витаниѭ 75. 7, 159. 4, 160. 8–9, 286. 13–14, 362. 2, 366. 2; витании 97. 15, 171. 22–23, 316. 20; витаниꙗ 160. 10, 312. 18, 360. 19–20.

витати κατασκηνόω habito: 45. 14, 129. 25; καταλύω, deverto: витаѭтъ 234. 21, витатъ 284. 5.

витезда Βηθεσδά 330. 13.

витъсаида Βηθσαϊδά Bethsaida: 35. 25, видъсаида 234. 13–14, видьсаида 241. 24–25, видъсаидѫ 146. 4, видъсаидѣ 139. 9, видсаидꙑ 318. 12, видъсаидꙑ 368. 8.

витфаѳии Βηθφαγή Bethphage: витфаѳиѭ 73. 11, 159. 3–4, 286. 13.

витлеемъ Βηθλεέμ Bethlehem: витлеемъ 196. 16, до витлеема 199. 24, cf. виѳлеѡмъ 4. 15–16, виѳлеѡме 4. 10, виѳлеѡмѣ 3. 19, 4. 8, 5. 12.

влага ἰκμάς humor: влагꙑ 226. 21.

владꙑка δεσπότης dominus: 4. 9; владꙑко 199. 11, ἡγεμών praeses, princeps: владꙑкꙑ 31. 4, владꙑкамъ 294. 7, въ владꙑкахъ 4. 11, ἐξουσία potestas: подъ владꙑкоѭ 22. 12.

владꙑчьство ἡγεμονία imperium: владꙑчъства 201. 23–24, ἀρχή principatus: владꙑчъствоу 290. 9; владꙑчьствиѥ ἀρχή magistratus: владꙑчъствиѣ 253. 16.

властель ἐξουσία potestas: подъ властелꙑ 221. 9.

власти—владѫ ἡγεμονεύω, ἄρχω principor: власти 158. 3, владѫштю 196. 11.

власть ἐξουσία potestas: 21. 14, 25. 16–17, 26. 2, 29. 9, 113. 18, 118. 1, 121. 6–7, 135. 15, 206. 11, 213. 1, 233. 9, 242. 14, 252. 22, 315. 5, 384. 18, 393. 4–5. 5, властъ 171. 10; власти 253. 15. 16; властиѭ 75. 26–27, 76. 2. 11, 162. 17, 208. 27, 209. 11, 289. 1.

власъ θρίξ capillus: 294. 19; gen. plur. власъ 6. 13; власа 13. 20; власи 32. 15, 253. 2; власꙑ 116. 13–14, 224. 13–14, 225. 10, 360. 22, 366. 9.

власфимиѣ βλασφημία blasphemia: 52. 26, 142. 19; власфимиѭ 103. 25–26, 104. 2, 177. 24–25, 212. 21; власфимиꙗ 120. 21, 126. 6; власфимии 359. 25.

власфимисати, власфимаѣти βλασφημέω: власимлѣатъ 25. 11, власфимисаатъ 126. 7–8, 258. 13, власфимлѣѥши 360. 4, власфимисаѭштъ 126. 7.

влъкъ λύκος lupus: влъкъ 30. 27, 240. 20, 358. 4, влъка 358. 3, влъци 20. 3.

влъна κῦμα fluctus: влънꙑ 130. 7, влънами 24. 12, 50. 8.

влънениѥ водьноѥ κλύδων τοῦ ὕδατος tempestas aquae: влънению водъноумоу 229. 10.

влъхвъ μάγος magus: влъсви 3. 20, 4. 14, влъхвъ 5. 11. 15, влъхвомъ 4. 27.

влѣшти—влѣкѫ σύρω traho: влѣкѫште 401. 8.

воанирѫѥсъ Βοανηργές Boanerges: 125. 7–8.

вода ὕδωρ aqua: 109. 21, 326. 21, 331. 8, 395. 28, (κατακλυσμός diluvium 90. 23); водѣ 229. 15, 273. 19, 316. 16, 317. 2. 7, 330. 17; водѫ 59. 14, 107. 7, 150. 20, 178. 6, 297. 14, 320. 4, 326. 11. 13, 330. 19, 371. 12–13; водоѭ 7. 6, 116. 21, 203. 26, 322. 12; gen. sing. водꙑ 7. 22, 33. 22, 116. 26, 152. 24, 225. 8, 319. 21, 320. 2, 326. 1. 18. 20. 23, 329. 15, 330. 20, nom. plur. 324. 4; водамъ 50. 17, 114. 10; водахъ 24. 26, 50. 18.

водити ὁδηγέω ducatum praesto: водитъ 52. 13–14.

водоносъ ὑδρία hydria 319. 17, 327. 28; водоносꙑ 319. 21.

водьнъ ὕδατος aquae: водъноумоу 229. 10; водънꙑи трѫдъ имꙑ ὑδρωπικός hydropicus 263. 9; cf. о водънотрѫдовитѣѥмь 188. 1.

вождь ὁδηγός dux: вожди 52. 12, 84. 4–5. 29.

воѥвода ἡγεμών, praeses: воѥводами 168. 25–26, воѥводꙑ 290. 10; στρατηγός: воѥводамъ 297. 2.

воинъ στρατιώτης, στρατευόμενος miles: воини 107. 15, 180. 9, 203. 17, 306. 3, 392. 5, 394. 17, 395. 1. 23, cf. 102. 24 in nota; σπεκουλάτορα воина 137. 15–16, gen. plur. воинъ 395. 27, вои 197. 18; воиноу 394. 19; acc. plur. воѩ 221.

10—11, вонны 22. 13; вонномъ 113. 4; instr. plur. вои 294. 23, 303. 27.

колѣти βούλομαι volo: волитъ 36. 19, волиши 300. 4.

волѣ θέλημα voluntas: 15. 21, 62. 27, 101. 9, 246. 4, 300. 5, 339. 7. 10, εὐδοκία placitum 36. 15; воли 257. 14, 304. 29; волѭ 20. 17, 42. 3, 76. 20, 126. 21—22, 251. 14, 257. 12, 328. 10, 333. 18, 339. 6, 343. 19, 355. 28; волѧ 333. 17—18, 339. 5.

колъ βοῦς bos: 263. 16; волоу 260. 14, волы 320. 18. 20; adj. воловьнъ βοῶν boum: воловънызхъ 265. 9.

вонѣ ὀσμή odor 366. 11.

воозовъ τοῦ Βοόζ Booz 205. 9, cf. воасъ, воаса 1. 9.

врагъ ἐχθρός inimicus: 44. 17. 24, 46. 5, gen. plur. 195 15. 22; врага 13. 28, 242. 15—16; врагы 13. 29, 82. 5, 166. 17, 217. 21, 218. 15, 286. 7—8, 292. 5; врази 33. 4, 287. 19.

вражьда ἔχθρα inimicitia: вражъдѫ 304. 1—2, вражъды 115. 11.

вранъ κόραξ corvus: 254. 25.

врата πύλη porta, πυλών ianua: 19. 25. 28, 56. 17, 104. 13, 261. 16; вратомъ 221. 24, враты 19. 24, вратѣхъ 273. 7.

вратити στρέφω converto: вращаше сѧ 19. 17.

вратьникъ θυρωρός ianitor: вратьникоу 171. 11.

врачь ἰατρός medicus: врача 26. 15, 213. 23, cf. балии.

връвь σχοινίον funiculus: връвии 320. 19.

връгѫ, врьзи vide врѣшти.

връжение βολή iactus 300. 2—3.

вр ътоградъ κῆπος hortus 261. 3—4.

вртоградарь κηπουρός hortulanus 398. 5.

вр ътъ κῆπος hortus: 387. 16, вр ътѣ 390. 12; вр ътъпъ 396. 19—20.

вр ътъпъ σπήλαιον spelunca: 74. 25, 161. 1, 288. 2.

връхъ: връхоу ἐπάνω supra: 4. 18, 11. 3, 74. 4. 5, 84. 4. 14. 18, 108. 10, 251. 4; ἄνωθεν съ връхоу 394. 21; ὀφρύς supercilium: до връхоу 208. 20; ἕως ἄνω доврьха 319. 22; до връха плодъ творити τελεσφορέω 227. 22.

врѣдити βλάπτω, ἀδικέω noceo: врѣдитъ 185. 5, 242. 16, врѣждъ 209. 8.

врѣмѧ καιρός, χρόνος tempus: 4. 11, 36. 10, 37. 1, 48. 9, 77. 4, 91. 13, 98. 23, 117. 9, 122. 13, 156. 25, 160. 16, 162. 23, 171. 8, 172. 27, 191. 13, 194. 12, 227. 17—18, 256. 26, 258. 23, 259. 23, 282. 10, 289. 5, 293. 18, 296. 12, 342. 16. 17. 23, 343. 1, 345. 4, 369. 15, 375. 16; врѣмена 77. 22. 295. 11, 296. 12; врѣмене 24. 18, 206. 31, 258. 12, 279. 8, 287. 24, 297. 5; врѣменемь 55. 6; врѣменехъ 93. 21; врѣмени 5. 14, 98. 16, 279. 8; врѣменъ 303. 19.

врѣменьнъ τοῦ καιροῦ: врѣменьнѣ 206. 10; πρόσκαιρος temporalis: врѣменъно 44. 4, врѣменьнии 128. 8.

врѣтище σάκκος cilicium: врѣтищи 35. 27, 241. 27; πήρα pera: врѣтища 240. 21.

врѣшти—врьгѫ βάλλω iacio, mitto: врьгѫтъ 352. 20; врьзи 8. 10, 12. 18. 22, 62. 7, 206. 22, 347. 15.

въ εἰς, ἐν, ἐπί in, cum accusativo et locali construitur, occurrit saepissime; вь pro въ non raro usurpatur: 8. 26, 20. 19, 21. 27, 35. 22, 36. 6, 40. 6. 20, 44. 3, 45. 6, 46. 9. 14, 47. 9, 48. 15 etc., 81. 24, 84. 20, 85. 22, 88. 7, 91. 8. 18. 23, 92. 13, 94. 5, 96. 6. 24 etc.; во 15. 15, 17. 26, 23. 2, 90. 17, 118. 15, 141. 29, 211. 27, 216. 5, 230. 10, 234. 26, 238. 23, 253. 19, 255. 10, 256. 13, 291. 10, 310. 25, 320. 11, 323. 7. 15, 344. 28, 346. 12, 369. 24, 371. 4, 373. 15.

въвести—въведѫ εἰσάγω introduco: въведе 389. 10, въведи 265. 20, вьведи 246. 10, въвѣсѧ 301. 7, въвѣсте 199. 6; συνάγω colligo: въвѣсте 96. 18, вьвѣсте 95. 25, въвѣсомъ 96. 4; εἰσφέρω induco: вьведи 15. 27.

въводити ἀπάγω duco: въводѧи 19. 26 28.

въврѣшти—въврьгѫ βάλλω, ἐμβάλλω mitto: 32. 24, 252. 23; въврѣщъ 33. 1, 257. 21, въврьгѫтъ 46. 13, 47. 13, 153. 4; въврьгѫ 167. 13—14, 293. 4—5, 400. 21; въвръжетъ 12. 8—9, 331. 8—9; въвръже 150. 20, 167. 6—7. 11. 15, 261. 3, 293. 6—7, 401. 5; въвръжемъ 210. 23—24; въвръженъ 274. 22—23, 304. 16—17, въвръжено 12. 20, въвръженоу 47. 5, 62. 4. 10, 153. 14; въврьзи 60. 22, 75. 21, 161. 15, въврьзѣте 79. 16. 95. 5—6 (ἐκβάλλω, eicio), 400. 19.

въдаати сѧ въ вѣрѫ πιστεύω με, credo me: въдааше сѧ въ вѣрѫ 321. 17.

въдати βάλλω mitto, ἀποδίδωμι do, reddo: βαλεῖν 94. 24, ἀποδοθῆναι 110. 20; въдастъ ἐξέδετο 162. 21, 289. 3; ἀπέδωκεν 238. 5, ἔδωκεν 284. 21 in nota, δώσει 289. 22, въдасты-и 77. 2 (ἐξέδετο), въдавъ (ἀποδούς) 207. 18.

въдворити сѧ—въдварѣти сѧ αὐλίζομαι: въдвори сѧ mansit 75. 8; въдварѣаше сѧ morabatur 296. 16—17.

въдова χήρα vidua: 200. 3, 221. 26—27, 279. 4.

въдовица id. 167. 6. 10, 279. 11—12, 292. 23, въдовици 208. 14, въдовицѫ 292. 20, въдовицѧ 187. 1, 208. 8, въдовицъ 83. 20—21, 166. 27, 292. 15.

въждєлѣти vide въз-жєлѣти.

въжєшти—въжєгѫ, въжизати-въжизаѭ, ἅπτω accendo: въжєгъ 228. 5—6, 249. 23; въжизаатъ 268. 5—6, въжизаѥми 11. 8.

възалъкати πεινάω esurio: възалъка 8. 2, 123. 7—8, възалка 75. 9, 160. 11, 215. 4—5, възалка 206. 1, възаалка 37. 8, възаалкати 338. 27, възалкахъ сѧ 95. 22—23, 96. 15—16, възаалкашѧ сѧ 37. 2, възалчєтє сѧ 217. 14—15.

възбоѣти сѧ φοβέομαι timeo: възбоѣшѧ сѧ 130. 16.

възбранити—възбранѣти κωλύω prohibeo: възбрани 217. 23, възбранихомъ 152. 18, 238—239, възбранитє 251—252; възбранѣѭшта 303. 1—2, възбраньаашє (διεκώλυεν) 7. 16.

възбоудити ἐξυπνίζω e somno suscito: възбоуждѫ 361. 20—21, διεγείρω: възбоудишѧ 130. 10, 229. 7, ἤγειραν 24. 3—4.

възвалити προσκυλίω advolvo: възваль 110. 24.

възвєличити μεγαλύνω magnifico: възвєличилъ єстъ 194. 15.

възвєсєлити сѧ εὐφραίνομαι epulor: възвєсєлилъ сѧ бимь 270. 15, възвєсєлити сѧ 270. 20—21.

възвєсти—възвєдѫ ἀναφέρω duco: възвєдє 58. 1, 148. 9; ἀνάγω duco: възвєдє 206. 7—8, възвєдєнъ 7. 27; αἴρω, ἐπαίρω elevo, sublevo: възвєдє 364. 4, 384. 15, възвєдъ 216. 28, 273. 14, 335. 15—16, възвєдъшє 58. 19, възвєдѣтє 328. 14, възвєсти 280. 10; ἐκβάλλω eicio: възвєдєтъ 38. 22.

възвратити στρέφω, ἀποσρέφω verto: възврати 102. 8—9, 105. 7; ἀναπέμπω remitto: възврати 303. 28—29; ἀποδίδωμι reddo: възвраштѫ 284. 8; ἐπιστρέφω, ὑποστρέφω revertor: възврати сѧ 194. 10—11, 205. 21—22, 206. 31, 231. 6. 9. 13—14, 233. 3, 276. 17, 284. 20 (recte възвратити), възвраштѫ сѧ 41. 44—45, 248. 22, възвратитъ сѧ 30. 18—19, 88. 18, 169. 20—21, 278. 10, възвратишѧ сѧ 198. 8, 200. 11, 242. 8, 312. 22, възвратитє сѧ 201. 1, възвраштъ сѧ 23. 2—3, възвраштъшє сѧ 221. 17—18, 234. 10, 277. 2—3, възвраштъшѧ сѧ 307. 21, 308. 16; ἐπαναγαγών възвраштъ сѧ 75. 8—9; πάλιν ἐλθών възвраштъ сѧ 175. 18—19; ἐπανέρχομαι възвраштѫ сѧ 244. 22, възврати сѧ 285. 1—2; ἀναχάμπτω възвратитъ сѧ 241. 5; ἀναλύω възвратитъ сѧ 256. 6; ἀναχωρέω възвратишѧ сѧ 4. 25.

възвраштати сѧ ὑποστρέφω revertor: възвраштаахѫ сѧ 307. 4, възвраштаѭштємъ сѧ 200. 21—22.

възврѣшти—възврьгѫ ἐπιρίπτω iacto: възврьгъшє 286. 27.

възвѣсити сѧ ἀπάγχομαι suspendo me: възвѣси сѧ 105. 12—13.

възвѣстити ἀπαγγέλλω nuntio, renuntio: възвѣститъ 382. 5. 9—10, възвѣститъ 38. 17—18, 382. 7, възвѣститє 34. 7—8, възвѣстита 112. 18—19, 222. 21, възвѣсти 132. 11, 184. 8—9, възвѣстишѧ 24. 27, 49. 5—6, 112—113, 230. 20. 26, възвѣстишѧ 131. 27, 137. 23, 222. 9—10, 228. 19—20, 237. 13, 308. 17, възвѣститє 184. 15, supin. възвѣститъ 112. 13—14, 327. 22—23, възвѣштѫ 383. 21.

възвѣштати ἀγγέλλω: възвѣштаѭшти 398. 16, възвѣштаи 240. 4 (διάγγελλε).

възвѣати πνέω flo: възвѣашѧ 21. 1. 8—9.

възглавьница προσκεφάλαιον cervical: на възглавьници 130. 9.

възглаголати λαλέω loquor: възглаголѭ 370. 25, възглаголєтє 31. 7, 168. 32, възглаголєть сѧ 98. 9 in nota, възглаголѭтъ 185. 2; възглаголати на— κατηγορέω accuso: възглаголѭтъ на нь (ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ) 123. 20, възглаголѭтъ 252. 6.

възгласити φωνέω voco: 158. 24; възгласи 73. 3—4, 104. 23, 226. 25, 233. 2, 254. 18, 293. 1—2, 301. 23, 304. 18, 318. 26, 390. 14; възгласитъ 100. 11, 104. 25, 174. 21, 178. 24, 299. 11, 301. 26, 374. 17; възглашъ 273. 16, 306. 24.

възглашати προσφωνέω: възглашаѭтъ 85. 11—12; възглашаахѫ 304. 19 in nota.

възгнѣтити περιάπτω accendo: възгнѣштъшємъ 301. 8—9.

възгорѣти сѧ ἀνάπτομαι accendor: възгорѣ сѧ 257. 22.

въздаяниє ἀνταπόδομα retributio 264. 20.

въздаати хвалѫ εὐχαριστῶ gratias ago: въздаѭ 280 3, 364. 5, въздаѩ 276. 20—21.

въздати ἀποδίδωμι, ἀνταποδίδωμι: 64. 9, 224. 28, 264. 23; въздамь 244. 23, въздамъ 64. 14. 22, въздадитє 80. 9—10, 164. 8, 290. 20, въздадѧтъ 40. 19—20, 77. 21, въздаждь 271. 4—5, въздаси 12. 10, 13. 4, 258. 22, въздастъ 15. 2. 12, 16. 14—15, 57. 20—21, 65. 1—2. 13, 264. 24, въздашѧ 207. 7, 283. 14 (ἐπεδόθη), 283. 14 (ἔδωκαν); въздавъ (хвалѫ, εὐχαριστήσας) 54. 13,

99. 19, 144. 18, 174. 4, 297. 29, 298. 4, 336. 10, въздавъшю 337. 20.

въздвигнѫти ἐγείρω suscito: въздвигнѫти 7. 1 вьздвигнѫти 203. 3—4, вьздвигнєши 321. 9, вьздвигнѫ 321. 5, вьздвиже 118. 22, въздвиже 151. 12, 195. 11; ἐπαίρω levo, elevo: въздвигнѣтє 295. 23, въздвиже 372. 21, въздвигъ 312. 18, въздвигъши (extollens) 248. 29.

въздрадовати сѧ χαίρω gaudeo: въздрадова сѧ 193. 23, въздрадоваша сѧ 172. 24—25, 297. 3, 398. 23—24; въздрадоуоутъ сѧ 382. 26, 383. 8—9, въздрадоуитє сѧ 217. 8, въздрадоуѭтъ сѧ 190. 20; въздрадовали сѧ 377. 16—17; ἀγαλλιάομαι exulto: въздрадова сѧ 242. 20, 352. 14—15, въздрадовати сѧ 334. 2; εὐφραίνομαι gaudeo: въздрадовати сѧ 270. 21.

въздрасти αὐξάνω cresco: въздрастєтъ 45. 11—12, въздрастє 261. 4; ἀναβαίνω ascendo 129. 21, συμφύω exorior: въздрастє 226. 22.

въздрастъ ἡλικία aetas 354. 27, 355. 5—6.

въздрꙑдати κλαίω lugeo: въздрꙑдаатє 217. 16; θρηνήσετε flebitis 382. 25.

въздрѣмати сѧ νυστάζω dormito: вьздрѣмаша сѧ 92. 10—11.

въздрѣти—въздєрѫ ἐκριζόω eradico: вьздєри сѧ 275. 9—10.

въздъхнѫти—въздꙑхати στενάζω, ἀναστενάζω gemo, ingemisco: въздъхнѫ 143. 21, въздъхнѫвъ 145. 8—9; въздꙑхаєтє 217. 16 in nota.

въздѣти—въздєждѫ ἐκτείνω extendo: вьздєждєши 402. 18.

въз-желѣти—въждєлѣти ἐπιθυμέω cupio: въждєлѣшѧ 43. 22; въждєлѣатє 277. 14—15, въждєлѣхъ (desideravi) 297. 24.

въз-жѧдати—въждѧдати διψάω sitio: 338. 28; въждѧдахъ 95. 23—24, вьждѧдахъ 96. 16—17, вьждѧдаатъ 326. 20—21, вьжѧждєтъ 326. 18—19 (lv. въждѧждєтъ).

възиграти σκιρτάω exulto: вьзигра сѧ 193. 10. 19, възигранте 217. 9.

възискати ζητέω, ἀναζητέω quaero, requiro: възискатъ 62. 16—17, 284. 12—13, възискаѭшта 201. 2, вьзискаша 290. 2, възиштєтъ 278. 12, вьзищѫтъ 261. 16—17, възиштєтє 348. 29, 373. 30, вьзиштєтє 345. 12; ἐκζητέω: вьзиштєтъ сѧ 251. 26.

възити—възидѫ ἀναβαίνω ascendo: възꙑдє 7. 22, възидє 10. 2—3, 323. 3, 348. 4, вьзидє 42. 20, 50. 5, 124. 27, 127. 13, 196. 13, 236. 14—15, 320. 16, 330. 10—11, 335. 13, 343. 13; вьзидѣтє 342. 21—22, възидѫ 343. 2—3, вьзидѫ 342. 23, 365. 20; вьзидъ 398. 12, cf. възити 210. 15 in nota.

възлагати: възлагаатъ τίθησιν ponit 228. 3, ἐπιτίθησιν 267. 20—21, възлагаѭтъ 82. 19, възлагаѩ τιθείς 155. 3, ἐπιτιθείς 209. 24.

възлєжати κατάκειμαι accumbo, discumbo, recumbo: вьзлєжитъ 224. 9; възлєжаахѫ 26. 9 (συνανέκειντο), възлєжахѫ 121. 24; възлєжѧ ἀνακείμενος 373. 6, възлєжѧи 298. 23, вьзлєжѧи ib. 23—24, вьзлєжѧшта 97. 19, вьзлєжѧштє 213. 18, вьзлєжѧщю 26. 7, 171. 24, възлєжѧщю 121. 22, възлєжѧщєи 225. 20—21 (συνανακείμενοι), възлєжѧштємъ (ἀνακειμένων) 173. 16—17, вьзлєжѧштємъ 184. 17, възлєжѧштиимъ 187. 1—2, възлєжѧщимъ 336. 11—12, възлєжѧщиихъ 137. 13—14, 264. 26, 366. 6, възлєжѧщихъ 48. 27—28, 79. 8—9. 9—10, 373. 18.

възлєшти ἀναπεσεῖν, discumbere: 54. 11, 336. 7, ἀνακλιθῆναι вьзлєщи 49. 22; възлєжє ἀνακεῖσθαι 99. 1, ἀνέπεσε 250. 11, 297. 22, 372. 6, 402. 26, вьзлєжє 336. 8, κατακλιθῆναι 310. 18, κατεκλίθη 224. 7, ἀνέπεσαν вьзлєгѫ 138. 24, възлѧзи ἀνάπεσε 275. 16, вьзлѧгѫтъ ἀνακλιθήσονται 22. 21—22, 262. 9—10.

възлиѣти—възливати: καταχέω effundo: възлиѣ 172. 3, вьзлиѣ 97. 18, вьзлиѣвъши 98. 4 (βαλοῦσα); възливаѩ 244. 16—17 (ἐπιχέων).

възложити ἐπιβάλλω mitto, ἐπιτίθημι inpono: 292. 3; възложи 27. 13, 132. 22, 146. 3. 13, 260. 4—5, 344. 26, 346. 4—5; възложитъ 67. 7, 143. 17; възложишѧ 74. 4, 102. 4, 107. 19—20, 159. 20, 176. 7, 180. 12—13 (περιτίθημι), 392. 6; възложѧтъ 185. 6, 294. 4, възложѧтꙑ-и 128. 23—24 (τίθημι); възложъ 67. 12—13, 240. 9, възложь 135. 10, възложъшє 244. 3, възложєнъ 274. 22 (περίκειται).

възлюбити ἀγαπάω diligo: възлюби 155. 22, 379. 2, вьзлюби 225. 17, 323. 9—10, 317. 5, възлюбилъ 386. 26, 387. 1. 5. 11—12, възлюбитъ 272. 16, възлюбитꙑ-и 225. 2, възлюбитъ 17. 8—9, 377. 1, възлюбиши 13. 26—27, 67. 25, 81. 17, 243. 19, вьзлюбиши 81. 22—23, 165. 19, 24—25; възлюбистє 383. 25, възлюбихъ 379. 3. 12, вьзлюбихъ 374. 4—5, вьзлюбишѧ 370. 3—9, възлюбишѧ 323. 19—20; вьзлюблєнъ 376. 22, възлюблєнꙑ 117. 1—2, 204. 20, 289. 13, вьзлюблєнꙑи 237. 9, вьзлюблєнꙑ 38. 15, 58. 14, 148. 13 (възлюблєнꙑи 7.

25—26), вьзлюблєнааго 163. 7—8, възлюблю 376. 23, вьзлюбль 371. 3.

възлѣсти—възлѣзѫ ἀναβαίνω ascendo: възлѣзє 283. 21—22, възлѣзъшє 212. 15.

възмагати δύναμαι possum: възмагаѭтъ 274. 3.

възможьнъ δυνατός possibilis: възможъна 150. 24, 156. 16, 175. 9, 282. 2, възможънаа 282. 1—2; възможъно 60. 3, 68. 21, 89. 8, 156. 14—15, 170. 9—10, 175. 6—7, 262. 21—22, 274. 18—19, възможьно 100. 26.

възмошти—възмогѫ δύναμαι, ἰσχύω possum: възможє 101. 2 (vl. възможєтє), 175. 13, възможєтъ 101. 7—8, 152. 22—23, възможєши 271. 6, възмогомъ 59. 23, 151. 16, възмогѫ 150. 9, 237. 25, 263. 18, възмогѫтъ 261. 17, 294. 13.

възмѣрити μετρέω metior: възмѣритъ сѧ 218. 29, вьзмѣритъ сѧ 18. 17—18, възмѣрѧтъ 218. 9.

възмѧсти сѧ—възмѧтѫ сѧ ταράσσομαι conturbor: вьзмѧшѧ сѧ 139. 21.

възмѫтити—възмѫштати ταράσσω turbo: възмѫтитъ сѧ 331. 8, възмѫти сѧ 363. 16, 368. 24, 372. 23; възмѫштаашє 330. 18—19.

възмѫштєниѥ ταραχή, motus: възмѫштєнии 330. 20; σάλον fluctus възмѫщєниѣ 295. 15.

възнєнавидѣти μισέω odio habeo: възнєнавидитъ 17. 8, 266. 5, 272. 15, вьзнєнавидитъ 87. 30, вьзнєнавидиши 13. 27—28, вьзнєнавидѧтъ 217. 4—5, възнєнавидѣ 380. 1—2. 19, 386. 5, възнєнавидѣшѧ 380. 21.

възнєсти ὑψόω exalto: 323. 6, вьзнєсти сѧ 369. 12—13; вьзнєсєтъ сѧ 83. 16. 17—18, 264. 13—14, възнєсєтъ сѧ 280. 16—17, възнєсєтє сѧ 349. 19, възнєсє 194. 3—4, вьзнєсє сѧ 185. 8, 323. 5, вьзнєсєнъ 369. 7, възнєсъи сѧ 242. 2—3, вьзнєсъи сѧ 36. 4; ἀνήγαγον tulerunt възнѣсѧ 198. 17, вьзнѣсѧ ἦραν levaverunt 276. 10.

възнисти—възньзѫ περιτίθημι impono: вьзнєзъ 109. 17, 182. 3 (circumponens), възнєзъшє 395. 15.

възносити сѧ μετεωρίζομαι in sublime tollor: възноситє сѧ 255. 17—18, възносѧи сѧ ὑψῶν ἑαυτόν exaltans se 264. 12, 280. 15; възношаашє сѧ ἀνεφέρετο ferebatur 312. 20—21.

възъвати καλέω voco, ἀνακράζω exclamo: възъва 117. 23, 118. 3, 315. 15, 343. 19, 364. 11, 367. 26, 391. 5, вьзъва 370. 10, възва 9. 17, възъвашѧ 139. 20, възвахъ 5. 9, възъвавъ 224. 16—17, ἀντικαλέω reinvito възовѫтъ 264. 19.

възъпити κραυγάζω clamo: възъпи 53. 2, ἀναφωνέω exclamo 193. 12, ἀνακράζω 209. 1, ἀναβοάω 237. 18, βοάω 283. 2, возъпи ἔκραξεν 50. 20—21; вьзьпи ἀναβοάω 109. 6—7, κράξας възъпивъ 109. 22, 131. 10, 150. 25—26, 150. 7, φωνῆσαν 118. 8—9, вьзъпивъ κράξας 182. 19, възъпивъшє ἀναβοήσας 179. 13, о възъпивъшии 187. 22, възъпиєтъ κραυγάζει 38. 19, възъпистє ἔκραξαν 24. 16, 72. 25, възъпишѧ 50. 13, 180. 6, ἀνέκραγον 304. 13, ἐκραύγασαν 392. 2. 17, вьзьпишѧ 180. 3—4.

възьрѣти ἀναβλέπω aspicio, βλέπω video: вьзьритъ 12. 14, възьритє ἐμπλέψατε respicite 17. 16, вьзьрѧтъ ὄψονται videbunt 396. 7, възьрѣ ἐνέβλεψεν respexit 301. 24; възьрѣвъ ἐμβλέψας intuitus 68. 18—19, 155. 21—22, ἀναβλέψας suspiciens, respiciens 138. 27, 283. 24, 292. 17—18, ἰδών videns 147. 8—9, περιβλεψάμενος circumspiciens 155—156, 215. 26, възърѣвъ 124. 3, ἀναβλ. 143. 20—21, ἐμβλέψας aspiciens, intuitus 289. 24, 318. 5; вьзьрѣвъ ἀναβλέψας aspiciens 49. 24, 146. 9—10, 235. 2, вьзьрѣвъшє περιβλεψάμενοι 149. 1—2, вьзьрѣвъши ἐμβλέψασα 178. 3, ἰδοῦσα 301. 12—13, възьрѣвъшѧ ἀναβλέψασαι 183. 14.

възѧти—възьмѫ αἴρω tollo: възьмєтъ 43. 7, 122. 20—21, 235. 24—25, 299. 18—19, 396. 11, възъмєтъ 57. 10, 227. 11—12, вьзьмєтъ 27. 2, 147. 16—17, 181. 3, 358. 17—18, вьзъмєтъ 181. 2, вьзьмємъ 54. 7, възъмєши τηρέω 386. 7, възьмѣтє 79. 16, 363. 25, вьзьмѣтє 36. 22, 94. 27, 285. 27, 286. 1, 320. 23, възьми 331. 18—19, 393. 21, возьми 25. 19, вьзьми 60. 24, 70. 26, 121. 10, 213. 4, 304. 14, 331. 20, възъми 331. 11, вьзъми 121. 5, вьзъмѫ 398. 3, възъмѫтъ 206. 25, 365. 1, 395. 22, възмѫтъ 8. 12, вьзъмѫтъ 185. 3; възємъ λαβών sumens 61. 2, 155. 23, 311. 25, вьзємъ λαβών accipiens 45. 9, 213. 6, възємъши 45. 17; възѧти λαβεῖν accipere 55. 12, вьзѧти 88. 16, 145. 14, 331. 16, вьзѧто бѫдєтъ 95. 4, възѧтъ 213. 6, вьзѧтъ 89. 9, 90. 23, 121. 12, 169. 19, 278. 9, 331. 3, 396. 30, 397. 2; възѧсомъ ἐλάβομεν 55. 16, възѧстє 55. 13. 23, вьзѧстє 55. 21, 145. 29, 146. 2, 251. 27—28, възѧсѧ 397. 5, вьзѧсѧ 49. 4. 27, 54. 16, 137. 21, 139. 4, 144. 24, 352. 19—20, 359. 18—19, 364. 3—4, 397. 30, възѧшѧ 235. 5, вьзѧшѧ 92. 7; възѧлъ 398. 6, вьзѧлъ 94. 26; — възимати—възѥмлѭ: вьзємлєтє 233. 13, вьзємлєши 285. 17—18, 359. 3—4, вьзємлѭтъ 135. 17, възємлѧ 285. 22, възємлѧи 316. 24.

въз҄ѣхати—възѣдѫ ἐπανάγω duco: вьзѣди 210. 18 (vl. въѣди).

въкоупъ, proprie въ коупъ, ἀπὸ μιᾶς simul 265. 4–5; въкоупѣ συν— (in verbo συγκαθίζω) 301. 10, ὁμοῦ simul 328. 18, вькоупѣ ἐπὶ τὸ αὐτό in unum 278. 17–18.

въкоусити γεύομαι gusto: въкоусити 57. 24, 148. 5–6, 236. 10–11, 352. 1, въкоуситъ 265. 26, въкоуси 320. 1, въкоушъ 108. 6.

въкꙑсѣти ζυμόομαι fermentor: вькꙑсѣ 261. 10, cf. въскꙑсѣти (sorp. въкꙑсе, quod ad въкꙑснѫти pertinet).

вълагалиште βαλλάντιον sacculum: вълагалиште 299. 18, вълагалишта 240. 21, 255. 26, 299. 14–15.

вълати (вълаати) сѧ βασανίζομαι fluctibus iactor: вълаѭ сѧ 50. 7–8, вълаахѫ сѧ (ἐκινδύνευον periclitabantur) 229. 6.

вълагати vide sub въложити.

влазити vide sub вълѣсти.

въливати—вълиѣти (вълити) βάλλω mitto: въливати 214. 20, въливаатъ 122. 23, 214. 15, въливаѭтъ 27. 8, вьливаѭтъ 27. 4, вьливахѫ 130. 7, въли 371. 12.

въложити βάλλω mitto: 105. 14; въложи 143. 18–19, κάθηκεν posuit 183. 3; въложи imperat. 399. 18, въложите θέσθε ponite 238. 9; въложѫ 399. 9–10, въложъшю 371. 6; — вълагаѭтъ 378. 18.

вълѣсти—вълазити ἐμβαίνω ascendo: вьлѣсти 50. 2, вълѣзе 229. 1, вьлѣзе 54. 20, ἀνέβη ascendit 401. 13, вьлѣзѫ 337. 22, вълѣзъ 145. 3, 210. 13, 231. 6, вьлѣзъ 25. 4, 126. 26, 145. 12–13, вълѣзъше 387. 1, вълѣзъшѧ ἐλθοῦσαι introeuntes 183. 16, вьлѣзъшоу 28. 27, вьлѣзъшема 50. 23; — вълазитъ καταβαίνει descendit 331. 10, вълажааше 330. 19–20.

въмести—въметѫ, въмѣтати—въмѣтаѭ βάλλω mitto: вьметѣте (χαλάσατε laxate) 210. 19, въметемъ ib. 23–24 in nota, vl. pro въвръжемъ, вьметомо 18. 2–3; въмѣтаатъ 129. 6–7, вьмѣтаѭтъ 20. 13, 203. 7–8, въмѣтаахѫ 167. 5 (iactabant), въмѣтаѭште 9. 10, въмѣтаѭштѫ 292. 21, въмѣтаѭштаꙗ 299. 18, въмѣтаѭштиихъ 167. 16–12, въметаѭшта 117. 14, вьмѣтаема 366. 18, въметаемо 7. 5, вьметаемоу 255. 13–14.

въмѣнити λογίζω deputo: въмѣни сѧ 299. 24.

въмѣстити—въмѣштати χωρέω capio: въмѣстити 403. 18, въмѣстѧтъ 66. 23, вьмѣститъ 67. 5–6, въмѣстѧшть 319. 19; вьмѣштати 67. 5, въмѣштаатъ сѧ 52. 19–20, вьмѣштаатъ сѧ 350. 16, вьмѣщаахѫ сѧ 120. 6.

вънезаапѫ, recte въ незаапѫ, ἐξάπινα, ἐξαίφνης statim, subito: 149. 1, 197. 16, 237. 21, 296. 9, вьнезаапѫ αἰφνίδιος repentino 171. 5.

вънести εἰσφέρω infero 212. 13–14.

вънисти—въньзѫ βάλλω mitto: вьньзи 388. 18.

вънимати—вънемлѭ, вънѧти—вънꙑмѫ προσέχω caveo: вънꙑмати, recte вънимати, 55. 24–25, вънемлѣте 19. 30, вьнемлѣте 14. 12, 31. 1, 55. 13, 252. 10, 274. 24–25, 292. 9–10, 296. 5; вънемъша сѧ τυφόμενον fumigans 38. 21.

вънити—вънидѫ εἰσέρχομαι ingredior, introeo, intro: вънити 11. 20, 62. 1, 83. 28, 139. 8, 153. 7. 12, 155. 7, 156. 11, 215. 12, 230. 14, 231. 18–19, 261. 15, 270. 9, 280. 20. 26, вьнити 39. 20, 61. 9, 62. 9, 67. 20, 68. 15, 119. 28, 153. 19, 156. 8, 232. 21–22, 261. 17, 263. 4–5. 265. 23, 281. 22, 310. 8–9, 322. 13; въниде 5. 26, 123. 9, 182. 27, 207. 5, 209. 15, 220. 14, 245. 5, 284. 5, 373. 15, 387. 17, 397. 13, вьниде 37. 9, 60. 14, 74. 18, 79. 12, 90. 22, 120. 2, 123. 16–17, 134. 11, 139. 23, 142. 3, 160. 6, 193. 7, 208. 24, 215. 6, 238. 14–15, 263. 5, 277. 28, 296. 23, 310. 16–17, 337. 15–16, 389. 6, 391. 4, 392–393, 397. 12–13; вънидетъ 169. 18–19, 173. 7, вьнидетъ 68. 11, 357. 20–21; praes. вънидете 185. 22–23, 233. 15–16, 241. 1, 300. 1. 14, вьнидете 30. 12, 101. 4, 175. 15, aor. вънидете 279. 26, вьнидете 251. 29, 328. 23; вьнидемь 131. 21; вънидеши 221. 5, вьнидеши 22. 10; въниди 15. 9, вьниди 94. 4–5. 12, 146. 17, 151. 6, вьнидѣте 19. 24, 29. 22; вънидѫ 93. 1, 110. 4, 230. 10. 16, вьнидѫ 117. 26, 131. 23, 337. 15, 390. 17; вънидѫтъ 281. 20, вьнидѫтъ 156. 8; вънидъ 225. 7, вьнидъ ib. 12.

вънъ ἔξω foras, extra: вънъ 295. 1, 356. 7, 390. 20, вънь 75. 7, вьнъ 146. 7, вонъ 47. 10, 77. 16, 104. 26, 161. 7, 163. 14, 178. 11–12, 208. 20, 233. 1, 262. 8, 267. 6, 289. 19, 302. 2, 312. 17, 339. 4, 356. 8, 364. 11, 369. 6, 378. 16, 392. 10. 11. 13, 393. 15–16; — изъ вънѹ ἔξωθεν extrinsecus 142. 7; — вънѣ ἔξω foris: вьнѣ 41. 24. 36, 104. 8, 119. 28, 126. 12. 16, 159. 14–15, 190. 10, 228. 21, 261. 19, 389. 8, 397. 24; — вьнѣждоу ἔξωθεν a foris: 85. 15–16, extra 141. 28–29, вьнѣѭдѫ 85. 12.

вънѣштьнии ὁ ἔξωθεν qui de foris est: вънѣштьнее 250. 19–20, вьнѣщъне 85. 2–3, вьнѣщьнее ib. 8, вънѣщънимь τοῖς ἔξω 127, 23.

вънѫтрь ἔσω intro: 103. 3, 176. 24, 180. 10, 399.

13, вьнѫтрь ἔσωθεν intrinsecus 20. 2; — вънѫтрьждоу ἔσωθεν intus: 85. 17, вънѫтрьждѫ 85. 13, ἔντος intra 277. 12—13.

вънѫтрьнии ὁ ἔντος qui intus est: вънѫтрьнєє 250. 10, вьнѫтрьнєє 85. 6—7, вънѫтрьнѣꙗ τὰ ἔσωθεν intus 250. 15—16.

въпасти—въпадѫ πίπτω, ἐμπίπτω cado: въпадєтъ (сѧ) 38. 2, 263. 16—17, въпадєтє сѧ 52. 14, 219. 2, вьпадє περιπίπτω 244. 6—7; въпадъшюоумоу τοῦ ἐμπεσόντος 244—245, о въпадъшиимъ 187. 18.

въпити—въпиѭ κράζω clamo: въпити 287. 14, въпиєтъ 53. 7, 237. 21, въпиѣшє 158. 22, 283. 5, въпиѣшєтє 73. 1, въпиѣхѫ 107. 4, 124. 24, 393. 11, вьпиѣхѫ 160. 2, 304. 19, вьпиѭ 131. 6, въпиѭщааго 6. 10, 116. 3—4, въпиѭштааго 202. 15, 316. 10, въпиѭштє 209. 26, въпиѭштиихъ 279. 17.

въпль κραυγή clamor: въпль 92. 12, въплъ ὀδυρμός 5. 18.

въпросити—въпрошѫ, въпрашати—въпрашаѭ ἐρωτάω, ἐπερωτάω interrogo: въпросити 82. 10, 151. 27—28, 166. 11, 238. 14, πυθέσθαι 373. 9, въпроси ἐπηρώτησε 81. 14. 26—27, 106. 2, 144. 15, 149. 27, 150. 17, 165. 15, 177. 12. 17, 179. 4, 230. 7, 235. 8, 280. 27, 283. 8—9, 303. 3—4. 13, 388. 8, 389. 16. 22, въпроситє 354. 27, 355. 6—7, 383. 11, въпросишѧ 37. 23—24, 58. 26, 80. 15, 127. 19, 164. 12, 290. 10—11, 293. 12, 316. 4. 12—13, 331. 19, 352. 24, 354. 19, въпросѧтъ 316. 2; въпрошѫ 75. 20, 162. 6, 215. 23, 288. 15, 302. 12; въпрошєнъ 277. 7, о въпрошъшиихъ 115. 5. 14, 186. 6, въпрошъшихъ 188. 18, о въпрошъшиимъ 115. 6, въпрошъшимъ 187. 17. 32, въпрошъшимь 188. 12; — въпрашати 291. 28, 382. 19, въпрашаатъ 286. 20, 381. 4. 12, 384. 5, въпрашаашє 146. 8—9. 20, 152. 1, 155. 10—11, 179. 9, 270. 5, 282. 26—27, 303. 22—23, въпраша pr. въпрашааше 330. 1, въпрашаашє 56. 3—4, 131. 14, въпрашаахѫ 140. 24, 142. 4, 149. 11, 151. 15, 154. 6. 22—23, 167. 25, 203. 8. 17, 227. 2, 290. 25, 302. 5, 354. 5; въпрашаѭ 4. 4, въпрашаѭштє 347. 13, въпрашаѭшта 201. 5—6.

въпрошєниє interrogatio: о въпрошєнии 115. 1. 17. 22, 187. 11, въпрошєни 188. 22, 313. 4.

въсадити τίθημι pono: въсади 48. 14—15, 64. 23; βάλλο mitto: въсадитъ 258. 19—20, въсаждєнъ 324. 6, въсаждєнааго 304. 27; φυτεύω transplanto: въсади сѧ 275. 10, въсаждєнѫ 259. 13; ἐπιβιβάζω impono: въсадишѧ 286. 28, въсаждъ 244. 17.

въсєлєнаѣ οἰκουμένη orbis terrae: вьсєлєнѣи 88. 7, въсєлєнѫѭ 206. 9—10, вьсєлєнѫѭ 295. 17—18.

въсєлити сѧ κατασκηνόω, σκηνόω: вьсєлишѧ сѧ requieverunt 261. 5—6, въсєли сѧ 6. 3, 8. 26, вьсєли сѧ habitavit 315. 10—11.

въсиѣти ἀνατέλλω orior: въсиꙗ 9. 5, въсиѣвъшю 127. 10—11, 183. 12, восиѣвъшю 42. 17.

въсклонити сѧ ἀνακύπτω erigo me: въсклони сѧ 347. 13—14, въсклонь сѧ 347. 21, въсклонитє сѧ respicite 295. 22—23, въсклонити сѧ respicere 260. 2.

въскорѣ, recte въ скорѣ, ταχύ cito 152. 22.

въскрилиє κράσπεδον fimbria: вьскрилиѣ 83. 2—3, въскрилии 51. 6, вьскрилии 27. 22—23, 140. 8, 231—232.

въскрьсновєниє τὸ ἐγερθῆναι: по въскрьсновєнии 100. 5.

въскрьснѫти ἀνίσταμαι resurgo: вьскрьснѫти ἀναστῆναι 147. 5, въскръснѫти 149. 10—11, 308. 15, 312. 8—9, въскрьснєтъ 274. 17, въскръснєтъ 58. 25, 149. 7, 151. 26, вьскръснєтъ 71. 15—16, 157. 10, 362. 16, вьскрьснєтъ 282. 19, 362. 17; вьскрьснѫ 174. 15—16, въскръснѫтъ 165. 2—3, воскръснѫтъ 164. 25—26, вьскръснѫтъ 249. 18—19; въскрьсє 48. 12, въскръсє 233. 4, 234. 7, воскръсє 235. 12; вьскрьсъ 184. 5, въскрєсъ 311. 8—9.

въскрѣсити—въскрѣшати ἀνίστημι suscito: вьскрѣситъ 80. 18, 164. 16—17, 291. 3—4, въскрѣси ἤγειρε 366. 8, 367. 5. 26—27, вьскрѣси 367. 26—27, въскрѣшѫ ἀναστήσω 339. 2, вьскрѣшѫ 339. 9. 12—13, 340. 19; вьскрѣшаатъ ἐγείρει 332. 17, вьскрѣшаѭтє 30. 3.

въскрѣшєниє ἀνάστασις resurrectio: 164. 24—25, 291. 10—11, вьскрѣшєниє 80. 25—26, 81. 3, 264. 24, 291. 15, 333. 13. 14—15, 362. 18. 19, вьскрѣшєниѭ 80. 14—15, 164. 11—12, 290. 25, 291. 19, о вьскрѣшєнии 81. 5—6.

въскꙑсѣти ζυμόομαι: вьскꙑсѣ 45. 18, cf. 261. 10 in nota.

въскѫѭ, recte въз—кѫѭ, ἵνα τί, εἰς τί ut quid: 25. 12—13, 109. 9—10, 182. 2, 259. 17—18.

въслѣпати—въслѣплѭ ἅλλομαι salio: въслѣплѭщиѩ 326. 23 in nota.

въсмѣати sive въсмѣѣти сѧ γελάω rideo: вьсмѣѭтъ сѧ 217. 3—4.

въспитѣти τρέφω nutrio: въспитѣнъ 207. 4.

въсплакати сѧ κόπτομαι plango: въсплачѫтъ сѧ 89. 24–25; κλαίω fleo: въсплачєтє сѧ 217. 16–17, 382. 24–25.

въспомѣнѫти ὑπομιμνήσκω suggero: вьспомѣнєтъ 377. 9, въспомѣнѫвъ ἀναμνησθείς recordatus 161. 9–10.

въсприѩти — въсприимѫ, въсприимати — въсприємлѭ ἀπολαμβάνω recipio: вьсприимєтъ 282. 9, вьсприимѫтъ 218. 14, ἀπέχουσι 14. 21; въсприѩти λαβεῖν 218. 11; вьсприѩстє ἀπέχετε 217. 12–13, въсприѩлъ єси ἀπέλαβες 273. 22; въсприємлєвѣ 306. 15–16, въсприємлѭтъ 15. 7–8, 16. 9.

въспросити αἰτέω postulo, peto: въспроситъ 48. 23, 247. 6, въспроситє 75. 22–23, 383. 22.

въспѣти φωνέω canto: въспѣтъ 178. 22, вьспѣтъ ib. 12–13, въспѣвъшє ὑμνήσαντες hymno dicto 174. 10–11, вьспѣвьшє 99. 27.

въспѧть εἰς τὰ ὀπίσω retro: 278. 10, 841. 21, 388. 7, вьспѧть 88. 18–19, 169. 21, 240. 10, 398. 1–2.

въстаниє ἀνάστασις resurrectio 199. 20.

въставати: въстаѭтъ 34. 10–11, 222. 25, 291. 20, въстаатъ (exsurgat) 129. 8, въстаашє διηγείρετο exsurgebat 337. 5.

въстати — въстанѫ: въстати ἐγερθῆναι 57. 1, ἀναστῆναι 235. 22, 246. 21–22, въстанѫ ἐγείρομαι 111. 6, въстанєтъ 60. 9, 87. 20–21, 168. 13–14, 249. 13, 261. 18, 293. 23, въстанѫтъ ἐπαναστήσονται 31. 12, 169. 7, ἀναστήσονται 41. 8, ἐγερθήσονται 88. 1–2, 89. 5, 165. 5–6, 170. 6; въстани surge 5. 2, 121. 5. 10, 134. 15, 158. 25–26, 212. 28, 213. 4, 215. 20, 222. 3, 232. 2–3, 331. 11, въстанѣтє 58. 18, 101. 18, 175. 26, 378. 1; въста ἠγέρθη surrexit 23. 7, 27. 2, 34. 26, 111. 10, 112. 6. 9, 121. 11, 125. 29, 134. 16, 136. 6. 11, 151. 13, 183. 20, 207. 6, 215. 21, 222. 6–7, 234. 4, 243. 13, 308. 10, 311. 4, 321. 11, 363. 1. 6–7, 370. 11; въсташѧ 92. 14–15, 110. 3; въставъ διεγερθείς 3. 15, ἐγερθείς 5. 5. 22–23. 25, 24. 6–7, 25. 16. 19, 26. 6, 27. 14, 100. 29, 103. 13, 119. 4, 121. 20–21, 130. 12, 142. 22, 154. 2, 158. 27, 177. 11–12, ἀναστάς 209. 14, 213. 5–6, 229. 9, 246. 23. 25, 269. 6. 11, 277. 6, 300. 10, 308. 24, 401. 24; въставъшє 177. 5, 208. 19, 300. 13, 302. 20; въставъша 184. 20, 310. 25; въставъши 193. 5, 209. 19–20.

въстокъ ἀνατολή oriens: 3. 20, 22. 20–21, 89. 13–14, 196. 1, 262. 8–9; въстоцѣ 3. 23, 4. 17.

въстръгати — въстръзати — въстръгнѫти: въстръгаѭщє .. въстръгнєтє συλλέγοντες .. ἐκριζώσητε 44. 27, въстръгаѭштє τίλλοντες vellere 123. 2–3, въстръзаахѫ ἔτιλλον vellebant 214. 26.

въстрѫбити σαλπίζω tuba cano: въстрѫби 14. 17.

въсходити ἀναβαίνω ascendo: въсхождѫ 398. 13, въсходитъ 71. 9, въсходимъ 157. 5, 282. 13, въсходѧтъ 311. 15, въсходѧ 71. 7, 116. 26, 127. 15, 286. 11–12, въсходѧщє 156. 31, въсходѧща 341. 10, въсходѧщѧ 319. 7, въсходѧщь 258. 6–7.

въсхождєниє ἀνάληψις adsumptio: въсхождєнию 239. 6.

въсхотѣти βούλομαι, ἐθέλω volo: въсхотѣ 3. 3, 64. 4–5, 137. 4, 318. 9; въсхотѣхъ 86. 16, 262. 26, въсхотѣстє 86. 18–19, 262. 28, въсхотѣшѧ 59. 5, 243. 10.

въсхꙑтати ἁρπάζω rapio: въсхꙑтаатъ 43. 28, въсхꙑтаѭтъ 35. 5.

въсхꙑтити — въсхꙑштати: въсхꙑтити ἁρπάζειν rapere 359. 17, въсхꙑтитъ 359. 13–14, въсхꙑтѧтъ 336. 23; въсхꙑштаашє συνηρπάκει arripiebat 230. 3–4.

въсѣати — въсѣѭ σπείρω semino: вьсѣ ἐπέσπειρεν 44. 17–18, ἔσπειρεν 45. 10, вьсѣавꙑ 46. 1. 5, въсѣно 129. 18, вьсѣно ib. 20–21.

въсѣсти καθίζω sedeo: вьсѣдє ἐπεκάθισεν 74. 5, ἐκάθισεν 159. 21, 286. 19, 367. 16, вьсѣдѫ ἐνέβησαν 400. 12, вьсѣдъ ἐπιβεβηκώς 73. 22, вьсѣлъ κεκάθικεν 159. 10.

въторицєѭ ἐκ δευτέρου secundo: 101. 6, 178. 22, 355. 7 (rursum); δίς bis 174. 20, δεύτερον iterato 322. 9, iterum 402. 5.

въторопръвꙑи δευτερόπρωτος: въторопръвѫѭ 214. 24–25.

въторꙑи δεύτερος secundus: въторꙑ 80. 23, 164. 20, 285. 11, 291. 6, вътораа 81. 22, въторѣ 165. 24, въторoє 330. 8, въторѫѭ 256. 13.

въходити εἰσέρχομαι intro: въходитє 83. 26–27, 241. 11. 16, въходѧтъ 295. 1, въходѧи 356. 25, 357. 3, въходѧщи 19. 27, въходѧштє 30. 14, въходѧщєє 52. 4, въходѧштю 276. 7, въходѧштєимъ 251. 29, въходѧштиихъ 83. 27; εἰσπορεύομαι introeo вїхождаашє 140. 4–5, въходитъ 52. 18–19, 142. 7–8. 9, 297. 15, въходѧ 141. 29, въходѧшта 159. 7, 286. 17, въходѧштєи 228. 9, 249. 25, въходѧштѧ 128. 14; ἐμβαίνω ascendo въходѧштю 132. 7; ἅλλομαι salio въходѧштѧ 326. 23.

въцѣсарити сѧ βασιλεύω regno: въцѣсаритъ сѧ βασιλεύσει 192. 18.
въчєра ἐχθές heri 330. 3.
въчѧти—въчьнѫ pro начѧти—начьнѫ: 17. 10 nota, 261. 20 nota.
въшьд— εἰσελθεῖν: въшєдъ εἰσελθών 27. 10, 28. 1, 53. 21, 79. 9, 103. 3, 125. 32, 134. 5, 142. 23–24, 160. 20, 192. 5–6, 224. 6, 250. 10, 283. 15, 287. 25; въшєдъши nom. sing. fem. 137. 8–9, dat. fem. 136. 27; въшєдъшє 41. 19, 248. 26, въшєдъшоу 74. 14, въшєдшю 151. 13, 190. 8, въшєдъшємъ ἀναβαινόντων 200. 10, въшєдъшєма 237. 6–7, 297. 12, въшєдъшиихъ ἀναβαινόντων 368. 5–6, въшєдъшѧ 308. 2, въшєдъшѩ συναναβᾶσαι 182. 21, συνακολουθοῦσαι 307. 6.
въѣхати ἀνάγομαι descendo: въѣдѫ 229. 3.
высокъ ὑψηλός altus: 8. 16, 58. 2, 148. 10, 173. 11 nota, 206. 8, высоко 272. 23.
вышє ἀνώτερον superius 264. 10; съ вышє ἄνωθεν denuo 322. 5. 7, sursum 324. 25, desuper 393. 8, ἀπ' ἄνωθεν a sursum 182. 12, ἐξ ὕψους ex alto 196. 1, 312. 17.
вышьнии ὕψιστος altissimus, summus: вышънѣаго 31. 11–12, 192. 16. 24, 195. 26–27, 229. 27, вышънѣєго 218. 18; кышънѣаго ἀπὸ ἄνωθεν a summo 109. 24–25; вышъниихъ 74. 13–14, 160. 5–6, 197. 19, 287. 9, вышънихъ τῶν ἄνω de supernis 349. 7.
вынѫ, recte вы-нѫ, quod est въ нѫ, διὰ παντός semper 131. 5, въ-інѫ 62. 14, vide sub инъ.
вꙑѣ τράχηλος collum: выи 61. 8, 153. 4, выѭ 269. 14, 274. 22.
вьсєгда πάντοτε semper: 98. 2. 4, 172. 12. 15, 270. 19, 364. 6–7, 389. 19, въсєгда 279. 1, 338. 24, 342. 17, 349. 25, 366. 21, 367. 1.
вьсєсъжагаємꙑи in въсєсъжагаємꙑихъ жрътвъ ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν 166. 6 nota.
вьсь κώμη castellum: вєсь 30. 11–12, 73. 13, 146. 16–17, 159. 6, 239. 9–10 (civitatem), 17–18 (castellum), 245. 5, 276. 8, 286. 16, 308. 28, 310. 12, 363. 3; gen. sing. вьси 146. 7, 212. 18, loc. sing. ib. 18 (vicus), acc. plur. 28. 22, 140. 5 vicos, 146. 19, 226. 2, 283. 21, 234. 21, 261. 11; вьсєхъ 138. 13; χωρίον villa: вєсь 100. 16, ıскрь вьси πλησίον τοῦ χωρίου iuxta praedium 325. 25; вьси и градꙑ κωμοπόλεις 119. 9; cf. градьць.
вьсь πᾶς, ὅλος omnis, universus, totus: вєсь 25. 1, 42. 8, 65. 2, 70. 4–5, 74. 15, 81. 25 ὅλος universa, 118. 27 ὅλη, 121. 16, 179. 2, 330. 7, 332. 10, 356. 5, 365. 7, 372. 5; вьсь 65. 14, 103. 5, 141. 26, 149. 24, 216. 25, 394. 21; вьсъ 65. 7–8, 126. 27, 231. 1–2; вєсь миръ κόσμος mundus 46. 2–3, 147. 22, 184. 22, 236. 3, 336. 22, 362. 25, 368. 4, вьсь миръ 377. 12, 391. 20; вьсє πᾶν, ὅλον totum 17. 1. 3, 24. 25, 46. 22, 47. 2–3, 64. 11. 22, 73. 19, 102. 21, 133. 1, 144. 2, 160. 7, 167. 14. 15, 190. 9, 211. 17, 231. 25, 249. 28, 250. 5. 7, 268. 19, 287. 4, 293. 6, въсє 302. 21, 339. 2, всє 3. 10; вьсѣ neutr. plur. 18. 10, 19. 21, 21. 12, 24. 27, 36. 16, 45. 19 bis, 47. 16, 48. 4, 59. 3, 64. 13–14, 65. 5–6, 67. 26–27, 68. 20–21. 23, 82. 14. 22, 86. 13, 87. 24, 90. 8. 11, 97. 3, 113. 1. 22, 126. 4, 127. 24, 129. 31, 137. 23–24, 142. 20, 149. 16, 150. 24, 155. 20, 156. 15. 18, 161. 20, 168. 3, 170. 11, 171. 1–2, 200. 10–11. 17, 206. 15–16, 213. 14, 234. 3, 243. 2, 248. 14, 250. 21, 254. 10, 255. 21, 265. 4, 268. 22, 270. 20, 272. 10, 276. 1, 281. 8, 282. 14, 291. 8, 295. 3. 26, 296. 3, 308. 17, 314. 3, 325. 8, 327. 23, 328. 2. 26, 329. 11, 330. 17, 332. 13–14, 360. 17, 371. 8, 379. 19, 380. 10, 382. 7, 384. 4, 385. 8, 388. 2, 395. 11; fem. sing. 116. 9, 261. 10; въсѣ neutr. plur. 8. 17, 59. 5, 89. 25, 142. 11, 175. 8–9, 281. 11, 282. 4, 385. 16, fem. sing. 6. 16; всѣ neutr. pl. 8. 16, fem. sing. 6. 17; вьсєго 75. 22, 243. 19–20, 267. 1, 280. 8, въсєго ὅλον 344. 8; вьсєго мира 45. 24, 95. 22, 251. 22, въсєго мира 88. 25, всєго мира 8. 17, мира вьсєго 316. 24; вьсєѩ 216. 20, 296. 11; вьсємоу 231. 11, 377. 8–9, вьсємоу мироу 61. 20, 342. 14, 376. 26, 389. 18; вьсєи 27. 26–27, 28. 3. 15, 88. 7, 109. 4–5, 181. 27, 184. 23, 195. 2, 207. 1, 208. 11, 222. 8–9. 9, 255. 10, 303. 10–11, 306. 21, въсєи 119. 12; вьсѫ 51. 3, 107. 17, 118. 15, 180. 11, 196. 10, 202. 10, 206. 12, 210. 22, 242. 15, въсѫ 133. 20, 140. 1, всѫ 9. 10; instr. sing. вьсѣмь 91. 17, 166. 31, 243. 23, 257. 3, вьсѣмъ 81. 18, 165. 19–20, 166. 2, dat. plur. 87. 19, 88. 8, 139. 3, 152. 8, 158. 10, 160. 29, 171. 17, 197. 12, 200. 8–9, 203. 23. 25, 207. 19, 235. 22, 238. 6, 256. 23, 292. 8, 308. 18, въсѣмъ 232. 4, 312. 2–3; вьсєѭ 81. 19. 20, 165. 20. 21. 22, 166. 3–4. 4, 243. 20–21; вьсємь 204. 11–12, вьсємь мирѣ 172. 19–20, 371. 4, 385. 14, вьсємъ мирѣ 98. 8–9; вьси 32. 16, 39. 3, 49. 26, 54. 15–16, 66. 23, 76. 8, 80. 28, 83. 10, 95. 9. 12, 99. 20, 100. 2. 7. 15, 102. 10. 24, 105. 1, 107. 1. 11, 116. 11, 118. 10, 119. 7, 121. 13, 131. 19, 132. 14–15, 139. 3. 20, 140. 6, 141. 27, 162. 15, 167. 12–13, 174. 5. 12. 17. 25, 176. 16, 177. 26, 193. 26, 194. 27, 195. 3. 4, 196. 12, 198. 4, 201. 6,

204. 15, 207. 22–23, 208. 18, 223. 15, 231. 15, 232. 24, 235. 5, 238. 6, 253. 3, 259. 4. 10, 260. 21. 22, 262. 3, 265. 5, 266. 16, 267. 9, 283. 13, 284. 3–4, 288. 7. 21, 293. 4, 296. 18, 302. 15, 307. 2. 5, 314. 11, 315. 18, 324. 13, 333. 10, 339. 24, 344. 2, 347. 1, 357. 17, 364. 24, 372. 3. 4, 374. 7, 386. 17, 389. 20, 392. 2, въси 176, 22, 209. 21, 217. 18, 291. 24, 294. 14, 304. 13, 332. 20, вси 4. 2; вьсѧ 23. 10, 28. 22, 38. 11, 46. 12, 48. 3, 51. 4, 74. 19, 79. 6–7, 90. 24, 92. 11. 15, 102. 19, 113. 19. 23, 118. 26, 127. 29–30, 134. 9, 138. 22, 146. 14, 176, 13, 195. 25, 198. 6, 201. 19, 211. 11, 215. 26, 216. 27, 220. 12, 222. 5, 233. 1, 234. 26, 235. 1. 25, 262. 6, 277. 30, 278. 5, 288. 3, 295. 9, 296. 10, 301. 3, 304. 12, 320. 20, 369. 7, въсѧ 321. 18, всѧ 4. 2, 5, 12; вьсѣми 31. 14, 87. 27, 104. 12, 121. 13, 169. 9, 204. 13, 207. 8, 232, 13, 273. 26, 309. 17. 22, 324. 25, 325. 1; вьсѣхъ 18. 6–7. 9, 45. 11, 80. 24, 87. 3, 129. 19. 22, 138. 3, 152. 8, 164. 24, 165. 16. 17. 23, 166, 6, 167. 11, 168. 28, 189. 7, 194. 29, 198. 9, 199. 14, 209. 9, 222. 10, 226. 14, 233. 9, 238. 7. 23, 251. 20–21, 255. 18, 259. 1. 8, 260. 23, 287. 6, 291. 10, 293. 1, 309. 2, 310. 7. 10, 312. 11, 359. 16, 372. 18, въсѣхъ 189. 18, 195. 16, 296. 13–14, всѣхъ 2. 20, 5. 13, 294. 18, всхъ 294. 4.

вьсьдє πανταχοῦ ubique: вьсьдє 95. 1 (graece dativus παντί).

вьсѣкъ πᾶς omnis: 19. 10, 20. 15. 26, 21. 3–4, 28. 24–25, 29. 11, 32. 18, 39. 27, 43. 26, 47. 17, 52. 10, 63. 10, 69. 5, 106. 10, 179. 13, 193. 2, 198. 19, 240. 14, 246. 6–7, 247. 3, 253. 6. 11, 264. 12, 266. 29, 272. 28, 273. 5, 280. 15, 289. 27, 320. 5–6, 322. 20, 323. 7. 11. 21, 326. 18, 339. 11. 25, 350. 9, 362. 21, 370. 14, 381. 3, 391. 21. 393. 13, въсѣкъ 219. 4. 30, всѣкъ 9. 25; вьсѣка 86. 7, 89. 1, 113. 17–18, 153. 23, 170. 1, 202. 17. 18. 22, 206. 9; вьсѣко 20. 6. 11, 39. 8, 40. 18, 52. 18, 142. 7, 203. 6, 206. 29, πάντως utique 207. 27, 219. 19 (ἕκαστον unaquaeque, sc. arbor), 247. 24, 296. 12, 339. 8, 384. 19, въсѣко 209 13–14, всѣко 7. 3; вьсѣкого 47. 6, 250. 24, 253. 27, всѣкого 314. 14; вьсѣкоѩ 85. 14–15, 212. 8, 384. 18–19; вьсѣкомоу 246. 8–9, 257. 16–17, 286. 4, въсѣкомоу 217. 28; вьсѣкои 63. 21, 65. 25; вьсѣкѫ 28. 25, 29. 11, 378. 3–4, 382. 2, всѣкѫ 7. 21, 9. 22; вьсѣкомь 206. 7, всѣкомъ 8. 6.

вьсѫдѣ πανταχοῦ ubique: въсѫдѣ 185. 10, 234. 1 nota; отъ въсѫдѣ πάντοθεν undique 120. 2; въсѫдѫ πανταχοῦ 234. 1, πάντοθεν 287. 21.

вѣ dualis primae personae ἡμεῖς (recte νώ) 354. 26.

вѣдѣти — вѣмь οἶδα scio: 1 pers. sing. вѣмь 93. 6, 104. 12, 118. 5, 262. 1, 301. 21, 321. 25, 327. 21, 333. 22, 344. 24, 348. 8, 350. 14, 352. 10, 355. 12, 362. 17, 370. 25, 372. 19, вѣмъ 112. 5 (vl. вѣдѣ), 178. 21, 209. 4, 261. 22, 352. 10. 12, 354. 1, 355. 11–12, 362. 14; 1 pers. plur. вѣмъ 76. 10, 79. 26, 288. 23, 327. 13, 329. 5, 355. 21. 22. 25–26, 384. 4, вѣмь 162. 16, 163. 28, 290. 11, 322. 25, 344. 16, 355. 9, 375. 6, 382. 17–18, 397. 6. 30, 403. 12; вѣси 52. 7–8, 155. 16, 281. 4, 322. 18–19. 24, 371. 19, 384. 4, 393. 4, 402. 3. 7. 13 bis; вѣстъ 15. 16–17, 18. 7, 90. 15, 91. 25, 129. 9–10, 243. 3–4, 255. 19, 257. 10, 272. 22, 344. 18. 346. 13, 369. 18, 379. 17, 396. 3; вѣвѣ 354. 23. 25. 26; вѣста 71. 25, 157. 19, 201. 13; вѣсте 72. 7, 91. 2, 93. 1, 97. 5, 111. 14, 121. 6, 127. 29, 158. 2, 170. 27, 171. 7. 12, 213. 1 nota, 295. 27, 316. 17, 327. 13, 328. 7, 344. 20 bis. 24, 348. 10. 22, 355. 24, 365. 4, 372. 7. 17, 375. 5 bis; вѣдѧтъ 251. 4, 305. 22, 357. 9–10, 380. 12, 389. 24; вѣдите γινώσκετε scitote 90. 8–9, 91. 3–4, 170. 29, 241. 20, 256. 16, 295. 29, 379—380; вѣдꙑ εἰδώς sciens: 39. 7, 136. 20, 164. 2, 237. 4, 238. 16, 247. 22–23, 341. 7, 371. 1. 8, 388. 2, 395. 10, вѣдѫщи 133. 18, вѣдѫште 81. 2, 164. 28–29, 232. 27, 401. 20; не вѣдоми ἄδηλα (recte невѣдоми) 251. 3; вѣдѣти γνῶναι 127. 22, 227. 4–5, εἰδέναι 299. 13, 375. 7; вѣдѣахъ 315. 27, 317. 6, вѣдѣхъ 364. 6, ἔγνων 94. 15; вѣдѣаше 2 pers. sing. 94. 21–22, 285. 21, 3 pers. sing. 106. 17, 148. 20, 179. 22, 215. 18, 320. 2–3, 321. 18. 20, 331. 21, 341. 15, 372. 3, 387. 18, 398. 2–3, вѣдѣше 335. 20; вѣдѣахѫ 119. 2–3 nota, 124. 27 nota, 209. 28, 397. 20, вѣдѣхѫ 320. 34; вѣдѣвꙑ ὁ γνούς qui cognovit 257. 12. 15; вѣдѣлъ 91. 4, 224. 18, 256. 16, вѣдѣла 326. 8, вѣдѣли 37. 17, 348. 23. 24.

вѣкъ αἰών saeculum: вѣкъ 40. 6, 75. 14, 126. 9, 156. 28, 160. 18, 282. 10, 291. 15, 326. 21, 340. 9, 341. 3, 350. 11–12. 12, 351, 27, 352. 2, 359. 13, 362. 22, 369. 12, 371. 21, 376. 10; вѣка 46. 6–7. 10, 47. 11, 87. 11, 113. 24, 128. 12–13, 194. 9, 195. 14, 271. 28, 291. 13, 355. 20; вѣкꙑ 15. 29, 192. 9.

вѣнити сѧ πωλέομαι veneo: вѣнитъ сѧ 252. 25, вѣнимѣ 32. 13.

вѣньць στέφανος corona: вѣнецъ 107. 19, 180. 13–14, 392. 5. 14.

вѣра πίστις fides: 27. 27, 53. 17, 133. 21, 159. 1,

225. 23, 229. 12, 232. 15, 277. 6, 283. 11, 299. 6; вѣрѫ 25. 7, 59. 26, 75. 18—19, 84. 27, 120. 15, 161. 13, 212. 17, 275. 7. 8, 279. 22, 321. 17; verbum πιστεύω (credo) circumscribitur sic: вѣрѫ ѩти πιστεῦσαι 76. 28, вѣрѫ имѫ πιστεύσω 356. 15, вѣрѫ иметъ 161. 17, 272. 11—12, 386. 20, вѣрѫ имемъ 108. 24, 181. 24, вѣрѫ имете 361. 27, 372. 24, 377. 20—21, 394. 4, 399. 27, вѣрѫ имѫтъ 314. 15, 364. 9. 25, вѣрѫ ими 327. 10, вѣрѫ имѣте 360. 9, 375. 23, вѣрѫ емлете 335. 8, 375. 25—26, вѣрѫ емлѭтъ 227. 17, вѣрѫ емлѧ 332. 24, вѣрѫ имали — вѣрѫ ѩли 335. 5, вѣрѫ ѩтъ 193. 20, вѣрѫ ѩ 369. 25—26, вѣрѫ ѩсѧ 76. 26, 321. 12—13, вѣрѫ емъ 329. 26; вѣры 22. 19, 130. 16, 221. 17; не имѫ вѣры μὴ πιστεύσω 399. 11—12, не иметъ вѣры ἀπιστήσας 184. 25, не имете вѣры οὐ μὴ πιστεύσητε 302. 11—12, вѣры не емлете οὐ πιστεύετε 334. 14, 335. 7, 349. 10, 351. 12—13. 15, 360. 7. не имѣте вѣры μὴ πιστεύσητε 89. 4—5. 12, 170. 6, не емлѣте вѣры 360. 6—7, не имѫтъ вѣры οὐ πεισθήσονται 274. 17, не имѣахѫ вѣры ἠπίστουν 308. 23, не имате вѣры ѩти οὐ μὴ πιστεύσητε 329. 22, не ѩсте вѣры 76. 25, не ѩсѧ вѣры 76. 6, 184. 12. 16. 21, 354. 16; не вѣры емъше μὴ πιστεύσαντες 227. 12—13.

вѣровати πιστεύω credo: вѣроуѭ 356. 13, вѣроуи 133. 28, 232. 20, вѣроуите 117. 15, 161. 20—21, 369. 20, 374. 20—21, вѣроуеши 319. 4, 356. 9, 364. 2, 375. 19, вѣроуоутъ 325. 10, 370. 11, вѣроуоуте 323. 1. 2, 338. 12, 339. 2, 359. 6. 8, 360. 9—10, 384. 7, вѣроуета 28. 8, вѣроуемъ 329. 4, 384. 6, вѣроуѭтъ 341. 14—15, 381. 10, вѣроуѩи 323. 7. 11. 15. 16, 325. 9, 338. 27. 28, 339. 11, 340. 2, 345. 18, 362. 20. 21—22, 370. 10—11. 14, 375. 27, вѣроуѭштюмоу 150. 25, вѣроуѭщеи 75. 23, вѣроуѭштеи 341. 16, 345. 21—22, вѣроуѭштиихъ 153. 1—2, вѣроуѭштихъ 386. 16, вѣроуѭщихъ 61. 16—17, вѣроуѭштемъ 311. 20—21, вѣроуѭштимъ 315 6—7, вѣроуѭштиимъ 184. 26—27; вѣровати 150. 24, 310. 6—7, 344. 24, 369. 28; вѣровахъ 362. 24, вѣрова 23. 1, 191. 11, 323. 17, 330. 6—7, 346. 11, 397. 20, 399. 22, вѣровахомъ 341. 26, вѣровасте 162. 13, 288. 19—20, 383. 25, вѣровашѧ ἐπίστευσαν 320. 11, 321. 15, 328. 24, 329. 2, 344. 28, 349. 26, 360. 18, 364. 18, 370 6, 385. 12—13, вѣроваахѫ ἐπίστευον 342. 15, 369. 24, вѣровахѫ 367. 8; вѣровавъшеи 399. 23, вѣровавъшиимъ 349. 27.

вѣрьнъ πιστός fidelis: вѣренъ 94. 3. 11, 272. 7, 285. 9, 399. 19—20, вѣрънъ 91. 10—11, 256. 24, 272. 7, вѣрьне 94. 10, вѣрьнии 272. 10. 12—13.

вѣсть φήμη fama 28. 3, 207. 1, вѣстъ приимъ ἀκούσας 6. 1.

вѣстьникъ ἄγγελος nuntius: вѣстьникома 222. 28—29, вѣстьникы 239. 8.

вѣтвь κλάδος ramus: вѣтви 74. 8, 129. 23, 261. 6, вѣтвехъ 45. 14; — вѣтвье 170. 25. — вѣ[illegible] κλάδος radus 90. 5; вѣние στιβάδες frondes: 159. 23, βαΐα ramos 367. 12.

вѣтръ ἄνεμος ventus: вѣтръ 50. 8. 24, 90. 2, 130. 14, 139. 15. 24, 170. 22, вѣтроу 130. 12, 187. 5, 229. 9—10, 337. 4; instr. sing. вѣтромь 34. 16, вѣтромъ 223. 1—2; dat. plur. вѣтромъ 229. 14—15, вѣтромь 24. 7; вѣтри 21. 1. 9, 24. 10, 130. 19, вѣтры 50. 19.

вѣтрьнъ ἀνέμου: вѣтръна 130. 6, 229. 4—5.

вѣчьнъи αἰώνιος aeternus: вѣчьнъи 156. 28—29, вѣчънъи 243. 15, 359. 12, 370. 26, 384. 21, вѣчъны 62. 5, 67. 16—17, 69. 10, 96. 14, 97. 2, 155. 12, 281. 5, 282. 11, 325. 10, 326. 24, 328. 17, 334. 16; вѣчънааго 323. 8—9. 12—13, 332. 25—26, 339. 12, 340. 2—3. 18—19. 25, 384. 20, 400. 1; вѣчъноумоу 126. 10, вѣчънѫѭ 97. 1, вѣчънѣемь 368. 19—20, вѣчънъѩ 272. 5—6.

вѧзати δεσμεύω vincio: вѧзаахѫ 230. 4.

вѧште πλεῖον plus: 70. 17, 102. 13, 172. 8, 225. 4, 234. 24.

вѧштии μέγας major: 72. 11—12, πρῶτος primus 158. 6; вѧштеи μείζων maior 238. 16, μέγας ib. 23.

вусонъ βύσσος byssus 273. 4.

Г

гаввата Γαββαθᾶ Gabbata 393. 18.

гаврилъ Γαβριήλ Gabriel: гавьрилъ 192. 1, гав҃рлъ 191. 6.

гадариньскъ Γαδαρηνός: гадариинъскѫ 229. 17, гадарийскѫ 130. 20—21, гадариинъскъіѧ 231. 2—3.

газофилакии (fem. gen.) γαζοφυλάκιον gazophylacium: къ газофилакиѭ 167. 3—4. 12, 292. 19, въ газофилакии 348. 25, masc. gen. dat. газофилакиеви (recte газофилакиови, ita zogr.) 167. 2.

галилѣа—галилеѣ Γαλιλαία Galilaea: галилеа 9. 2, галилеѩ 7. 14, 9. 28, 65. 19, 110. 12, 124. 11—12, 196. 4, 303. 11, 346. 19—20, галилѣѩ 229. 18, 335. 9, 345. 27, 346. 20—21; галилеѫ 8. 25, 9. 19—20, галилеѭ 112. 19—20, 113. 13, 117. 7, 151. 20—21, 200. 12, 303. 12—13, 307. 6. 19, 325.

17, 329. 7, галилѣѩ 206. 32, 318. 9—10, 329. 10. 14. 18; галилеи 60. 6, 106. 6, 112. 10, 119. 12, 174. 16, 182. 19, 184. 1—2, 308. 11—12, 342. 5, 343. 2, галилѣи 313. 1; галилѣѩ 202. 2, 276. 7.

галилѣанинъ Γαλιλαῖος Galilaeus: галилѣанинъ 178. 18—19, галилеанинъ 301. 20, галилеане 259. 2 nota, галилѣане 258—259, 329. 11, галилѣанъ 259. 2 nota; — галилеи: о галилеихъ 187. 29, 258. 24.

галилѣискъ — галилеискъ Γαλιλαίας Galilaeae: галилеискъ 192. 2, 208. 25, галилѣискъ 303. 13—14, галилеиско 143. 14, галилеискааго 74. 17—18, 116. 14—15, галилеискы 212. 8—9, галилѣискы 400. 7—8, галѣлѣискыѩ 368. 8, галилеискѫ 6. 2, 118. 16, галилеисцѣ 117. 12, галилеисцѣи 319. 10, 320. 10, галилѣисцѣмъ 53. 20, галилеистѣмъ 9. 8, галилеисцѣхъ 210. 6—7, галилеискамъ 136. 27, галилеискымъ 104. 11.

гасити—гашѫ σβέννυμι extinguo: не гасимымь ἄσβεστος inextinguibilis 7. 13, не гашѫштии (vl. не гасѫштии) 153. 15, не гашѫщии ib. 9, не гашѫштиимь (vl. не гасѧщиимь) 204. 7.

гвоздиинъ τῶν ἥλων clavorum: гвоздиинѫѭ 399. 11, гвоздеиныѩ 399. 8—9.

геона γέεννα gehenna: геѡнѣ 11. 27, cf. sub ѥона.

глава κεφαλή caput: главѫ 16. 11, 48. 25, 49. 2, 77. 25, 97. 19, 107. 20, 137. 11. 16. 18, 163. 3. 20, 172. 4, 289. 27, 371. 25, 392. 6. 395. 17; gen. sing. главы 23. 21—22, 32. 15—16, 108. 10, 137. 7—8, 224. 14, 225. 13, 239. 24, 253. 3, 294. 19, 397. 27; nom. plur. 114. 2, 186, acc. plur. 295. 23; главѣ 107. 25, 180. 16, 397. 15, главоѭ 13. 9, главами 108. 15.

глаголати — глаголѭ λέγω dico: глаголѭ 6. 25, 11. 11. 18. 23, 12. 9, 13. 5. 15. 28, 14. 21, 15. 7, 16. 9, 17. 12. 30, 22. 13. 18. 20, 30. 23, 31. 19, 32. 5, 33. 23, 34. 21. 25, 35. 28, 36. 8, 37. 16, 39. 26, 40. 17, 43. 21, 56. 15, 57. 22, 59. 3. 25, 61. 7, 62. 13. 24, 63. 14. 19, 64. 1, 66. 15, 68. 10. 12. 25, 75. 18, 76. 11. 21, 78. 2, 86. 12. 20, 87. 3, 91. 16, 93. 6, 96. 8. 26, 98. 6, 99. 3. 23, 100. 10, 103. 25, 121. 10, 126. 4, 134. 15, 135. 29, 145. 15, 148. 4, 149. 18, 152. 26, 155. 5, 156. 20, 161. 14. 19, 162. 17, 167. 9, 170. 30, 171. 16—17, 172. 18, 173. 18, 174. 7. 19, 203. 2, 208. 5. 7, 213. 4, 217. 20, 219. 30, 221. 11. 16, 222. 3, 223. 6. 11, 225. 15, 236. 8, 241. 21, 243. 9, 246. 22. 26, 251. 6. 25, 252. 17. 24, 253. 5, 254. 21, 255. 9, 256. 10, 257. 26, 258. 20, 259. 3. 9, 261. 16, 262. 1, 263. 1, 265. 25, 267. 25, 268. 12, 272. 2, 278. 14, 279. 2. 19, 280. 12. 24, 282. 5, 286. 4, 287. 12, 288. 24, 292. 22, 296. 2, 297. 26, 298. 5, 299. 10. 22, 306. 19, 319. 6, 322. 4. 11. 24, 328. 5. 13, 332. 8. 23, 333. 1. 28, 338. 2. 19, 340. 1. 15, 349. 17, 350. 8, 351. 12. 14. 17. 25, 352. 18, 356. 25, 357. 15, 368. 14, 372. 15. 18. 22. 25, 373. 2, 374. 2, 375. 26, 379. 16, 381. 15, 382. 24, 383. 12. 22, 402. 15; λαλῶ 43. 8, 343. 22, 349. 13, 350. 17, 370. 27. 28, 375. 21. 22, 386. 2, λαλήσω 337. 21, 383. 20; глаголеши λαλεῖς 43. 1—2, 327. 27, 393. 4; λέγεις 67. 17, 104. 13, 106. 4, 133. 15, 155. 14, 178. 11, 179. 6, 232. 6, 256. 23, 281. 2, 290. 12, 301. 22, 303. 6, 316. 8, 347. 9, 350. 7, 351. 30, 354. 14, 369. 12, 375. 18, 384. 2—3. 3, 391. 7. 18; глаголетъ λέγει 98. 23, 148. 20, 173. 8, 181. 13, 214. 23, 248. 21, 279. 15, 291. 21—22, 292. 2, 297. 16, 317. 20, 319. 16, 325. 7, 335. 8, 339. 18, 344. 14, 349. 4, 361. 24, 372. 9, 373. 5—6. 10. 20, 382. 13—14. 17, 394. 4, 396. 3, λαλεῖ 120. 21, 212. 21, 324. 27, 351. 10, 354. 28, 382. 18; глаголемъ λεγομεν 351. 19; глаголемь λαλοῦμεν 322. 25; глаголете λαλήσετε 31. 9, 169. 3, λέγετε 51. 18, 55. 2, 56. 9, 85. 22, 141. 17, 146. 26, 178. 21, 180. 2—3, 224. 1, 235. 13, 241. 2, 246. 2, 248. 4, 258. 7. 9, 302. 17, 327. 8, 328. 12, 352. 8, 354. 21, 356. 22, 360. 4; глаголѭтъ λέγουσι 35. 13. 16. 17, 56. 4—5, 58. 27, 75. 2—3, 82. 17, 146. 22. 29, 149. 12, 161. 17, 164. 11, 166. 13, 291. 29, 310. 2, 344. 15, 396. 7, λαλεῖ 40. 14, 219. 28; глаголѧ λέγων 3. 5, 5. 1. 22, 6. 8, 7. 17. 25, 10. 5, 21. 19. 22, 22. 5, 27. 11, 28. 11. 13, 29. 21, 42. 10, 44. 14, 45. 8, 50. 14. 21, 51. 16. 24, 56. 4, 57. 3, 58. 13. 23, 59. 11, 60. 15, 64. 13. 19. 25, 74. 15, 77. 11, 78. 12. 17, 81. 15. 27, 82. 3. 12, 93. 25, 96. 26, 99. 20, 100. 25, 101. 7. 25, 103. 25, 104. 12, 105. 9, 106. 2, 107. 8, 109. 7, 112. 15, 113. 17, 116. 17, 117. 9, 118. 3. 7, 119. 4, 126. 17, 132. 21, 145. 17, 146. 16. 21, 147. 10, 151. 3, 152. 15, 160. 27, 163. 9, 165. 8, 176. 3, 177. 12, 178. 10, 179. 9. 21, 182. 2. 9, 194. 26, 195. 9, 203. 25, 204. 19, 206. 5, 209. 2. 5, 210. 17 (λαλῶν), 211. 9. 21, 221. 2, 222. 12. 16, 224. 17, 226. 25, 230. 8, 231. 9, 232. 17. 19, 233. 2, 235. 8, 237, 8. 18, 243. 14, 251. 6, 254. 3. 5. 18, 263. 11. 21, 267. 14. 23, 275. 5, 280. 11. 21. 27, 283. 2. 5. 9, 285. 6. 14. 15, 287. 15. 27, 293. 1, 298. 5. 7, 300. 4, 301. 14. 19, 303. 4, 306. 10. 13. 27, 308. 12, 315. 15, 316. 15, 317. 3, 344. 20, 345. 16, 347. 27, 368. 12; глаголѧи ὁ λέγων 326. 9, ὁ λαλῶν (τὸ λαλοῦν) 81. 10, 327. 24, 343. 22, 356. 12, глаголѭшти fem. nom.

sing: 54. 2–3, 11, 137. 10, 191. 23–24, 268. 10, 279. 6, 363. 10–11, глаголѭщи 104. 10, 106. 20, dual. nom. fem. 360—361; глаголѭшта gen. acc. sing. 202. 14, dualis 72. 25–26, 73. 2, 148. 15, 157. 12, 310. 14, глаголѭща acc. sing. 303. 2, dual. num. 24. 16, 28. 5, 58. 6; глаголѭштє 45. 27, 49. 13, 50. 12. 16, 51. 9, 61. 4, 68. 17, 70. 19, 74. 11, 75. 16, 76. 5, 80. 13–14. 15, 95. 29, 97. 21, 104. 7, 107. 4. 23, 108. 16, 113. 4, 118. 11, 121. 14, 124. 24, 131. 20, 133. 24, 144. 1, 145. 20, 149. 11, 156. 12, 158. 25, 160. 2, 162. 12, 164. 12, 168. 7, 172. 5, 177. 6, 181. 17, 195. 5, 203. 18, 209. 10. 26, 212. 20, 213. 9, 220. 21, 222. 6, 227. 3, 228. 20, 229. 7. 13, 266. 18, 267. 11, 276. 10, 284. 4, 288. 12. 18, 289. 16, 290. 11. 24. 25–26, 293. 17, 302. 9–10. 22–23, 303. 9, 304. 14. 19, 306. 4–5, 340. 12–13, 343. 15, 354. 20, 359. 23–24, 367. 14, 368. 9, 392. 17, 393. 11, глаголѭщє 3. 11, 18. 5, 24. 4. 9. 21, 26. 21, 28. 19, 30. 1, 37. 24, 39. 4, 40. 25, 53. 6, 55. 15, 58. 26, 65. 23, 75. 26, 79. 25, 87. 8. 15, 96. 21, 98. 19, 110. 8, 134. 25, 203. 9, 213. 20, 242. 10, 261. 20, 262. 14, 284. 25, 287. 7, 302. 5, 305. 25, 329. 28, 352. 25, 363. 7, 392. 2; глаголѭштєи οἱ λέγοντες 84. 5, οἱ λαλοῦντες 169. 4, глаголѭщєи 31. 9; глаголѭщєє 48. 1; глаголѭшть λέγοντος 177. 7, глаголѭштъ λαλοῦντος 317. 16; глаголѭштю λαλοῦντος 58. 11, 101. 20, 293. 12 (recte глаголѭштє), 300. 15, 301. 22–23, 349. 25, λέγοντος 237. 5, глаголѭщю λαλοῦντος 27. 9, 175. 28, λέγοντος 252. 1, глаголѭштоу λαλοῦντος 133. 23, 232. 16, λέγοντος 260. 20–21, глаголѭщоу λαλοῦντος 41. 22–23, глаголѭштюмоу τῷ λέγοντι 41. 28, instr. sing. глаголѫщиимъ ѕ. 11–12, глаголѭщымъ 5. 9. 16, 6. 10, 8. 30, глаголѭштємь 45. 22, 105. 21, глаголѭщємь 88. 14, глаголѭщємъ 23. 12–13, 73. 20, 81. 7–8; dat. plur. глаголѭштємъ 311. 7–8, глаголѭштємь 223. 24–25, 293. 7; глаголѭштѧ λαλοῦντας 53. 26–27, 74. 30, λέγοντας 92. 20, λέγουσαι 310. 1, 311. 3, глаголѭщѧ 93. 4, глаголѭштаꙗ λέγουσα 394. 24; глаголѭштиихъ 197. 19; глаголємоє λαλούμενον 133. 27, глаголємꙑихъ λαλουμένοις 199. 17, λεγόμενα 282. 22; глаголитє 241. 14, 276. 2, нє лихо глаголитє μὴ βαττολογήσητε 15. 13; — глаголати λέγειν 6. 24, 9. 6, 34. 14, 99. 5, 156. 17, 157. 4, 158. 20, 162. 19, 168. 4, 173. 21, 178. 2–3. 14, 191. 6, 203. 1, 207. 20–21, 211. 25, 222. 29, 225. 21, 235. 16, 249. 7, 252. 9, 253. 20, 261. 23, 289. 2, 305. 13, 347. 11, 381. 24, 382. 3–4, λαλεῖν 40. 12, 119. 2, 144. 3, 191. 8. 16, 209. 28, 222. 4, 349. 14, λαλῆσαι 41. 24. 27; глаголахъ λαλῶ 341. 13, ἐλάλησα, λελάληκα: 311. 27, 370. 21. 23, 381. 1. 6. 13, 389. 18. 21. 23, 390. 2, 350. 24, 377. 6, 378. 7, 379. 8, 383. 18, 384. 11; глагола λέγει saepius quam ἔλεγεν 8. 19, 22. 7, 23. 19. 25, 24. 5, 25. 18, 26. 5, 27. 30, 28. 8, 38. 6, 47. 15, 50. 22, 54. 9, 56. 8, 64. 1, 65. 7, 66. 12, 67. 20. 26, 70. 4. 6. 9, 71. 20. 29, 73. 13, 74. 22, 75. 13, 76. 21, 77. 22, 79. 1. 11; 82. 1, 87. 9, 99. 14, 100. 1. 15. 17. 22, 101. 1. 14, 102. 8, 103. 20, 104. 14, 106. 6. 27, 112. 17, 119. 8. 17. 20, 120. 15, 121. 9. 20, 122. 2, 123. 21. 22, 124. 4, 126. 20, 127. 28, 129. 31, 131. 11. 13. 15, 132. 10, 133. 27, 134. 5. 13, 138. 19, 142. 5, 143. 21, 144. 6, 145. 9. 21, 146. 25. 27, 148. 16, 150. 11, 152. 6, 154. 23, 155. 2, 156. 1, 5. 14, 158. 2. 18. 29, 159. 6, 161. 10. 12, 164. 5, 165. 16, 167. 17, 173. 4, 174. 12. 18. 27, 175. 3. 12. 22, 176. 6, 177. 17. 23, 178. 8, 195. 13, 203. 10, 251. 5, 271. 25, 274. 10, 285. 19, 297. 1, 311. 10, 316. 5. 23, 317. 15. 18. 21, 318. 3. 10. 14. 17. 19. 22. 24. 28, 319. 5. 12. 14. 15. 20. 22, 320. 5, 322. 6, 326. 1. 3. 11. 24. 27, 327. 2. 6. 9. 21. 23, 328. 1. 9, 329. 23. 24, 331. 5. 15, 335. 17, 336. 2. 13, 337. 8, 342. 16, 346. 13, 348. 25, 350. 20, 354. 5, 361. 9. 19, 362. 15. 16. 28, 363. 25. 26, 364. 1. 15, 366. 11, 368. 19, 369. 2, 371. 16. 20. 23. 25, 373. 11. 16. 24, 374. 9, 375. 5. 7. 13. 15, 376. 24, 388. 4, 389. 10. 12, 390. 9, 391. 23. 25, 392. 10. 15. 18, 393. 1. 3. 20. 22, 395. 6. 8. 12, 397. 5. 29, 398. 3. 8. 9. 11. 22. 27, 399. 16. 21, 400. 9. 16, 401. 1. 11. 17. 25, 402. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 12. 14. 22, 403. 1. 2, ἐλάλησεν 42. 9, 45. 15. 19, 82. 11, 139. 21, 194. 7. 201. 16, 308. 11, 369. 21, 370. 4, 384. 14, λελάληκεν 355. 21; dual. num. глаголастє λέγουσιν 28. 9, 71. 29, 73. 5. 368. 11, 397. 28, plur. ἐλαλήσατε 252. 16; глаголашѧ λέγουσιν 47. 16, 49. 19, 54. 6, 66. 9. 20, 70. 5, 76. 20, 80. 8, 81. 28, 107. 1, 118. 21, 119. 7, 130. 10, 133. 13, 138. 10. 16. 21, 145. 29–30, 162. 3. 16, 163. 27, 173. 1, 278. 22, 347. 5, 354. 13, 361. 10, 363. 17, 384. 1, 400. 11, ἔλεγον 159. 16, ἐλάλησαν 310. 7; глаголаашє ἔλεγεν 135. 5, 141. 26, 142. 12, 146. 2. 3. 10, 150. 27, 174. 23, 202. 23, 214. 9, 215. 10, 216. 29, 235. 22, 237. 4, 240. 15, 248. 29, 250. 9, 258. 5, 259. 11, 260. 25, 263. 19, 264. 14, 270. 24, 271. 17, 278. 24, 305. 21, 306. 17, 321. 10. 12, 332. 6, 335. 19, 342. 1. 2, 349. 5. 18. 27, 353. 19, ἐλάλει 147. 6, 234. 15, 310. 23, 327. 26, 343. 11, 357. 14, глаголашє quod et глаголаашє legi potest ἔλεγεν 27. 23, 48.

16—17, 78. 8, 123. 5. 18, 125. 22, 127. 2. 17. 21, 128. 20. 28, 129. 5. 15, 133. 5. 12, 135. 22, 136. 5. 15, 141. 11, 151. 22. 23, 166. 12. 21, 175. 8, 180. 4, 260. 8, 293. 22, 341. 17, 369. 8, ἐλάλει 39. 2, 45. 20, 120. 7, 129. 27. 29, 143. 24, 194. 28, 200. 8; глаголаашете 236. 20 et falso гл҃аашете pro глашаѥте 372. 8; глаголаахѫ ἔλεγον 74. 16, 108. 21, 109. 13—14, 121. 28, 126. 11, 151. 10—11, 174. 25, 178. 17, 181. 21, 182. 6, 183. 12—13, 302. 6, 308. 21, 336. 20, 339. 15, 343. 6. 8. 9, 344. 11. 28—29, 345. 25. 26. 27, 348. 21, 349. 2. 12, 353. 17. 18. 20, 354. 8. 10—11, 358. 23. 26, 359. 2, 360. 15, 363. 19, 364. 22, 365. 23, 369. 1. 1—2, 382. 16, 394. 13, 399. 6, глаголахѫ 26. 11, 28. 20, 47. 26, 97. 12, 106. 4, 109. 18, 123. 3, 125. 17. 19, 130. 17, 136. 8, 171. 20, 179. 6, 207. 26, 216. 4, 328. 7—8, 329. 3, 331. 14—15, 354. 8, 392. 8; глаголалъ бѣ λέγεσθαι 234. 4, ἐλάλησα 346. 9, 380. 13, глаголали ἐλέγετε 275. 8—9; глаголано 172. 20, 198. 10, глаголаномь 198. 3, глаголанъмъ 193. 21—22, глаголанъıхъ 198. 5.

глаголаниѥ: по глаголании μετὰ τὸ λαλῆσαι postquam locutus est 185. 7—8, въ мънозѣ глаголании ἐν τῇ πολυλογίᾳ in multiloquio 15. 15.

глаголъ ῥῆμα verbum: 10. 17, 63. 10, 104. 28, 178. 23, 193. 2, 197. 25, 202. 8, 351. 16, 370. 20, глаголось 282. 21, глагола 151. 27, 201. 16, 238. 12, глаголоу 106. 9, 193. 3, 199. 11, 210. 23, глаголомь 322. 25, глаголѣ 8. 6, 186. 5, 198. 3, 206. 7, 238. 14, 290. 22, глаголи 195. 8, 308. 22, 358. 26, 378. 19, глаголы 198. 6, 201. 19, 220. 13, 308. 16, 325. 6, 341. 12. 25, 348. 25, 370. 16, 375. 21, 385. 10, глаголомъ 335. 8.

гладъ λιμός fames: гладъ 208. 11, 268. 23, глади 87. 23, 168. 21, 294. 1, гладомъ 269. 5.

гладъкъ λεῖος planus: гладъкы 202. 21.

гласити — глашати φωνέω voco: гласи 152. 5, глашаатъ 182. 6—7, 357. 6—7, глашаѥтъ 109. 15 nota, 158. 26 nota, глашаютъ 158. 24 nota, глашаѭште 126. 13—14.

гласъ φωνή vox: 5. 17, 6. 10, 7. 25, 38. 12—13, 116. 3, 116—117, 148. 22, 182. 10—11, 193. 17, 202. 15, 204. 19, 237. 8. 11, 249. 1, 276. 10, 316. 9—10, 322. 18, 324. 22, 333. 3. 11, 357. 5. 10, 358. 18, 368. 27—28, 369. 3, гласа 38. 20, 334. 9, 357. 12, 359. 10, 391. 22, гласомь 109. 7, 182. 2, 187. 22, 193. 13, 209. 1, 229. 25, 276. 17—18, 287. 5—6, 306. 24, 364. 10, гласомъ 89. 30, 109. 22, 118. 9, 131. 10, гласи 304. 25, гласы 304. 23—24.

глоухъ κωφός surdus: глоухъ 150. 2, глоуха 143. 16, глоусии 34. 10, 222. 24, глоухы 151. 4, глоухыѩ 144. 2, cf. нѣмъ.

глѧдати βλέπω video: глѧдаше 39. 3.

глѫбина βάθος altitudo: глѫбинъı 42. 16, 127. 9, глѫбинѫ 210. 18—19.

глѫбокъ βαθύς altus 326. 13.

гнафеи γναφεύς fullo 148. 13.

гнести — гнетѫ ἀποθλίβω affligo: гнетѫтъ 232. 6.

гнои κοπρία sterquilinium: гнои 267. 5, гноѥмь 259. 21 (stercora); τὰ ἕλκη ulcera гнои 273. 10.

гноинъ εἱλκωμένος ulceribus plenus 273. 7.

гнѣвати сѧ: лютѣ гнѣвати сѧ δεινῶς ἐνέχειν graviter insistere 252. 3, гнѣваашє сѧ ἐνεῖχεν insidiabatur 136. 17—18, гнѣваѥте сѧ χολᾶτε indignamini 344. 8, гнѣваѩ сѧ ὀργιζόμενος qui irascitur 11. 23.

гнѣвъ ὀργή ira: гнѣвъ 295. 6, 325. 11, гнѣва 6. 23, 202. 26, гнѣвомъ 124. 3.

гнѣздо νοσσιά nidus: 262. 27, κατασκήνωσις 23. 20, 239. 23.

година ὥρα hora: 49. 14, 101. 16, 138. 11, 181. 8, 297. 22, 301. 5, 306. 20, 317. 23—24, 319. 15, 325. 24—25, 327. 10. 15, 330. 5, 333. 2. 10, 348. 27, 368. 12, 371. 2, 381. 3. 7, 383. 18—19, 384. 8. 16, 393. 19; годинъı 109. 4. 5—6, 182. 1, 306. 21—22, 330. 1, 368. 28; годинѫ 69. 20, 69—70, 70. 2. 15, 91. 2—3, 182. 1, 257. 9, 330. 3, 368. 26; годинѣ 90. 14, 109. 6, 181. 26, 301. 18, 361. 14.

годъ ὥρα hora: 190. 11, 265. 2, 344. 27, годь 98. 23 nota, 383. 4.

голгота Γολγοθᾶ Golgotha: голгота 394. 4—5, голъгота 108. 3—4, 181. 3.

голѣнь σκέλος crus: голѣни 395. 22. 23—24, голѣнию 395. 26.

голѫбь περιστερά columba: голѫбь 116. 27—28, 204. 18, 317. 4, голѫбъ 7. 24, голѫбье 30—31, голѫби 74. 22, 160. 24, 287. 26, 320. 18. 23; adj. голѫбинъ: голѫбина 198. 24.

гоморьскъ, гоморѣнинъ τὰ Γόμορρα: гоморьсцѣи 30. 25, гоморѣнимь 135. 30.

гониниѥ διωγμός persecutio: гониню 44. 5, 128. 9—10.

гонити διώκω persequor: гонѧтъ 31. 17, гонѣахѫ 331. 28, гонимъ бываашє ἠλαύνετο.

гора ὄρος mons: гора 202. 19, горѫ 8. 15—16, 10. 3, 50. 5, 53. 21, 58. 1, 99. 27, 100. 1, 113. 14, 124. 27, 139. 11, 148. 10, 174. 11, 193. 6, 206. 8, 216. 6, 236. 15, 299. 28, 335. 13, 336. 25, 346. 28; sing. gen. горы 11. 3, 21. 17, 58. 22, 149. 4,

208. 21, 287. 16, plur. acc. 88. 15, 169. 17, 294. 25, cf. 145. 4 nota; горѣ 60. 1, 73. 11, 75. 20, 87. 6, 131. 19, 159. 4, 161. 14, 167. 24, 230. 13, 275. 9 nota, 286. 14, 287. 3, 296. 17, 327. 7. 11; горамъ 305. 13; горахъ 62. 22, 131. 6.

горе οὐαί vae: 35. 24 bis, 61. 20. 22, 83, 18. 23. 28, 84. 4. 23. 31, 85. 9. 18, 88. 10, 99. 10, 133. 8, 169. 22, 173. 26, 217. 12. 13. 15. 17, 241. 24 bis, 250. 22. 27, 251. 1. 8. 12. 27, 274. 20, 295. 4, 298. 13, 331. 25.

гории πονηρότερος nequior: горьша 41. 20—21, горешь 248. 25—26, χείρονα peiora 248. 28, горьши χείρων peior 111. 11—12, maior χεῖρον 222. 22.

горюшьнъ—гороушьнъ σινάπεως sinapis: горюшьно 275. 8, горюшъно 59—60, горюшьноу 261. 2 (vl. горюшничьноу), гороушъноу 45. 9, горюшънѣ 129. 17.

горькъ πικρός amarus: горько 104. 27, 302. 2.

горьница ἀνώγαιον caenaculum 173. 11, 297. 19.

горѣти—горѭ καίομαι ardeo: гора 310. 22, 334. 1, горѫще 256. 4.

господь κύριος dominus: г҃ь 31. 25, 37. 20, 65. 12, 73. 18, 91. 3, 93. 21, 94. 2. 9, 106. 1, 159. 12, 168. 15, 171. 13, 185. 7, 222. 7, 250. 18, 257. 1. 5, 260. 12, 271. 9. 26, 289. 12, 292. 6, 372. 10, 399. 20, 401. 3. 20; г҃ъ 64. 10. 15, 65. 7, 82. 3, 91. 12. 15, 94. 20, 123. 15, 132. 12, 165. 18 bis, 166. 15, 169. 29, 191. 24, 192. 7. 17, 194. 15, 195. 9, 197. 14. 26, 215. 10, 221. 28, 226. 15, 240. 11, 256. 9. 23. 25, 265. 22, 268. 15, 275. 7, 279. 14, 286. 21. 26, 292. 3, 299. 3, 301. 24, 325. 13, 379. 18, 401. 2; г҃ь домоу οἰκοδεσπότης 261. 18; acc. г҃ь κύριον 292. 6; господинъ (scribitur г҃нъ) κύριος 70. 10, 91. 15. 20. 23, 289. 20, г҃нь 77. 17, господинь 257. 8; на господинъ κατὰ οἰκοδεσπότου 70. 19, οἰκοδεσπότης: господинъ храма 91. 4, господинъ домоу 265. 15, господинъ храмины 256. 16; господи κύριε (scribitur г҃и) 20. 16 bis. 19, 21. 20, 22. 5. 9, 23. 23, 24. 4, 28. 10, 36. 11, 44. 21, 47. 16, 50. 16. 21, 53. 8. 11. 14, 57. 3, 58. 7, 59. 11, 63. 26, 64. 13, 68. 22, 72. 27, 73. 2, 76. 19, 93. 4 bis. 25, 94. 7. 15, 95. 29, 96. 22, 99. 6, 111. 4, 143. 7, 150. 27, 211. 10. 21, 219. 29 bis, 221. 4, 239. 14. 21. 26, 240. 6, 242. 10. 21, 245. 11. 20, 256. 22, 259. 19, 261. 13. 21 bis, 265. 21, 278. 22, 283. 10, 284. 7, 285. 6. 12. 14, 286. 3, 299. 8. 26, 300. 23, 306. 17, 326. 11. 25, 327. 6, 329. 23, 331. 7, 338. 24, 341. 24, 347. 24, 356. 10. 14, 361. 1. 22, 362. 12. 23, 363. 11. 18. 26, 368. 9, 369. 25, 371. 17. 24, 373. 11, 374. 9. 13, 375. 6. 14, 376. 25, 398. 6, 402. 2. 6. 12. 27, 403. 11; genet. et acc. господа κύριον, κυρίου (scribitur г҃а): 5. 8, 8. 14, 81. 18, 82. 2. 6, 115. 12. 19, 163. 20, 165. 19, 166. 19, 187. 8, 188. 18, 193. 23, 206. 28, 243. 10, 256. 6, 257. 12, 291. 22, 308. 3, 360. 22, 372. 9. 15, 380. 7, 397. 5. 30, 398. 17. 24, 399. 7, господина κυρίου 93. 20, τοῦ οἰκοδεσπότου: господина 44. 21, господина домоу 31. 26; gen. господи 94. 5. 13, 160. 5, 193. 16. 22, 271. 16—17; dat. господи 8. 20, 190. 25, 206. 18, господеви 18. 4, 82. 3, 166. 15, 191. 1, 198. 21, 200. 8, 275. 6, 292. 3, господю (scribitur г҃ю) 185. 10, 275. 6 nota, 337. 20, господиноу (scribitur г҃ноу praeter 271. 18 et 265. 14, ubi г҃сподиноу) 29. 6, 65. 5, 240. 17, 265. 21 nota, господиноу домоу οἰκοδεσπότῃ 173. 7, 297. 16; instr. sing. господемь (scribitur г҃мь) 31. 23, 190. 21, 198. 18; nom. plur. господие 286. 24; gen. plur. господеи 53. 15—16; dual. dat. господьма 17. 6—7, 272. 14.

господьнь κυρίου: scribitur sing. masc. г҃нь 5. 21, 111. 21, 116. 5, 190. 12, 197. 7, 202. 16, 316. 11, 330. 17, г҃нъ 3. 5. 16, 5. 1, 6. 11, 207. 10; sing. neutr. г҃не 74. 13 86. 23, 160. 4, 207. 17, 263. 4, 287. 8, 301. 25, 367. 15; nom. fem. sing. г҃нѣ 193. 31, 195. 6, 197. 8, 212. 10, 369. 27, gen. sing. г҃нѣ 115. 22, 188. 31, 199. 5, 313. 18; dat. г҃ню 200. 11; acc. sing. fem. г҃нѫ 190. 9; instr. sing. г҃немь 195. 28; loc. sing. г҃ни 115. 17, 187. 11, 188. 22, 198. 10. 23; loc. plur. г҃ниихъ 189. 19.

гостиница πανδοχεῖον stabulum: гостиницѫ 244. 18 (vl. господѫ сав.).

гостиньникъ πανδοχεύς stabularius 244. 20.

готовъ ἕτοιμος paratus: готовъ 79. 2, 299. 9, готова 78. 20, 265. 4, готово 342. 18, готови 91. 8, 256. 20, готовѫ 173. 12, готовъіа 92—93.

градъ πόλις civitas: градъ 6. 3, 8. 8, 11. 2, 13. 8, 24. 27, 25. 1. 5, 29. 21—22, 30. 11, 31. 20, 39. 10, 49. 9, 74. 15, 75. 9, 86. 6, 98. 22, 110. 5, 112. 22, 118. 28, 119. 28, 138. 3, 173. 4. 13—14, 192. 1—2, 193. 6, 196. 13. 15, 200. 12, 208. 21. 25, 211. 19, 221. 21, 226. 14, 240. 14, 241. 10. 16, 285. 10. 14, 287. 15, 297. 12, 325. 19, 326. 3, 327. 29, 365. 17—18; града 30. 22, 75. 7, 86. 6, 161. 7, 196. 14, 208. 20, 221. 24—25. 27, 229. 20, 233. 18, 234. 13, 241. 19, 265. 17—18, 307. 11, 318. 12, 328. 3. 23; градоу 30. 26, 135. 31, 231. 11—12, 241. 23; градѣ 31. 17, 131. 27, 197. 14, 224. 8, 230. 20, 279. 3. 5, 304. 16, 312. 15; градъі 27. 22, 78. 26, 119. 9,

140. 5, 226. 1, 261. 11; градомъ 35. 22, 210. 3; градѣхъ 34. 2–3.

градьць κώμη castellum: градьцѧ 49. 16, градъцѧ 135. 12, градъца 360. 20, cf. 346. 2 nota.

гражданинъ πολίτης civis: граждане 284. 23–24.

гребение τὸ ἐλαύνειν: въ гребении in remigando 139. 14–15.

гребѫ(–грети) ἐλαύνω remigo: гребъше 337. 5.

гробъ τάφος sepulcrum: гробъ 111. 7. 15, гроба 111. 20, гробоу 111. 1, гробы 85. 20, гробомъ 85. 11; μνημεῖον monumentum: nom. acc. sing. гробъ 110. 3, 183. 3. 12. 16, 307. 20. 24, 363. 8, 396. 20. 23, 397. 1. 14. 25, gen. plur. 130. 22, гроба 110. 25, 111. 28, 112. 12, 183. 14, 184. 3, 308. 2. 17, 309. 26, 367. 26, 397. 2. 5. 23–24, гробоу 183. 5, 308. 24, 310. 3, 368. 23–24, 397. 8. 10. 19, гробѣ 110. 23, 137. 22, 307. 14, 362. 4, гроби 110. 1, 251. 3, гробѣхъ 130. 24, 131. 6, 229. 23, 333. 11.

гроздъ et грознъ σταφυλή uva: грозда 219. 22, грозны 20. 5, ubi vl. грознию et гроздъı.

громъ βροντή tonitruum 369. 1, adj. громова βροντῆς 125. 8.

гръдъ ὑπερήφανος superbus: гръдыѧ 194. 2.

гръдыни ὑπερηφανία superbia 142. 19.

гръчьскы ἑλληνιστί graece 394. 12.

грысти–грызѫ vl. ad. 256. 1 nota.

грѣати сѧ θερμαίνομαι calefacio me: грѣѫ сѧ 176. 26, 389. 15, 390. 7, грѣѭшта 187. 7–8, грѣахѫ сѧ 389. 14.

грѣхъ ἁμαρτία peccatum: nom. acc. sing. грѣхъ 39. 27, 350. 9, 356. 23, 393. 9, gen. plur. 3. 10; грѣха 347. 15, 356. 22, 380. 13. 18; грѣхоу 350. 10; грѣсѣ 348. 29, 351. 14, 380. 14–15, 381. 19 bis; грѣси 25. 9. 15, 120. 17, 121. 4, 212. 19. 27, 225. 16. 20; грѣхы 6. 19, 25. 18, 116. 12, 120. 22, 121. 8, 212. 22, 213. 3, 225. 22, 246. 7, 316. 24, 349. 1; грѣховъ 195. 30, 312. 11; грѣхомъ 99. 23, 116. 8, 202. 12; грѣсѣхъ 349. 9. 11, 356. 4–5; ἁμαρτήματα грѣси 127. 28.

грѣшьнъ—грѣшьникъ ἁμαρτωλός peccans, peccator: грѣшенъ 211. 10, 354. 11, 355. 10, грѣшънѫ (dat. pro грѣшъноу) 284. 4, грѣшънѣемь 147. 26, 148. 1, nom. plur. грѣшънѣиши (vl. грѣшънѣише) 259. 1; nom. sing. грѣшъникъ 355. 11, gen. plur. грѣшьникъ 355. 26, грѣшъникъ 308. 13–14, грѣшъникоу 280. 12, грѣшъницѣ 267. 27, 268. 13–14, грѣшъници 26. 8, 121. 23–24, 218. 6. 9. 12, 267. 9, грѣшъникомъ 35. 19, 101. 17–18, 175. 26, 218. 12–13, 224. 2–3, грѣшъникы 26. 12. 19, 121. 28, 122. 1. 5, 213. 20–21. 24–25, instr. pl. 267. 12; грѣшъница 224. 8. 20.

грѧдѫ(–грѧсти) ἔρχομαι venio: грѧдетъ 73. 22, 92. 13, 116. 17, 203. 26–27, 258. 8, 266. 4–5. 10, 316. 25–26, 323. 25, 327. 10. 14, 333. 1–2. 9–10, 335. 17, 362. 9, 367. 11. 18, 377. 22, 384. 8, ὑπάγει 371. 10, ἀκολουθεῖ 33. 10, 57. 11, 147. 17; грѧдѫ πορεύομαι eo: 265. 10, 376. 2, ἔρχομαι: 348. 9. 10, 385. 20, 386. 1; грѧдеши ἔρχῃ 7. 18, ὑπάγεις 258. 14; грѧдѫтъ ἔρχονται 305. 10, 324. 13, ἀκολουθοῦσιν 359. 11; грѧди ἔρχου 363. 18, δεῦρο 364. 11, ἀκολούθει: 23. 25, 26. 6, 281. 14, 318. 11, 403. 4 et грѣди (pro грѧди) 121. 20; грѧдѣте ἔρχεσθε 265. 3, грѧдѣта δεῦτε 9. 11–12; грѧды ἐρχόμενος 7. 6, 74. 12–13, 86. 22, 160. 3, 219. 30, 287. 8, 315. 16, 324. 25, 338. 26, πορευόμενον 239. 12, ὁδεύων 244. 14; мимо грѧды 121. 18, грѧдыи 34. 5–6, 222. 13. 16, 316. 17, 324. 27, 336. 21, 362. 25, грѧдѧи 367. 15; грѧдѫшта ἐρχόμενον 89. 27, 170. 18, 177. 21, 305. 2, 316. 13, 318. 22, грѧдѫща 358. 3, περιπατοῦντι 317. 14–15; грѧдѫшть 57. 26, 295. 20 nota, грѧдѫщь 7. 24, 103. 23, acc. sing. грѧдѫштии 156. 28, 282. 10–11; грѧдѫштааго 6. 23, 202. 26, 266. 25, 339. 3–4, грѧдѫштаего 314–315; neutr. sing. грѧдѫште 160. 4, грѧдѫштее 259. 23; грѧдѫштю 180. 22, –щю 288. 2; nom. plur. грѧдѫште 157. 2; acc. plur. neutr. грѧдѫштаа 382. 4–5, 388. 2; dat. plur. грѧдѫщемъ 226. 14, грѧдѫщимъ 22. 17, dual. грѧдѫштема 184. 13; грѧдѫща 6. 21; грѧдѫштихъ 295. 17; грѧдѣаше ἠκολούθει 288. 12–13, грѧдѣахѫ ἤρχοντο 328. 3–4.

гоумьно ἅλων area: 7. 11, 204. 4.

гънати καταδιώκω prosequor: гънаше 119. 5–6.

гыбати–гыблѭ ἀπόλλυμαι pereo: гыблѭ 269 5, гыблѭштее ἀπολλυμένην 338. 6.

гыбѣль ἀπώλεια perditio: 97. 21, 172. 6.

гѫба σπόγγος spongia: гѫбѫ 109. 16, 182. 7, 395. 14.

гѫгъникъ μογιλάλος mutus: гѫгнива 143. 16, cf. 114. 20 о гѫгънивѣемь περὶ τοῦ μογιλάλου.

Д

да ἵνα, μή, ἵνα μή, ὅπως ut, ne: ἵνα 3. 11, 5. 8, 8. 4. 29, 12. 18. 23, 18. 4, 19. 6. 21, 25. 16, 31. 24, 37. 25, 38. 12. 18, 49. 15, 51. 5, 56. 23, 60. 21, 61. 17, 62. 28, 63. 8, 67. 7. 16, 71. 21, 72. 18, 73. 6.

19, 85. 8, 97. 11. 18, 98. 17, alia; ὅπως 4. 15, 6. 4, 11. 7, 14. 1. 19. 24, 15. 6, 16. 7. 12, 23. 11, 25. 8, 29. 7, 45. 21, 79. 22, 86. 6, al.; μή 8. 12, 12. 6, 54. 5, 87. 13, alia; ὥστε 29. 10, al.; imperativum interpretatur, v. gr. да бѫдетъ ἔστω 63. 13, 72. 12. 15, да слышитъ ἀκουέτω 35. 9, 42. 24, 46. 18, al., videsis 11. 6, 12. 27, 14. 23, 15. 20. 21, 28. 18, 57. 9, 66. 9, 67. 5, 88. 13. 14. 15. 18. 22, 100. 26, al.; graece infinitivus legitur 10. 23, 14. 14, 42. 11, 64. 10, 72. 17, 82. 22, 91, 12, al.; graece futurum aut conjunctivus sine coniunctione: 44. 25, 58. 9, 73. 5, 75. 13, 80. 17, 83. 15, al. Coniunctio да praeterea legitur: 100. 26, 101. 4, 102. 22, 103. 7. 19, 105. 3, 106. 16. 24, 107. 1. 4. 14, 108. 2. 23. 25, 109. 18, 112. 19, 119. 9, 121. 6, 123. 20, 124. 18. 19. 26, 125. 1. 2, 127. 18. 24, 128. 21. 23. 26. 27, 131. 17. 21, 132. 9. 22. 23, 134. 19, 135. 16. 32, 137. 10, 138. 12, 16, 139. 1, 140. 7, 141. 12. 16, 142. 2. 24, 143. 2. 4. 17. 25, 144. 19, 146. 5. 28, 147. 16, 149. 5. 17, 150. 8. 21, 151. 21, 152. 7, 154. 21. 28, 155. 12, 157. 13. 15. 16, 158. 7. 9. 11. 21. 29. 30, 160. 25—26 nota, 162. 5. 23, 172. 23, 175. 6, 177. 1, 179. 21. 24, 180. 9. 20, 181. 2. 23. 24, 182. 9, 183. 10, 189. 9, 198. 12, 199. 23, 206. 25, 208. 22, 210. 1. 8, 211. 4, 212. 28, 215. 17, 218. 2. 13. 22. 23, 219. 10, 220. 10, 221. 5, 224. 5, 227. 1. 6. 12, 228. 8, 230. 10. 13, 231. 8, 232. 21, 234. 20, 235. 23. 24, 237. 25, 238. 12, 239. 10. 14, 240. 18, 245. 12, 246. 3. 4, 249. 25, 250. 10, 251. 20, 252. 6, 253. 22, 254. 19, 256. 7, 258. 17, 259. 23, 264. 8, 265. 23, 266. 15, 267. 7, 269. 23, 270. 14, 271. 12, 272. 4, 273. 18, 274. 2. 5. 7. 11. 19. 23, 276. 25, 278. 8. 10, 279. 12, 280. 18, 283. 4. 9. 10. 22, 284. 26, 285. 3. 4, 286. 8. 9, 289. 6. 18. 23, 290. 8. 9, 291. 3, 293. 3. 7. 15, 294. 25. 26, 295. 1. 2, 296. 13, 297. 5. 10. 11, 298. 21. 28, 299. 4. 6. 18. 20. 23, 300. 1. 6. 14, 306. 1, 309. 7, 312. 5, 314. 10. 12, 316. 2. 7. 19, 317. 1, 321. 19, 323. 7. 11. 14. 23. 25, 326. 3. 26, 328. 10. 17. 28, 329. 19, 331. 7. 25, 332. 16. 20, 333. 28, 334. 5. 18, 335. 19, 336. 1. 15. 23, 338. 10. 12. 14, 339. 5. 8. 11, 340. 6, 344. 6, 345. 3. 17, 347. 10, 352. 13. 20, 353. 1. 3, 354. 28, 355. 3, 356. 11. 16, 357. 23. 26, 358. 17, 359. 19, 360. 9, 361. 1. 4. 27, 362. 7, 363. 8. 22, 364. 9, 365. 6. 11. 13. 22. 27. 28, 367. 4, 368. 6. 12. 21, 369. 17. 20. 24, 370. 1. 7. 14. 18, 371. 2. 8, 372. 13. 19. 23, 373. 22, 374. 3. 5. 19, 375. 3, 376. 4. 9, 377. 13. 20. 23, 378. 5. 22, 379. 9. 11. 13. 22. 23. 26, 380. 20, 381. 1. 3. 7. 15, 383. 16, 384. 5. 8. 12. 17. 19. 21, 385. 1. 22. 27, 386. 2. 7. 8. 14. 17. 19. 22. 24. 25, 387. 2. 3. 10, 388. 6. 11, 390. 18, 391. 1. 15. 20. 27, 392. 2. 11, 393. 25, 395. 12. 19. 25, 396. 3. 4. 10, 399. 27, 400. 1. 403. 3. 8.

давити — давлѭ πνίγω suffoco: давлѣше 64. 19.

давыдъ Δαβίδ David: давыдъ 8. 1—2, дв҃дъ 1. 11, 82. 6, 166. 18, 215. 4, дав҃дъ 123. 7, 166. 14—15, 292. 2. 6, дв҃ъ 37. 8, cf. 346. 2 nota; давыда (дв҃да, дав҃да) 1. 15, 2. 21 bis, 160. 5, 192. 17, 195. 12; давыдовъ 158. 23, 3. 6, 28. 6, 39. 4, 53. 3, 72. 27, 73. 3, 82. 1, 158. 20, 166. 14, 196. 15, 205. 8, 283. 2. 6; давыдова 1. 1, 192. 4—5, 196. 17, 346. 2; давыдовоу 74. 12, 75. 1; давыдовѣ 197. 14.

даже cum paecedente прѣжде: πρίν prius quam 100. 11, 104. 24, 174. 20, 178. 24, 198. 14, 199. 4, 297. 25, 301. 26, 318. 26, 329. 24, 352. 18. 372. 23, 377. 19, 385. 4.

дале πορρώτερον longius 310. 13.

далече μακράν longe 24. 19, 166. 9, 188. 6, 221. 1, 268. 20—21, 269. 12, 284. 19, 401. 7, μακρά 83. 21, 166. 28, 292. 16, πόρρω 51. 27, 266. 27; из-далече ἀπὸ μακρόθεν 103. 2, 110. 10—11, 131. 8, 144. 11, 160. 12, 176. 23, 182. 16, 273. 15, 280. 9, 301. 8, 307. 5, πόρρωθεν 276. 9—10.

далъманоутанъскы Δαλμανουθά Dalmanutha 145. 5.

дамь — дати δοῦναι dare: дамь δώσω dabo 56. 17—18, 137. 5, 326. 20. 22, 340. 10. 11, дамъ 8. 18, 69. 24, 137. 3—4, 206. 11, δίδωμι 284. 7, 294. 12; plur. δώσομεν дамь 138. 18, 164. 1—2, 316. 7; даси 137. 10, 220. 22; дастъ futurum δώσει, δοθήσεται 19. 8. 20, 31. 8, 41. 3, 43. 5, 55. 8, 57. 17, 78. 3, 89. 20, 129. 2—3, 145. 11, 147. 23, 163. 16, 169. 1—2, 170. 13—14, 192. 17. 218. 25—26, 228. 14, 246. 23. 25, 247. 1. 14, 249. 9, 272. 13, 338. 8, 362. 15, 373. 22, 376. 8—9, 379. 25, 383. 14, 384. 20, δίδωσιν 325. 7, 338. 20—21, 339. 2, 373. 14, 401. 21, διδόναι 91. 13, imperat. δότω 12. 27, aoristus ἔδωκε 29. 9, 49. 25, 54. 14, 75. 27, 93. 11, 99. 20, 101. 25, 123. 12, 127. 14, 137. 19 bis, 162. 4, 174. 3. 4, 176. 2, 215. 8, 222. 4, 233. 8, 244. 20, 284. 21, 285. 4, 298. 4, 311. 26, 315. 5, 323. 11, 325. 8. 21, 326. 15, 332. 20, 333. 6, 334. 5, 338. 18. 19, 339. 8, 343. 26, 344. 2—3, 359. 15, 370. 24, 371. 8—9, 388. 19, ἐδωρήσατο 183. 1, ἀφῆκεν 132. 9—10, ἔδωκας 225. 8—9. 11; aor. дасте 95. 23, 96. 16, futur. 98. 13 nota; дадѧтъ δώσουσι 89. 6, 170. 8, 218. 28, 286. 5, 289. 6; даждь 48. 24—25, 61. 2, 64. 19—20, 70. 12, 268. 16—17, 326. 9, 355. 8, даждъ δός 15. 23, 68.

4, 155. 25, 157. 16, 246. 14, 258. 16, 264. 4, 326. 1. 25, 338. 24, даи pro даждь δός 13. 24; дадите δότε 19. 4, 30. 5, 49. 18, 92. 17, 94. 28—29, 138. 15, 218. 16, 234. 23, 250. 20, 255. 25, 269. 20, 286. 1—2; не дадѣаше οὐχ ἤφιεν 160. 25, cf. 209. 27 nota; дати δοῦναι, δοθῆναι 48. 22—23. 28, 66. 10, 70. 28, 72. 3. 18, 80. 2, 98. 13, 110. 20—21, 134. 20, 157. 27—28, 158. 12, 164. 1, 172. 9. 26, 195. 21. 29, 198. 22, 246. 22, 255. 28, 257. 26, 277. 4, 290. 15, 297. 4, 340. 13; дахъ 372. 13, 385. 10, 386. 4. 21—22; дашѧ 49. 2, 105. 23—24, 108. 5, 113. 8, 311. 23, 365. 25—26; далъ 256. 18, 270. 14, 300. 19, 326. 10, 384. 18. 19. 20, 385. 1. 5. 7. 8—9. 10. 15. 21. 24—25, 386. 21, 387. 1—2. 3. 4, 388. 18; давъ 171. 9, давꙑ ὁ δούς 288. 18, давꙑ съвѣтъ ὁ συμβουλεύσας 389. 1, давъшии loc. sing. fem. 188. 28, давъшааго 26. 2; данъ 315. 20, 345. 22—23, дана 113. 17, данаѣ 134. 27, дано 43. 3. 5, 66. 24, 95. 1, 97. 23, 127. 22, 227. 4, 257. 17, 324. 16, 341. 19, 366. 15, 393. 8.

даниилъ Δανιήλ Daniel: даниломъ 83. 11, 169. 13.

дань φόρος tributum: 290. 15, 303. 2, дани τέλη 60. 17.

даровати χαρίζομαι dono: дарова 222. 19.

даръ δῶρον donum: даръ 11. 28, 12. 1. 4, 22. 1, 51. 19, 84. 16 bis, 141. 19, 326. 8—9 (δωρεάν), дарꙑ 4. 24, 292. 19, 293. 5, даромь 84. 13.

даѣние δόμα datum: даанiѣ блага 19. 17, 247. 12.

даѣти vel даати — даѭ διδόναι dare: даѭ δίδωμι 242. 13, 359. 12, 377. 11. 12; десѧтинѫ даѭ ἀποδεκατῶ; даатъ 377. 12, даате 218. 10, 250. 23, даете 98. 1 nota, даѭтъ 218. 13; даи δίδου 217. 29, 246. 6, даите 218. 16. 25; даѧи διδούς 338. 23; даемое διδόμενον 298. 5; даѣти 19. 18, 247. 13, 256. 26, 303. 2; даѣаше ἐδίδου 235. 3, 310. 19, даѣше 99. 17, 127. 15, 139. 1, 144. 19, 209. 27, 269. 2, дааше 135. 14; даѣхѫ 42. 21, 181. 4.

двигнѫти κινέω, σαλεύω moveo: двигнѫти κινῆσαι 82. 21, σαλεῦσαι 220. 5; двигнѫтъ сѧ σαλευθήσονται 89. 22, 295. 18—19, cf. подвижати сѧ; двигни сѧ ἄρθητι tolle te 75. 21, 161. 15.

движение κίνησις motus: движениѣ 330. 16—17.

двизати — движѫ σκύλλω vexo: движеши 133. 25—26, не движи 232. 18; — сѧ: не движи сѧ μὴ σκύλλου noli vexari 221. 4; движемъ σαλευόμενος: движемꙑ 223. 2.

дворъ αὐλή atrium: дворъ 97. 9, 103. 2, 176. 25, 180. 10, 248. 12, 357. 1, 389. 6; двора 103. 2, 309. 9—10, 358. 12; на дворѣ 104. 9, 178. 6.

двьрь plur. двьри θύρα ianua: 93. 2, 110. 25, 183. 5, 246. 19, 261. 10. 20, 357. 16. 20; двьрии 110. 25, двьреи 111. 23, 183. 14; двьремъ 398. 19, 399. 14, двъремъ 118. 28; двьрьми 357. 1. 3, двєрьми 120. 7; двьрехъ 90. 9—10, 159. 14, 170. 29—30, 389. 7—8.

двьрьникъ θυρωρός ostiarius 357. 4—5.

двьрьница ἡ θυρωρός ostiaria: двьрьница 389. 11, двьрьници 389. 9—10.

девѧтꙑи ἔννατος nonus: девѧтаѣ 317. 24 (vl. десѧтаѧ), девѧтꙑѧ 109. 5, 181—182, 306. 22, девѧтѫѭ 69. 25, 182. 1, девѧтѣи 109. 6.

девѧть ἐννέα novem 276—277, девѧти десѧтъ и девѧти ἐνενήχοντα ἐννέα 62. 21. 22. 25. 26, 267. 17, 268. 1. 2.

декаполь Δεχάπολις Decapolis: декаполи 10. 1, декаполи 132. 13—14; adj. декапольскъ Δεχαπόλεως: acc. plur. декапольскꙑ 143. 15.

десница ἡ δεξιά dextera: десницѫ 107. 21.

деснъ δεξιός dexter: десна 12. 21, деснаа 215. 14, десное 12. 17, 102. 8, 300. 26, 388. 16, въ деснѫѭ 13. 17, о деснѫ 72. 2, о деснѫѭ ἐχ δεξιῶν: 71. 23, 82. 4, 95. 17. 19, 103. 23, 108. 13, 157. 17. 26—27, 166. 16, 177. 20, 181. 12, 183. 17, 185. 9, 190. 12, 292. 4, 302. 14—15, 305. 20, εἰς τὰ δεξιὰ μέρη 400. 19.

десѧтина in десѧтинѫ даати ἀποδεχατόω decimo, decimas do: 250. 22—23, 280. 7, cf. отъдесѧтьствоуѭ.

десѧть δέχα decem: 157. 29, 276. 8. 24, 284. 20—21. 21—22, 285. 7, десѧтъ 188. 6, 268. 4; οἱ δέχα десѧтии 72. 5; ї pro десѧть 94. 29, 286. 2. 3; dat. десѧти 92. 2, instr. десѧтиѭ 266. 24, десѧтьѭ 285. 10, loc. sing. о десѧти 188. 9, acc. plur. три десѧти τριάχοντα 42. 23, 105. 7. 21—22, 127. 16, 128. 18—19; л҃ pro три десѧти 44. 13, 331. 1, л҃-ти pro три десѧти 98. 15, 337. 6; dat. plur. тремъ десѧтемъ 204. 22; gen. plur. десѧтии (седмь—) 242. 9, десѧтъ antecedente substantivo пѧть: 138. 26, 224. 27, 234. 30, 271. 21—22, 352. 16, 401. 15, ant. subst. шесть: 42. 22, 128. 19, 308. 20, ant. subst. седмь: 64. 2, 187. 16, 240. 12, antec. subst. осмь: 200 3, 271. 26, antec. subst. девѧть: 62. 21. 25, 267. 17, 268. 1; шесть десѧтъ exprimitur litera м҃ 44. 13, 127. 17; instr. plur. десѧтꙑ 321. 7; dual. десѧтѣ 337. 5—6, десѧтъма 266. 25—26; saepissime vero occurrit на десѧте: 27. 16, 29. 8. 12. 19, 33.

25, 49. 28, 69. 2—3. 3—4, 70. 2. 15, 71. 8, 98. 11, 101. 21, 102. 14, 113. 13, 125. 1, 127. 20—21, 132. 27, 134. 17, 135. 13, 139. 5, 145. 30, 152. 6, 157. 3, 160. 9, 172. 22—23, 173. 16. 23—24, 175. 29, 184. 18, 200. 18—19, 201. 23, 216. 10, 226. 3, 231. 20—21. 23—24, 233. 8, 234. 19, 259. 5. 26, 260. 18, 282. 12, 297. 1. 23, 299. 2, 300. 16—17, 308. 18, 311. 2, 336. 17, 341. 22—23. 29, 342. 4, 361. 14, 362. 5, 399. 4; дъва на десяте exprimitur literis кв 235. 6.

дивии ἄγριος silvestris 6. 15, 116. 16.

дивити ся θαυμάζω miror: 53. 26, 106. 9, 179. 13; дивите ся 333. 9, 344. 2; дивя ся 308. 26; диви ся 22. 17, 135. 11, 182. 28, 250. 12, 322. 15, dual. дивисте ся 201. 8—9, дивиша ся 28. 18, 75. 16, 80. 12, 198. 4; дивлѣахѫ ся 68. 17, 117. 28, 121. 13, 132. 15, 134. 25, 139. 25, 144. 1, 156. 11—12, 207. 24, 238. 5, 247. 18, 343. 14—15, дивлѣхѫ ся 21. 18, 39. 3, 47. 25—26, 81. 11, 161. 5; дивьше ся θαυμάσαντες 290. 28.

дивьнъ θαυμαστός mirabilis: дивьна 77—78, 168. 21, παράδοξα 213. 10, дивьно 355. 24.

дидрагма δίδραχμον didragma 60. 12. 23.

динарь δηνάριον denarius: gen. plur. динарь 224. 26, cf. пѣнязь.

динѣ: къ динѣ πρὸς τὸν δεῖνα 98. 22 nota.

дира σχίσμα scissura: 27. 3, 122. 22.

диѣволъ διάβολος diabolus: 46. 6, 206. 2. 8. 11. 30, 227. 11, 342. 1; диѣвола 351. 6, диѣволоу 96. 15, 371. 5. 6, instr. sing. диѣволомъ 205. 24; диꙗволъ 8. 8. 15. 22, диꙗвола 7. 28.

дльгъ longus: на дльзѣ врѣмени graece ἐπὶ χρόνον, interpr. latina habet: per multum tempus 279. 7—8.

дльгъ τὸ δάνειον debitum 64. 15, τὸ ὀφειλέμενον 65. 2. 14, ἡ ὀφειλή 65. 8, дльгꙑ τὰ ὀφειλήματα 15. 24.

дльжьникъ ὀφειλέτης debitor: acc. дльжьникъ 64. 7—8, gen. plur. дльжьникъ χρεοφειλετῶν, dual. дльжьника 224. 24, дльжьникоу ὀφείλοντι 246. 9, дльжьникомъ ὀφειλέταις 15. 25—26.

дльжьнъ бꙑти ὀφείλω: дльженъ 64. 18. 20, 84. 14, 224. 25—26, 271. 18. 23, 392. 22, дльжень 84. 8; дльжьни 372. 11, дльжьни 276. 3; дльжьнѣише ὀφειλέται debitores 259. 7—8.

добротворити ἀγαθοποιεῖν: добротворите 218. 15 nota.

добръ καλός bonus: nom. et acc. добръ 20. 10—11, 40. 8, 46. 25; добрꙑ ὁ καλός 357. 26. 27, 358. 8, ὁ ἀγαθός 40. 14, ἀγαθέ 94. 2. 9—10, 285. 8; gen. sing. добра 20. 12, 203. 7, 219. 18, acc. plur. neutr. 359. 21, добраѣ ἀγαθά 40. 15, добраꙗ τὰ καλά 11. 7; добро 20. 6. 9, 38. 5, 40. 8. 12, 44. 16. 21, 53. 12—13, 58. 7, 98. 1, 123. 28, 143. 5, 148. 17, 153. 24, 172. 11. 14, 173. 28, 215. 24, 217. 21, 218. 26, 219. 17, 237. 1, 254. 10. 12, 267. 3, 318. 19; доброе 46. 1—2. 3, 320. 6. 8; добраго 110. 14—15, добрааго 7. 4; acc. sing. добрꙑ 20. 7, acc. plur. добрꙑ ἀγαθούς 79. 7, добрꙑими 47. 8—9; instr. добромь 228. 1, 293. 8; loc. добрѣ 42. 21, 44. 10, 127. 15, 128. 16, 226. 24, 227. 23, 359. 24; adverb. добрѣ καλῶς 51. 23, 141. 1. 11, 144. 1, 165. 14. 27, 217. 17, 291. 27, 327. 3, 351. 19, 372. 9, 390. 3; compar. добрѣе καλόν 153. 2, 274. 20, 389. 2, добрѣа 61. 26, 62. 8, 99. 11, 153. 6. 12. 18. — добра рода εὐγενής 284. 18.

доволъ δαπάνη sumptus 266. 13.

довольнъ ἱκανός satis: довольно 299. 27; довольнъ бꙑти ἀρκέομαι contentus sum: дъвльни (pro довольни, ut in zogr. legitur) бѫдете 203. 20.

довьлѭ — довьлѣти ἀρκετόν, ἀρκέω: довьлеть 18. 13 (vl. довлѣеть), 81. 24, 375. 14—15, довьлѧтъ 335. 22.

дондеже vide доньдеже.

доити θηλάζω nutrio: доиша 305. 12, доѩштимъ 88. 20—21, 169. 23, 295. 4—5.

доколѣ ἕως quamdiu: 59. 18 bis, 150. 11. 12, 237. 27, 359. 3 (quousque).

доконьчати in есмь не доконьчалъ ἔτι ὑστερῶ mihi deest 68. 1, 155. 23, λείπει 281. 11.

долоу κάτω deorsum 8. 10.

домаштьнии οἰκιακός domesticus: домашьнии 33. 5, домаштьнѩ 32. 1—2.

домовитъ οἰκοδεσπότης pater familias: домовитъ 76. 29, домовитоу 47. 20, 69. 14; — домовьнъ in приставлении домовьное οἰκονομία vilicatio 271. 5—6.

домъ οἰκία domus: 23. 3. 5, 27. 24, 28. 7, 30. 15. 16, 39. 10. 22. 23, 45. 25, 60. 15, 118. 17—18, 125. 26 (домотъ ib. 28), 126. 1. 3, 135. 23, 142. 23, 156. 21, 169. 18, 171. 9, 209. 15 225. 8, 232. 21, 233. 15, 241. 10, 282. 7, 297. 15, 330. 7, οἶκος— οἶκον: 86. 20, 121. 11, 125. 13, 132. 10, 134. 2—3, 142. 4, 146. 15, 151. 14, 191. 21, 193. 7, 194. 11, 213. 5. 7, 215. 6, 221. 18, 231. 10. 19, 241. 1, 245. 7, 248. 1. 2. 22, 262. 29, 263. 5, 265. 24, 267. 22, 274. 6, 280. 14, 301. 7, 331. 12, домъ στέγη tectum 22. 9, домь οἰκίαν 224. 6; дома ἐν τῷ οἴκῳ 362. 10; gen. домоу οἴκου 29. 14,

τῆς οἰκίας 30. 21, 42. 6, ἐκ τῆς οἰκίας 169. 19, 171. 13, 192. 4, 196. 17, 221. 1, 241. 9, 256. 19, 271. 13—14, 320. 24 bis, домоу строити οἰκονομεῖν vilicare 271. 7, строеније домоу οἰκονομία 271. 10. 13—14, приставьникъ домоу οἰκονόμος 271. 8, господинъ домоу οἰκοδεσπότης 31. 26, 173. 7—8, 265. 16, 297. 16, господь (гь̃) домоу 261. 18; dativus домоу 53. 10, 241. 2, 270. 3, 271. 7, 284. 10, домови εἰς τὸν οἶκον 143. 11; local. домоу 22. 5, 26. 7—8, 48. 7, 97. 15—16, 120. 4—5, 121. 22, 135. 7—8, 152. 1, 154. 21, 171. 23, 192. 18, 195. 12, 213. 16, 240. 7, 241. 6, 257. 28, 278. 8, 284. 1, 350. 11, 363. 5, 374. 21; instr. sing. домомь 91. 12; домъı 83. 20, 144. 10, 166. 27, 271. 14, 292. 15; домовъ 156. 26; домоχъ 34. 19.

домъıслити addito не: ἀπορέομαι haesito: не домъıслѧште 373. 5, не домъıслѧштамъ сѧ dum mente consternatae essent 308. 3—4; не домъıшлѣаше сѧ διηπόρει 284. 8.

донелѣже ἕως 275. 20 nota.

доньдеже ἕως usque, quousque: 12. 5—6. 10, 30. 14, 31. 20—21, 38. 22, 45. 18, 50. 3—4, 57. 24—25, 58. 24, 65. 1. 13, 90. 11. 23, 135. 23—24, 139. 10, 174. 28, 214. 4—5, 236. 11, 257. 24, 258. 21, 259. 20, 261. 9—10, 263. 2, 267. 19, 268. 7—8, 275. 20, 284. 23, 292. 4, 296. 3, 297. 28, 312. 16, 353. 5—6, 354. 17—18, 369. 16. 19, 374. 17—18, 403. 3. 9, ἐφ' ὅσον 26. 25, ἐν ᾧ 122. 12, ἄχρι οὗ 295. 10; дондеже 4. 18, 5. 3, 11. 13, 82. 4, 86. 21—22, 100. 18, 148. 6, 166. 16—17, 171. 11, доундеже 11. 11, донъдеже 3. 18; дондеже 298. 2, 299. 12.

досадити — досаждати ὑβρίζω contumelia afficio: досадѧтъ 282. 17, досадишѧ 78. 23, 289. 9 nota, досаждьше ἀτιμάσαντες 289. 9; досаждаюшии 251. 6—7.

доселѣ ἕως ἄρτι usque modo 35. 4, 320. 8—9, 330. 2—3, 383. 14, ἕως τοῦ νῦν 88. 26.

достати — достанѫ ἀρκέω sufficio: достанетъ 92. 21.

достоинъ ἱκανός dignus: 7. 8, 22. 9, 116. 19, 204. 1, 221. 4, ἄξιος 6. 23, 30. 9. 13. 16. 17—18, 33. 6—7. 8. 10, 220. 21—22, 241. 7—8, 269. 8—9. 17, 316. 19; достоини ἄξιοι 79. 3; достоина сътворити ἀξιόω 221. 6, достоина αἴτιον causa 304. 21—22, достоино ἄξιον 304. 10, ἐξόν ἐστι 37. 11, ἔξεστιν 80. 2, 105. 14, достоинѣѥ τὸ ἐπιβάλλον quod contingit 268. 17; достоинаа ἄξια 257. 15, 306. 15, достоинъı ἀξίους 202. 27.

достоѣние κληρονομία hereditas: 77. 15, 163. 12—13, 289. 18; достоѣние 253. 23.

достоѣти — достоѥ ἔξεστιν licet: 37. 5—6. 24, 38. 4—5, 48. 17, 65. 24, 123. 5. 22—23, 136. 16, 154. 7, 163. 31, 201. 15, 215. 1—2. 23, 260. 9—10, 263. 12, 290. 14, 327. 20, 331. 16, 390—391; ἔξεστιν licet достоѣаше 215. 19, достоѣше 123. 11, ἔδει oportuit 260. 18—19, 325. 18.

доχъторъ: на доχъторѣ 130. 9, vl. pro на кръмѣ, vocabulum доχъторъ e germanico fonte fluxisse videtur, ubi doftâ, thôfta transtrum significat.

драгма δραχμή dragma: драгмѫ 268. 5. 11, драгмъ 268. 4.

драгъ βαρύτιμος pretiosus: драга 97. 18, vl. драгаего ib. nota, πολυτελής драгъı 97. 18.

древле πάλαι olim: 35. 27, 241. 27, πρῶτον primum 239—240, 240. 6.

древьнии ἀρχαῖος antiquus: древниимъ 11. 21, древъниимъ 12. 12, 18. 3, древьнииχъ 235. 12, древьниχъ 234. 7.

дроугъ φίλος amicus: 35. 19, 224. 2, 246. 12—13. 15. 24, 324. 20, 361. 20, 393. 12, gen. plur. 264. 16; дроугъ 221. 2, 267. 28, 268. 9, 272. 3, 294. 16, 379. 14. 18, instr. plur. 270. 15; dual. дроуга 303. 29—20, дроугомъ 252. 18; дроуже 246. 14, 264. 10, дроузи 329. 15; ἑταῖρος дроугомъ 35. 12, дроуже 70. 24, 79. 12, 102. 2.

дроугъ дроуга ἀλλήλους invicem 87. 29. 30, 252. 8—9, 374. 4, 379. 11. 26, ἀλλήλοις ad invicem 223. 24, 374. 6; др. отъ дроуга ἀπ' ἀλλήλων ab invicem 95. 13—14, παρ' ἀλλήλων 334. 25; др. къ дроугоу πρὸς ἀλλήλους ad alterutrum 130. 17—18, 145. 19—20, 152. 4, 181. 21, 197. 23—24, 209. 9—10, 216. 4, 289. 16; дроугъ дроугоу ἀλλήλων 372. 11—12.

дроугъıи ἄλλος alius, alter: дроугъı 31. 18, 109. 19—20, 389. 4, 397. 7. 9. 18; ἕτερος 224. 26—27, 240. 5, 265. 8. 12, 278. 16. 21, 280. 1, 285. 14, 301. 15, 306. 12, acc. sing. ἕτερον 289. 8; дроугъı μία 90. 27; дроугъıи ἄλλος 173. 22, ἄλλον 163. 2, ἕτερος 23. 22; дроугаѣ femin. sing. 88. 7, 104. 14, 110. 27, 111. 29, 124. 7, 216. 2, dual. num. 93. 17, 94. 8, neutr. plur. дроугаа 42. 13. 20, дроуга 42. 19; дроугое 127. 6—7. 12, 14, 226. 19. 21. 23; дроугаего ἕνα alium 181. 13, τὸν ἕτερον alterum 272. 16, ὃν δὲ 305. 20, дроугаго τὸν ἕτερον 17. 8; къ дроугоуоумоу πρὸς ἕτερον 239. 25, дроугоумоу ἄλλῳ 22. 14, 221. 11—12, ἑτέρῳ 76. 17—18, 271. 22, τοῦ ἄλλου 395. 24, τὸν ἄλλον 397. 3; дроугѫѭ 13. 18, 93. 16. 24.

26, 215. 12, дроугоуѭ 217. 26, 278. 19; дроуѕѣемь 17. 10 (ἕτερος), дроуѕѣмь 211. 3, 272. 17; дроуѕии ἕτεροι, ἄλλοι 56. 7, 144. 11, 146. 24, 345. 26, 399. 6, 401. 5–6, дроузии 74. 7, 247. 21; acc. plur. дроугꙑѩ ἄλλους 70. 8; nom. plur. fem. τινές (vl. етерꙑ) 308. 1, ἑτέρα sc. γραφή 396. 6; дроугꙑихъ ἕτερα 248. 25, дроугꙑхъ ἄλλων 234. 6.

дроужина συνοδία comitatus: дроужинѣ 200. 24.

дръжава κράτος potentia: дръжавѫ 193—194.

дръжавьнъ κράτιστος vl. pro славьнъ 189. 9 nota.

дръжати κρατεῖν servare 140. 21, κατέχειν tenere 264. 6; κρατέω teneo, retineo: дръжите 141. 7–8, дрьжите 399. 2, дръжитъ сѧ 399. 8; дръжитъ сѧ ἀνθέξεται sustinebit 17. 9, 272. 16–17; дръжѧтъ κατέχουσι retinent 228. 3; дръжѧще κρατοῦντες tenentes 140. 18, дръжѧштеи οἱ συνέχοντες 302. 3; дръжаахѫ κατεῖχον detinebant 209—210, —сѧ ἐξεκρέματο suspensus erat 288. 7, дръжаашете сѧ ἐκρατοῦντο tenebantur 309. 6.

дръзати — дръзнѫти θαρσέω confido: дръзаи 25. 8, 27. 26, 158. 25, 232. 14; дръзанте 50. 14, 139. 22, 384. 13–14; дръзнѫвъ τολμήσας audacter 182. 26–27.

дрьколь ξύλον fustis: дрькольми 101. 23, 102. 19, дръкольми 175—176, 176. 12–13, 301. 8.

дрѧселовати στυγνάζω tristis sum: дрѧселоуѩ 55. 4.

дрѧхлъ бꙑти στυγνάζω contristor: дрѧхлъ бꙑвъ 155. 28; σκυθρωπός tristis: dual. дрѧхла 309. 9–10 (vl. дрѧсела).

дрѣво δένδρον arbor: 7. 8, 20. 6. 8. 9. 10. 11, 40. 7. 9. 10, 45. 13, 146. 11, 203. 6, 219. 17. 18. 19, 261. 5; дрѣва 7. 2, 74. 8, 159. 23, 203. 5, 295. 26; дрѣвѣ 305. 15.

доунѫти ἐμφυσάω insuflo: доуноу (pro доунѫ) 398. 27.

доухати — доушѫ πνέω spiro, flo: доушетъ 322. 18, доушѫштъ 258. 9, vl. дꙑшетъ, дꙑшѫшть, cf. дꙑхати.

доуховьнъ τοῦ πνεύματος: доуховънѣи 206. 32.

доухъ πνεῦμα spiritus: 7. 23, 31. 10, 38. 17, 40. 1. 5, 41. 11, 101. 15, 109. 23, 116. 27, 117. 3, 118. 8, 126. 8. 11, 142. 27, 150. 2. 15, 169. 4, 175. 16, 186. 8, 187. 30, 192. 23, 193. 23, 199. 1, 204. 17, 207. 10, 208. 28, 233. 3, 235. 27, 237. 20, 247. 15, 248. 19, 253. 13. 18, 259. 26, 306. 26, 311. 13. 18, 317. 4. 8, 322. 15. 17, 327. 19, 341. 11. 13, 345. 22, 376. 10, 377. 7, 380. 23, 382. 1, 395. 18, gen. plur. 41. 18, 216. 24, 222. 18, 226. 5, 248. 26; доуха 113. 21, 190. 22, 205. 21, 239. 17 nota, 322. 15. 20, 325. 7, 398. 27; dat. доухоу 151. 2, 238. 4, 363. 16, доухови 230. 1; instr. sing. доухомь 118. 3, 120. 24, 166. 15, 190. 26, 193. 11, 195. 8, 196. 5, 199. 3, 200. 14, 204. 2, 216. 29 nota, 317. 10, 322. 12–13, 327. 17. 20, доухомъ 7. 9. 27, 10. 5, 82. 2. 6, 116. 22, 130. 23, 145. 9, 199. 5, 205. 23, 242. 20, 373. 1, dat. plur. 118. 13, 209. 12; доусѣ 39. 17, 345. 20; доуше 131. 13, 151. 4; доуси 124. 23, 131. 22, 242. 17; доухꙑ 23. 10; на доусѣхъ 29. 10, 135. 15.

доуша ψυχή anima: 17. 15, 38. 16, 100. 22, 175. 3, 193. 23, 254. 28, 368. 24; vocat. доуше 254. 11; gen. sing. доушѧ 5. 25, 32. 9, 266. 7, 278. 12, 359. 3, 368. 18; loc. доуши 147. 24, dat. 254. 11; доушѫ 32. 11, 33. 11. 12, 57. 12. 13. 16. 18, 72. 18, 124. 1, 147. 18. 20. 23, 158. 12, 199. 22, 215. 25, 235. 27. 28, 254. 15, 357. 27, 358. 10. 16, 368. 17, 374. 14. 15, 379. 13; доушеѭ 17. 13, 81. 19, 165. 21, 166. 4, 243. 20, 254. 21; gen. plur. доушь 239. 17 nota; acc. plur. доушѧ 294. 21; доушамъ 36. 25.

дъва δύο duo: 9. 9. 14, 24. 13, 49. 28, 63. 20. 24, 66. 7, 72. 22, 73. 12, 90. 26, 93. 12. 17. 18, 94. 6. 8, 102. 14, 103. 10, 108. 12, 125. 1, 135. 14, 139. 4, 145. 30, 154. 19, 159. 5, 173. 3, 178. 24, 181. 11, 198. 23. 24, 210. 10–11, 216. 10, 222. 11, 224. 24, 236. 18, 244. 20, 257. 29, 268. 15, 278. 15. 19–20, 279. 25–26, 280. 6–7, 286. 15, 299. 26, 305. 17, 308. 6. 27, 317. 14, 329. 2, 336. 16, 337. 5, 361. 8, 394. 6, 397. 25, 400. 9, два 63. 8, 341. 29, дьва 28. 4–5; дъвѣ 62. 3, 131. 25, 135. 21, 138. 21. 27, 153. 13, 167. 7, 292. 21, дьвѣ 13. 23 (neutr.), 27. 15–16, 32. 12, 49. 20. 23, 62. 2. 9–10, 76. 13, 90. 28, 132. 27, 203. 10–11, 278. 17, 336. 5, 361. 13–14; дъвою 30. 8, 63. 9, 69. 2–3, 97. 5, 171. 18, 200. 18, 231. 20, 233. 14, 329. 16, 348. 16, дъвоѭ 231. 23, 234. 25; дъвѣма 134. 17, 138. 17, 240. 13, 253. 1, 266. 25, 272. 14, дьвѣма 17. 6, 184. 18, 319. 19, 335. 21; на дъвое εἰς δύο 109. 25, 182. 12, 306. 24.

дъждити βρέχω pluit: дъждитъ 14. 4.

дъждь βροχή pluvia: дождъ 20. 30, 21. 8.

дъска τράπεζα cathedra: дъскꙑ 74. 20, 160. 23, 320. 22.

дъшти θυγάτηρ filia: дъшти 27. 11, 48. 20, 53. 3–4, 132. 21, 133. 21. 25, 142. 26, 199. 25, 231. 19, 232. 14–15. 17–18, 258. 3, дъщи 27. 26, 58. 18–19, 367. 17; дъштере 143. 3. 10; dat. sing. дъщери 73. 21, дъштери 136. 28, loc. sing. 114.

12, 187. 7, voc. plur. 305. 8; acc. sing. дъштерь 83. 3. 7, 258. 2, 260. 16, gen. plur. дъштеръ 189. 15.

дъштица πιναχίδιον pugillaris: дъштицѫ 194. 25.

дꙑхати πνέω flo: дꙑхаѭштю 337. 4, cf. доухати.

дьбрь φάραγξ vallis 202. 18, cf. 153. 14 nota.

дьнь ἡμέρα dies: nom. sing. день 216. 8, 278. 5, 310. 16, 353. 6, 395. 20, дьнь 234. 17, 296. 9, 297. 7, 302. 7, 307. 16; оутрьнии день αὔριον 18. 22; acc. sing. sine praepositione день 60. 9, 70. 5, 131. 5, 147. 5, 157. 10, 200. 6, 235. 21, 279. 18, 282. 19, 308. 15, 309. 22, 312. 9, 317. 23, cum praepos. въ: въ день 20. 19, 30. 25, 36. 2. 9, 40. 20, 42. 5, 71. 15, 80. 13, 91. 23, 111. 1, 130. 1, 135. 30–31, 151. 26, 194. 17, 207. 5, 217. 9, 237. 15, 241. 28, 257. 9, 260. 11. 20, 262. 13. 21, 263. 17–18, 277. 21–22, 278. 2. 7, 303. 30, 308. 28, 316. 22, 317. 13, 318. 9 (ἐπαύριον), 319. 9, 339. 10. 13, 345. 14, 366. 19, 367. 9, 383. 21, 398. 18; cum praepositione на: на день 69. 18, 106. 10, 246. 7, 273. 5; дьнь acc. sine praep. 57. 1, 129. 8, 352. 14, cum praep. въ дьнь 172. 28, 287. 16, 331. 14, 337. 12, 339. 23, 340. 20, 362. 18, 370. 22, 383. 11; въ денъ 98. 18; genetivus plur. денъ 57. 27, 148. 8, 260. 9, 366. 1, 399. 12, дьнъ 117. 4; дьне genet. sing. 15. 23, 36. 7, 70. 23, 82. 9, 90. 21, 99. 25, 105. 19, 111. 7, 113. 12, 174. 9, 191. 11, 196. 6, 277. 15 nota, 277. 28, 365. 13, localis sing. о дьне 115. 18, въ дьне 296. 16, 361. 15; nom. plur. дьне 89. 2–3, дъне 88. 27, 169. 25, дьние 26. 26–27, 197. 1, 214. 6, 274. 14, дьнье 122. 11, 198. 16, 239. 6, 287. 19, 293. 10, 295. 2, 305. 10, деньe 191. 20; gen. sing. дьни 93. 7; dat. sing. дьни 18. 13, 48. 19, 136. 23, 209. 29; loc. cum praepositione: о дьни 90. 14, 115. 19, 171. 4, въ дьни 361. 14; acc. plur. sine praep. дьни 41. 5, 54. 2–3, 113. 23, 144. 8, 170. 3–4, 195. 25, 320. 15, 362. 3, дъни 200. 21, дни 41. 7, дънии pro дъни 6. 6; acc. plur. cum praepos. въ дьни 85. 22, 88. 21, 90. 17 (во). 18. 19, 116. 23, 122. 18, 144. 44, 170. 12, 189. 12, 191. 25, 193. 5, 196. 8, 205. 25, 216. 5, 237. 13, 277. 25. 26. 31, 295. 5, 303. 17, 309. 13, въ дъни 169. 23, 214. 8, въ д҃ни 3. 20, по вьсѧ дьни 102. 20, 176. 13, 235. 25, 288. 3, 301. 3; dualis дъва дьни 329. 2, 361. 8; gen. plur. дьнии 35. 3, 89. 18, 169. 29, 198. 12, 205. 23, 236. 13, 277. 15, дьнеи 200. 25, 212. 5, 288. 8, дънеи 228. 26; instr. дьнемь 275. 4, дьнемъ 275. 8, деньми 108. 17, 321. 5. 9, дьньми 103. 12, 177. 9, 181. 18; дьнехъ 111. 6, 120. 3–4, 190. 3, 191. 4–5. 22, 199. 27, 268. 19, дънехъ 201. 3; dual. дъноу 97. 5, 171. 18, 329. 6, дьнию 97. 5 nota.

дьньсь σήμερον hodie: дьнесь 55. 3, 76. 14, 106. 22, 174. 19, 197. 13, 207. 21, 213. 10, 255. 12, 262. 19. 20, 284. 10, 299. 11–12, 306. 19; дънесь 15. 23, 284. 1, 309. 23; дьнесъ 18. 1–2.

дьньсьнь ἡ σήμερον: дьнесьнѣго 36. 7.

дѣати ποιέω facio: дѣата 159. 11. 17; ἐνεργέω operor: дѣѭтъ сѧ 48. 13, 136. 7; прѣлюбы дѣати μοιχάομαι, μοιχεύω moechor: дѣати 12. 31, дѣатъ 273. 1, cf. 273. 2–3 nota, не прѣлюбъ дѣи 155. 16; пакости дѣати κολαφίζω colaphis caedo: дѣаша 104. 6; коуплѭ дѣати πραγματεύομαι negotior: к. дѣите 284. 23; молитвѫ дѣати προσεύχομαι oro: дѣаше 119. 5, дѣѭ 190. 10; не дѣи ἄφες sine 366. 19, cf. 109. 18 nota, не дѣите ἄφετε sinite 155. 2–3, 182. 9, 280. 21, 364. 16, 388. 11.

дѣва παρθένος virgo: дѣвꙑ 92. 15, 93. 3, дѣвѣ 192. 3. 5, дѣвъ 92. 2, дѣвамъ 3. 12.

дѣвица κοράσιον puella: 27. 26, 28. 2, 134. 16, 137. 19; дѣвици 49. 3, 137. 2. 19; дѣвице 134. 14–15.

дѣвьство παρθενία virginitas: дѣвъства 200. 2.

дѣлание ἐργασία opera 258. 16.

дѣлатель ἐργάτης operarius: nom. sing. дѣлатель 30. 10, 241. 8, γεωργός agricola 378. 2–3; gen. plur. 29. 5–6, 240. 16–17, дѣлателъ 69. 15–16; nom. plur. дѣлателе γεωργοί agricolae, cultores, coloni 77. 6. 12, 289. 7. 15, ἐργάται operarii 262. 3; acc. plur. дѣлателѧ ἐργάτας 29. 7, 70. 11, 240. 18, γεωργούς colonos 289. 11; instr. дѣлателꙑ 69. 17; dat. plur. дѣлателемъ θερισταῖς messoribus 45. 3–4, γεωργοῖς 77. 2–3. 5. 18–19. 20–21, 289. 5, дѣлателемь 289. 3–4.

дѣлати ἐργάζομαι operor: 260. 10, 353. 4–5. 7; дѣлаѭ 332. 3–4, дѣлаеши 338. 15, дѣлаатъ 332. 3, дѣлаемъ 338. 10, дѣлаи 76. 14–15, дѣлаите 338. 5, дѣлаѩи πράσσων qui agit 323. 21–22, дѣлаѭштеи ἐργαζόμενοι 20. 25–26; дѣла εἰργάσατο 93. 15.

дѣлитель μεριστής divisor: дѣлителѣ 253. 25.

дѣло ἔργον opus: дѣло 98. 1, 171. 11, 172. 11, 338. 12, 344. 1, 359. 22, 384. 24; дѣла 11. 7, 34. 4, 82. 22, 323. 21. 23. 25, 328. 11, 332. 16, 334. 4. 6, 338. 10–11, 342. 11. 21, 350. 21. 26, 353. 3. 5, 359. 6. 20–21, 375. 23. 25. 27; loc. sing.

дѣлѣ τῇ πράξει actibus 307. 10, περὶ ἔργου ο дѣлѣ 359. 24; дѣлъ 360. 6, 380. 16; dat. plur. дѣломъ 57. 21, 82. 16, 251. 15, 306. 15, 360. 8; instr. sing. дѣломь 309. 16.

дѣлѣ vide ради 123. 14–15 nota.

дѣти plur. τὰ παιδία parvuli: 61. 9, 67. 7, 154. 28, 246. 20 (pueri), 400. 16–17, τέκνα filios 69. 7; gen. plur. дѣтии 67. 10, 155. 13, 280. 21, дѣтєи 51. 1, 54. 19.

дѣтишть παιδίον puer: дѣтищємъ 35. 10.

дѣтьскъ τῶν παιδίων puerorum: дѣтєскъ 143. 9.

Є

є pronom. demonstr. 3 pers. neutr. gen. acc. sing. αὐτό, αὐτόν: 12. 17, 35. 5, 44. 3. 9. 11, 45. 2, 49. 5, 61. 7, 62. 7, 73. 16, 110. 22. 23, 127. 13, 128. 7. 18, 129. 17, 152. 9. 10, 153. 18, 194. 18. 25, 199. 9, 226. 19. 23, 228. 25, 261. 1, 265. 7, 285. 26, 286. 19. 26, 307. 13 bis. 14, 396. 16; praecedente praepositione scribitur нє: на нє 367. 16; cf. ѥ 5. 5; — єго et ємоу tam frequenter occurrunt, ut in quavis pagina legi possint; — loc. sing. ємь 51. 7, 124. 21, 140. 9, 210. 7–8 nota, 216. 26, 214. 19–20, 244. 21; ємъ 232. 12, 244. 19; — єи dat. sing. fem. 12. 27, 48. 22, 53. 5. 17, 56. 17, 60. 25, 71. 20, 75. 13, 81. 22, 133. 19. 21, 134. 18. 20, 137. 4. 15, 143. 3. 9, 160. 17, 165. 24, 172. 9–10, 189. 16, 192. 11. 23. 28, 194. 13. 21, 197. 1, 221. 29, 225. 16. 19, 232. 14, 233. 4, 245. 12. 13–14, 260. 3, 319. 14, 326. 8. 17–18, 327. 2. 9. 28, 347. 22. 25, 362. 15. 19, 364. 1, 397. 28, 398. 3. 8. 11; — єѩ genet. sing. fem. ѥѩ 3. 2. 3. 17, єѧ 3. 6, єѩ 21. 11, 23. 7, 48. 18, 53. 19, 90. 5, 98. 10, 101. 9, 133. 8, 136. 28, 170. 25, 172. 10. 21, 193. 11, 194. 14, 220. 6, 232. 2. 24. 25, 233. 3. 5, 260. 19, 279. 12, 358. 18, 361. 5, 383. 4, 388. 20, 400. 22; praecedente praepositione scribitur нѥѩ, quod vide sub н. — єѭ instr. sing. fem. gen. 84. 20, 136. 15, 184. 12, 361. 4. — єю dual. num. 73. 18, 198. 16, 225. 1, 268. 16, 309. 6, 362. 8, ѥю 9. 16.

є addita particula жє pronominis relativi vicem est: єжє ὅ quod 18. 20, 20. 11, 32. 3. 4–5. 5. 7, 40. 19, 43. 6–7, 45. 9. 10, 46. 20, 52. 18. 27, 56. 19. 20, 66. 8, 69. 23, 70. 8, 71. 2. 27–28, 76. 1, 88. 16, 95. 3, 98. 9, 108. 4, 114. 2, 119. 24, 125. 8, 128. 25, 129. 4. 18, 133. 19, 134. 14, 141. 19 bis, 24. 28, 142. 7, 143. 22, 149. 10, 154. 20, 157. 4, 161. 7, 167. 7, 169. 1. 27, 171. 16, 172. 15. 20, 175. 11, 180. 10, 181. 3. 13, 182. 3. 28, 186, 192. 24–25, 198. 9, 199. 13, 204. 12, 215. 4, 219. 7, 220. 22, 228. 10. 11. 15, 237. 4. 14, 244. 21, 252. 11. 13 bis. 16, 261. 2, 272. 22, 276. 3, 286. 6, 293. 6, 301. 21, 314. 5, 317. 19, 318. 4. 7, 319. 16, 321. 13. 16, 322. 25 bis, 325. 1, 327. 13, 329. 26, 332. 10, 333. 24, 336. 20, 338. 8, 339. 2. 8, 353. 13, 364. 17–18. 20, 369. 25, 370. 21, 371. 18, 373. 16, 377. 4, 378. 7, 380. 6, 382. 13. 17, 384. 19, 385. 1, 388. 12, 389. 24, 391. 2, 394. 4. 16, 398. 10; nonnunquam graecum τὸ exprimit: 67. 21, 72. 21, 157. 26, 166. 2, 191. 15, 214. 14, 227. 23, 266. 14, 291. 16, 299. 23. 24—25; ѥжє 3. 14, 5. 14, 7. 3; — єгожє 37. 5, 38. 14, 48. 23, 52. 10, 75. 23, 77. 24, 86. 10, 91. 11. 14, 101. 25, 105. 23, 106. 12, 123. 4–5, 136. 10, 137. 4, 157. 13, 163. 18, 176. 8, 178. 21, 179. 15, 180. 2, 207. 10, 215. 1, 216. 11, 256. 25. 27, 285. 18. 19. 22. 23, 289. 25 300. 19, 304. 28–29, 315. 15, 316. 17, 318. 14, 325. 6, 327. 4. 12, 328. 7, 329. 16, 334. 13, 338. 12–13, 344. 13. 23, 352. 8, 354. 21, 360. 3, 361. 1, 362. 14, 366. 3, 367. 4–5, 373. 7. 21, 376. 3. 10, 377. 7, 379. 23–24, 380. 22, 384. 24, 395. 6, 396. 7, 397. 4; — ємоужє 7. 10, 36. 19, 116. 18, 137. 3, 187. 28, 192. 2. 4, 198. 25, 203. 27, 204. 3, 206. 18, 225. 4. 17–18, 231. 16, 243. 5, 257. 17. 19, 309. 10, 324. 11, 339. 16, 358. 1, 373. 12, 378. 20, 390. 11, ѥмоужє 7. 8; — єнжє 174. 26, 220. 9, 294. 12, 309. 1; — єѩжє 63. 21, 142. 26, 360. 23; — єѭжє 195. 19, 387. 11.

єваньѓєлиє εὐαγγέλιον evangelium: єѵ͠глиѥ 9. 21, єв͠ѓлиє 98. 8, єванѓлиє 117. 8. 11, 184. 23, 387. 13, євнѓлиє 28. 24, 88. 6, 172. 19, єваньѓєлиє 115. 23, 185. 14, 189. 1, єваньѓлиє 312. 26, євнъѓлиѣ 114. 1, євнѓлиѣ 147. 20, єванѓлиѣ 156. 24, 186. 1, євнѓлию 168. 30.

євровъ τοῦ Ἔβερ 205. 15.

єврѣнскъ ἑβραϊκός hebraicus: єврєнсками 306. 8, ἑβραϊστί єврєнскы 330. 13, 394. 4, 398. 9, єврѣнскы 393. 17–18, єврѣнскы 394. 12.

єгда ὅτε, ὅταν, ποτὲ cum, quando: ѥгда 8. 13, 10. 16, єгда 14. 16, 15. 2, 21. 12, 26. 27 (ubi єгда жє legas), 27. 32, 31. 6. 17, 33. 24, 37. 8, 41. 11, 44. 19, 45. 11, 47. 7. 23, 51. 13, 60. 14, 65. 18, 68. 27, 73. 9, 75. 24, 77. 3. 13. 17, 84. 2, 88. 9, 90. 4. 8, 95. 8, 97. 3, 99. 25, 106. 4, 107. 25, 118. 25, 122. 16, 123. 7, 124. 23, 127. 4. 19, 128. 1. 5, 129. 13. 18. 20, 136. 24, 142. 3, 145. 30, 148. 2, 149. 6, 159. 2, 161. 22, 164. 25, 165. 1–2, 168. 2. 9. 30, 169. 11, 170. 25. 28, 172. 13. 25, 174. 9. 15, 180.

53. 14, 60. 14, 75. 3, 148. 7, 223. 6, 242. 24, 251. 25, 252. 23, 331. 7, 362. 23, 398. 17.

єлеонъ τῶν ἐλαιῶν oliveti: єлеонъ 286. 14, 296. 17–18; adj. єлеонъскѫ 100. 1, 174. 11, 299. 28, 346. 28, єлеоньсцѣ 73. 11–12, 87. 6–7, 159. 4, єлеонъсцѣ 167. 24, єлеоньстцѣи 287. 3.

єлиазеровъ τοῦ Ἐλιέζερ 205. 3–4.

єлиакимъ Ἐλιακείμ: ѥлиакимъ 2. 14, ѥлиакима 2. 13–14; adj. єлиакимовъ 205. 6.

єлико ὅσα quae, quaecunque: 19. 21, 46. 22, 47. 3, 51. 6–7, 59. 5, 63. 15. 17, 64. 11, 79. 4, 82. 14, 113. 22, 122. 13, 124. 16. 22, 126. 6, 132. 12. 14, 135. 24, 137. 24, 140. 9, 149. 20, 155. 24, 161. 20, 167. 15, 208. 2, 209. 21, 231. 10. 12, 233. 17, 234. 11, 246. 25, 252. 14, 280. 8, 281. 11, 315. 4, 328. 2. 26–27, 329. 12, 336. 13, 360. 17, 379. 15. 16, 382. 3. 7, 385. 8; єликоже 143. 26, 357. 17, 377. 9–10 (ἅ).

єлинъ Ἕλλην: єллини 368. 5, єльлины 345. 11, єлиньнѣхъ 313. 15; єлинъско 345. 10, єлинъскамн 306. 7–8.

єлисаветь Ἐλισάβετ 190. 1–2. 17, 191. 23, 192. 26, 193. 8. 9. 12, єлисаветъ 189. 16, єлисаветн 194. 11–12.

єлисеи Ἐλισαῖος 288. 15.

єлиоудъ Ἐλιούδ: ѥлиоудъ, ѥлиоуда 2. 16.

єлwи ἠλί 109. 8 (vl. єли, єлли), єлwи 182. 3.

єлѣ(живъ) ἡμιθανής semivivus 244. 8 (vl. лѣ).

ємаоусъ Ἐμμαούς 309. 1.

ємлѭ (–ꙗмати) λαμβάνω apprehendo: ємлетъ 237. 20–21, вѣрѫ ємлѭтъ πιστεύουσιν credunt 227. 17, cf. 219. 22 nota; ємлете 334. 14, 335. 7, 349. 10, 351. 12. 15, 360. 8, 375. 26; ємлѣте 360. 6; ємлѧ 332. 24.

ємманоуилъ Ἐμμανουήλ 3. 13.

ємъ participium verbi ꙗти: ємъ κρατήσας 48. 14, 118. 22, 134. 12, 151. 11–12, 233. 1, ἐπιλαβόμενος 146. 6, вѣрѫ ємъ ἐπίστευσεν 329. 26; ємъше λαβόντες (apprehendo) 77. 6. 15–16, 162. 25, 163. 18, ἐπιλαβόμενοι 305. 1, κρατήσαντες 102. 25, 171. 20, не вѣры ємъше μὴ πιστεύσαντες 227. 13, cf. 301. 6 nota.

єнкенпѣ ἐγκαίνια encaenia 358. 20.

єнонъ Αἰνών Aenon: къ єинонѣ 324. 4.

єносовъ τοῦ Ἐνώς 205. 19.

єноховъ τοῦ Ἐνώχ 205. 17.

єрданъ Ἰορδάνης: єрданѣ 116. 25 nota; adj. єрданьстѣи 116. 11 nota, vide нордан ъ.

єрихѫ, въ єрихѫ Ἰεριχώ: 158. 14, 244. 6, 282. 24, 283. 15 cf. иерихонъ.

єроусалимлѣне Ἰεροσαλυμῖται: єр҃лмне 116. 10, cf. sub. иєр.

єроусалимъ Ἰερουσαλήμ: єроусалимъ 261. 13, 330. 11, єр҃лмъ 3. 21, 71. 10, 73. 10, 295. 9, єр҃мъ 160. 6, ѥрслма 10. 1, єрлмѣ 259. 9, єм҃ѣ 327. 8; єр҃лмхъ 358. 20, єр҃мѣхъ 330. 12.

єси εἶ, 2 pers. verbi ѥсмь, saepissime occurrit.— ѥсмь εἰμί 1 pers. sing. 22. 12, 298. 24, 344. 24, 353. 8, 360. 5; ѥсмъ 1 pers. sing. 36. 24, 50. 14, 63. 25, 68. 1, 71. 3, 81. 8, 87. 15, 99. 6. 14, 109. 1, 113. 23, 139. 22–23, 168. 8, 177. 19, 191. 3. 8, 210. 5, 211. 10, 221. 9, 284. 7–8, 285. 21–22, 293. 17, 299. 9, 302. 17, 311. 11. 17, 324. 8, 327. 24, 337. 9, 338. 25, 339. 14, 340. 3. 7, 344. 21, 345. 4. 6. 13, 347. 27–28, 348. 18, 349. 7. 11. 20, 352. 19, 353. 8. 20, 357. 16. 19–20. 26, 358. 7, 362. 19, 368. 21–22, 372. 9. 24, 375. 4. 8. 16, 378. 1. 11, 387. 2, 388. 5. 7. 10, 391. 9. 18, 394. 15; ѥсмъ 1 pers. plur. 131. 16, 234. 22–23, 276. 3, 350. 5, 355. 20, 356. 20, 373. 29. — ѥсте 2 pers. plur. 10. 21, 11. 1, єсте 17. 20, 24. 6, 31. 9, 32. 18, 52. 17, 83. 10, 85. 17. 26, 130. 15, 142. 6, 152. 25, 163. 17, 215. 3, 251. 2, 253. 5, 255. 3, 261. 23, 262. 2, 272. 21, 298. 25, 311. 14, 312. 13, 338. 4, 349. 6. 8, 350. 15, 351. 6, 359. 28, 372. 2. 4. 11. 17, 374. 7, 378. 6–7, 379. 15, 380. 26–27; 3 pers. dual. 32. 13, 63. 24, 361. 14; 2 pers. dual. єста 309. 9. — єстъ saepissime occurrit, єсть tantum 297. 17, 342. 17, 368. 4.

єслимовъ τοῦ Ἐσλείμ 204. 27.

єсромовъ τοῦ Ἐσρώμ 205. 11.

єтеръ τὶς: nom. sing. 67. 14, 76. 13, 176. 17, 243. 13, 270. 25, 282. 24, 301. 18, 329. 16, gen. plur. 234. 4; єтеро 303. 21, dual. єтера 222. 11, єтероу 62. 19, 98. 22, 220. 15, 224. 25; єтери 40. 24, 57. 22–23.

єфимеринѣ ἐφημερία: отъ єфимѣрнѩ de vice 189. 14.

єфремъ Ἐφραίμ Ephrem 365. 17.

єффата ἐφφαθά 143. 21–22.

єхониа Ἰεχονίας: єхониа 2. 11, єхониѭ 2. 8–9.

єхидновъ ἐχιδνῶν viperarum: ѥхиднова 6. 22, єхидънова 40. 11, 85. 28–29, 202. 25.

єште ἔτι adhuc: 58. 11, 68. 1, 111. 5, 133. 23, 145. 24, 163. 6–7, 175. 28, 177. 23, 190. 23, 238. 2, 265. 21, 266. 7. 27, 299. 22, 301. 22, 302. 18, 308. 11, 311. 20, 312. 1, 328. 12, 345. 3, 369. 15, 376. 15, 396. 25; єщте 101. 19; єщє 41. 22, 103. 26, 232. 15, 269. 11, 281. 10, 300. 14, 363. 3, 373. 29, 381. 23.

Ж

жалость ζῆλος zelus 320. 26.

жаль μνημεῖον monumentum: отъ жалии 24. 13.

жє δέ vero, autem, saepissime occurrit.

жєгѫ(—жєшти), part. praes. pass. жєгомъ огнємь πυρέσσω febricito: огн. жєгома 118. 20—21, огн. жєгомѫ 23. 6.

жєлати—жєлѣти ἐπιθυμέω cupio: жєлаашє 268. 27, 273. 7; жєлѣѩ θέλων cupiens 303. 18—19, cf. 273. 7 nota.

жєлѣниє ἐπιθυμία desiderium: жєлѣниємь 297. 24.

жєлѣзьнъ in ѫжє жєлѣзьно ἄλυσις catena: ѫжа жєлѣзна 131. 3, ѫжи жєлѣзны 131. 1, 230. 4, жєлѣзномъ ѫжємъ 130. 24—25.

жєна γυνή mulier: 27. 15. 23, 45. 17, 53. 1, 80. 25. 27, 97. 17, 106. 20, 132. 26, 133. 17, 142. 26. 28, 154. 25—26, 164. 24. 27, 171—172, 189. 15, 190. 16, 191. 21. 23, 224. 7. 19, 226. 8, 231. 22, 232. 10, 245. 5, 249. 1, 259. 25, 261. 8, 268. 3, 291. 10. 11, 325. 25, 326. 4. 11. 25, 327. 1. 6. 21. 28, 347. 6. 20, 383. 2; жєно 260. 3, 301. 15, 319. 14, 327. 10, 347. 22, 395. 7, 397. 9, 398. 3; жєнѫ 3. 16, 12. 14. 16. 29, 64. 10, 65. 24—25, 66. 16, 69. 7, 80. 18. 22, 98. 1, 154. 7. 14—15. 24, 156. 23, 164. 15. 16. 19. 27—28, 225. 7, 265. 12, 272. 28, 278. 11, 282. 8, 291. 2. 3. 5. 6—7. 12, 347. 3; жєнѣ 66. 6, 115. 17, 154. 17, 204. 11, 208. 14, 225. 6. 23, 328. 25, 329. 3; жєны sing. 3. 7, 48. 16, 136. 14. 16, 326. 5—6, жєнъи 266. 6; plur. жєны 66. 14, 110. 10, 182. 16, 226. 4, 305. 5, 307. 5. 18, 309. 24, 310. 4; жєноѭ 66. 21—22, 196. 19, 327. 26; жєнъ 50. 1, 54. 19; жєнама 112. 4, жєнами 34. 26, 223. 12; жєнахъ 188. 29, 192. 8, 193. 14.

жєнити сѧ γαμέω nubo, (uxorem) duco: 66. 22, жєнѧтъ сѧ 81. 4, 165. 3, 291. 13—14. 16, жєнѧи сѧ 66. 18—19, 273. 1, жєнѧщє сѧ 90. 20; жєнѣахѫ сѧ 277. 27.

жєнихъ νυμφίος sponsus: 26. 26. 28, 92. 13. 24, 122. 13. 17, 214. 5. 7, 324. 20; жєниха 122. 15, 320. 4—5, жєнихоу 92. 4. 10; adj. жєниховъ 324. 21. 22.

жєньскъ in жєнєскъ (полъ) θῆλυ femina 66. 8.

жєстокъ σκληρός durus: жєстокъ 94. 15, жєстоко 341. 5.

жєстосръдиє σκληροκαρδία duritia cordis: жєстосръдию 154. 12, жєстосръдью 66. 12—13.

живлѭ (—живити) ζωοποιέω vivifico: живитъ 332. 17. 18, ζωογονήσει 278. 14; живлѣатъ (—живлѣти) 341. 11 (τὸ ζωοποιοῦν).

животъ ζωή vita: 19. 28, 62. 1. 9, 67. 16. 19, 69. 9—10, 97. 1—2, 153. 7. 13, 155. 12, 156. 28, 243. 15, 254. 1—2, 280—281, 282. 11, 314. 5. 5—6, 325. 9, 326. 24, 328. 17, 332. 27, 334. 16. 18, 340. 11, 341. 13, 359. 12, 362. 19—20, 370. 26, 375. 9, 384. 21; живота 195. 25, 323. 8. 12, 325. 11, 332. 25, 333. 5. 6, 338. 23, 339. 12, 340. 2. 16. 18, 341. 25, 357. 25, 384. 20, 400. 1; животоу 333. 13—14, животѣ 273. 23, 338. 7, 368. 19.

животьнъ ζωῆς vitae: животъныи 338. 26, животъны 340. 3, животънааго 348. 1—2.

живъ ζῶν vivens живъ 111. 5; живъ быти ζάω vivo: 184. 11, 206. 6, 244. 2, 329. 25, 330. 1. 6, 340. 9, 341. 2; єлѣ живъ vide sub єлѣ; живы nomin. sing. masc. ὁ ζῶν 340. 7, gen. sing. fem. ζῶντος 345. 20; acc. жива ζῆν 310. 2; живааго τοῦ ζῶντος 56. 11, 103. 20, 341. 27, τὸν ζῶντα 308. 9; живѫ sc. водѫ τὸ ζῶν 326. 11. 14; живи (сѫтъ) ζῶσιν 291. 24, (бѫдєтє) ζήσεσθε 376. 17; живымъ 103. 18—19, живыхъ 81. 10, 165. 11, 291. 24.

живѫ (—жити) ζῶ vivo 340. 25, 376. 17; живєши μένεις habitas 317. 21, живѫтъ κατοικεῖ habitant 41. 19, 248. 26; живѣашє μένει habitat 317. 22—23, ἔμενεν 229. 23, διέτριβεν 324. 2, 365. 19; живы ζῶν 268. 21, ὁ ζῶν 362. 21, живѫи 340. 24; живѫштєи (окрьстъ) οἱ περίοικοι vicini 194. 14, живѫштиихъ τοὺς περιοικοῦντας 195. 1, живѫштихъ τοὺς κατοικοῦντας 259. 8—9; живѫштємъ ἀναστρεφομένων 60. 5, instr. sing. живѫштимъ ἐν τῷ κατοικήσαντι 84. 20; живъши ζήσασα 200. 1.

жидовинъ Ἰουδαῖος Iudaeus 391. 9.

жидѫ (—жьдати) προσδοκάω expecto: жидѫщє 191. 14.

жизнь pro животъ 97. 1—2 in nota, 243. 15 nota.

жила in жилами ослабєнъ παραλυτικός paralyticus: 9. 26—27, 25. 6, 120. 9, 114. 5.

жилиштє κατοίκησις domicilium 130. 23—24.

житєль πολίτης civis: gen. plur. житєлъ 268. 25.

житиє βίος victus 167. 15; въ жити ἐν μαμωνᾷ in mamona 272. 10.

житиискъ τοῦ βίου vitae: житєискыими 227. 21, βιωτικαῖς 296. 8.

жито τὸ γέννημα quod natum est mihi: жита 254. 10.

житомѣриниє σιτομέτριον mensura tritici 256. 26—27.

житьница ἀποθήκη horreum: житницѫ 7. 12, житьницѫ 17. 18, 45. 6, 204. 5, житьница 254. 8—9.

жрѫдь vl. pro дрьколь: 101. 23 nota, 102. 19 nota.

жрънъвь μύλος mola: жрънов 61. 18, μύλων: въ жрънъвахъ ἐν τῷ μύλωνι 90. 29; — adj. жрънов ьнъ μυλικός: жрънов ъны 153. 3, 274. 21—22.

жрътва θυσία victima 153. 23, жрътвѣ 26. 17, 37. 18, жрътвѫ 166. 7, 198. 22, жрътвами 258. 26.

жрѣти — жрѣти — жьрѫ θύω immolo, occido: жрѣти (vl. жрѣти) 297. 8, жьрѣахѫ 172—173.

жрѣбии κλῆρος sors: жрѣбиѩ 108. 8, 181. 7, 305 23, 394. 22—23, 395. 1.

жрѣбьць, жрѣбѧ πῶλος pullus: жрѣбьць 159. 8. 14. 17. 19; жрѣбѧ 73. 15, 74. 1. 4, 286. 17. 24. 25. 28, жрѣбѧте 367. 19, жрѣбѧти 115. 9, 188. 7.

жюпелъ θεῖον sulphur 278. 4.

жьзлъ ῥάβδος virga: жъзла 30. 9, 233. 21; жезлъ 135. 17—18.

жѧдати — жѧждѫ διψάω sitio: жѧждѫ 326. 26, 395. 12—13, жѧждетъ 345. 16—17, жеждѫщии 10. 9, жѧждѫшта 96. 23, — щѧ 96. 2; cf. жѧдаше 268. 27 nota.

жѧтва θέρος messis: 90. 7, 170. 27, 295. 28; θερισμός 29. 5, 46. 6, 129. 15, 240. 16, 328. 13; жѧтвѫ 29. 7—8, 240. 18—19; жѧтвѣ 29. 6—7, 240. 17—18, 328. 15; жѧтвы 45. 2. 3.

жѧтель θεριστής messor: жѧтеле 46. 7.

жѧти — жьнѭ θερίζω metto: жѧтъ 328. 21; жьнѭ 94. 22, жьнеши 285. 18, жьнѭтъ 17. 17, 254. 25, жьнѧ 94. 16, 295. 23, жьнай 328. 16. 18. 20.

Ѕ

ѕвѣзда vide sub звѣзда.

ѕѣло λίαν, σφόδρα valde, vehementer: λίαν 24. 14, 106. 9, 119. 3, 139. 24, 148. 12, 183. 11, 303. 18; ʒѣло 5. 11, ʒѣло 8. 16; σφόδρα ʒѣло 4. 20, ѕѣло 21. 11, 58. 17, 60. 10, 65. 14, 68. 17, 99. 5, 110. 8, 183. 16, 281. 17; πολλῷ μᾶλλον паче ѕѣло 283. 5, ὄρθρου βαθέως ѕѣло рано 307. 24.

З

за praepositio, construitur cum accusativo, respondet graeco διά cum acc. 88. 3, 89. 1, 120. 11, 135. 11, 137. 13, 143. 9, 232. 12, 246. 24, 304. 15. 28, 324. 22, 328. 25, 329. 3 bis, 358. 23, 359. 22, 375. 25, 378. 7, 380. 11, 383. 5, 396. 10. 22, 398. 20; item construitur cum accusativo et respondet graeco ὑπέρ cum genetivo: 13. 32, 298. 5. 9, 340. 11, 357. 28, 358. 11, 365. 16. 10, 374. 14. 16, 379. 14, 386. 13, 389. 3, aut περί cum genet. 119. 23, 217. 24, aut ἀντί cum gen. 158. 13; (емъ) за рѫкѫ κρατήσας τῆς χειρός 28. 2, 118. 22, 134. 12, 146. 6, 151. 12, 232. 1; — за cum instrumentali interpretatur graecum ὀπίσω cum gen. 8. 19, 57. 5, 147. 10, 206. 17; — за ѹтра πρωΐ 183. 11, 184. 6, 390. 16, 396. 25.

заблѫдити πλανάω erro: заблѫдитъ 62. 19—20, заблѫждьшаѩ 62. 22—23, заблѫждьшиихъ 62. 26.

забꙑти ἐπιλανθάνομαι obliviscor: забꙑшѧ 55. 11, 145. 14, забьвена 253. 2

зависть φθόνος invidia: 106. 18, 179. 22—23.

завѣтъ διαθήκη testamentum: завѣтъ 195. 18, 298. 8, завѣта 99. 21, 174. 6.

завѣштати — завѣштавати διατίθεμαι dispono: завѣшта 298. 27—28, завѣштаваѭ 298. 27.

завѧзати καταρτίζω compono: завѧзаѭшта 117. 22, завѧзаѭща 9. 16—17.

зади (genetivus vel localis substantivi задь): съ зади ὄπισθεν retro 27. 22, 133. 5, зади (sine съ) 224. 11.

задѣти ἀγγαρεύω angario: задѣшѧ 108. 2, 180. 21, 305. 2.

зажешти - зажегѫ ἐμπρήθω succendo: зажьже 78—79.

зазьрѣти ἐπιλαμβάνομαι reprehendo: зазьрѣти 290. 22, зазьрѣахѫ ἐμέμψαντο vituperaverunt 140. 15—16.

заити — заидѫ vl. заходити, cf. 118. 25 nota.

заимодавьць δανειστής faenerator: заимодавъцоу 224. 24—25.

заимъ in въ заимъ даати δανείζω: 218. 10. 13. 16, даждь ми въ заимъ χρῆσόν μοι commoda mihi 246. 14—15.

заклати — заколѭ θύω occido: закла 270. 7. 17—18, заколите 269. 22—23.

заклепѫти (—заклепе) κατακλείω includo: заклепе 204. 13 (vl. заклопи), —сѧ ἐκλείσθη 208. 9.

заклинати ἐξορκίζω adiuro: заклинаѭ 103. 8, ὁρκίζω 131. 12.

законъ νόμος lex: 19. 23, 35. 6, 51. 22, 81. 25, 272. 24, 315. 19—20, 343. 26—27, 344. 7, 346. 16, 369. 11, 392. 21; закона 11. 9. 13, 84. 27, 272. 27, 343. 27—28, 346. 13; законоу 198. 16, 200. 11,

390. 25, 392. 21; законѣ 37. 14, 81. 16—17, 198. 19. 22—23, 248. 17, 312. 3, 318. 15, 347. 7, 348. 15, 359. 28, 380. 20—21.

законооучитель νομοδιδάσκαλος legis doctor: законооучителе 212. 7, законооучитель νομικός 81. 14—15.

законьникъ νομικός legis peritus: nom. sing. законьникъ 243. 13, gen. plur. законьникъ 187. 25, 251. 5, законьници 223. 18, о законьницѣ 187. 17, законьникомъ 251. 7—8. 27, 263. 11.

законьнъ τοῦ νόμου legis: законьноумоу 199. 8.

закрыти περικαλύπτω velo: закрывъше 302. 4.

закхѣи Ζακχαῖος Zacchaeus: закьхеи 283. 16—17, 284. 6, закьхѣе 283. 25—26, о закхеи 188. 14.

заматорѣти in participio perf. act. заматорѣвъши προβεβηκυῖα 191. 4, 199. 27, dual. заматорѣвъша προβεβηκότες (procedo) 190. 2—3.

зане ὅτι, διὰ τό quia, quoniam, quod: 35. 23, 36. 5, 42. 16. 18, 48. 19, 126. 10—11, 127. 9. 11, 130. 26, 138. 6, 190. 15, 191. 11, 196. 16, 197. 3, 234. 3, 246. 28, 252. 14, 260. 7, 279. 11, 284. 11, 295. 24, 303. 19—20, 305. 14, 319. 3, 332. 1, 334. 13, 351. 12, 360. 5.

занеже διὰ τό quod 284. 15.

западъ δυσμή occidens: gen. plur. западъ 22. 21, 89. 14, 258. 7, 262. 9.

запечатьлѣти σφραγίζω signo: запечатьлѣ 325. 5, cf. 111. 15—16 nota.

запльвати—заплюѭ ἐμπτύω exspuo: заплюѭтъ 282. 17—18, запльваша 104. 5.

заповѣдати—заповѣдаѭ ἐντέλλομαι praecipio: заповѣда 51. 15—16, заповѣдаѭ 379. 16. 25—26, заповѣдахъ 113. 22, заповѣдааше διεστείλατο 143. 26; заповѣдаѩ διατάσσων 33. 25, заповѣдавъ παραγγείλας 29. 20.

заповѣдѣти—заповѣмь: заповѣстъ ἐντελεῖται mandabit 8. 11, 206. 24; заповѣдѣ 58. 22, 66. 10, 154. 9, 159. 18, 377. 25.

заповѣдь ἐντολή mandatum: 51. 14, 81. 16. 21, 141. 7, 154. 13, 165. 17. 23, 358. 21, 365. 26, 370. 24. 26, 374. 3, 379. 10—11, заповѣдъ 165. 15—16; gen. sing. заповѣди 141. 12, 165. 26, 270. 12—13; dat. sing. заповѣди 307. 23; plur. 67. 20, 155. 15—16, 281. 4, 376. 6—7. 20, 379. 4. 6; gen. plur. заповѣди 67. 20, заповѣдии 11. 14, 141. 6, заповѣдеи 52. 2, dual. заповѣдию 81. 24, въ заповѣдехъ 189. 18.

запрѣтити ἐπιτιμάω impero, praecipio, comminor: запрѣти ἐπετίμησε 24. 7, 38. 12, 59. 19—20, 118. 6, 130. 12, 146. 28, 147. 9—10, 151. 2, 209. 5. 18, 229. 9, 238. 3, 239. 17, διεστείλατο 56. 22, 134. 19, 143. 24—25, 149. 4—5, παρήγγειλεν 135. 15, 211. 24, 233. 6, ἐνεβριμήσατο 28. 12, 363. 16; imperat. ἐπιτίμησον запрѣти 275. 1, 287. 11; запрѣтиша ἐπετίμησαν 67. 9, 72. 27—28; запрѣштъ ἐπιτιμήσας 235. 15, запрѣщь ἐμβριμησάμενος 119. 20.

запрѣштати—запрѣштаѭ ἐπιτιμάω increpo: запрѣштаѩ 209. 27.

запрѣштение ἐπιτίμησις: о запрѣштении 144. 10, 187. 5.

запоустѣние ἐρήμωσις desolatio: запоустѣние 294. 23—24, запоустѣниѣ 88. 10—11, 169. 12—13.

запоустѣти — запоустѣѭ ἐρημόομαι desolor: запоустѣетъ 39. 9—10, запоустѣатъ 248. 1.

зара Ζαρά 1. 5.

застоѣти — застоѭ ὑπωπιάζω suggillo: застоитъ 279. 13.

засъвѣдѣтельствовати διαμαρτυρέομαι testor: засъвѣдѣтельствоуоутъ 274. 7—8.

засѣдьникъ ἐγκάθετος insidiator: засѣдьникы 290. 6—7.

затварѣти κλείω claudo: затварѣте 83. 25.

затворити ἀποκλείω claudo: затворитъ 261. 19, затвори 15. 10, затворены (вышѧ) ἐκλείσθη 93. 2, 246. 19—20, затвореномъ 398. 19, затворенами 399. 14—15.

захариѣ Ζαχαρίας Zacharias: захариѣ 189. 13—14, 190. 13, 191. 2, 194. 19, 195. 7; захарие 190. 15; захариѩ 86. 10, 191. 14, 215. 24; adj. захаринъ 193. 7—8, захариноу 202. 9.

заходити δύω occido: захождаше 118. 25, заходѧштю δύνοντος 209. 20.

зачѧло ἀρχή initium 115. 1 (marci I. 1).

зачѧти — зачьнѫ συλλαμβάνομαι concipio: зачьнеши 192. 13, зачѧтъ 191. 22, 192. 26—27, 198. 14.

заѩти δανείσασθαι mutuari 13. 25.

завлонь Ζαβουλών: завлони 8. 9, завлонихъ 8. 27.

звѣзда ἀστήρ stella: ѕвѣзда 4. 16—17, ѕвѣздѫ 3. 22, 4. 19, ѕвѣзды 4. 12, звѣзды 89. 20, 170. 14, въ звѣздахъ ἐν ἄστροις 295. 13.

звѣрь θηρίον bestia: звѣрьми 117. 5.

зеведеи Ζεβεδαῖος Zebedaeus: зеведеа 117. 24, съ зеведеомъ 9. 16; adj. зеведеова 100. 20, 117. 20—21, 125. 6, 157. 11—12, 211. 13, 400. 8, зеведеова 9. 15, зеведеовоу 71. 7, 110. 15, 115. 7.

зеленъ χλωρός viridis: loc. sing. зеленѣ 138. 24.

зелие λάχανον olus: зелии 45. 12, 129. 22, зелиѣ 250. 24.

земла γῆ terra: землѩ 8. 30, 9. 1, 11. 12, землѣ 42. 16–17, 90. 12, 109. 26, 129. 10, 171. 2, 296. 3–4, землю 4. 7; землѧ 41. 6–7, 42. 14–15, 127. 8, 170. 23, 210. 15, 242. 22, 249. 15, 296. 11, 324. 26 bis 27, 369. 7, 401. 7; земли 10. 21, 54. 12, 175. 5–6, земи 15. 22, 16. 16, 25. 17, 28. 3. 15, 30. 24, 32. 14, 36. 8. 12, 42. 21, 44. 10, 56. 19. 21, 63. 15–16. 17–18. 21, 83. 11–12, 94. 19, 109. 5, 113. 18, 121. 8, 127. 1. 14–15, 128. 17, 139. 13–14, 144. 17, 148. 13, 150. 15–16, 181. 27, 197. 20, 208. 11, 213. 2, 220. 9, 226. 23, 228. 1, 246. 5, 258. 11, 267. 5, 272. 26, 279. 22, 295. 6. 13–14, 306. 21, 337. 11, 347. 12. 14, 368. 15, 384. 24, 388. 7–8; землѫ 5. 24, 10. 8, землѭ 5. 26, 32. 24, 51. 1, 86. 8, 93. 12, 129. 7. 19, 139. 28, 229. 16. 19, 257. 21. 26, 259. 18, 300. 10, 308. 3, 324. 2, 353. 9, 401. 9; землеѭ 13. 7.

земьнъ τῆς γῆς terrae: земьнъиѩ 127. 10, земьнъихъ 129. 20.

земьскъ τῆς γῆς terrae: земьсцѣи 60. 16, землъскаѣ 89. 25–26.

зилотъ ζηλωτής zelotes: зилота 216. 15.

зима χειμών hiems: зима 358. 29, зимѣ 88. 22–23, 169. 25; ψῦχος frigus: зима 389. 14.

зимьнъ (sc. дьнь) χειμών tempestas: зименъ 55. 3.

злато χρυσός aurum: 4. 24, 84. 10. 11; злата 30. 6; златомъ 84. 7–8.

злъчь χολή fel: злъчьѭ 108. 5–6.

змирна σμύρνα murra (myrrha): змирнѫ 4. 24, adj. змрънънъ σμύρνης: змрънно 396. 15.

змиѣ ὄφις serpens: змиѭ 247. 9, 323. 5, змьѭ 19. 15–16, nom. plur. змиѩ 30. 28, 85. 28, 185. 3, acc. plur. 242. 14.

знаменати σφραγίζω signo: знамена 338. 9, знаменавъше 111. 15–16.

знамение σημεῖον signum: знамение 40. 26, 41. 2–3. 3–4, 55. 8. 9, 87. 10, 89. 23, 101. 25, 145. 12, 168. 2, 176. 3, 197. 14–15, 199. 21, 249. 8. 9–10. 11, 293. 13–14, 300. 18–19, 303. 21, 321. 2–3, 336. 19–20, 338. 3–4. 14, 368. 2, 369. 22–23; знамениѣ gen. sing. 41. 2, 54. 24, 55. 7, 145. 7–8. 10, 187. 23, 247. 21, 249. 8, 360. 16, plur. nom. acc. 55. 5–6, 89. 6–7, 170. 8, 184. 26, 294. 2–3, 295. 12, 321. 16, 335. 11–12, 344. 30, 354. 12, 364. 23, 369. 22–23, 399. 24; dat. plur. знамениемъ 320. 9–10; gen. plur. знамении 322. 1, 329. 21; instr. знамениими pro знамении 185. 12–13.

знание οἱ γνωστοί noti: въ знании 200. 26.

знати — знаѭ οἶδα novi: знаѭ 104. 17. 22, 301. 14, γινώσκω nosco 192. 22, 358. 8. 10, 359. 11; знаеши γινώσκεις 318. 25, знаатъ γινώσκει 358. 9, 376. 12, знаетъ ἐπιγινώσκει 36. 17. 18, знаемъ οἴδαμεν 339. 17, знаате γινώσκετε 376. 12, знаѭтъ οἴδασιν 357. 11–12, 358. 8, γινώσκουσιν 384. 22; part. pass. знаемъ γνωστός 389. 5. 9, знаемии 307. 5; знахъ ἔγνων 20. 24–25, знааше ἐγίνωσκεν 3. 17; знали 375. 11 bis.

зоровавель Ζοροβάβελ Zorobabel: зоровавелъ 2. 12, зоровавелѩ 2. 12; adj. зоровавелевъ 204—205.

зракъ εἰδέα aspectus: зракъ 111. 24, instr. sing. зракомъ εἴδει specie 204. 18.

зръно κόκκος granum: зръно 59. 26, 275. 8, 368. 14, зрънoу 45. 9, 261. 2, зрънѣ 139. 18.

зъвати — зовѫ κράζω clamo: зъвати 158. 19, зъвааше 345. 16, зъваахѫ 74. 11, 367. 13–14, зовѫща dualis 28. 5, зовѫщѧ 74. 29; φωνέω voco: зъваахѫ 158. 24, зови 264. 16, зоветъ 109. 15, 158. 26, 362. 27; καλέω voco: зови 264. 21, зовете 219. 19, зъва 265. 1, зъвавъи 264. 9, зъвавъ 264. 3–4, зъвавъшюмоу 264. 14–15, зъванъ 263. 22, 264. 7, 319. 10–11, зъвани 79. 19, зъваннии 71. 6, 79. 2, 266. 1, зъванъиѩ 78. 15, зъванъимъ 263. 20, зъванъимъ 78. 17–18, 265. 3, зъванъихъ 188. 3, 264. 3, 265. 26.

зъдание (pro зьдание) οἰκοδομή aedificatio: зъдание 167. 19, зъданиѣ 87. 1, 167. 21; κτίσις creatura: зъданию 169. 27.

зъдати (pro зьдати) — зиждѫ οἰκοδομέω aedifico: зъдати 266. 19, зъдаахѫ 278. 2; зиждете 85. 20, 251. 12. 16, зиждѫштю 220. 1–2, зиждѫштеи 77. 24–25, 163. 19, 289. 26.

зълоба κακία malitia 18. 14, πονηρία iniquitas: зълобъ 250. 17.

зълодѣи κακοῦργος latro: зълодѣа acc. sing. 305. 19, зълодѣѣ dual. 305. 17, зълодѣѩ (dual. pro зълодѣю) 316. 10, κακὸν ποιῶν зълодѣи 390. 23; cf. о зълодѣѭштимъ сѧ на новъ мѣсѧцѧ περὶ τοῦ σεληνιαζομένου 115. 3.

зълословити κακολογέω maledico: зълословити 152. 22, зълословитъ 51. 17, 141. 15.

зълотворити (melius quam зъло творити) κακοποιέω male facio: 124. 1, 215. 24–25.

зълъ πονηρός malus: зълъ 10. 17, золъ 20. 9, 40. 9, 55. 7; gen. plur. зълъ 222. 18, зъль 226. 5; зъла gen. sing. σαπρός 219. 17, ἄτοπος 306. 16, neutr. plur. πονηρά 52. 23–24, 142. 20, 323. 21. 24, 342. 21, φαῦλα 323. 22; зълаа neutr. plur. πονηρά 40. 17, τὰ κακά 273. 24, τὰ φαῦλα 333.

33

14; зъло πονηρόν 25. 18, 217. 7, σαπρόν 20. 7. 10, 219. 18, κακόν 107. 8, 180. 5, 304. 21; зълое τὸ πονηρόν 219. 27; зълааго τοῦ πονηροῦ 40. 16, 219. 26; зьли πονηροί 247. 11—12; зълы nom. sing. ὁ πονηρός 40. 16, 219. 25, ὁ κακός 91. 18, πονηρέ 94. 21, 285. 20, acc. plur. 20. 8, 77. 19 (κακούς), зълыѩ τὰ σαπρά 47. 9, τοὺς πονηρούς 47. 12, 79. 7, 218. 20, cf. злыѩ 9. 26; adv. зълѣ κακῶς 53. 44, 77. 19, 390. 2, зьлѣ 59. 12; localis sing. neutr. gen. о зьлѣ τὰ πονηρά 204. 12, τὸ κακόν 390. 3, dat. зълоу τῷ πονηρῷ 13. 16.

зьрѣти — зьрѭ βλέπω video: зьрѭ 146. 10, зьриши 79. 29, 163. 29, зъриши 290. 18 (λαμβάνεις sc. πρόσωπον); зьрѣашете ἐθεώρουν 183. 6—7; зьрѧ βλέπων 240. 9—10, dual. зърѧщти ἀτενίζοντες 207. 20, зьрѧщте θεωρῶν 305. 24, зьрѧще βλέποντες 43. 18, зьрѧщтѧ θεωροῦσαι 110. 11, ὁρῶσαι 307. 6—7, зърѧщтѧ 182. 16.

зѫбъ ὀδούς dens: зѫбъ 13. 14. 15, dat. plur. зѫбомъ 22. 27, 46. 15, 79. 18, 91. 28, 95. 8, зѫбомь 47. 15, 262. 5, instr. plur. зѫбы 150. 6.

И I ι

и καί et, saepissime occurrit; permultis locis scribitur ι, raro autem і: 39. 2, 249. 8.

и acc. sing. masc. gen. αὐτόν eum: 7. 21, 8. 8. 9, 15. 22, 20. 28, 21. 22, 22. 8, 23. 4, 24. 4. 20, 25. 2, 28. 15, 30. 15, 37. 24, 38. 9, 39. 2, 41. 10, 45. 5, 47. 3, 48. 14. 15. 18. 19. 28, 50. 3. 11, 51. 2. 5, 53. 6, 54. 23, 58. 26, 59. 19, 63. 3, 64. 12. 15. 19. 21. 23, 74. 25, 77. 16. 17, 78. 9. 10, 79. 16, 80. 12. 25, 81. 15, 84. 3, 91. 18, 98. 14. 17, 101. 24. 26, 102. 1. 4. 24, 103. 7, 104. 14, 105. 3 bis. 4. 6, 106. 2. 18, 107. 14. 17. 18. 25. 27, 108. 7. 8. 15. 26, 109. 18, 112. 11, 113. 6. 8. 15, plurimis aliis locis; praecedente prioris verbi litera ъ scribitur і: 32. 19, 50. 22, 57. 2, 59. 14, 60. 8, 61. 19, 64. 10, 65. 6. 12, 71. 12. 13, 76. 31, 77. 15, 78. 6, 79. 22, 82. 2. 7, 91. 25, 107. 27, 111. 9, 118. 8, 123. 20, 147. 7, 149. 18, 150. 4. 9. 14, 151. 12. 25, 153. 4, 157. 7. 8. 9, 159. 13, 163. 12, 166. 19, 244. 11. 13. 15, 245. 6, 248. 14, 257. 4. 10, 271. 3, 282. 18, 283. 22, 289. 3. 17, 290. 1. 8, 292. 6, 301. 16, 303. 28, 304. 22, 310. 2, alia; instr. sing. имь 84. 18, ιмь 314. 11, имъ 204. 10, 323. 15; dativus pluralis имъ vel ιмъ saepissime occurrit, minus accurate scribitur имь 45. 15, 132. 11, 138. 15, 154. 12, 198. 3, 276. 14; dualis има 9. 11, 28. 8. 12. 12—13, 50. 24, 63. 22, 71. 29—20, 72. 28, 73. 8. 13, 74. 3, 85. 8, 94. 9, 112. 17. 21, 117. 15, 125. 7, 157. 14. 19. 23, 159. 6. 16, 173. 4. 14, 190. 1, 197. 3, 199. 7, 201. 16. 18, 211. 7, 222. 20, 224. 28, 233. 6, 237. 7, 239. 17, 268. 18, 286. 28 bis, 297. 12. 21, 309. 4. 14, 310. 11. 19, 311. 6, 317. 18. 21, 368. 12, 397. 5. 29; instr. plur. ими 14. 14, 94. 1, 158. 5, 298. 20; ихъ 9. 20, 16. 1. 4, 17. 20, 19. 29, 20. 4. 14, 21. 5. 15, 25. 4. 8. 12, 28. 23, 32. 2, 34. 3, 37. 22, 39. 8, 46. 17, 47. 25, 48. 9, 49. 11, 51. 27, 52. 12, 54. 4, 58. 18, 60. 22, alia; ихь 298. 17.

иаиръ Ἰάειρος Iairus 231. 16, иаирь 132. 19.

иаредовъ τοῦ Ἰαρέδ 205. 18.

иасъ Ἀσά: иасъ, иаса 2. 2.

ибо καὶ γάρ nam: 22. 11, 53. 14, 71. 30 (zogr. melius оубо), 104. 20, 143. 7, 158. 10, 178. 18, 218. 5. 9. 12, 221. 8, 246. 8, 299. 24, 301. 20, 327. 17.

игета ἰῶτα 11. 12.

иго ζυγός iugum 36. 22. 25.

игълинъ τῆς ῥαφίδος acus: игълинѣ (sc. оуши) 68. 14, 156. 9, игьлинѣ 281. 21.

иде vide sub идѫ.

иде adv. ὅπου ubi: 183. 21, 368. 9; ἐπεί, ἐπειδή quoniam 192. 21, 246. 15; ὅτι quia 251. 2.

идеже ὅπου ubi: 16. 16. 17. 19. 20. 22, 89. 16, 94. 16. 22, 98. 7, 102. 26, 112. 27, 120. 12, 127. 7, 128. 1, 134. 11, 135. 22, 140. 3, 150. 3 nota, 153. 9. 15. 21, 169. 14, 172. 18, 173. 6—7. 9, 255. 28, 256. 1, 278. 28, 297. 17, 316. 21, 322. 17, 329. 14, 337. 19, 341. 10, 345. 6. 18, 346. 2 nota, 363. 3—4, 366. 2, 368. 21, 375. 3, 387. 16, 389. 20, 394. 5. 11, 396. 19, 397. 27—28, 398. 20; eiusdem significationis forma иждеже usurpatur raro: 360. 13, 387. 2, cf. 192. 21 et 135. 22 in nota; οὗ ubi: 4. 19, 63. 23—24, 207. 9, 364. 8; ὅ 328. 21.

идѫ (— ити) ἔρχομαι, ὑπάγω, πορεύομαι eo, vado: 1 pers. sing. ἔρχομαι 377. 15. 17, ἀπέλθω 381. 15—16. 16; ὑπάγω vado: 345. 4, 348. 10. 28, 349. 1, 374. 1. 11, 375. 5, 381. 10. 21, 382. 12. 16, 400. 10; πορεύσομαι 269. 6, πορεύομαι 265. 10 nota, 361. 20, 374. 23, 375. 1, 381. 17, 384. 1, идѫ по тебѣ ἀκολουθήσω 23. 18, 239. 20, 240. 5, 76. 19 additum contra auctoritatem graeci textus, 342. 10 mendum pro иди, cf. etiam 349. 4; 3 pers. plur. идѫ idem quod aliorum codicum идоша: ἦλθον 24. 18, 69. 24, 113. 13, 124. 28, 134. 22, 137. 29, 239. 17, 310. 2, 337. 17, 341. 21, 364. 19, 388. 7; ἠκολούθησαν 21. 17, 23. 28, 38. 11, 49. 9, 65. 21, 72. 21, 110. 11, 121. 26, 211, 17—18, 234.

15, 299. 28, 363. 7; — идєши ἀπέρχῃ 28. 4, 239. 20—21, ὑπάγεις 361. 13, 374. 10, 375. 6, 381. 12, ἀκολουθήσεις по мьнѣ идєши 374. 12; — идєтъ ἔρχεται, ἀπέρχεται, πορεύεται, ὑπάγει vadit, venit: 12. 25, 22. 14, 41. 17, 46. 22, 90. 13, 99. 9, 100. 27, 147. 17, 173. 25, 175. 7, 221. 11, 246. 18, 266. 10, 267. 18, 274. 13, 296. 4, 298. 12, 322. 19, 363. 8, 368. 5, 369. 19; — идє ἦλθεν 26. 7, 50. 10, 53. 20, 76. 17. 19, 119. 4, 132. 13. 24, 139. 11, 142. 22, 145. 13, 159. 2, 172. 23, 176. 17. 24, 191. 21, 193. 6, 209. 30, 213. 7, 231. 11, 244. 11. 13, 269. 11, 284. 18, 299. 27, 308. 26, 325. 17, 327. 28, 329. 7. 19, 331. 26, 335. 9, 346. 22, 353. 14, 360. 12, 362. 25—26, 363. 2, 365. 15; ἠκολούθησε (по нємь) идє 26. 7, 121. 21, 124. 12, 213. 14;—иди πορεύου, πορεύθητι 5. 23, 22. 13, 213. 5, 221. 11, 225. 23—24, 232. 15, 245. 3, 262. 15, 277. 6, 329. 25, 347. 26, 398. 12; ὕπαγε 8. 19, 13. 23, 23. 1, 25. 20, 57. 5, 63. 8, 68. 3, 70. 27, 76. 14, 121. 11, 132. 10, 133. 22, 143. 9, 147. 10, 155. 24, 159. 1, 206. 17, 326. 27, 353. 12, περιπάτει 331. 12, ἀπελθών 353. 24, ἀκολούθει 402. 23; — идємъ ἀπελευσόμεθα 341. 25, ἐρχόμεθα 400. 11; — идѣмъ ἄγωμεν 101. 18, 119. 8, 175. 26—27, 361. 9. 28, 362. 1, 378. 1; — идєвѣ ἐλευσόμεθα 377. 2; — идєтє 2 pers. plur. ὑπάγητε (ἵνα) 379. 22; 3 pers. dualis aor. ἠκολούθησαν 28. 4, 73. 9, 117. 9, 317. 16—17, ἀπῆλθον 117. 25, 159. 13, 397. 22, προσπορεύονται 157. 11;— идѣтє ὑπάγετε 24. 23, 69. 22, 70. 7, 98. 21—22, 111. 18, 138. 20, 183. 22, 240. 19; нє μὴ ἀπέλθητε 29. 21; πορεύεσθε 29. 22, 79. 3, 92. 21—22, 96. 18, μὴ πορεύθητε нє идѣтє 293. 18; — идѣта πορεύεσθε 73. 18, ἀκολουθήσατε 173. 6, 297. 14, ὑπάγετε 112. 18, 159. 6, 173. 4, 286. 16; — идѫтъ (мимо) παρελεύσεται 90. 14, 296. 5, ἀπελεύσονται 96. 29, ἀπέλθωσιν 112. 19, ἀκολουθεῖ (по нємь) идѫтъ 357. 9. 10—11; — идомъ ἠκολουθήσαμεν 68. 24, 156. 19, 282. 4; — идоста 9. 13. 19;— идошѧ 4. 16, 9. 28; — идѣашє ἠκολούθει 27. 14, 103. 1, 132. 24—25, 301. 8, 305. 3, 385. 10, 389. 3—4, ἤρχετο 121. 16, ἐπορεύετο 86. 24, 208. 23, 220. 24—25, 221. 21, 231. 21—22, 329. 27, 352. 22, συνεπορεύετο (съ нима) 309. 5—6, προήρχετο (прѣдъ ними) 300. 17; идѣшє 4. 17; — идѣашєтє ἐπορεύοντο 310. 12—13, ἤρχοντο 397. 7—8; — идѣахѫ παρεπορεύοντο (скозѣ) 151. 20, ἐπορεύοντο 196. 12, συνεπορεύοντο 221. 22—23, 266. 2—3, ἤρχετο 347. 1, ὑπῆγον 367. 8; — идꙑ πορευόμενος 226. 20, (мимо) παράγων 352. 23; идѫшта πορευόμενοι 308. 28, ἀκολουθοῦντας 317. 18, ἀκολουθοῦντα 402. 25, идѫща περιπατοῦντες 309. 9, идѫштю ἐν τῷ πορεύεσθαι 276. 5, идѫщю πορευομένου 286. 28, идѫштєи (прѣдь) προάγοντες 288. 3, идѫщѧ ὑπάγοντας 188. 1—2, идѫщима πορευομένοις 184. 14, идѫштама πορευομένων 112. 20—21, идѫштємъ 239. 17, 276. 14, идѫштамъ ἀπερχομένων 92. 23.— cf. ити.

иєрєи ἱερεύς sacerdos: иєрєи 37. 14, 189. 13, 244. 9—10, иєрєоки 119. 22 nota, 211. 26, иєрєомъ 37. 13, 123. 12, иєрѣомъ 215. 9, 276. 13, иєрєѧ 316. 1; adj. иєрєискоумоу τῆς ἱερατείας 190. 7.

иєрємиѣ Ἰερεμίας Ieremias: иѥрємиѥмъ 5. 16, cf. 105. 21 in nota, иєрємиѩ 56. 7—8.

иєрихонъ Ἰεριχώ Ierichon: иєрихона 72. 21, 158. 15, cf. єрихѫ.

иєроусалимъ Ἰερουσαλήμ et Ἱεροσόλυμα: им҃ъ 71. 4, 159. 3, 160. 20, 200. 17. 20, 201. 2, 206. 20, 239. 7. 12, 276. 5, 282. 13, 286. 12, 294. 22, 309. 12, 311. 1, 312. 22, 320. 16, 365. 21, ил҃мъ 182. 22, 198. 17, ирс҃лмъ 162. 1; им҃є 162. 2 bis; ил҃ма 124. 13, 212. 9, 316. 1, иєм҃а 244. 56, иєрл҃ма 125. 19, иєрс҃ма 262. 23, им҃а 284. 16, 309. 1, 312. 12, 362. 5; иєрс҃лмъмъ 13. 8; и(є)роусалимѣ 303. 16—17, ил҃мѣ 198. 25, 236. 21, им҃ѣ 51. 9, 200. 10. 23; им҃ѣхъ 321. 14, 329. 12; adj. иєроусалимъсцѣ 312. 15—16, им҃скꙑ 305. 8; cf. єроусалимъ.

иєсєи Ἰεσσαί: иѥсєи, иѥсєа 1. 10—11; adj. иєсєовъ 205. 9.

иждити—иждивѫ δαπανάω erogo, consummo: иждивъши 133. 1, иждивъшю 268. 22.

иже ὅς qui: nom. sing. et plur. occurrit saepissime. — instr. sing. имьжє 61. 23, 99. 10, 274. 20, 298. 13, имъжє 18. 15, 64. 20, 71. 31, 157. 21. 25, 173. 27, 321. 8 (διὰ τό), 371. 15; dat. plur. имъжє 66. 24, 72. 3, 157. 28, 285. 4, 399. 1, имжє 399. 2, имьжє 255. 1; — ихъжє 15. 17, 123. 11, 215. 8—9, 258. 24—25.

из praepositio, regit genetivum ἐκ, ἐξ, ἀπό ex: из ἐκ, ἐξ 2. 19, 18. 23, 19. 1. 3, 52. 5. 21, 75. 4, 110. 3, 118. 7, 141. 30, 143. 3. 10, 148. 22, 149. 7—8. 10, 150. 19, 151. 5, 165. 2, 195. 15. 21, 196. 14, 207. 25, 209. 6, 219. 14, 237. 8, 241. 9, 311. 9, 326. 16, 328. 3; ἀπό 42. 6, 226. 17, 231. 7, 232. 9, 237. 17; παρά 216. 27; ἔξω 30. 21. 21—22, 146. 7, 161. 7, 163. 14, 289. 19; из вънѹ ἔξωθεν 142. 7; из ѫтрь ἔσωθεν 142. 20, из-ѫтръждѫ 246. 17—18, из-ѫтрьждѫ 142. 18; из-ѹтра ὀρθρίζω 296. 18; из-далєчє ἀπὸ μακρόθεν

131. 8, 144. 11, 160. 12, 176. 23, 182. 16, 273. 15, 276. 9—10, 280. 9, 301. 8, 307. 5; из-лиха ἐκ περισσοῦ 139. 24—25, 143. 27, 156. 11, 158. 22. 174. 22; — иж pro из: иж-неѩ ἀφ' ἧς 184. 7, иж-него ἐξ αὐτοῦ 118. 10, ἀπ' αὐτοῦ 209. 7; — ис pro из: ис-тебе 4. 9, ис-корабл҄ѣ ἀπὸ τοῦ πλοίου 50. 18, 130. 21—22, 139. 30, 210. 16, ис-корениѣ ἐκ ῥιζῶν 161. 9; — з sive с eliditur in и-чрѣва 66. 25, 190. 23, и-сънъмишта 118. 17, 209. 15.

избавити λυτρόω redimo: избавити 309. 21; ῥύομαι libero: избави 15. 27, 246. 10—11, избавитꙑ-и 108. 25—26, избавльшемь сѧ 195. 22.

избавление λύτρον redemptio 72. 19, 158. 12—13, λύτρωσις 195. 10, избавлениѣ 200. 9; ἀπολύτρωσις избавлѥние 295. 24.

избити ἀναιρέω occido: изби 5. 12; ἀποκτείνω: избишѧ 78. 24, 251. 13. 15—16; избиꙑ 86. 18, 262. 23, избивъшихъ φονευσάντων 85. 26—27.

избꙑти—избѫдѫ ἀπηλλάχθαι liberari: избꙑти 258. 16—17; περισσεύω supersum: избꙑшѧ 336. 18, избѫдетъ 11. 18, 43. 6, 95. 2; избꙑвъше 235. 5—6; избꙑвати: избꙑваѭтъ 269. 4.

избꙑтъкъ τὸ περισσεῦον, περίσσευμα reliquiae, abundantia: избꙑтъка 40. 13, 167. 18, 254. 1, 293. 4, falso избитъка 219. 27—28; избꙑтъкꙑ 49. 27, 54. 16—17, 144. 24, 336. 14—15.

избьрание ἐκλογή electio: о избърании 114. 8, 186. 16.

избьрати—изберѫ, избирати ἐκλέγομαι eligo: избьра 245. 16—17, избъра 170. 3, избърахъ 341. 29, 372. 19. 21, 380. 4, избърасте 379. 20—21; избраша συνέλεξαν 47. 8; избъравъ 216. 9, избъравъшю συναγαγούσῃ 47. 6; избъранꙑ ἐκλεκτός 306. 2, избъранꙑихъ 71. 6—7, избъранꙑхъ 79. 20, 170. 2, 266. 2, 279. 16—17, избъранꙑѩ 89. 1—2. 8—9, 90. 1, 170. 10. 21; избираахѫ 263. 21.

извести—изведѫ, изводити ἐκβάλλω eicio: изведетъ 29. 7, 240. 18, изведе 117. 13, извѣсѧ 77. 16, изведъше 289. 18—19; ἐξάγω: изведе 146. 6—7 (ἐξήγαγεν, vl. ἐξήνεγκεν), 312. 17, извѣсѧ 180. 20, ἤγαγεν изведе 393. 15; извождѫ ἄγω 392. 11.

извести—извезѫ κατάγω subduco: извезъше 189. 6.

извлѣшти—извлѣкѫ ἀποσπάω eximo: извлѣче 102. 6, ἑλκύω educo: 388. 15, 401. 13—14; σπάομαι educo: извлъкъ 176. 9, ἀναβιβάζω: извлъкъше 47. 7.

изволити: изволи сѧ ἔδοξεν visum est 189. 6; εὐδοκεῖν изволихъ 38. 15.

изврѣшти—извръгѫ βάλλω, ἐκβάλλω eicio: извръгѫ aor. 3 pers. plur. 47. 9, 163. 13, извръжетъ сѧ 378. 16.

извѣстовати: извѣстованъ πεπληροφορημένος completus: извѣстованꙑхъ 189. 2—3, propria significatione: narratus.

извѣстьнъ, vl. извѣштенъ, πεπεισμένος certus: извѣстьно 288. 22; ἀκριβῶς diligenter 4. 13.

изгнилъ, vl. pro зълъ σαπρός malus: агонѫ изгнилѫ 40. 9 nota.

изгонити—изгонѭ ἐκβάλλω eicio: изгонѭ 39. 15. 18, 248. 6. 9, 262. 17—18, изгониши 24. 21, изгонитъ 28. 21, 39. 6. 12, 125. 20. 21, 247. 20, ἐξάγει 357. 7, изгоните 30. 4, изгонѧтъ 29. 10, 39. 16, 248. 7; изгонѧ 119. 12, 247. 16, изгонѧщъ 248. 5, изгонѧшта 152. 17, 238. 26, изгонѧщаѩ διωκόντων 14. 1; изгонимꙑ 262. 7—8; изгонити 125. 4. 23—24, 160. 21, 287. 25; изгонихомъ 20. 21—22, изгонѣахѫ 136. 1.

изгънание διωγμός persecutio: по изгънании 156. 27.

изгънати—ижденѫ ἐκβαλεῖν eicere: ижденѫ 339. 4, ижденетъ 143. 2, 357. 8, ижденете διώξετε 86. 5—6, ижденѫтъ διώξωσιν 10. 16, 294. 5, 380. 8—9, ἐκβάλωσιν 150. 8—9, 185. 1—2, 237. 25, ἐκδιώξουσιν 251. 19—20; изгънати 59. 23—24, 151. 16—17; изгъна 23. 10, 74. 19, 119. 1. 20, 184. 8, 320. 20, изгънашѧ 208. 19—20, 289. 11, 356. 6—7. 8, 380. 8, изгнашѧ ἐδίωξαν 10. 20; изгънавъ 134. 8—9, 233. 1; изгънанъ 27—8, 369. 6, изгънани (δεδιωγμένοι) 10. 14, 22. 24—25, 370. 8, изгънаноу 28. 17, 247. 17, изгънанꙑхъ 313. 2.

изгꙑбати—изгꙑбнѫти ἀπόλλυμαι pereo: изгꙑблѭ 269. 5 nota; изгꙑблъ бѣ 269. 25, ізгꙑбль бѣ 270. 23.

издаѣти vl. pro иждити 133. 1 nota; издаѣвъши προσαναλώσασα quae erogaverat 231. 24—25.

издраиль Ἰσραήλ Israel: voc. sing. ил҃ю 165. 18, gen. sing. ил҃ѣ 194. 6, 199. 16, 309. 21, ил҃ѥ 4. 10, dat. издраилю 196. 7, издраилеви 317. 1, loc. sing. ил҃и 22. 19, 221. 16—17, ил҃и 199. 21, 208. 9, ил҃и 208. 15; adj. издраилевъ τοῦ Ἰσραήλ: ıздраилевъ 319. 2, издр҃левъ 31. 20, 190. 24, изд҃левъ 108. 23, изл҃евъ 105. 23, 195. 9, издаилевъ 181. 23, іл҃евъ 322. 28, 367. 15, издр҃лева 53. 29, ил҃ева 29. 24, изл҃евоу 53. 10, издр҃евꙑ 199. 1, изл҃евѣхѫ 5. 24. 27, издраил҃ѣма 69. 5, издраилевома 299. 2—3.

издраилѣнинъ Ἰσραηλίτης: изд҃лѣнинъ 318. 23.

издрече vide sub изрешти.

издъхнѫти—издыхати ἐκπνέω exspiro: издъше 182. 11. 14, 306. 26; издыхаѭштемъ ἀποψυχόντων arescentibus 295. 15–16.

изидѫ—изити ἐξέρχομαι exeo: изиде ἐξῆλθεν 28. 2, 42. 10, 59. 20, 69. 14–15, 75. 6–7, 109. 21, 118. 9–10. 15, 119. 4, 121. 12. 15, 127. 3–4, 134. 21, 143. 9–10, 146. 18, 151. 8–9, 160. 8, 178. 11, 196. 8, 207. 1, 209. 7, 213. 10–11, 216. 6, 222. 8, 226. 7. 16, 278. 3, 329. 7, 352. 21, 360. 11, 363. 7, 364. 12, 371. 9–10, 373. 23. 24, 387. 14, 389. 8, 390. 19, 391. 24, 392. 9–10. 13, 394. 2–3, 395. 28, 397. 6, 403. 5; противѫ емоу изиде ὑπήντησε 367. 28, изыде ἀπῆλθεν 9. 23; изидѫ 3 pers. plur. aor. 25. 1–2, 92. 3, 99. 27, 125. 16–17, 145. 5–6, 174. 11, 230. 21. 24, 231. 8, 328. 3, 367. 13, 400. 12; изидеши 12. 9–10; изидетъ 41. 11–12, 248. 19 (πορεύεται 248. 25), 357. 22, изыдетъ 4. 9; изидете praes. 2 pers. plur. 30. 14, 135. 24, aor. 2 pers. plur. 34. 15. 17. 20, 102. 18, 176. 12, 222. 30, 223. 2–6, 3 pers. dual. 173. 12–13; imper. изиди 118. 7, 131. 13, 209. 6, 211. 9, 262. 15, 265. 16. 22, изидѣте 89. 11, 277. 17–18; изидѫтъ 47. 11; изидъ 1 pers. sing. aor. 41. 15, 119. 10, 248. 23, 351. 2, 383. 26 bis, 385. 12; cf. изити.

изискати—изиштѫ ζητέω quaero: изиштетъ сѧ 257. 18.

изити ἐξελθεῖν exire 151. 5. 18, 230. 1, 258. 21, 265. 7, 318. 19.

излѣсти—излѣзѫ ἐξελθεῖν exire: излѣзъшоу 130. 31; καταβαίνω descendo: излѣзъ 50. 17–18 (vl. сълѣзъ).

измрѣти—измьрѫ θνήσκω morior: изъмрѣшѧ 5. 24.

измыти, измъвенъ λελουμένος lotus: измъвены 371. 26.

измѣна ἀντάλλαγμα commutatio: измѣнѫ 57. 17, 147. 24.

изнемошти—изнемогѫ ἀδυνατέω impossibile est: изнеможетъ 193. 1.

изнести ἐκφέρω profero: изнесѣте 269. 18.

износити προφέρω profero: износитъ 219. 24–25. 27; ἐκκομίζω effero: изношаахѫ 221. 25; ἐκβάλλω: износитъ 40. 15. 17, 47. 20.

изрешти—изрекѫ ὁμολογέω polliceor: издрече 48. 22.

изч— vide sub ишт—.

изь pro из, иж, ис: изь 281. 8.

изьмѫ—изѧти ἐκβαλεῖν eicio: изѧти 19. 2, 219. 15; изъмѫ 18. 22, 219. 10, изьметъ ἐγερεῖ levabit 38. 8, изъметъ αἴρει tollet 378. 4; изъми ἔκβαλε 219. 13, изьми 19. 1, ἔξελε 12. 27, 62. 7; изьмь ἐκβαλών 244. 19.

изѣсти—изѣмь: изѣды καταφαγών qui devoravit 270. 16.

иђемонъ ἡγεμών: иђемонъ 106. 2. 25, 107. 2, иђемона 113. 7–8, иђемоноу 105. 5, 106. 9. 11, иђемономъ 106. 1–2; adj. иђемонови 107. 15.

икономъ οἰκονόμος vilicus: иконома 271. 27, cf. приставьникъ.

или ἤ aut: 11. 9. 12, 70. 28, 76. 4, 80. 3, 84. 16, 96. 6, 106. 16–17, 156. 22, 162. 10, 164. 1. 2, 247. 9, 253. 17. 18, 288. 17, 290. 15, 298. 23, 327. 27, 353. 1, cf. ли.

или ἠλί 109. 8 nota.

илиевъ τοῦ Ἠλί 204. 24.

илиѣ Ἠλίας Elias: 35. 7–8, 58. 6, 59. 1–2. 3, 136. 8, 148. 14, 149. 14. 19, 182. 10, 208. 12–13, 234. 5, 236. 19, 239. 16, 316. 5. 14; илии 58. 10–11. 28, 148. 19, 149. 12–13, 237. 3–4; илиѭ 56. 7, 109. 15, 146. 24, 182. 6, 235. 11; adj. илиины 208. 9, илиинонѭ 190. 26–27.

имамь (—имѣти) ἔχω habeo: 1 pers. sing. имамь 274. 6–7, 358. 19; имамъ 67. 16, 224. 22, 246. 16, 254. 6, 257. 28, 265. 6, 327. 2. 3, 328. 7, 331. 7, 334. 3, 349. 14, 351. 21, 358. 11. 20, 381. 23, 393. 5. 5–6; 1 pers. plur. имамъ 49. 19, 145. 21, 203. 2, 234. 24, 350. 28, 392. 21, 393. 24; имамы 6. 24; — имаши 94. 19, 155. 24–25, 254. 11, 281. 11–12. 13, 326. 12. 13, 327. 4–5, 343. 29, 351. 20. 28, 352. 16, 371. 23, 393. 7; — иматъ 11. 29, 23. 21, 25. 17, 35. 16, 38. 1, 43. 6. 7, 44. 3. 23, 46. 22, 121. 7, 125. 20. 31, 126. 8–9. 11, 128. 27, 129. 2. 4 bis, 142. 2, 213. 1, 223. 20, 228. 14. 15, 239. 23, 246. 12, 266. 14, 275. 23, 286. 3. 6, 290. 18, 299. 17–18. 19. 25, 309. 23, 311. 18, 323. 8. 12, 325. 9, 329. 9, 332. 25, 333. 5, 336. 3, 339. 12, 340. 2. 18, 354. 27–28, 355. 6, 358. 24, 370. 20, 377. 23, 379. 13, 382. 7–8, 383. 3, 393. 9–10; — имате 14. 6. 15, 31. 19, 54. 9–10, 59. 26, 75. 18, 98. 3. 4, 111. 13, 138. 19, 144. 15, 145. 23. 24–25, 172. 12–13. 15, 251. 14, 311. 22, 334. 11–12. 19. 20–21, 340. 17, 366. 21, 367. 1, 369. 17. 19–20, 374. 8, 384. 12, 400. 2. 17; — имѫтъ 23. 19–20, 54. 3, 76. 8–9, 128. 7, 138. 14, 144. 9, 227. 16, 239. 22, 264. 23, 274. 10, 357. 25. 25–26, 380. 14, 386. 2.

Idem tempus infinitivo cuiusvis alterius verbi appositum futuri temporis significatio-

nem habet atquę futurum graecae linguae interpretatur: имамь 388. 20, имамъ 71. 27, 99. 24, 174. 8, 297. 27, 298. 1; имаши 68. 5, 155. 26, 258. 20—21, иматъ 57. 8. 18, 59. 6, 60. 7, 87. 4, 88. 26, 155. 7, 156. 24, 167. 21. 23, 170—171, 190. 22, 238. 10, 279. 15, 280. 26, 287. 14, 296. 2, 338. 27. 28, 347. 29, 351. 26, 352. 1, 365. 25, 382. 3. 4; иматє 11. 20, 31. 9, 43. 12. 13, 61. 9, 86. 21, 87. 17, 255. 16—17, 263. 1, 329. 22; имѫтъ 122. 15, 236. 10.

Participium имꙑ ἔχων habens: 21. 14—15, 22. 12, 37. 23, 79. 12, 80. 17. 21, 95. 3—4, 118. 1, 123. 18, 208. 28, 250. 5, 263. 9, 267. 15, 285. 10, 291. 2, 331. 2, 366. 18, 388. 14; имѫшти 27. 16, 97. 17, 172. 1, 259. 26, 268. 3—4, 330. 14, имѫщии 3. 1; имѫштъ 150. 1—2, 362. 3—4; имѫшта 304. 2; имѫштє 145. 25—26, имѫщє 53. 22, 153. 13—14; имѫштєи 281. 18—19, имѫщєи 156. 2; имѫштааго 95. 2—3, 286. 5—6, имѫщтааго 252. 22; имѫштѫ 160. 12, имѫштѧ 9. 26, 118. 30, 138. 6—7, имѫщѧ 29. 3; имѫштю 62. 3. 10, 64. 9, 153. 8, имѫщю 153. 20; имѫштоумоу 123. 11, 203. 11, имѫщоумоу 43. 5, имѫштѫмоу 215. 19, имѫштѫоумоу 286. 2, имѫщюмоу 94. 29, 95. 1, 286. 4—5; имѫштємъ 144. 5, имѫщєма 224. 27—28; local. имѫшти 187. 30, имѫштиимъ 186. 15, 313. 7, имѫштимь 186. 8, 187. 21.

Cum infinitivo имѣти cohaerent: имѣѭ 68. 8, 155. 29—30, 221. 10, 228. 15—16, 259. 23 nota, 275. 13; имѣѭи 35. 8, 42. 23, 46. 17, 127. 17, 203. 10. 12, 227. 1, 254. 18, 267. 6, 293. 2. 7, 324. 20, 376. 20; imperat. имѣи 256. 8. 11, имѣитє 153. 26, 161. 13, имѣ(и)тє 153. 27; infinitivus ipse имѣти 48. 17—18, 68. 4—5 (имѣти имаши ἕξεις), 125. 3, 136. 16, 155. 26, 170. 5—6, 233. 15, 281. 13, 333. 6—7, 334. 16; aor. imperf. имѣхъ εἶχον 285. 15, 385. 3, имѣашє 47. 8, 64. 11, 106. 12, 127. 9, 130. 24, 163. 7, 167. 15, 184. 3, 226. 21, 259. 12, 270. 25, 271. 1, 304. 12, 331. 4—5, 373. 20, имѣшє 42. 16, 127. 11—12, 142. 26—27, 375. 23; имѣ 76. 13, 127. 8, 172. 15, 229. 20, 268. 15, 293. 6, обꙑчаи имѣ εἰώθει 154. 4—5; имѣахѫ εἶχον 78. 10, 124. 22, 144. 21, 145. 15, 162. 15, 209. 21, 308. 23, имѣхѫ 42. 18, 48. 19; имѣшѧ ἔσχον 80. 28, 164. 27, 291. 12, εἶχε 42. 14; имѣвъшааго ἐσχηκότα 132. 2—3; имѣла 327. 4, имѣли 275. 7—8, 347. 10, 356. 21—22, 380. 14. 18.

имати — имаѭ pertinet ad ѩти, occurrit semel in аштє вѣрѫ имали εἰ ἐπιστεύετε 385. 5.

имєновати ὀνομάζω cognomino: имєнова 216. 11.

имѣниє τὰ ὑπάρχοντα bona: имѣниє 68. 3—4, 93. 10, 255. 24—25, 271. 3, имѣниѣ 248. 13, 254. 2, 267. 2, 284. 6, имѣнии 226. 11, имѣниємь 257. 3, имѣниємъ 91. 17; βίος имѣниє 231. 25, 268. 18, 270. 17, 293. 6; οὐσία substantia имѣниє 268. 21, имѣниѣ 268. 17—18; ὅσα εἶχεν имѣниє 47. 3; cf. имѣниє κληρονομία 187. 27.

имѧ — имєнє ὄνομα nomen: имѧ 3. 9, 13. 18, 15. 20, 20. 20, 33. 16. 18. 22, 38. 23, 61. 14, 63. 24, 74. 13, 86. 22, 87. 14, 113. 20, 125. 5, 131. 15. 16, 136. 5, 152. 12. 25, 160. 3. 4, 168. 7, 174. 26, 189. 16, 190. 18, 192. 2. 4. 5. 14, 193. 28, 194. 26, 198. 13. 25, 217. 7, 230. 8, 231. 16, 238. 19—20, 246. 3, 263. 4, 287. 8, 293. 17, 309. 1. 11, 312. 10, 314. 8, 315. 7, 321. 15. 22—23, 323. 17, 334. 21. 23, 359. 6—7, 367. 15, 368. 27, 376. 3. 5, 377. 8, 379. 24—25, 380. 11, 383. 14. 15. 21—22, 385. 5. 21. 24, 387. 10, 388. 17, 400. 2; имєнє 31. 15, 69. 8, 87. 27, 169. 9, 294. 7. 18; имєни 152. 21, 238. 25, 242. 11, 357. 7; имєнємь 20. 21. 22, 108. 1, 110. 17, 132. 19, 194. 19. 23, 245. 6, 283. 16, 307. 7, имєнємъ 152. 16, 185. 1, 189. 13, 213. 11, 245. 7, 237. 6; имєна 29. 12—13, 242. 19; dual. имєнѣ 125. 7.

имѫ (— ѩти) addito вѣрѫ πιστεύσω: в. имѫ 356. 11, 399. 11; имєши в, πιστεύεις 362. 22—23, в. имєтъ 161. 17, 184. 23—24. 25, 272. 11—12, 386. 20, в. имємъ 108. 24, 181. 24—25, 338. 15, в. имєтє 130. 16, 302. 11, 361. 27, 372. 24, 377. 20—21, 396. 4, 399. 27, в. имѫтъ 274. 17, 314. 11, 364. 9. 25; в. ими 327. 10, в. имѣтє 89. 4. 12, 170. 5—6, 360. 9, 375. 23; κρατέω: имѫтъ 97. 12, имѣтє 101. 26, 176. 4, имъшє 78. 23; καταλαμβάνω: имєтъ 150. 3—4, 369. 17—18; ἐπιλαμβάνομαι ѩмѫтъ 290. 8; συλλαμβάνω имъшє 301. 6; πιάζω имѫтъ 345. 3, 365. 23; αἴρω имєши 60. 23.

иногда ποτέ 354. 2.

иноплєменьникъ ἀλλογενής alienigena 277. 5.

иночѧдъ μονογενής unicus 221. 25—26, 237. 19—20, ꙇночѧдꙑ 315. 23, иночѧда 231. 19—20, ꙇночѧдаєго 315. 12, иночѧдааго 323. 10. 13.

инъ ἄλλος alius: инъ 154. 26, 301. 18, 328. 19. 20, 331. 10, 333. 21, 334. 22, 380. 17, 402. 19; ина neutr. plur. 140. 20, 141. 10, 204. 7, 302. 6, 399. 23, 403. 14, dual. 9. 14, 305. 17, 394. 5, 401. 8—9; ино 174. 10, 236. 17; инѫ 44. 13, 45. 7. 15, 76. 28, 177. 9, 239. 17, 273. 1; въ ꙇнѫ 62. 14, 312. 23—24, vide sub вꙑнѫ; иного 34. 6, 163. 4—5, 166. 1, 222. 13. 16, 337. 13—14, 376. 8, инои 165. 26; иномоу 266. 20; инѣмь 184. 14, инѣмъ 77. 20,

168. 17, 289. 22, иноѭ 154. 24; ини 56. 7, 136. 7, 146. 24, 235. 11, 328. 22, 337. 17, 343. 9, 358. 25, 369. 1, 391. 7–8; инъι 53. 24, 69. 20, 77. 8–9, 78. 16–17, 108. 21–22, 130. 5, 163. 5, 181. 21, 182. 21, 226. 10, 305. 25, 358. 11; инѣхъ 41. 18, 218. 17, 234. 5, 240. 12.

инждоу ἀλλαχόθεν aliunde 357. 2.

иоадамъ Ἰωάθαμ: иѡадама, иѡадамъ 2. 4–5. 5.

иоанаєвъ τοῦ Ἰωανάν 204. 30.

иоанаиєвъ τοῦ Ἰωνάν 205. 6.

иоанна Ἰωάννα 226. 8, 308. 19.

иоанъ Ἰωάννης: иоанъ 34. 3, 35. 15, 48. 11. 17, 76. 23, 116. 6. 13, 136. 5. 15, 152. 15, 157. 11, 190. 18. 194. 21. 26, 202. 25, 222. 12. 15, 223. 27, 234. 4, 238. 24, 239. 13, 245. 21, 288. 22, 314. 9, 315. 13–14, 316. 15. 21–22, 317. 3, 324. 3. 7. 14, 325. 15, 360. 13. 15–16. 17, иоанѣ 167. 26, 317. 13, иѡанъ 6. 6. 12, 7. 16, 8. 24; иоана 35. 1. 3. 6, 48. 26, 49. 1, 56. 6, 57. 29, 76. 9, 116. 25, 117. 21, 125. 6, 134. 1, 136. 10. 12. 19, 137. 8. 11, 146. 23, 148. 9, 162. 16, 186. 6, 187. 2, 204. 13–14, 211. 13, 216. 18, 223. 12, 234. 8, 235. 10–11, 236. 14, 272. 24, 297. 8, 318. 1, иѡана 9. 15, иоан'на 48. 14; иоаноу 186. 5, 202. 8–9, 222. 10, 232. 22, 324. 10, 333. 25, иѡаноу 7. 15, иоанови 34. 8, 222. 21; иоанѣ 34. 14, 59. 8, 158. 1, 203. 24, 222. 30, иоаннѣ 114. 15; — Ἰωάννου adj. иоановъ 324. 8, иоанови 26. 21, 122. 6. 8, 213. 26, иоанова 334. 4, иоаново 76. 3, 162. 9, 288. 16, 315. 25, иоановѣ 117. 7, иоановомъ 223. 7, иоанновома 222. 29.

иоасафатъ Ἰωσαφάτ: иѡасафатъ, иѡасафата 2. 2–3. 3.

иозиѣ Ἰωσίας: иѡзиꙗ, иѡзиѩ 2. 4.

иона Ἰωνᾶς: иона 41. 4, 249. 10–11, ионъι 41. 4. 11, 55. 9, 249. 10. 22; adj. иониинъ 318. 7, 402. 1. 5–6. 10, иониинѫ 249. 21, иониинoѭ 41. 10.

иорамовъ τοῦ Ἰωράμ 205. 4. 11; иѡрама, иѡрам 2. 3. 3–4.

иорданъ Ἰορδάνης: иѡрданъ 7. 15, иоръдана 65. 20–21, 124. 24, 154. 3, 205. 22, 316. 21, 324. 11, 360. 12–13, иѡрдана 9. 2, 10. 2, иорданѣ 116. 25; adj. иѡрданъскаа 6. 17, иоръданъскѫѭ 202. 10–11, иѡрданъсцѣи 6. 18, иоръдансцѣи 116. 11; vide sub ѥрд.

иосиовъ τοῦ Ἰωσῆ: иосиовъ 205. 3, иосиова 182. 28, 183. 6, vide оси.

иосифъ Ἰωσήφ Joseph: иѡсифъ 3. 2. 15, иосифъ 110. 17–18. 21, 182. 24, 192. 4, 196. 13, 199. 16, 200. 23, 307. 8, 396. 8; иѡсифа 2. 18–19, иѡсифоу 5. 1. 22, иосифоу 325. 21–22, иосифови 183. 1, иѡсифѣ 3. 6; adj. иосифовъ 204. 24. 26. 29, 205. 6, 207. 26, 339. 16, иосифова 318. 16

ировъ τοῦ Ἤρ Her 205. 3.

иродиѣда Ἡρωδιάς: иродиѣ 136. 17, иродиѣдъι 48. 15, 136. 13, иродиѣдѣ 136. 28, 204. 10–11; adj. иродиѣдина 48. 21.

иродианъ Ἡρωδιανός: instr. plur. иродиѣнъι 79. 25, 124. 8, acc. plur. 163. 25–26.

иродъ Ἡρώδης Herodes: иродъ 4. 1. 10, 5. 4. 10, 48. 9. 14, 136. 4. 9. 12. 19. 24, 204. 9. 12, 234. 1. 7, 262. 15–16, 303. 17. 26–27. 30, 304. 8; ирода 3. 20, 5. 28, 187. 33, 189. 12; иродоу 5. 21, 202. 2, 303. 16, иродови 48. 21, 136. 15–16, 137. 1, иродѣ 114. 15; — adj. иродова 5. 7–8, 48. 20, 145. 8–9, 226. 9; иродовѣ 188. 28, иродовъι 303. 15.

исаиѣ Ἡσαΐας Esaias: исаиѣ 51. 24, 141. 1, 316. 11, 369. 27, 370. 3–4, исаиѭ 202. 14, 207. 8, 369. 25, исаиемь 23. 2, 38. 14, исаиѥмъ 6. 9, 8. 30; — adj. исаиино 43. 11.

исакъ Ἰσαάκ Isaac: исакъ 1. 3, исака 1. 2, 262. 6, исакомь 22. 22–23; adj. исаковъ 81. 9, 165. 9, 205. 13, исакова 291. 22.

исказити εὐνουχίζω castro: исказишѧ 67. 2. 3.

искариотъ Ἰσκαριώτης Iscariotes: искариотъ 296. 25, искариота 342. 2; искариотъскъι 29. 18, 98. 11–12, 172. 21–22, 366. 12–13, 376. 25; искариотъскааго 125. 12, 216. 16–17, искариотъскоумоу 371. 7, 373. 14–15.

искати—иштѫ et искѫ ζητέω quaero: иштѫ 333. 17, искѫ 351. 23; иштеши 327. 27, 398. 4, иштетъ 62. 22, 145. 10, 249. 8, 268. 7, 327. 18, 343. 23. 30, ищетъ 41. 2, 55. 7–8, 349. 13, иштете 255. 16, 308. 9, 338. 13, 343. 28, 350. 15. 23, 388. 3. 8–9. 11, ищете 183. 19–20, 335. 1–2, ищета 112. 5–6, 317. 18–19, иштѫтъ 119. 7–8, 126. 16–17, 255. 19, 344. 13, ищѫтъ 18. 17; иштите 247. 1, 255. 20, иштѣте 18. 9, ищѣте 19. 8, ишта 41. 13, 248. 21, 259. 14. 16, 351. 24, иштѧи 247. 4, 343. 23, искѫште 41. 24, 78. 8–9, 145. 7, 337. 23–24, искѫ(щии) 5. 24, ищѫщѫ (pro ищѫщоу) 46. 25; искати 5. 4, 298. 14, искаахе 172. 26, 234. 9–10, 283. 18, 297. 4–5, 393. 10, искаше 98. 16, искааховѣ 201. 12, искаашета 201. 13, 216. 26, искаашете 200. 25, искаахѫ 103. 6, 161. 4, 163. 22, 171. 18, 176. 27, 209. 30–31, 212. 13, 247. 22, 288. 4, 296. 21–22, 331—332, 332. 4, 342. 6, 343. 5, 344. 25, 360. 10–11, 361. 11, 365. 22.

исклати — исколѭ, part. исколенъ τεθυμένος occisus: исколена 78. 19.

искони ἀπ' ἀρχῆς in principio 66. 2. 14, 189. 5, 351. 8, 380. 26; ἐξ ἀρχῆς 341. 15; ἐν ἀρχῇ 314. 1. 3, cf. испръва.

исконьчавати—исконьчати συμπληρόω compleo: исконьчаваахѫ сѧ 229. 5—6; τελέω consummo: исконьчати 31. 19—20.

ископати ὀρύττω fodio: ископа 76—77, 162. 20, 220. 2.

искоренити ἐκριζόω eradico: искоренитъ сѧ 52. 11.

искрь πλησίον iuxta 325. 21, vl. близъ.

искрьнии ὁ πλησίον proximus: искрънии 244. 4. 24, искрьнѣаго 67. 25, 166. 5, искрънѣаго 243. 24, искрьнѣго 13. 27, 165. 25, искрънѣго 81. 23.

искоуситель ὁ πειράζων 8. 2.

искоусити — искоушати πειράζω tempto: искоусити сѧ 7. 26, искоушаѭ 335. 19—20, искоушаѭи 81. 15, искоушаѭште 54. 23, 65. 23, 347. 10, — щи 247. 21, искѫшаѭште 145. 8; part. pass. искоушаемъ 117. 4—5, 205. 24; ἐκπειράζω искоусиши 8. 14, 206. 28, искоушаѭ 243. 14; δοκιμάζω probare искоуситъ 265. 10, искоушати 258. 12, искоушаате 258. 12—13; ἀποδοκιμάζω искоушеноу бꙑти 147. 2—3, 285. 19, 277. 23—24.

искоушение πειρασμός temptatio 206. 29—30, 246. 10, о искоушении 186. 7.

испити πίνω bibo: испиєта 71. 30, 157. 24, испиѭтъ 185. 4.

испълнение πλήρωμα plenitudo: испълнениѣ acc. plur. 146. 1, gen. sing. 315. 18.

испълнити πλήθω impleo: испълни сѧ 193. 11, 194. 12, 195. 8, испълнитъ сѧ 190. 22—23, испълнѧтъ сѧ 295. 2—3, испълнишѧ 79. 8, 211. 5—6, —сѧ 191. 20, 196—197, 198. 11. 12. 15, 208. 17—18, 213. 8, испълньше 395. 14; πληρόω: испълни сѧ 47. 7, 117. 9, 324. 23, 343. 1, 366. 10, испълнитъ сѧ 202. 18, 379. 10, испълните 85. 27, испълнена бѫдетъ 383. 17, испълнениѭ 386. 3, испълнити 7. 20—21, 71. 20—21; ἐνέπλησεν испълни 194. 4; γεμίζω: испълнишѧ 336. 16, participium испълнь γεμίσας 182. 7, πλήσας испльнь 109. 6, et 381. 13.

испълнь πλήρης plenus: 54. 17—18, 139. 5, 205. 21, 211. 19, 315. 13, испльнь 49. 28—29.

испълнѣти πληρόω: испълнѣѭ сѧ 200. 14.

исплѣти — исплѣвѫ συλλέγω colligo: исплѣвемъ 44. 26, vl. въꙁберемъ.

исповѣдати — исповѣдаѭ ἐξομολογέομαι confiteor: исповѣдаѭ сѧ 36. 11, 242. 21, исповѣдаѭщи 6. 19, исповѣдаѭште 116. 12; ἀνθομολογέομαι: исповѣдааше 200. 7; ὁμολογέω: исповѣдаахѫ 370. 7.

исповѣдѣти — исповѣмь ὁμολογῆσαι confiteri: исповѣмь 20. 24, исповѣмъ 32. 19, исповѣстъ 32. 18, 253. 6, 355. 3, исповѣстъ-и 253. 7—8, исповѣдѣ 316. 3; ἐξομολογῆσαι исповѣдѣ 297. 4, ἐξηγήσατο 315. 24.

исправити εὐθύνω dirigo: исправите 316. 10—11.

испровръшти — испровръгѫ καταστρέφω everto: испровръже 74. 21, 160. 24—25.

испросити αἰτέω peto: испроси 307. 13, испросѧтъ 106. 24, postulans испрошъ 194. 25.

испрошение αἴτησις, τὸ αἰτήσασθαι: о испрошении 188. 27. 31, 318. 18.

испръва ἐξ ἀρχῆς ab initio 381. 9.

испрь in въ іспрь ἄνω sursum 364. 4.

испоустити ἀφίημι emitto: испоусти 109. 22—23.

испытати ἐρευνάω scrutor: испытаи 346. 20, испытаите 334. 14—15, ἐξετάσατε interrogate 4. 13, 80. 12; ἠκρίβωσεν испыта 4. 11, 5. 14—15.

истешти — истекѫ ῥέω fluo: истекѫтъ 345. 19.

истина ἀλήθεια veritas: истина 315. 21, 350. 4, 360. 17—18, 375. 8, 386. 11—12, 391. 23—24; истинѫ 79. 28, 133. 20, (вꙑ истинѫ) 163. 30, 165. 28, 208. 7, (вꙑ-истинѫ) 290. 13, 301. 19, 307. 1. 4, 323. 24, 350. 3. 23—24, 351. 12. 14, 381. 14, 382. 2, 386. 11, вꙑ-истинѫ 386. 15, 396. 3; истинꙑ 315. 13, 351. 9, 391. 22; истинѣ 333. 26, вꙑ-истинѣ 351. 8, 391. 21; истиноѭ 327. 17. 20; въ истинѫ ἀληθῶς 50. 26, 104. 19, 182. 14—15, 236. 8—9, 257. 2, 327. 5, 329. 5—6, 336. 21, вꙑ-истинѫ 110. 9, 178. 17. 318. 23, 345. 25, 350. 2, 385. 11, въ істинѫ 292. 22, ἀκριβῶς въ истинѫ 189. 8.

истиньнъ ἀληθής: истиненъ 79. 27, 163. 28, 325. 5—6, 343. 24—25, 348. 13, 349. 15—16; ἀληθινός: истиненъ 344. 22, истинънꙑ 314. 13, 338. 21; ἀληθείας истинънꙑ 376. 10, 380. 23, 382. 1; истинъно ἀληθής 333. 21, 348. 4—5. 8. 17, 396. 1—2. 403. 13, истиньно 333. 23, ἀληθῶς истинъно 340. 20. 21; истиньни ἀληθινοί 327. 15; истинънаѣ ἀληθινός (sc. ἄμπελος лоза) 378. 2, истинънааго 384. 22—23; въ істиньнѣмь (ἀληθινῷ) 272. 11.

истирати ψώχω confrico: истираѭште 214. 27.

истовъ ἀληθινός: истовое (sc. слово) 328. 19.

истонѫти — истонѫ ἀποπνίγομαι suffocari: истопе 230. 18, cf. истопѫ 24. 25 nota.

источьникъ πηγή fons 133. 8, 326. 23.

истръгнѫти ἀνασπάω extraho: истръгнєтъ 263. 17.

истрѣблѣти χαθαρίζω purgo: истрѣблѣѭ 142. 11.

истъкати: истъканъ ὕφαντος contextus 394. 21.

истъкнѫти ἐκβαλεῖν eicere: истъкни 153. 17—18.

истѧзати ἐξετάσαι interrogare 401. 19, ἀνακρίναι истѧзавъ 304. 6; ἀπαιτέω repeto: истѧзаи 218. 1, истѧзаѭтъ 254. 15; πράττω exigo: истѧзалъ (бимъ) 285. 26.

исоусъ Ἰησοῦς Jesus: nominativus singularis saepissime occurrit, scribitur ісоусъ 102. 2, и҃ссъ 23. 14, 26. 8, caetera и҃съ vel і҃съ (і҃сь 26. 18, 398. 8), и҃с vel і҃с; exempla scripturae иісоусъ aut іисоусъ absunt; genet. accus. и҃са 58. 21, 102. 4, 103. 6—7, 105. 2, 106. 17. 28, 107. 16, 110. 7. 18, 112. 5, 131. 8, 149. 3, 176. 21, 177. 1. 12, 179. 8, 180. 8. 10, 187. 24, 199. 6—7, 212. 17, 229. 24, 283. 19, 286. 28, 302. 3, 303. 18, 304. 18, 308. 3, 316. 28, 317. 14, 318. 16, 331. 28, 337. 7. 21. 24, 364. 21—22, 365. 23, 367. 3. 9, 368. 9, 388. 9. 22, 389. 16. 26, 390. 15, 391. 5, 392. 4, 393. 16, 394. 2. 7. 11. 18, 395. 25, 396. 24, 398. 2, vel і҃са 106. 24, 107. 18, 183. 19, 211. 20, і҃са 304. 29, и҃сса 97. 11, 102. 25, и҃сха 384. 23; dativus и҃соу 106. 28, 122. 28, 137. 23, 231. 16, 362. 12, ісоу 204. 15, ісѵ 61. 4, 97. 14, и҃оу 8. 19, и҃сви 22. 3, 24. 11, 25. 2, 28. 4, 49. 6, 50. 19, 51. 8, 58. 7, 59. 22, 76. 9, 98. 19, 101. 27, 131. 29, 132. 15, 158. 27, 159. 20, 162. 16, 187. 23, 216. 5, 220. 20, 222. 12, 230. 22, 236. 27, 243. 18, 244. 3, 286. 27, 306. 17, 318. 5, 368. 11, 393. 1, 396. 13—14, і҃сви 300. 18, 403. 1; instrumentalis і҃сомь 389. 6, и҃смь 104. 10, 121. 24, и҃смъ 26. 10, 102. 5, 104. 15, 178. 9, 305. 16—17; localis и҃сѣ 110. 11, 133. 4, 159. 2, 220. 17, 305. 3, 309. 15, 317. 16, і҃сѣ 389. 3; vocativus и҃ссє 24. 17, и҃сє 131. 11, 209. 3, 229. 26, 283. 2, і҃сє 118. 4, 276. 11.— Adjectivum: исѵсовъ 104. 23—24, и҃свъ 48. 10, 136. 4, 396. 9, и҃сва 110. 19, 182. 28, 319. 10. 13, и҃схва 115. 1—2, и҃сво 110. 21, 307. 13, 391. 2, 396. 11. 12. 16, 397. 28, и҃схво 2. 24, и҃свѣ 187. 12, 373. 7, 395. 2; dualis и҃свѣ 366. 9, и҃своу 230. 25, 231. 18, 245. 8, и҃свама 58. 25, 211. 8—9; plur. и҃свы 373. 11.

исходити ἐξέρχομαι exeo: исходитъ 89. 13, исходите 92. 13, 233. 16—17, исходѧтъ 52. 21—22. 23, 209. 12, исходѧ 296. 17, исходѧщи 30. 21, 107. 28, исходѧште 253. 13. 20, исходѧщеі 52. 5, dual. исходѧща 24. 13—14, исходѧштема 28. 16, исхождааше 216. 27, исхождаахѫ 209. 24—25, 347. 13; ἐκπορεύομαι: исходитъ 60. 4, 142. 11, 380. 24, исходѧтъ 142. 15. 20, исходѧште 135. 26, исходѧштеі 142. 12, исходѧштаа 141. 30, исходѧщаа 52. 20—21, исходѧштю 155. 9, 158. 14, 167. 16, исходѧщю 72. 20, loc. sing. исходѧщиимъ 8. 6—7, исходѧштиихъ 207. 25, исходѧштиимъ 202. 23, исхождааше 6. 15—16, 116. 9, 161. 7, 209. 13; ἐκχωρέω discedo: исходѧтъ 294. 26; ἐκβάλλομαι исходитъ 52. 20; πορεύομαι: исходѧщемъ 34. 13.

исходиште διέξοδος exitus: исходишта 79. 3—4.

исходъ ἔξοδος excessus 236. 20.

исцѣлєниє θεραπεία cura: исцѣлєниѣ 234. 17, 262. 18.

исцѣлити — исцѣлѣти (lege исцѣлѭти) θεραπεύω curo: исцѣлити 59. 16, supin. исцѣлитъ ἰάσασθαι sanare 207. 12, 216. 23, исцѣлѭ 22. 7, 43. 18—19, 370. 3 (ἰάσομαι sanem), исцѣлитъ 123. 19—20, ἰάσηται 329. 20, исцѣлитъ-и θεραπεύσει 215. 16; исцѣли ἐθεράπευσε 9. 27, 23. 11, 38. 11, 39. 1—2, 49. 11, 53. 25, 65. 22, 74. 27, 118. 29, 124. 20, 135. 11, 222. 17, 260. 8, ἰάσατο 238. 4, 263. 13—14, 300. 28; imperat. исцѣли θεράπευσον 208. 1; исцѣлєны 226. 5; исцѣлѣаше 209. 2, исцѣлѣахѫ 136. 3, — сѧ 216. 25.

исцѣлѣти — исцѣлѣѭ (ѣ = ѣ) θεραπευθῆναι sanari, curari: исцѣлѣти 231. 26, исцѣлѣєтъ ἰαθήσεται sanabitur 22. 11, 221. 8; исцѣлѣ ἰάθη 23. 2, 53. 18, 59. 21, 232. 14, ицѣлѣ 276. 16, исцѣлѣвы ὁ ἰαθείς (vl. ἀσθενῶν) 331. 21, исцѣлѣвъшюоумоу τῷ τεθεραπευμένῳ 331. 15, исцѣлѣвъша ὑγιαίνοντα 221. 19—20, о исцѣлѣвъшиихъ 114. 3, 186. 10.

исч— vide sub ишт—.

исъхнѫти — исъхнѫ ξηραίνομαι arefio: исъше 75. 14—15, исъшєтъ 378. 17, исъхѫ 42. 18—19.

исыпати — исыплѭ et исыпаѭ ἔξω βάλλω foras mitto: исыплѭтъ, vl. исыпаєтъ сѧ 267. 8; исыпана бѫдєтъ 10. 23.

исѣшти — исѣкѫ λατομέω excido: исѣче 110. 23—24, исѣченъ 183. 4; λαξευτός исѣченѣ 307. 15; κατασφάττω interficio: исѣцѣте 286. 10.

исѧкнѫти ξηραίνομαι sicari: исѧкнѫ 133. 7; ψύχομαι refrigesco: исѧкнєтъ 88. 3—4.

ити ἀπελθεῖν ire 6. 1, 23. 16. 24, 24. 22, 56. 27, 153. 8, 230. 11; ἐλθεῖν venire 57. 9; ἔρχεσθαι venire 285. 23, 240. 15; πορεύεσθαι ambulare 262. 21, πορεύεσθαι ire 239. 7, 299. 10, 310. 13, 345. 8. 10; διαπορεύεσθαι transire 214. 25; παρ-

ελθεῖν transire 101. 8; ἀκολουθεῖν sequi 147. 15, 374. 11—12. 14, συνακολουθῆσαι sequi 133. 29; ὑπάγειν abire 341. 23, 364. 16, 388. 11.

итоурнѣ Ἰτουραία: итоурнѣѩ 202. 4.

иштєзнѫти ἄφαντος γίγνομαι evanesco: иштєзє 310. 21.

иштисти — иштьтѫ ἀριθμέω numero: иштьтєни 253. 3, ищьтєни 32. 16.

иштистити καθαρίζω mundo: иштистити 119. 15—16, ищистити 21. 20—21, иштисти сѧ 119. 17—18, ищисти сѧ 21. 22—23, иштистишѧ 276. 14—15, ищистишѧ 276. 24—25.

иштѧдиє γέννημα genimen: иштѧдиѣ 202. 24—25, иштѧдьѣ 40. 11, ищѧдьѣ 85. 28, исчѧдиѥ 6. 21—22.

ишьдъ (pro ис-шьдъ) ἐξελθών egressus: ишьдъ 64. 16, ишєдъ 42. 5, 49. 9, 52. 28, 69. 19. 24—25, 70. 2, 86. 24, 104. 26, 119. 25, 143. 12—13, 191. 16, 209. 29, 244. 19, 270. 10, 299. 27, 302. 1, 388. 2—3; ишєдъшє 24. 23 (vl. ищьдъшє ostr.), 38. 8, 79. 5—6, 110. 3, 118. 16—17, 124. 7, 131. 22, 135. 32, 151. 20, 185. 9, 230. 15, 241. 17; dual. ишєдъша 28. 14; nom. fem. sing. ишєдъши 53. 2, 137. 6; acc. sing. ишєдъшь 143. 12, ишєдъшѫ 133. 11, ишєдъшю 232. 9; dat. sing. ишєдъшю 229. 18, ишьдъшоу 104. 13; ишєдъшѧ 184. 2—3; ишєдъшємъ 139. 30, 160. 10; ишєлъ 384. 6.

иѣковъ Ἰακώβ Jacob, Ἰάκωβος Jacobus 29. 16, 48. 1, 157. 11, 167. 26, 239. 13, 325. 21, иѩковъ 1. 3, 2. 18; иѣкова 57. 29, 117. 20, 125. 5—6. 10, 134. 1, 148. 9, 182. 18, 211. 12—13, 216. 12—13. 14, 236. 14, 262. 6, 326. 15, иѩкова 1. 3, 2. 18, 9. 15; иѣковоу 135. 2, 232. 22; иѣковомь 22. 23, иѣковомъ 118. 18—19; иѣковѣ 158. 1; adj. иѣковль 81. 9, 165. 9, 325. 23, иѣковлѣ 110. 14, 125. 6—7, 134. 2, 183. 9, 216. 16, 291. 23, 308. 20, иѣковли 192. 18—19; ιѣкωвовъ 205. 12.

июда Ἰούδας Juda: июда 1. 4, 29. 18, 48. 2, 98. 15, 99. 13, 101. 20, 105. 5, 172. 21, 175. 28, 300. 16, 366. 12, 373. 20, 376. 24, 387. 18. 20, 388. 5, июдо 300. 20, июдѫ 1. 4, 216. 16 bis, 296. 24, 342. 2, июдѣ 371. 6—7, 373. 14; adj. июдинъ 204. 30, июдовъ 193. 7, 205. 5. 12, июдова 4. 7, июдовахъ 4. 8, cf. юдѫ 125. 12, юдѣ 135. 2.

июдѣи et июдєи Ἰουδαῖος Judaeus: июдѣи 316. 1, 355. 2—3, 389. 20, 334. 10, июдєи nom. sing. 326. 4—5, nom. plur. 140. 16—17, 321. 2. 7, 326. 7. 331. 15. 18, 332. 4, 339. 14, 340. 12, 343. 5. 15, 345. 7—8, 349. 3, 350. 5, 351. 18. 27, 352. 15, 354. 16, 355. 1—2, 359. 2. 19. 23, 361. 12, 363. 4. 19, 367. 2, 390. 26, 392. 20, 393. 11, 395. 18, gen. plur. 327. 14, 362. 6, 364. 16, 367. 2. 8, instr. plur. 324. 9; acc. plur. июдєѩ 363. 15; dat. plur. июдѣомъ 389. 1, 391. 15. 24—25, 396. 18, июдєомъ 303. 4—5, 331. 26, 350. 1, 373. 10, 374. 1, 393. 20; июдєихъ 113. 11—12, 358. 22—23, 365. 15; adj. июдєискъ 3. 22, 106. 3, 107. 23, 108. 11, 179. 4—5, 180. 15, 181. 10, 306. 5. 9, 321. 23, 330. 10, 335. 15, 342. 7—8, 391. 6, 392. 8—9, 394. 9. 14—15. 15—16, 396. 10, 398. 21; июдєиска 179. 22, 180. 3, 307. 11, 320. 16, 343. 12, 365. 20, 392. 1, июдѣискѫ 396. 22—23, июдєискоу 319. 18—19, июдєисции 394. 14.

июдѣа Ἰουδαία Judaea: июдєа 6. 16, июдєѩ 124. 12, 216. 21, 329. 18, 330. 9, июдєа 10. 1, июдєѩ 325. 17, 342. 10, 361. 10, июдєѫ 196. 15, июдѣѩ 201—202, loc. sing. июдєи 5. 28, 88. 14, 169. 16, 222. 9, 294. 24—25, 303. 11, 342. 5—6; adj. τῆς Ἰουδαίας: июдєиска 116. 9—10, 189. 12—13, июдєискѫѩ 324. 1—2, июдєисцѣи 6. 7, июдєистцѣи 195. 2, июдєисцѣмъ 3. 19, 4. 5—6, июдєискы gen. sing. 219. 9, acc. plur. 65. 20, 154. 3.

Ꙉ

ꙉєєна γέεννα gehenna: ꙉєинѣ 32. 12, ꙉєоньнѣ 84. 3, ꙉєонѫ 12. 21. 25, 62. 11, 153. 8. 14. 20, 252. 23; adj. ꙉєонъскааго 85—86.

ꙉєнисарєтьскъ Γεννησαρέτ Genesaret: ꙉєнисарєтъскѫ 51. 1—2, 139. 28, ꙉєнисарєтъсцѣ 210. 10.

ꙉєрꙉєсиньскъ Γεργεσηνός: ꙉєрꙉєсинскѫ 24. 12.

ꙉєтсимани Γεθσημανῆ Gethsemane: ꙉєтъсимани 174. 26, ꙉєдсимани 100. 17.

К

каа, каѣ vide sub. кыи.

кагръличишть νοσσός (vl. νεοσσός) περιστερῶν pullus columbarum: кагръличишта 198. 23.

кадильнъ τοῦ θυμιάματος incensi: кадилънаєго (олтарѣ) 190. 12—13.

каженикъ εὐνοῦχος eunuchus: каженици 66. 25, 67. 1—2. 3.

каинановъ 205. 15, каиновъ 205. 18—19: τοῦ Καϊνάν Cainan.

каиѣфа Καϊάφας Caiaphas: каиѣфа 97. 10, 365. 3, каиѣфѣ 102. 25, 202. 7—8, 388. 24, каиафа 389. 1, каиафѣ 390. 5, каиафы 390. 15.

како πῶς quomodo: 17. 24, 18. 22, 31. 7, 38. 9, 39. 13. 19—20, 40. 11, 55. 28, 70. 19, 75. 16, 79.

12, 82. 1. 7, 85. 20, 102. 15, 123. 8, 124. 9, 125. 23, 127. 29, 130. 16, 132. 4, 146. 3, 149. 16, 156. 2. 6, 161. 4, 165. 7, 166. 13. 19, 167. 3, 171. 19, 172. 26, 192. 21, 219. 8, 228. 18, 230. 27, 243. 17, 248. 3, 253. 17, 255. 8, 257. 24, 263. 21, 277. 1, 278. 25, 281. 18, 291. 29, 292. 7, 296. 22, 297. 2, 318. 25, 322. 7. 21, 323. 2, 326. 4, 334. 24, 335. 8, 339. 17, 340. 13, 348. 15, 350. 7, 353. 20, 354. 5. 11. 22. 25, 355. 14, 363. 19, 369. 12, 375. 7. 18; (еда) како μή ποτε 54. 5, 92. 20, 111. 8, 171. 1, 344. 15; ὥς 215. 6, ὅπως 309. 18, τί 131. 14, 194. 24, ὅτι 55. 15.

каковъ ποταπός qualis: каково 167. 19 bis, 192. 10, какова 224. 19.

какъ τίς quis: какѫ (коуплѭ) 285. 5.

камени πέτραι petrae 109. 26; на камении ἐπὶ τὰ πετρώδη supra petrosa 44. 1, на каменихъ id. 42. 14, на камении ἐπὶ τῆς πέτρας 227. 14; λίθοι lapides: камени 167. 19, 287. 13—14, 352. 20, 359. 10. 22, камениемь 131. 7, 293. 8; камениемь побивати sive побити exprimit graecum λιθοβολέω, latin. lapido: 77. 8, 86. 14, 163. 2—3, 288. 21, 347. 8, 361. 12, каменьемь 262. 24; каменню 8. 3, τῷ λίθῳ 206. 3; каменны 6. 25, каменнѣ τῶν λίθων 203. 3, (не) метемъ каменнѣ οὐ λιθάζομεν 359. 24—25.

камень λίθος lapis: каменъ 8. 13, камень 19. 14, 77. 24, 87. 4—5, 110. 24—25, 111. 16. 22—23, 153. 3, 163. 18, 167. 22, 183. 5. 13—14. 15, 206. 26, 247. 7, 274. 21, 289. 25, 293. 11, 308. 1, 347. 15—16, 363. 24. 25, 364. 8, 397. 1; камени genet. sing. 183. 4, 287. 23, loc. sing. на камени 20. 29—30, 21. 3, 56. 16, 78. 5, 220. 3. 6, 226. 20, 289. 28, 293. 11; камени dat. sing. 300. 3, loc. sing. на камени 87. 5, 167 .22, 287. 23, къ — 110. 24 (ἐν τῇ πέτρᾳ).

каменьнъ πετρώδης petrosus: на каменьнѣемь 127. 7, на каменъныхъ 128. 5.

камилъ κάμηλος camelus: камилоу 281. 20—21 nota, vl. pro вельбѫдоу.

камо ποῦ quo: 322. 19, 345. 8, 348. 9. 10, 369. 19, 374. 9, 375. 6, 381. 12.

камѣнъ λίθινος lapideus: gen. plur. камѣнъ 319. 17.

кана Κανᾶ Cana 313. 1, 319. 9, 320. 10, 329. 14, 400. 7.

кананѣи Κανανίτης Cananaeus 29. 18, кананѣа 125. 11—12.

капати καταβαίνω decurro: каплѭшта 300. 9.

капернаоумъ Καπερναούμ Capernaum: каперънаоумъ 8. 26, 22. 3, 36. 3—4, 117. 26, 120. 3, 151. 28, 208. 24, 220. 14, 320. 13, 337. 2. 23, кафернаоумъ 60. 11, каперънаоуме 242. 2, каперънаоумѣ 208. 3, 341. 4, капернаоумѣ 329. 17.

капля θρόμβος gutta: nom. plur. капля 300. 9.

карвана κορβᾶν, κορβανᾶν: карванѫ 105. 15, cf. корванъ.

касамовъ τοῦ Κωσάμ Cosam 205. 2.

катапетазма καταπέτασμα velum 109. 23, 306. 23, cf. опона.

каѣти см μετανοέω paeniteo, paenitet me: каѭ см 275. 5, каяти см 117. 10, loc. sing. каѭшти см 267. 8 каѭштиимъ см 268. 14, cf. покаѣти см.

квасъ ζύμη fermentum: кваса 55. 13—14. 25, 55—56, 145. 17. 18, 252. 1, квасоу 45. 16, 261. 8, о квасѣ 114. 22, 187. 26.

кедрьскъ τῶν Κέδρων Cedron: потока кедръска 387. 16.

келевеи: qui primus evangelium slovenice interpretatus est, pro καὶ λεββαῖος unum nomen καιλεββαῖος legisse videtur 29. 17, quod mendum in antiquissimis codicibus vel eorum apographis (zogr. nicol. chval. carp.) legitur.

кентоурионъ κεντυρίων centurio: кентуриона 182—183.

кесарнѣ Καισάρεια Caesaraea: кесарниѩ 56. 3, кесарнѩ 146. 19; cf. о кесарнистцѣемь 115. 1.

кесарь et кесаръ Καῖσαρ Caesar: gen. acc. sing. кесарѣ 196. 9, кесарѣ 201. 24, кесара 393. 24—25; dat. кесареви 80. 3. 10, 164. 1, 290. 14—15. 21, кесарови 164. 8—9, 303. 2, 393. 12. 14; adj. кесаровъ 80. 9, 164. 7, 290. 19, кесарева 80. 10, 290. 21, кесарова 164. 8.

кинсъ κῆνσος census: кинъсъ 80. 2—3, кинсь 60. 17—18, киньсъ 164. 1, кинъса 188. 20, кинсѣ 188. 24, киньсѣ 115. 14; adj. кинъсны κήνσου 80. 6.

кирнѣмн χειρίαις, vl. pro оукроемь, 364. 13 nota.

китовъ τοῦ κήτους ceti: въ чрѣвѣ китовѣ 41. 5.

кифа Κηφᾶς Cephas 318. 7.

кладязь φρέαρ puteus 263. 16 nota, 325. 22—23 nota, vl. pro стоудeнъць.

кланѣти см προσκυνέω adoro: кланѣти см 327. 9. 20, кланѣатъ см 327. 19, кланѣемъ см 327. 13, кланѣате см 327. 12; nom. sing. fem. кланѣѭшти см 71. 18, кланѣѩ см γονυπετῶν 59. 10; кланѣше см 21. 19, 27. 11, 64. 12, кланѣахѫ см 180. 17, cf. поклонити см.

класъ στάχυς spica: класъ 129. 11—12, класѣ 129. 12, класы 37. 3, 123. 3, 214. 26—27.

клеврѣтъ σύνδουλος conservus: клеврѣтъ 64. 21, клеврѣта 65. 10, клеврѣти 65. 8, gen. plur. клеврѣтъ 64. 17, клеврѣтъı 91. 21.

клеопа Κλεόπας Cleopas 309. 11, о клеопѣ 188. 32; τοῦ Κλεόπα vl. Κλωπᾶ клеопова 395. 4.

клепати — клеплѭ σημαίνω significo: клеплѧ 369. 8, 391. 3, 402. 21.

ключити сѧ δεῖ oportet: ключитъ сѧ 100. 13–14, 174. 23, ключи сѧ ἔλαχεν forte exiit 190. 7.

ключь κλείς clavis: ключь 251. 28, ключѧ 56. 18.

клѣть ταμεῖον cubiculum 15. 9.

клѧтва ὅρκος iuramentum: клѧтвоѭ 48. 22, 104. 16, 195. 19; клѧтвъı 13. 4, 48. 27, 137. 13.

клѧти сѧ ὀμνύω, ὀμόω iuro: клѧти сѧ 13. 5, 104. 21, 178. 20–21, клънетъ сѧ 84. 6. 7, кльнетъ сѧ 84. 11–12. 13. 17–18. 19. 21, клъни сѧ 13. 10, клънъıи сѧ 84. 17. 19. 20. 21, клѧтъ сѧ ὤμοσεν 187. 4, 195. 19; καταράομαι клънѫштаѩ 13. 30, 217. 28; не въ лъжѫ клънеши сѧ οὐκ ἐπιορκήσεις 13. 3.

ковъ στάσις seditio: въ ковѣ 179. 17–18.

ковьникъ στασιαστής (vl. συστασιαστής) seditiosus: съ ковьникъı 179. 17.

ковьчегъ κιβωτός arca 90. 22, 277. 29.

ковьчежьць, vl. pro скриницѫ, 366. 17–18 nota.

когда vide къгда.

кого vide sub къто, когожьдо vide sub къжьдо.

кодрантъ κοδράντης quadrans 12. 11, 167. 7–8.

кое, коеѩ vide sub кыи.

кожъдо vide къжьдо.

козьлиштъ ἔριφος, ἐρίφιον haedus: gen. plur. козьлиштъ 95. 15–16, козьлиштѧ 95. 17.

козьлѧ id.: козьлѧте 270. 14.

кокотогласиение ἀλεκτοροφωνία gallicantus 171. 14, vl. коурогласиениѥ.

кокотъ ἀλέκτωρ gallus: 100. 11, 104. 22. 25, 174. 21, 178. 12. 23. 24, 299. 11, 301. 23. 26, 374. 17, cf. коуръ.

кокошъ ὄρνις gallina 86. 17, 262. 27.

коли in еда коли μή ποτε 264. 18; не бѣ имъ коли οὐκ εὐκαίρουν non spatium habebant 137. 28.

колижьдо additum prominibus vel adverbiis relativis, significat graecum ἄν in ὃς ἄν, latinum cumque in quicumque: иже колижъдо ὃς ἄν quicumque 30. 19, 40. 3, 51. 19. 20, 61. 13, 253. 6, иже колижьдо 33. 20, въ ньже колижъдо 30. 11, 241. 1–2. 10–11. 16, егоже колижъдо 362. 14, 376. 3, 379. 24, емоуже колижъдо 378. 20–21, ѥѭже колижъдо 63. 21–22; идеже колижъдо ὅπου ἄν quocumque 135. 22, ubicumque 172. 18; ѣможе колижъдо ὅπου ἄν quocumque 23. 18, 140. 4, 239. 20; аште колижъдо ὅπου ἐάν ubicumque 150. 3.

колико πόσον quot 54. 9, 55. 20–21. 22–23, 106. 7, 138. 19, 144. 15, 145. 29, 145–146, 150. 17, 179. 11, 269. 3, 270. 11; колицѣмь 271. 17–18. 23.

коль quam: коль ѫзъка врата quam angusta porta, graece ὅτι στενή; коль краты ποσάκις quoties 63. 26, 86. 15, 262. 25.

кольми πόσῳ 17. 5, 38. 3; кольми паче πόσῳ μᾶλλον 18. 3, 19. 18–19, 32. 1, 247. 13–14, 255. 2. 15, οὐ πολλῷ μᾶλλον 18. 3.

колѣблемъ σαλευόμενος agitatus: колѣблемъı 34. 16, cf. движимъ.

колѣно φυλή tribus: колѣна gen. sing. 199. 26, acc. plur. 69. 14, 89. 25, 299. 2; γόνυ genu: колѣна 180. 17, колѣнѣ 300. 3, колѣнома 211. 8; поклонити сѧ на колѣноу γονυπετέω 107. 20–21, 155. 10, падаѩ на колѣноу id. 119. 14.

комоу vide sub къто.

комоужъдо vide sub къжьдо.

комь vide sub къто.

коньць τὸ ἄκρον extremum: конецъ 273. 18–19, ἀπ' ἄκρου отъ коньца до коньца 170. 23, ἀπ' ἄκρων a summis отъ конецъ до конецъ 90. 3, ἐκ περάτων a finibus 249. 15; πλήρωμα supplementum конецъ 122. 21; τέλος finis коньца 192. 20, до коньца εἰς τέλος in finem 31. 16, 88. 5, 169. 10–11, 279. 12–13, 371. 4.

коньчание συντέλεια consummatio 87. 11.

коньчати τελειόω consummo: коньчаѭ сѧ 262. 19, коньчавъшимъ 200. 21; τελέω perficio: коньчаатъ сѧ 257. 24–25; πληρόω impleo: коньчаатъ сѧ 297. 28.

коньчина συντέλεια consummatio 46. 6, 87. 20, 88. 9; τέλος finis 168. 13, 178. 24, 293. 22; коньчинѫ πλήρωμα plenitudinem 27. 2, τὸ τέλος finem 103. 4, 125. 30–31, 299. 25; на коньчинѣ ἐσχάτως in extremis 132. 21–22, cf. о коньчинѣ περὶ τῆς συντελείας 115. 18.

копати σκάπτω fodio 271. 10.

копие λόγχη lancea 109. 20, копиемь 395. 27.

копръ ἄνηθον anethum 84. 25.

корабиць πλοῖον navicula: корабица dual. 210. 11, корабицю dual. 210. 4.

корабль πλοῖον navicula: корабь 23. 28, 25. 4, 42. 8, 50. 3. 7. 24, 54. 20, 126. 26, 139. 8. 24, 145. 13, 211. 16, 337. 10. 16–17, 400. 12, корабъ 139. 13, 145. 3, 229. 1, 231. 6, кораблъ 9. 18; кораблѣ 50. 18, 130. 22, 139. 30, 210. 11. 16, 211. 6. 16, 337. 7. 13, 400. 20; кораблю 24. 1–2, ко-

раблемь 138. 1, loc. sing. корабн 9. 16, 50. 25, 132. 16, 211. 4, корабли 49. 7, 145. 16, nom. plur. корабли 337. 18; корабла 337. 22—23.

корканъ 141. 18 vide карвана.

корение ῥίζα radix: кореніѣ 42. 18, 127. 12, 161. 9; корениіи 203. 5; gen. sing. корене 44. 8, 128. 7—8, 227. 16, при корени 7. 2.

корнсть τὰ σκῦλα spolia 248. 16.

корьць χόρος corus: корецъ 271. 24, vl. коръ.

коснѫти ἅπτομαι tango: коснетъ 146. 5—6, 154. 28, aor. коснѫ 21. 21—22, 28. 10, 119. 17, 143. 20, 222. 1, —сѧ 231. 27; коснѫвъ 300. 27, коснѫвы сѧ 232. 7, коснѫлъ сѧ 280. 19.

кость ὀστέον os: кость 396. 5, genet. sing. кости 311. 18, gen. plur. костии 85. 14.

которъıи τίς quis: которъıи 275. 12, которъı 225. 1, 298. 15, котораато 263. 15, 291. 11, котораго 80. 26, котераато 247. 5, котороумоу 164. 26.

котьлъ χαλκίον aeramentum: котълъ 140. 28.

кошь κόφινος cophinus: коша 49. 28, 139. 5, 336. 17, кошъ 55. 21, 145. 29, 235. 6.

кошьница σπυρίς sporta: кошъницъ 54. 17, 55. 23, 145. 1, 146. 1.

краи αἰγιαλός litus: на краи 47. 8, съ вышънѣаго краѣ ἀπὸ ἄνωθεν.

крамола στάσις seditio: крамолѫ 304. 15—16. 28.

краниево мѣсто χρανίου τόπος calvariae locus 108. 4—5, 181. 4, 305. 19, 394. 8.

краснти χοσμέω orno: красите 85. 21.

красти—крадѫ χλέπτω furor: крадѫтъ 16. 18. 21—22, крадн 281. 5.

красьнъ ὡραῖος speciosus: красьни 85. 12—13.

кратъ et кратъı respondent graecis pronimi- nibus aut numeralibus, desinentibus in αχις, latinis in ies: кратъ 63. 28, 64. 2; кратъı 63. 26—27, 86. 15—16, 100. 12, 104. 25, 130. 1, 174. 21, 178. 24—25, 262. 25—26, 280. 7, 299. 12, 302. 1, 374. 18.—19.

крило πτέρυξ ala: крилѣ 86. 18, 262. 28, πτερύγιον pinnaculum 8. 9, 206. 20 (крілѣ), 262. 28, ubi vl. крилнъı.

кринъ χρίνον lilium: gen. plur. кринъ 17. 23—24, кринь 255. 8.

кричати, unde кричѧштѧ ἀλαλάζοντας eiulantes 134. 4.

кровъ δῶμα tectum: на кровѣ 88. 15, 169. 17, 278. 7, на кровѣхъ 32. 8, 252. 17; στέγη tectum кровъ 221. 5; σκηνή tabernaculum: кровъı 58. 9, 272. 6, 148. 18 nota.

кромѣ ἔξω extra 131. 17—18, 262. 22—23, πόρρω longe 141. 4.

кромѣштьнии ἐξώτερος exterior: кромѣштьнѫѭ 22. 25—26, 79. 17, 95. 6.

кротъкъ πραύς mitis: кротокъ 36. 23—24, 73. 22, кротъции 10. 8.

кроупица ψιχίον mica: кроупицъ 58. 14—15, 143. 8, 273. 8.

кръвоточивъ αἱμορροῶν sanguinis fluxum patiens: кръвоточива 27. 20, о кръвоточивѣи 114. 13, 187. 8.

кръвь αἷμα sanguis: кръвь 107. 11, 109. 21, 174. 6, 251. 20, 340. 18. 22—23, кръвъ 86. 7, 99. 21, 105. 9, 258. 25, 340. 21, 395. 28, кркъ 56. 13; кръве 86. 9, 105. 15. 19, 107. 9, 132. 27, 135. 8, 231. 23, 232. 1, 251. 23 bis, 300. 9, 340. 16, крьве 86. 9—10; кръвиѭ 298. 8—9; local. кръви 85. 24, gen. plur. кръвие 315. 7.

кръма πρύμνη puppis: на кръмѣ 130. 9, cf. доуъторъ.

кръститель (melius крьститель) βαπτιστής baptista: кръститель 48. 11—12, 223. 28, кр҃стнтель 76. 23—24, крьститель 222. 15, кр҃сттаъ 6. 6; кръстителѣ 35. 1. 3—4, 223. 12—13, кр҃стителѣ 48. 26, 56. 6—7, 137. 8, 235. 11, крьстителѣ 137. 11—12, крстителѣ 146. 23—24; кръстители 59. 8.

кръстити—кръштати (recte крьстити) βαπτίζω baptizo: кръстити сѧ 71. 28, 157. 22, 257, 23, кр҃тити сѧ 7. 15. 17; кръститъ 116. 21—22, крьститъ 204. 2, кр҃титъ 7. 9, —сѧ 184. 24, 202. 24; supin. кръститъ 317. 7, кръститъ сѧ 203. 13; кръстита сѧ 72. 1, 157. 26; кърсти сѧ 116. 25, 250. 12, кр҃ти сѧ 7. 22; кръстихъ 116. 21, кръстишѧ сѧ 204. 15; кръста 116. 6, 316. 22, 317. 2, 324. 8, 360. 14, кръстѧи 136. 5—6, крьстѧи 317. 10, крьстѧште 113. 20; кръштъше сѧ 223. 16, крьщьше сѧ 223. 19, крьштьшю сѧ 204. 16; кръштаѭ сѧ 71. 28, 157. 21—22. 25, кръштаѭ 203. 26, кр҃щаѭ 7. 6, 316. 15—16, крьштаѭ сѧ 71. 2; кр҃штаеши 316. 13—14, крьштаатъ 324. 12—13, кръштаатъ 325. 15, кръштааше 324. 3, 325. 16, кръштаахѫ сѧ 116. 10—11, 324. 6, крьщаахѫ сѧ 6. 17—18.

кръстъ (recte крьстъ) σταυρός crux: кр҃стъ 57. 10, 147. 17, 155. 28, 232. 25, 305. 8, 394. 2, к҃стъ 181. 2, кр҃стъ 108. 2, кр҃та 33. 9, 108. 24, 181. 19. 24, 266. 9, кр҃та 108. 19, кр҃стѣ 394. 8, 395. 2, к҃стѣ 395. 10.

кръчагъ ξέστης, vl. pro чьванъ, 141. 9 nota.

кръштенне βάπτισμα baptisma 71. 27, 116. 7, 202. 11, 288. 16; крьштенне 162. 9, крьщенне 257. 23, кръщенне 76. 2—3, кр҄щенне 6. 21, кръштеннемь 157. 24—25, 223. 17, крьштеннемь 71. 31, кръщеннемъ 157. 21; βαπτισμός: кръштеннѣ 141. 8—9, крьштеннѣ 140. 21—22.

крѣпнтн сѧ κραταιόομαι confortor: крѣплѣаше сѧ 196. 5, 200. 14; διισχυρίζομαι affirmo 301. 18—19; ἐπισχύω invalesco: крѣплѣахѫ сѧ 303. 9.

крѣпость ἰσχύς virtus: крѣпостнѭ 165. 22, 166. 4, 243. 21.

крѣпъкъ ἰσχυρός validus: крѣпокъ 268. 23, nom. sing. крѣпъкꙑ 248. 11, acc. plur. крѣпькꙑ 50. 19—20, крѣпъкааго 39. 21. 22—23, 125. 32, 126. 2; крѣплен 116. 17, 203. 27, 248. 13, крѣплꙑн (pro крѣплнн) 7. 7.

коупнтн—коуповатн ἀγοράζω emo: коупнтъ 92. 24, 299. 20, коупнмъ 138. 17, 234. 26—27, 335. 18, коупнте 92. 22—23, коупѧтъ 49. 16, 138. 13, 326. 3, коупн imperat. 373. 21, aor. 47. 3, коупнхъ 265. 6. 9—10, коупнша 105. 16, 183. 9, коупль 183. 1—2; — коупоуетъ 46. 23, коуповаахѫ 278. 1, коупоуѭштаꙗ 74. 19—20, 287. 26, коупоуѭщаꙗ 160. 22.

коуплѣ (lege коуплꙗ) ἐμπορία negotiatio: коуплѭ 78. 22, коуплѭ дѣнте πραγματεύσασθε negotiamini 284. 22—23, —сътворнлн διεπραγματεύσατο 285. 5; ἀγορά forum: отъ коуплѧ 140. 19.

коупльнъ ἐμπορίου negotiationis: домоу коупльнаего 320. 25.

коупъ unde въ коупѣ ἐπὶ τὸ αὐτό in unum 81. 13, ὁμοῦ 397. 8—9, 400. 5, въ коупъ ἀπὸ μιᾶς 265. 4—5.

коупьнъ in коупъно, коупьно ἅμα simul 45. 1. 2; коупъно оутро ἅμα πρωΐ primo mane 69. 15.

коупьць ἔμπορος negotiator: коупъцоу 46. 25.

коуръ vide кокотъ 390. 14.

коустоднѣ χουστωδία custodia: коустоднѭ 111. 13, коустоднꙗ 112. 21—22, коустоднѭ 111. 16.

къ cum dativo πρός ad, occurrit saepissime.

къгда πότε quando: когда 43. 16, 87. 9, 95. 29, 96. 3. 5. 22, 127. 27, 168. 1, 171. 8. 12, 256. 6, 277. 8, 293. 13, 296. 6.

къде ποῦ ubi: 23. 21, 98. 20, 173. 1—2. 8, 183. 7, 229. 12, 239. 24, 254. 6—7, 278. 22, 286. 18, 297. 10. 17, 317. 21. 22, 343. 6, 348. 21, 353—354, 363. 17, 365. 27, 397. 6, 398. 7, кьде 347. 22, 397. 30; где 3. 21, гдѣ 4. 4.

къжьдо ἕκαστος unus quisque: къждо 260. 13, къжьдо 336. 1, кьждо singuli 196. 12, кождо 65. 16, 99. 5—6, 384. 9; — когождо 209. 23, 271. 15; — комоужъдо 57. 21, 93. 12—13, 171. 10, 394. 19, комоужьдо 254. 1.

кънига plur. кънигꙑ γραφή, γραφαί scriptura, scripturae: кънигꙑ 12. 27, 102. 15—16. 22, 176. 15—16, 291. 29, 310. 24, 312. 6, 334. 15, 345. 18, 346. 1, 372. 19—20, 386. 1, 394. 24, 395. 12, 396. 5, кьнигꙑ 360. 2, 396. 6, кънигъ 81. 2, 163. 17—18, 165. 1, 301. 11, 397. 20—21, кънигамъ 321. 13, кънигахъ 77. 23; βιβλίον liber: кънигъ 403. 18, кънигꙑ 66. 10—11, 154. 10, 207. 7. 8—9. 18, кънигахъ 399. 26; βίβλος кънигꙑ 1. 1, кънигахъ 165. 6—7, 202. 13—14, 292. 2; γράμματα кънигамн 306. 7, кънигамъ 335. 7, кънигꙑ 343. 15—16.

кънигъчнн γραμματεύς scriba: кънигъчнꙗ 83. 18—19. 28—29, 84. 23, falso кънпкъчнꙗ 83. 23—24.

кънижьннкъ γραμματεύς scriba: nom. sing. кънижъннкъ 23. 17, 47. 18, 165. 27; кънижьннцн 74. 28, 85. 1, 102. 26, 149. 12, 166. 13, 288. 4, 296. 22, 302. 8—9, 303. 25, 347. 8, кънижъннцн 21. 15, 51. 9, 58. 27, 82. 13, 85. 19, 97. 8, 118. 1—2, 121. 26, 125. 18, 161. 8, 162. 2, 171. 19, 176. 23, 212. 20, 213. 18—19, 215. 15, 251. 1, 252. 2, 267. 11, 288. 11, 290. 2, 291. 26—27, кьнижьннцн 85. 9, 140. 24—25; gen. plur. кънижъннкъ 25. 10, 40. 24, 120. 18, 140. 11—12, 147. 4, 176. 1—2, 235. 20—21, 292. 10, кънижьннкъ 165. 12—13, 166. 22, кьнижъннкъ 56. 28, книжннкъ 11. 19; acc. plur. кънижъннкꙑ 86. 3, 149. 27, 179. 2, instr. plur. 181. 20—21; instr. кънижьннкꙑ 108. 20, acc. 149. 23, книжннкꙑ 4. 8; кънижъннкомъ 71. 11—12, 157. 6—7; кънижъннцѣхъ 115. 16, 188. 18, кънижьннцѣхъ 115. 12.

кънѧжь τοῦ ἄρχοντος principis: въ домъ кънѧжь 27. 24.

кънѧзь ἄρχων princeps: кънѧзь 280. 27, кънѧзъ 231. 17, кънѧзъ 321. 23, 369. 5, 377. 23, 381. 22, кьнѧзъ 27. 10; genet. plur. кнѧзъ 346. 11, кьнѧзъ 370. 5; кънѧза 236. 6; local. sing. кънѧзн 28. 20, 39. 7, кънѧзн 247. 20, о кьнѧзн 125. 20, nom. plur. кънѧзн 305. 25, 344. 15—16, кънѧзн 72. 7—8, кьнѧзн 309. 18; кънѧзѧ 304. 4, кънѧземъ 136. 25; dat. кьнѧзоу 258. 15.

късьнѣтн χρονίζω moram facio: кьснитъ 91. 19—20, 257. 5, кьснѧщоу 92. 10, къшнѣаше 191. 15 (tardo).

къто τίς quis: 13. 21, 24. 9, 36. 20, 39. 30, 41. 28,

57. 8, 80. 16, 82. 9, 115. 4, 130. 18, 135. 15, 142. 2. 24, 144. 14, 151. 21, 159. 11, 170. 4, 202. 25, 212. 20—21, 229. 14, 232. 2. 6—7, 238. 15, 246. 12, 255. 3, 256. 23—24, 264. 2, 266. 11, 272. 11. 13, 274. 13, 281. 23, 283. 19, 286. 20, 288. 13, 316. 2. 7, 321. 19, 331. 19—20, 351. 13, 352. 25; кто 17. 20, 19. 12, 30. 12, 36. 18, 37. 26, 41. 29, 61. 4, 68. 17, 73. 17, 74. 15, 75. 27, 84. 9, 89. 3, 91. 10, 104. 7, 118. 6, 120. 21, 126. 17, 133. 26, 152. 5. 7, 162. 4, 168. 5, 178. 3, 181. 7, 183. 18, 187. 14, 188. 26, 209. 4, 219. 22, 224. 19, 225. 21, 234. 8, 235. 28, 243. 4. 5, 244. 3. 23, 253. 24, 266. 4, 274. 16, 281. 23, 302. 5, 322. 5. 12, 326. 9, 328. 8, 331. 22, 340. 6. 8, 341. 6. 15. 16, 343. 19. 30, 345. 16, 346. 11, 349. 12, 351. 25. 30, 354. 26, 355. 3. 27, 356. 1. 10, 357. 20, 361. 15. 17, 365. 27, 368. 20. 23, 369. 14. 25, 370. 16, 373. 9. 11, 376. 27, 378. 15, 379. 13, 384. 5; хто 6. 22; — кого 56. 4. 9, 106. 15. 26, 146. 21. 25—26, 161. 23, 235. 9. 13, 252. 21, 284. 8, 352. 4, 372. 26, 388. 3. 8, 398. 4; — комоу 35. 9, 164. 13—14, 219. 32, 223. 20. 21, 254. 16, 260. 25. 26, 261. 7, 291. 1, 341. 24, 369. 27, 394. 23; — комь 39. 16, 248. 7, 373. 5; комьже 79. 28—29, 163. 29, — цѣмъ 263—264.

къи τίς, ποῖος qui: къи 266. 20, 298. 17; кы 76. 19, 256. 17, 267. 14, 298. 22; — каа 57. 14, 147. 21, каѣ 81. 15—16, 165. 15, 218. 5. 8. 11, 236. 1, 268. 3; — кое 168. 1—2, 321. 2, 338. 13, 343. 21, 359. 22; — коеи 129. 16; — коеѭ 75. 26, 76. 2. 11, 162. 3. 8. 17, 288. 12, 337. 25, 369. 9, 391. 3, 402. 21, коѭ pro коеѭ 288. 9, — кѫѭ 14. 6, 91. 2, 330. 2, 390. 21; — кыѩ 67. 21, — кыхъ 60. 17, 309. 14.

кѫдоу antecedente praepositione отъ exprimit graecum πόθεν unde: отъ кѫдоу 48. 3, 134. 26, 144. 13, 262. 23, 288. 23, 320. 3, 322. 19, 344. 18. 21, 348. 9. 10, 355. 22. 25, 393. 2; отъ кѫдѫ 47. 26, 76. 3, 193. 15, 326. 13, 344. 17; отъ коудѫ 43. 23, 261. 23; отъ кѫдѣ 54. 7.

кѫпина ἡ βάτος rubus: кѫпинѣ 165. 7, 291. 21, кѫпины 219. 21—22.

кѫпѣль κολυμβήθρα piscina: 330. 18, 331. 9, 353. 24; кѫпѣли 330. 12, коупѣли 353. 12—13.

кγминъ κύμινον cyminum 84. 26.

кγриниѣи et кγриниѣискъ Κυρηναῖος Cyrenaeus: кγриниѣа 305. 2, кγриниѣиска 108. 1; кγрѣниноγ 180. 22.

кγринии Κυρήνιος Cyrinus: кγринию 196. 11—12.

Л

ладии πλοῖον navis: ладиѭ 130. 7, 337. 1, въ ладии 117. 22. 24, 130. 5, nom. plur. ладиѩ 130. 5, cf. корабль.

ладиица πλοιάριον navicula 124. 18, ладиицѫ πλοῖον 132. 7—8, cf. корабиць.

лазарь Λάζαρος Lazarus: лазарь 273. 23—24, 360. 19. 23, лазаръ 273. 6, 361. 19. 25—26, 366. 2. 5, лазаре 364. 11, gen. лазарѣ 188. 8, 273. 16. 18, 361. 6, лазара 367. 4. 6. 7. 25—26, лазари 313. 11, in notis ad 273. 6. 18, 274. 5—6 occurrit лазоръ.

лакъть πῆχυς cubitus: лакоть 17. 22, 255. 5, gen. plur. лактъ 401. 8.

ламеховъ τοῦ Λάμεχ 205. 17.

ланита σιαγών maxilla: ланитѫ 13. 17, 217. 26; оударн за ланитѫ ἔδωκε ῥάπισμα dedit alapam 389. 26, биѣахѫ по ланитама 392. 9, б за ланитѫ ῥαπίσμασι 178. 4—5, оуд. за ланитѫ κολαφίζω 104. 6.

латинъскы ῥωμαϊστί latine 394. 12—13.

лачѫштеи vide sub алъкати.

лаѣти ἐνεδρεύω insidior: лаѩще 252. 4—5, cf. о лаѭштиихъ περὶ τῶν ἐγκαθέτων 188. 20.

левьѓии Λευείς vel Λευεί Levi: nom. sing. левьѓии 213. 15, loc. sing. левьѓи 114. 6, 186. 14, acc. левьѓиѭ 121. 18, 213. 12; adj. левьѓиинъ 204. 25, 205. 5.

левьѓитъ Λευείτης Levita: левъѓитъ 244. 12, левьѓиты 316. 1—2.

лежати — лежитъ κεῖμαι iaceo: лежитъ 7. 2—3, 199. 19, 203. 5, лежа 112. 7—8, лежѩ 364. 3, лежѩщь 397. 16, 401. 10, лежѩштъ 197. 16, 198. 1, gen. plur. 319. 18, лежѩште 254. 12, лежѩштѩ 308. 26, 397. 11. 14—15, лежѩштѫ 401. 11, бѣ лежало 397. 28; κατάκειμαι: лежааше 213. 7, 330. 14—15, лежаше 118. 20, cf. сълежаше 120. 14, лежѩшта 331. 3; ἀνάκειμαι: лежѩ 134. 12; βέβλημαι: лежитъ 22. 5, лежааше 273. 6—7, лежѩщъ 25. 7, лежѩщѫ 23. 6, 143. 11.

леѓеонъ λεγεών legio: леѓеонъ 131. 15, 132. 3, 280. 9, леѓеона 102. 14. леѓеонѣ 114. 11, 187. 6.

лема λεμά (vl. λαμά) 109. 8, cf. лима.

лентии λέντιον linteum 371. 11—12, лентиемь 371. 15.

лепта λεπτόν, plur λεπτά, minutum: dual. лептѣ 167. 7, 292. 22, cf. тръхъть.

ли ἤ aut: 18. 21, 19. 12. 15, 20. 5, 21. 15, 30. 11. 21, 31. 7, 33. 6. 7, 34. 6, 37. 13, 39. 10. 19, 40. 7.

8, permultis aliis locis, ubi ostr. aliique ei similes codices или scribunt; ли conjunctio interrogativa: 17. 15. 19, 20. 20, 34. 5. 16. 17. 21, 37. 7, 38. 3, 44. 22. 25, 47. 16. 27. 28, alia; аште ли εἰ δέ 16. 3, 17. 2, 30. 17, 37. 17, 39. 17, 61. 24, 63. 6, 67. 19, 76. 7, 91. 18, 153. 25, 161. 25, 248. 9, 255. 12, 257. 4, 288. 20, 335. 7, 351. 14, 360. 7, 381. 17, 390. 3.

ливанъ λίβανος 4. 24.

ликъ χορός chorus: plur. acc. ликы 270. 3–4.

лима λεμά (vl. λιμά, λειμά) 182. 3, cf. 109. 8 nota.

листвие τὰ φύλλα folia: листвие 160. 15, листвье 75. 12, 90. 5–6, 160. 12, 170. 26.

лисъ ἀλώπηξ vulpis: лиси 23. 19 (vl. лисицѧ), 239. 21, лисоу 262. 17.

литостротъ Λιθόστρωτος Lithostrotus: литостротѣ 393. 17.

литра λίτρα libra: литрѫ 366. 7 (vl. ливрѫ), литръ 396. 15 (vl. ливръ).

лихва τόκος usura: лихвоѭ 94. 27, 285. 25–26.

лихоимьствие πλεονεξία avaritia: лихоимьствиѣ 253. 27 (vl. лихоимиѣ, лихоиманиѣ).

лихъ, из-лиха vide sub из; лиха чесо περισσότερον 252. 20, лихое τὸ περισσόν abundantius 13. 12, лихо творите περισσὸν ποιεῖτε 14. 8–9.

лице πρόσωπον facies: 16. 11, 55. 4, 58. 3, 62. 15, 79. 29, 104. 5, 163. 30, 178. 2, 239. 7. 11, 258. 11, 308. 8, 364. 14; лица 16. 7, 236. 16–17, 290. 13, 344. 10, лицю 302. 4, (на) лици 296. 11, лицемь 34. 23–24, 240. 13, лицемъ 116. 1, 195. 28, 199. 13, 223. 9, 239. 8.

лицемѣрие ὑπόκρισις hypocrisis: лицемѣрие 164. 2–3, 252. 11–12, лицемѣриѣ 85. 18 (vl. лицемѣрьствиѣ).

лицемѣръ ὑποκρίτης hypocrita: лицемѣре 18–19, 219. 12–13, лицемѣри 15. 3, 51. 23, 83. 24, 84. 24, 141. 2, 251. 2, 260. 13, cf. ѵпокритъ.

лише—лишьша comparat. adjectivi лихъ περισσότερον plus, abundantius: 34. 21, 83. 22–23, 167. 1, 180. 5–6, 223. 7, 357. 25 (περισσόν), лишьша 257. 19–20.

лишение ὑστέρησις, ὑστέρημα quod deest: лишениѣ 167. 14, 293. 5–6.

лишити сѧ (vl. лишати сѧ) ὑστερεῖσθαι egere 268. 24; лишени 299. 16.

лѣти βάλλω mitto 122. 27.

лобъзание φίλημα osculum: лобъзаниѣ 225. 10–11, лобъзаниемь 330. 20–21.

лобъзати φιλέω osculor: лобъжѫ 176. 4, 300. 19, лобьжѫ 101. 26, лобъзатъ 300. 18.

ловитва ἄγρα captura: ловитвѫ 210. 20, ловитвѣ 186. 11, 211. 11–12.

ловити ζωγρέω capio: ловѧ 211. 16, рыбъ ловитъ ἁλιεύειν piscari 400. 10.

ловьць ἁλιεύς piscator (potius: venator): ловъца 117. 17, ловца 9. 12.

ложе κλίνη lectus: ложе 25. 20, на ложи 278. 15, cf. 212. 16–17 et 213. 4 in nota; на ложи сѫтъ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν in cubili sunt.

ложесьно μήτρα vulva: ложесна 198. 21.

лоза ἄμπελος vitis 378. 2. 11, лозѣ 378. 10.

лозьнъ τῆς ἀμπέλου vitis: лозънааго 95. 25, 174. 9, лозънаго 298. 2.

лоно κόλπος sinus: лоно 218. 28, 273. 12, лонѣ 273. 16, 315. 28, 373. 7.

лопата πτύον ventilabrum 7. 10, 204. 3.

лотъ Λώτ 278. 3, adj. лотовѫ 278. 11, лотовы 277. 31.

лоуна σελήνη luna 89. 19 (vl. мѣсѧць), 170. 13, лоунѣ 295. 13.

лоучии comparativus, cum verbo быти interpretatur graecum διαφέρω (melior sum): лоучии 38. 3–4, лоучъши 17. 20, 32. 17, лоучьши 255. 3; лоуче χρηστός melius 214. 23.

лоучити сѧ vl. ad ключити сѧ quod vide.

лъжесъвѣдѣтель быти ψευδομαρτυρέω falsum testimonium dico: 67. 22–26, cf. 281. 6 nota.

лъжесъвѣдѣние ψευδομαρτυρία falsum testimonium: лъжесъвѣдѣниѣ 52. 25.

лъжа ψεῦδος mendacium: лъжѫ 351. 10, не лъжѫ съвѣдѣтельствоуи μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 155. 17, лъжѫ съвѣдѣтельствовахѫ ἐψευδομαρτύρουν 177. 5.

лъжь ψευστής 352. 11, лъжь 351. 11; не лъжь съвѣдѣтель бѫди μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 281. 6, дъва лъжа съвѣдѣтелѣ δύο ψευδομάρτυρες 103. 10, лъжемь съвѣдѣтелемь 103. 8; gen. sing. лъжа съвѣдѣтелѣ ψευδομαρτυρίαν 103. 6; лъжии пророци ψευδοπροφῆται 88. 1, лъжи пр. 89. 6, 170. 7, лъжихъ пророкъ 19. 30, лъжиимъ пророкомъ 217. 19; лъжи хрьсти ψευδόχριστοι 89. 5, 170. 7.

льгъкъ ἐλαφρός levis: льгъко 36. 26.

льстити πλανάω seduco: льститъ 343. 9–10.

льсть πλάνη error: лесть 111. 11; ἀπάτη deceptio: льсть 44. 8, лесть 128. 13; πανουργία dolus 290. 16; δόλος dolus: льсть 142. 17–18, льсти 318. 23, льстиѭ 97. 11–12, лестиѭ 171. 19–20, cf. 115. 14.

льстьць πλάνος seductor: льстьцъ 111. 4—5.
льштати сѧ στίλβω splendeo: льштаашта сѧ (sc. ризы) 148. 12.
лѣвъ εὐώνυμος laevus, vl. pro шоуи, quod vide, cf. 108. 14, 157. 17 in notis.
лѣнъ ὀχνηρός piger: лѣны 94. 21.
лѣто ἔτος annus: лѣто 201. 23, 259. 15. 20, 260. 18, лѣта 200. 17, 208. 10, 254. 12, лѣтъ 132. 27, 200. 2. 4, 204. 22, 260. 1, 270. 11—12, 313. 7, 321. 8, 331. 2, 352. 16, dual. лѣтѣ 27. 16, лѣтоу 200. 19, 231. 21. 24, лѣтома 134. 17; χρόνος: лѣта 289. 4, 331. 4, лѣтъ 229. 21, 230. 3; ἐνιαυτός лѣто 207. 17, лѣтоу томоу 365. 3. 9, 388. 25; κατὰ καιρόν лѣта 330. 17—18.
лѣть нѣстъ οὐκ ἔξεστι non licet 71. 1.
лѣха πρασιά: на лѣхы 188. 24. 24—25.
любити ἀγαπάω diligo: любити 166. 2, люблю 377. 24, любиши 402. 1. 6, любитъ 166. 5, 220. 22, 225. 18—19, 325. 8, 358. 16, 376. 28, любите 13. 29, 14. 5, 217. 20—21, 218. 4. 14—15, 250. 28, 374. 4. 5, 379. 11. 26, любѧтъ 218. 6—7; люблѣаше 361. 4—5, 373. 7—8, 395. 6, 402. 25, люблѣше 401. 1—2; любѧи 376. 21 bis. 22, 377. 3, любѧштаѩ 218. 6, любѧщаѩ 218. 4; любили (бисте) 351. 1, 377. 16; φιλέω amo: любити 188. 2, люблѭ 402. 3. 7. 13, любиши 361. 1, 402. 10. 12, любитъ 33. 5. 7, 332. 13, 383. 24, любѧтъ 15. 4, 83. 3, люблѣаше 397. 4, любѧи 368. 17, любѧштиихъ 292. 11, любилъ 380. 3.
любо—любо κἄν—κἄν 256. 12. 13, cf. 272. 15 nota, ubi noster ли бо scribit.
любодѣание μοιχεία adulterium: любодѣаниѣ 52. 24—25, 142. 16, 350. 27.
любодѣи μοιχαλίς (sc. γεννεά, slavice родъ) 41. 2.
любодѣинъ πορνείας fornicationis: любодѣинааго 12. 30.
любодѣица πόρνη meretrix: любодѣицѧ 76. 22. 25—26, любодѣицами 270. 17.
любы—любъве ἀγάπη caritas: любы 88. 4, 387. 11; acc. любъвъ 250. 25, любьвь 374. 8, gen. любьве 379. 12—13, любьве 334. 20, loc. sing. любьве 379. 8, любьви 379. 4. 5—6; любы сътвори ἐμοίχευσεν moechatus est 12. 15.
людие λαός populus: людие 141. 2—3, 283. 13, 288. 21, 296. 18, 305. 24, людье 107. 11, 191. 14, 204. 15, 223. 15, 288. 6—7, 347. 1, людию 9. 3, людъе 51. 25; acc. plur. люди 3. 9—10, 4. 10, 191. 1, 234. 26, 288. 9, 303. 10, 304. 4. 6, 365. 7, 389. 3; людии 162. 14, 190. 10, 199. 14, 216. 20, 290. 4, 296. 23, 305. 4, людеи 43. 14, 222. 7, людии 199. 15; людемъ 111. 9—10, 191. 17, 195. 10—11. 29, 197. 12, 203. 22, 288. 22, 292. 8, людемь 171. 22, 204. 9, 220. 13, 288. 5, 289. 2; людехъ 97. 14, 295. 6—7, людхъ 28. 25, людехь 9. 22; людьми 232. 13, 309. 17, людьми 290. 22—23; ὄχλος людие 260. 22—23, ἔθνος 365. 10—11.
людьскъ τοῦ λαοῦ: людьсции 105. 2, 302. 8, людьстии 75. 26, 97. 9, людъскы 4. 3, cf. 220. 18 nota, людьскыхъ 101. 24.
лютъ χαλεπός saevus, adverb. лютѣ δεινῶς: 22. 6, 252. 3, лютѣ ѕѣло χαλεποὶ λίαν (exspectabamus люта ѕѣло) 24. 24, cf. 99. 10 nota; comparat. люштьшь πονηρότερα peiora 41. 18—19.
лѫкавъ, лѫкавьнъ πονηρός nequam: лѫкавъ 41. 1—2, лѫкавы 65. 7, лѫкавънъ 249. 7, лѫкаво 17. 2, 71. 3, 250. 1, лѫкавъно 142. 18, лѫкавоуемоу 41. 22, лѫкавьии 19. 16—17.
лѫкавьство πονηρία nequitia: лѫкавъство 80. 4.
лусании Λυσανίας Lysanias: лусанию 202. 5.

М

маатовъ τοῦ Μαάθ 204. 28.
магдаланьскъ in горы магдаланьскы τὰ ὅρια Μαγδαλάν 54. 21—22.
магдалини Μαγδαληνή Magdalena 182. 17, 183. 6. 8, 184. 7, 226. 7, 308. 19, 395. 4, 396. 25, 398. 16, магдалъини 110. 13—14. 26, 111. 19.
мазати ἀλείφω ungo: мазааше 224. 15, мазаахѫ 136. 2.
маинановъ τοῦ Μαϊνάν 205. 7.
малелеилевъ τοῦ Μαλελεήλ 205. 18.
маловѣръ ὀλιγόπιστος modicae (minimae) fidei: маловѣре 50. 22, маловѣри 18. 4, 24. 6, 55. 18, 255. 16.
маломошть κυλλός debilis: маломоштныѩ 153. 6—7, ἀνάπηρος маломошти acc. plur. 264. 21.
малхъ Μάλχος Malchus 388. 17.
малъ μικρός pusillus: малъ 283. 21, малое 255. 22, малаего minoris 182. 18, малъинхъ 274. 24, малъихъ 83. 21, 61. 16, 62. 13, 63. 1, 153. 1; мало μικρόν modicum 175. 5, 345. 3, 369. 15, 373. 29, 376. 15, въ малѣ 382. 10. 11. 14. 15. 17. 21. 23; ὀλίγοι pauci: мало 19. 29, 29. 6, 54. 10, 71. 6, 79. 19, 135. 10, 144. 22, 187. 32, 240. 17, 261. 13, 266. 2, ὀλίγον 137. 26—27, 210. 16, ὀλίγας paucis малы 257. 16, о малѣ ἐπὶ ὀλίγα 94. 3. 11; ἐλάχιστος minimus: мала 255. 6, малъинхъ 11. 14—15, малъихъ 96. 10, малѣ 272. 6. 8, 285. 8—9;

βραχύ мало 336. 1; малъимн 72. 9—10 contra auctoritatem graeci textus, forsitan малъ имн legi debeat, zogr. нмн.

мамона μαμωνᾶς: мамонѣ 17. 11, 272. 18; adj. мамоннмъ 272. 3—4.

манаснѣ Μανασσῆς: манасны 2.7, манаснѭ 2. 6—7.

манна μάννα manna: маннѫ 340. 4, 341. 1—2, манънѫ 338. 16.

марнѣ Μαρία, Μαριάμ Maria: марнѣ 48. 1, 110. 13. 14. 26. 27, 111. 18—19. 19—20, 127. 17. 17—18, 183. 5. 6. 8. 9, 192. 5. 20, 193. 2. 5. 22, 194. 10, 198. 6, 226. 6, 245. 8. 16, 308. 19. 20, 360. 21, 362. 10, 363. 9, 366. 6, 395. 3—4. 4, 396. 24—25, 397. 23, 398. 15, марні 192. 12, 398. 8, марнн 2. 25, 184. 7, 187. 19, 199. 18, 362. 7, 364. 17, марнѭ 3. 7, марнѫ 197. 27, 362. 26, 363. 6, марнѥѫ 4. 21, 196. 18; adj. марнннъ 135. 1, марннна 2. 19, 360. 20, марннно 198. 10.

марта Μάρθα Martha: марта 245. 9. 14, 362. 8. 17, 363. 26, маръта 245. 6. 14, 362. 12, 363. 4, 366. 4, мартъі 360. 20, мартѣ 187. 19, 362. 7, мартѫ 361. 5.

масло pro олѣн 244. 17 nota.

масть pro хрнзма 172. 1—2. 7 nota; мастьнъ pro хрнзмьнъ 172. 6 nota.

матагнѥвъ τοῦ Ματταθίου 204. 29.

матн μήτηρ mater: матн 41. 23. 25. 26, 42. 1. 4, 47. 28, 71. 17, 110. 14—15. 15, 126. 12. 15. 18. 20. 23, 182. 18, 193. 16, 194. 20, 199. 16, 200. 23, 201. 9. 18—19, 228. 17. 20. 23, 258. 2, 319. 10. 13. 15, 320. 13, 395. 3. 8; матері gen. sing. 51. 21—22, 190. 23, 266. 6, 322. 10, 395. 3, acc. sing. 6. 2. 6. 23. 26; матерн 2. 25, 49. 3, 51. 19, 137. 6—7. 20, 141. 18. 22, 199. 19, 221. 26, 222. 5, 232. 23, 395. 6—7; матерь 33. 3. 6, 51. 16. 17, 66. 5, 67. 24—25, 69. 7, 141. 14—15. 16, 134. 10, 154. 16, 155. 19, 156. 22, 258. 3, 281. 7, 339. 17, 395. 5, gen. plur. матеръ 156. 27; матернѭ 4. 22, 48. 24; — adj. матерьнь μητρός: матерьнѣ (мнѣ) 67. 1.

матнзмъ ἱματισμός vestis 394. 25.

маттатаѥвъ τοῦ Ματταθά 205. 7.

маттатнѥвъ τοῦ Ματταθίου 204. 26.

маттатовъ τοῦ Μαθθάθ 204. 24, 205. 4.

маттанъ Μαθθάν: матъданъ 2. 17—18, матъдана 2. 17.

маттѣн Μαθθαῖος Matthaeus: матьтен 29. 16, матеа 26. 5, матътеа 125. 10, матьтѣа 216. 13—14.

матоусалъ τοῦ Μαθουσαλά 205. 17.

мѥдъ μέλι mel 6. 15, 116. 16.

мѥждю μεταξύ inter: мѥждю 63. 3—4, 86. 11, 251. 24, 273. 26, 328. 4; ἀνὰ μέσον 143. 15, διὰ μέσου 276. 6, м. собоѭ μετ' ἀλλήλων 339. 19, 382. 20, ἐν ἀλλήλοις 153. 27, 374. 8, εἰς ἀλλήλους 378. 4, πρὸς ἀλλήλους 340. 12, πρὸς ἑαυτούς 304. 2.

мелеановъ τοῦ Μελεά 205. 7.

мелхнѥвъ τοῦ Μελχεί 204. 25, 205. 1—2.

мелѭ (— млѣтн) ἀλήθω molo: мелѭштн 278. 18, мелѭщн 90. 28.

мене genet. sing. ἐμοῦ 10. 17, 20. 25, 31. 5, 32. 21, 33. 6 bis. 8 bis. 10 bis. 12—13, 36. 23, 51. 20. 27, 57. 11. 13, 61. 14, 68. 6, 72. 2, 82. 4, 86. 21, 95. 26, 96. 13. 17. 18. 19. 20, 98. 3, alia; — мѧ acc. ἐμέ 21. 20, 32. 18, 33. 14. 15. 16, 39. 24, 50. 21, 51. 26, 52. 1, 53. 3, 56. 5. 9, 61. 3. 17, 63. 27, 65. 9, 67. 17, 80. 5, 95. 24. 25—26, 98. 6, 99. 4. 8, alia; — мьнѣ dat. loc. 20. 15. 19, 23. 25. 26, 26. 6, 34. 13, 36. 16, 51. 25, 54. 3, 57. 9, 64. 13, 95. 27—28, 96. 11. 28, 98. 2, 100. 2, multa alia; мънѣ 36. 20, 64. 22, 68. 26, 76. 1, 133. 16, 150. 13, 229. 26, 331. 18, 333. 24, 334. 5, 339. 17, 341. 26, 351. 15, 359. 15, 360. 10, 370. 27, 378. 8, 380. 25, 385. 15. 25, 386. 21, 387. 2; мнѣ 315. 16, 375. 20, 402. 23; мн 23. 24, 48. 25, 49. 21, 50. 16, 53. 12, 57. 6, 59. 13, 64. 20, 71. 1. 2, 73. 16, 80. 6, 93. 25, 94. 7, 95. 23, 96. 16, 98. 13, 100. 13, 113. 17, 137. 10, 144. 7, 162. 8. 11, 164. 4, 174. 23, 201. 15, 207. 27, 210. 4, 237. 20, 238. 1, 239. 26, 240. 7, 245. 23, 246. 14. 15. 19, 262. 20, 268. 17, 275. 20, 279. 11, 284. 1, 288. 16, 290. 17, 301. 4, 302. 13, 304. 5, 326. 2. 9. 25, 327. 10, 328. 2. 26, 339. 8, 353. 24, 358. 12, 360. 7, 375. 26; — мъноѭ instr. sing. 99. 7, 100. 24, 101. 3, 147. 10—11, 173. 20. 24, 206. 17, 246. 20—21, 248. 17, 253. 22—23, 267. 24, 268. 10, 298. 10—11. 26, 306. 19, 315. 16, 316. 18. 26, 349. 23, 357. 20, 371. 23, 372. 20—21, 375. 10, 384. 11, 387. 3, мьноѭ 248. 18, 270. 19—20, мноѭ 39. 24. 25, 57. 5, 206. 15, 380. 26.

меснѣ μεσσίας messias: меснѣ 327. 21, меснѭ 318. 4.

мести — метѫ βάλλω iacto: мететъ 167. 3, cum substantivo камень constructum reddit graecum λιθάζω: метете 359. 22—23, метемъ 359. 24; метѣмь жрѣбнѩ λάχωμεν sortiamur 394. 22; метатн βάλλω mitto: метаѭ 108. 8, 181. 7, 395. 1, метаахѫ 305. 23.

мечь μάχαιρα gladius: мечъ 33. 1, меча 295. 7, съ мечи 301. 2—3.

милосрьдие ἔλεος misericordia: милосрьдии 195. 30—31.

милосрьдовати σπλαγχνίζομαι misereor: милосрдоуѭ 54. 2, милосрьдова 29. 1, 49. 10, 221. 28—29, 244. 15, милосрьдовавъ 64. 14, 73. 6—7, 119. 16, милосрдовавъ 150. 22.

милосрьдъ οἰκτίρμων misericors 218. 21—22; милосрьдъ ти ἵλεώς σοι absit a te 57. 3.

милостивъ οἰκτίρμων misericors: милостиви 218. 20—21; милостивъ бѫди ἱλάσθητι propitius esto 280. 11—12.

милостыни ἐλεημοσύνη elemosyna 14. 25, милостынѭ 14. 17. 22—23, 250. 20, 255. 25, милостынѧ 14. 12—13; dat. милостыни, recte милости, ἔλεος 26. 16—17.

милость ἔλεος misericordia: милость 84. 27, 193. 28, 194. 7. 15, 195. 17, 245. 2, милости 37. 18.

милъ ми естъ σπλαγχνίζομαι 144. 7, 269. 13, мили 138. 5.

мимо coniungitur cum verbo ходити: παράγω 72. 24, 180. 31, παραπορεύομαι 108. 14, 122. 28, 161. 7, 181. 15, παρέρχομαι 250. 24, 283. 1—2, διαπορεύομαι 282. 26; мимо шедъши dat. sing. διαστάσης 301. 17; cum verbo ити: παρέρχομαι 90. 10—11. 12—13. 13, 100. 26—27, 101. 8, 175. 7, 296. 4. 5, ἀντιπαρελθεῖν 244. 11. 13, παράγω 352. 23; cum verbo грѧдѫ παράγω 121. 17; cum verbo нести διαφέρω 160. 25, παραφέρω 179. 9, 300. 4.

минѫти παρέρχομαι transeo, praetereo 24. 15, 139. 18, διαβῆναι 274. 2, διέρχεσθαι 283. 23; минѫ παρῆλθεν 49. 14, 138. 11; минѫвъ ἐλθών 256. 12, παρελθών 275. 15, минѫвъши διαγενομένου 183. 7—8, минѫвъшоу γενομένης 138. 9.

мира μύρον unguentum: мироѭ 225. 15, vide sub мγро.

миръ εἰρήνη pax: миръ 30. 16—17. 18, 197. 20, 225. 24, 232. 15, 241. 2. 4, 287. 8, 311. 10, 377. 10. 11. 12, 398. 22. 25, 399. 15; мира 32. 24, 33. 1, 241. 3, 257. 25, 384. 12; мироу 287. 17, миромъ 133. 22, 199. 11—12, мирѣ 248. 12, 266. 26;—adj. мирьнъ εἰρήνης 196. 4.

миръ κόσμος mundus: миръ 46. 3, 57. 15, 147. 22, 153. 27, 184. 22, 236. 3, 315. 1. 2 bis, 323. 14. 15. 19, 336. 22, 342. 18, 356. 15, 360. 3—4, 362. 25, 368. 4, 370. 14. 18. 19, 376. 10. 15. 24, 379. 27, 380. 2. 3. 6, 382. 26, 383. 6. 7, 384. 1, 385. 4, 386. 4. 13. 20. 25, 387. 7, 391. 20, мирь 383. 27; мира 8. 17, 45. 24, 88. 25—26, 95, 23, 251. 2, 255. 18—19, 316. 24, 323. 10, 326. 6, 340. 11, 349. 7. 8, 361. 16, 369. 5, 371. 23, 377. 22, 380. 2. 3. 4. 5, 381. 19. 22, 384. 14, 385. 6, 386. 6. 8. 9. 10, 387. 6, 391. 12. 13; мироу 61. 20, 323. 14, 338. 23, 342. 14, 347. 28, 353. 9, 369. 5, 370. 18, 376. 27, 389. 18, 403. 17; мирю 11. 2; мирѣ 98. 9, 172. 20, 315. 1, 349. 17, 353. 8, 368. 19, 371. 4, 384. 13, 385. 18—19. 19, 386. 2.

миса πίναξ discus: на мисѣ 48. 25, 49. 2, 137. 18, 250. 15, cf. блюдо.

младъ ἁπαλός tener: млада 90. 5, младо 170. 26.

младьньць νήπιος parvulus: младеньцемъ 36. 14, 242. 24; βρέφος infans: младенецъ 197. 15, 198. 1. 19—20, младьнецъ 193. 19, младънецъ 193. 10, младенъцѧ 280. 18; adj. младьнечь νηπίων 75. 4—5.

млъва θόρυβος tumultus: млъва 107. 6, 171. 21—22, мльва 97. 13—14, мльвѫ 134. 3—4.

млъвити θορυβέομαι tumultuo: млъвите 134. 6, млъвѧщъ 27. 30; περισπάομαι satago млъвлѣаше 245. 9; τυρβάζομαι turbor млъвиши 245. 15.

млъни ἀστραπή fulgur: млънии 111—112, 277. 18, млъни 89. 13, млъниѭ 242. 12.

млъчати σιωπάω taceo: млъчааше 103. 16—17, 177. 15, млъчаахѫ 124. 2, 152. 3, мльчи 130. 13, млъчѧ 191. 9.

мнасъ μνᾶ, acc. plur. μνᾶς, unde slavicum десѧть мънасъ 284. 22, десѧть мьнасъ 285. 7, forma vocabuli manet etiam in nominativo: мънасъ твоѣ 285. 11. 15 (cf. мънъ твоѣ 285. 6—7), et genetivo: .д҃. мънасъ 285. 13, .е҃. мънасъ 286. 2. 3, десѧтъ мънасъ 188. 16, sed 286. 1 legitur accusativus мънасѫ.

могѫ — мошти δύναμαι possum: 1 pers. praes. могѫ 28. 9, 102. 12, 103. 11, 246. 21, 333. 15, 374. 13, 3 pers. pl. aor. 59. 15, 265. 13; можеши 13. 10, 21. 20, 119. 15, 150. 21—22. 23—24, 211. 21—22, 219. 8—9, 374. 11; можетъ 6. 25, 11. 2, 17. 6. 21, 20. 9, 39. 20, 68. 18, 108. 22, 120. 22, 125. 23. 25. 27. 30. 31—32, 141. 29, 142. 8, 144. 13, 151. 18, 156. 12—13, 181. 22, 203. 3, 212. 22, 218. 31, 255. 4, 266. 8. 10. 16, 267. 2, 272. 14, 281. 23, 318. 18, 322. 1. 5—6. 7. 9. 13, 324. 14, 332. 9, 339. 20, 341. 6. 18, 342. 18, 353. 7, 354. 11, 358. 27, 359. 16, 376. 11, 378. 9, можетось 340. 13; можемъ 375. 7; можете 17. 11, 40. 12, 55. 6, 172. 13—14, 214. 4, 255. 6, 272. 18, 334. 24, 345. 7. 13, 349. 2. 5, 351. 4, 374. 2, 378. 14. 381. 24; могѫтъ 26. 24, 122. 11, 291. 18, 322.

23, 360. 2; можетѣ 71. 29, 157. 23; можета 71. 26–26, 157. 20; могꙑ 67. 5, 191. 10, могѫшти 260. 1, могѫште 120. 10, могѫщаего 32. 10–11, gen. plur. могѫштъ 32. 9–10; можааше 82. 8, 119. 27, 130. 25–26, 135. 8, 136. 19, 172. 7, 191. 16, 283. 19–20, 363. 20. 21, можаше 97. 22, можаахѫ 129. 28, 369. 28, можѣахѫ 228. 18; може 142. 25, 148. 18; моглъ (бимь) 356. 3; мошти 129. 23–24, моіщи 125. 15; — ἰσχύω могѫ 1 pers. sing. 271. 11, 3 pers. plur. aor. 290. 22, можааше 24. 14, 131. 4, можаахѫ 400. 21, може 220. 5, 231. 26, 266. 19; могѫштемь dat. plur. ἐχόντων 252. 20.

мои ἐμός, μου meus: sing. 22. 5. 9–10. 11, 34. 23, 38. 14. 15. 17, 41. 15, 42. 4, 52. 11, 56. 14, 58. 13–14, 59. 11, 63. 27, 65. 14–15, 69. 23, 70. 8, 74. 23, 78. 18, 91. 20, 100. 26, 101. 7, 109. 9 bis, 116. 1, 117. 1, 126. 2, alia; plur. 78. 19, 350. 3, 374. 7, 378. 19, 379. 1–2. 15; dual. 199. 12, 225. 8. 10. 14, 311. 16, 353. 23, 355. 25, 371. 17. 24, 399. 17; — моѣ sing. fem. 27. 11, 38. 16, 41. 28. 29, 42. 2 bis, 53. 4, 99. 21, 100. 23, 126. 18. 20. 21. 23, 132. 21, 174. 6, 175. 4, 191. 4, 193. 23, 228. 23–24, 245. 11, 300. 5, 319. 5, 324. 23, 340. 10. 20. 21, 352. 6, 368. 24, 379. 9. 11; plur. neutr. 20. 27, 21. 4, 45. 23, 90. 13, 171. 3, 219. 3, 254. 10, 270. 20, 296. 4, 382. 8, 385. 16. 17, 399. 19; dual. masc. 71. 21; — мое 36. 22. 26 bis, 61. 4, 63. 25, 87. 15, 94. 25, 98. 5. 23, 99. 18, 152. 12, 168. 7, 172. 17 etc.; — моего 20. 17–18, 23. 24–25, 31. 15, 42. 8, 62. 16, 63. 23, 69. 8, 72. 4, 77. 12, 87. 27–28 etc.; — моѩ 67. 27, 155. 21, 225. 14, 265. 26, 266. 1, 281. 9, 333. 18, 339. 6, 351. 4. 23, 359. 14–15, 370. 16, 399. 19; — моемоу 22. 15, 82. 3, 150. 27, 166. 16, 221. 13, 253. 22, 269. 6, 271. 18–19, 292. 3, 398. 12. 14. 15; — моеи 112. 19, 193. 20, 254. 11, 298. 20, 379. 4. 6, 399. 13; — instr. sing. моимь 36. 16–17, 376. 23, моимъ 32. 20, 185. 1; dat. plur. моимъ 191. 12, 335. 8, 360. 8; — моемь 100. 5, 152. 21, 193. 24, 240. 8, 299. 1, 367. 19, моемъ 76. 15, 350. 2; — моими 270. 15, 297. 18, 360. 8; — моихъ 96. 10, 133. 13, 147. 25, 236. 5, 254. 7, 298. 26, 359. 9, 370. 20, 377. 3; — моѩ femin. 246. 20, 254. 9, 358. 8. 9, 359. 10, 376. 7. 20, 379. 4–5, 391. 14, 394. 25; mascul. 286. 8, 402. 4. 8. 14; — моѭ 45. 7, 56. 16, 71. 30, 267. 25, 298. 6, 340. 17. 18. 22, 358. 10. 16, 374. 14, 386. 3, 387. 4; — моеѭ 298. 8; — моею dual. 193. 18, 225. 13, 371. 21.

молитва δέησις deprecatio: молитва 190. 16, молитвꙑ 214. 1, молитвами 200. 5; προσευχή oratio: молитвꙑ 300. 10–11, молитвѣ 74. 23–24, 75. 23, 160. 28, 187. 20, 216. 7, 288. 1, молитвоѭ 60. 4–5, 151. 19; προσεύχομαι: молитвѫ творити 83. 21, м. дѣати 119. 5, 190. 10; молитвѫ посълати πρεσβείαν ἀποστεῖλαι legationem mittere 266. 28, 284. 25.

молити сѧ δέομαι rogo: молѭ сѧ 229. 27, 237. 18–19, молите сѧ 29. 6, 240. 17, aor. моли сѧ 211. 21, молихъ сѧ 237. 24, 299. 5, молѣаше 231. 7, молѧште 296. 12; ἐρωτάω: молѭ 265. 7. 11, 274. 5, 385. 14. 14–15, 386. 7. 16, моли 210. 15, 396. 8, молиша 209. 17, 231. 1, 395. 21, молѣаше 143. 2, 224. 5, 250. 9, 329. 19, молѣахѫ 328. 4–5. 28, молѣхѫ 53. 6, 368. 9, молѧ 220. 18–19, молитъ сѧ 266. 28; παρακαλέω: молити 132. 6, молиша 25. 2–3, 131. 19, 230. 13, молѣаше 132. 8, 231. 18, 270. 10, молѣше 64. 21, 131. 16–17, 132. 20, молѣахѫ 140. 7, 143. 17, 146. 5, 220. 20–21, 230. 10, молѣхѫ 24. 20, 51. 5, молѧ 22. 4, 119. 13, 211. 21; προσεύχομαι oro: молиши сѧ 15. 2–3. 9, молите сѧ 15. 8–9, 88. 21, 101. 3–4, 169. 24, 171. 7, 175. 14–15, 217. 23–24, 246. 1–2, 300. 1, sine сѧ 13. 32, молѧтъ сѧ 292. 16, молѧ сѧ 100. 25, 212. 4, молѧште сѧ 15. 13, 161. 20. 22, 166. 28, молѧштю сѧ 204. 16, 245. 19, молѣаше сѧ 175. 6, 235. 7, 236. 16, 280. 2–3, 300. 3. 8, молити сѧ 15. 6, 216. 6–7, 245. 21, 279. 1.

море θάλασσα mare: море 9. 11, 24. 10. 15, 47. 5, 60. 22, 75. 22, 84. 1, 117. 14, 130. 19, 131. 24, 143. 14, 153. 4, 161. 15, 274. 23, 275. 10, 336. 26, 337. 4; морѣ 50. 7, 130. 20, 139. 13, 335. 9, 337. 2. 13. 25; морю 9. 1, 24. 7, 50. 10. 11, 121. 16, 124. 11, 130. 13, 139. 17. 18, 187. 5, 337. 7; мори 9. 2, 24. 1, 42. 6, 53. 20, 117. 12, 126. 24. 26–27, 131. 26, 132. 18, 400. 4.

моръ λοιμός pestilentia: мори 294. 1.

морьскъ τῆς θαλάσσης maris: морьскаего 295. 15, морьстѣи 61. 19–20, морьсцѣмь 114. 17, морьсцѣемь 313. 9.

моси Μωσῆς (vl. Μωυσῆς) Moyses: моси 22. 2, 58. 5, 66. 10. 12, 80. 16, 119. 24, 141. 13–14, 154. 9. 10, 211. 27, 323. 5, 335. 3, 338. 19, 343. 26, 344. 2, 347. 7, мосии 164. 13, 236. 19, 290. 26, 291. 21, 318. 15; мосѣа 274. 10–11, 310. 10, 344. 3–4; dat. мосеови 58. 10, 148. 19, 237. 3, 335. 5, мосѣови 355. 21; мосѣомь 315. 20, мосеемъ 148. 14–15; — adj. мосеовъ Μωσέως: мосѣовъ 344. 7, мосеови 355. 20, мосеовоу 198. 17, мосѣовѣ 82. 12, 312. 3–4, мосеовахъ 165. 7.

мочити βρέχειν rigare 224. 13.

мошьна πήρα pera: мошьны 30. 7, cf. пира.

мръзость βδέλυγμα abominatio 88. 10, 169. 12, 272. 23.

мръкнѫти σκοτίζομαι obscuror: мръкнетъ 89. 19, cf. помръкнѫти, помрачити сѧ.

мрътвъ νεκρός mortuus: мрътвъ 151. 9. 10, 269. 24, мрътвь 270. 23, мрътвы nom. sing. 222. 3, мрътви 112. 3, мрътвии 34. 10, 222. 25, 291. 20, 333. 2—3, мрътвыѩ 23. 26, 30. 2—3, 332. 17, мрътвыихъ 85. 14, 165. 5, 274. 13, 311. 9, 366. 3, мрътвыхъ 48. 12, 58. 25, 81. 6. 10, 111. 10, 112. 9—10, 136. 6. 11, 149. 8. 10, 165. 2. 10, 184. 20—21, 234. 5, 274. 16, 291. 16. 23, 312. 9, 321. 11, 367. 5. 27, 397. 21—22, 401. 24; мрътвымъ 240. 2—3, мрътвыими 308. 9—10.

мрътвьць ὁ νεκρός mortuus: мрътвъцѧ 23. 27, 240. 3.

мрѣжа δίκτυον rete: мрѣжа 211. 1—2, 401. 17, мрѣжѫ 210. 24, 400. 20, 401. 8—9. 14, мрѣжѧ 9. 13. 17, 117. 12. 18—19. 22, 210. 13. 19.

мъзда vide мьзда.

мънась vide sub мнасъ.

мъногоцѣньнъ πολύτιμος pretiosus: мьногоцѣнень 47. 1—2, мъногоцѣнъны 366. 8.

мъногъ πολύς multus: nom. acc. sing. 49. 10, 101. 22, 124. 11, 126. 25, 132. 17. 25, 138. 5, 149. 22, 175. 30, 213. 16, 221. 23. 27—28, 237. 13, 305. 4, 335. 11. 16—17, 348. 7, 367. 2. 9—10, 368. 16, 378. 13—14, 379. 1; gen. plur. 48. 8, 132—133. 199. 24, 209. 25, 229. 21, 230. 3, 303. 19; многъ nom sing. 5. 18; мънога fem. sing. 29. 5, 217. 10, 218. 17, 240. 16, 336. 7, plur. neutr. 68. 8—9, 110. 1, 140. 20—21, 141. 10. 25, 155. 30, 204. 7, 289. 4, 302. 6, 303. 20, 331. 4, 359. 20, 364. 23, 399. 23, многа fem. sing. 10. 19, neutr. plur. 167. 5, 403. 15; мъного 24. 20, 26. 23, 42. 9—10, 56. 27, 106. 21, 113. 3, 119. 26, 124. 15. 25—26, 127. 2, 131. 17, 132. 20—21, 134. 5. 19, 136. 21, 138. 8, 147. 2, 149. 17, 151. 8, 165. 11, 179. 6—7, 216. 19, 225. 17, 230. 12, 254. 11—12, 277. 23, 329. 2, 349. 14, 377. 21, 381. 23, много 132. 28, 211. 1, мьного 235. 18, 257. 14. 18. 19; мъногы gen. sing. 42. 15, 127. 8, nom. et acc. plur. 20. 28, 23. 9, 53. 24, 72. 19—20, 87. 15—16, 88. 2, 94. 4. 11, 99. 22, 110. 10, 118. 29, 119. 1, 130. 26, 136. 1. 2, 158. 13, 163. 5, 168. 8, 174. 7, 182. 21, 190. 24, 208. 8, 222. 17, 226. 10, 265. 1, 320. 15, 324. 5, 374. 23, instr. plur. 303. 23; мьногы acc. plur. 23. 14—15, многы acc. plur. 6. 20, 124. 20; мъногоу 104. 17, 138. 8, 144. 4, 158. 16, 178. 16, 226. 12—13, 301. 15; мъногоѭ 170. 19, 295. 21; мъногомъ dat. plur. 110. 5, 199. 20, 222. 19, мьногомь 103. 8; мъногыхъ 88. 4; мънози 19. 26—27, 20. 18, 21. 18, 22. 20, 26. 8, 42. 7, 43. 21, 65. 21, 71. 5, 72. 22, 79. 19, 87. 14, 88. 1, 120. 5—6, 121. 23, 131. 16, 137. 28, 138. 2, 151. 10, 156. 29, 158. 21, 159. 21, 166. 20, 177. 2, 189. 1, 190. 19, 208. 14, 230. 9, 243. 9, 261. 16, 266. 1. 1—2. 3, 293. 16, 321. 15, 328. 24, 341. 4, 344. 28, 345. 24, 349. 26, 360. 14—15. 18, 364. 16, 365. 21, 367. 7, 370. 6, 394. 10, мьнози 38. 11, 69. 10—11, 121. 25, 341. 20, 358. 23—24, мнози 167. 4, мно-ѕии 9. 28, мънози 53. 22, 134. 24, 168. 6, мнози 262. 8, мьнози 87. 20, 212. 2, 225. 16—17, 358. 24, 362. 6; мънозѣ 245. 10, 272. 7, мьнозѣ 245. 15, 272. 8, мьнозѣ 97. 23; мнозѣхъ 200. 1, мъно зѣхъ 32. 17, 253. 4, 268. 10, мьнозѣхъ 93. 20; мънозѣми 129. 26—27. — Comparativi formae: мъножѣе πλεῖον plus 167. 10—11, 249. 21—22, мьножѣе ib. 17, мъножѣише nom. plur. πλεῖστος plurima (sc. turba) 74. 6, мъножѣишѧ πλείονας plures 77. 9, мъножаишѧ 325. 14, мъножѣишѧѩ πλεῖσται plurimae 35. 22—23, о мъножаишиихъ περὶ πλειόνων de multis 252. 4.

мъножицеѭ πολλάκις saepe 59. 13. 14, 150. 19—20, 285. 9—10, 387. 19.

мъножьство πλῆθος turba: мъножьство 216. 19—20, 302. 21, 330. 15, мъножъство 124. 15, 190. 9, 197. 17—18, 210. 25, мьножъство 287. 4, множьства 400. 22.

мъшица κώνωψ culex: мьшицѫ 84 30.

мы ἡμεῖς nos: 15. 25, 26. 21, 59. 23, 68. 22, 113. 8, 151. 16, 156. 18, 177. 6, 203. 18, 234. 26, 282. 3, 309. 20, 315. 18, 327. 13, 339. 17, 341. 26, 345. 9, 350. 27, 351. 19, 355. 9. 20. 21, 356. 10, 362. 1, 369. 10, 385. 22, 386. 23, 392. 21, 400. 11.

мыслити διαλογίζομαι cogito: мыслите 55. 17, мышлѣаше 254. 5, мышлѣахѫ 162. 11, 289. 15—16; ἐνθυμέομαι cogito: мыслите 25. 18; φρονέω sapio: мыслиши 57. 6, 147. 11.

мысль ἐνθύμησις cogitatio: мысли 39. 8; διάνοια mens: мыслиѭ 165. 21, 194. 2, мысльѭ 81. 20.

мытарь τελώνης publicanus: мытарь nom. sing. 29. 16, 63. 14, 280. 1—2. 6. 8—9, gen. plur. 213. 17; мытарѣ 213. 11, cf. 125. 10 nota; nom. plur. мытаре 14. 6—7. 9, 26. 8—9, 76. 21—22. 25, 121. 23, 203. 13, 223. 15—16, 267. 9; dat. plur. мы-таремъ 35. 18—19, 224. 2, 283. 17—18; instr. plur. мытари 26. 12, 121. 27, 213. 20; loc. sing. мытари 114. 6, 186. 14, 188. 11.

мытьница τελώνιον teloneum: loc. мытьници 26. 4, 121. 19, 213. 12–13.
мышьца βραχίων brachium: мышьца 369. 26, мышьцеѭ 194. 1.
мьзда μισθός merces: мъзда 10. 18, 217. 9, 218. 17; мьздѫ 33. 17, мъздѫ 14. 6. 21–22, 15. 8, 16. 9–10, 33. 19, 70. 12, 328. 16; мьзды 33. 23–24, 241. 8, мъзды 14. 15, 30. 10, 152. 26.
мьздоимьць pro мытарь, cf. 121. 23 nota, 213. 11 nota.
мьздьница pro мытьница, cf. 213. 12–13 nota.
мьнасъ vide sub мнасъ.
мьнии—мьньши μικρότερος minor: мьнии 223. 18, 238. 22, мьнѣи 35. 1–2, мьне 45. 10, 129. 19; νεώτερος мьнии 268. 20, 298. 22; ἔσχατος мьнеи 152. 8; ἐλάχιστος minimus: мънии 11. 15, мъньши 4. 11, мьньшихъ 96. 10–11. 28; ὀλίγον мьне 225. 18, мьньшьми 225. 18.
мьнити сѧ ἐλαττοῦσθαι minui 324. 24.
мьнѣти δοκέω, δοκεῖ μοι videtur: мьнѭ 275. 25, мьнитъ 60. 16, 62. 18, 76. 12, 80. 1–2, 95. 3, 102. 11, 104. 3, 228. 15, 244. 24, 365. 24, 381. 4, мънитъ 81. 27–28, 298. 17, мьните 91. 9, 256. 20, 257. 25, 258. 28, 259. 7, 335. 2, мъните 334. 15, мните 11. 9, мьнѧтъ 15. 14, мьнѧшти 398. 4–5, мьнѧштеи 158. 2–3, мьнѣшѧ 361. 23–24, мьнѣахѫ 284. 16, 311. 12–13, 373. 19; νομίζω arbitror: мьнѣахѫ 70. 16–17, мъните 32. 23, мьнимъ 204. 23, мьнѣвъша dual. 200. 24.
мьстити ἐκζητέω: мьститъ сѧ 251. 20, ἐκδικέω vindico: мьщѫ 279. 13, imperat. мьсти 279. 6.
мьсть ἐκδίκησις vindicta: мьсти 279. 16, месть 279. 19.
мьштение ἐκδίκησις vindicta: мъштению 295. 2.
мѣдь χαλκός aes: мѣдь 167. 3, мѣди 30. 6–7, 135. 10.
мѣра μέτρον mensura: мѣрѫ 18. 18, 85. 27, 128. 30, 218. 26, 325. 7, мѣроѭ 218. 28–29, μετρητής: мѣрамъ 319. 20, βάτος мѣръ (vl. батъ) 271. 19.
мѣрити μετρέω metior: мѣрите 18. 18, 128. 30, 218. 29.
мѣсто τόπος locus: мѣсто 49. 7. 14, 102. 9, 108. 3. 5, 112. 7, 119. 5, 137. 26. 29, 138. 11, 181. 3. 4, 183. 21, 207. 9, 209. 14. 30, 234. 12, 240. 14, 264. 5. 6, 265. 21–22, 274. 9, 283. 24, 305. 18, 327. 8, 360. 13, 365. 1, 375. 1. 2, 387. 18–19, 394. 3–4. 11; мѣста 41. 13, 51. 3, 87. 23, 168. 20, 197. 3, 248. 20–21, 294. 1, 337. 19; мѣстѣ 88. 12, 216. 18, 234. 22, 244. 12, 245. 18, 264. 8, 299. 29, 331. 23, 336. 8, 361. 8, 363. 3, 393. 16–17, 396. 19, 397. 17; мѣстѣхъ 120. 1; на поустѣ мѣстѣ ἐν ἐρημίᾳ 54. 7–8, на прѣдьнимь мѣстѣ εἰς πρωτοκλισίαν 264. 2; въ рыбы мѣсто ἀντὶ ἰχθύος 247. 8–9.
мѣсѧць μήν mensis: мѣсѧцъ 191. 27, 192. 28, мс҃цъ 191. 23, 208. 10, мс҃цѧ 194. 10; четыре мѣсѧци τετράμηνος 328. 12, бѣсьновати на новы мѣсѧцѧ σεληνιάζομαι 59. 12, 115. 3, 187. 3.
мѣсѧчьнъ: мѣсѧчьныѩ недѫгы имѫщѧ σεληνιαζομένους lunaticos 9. 25–26.
мѣхъ ἀσκός uter: мѣхы 27. 4–5. 8, 122. 24. 27, 214. 16. 17. 20, мѣси 27. 6. 7, 122. 26, 214. 8.
мѧкъкъ μαλακός mollis: мѧкъка 34. 19, мѧкъкы 34. 18, мѧкъками 223. 3.
мѧта ἡδύοσμον mentha: мѧтѫ 84. 25, мѧты 250. 23.
мѧтежь ταραχή turbella: мѧтежи 168. 21, cf. мѧтежъ pro млъва 107. 6 nota.
мѫдитъ vl. pro къснитъ, quod vide.
мѫдрость φρόνησις prudentia 190. 29, σοφία sapientia 294. 12.
мѫдръ φρόνιμος prudens: nom. sing. мѫдры 91. 11, 256. 25, nom. plur. мѫдри 30. 28, gen. plur. мѫдръ 92. 5, dat. мѫдроу 20. 28, nom. plur. fem. мѫдрыѩ 92. 8. 20, мѫдрыимъ 92. 17; comparat. мѫдрѣиши 271–272; adverb. φρονίμως мѫдрѣ 271. 27–28.
мѫдьнъ βραδύς tardus: мѫдъна 310. 6.
мѫжь ἀνήρ vir: nom. sing. мѫжь 211. 10, 231. 16, 265. 25, 307. 7, мѫжъ 3. 2, 211. 19, 229. 19, 231. 7, 237. 17, 283. 16, 307. 8, 309. 15–16, 316. 26, 327. 5, 329. 16. 23; acc. sing. мѫжь 326. 27; gen. glur. мѫжъ 49. 29, 54. 19, 276. 9, 336. 8, мѫжь 139. 7, 234. 27, 327. 4; мѫжа gen. acc. sing. 2. 19, 154. 14. 24, 192. 21, 273. 2, 308. 5, 327. 2–3, dualis 222. 14, 236. 18. 25; dat. мѫжю 154. 7, 284. 5, falso мѫжиѫ 20. 28 et мѫжѫ 21. 6, мѫжеви 192. 3, 215. 19; instr. мѫжемь 200. 1; мѫжи loc. sing. 313. 6, nom. plur. 41. 7, 51. 3, 212. 10, 249. 17–18, 302. 2, 305. 4–5, instr. plur. 249. 14.
мѫжьскъ (полъ) ἄρσεν masculinum: мѫжескъ 66. 2, мѫжъска (полоу) 198. 20; gen. sing. мѫжъскы (sc. похоти) ἀνδρός viri 315. 9.
мѫка ἄλευρον farina: мѫцѣ 45. 17–18, 261. 9.
мѫка κόλασις supplicium: въ мѫкѫ 96. 29; βάσανος tormentum: мѫкахъ 273. 14; (прияти) мѫкы παθεῖν 297. 26.
мѫчитель βασανιστής tortor: мѫчителемъ 65. 12–13.

мѫчити κολαφίζειν colaphis caedere 178. 2; βασανίζειν torquere: мѫчитъ supinum 24. 18; imper. мѫчи 131. 12–13, 229. 28.
мѫчьнъ βασάνου tormenti: мѫчъное 274. 9.
мѵро μύρον unguentum: мѵро 97. 22, 98. 5, 307. 22, 366. 14, мѵра 97. 18, мѵроу 224. 11, мѵромь 224. 15–16, 313. 12, мѵр(о)мъ 115. 19; semel feminini generis мѵроѭ 360. 22, cf. хризма.

Н

на regit accusativum et localem casum: на cum accus. respondet graeco κατά τινος (e. gr. 12. 1, 124. 9), ἐπί τινα (e. gr. 31. 13, 32. 24, 82. 19, 86. 7. 13. 87. 21. 22, 88. 15), et quod saepissime fit graeco εἴς τινα (e. gr. 17. 16, 18. 12, 23. 16, 24. 11, 26. 19, 29. 7. 21, 30. 8, 31. 2, 93. 1, 124. 27); на cum locali reddit graecum ἐπί τινος (e. gr. 15. 22, 25. 7. 17, 82. 2, 83. 11, 87. 6, 88. 15. 17, 95. 11), ἐπί τινα (e. gr. 20. 29, 21. 3. 7, 26. 4, 87. 5, 121. 19), plerumque autem graecum ἔν τινι (e. gr. 14. 16, 15. 4. 5, 19. 22, 28. 22, 83. 4. 5. 6, 88. 12, 90. 26).
наанѣеовъ τοῦ Ναγγαί 204. 28.
наасоновъ τοῦ Ναασσών 205. 10, наѡсонъ наѡсона 1. 8.
навадити vl. pro наоустити 106. 23, quod vide; наваждена προβιβασθεῖσα praemonita 48. 24.
наводне πλημμύρα inundatio: наводнѭ 220. 3–4.
навыкнѫти μανθάνω disco: навыкнѣте 170. 24, навыкъ 339. 25–26.
нагъ γυμνός nudus: нагъ 95. 25, 96. 19, 176. 18. 20, 401. 5, нага 96. 4. 23.
надъ cum accusativo: ἐπί 317. 8, 319. 8, надь нь κατ' αὐτόν 244. 14–15; cum instrumentali: ὑπέρ super 31. 22. 23, 219. 3, ἐπί cum gen. 91. 12. 16–17, 94. 3. 11, 256. 25, ἐπί cum acc. 253. 25, 285. 1, 286. 9, ἐπί cum dat. 273. 26, 306. 7, σύν 309. 21–22, ἐπάνω 209. 18, 324. 25, 325. 1.
надѣяти сѧ ἐλπίζω spero: надѣаше сѧ 303. 20–21, надѣемь сѧ (recte надѣахомъ) 309. 20; πέποιθα confido: надѣѭштемъ сѧ 279. 23.
наемьникъ vide sub наимьникъ.
назаретъ Ναζαρέτ, Ναζαρέθ Nazareth: назаредъ 6. 4, 8. 25, назаретъ 192. 2–3, 200. 12–13, 201. 17–18, 207. 3–4, назарета 74. 17, 116. 24, 318. 16–17. 18; adj. назаретъска 196. 14.
назарѣи, назарѣнинъ Ναζαραῖος, Ναζαρηνός Nazaraeus, Nazarenus: назарѣи 394. 9, назареи 6. 5, назарѣа 388. 4, назареа 388. 9; назарѣнинъ 158. 18–19, 283. 1, 309. 15, назарѣнине 118. 4–5, 209. 3, назарѣнина 183. 20, назарѣниномь 178. 9, назарѣаниномь 104. 15.
назирати — назьрѣти παρατηρέω observo: назираахѫ 123. 19, назираѭште 263. 8; назьрѣахѫ 215. 15.
наидѫ (— наити) ἐπέρχομαι supervenio: наидетъ 192. 23, ἐπιστῇ 296. 8.
наимьникъ μισθωτός mercennarius: наимьникъ 357. 28, наемьникъ 358. 5–6, наемъникъ 117. 25; μίσθιος наимъникъ 269. 3–4. 10.
наинъ Ναίν 221. 22.
накладати φορτίζω onero: накладаате 251. 8.
належати ἐπίκειμαι superpositus sum: належааше 363. 24–25; irruo належѫштѭ 210. 7.
намъ ἡμῖν nobis 7. 20, 15. 23. 24, 45. 27, 52. 15–16, 58. 8, 68. 24, 70. 21, 80. 1, 87. 9, etc, намь 209. 2; нами 3. 14, 239. 2, 273. 26, 285. 1; нама 24. 16. 22, 157. 14. 16, 201. 10, 310. 15. 23. 24; — наю 73. 6, 306. 15, 310. 22–23, 354. 24; — насъ ἡμᾶς et ἡμῶν 15. 26, 24. 18, 48. 3, 53. 7, 70. 6, 80. 19, 107. 11–12, 118. 5, 135. 3–4, 150. 23, 152. 18, 189. 3, 195. 16, 196. 1, 209. 4, 222. 7, 241. 18, 246. 10, 309. 24, 310. 3, 386. 19;—ны 15. 27, 24. 4. 21, 28. 6, 72. 26, 73. 2, 131. 20, 222. 15, 245. 20, 246. 11, 276. 11, 288. 21, 305. 13. 14, 306. 11, 309. 25, 315. 11, 323. 12, 356. 6.
намѣрити προστίθημι adicio: намѣритъ сѧ 128. 30.
напасти — нападѫ, нападати ἐπιπίπτω inruo: нападе 190. 14, cecidit 269. 14, нападахѫ 124. 20, нападъ 373. 10; προσπίπτω inruo: нападѫ 21. 1–2.
напасть πειρασμός tentatio 15. 26–27, 101. 4, 175. 15, 300. 1–2, напастъ 300. 14, напасти 227. 18, напастехъ 298. 26; (творити)напасти ἐπηρεάζω 13. 32, cf. обида.
напастьствовати, vl. pro творити напасти, ἐπηρεάζω 13. 32 nota.
напаѣти — напоити ποτίζω potum do, do bibere: напаѣатъ 260. 15–16, напаѣше 109. 17–18, 182. 8; напоитъ 33. 20, 152. 24, напоихомъ 96. 2, напоисте 95. 24, 96. 17.
написание ἐπιγραφή suprascriptio: 80. 8, 164. 6, 181. 9, 290. 18, 306. 6; ἀπογραφή descriptio 196. 10, о написании 186. 1.
написати (напьсати) γράφω scribo: написати 154. 11, написа 154. 13, 164. 13, 194. 26, 394. 7, написалъ 290. 26, написано 207. 9–10, 306. 6–7,

320. 26, 359. 27, 394. 8. 12, написана 242. 19, написанаа 295. 8, написанѫ 108. 10—11, написанымъ 312. 3, напиши 271. 21. 25—26; ἀπογράφω describo: написати сѧ 196. 9. 17—18, напсати сѧ 196. 12; ἐπιγράφω: написано 181. 10.

напльнити γεμίζω impleo: напльнитъ сѧ 265. 24, напльните 319. 20—21, напльнишѧ 319. 21—22, cf. испльнити.

направити κατευθύνω dirigo 196. 3.

нардъ νάρδος: нарда 366. 7; adj. нарьдьны νάρδου 172. 2.

нарешти — нарекѫ καλέω voco: нарешти сѧ καλεῖσθαι 194. 25, κληθῆναι 269. 17, нарещи сѧ 269. 9, нарече сѧ 3. 18, 105. 18—19, наречетъ сѧ 11. 15. 16. 17, 74. 24, 160. 28—29, 192. 16. 25, 194. 21, 198. 21, 398. 10, наречеши καλέσεις 3. 9, 190. 18, 192. 14, 195. 27, 318. 7, нарекѫтъ 3. 13, 10. 13, нареченое κληθέν 198. 13; нареченъ ἐπικληθείς 29. 17, ὡρισμένον нареченоумоу 298. 12; нарече ἐπέθηκεν ὄνομα 125. 5. 7, ὠνόμασεν 216. 11, наречетъ сѧ λεγόμενον 29. 14, ὃ λέγεται 398. 10; нарѣшѧ ἐπεκάλεσαν 32. 1, ἐκλήθη 198. 13.

нарицати сѧ καλεῖσθαι vocari 83. 7, нарицаатъ καλεῖ 82. 2, 166. 18—19, 292. 6—7, нарицаетъ 82. 6—7, нарицаатъ сѧ 194. 28, 196. 15—16; нарицаѭтъ сѧ 298. 20, нарицанте(сѧ) 83. 8. 11. 13, нарицахѫ 194. 18; нарицаемъ καλούμενος 283. 16, нарицаемыи 221. 21—22, нарицаемаѣ ἡ χαλουμένη 226. 6, нарицаемое χαλούμενον 305. 18, нарицаемаого 216. 15, 234. 13, 296. 24, нарицаемѣи 192—193, 286. 14, 296. 17; λέγεται нарицаетъ сѧ 47—48, λεγόμενος нарицаемъ 365. 17, нарицаемыи 6. 3—4, нарицаемон (pro нарицаемы) 400. 6, нарицаемы 98. 11, 179. 16, 296. 21, 300. 15—16, 325. 20, 353. 22, 361. 28—29, 399. 4, нарицаемое 108. 3. 4, 394. 3 нарицаемаого 9. 9, 97. 10, 106. 13—14. 17, 106—107, нарицаемѫѭ 100. 17, нарицаемѣмь 393. 17; ἐπιλεγομένη нарицаатъ сѧ 330. 12—13,

народъ ὄχλος turba: народъ 27. 25, 28. 1, 42. 8—9, 49. 10, 54. 20, 101. 22, 120. 11, 121. 16, 124. 11, 126. 14. 25. 27, 130. 4, 132. 17. 25, 133. 14, 138. 15, 141. 26, 149. 22. 25, 151. 2, 161. 5, 167. 3, 175. 30, 213. 16, 216. 19, 221. 23. 27, 231. 2. 14, 237. 16—17, 282. 26, 300. 15, 305. 4, 335. 11. 17, 337. 12, 343. 29, 345. 1, 367. 2. 9. 24—25, 367—8, 368. 29, 369. 10, народь 216. 25, народо-сь 144. 7; народа 48. 18, 54. 8—9, 76. 8, 78. 9, 124. 18—19, 142. 4, 143. 18, 149. 29, 163. 22, 187. 22, 237. 17—18, 249. 1, 252. 8, 253. 21, 287. 10, 297. 6, 344. 27—28, 346. 12, 364. 7; народоу 53. 25—26, 54. 11, 59. 2, 106. 11, 144. 5. 16, 158. 15, 179. 24, 180. 7, 210. 8, 221. 16, 226. 12, 235. 4, 260. 8—9, 303. 7, 331. 22; народѣ 54. 2, 133. 4. 12, 346. 3; loc. sing. народомь 228. 19, народомъ 107. 8, 144. 21, 212. 15, 283. 20; dat. plur. народомъ 34. 14, 41. 23, 45. 19—20, 49. 22. 26, 54. 15, 82. 11, 102. 17, 202. 23—24, 222. 30, 249. 5—6, народомь 258. 5—6; народи 9. 28, 21. 13. 17—18, 26. 1, 28. 18, 38. 11, 39. 3—4, 42. 7, 49. 8, 53. 22, 65. 21, 72. 21—22. 27, 74. 6. 9. 16, 81. 11, 125. 14, 154. 4, 166. 20, 203. 8, 209. 30, 212. 1—2, 231. 22, 232. 5, 234. 14, 235. 9, 247. 18—19, 266. 3, 304. 14, 307. 2, 337. 21; народы acc. plur. 10. 2, 23. 15, 29. 1, 45. 25, 49. 15, 50. 4. 5, 52. 3, 106. 23, 138. 22—23, 139. 10—11, 147. 13—14, 210. 17, 234. 19—20, 343. 10; народѣхъ 343. 7—8.

нарочитъ ἐπίσημος insignis: нарочита 106. 13.

насадити φυτεύω planto: насади 76. 29, 162. 19, 289. 2—3.

наслѣдити — наслѣдовати κληρονομέω possideo: наслѣдитъ 69. 10, наслѣдатъ 10. 8; наслѣдоуте 95. 20.

наслѣдьствовати κληρονομέω possideo, percipio: наслѣдъствоуѭ 155. 13, 243. 15—16, 281. 1.

наслѣдьникъ κληρονόμος heres: наслѣдьникъ 289. 17, наслѣдъникъ 77. 14, 163. 11; κοινωνός socius: наслѣдъника 211. 14.

наставити ὁδηγέω doceo: наставитъ 382. 2.

наставьникъ καθηγητής magister: наставьникъ 83. 14, наставьници 83. 13—14; ἐπιστάτης praeceptor: наставьниче 210. 21, 229. 7—8, наставъниче 232. 5, 236—237, 238. 24—25, 276. 11.

настати — настанѫ, unde настаѫшаего дьне ἐπιούσιος (vl. настоѩштаего) 15. 22—23; alia versio habet насѫштьныи, quod etiam noster 246. 6 praebet.

настоѣти — настоѭ παρέστηκα adsum: настоитъ 129. 14.

настѫпати πατέω calco 242. 14.

насытити χορτάζω saturo: насытити 54. 8, 144. 14, 273. 8, насытите сѧ 217. 2, насытѧтъ сѧ 10. 10, 143. 4, насытисте сѧ 338. 15, насытишѧ сѧ 49. 26—27, 54. 16, 139. 3—4, 144. 23—24, 235. 4—5; γεμίσαι implere: насытити 268. 27—28; ἐμπλήθω: насытишѧ сѧ 336. 13, насыштении οἱ ἐμπεπλησμένοι 217. 14.

насѫштьнъ ἐπιούσιος, vide sub настати.

натроути τρέφω pasco: натроухомъ 96. 1—2.

натъкати, unde натъканъ πεπιεσμένος confertus: натъканѫ 218. 26.

натанаиль Ναθαναήλ Nathanael: натанаиль 400. 7, натанаилъ 318. 17. 24. 28, натанаилѣ 318. 14. 24.

натановъ τοῦ Ναθάν 205. 8.

наоумовъ τοῦ Ναούμ 204. 27.

наоустити πείθω persuadeo: наоустиша 106. 23.

наоучити διδάσκω (διδάξαι) doceo: наоучитъ 11. 15. 16—17, 253. 18—19, 377. 8, наоучи imperat. 245. 20, aor. 245. 21, 349. 21, наоучиша 137. 24, наоучени бѫдѫтъ 113. 10; наоучите μαθητεύσατε 113. 19, — сѧ μάθετε 26. 16, 36. 23, 90. 4; κατηχέω: наоучилъ сѧ еси eruditus es 189. 10; наоучь сѧ μαθητευθείς 47. 18.

нахоровъ τοῦ Ναχώρ 205. 13—14.

начинати, начѧти — начьнѫ ἄρχομαι coepi: не начинаите 203. 1, eodem vocabulo 6. 24 vertitur graecum μὴ δόξητε, начинаѩ incipiens 204. 22, начинаѭштемъ 295. 21—22; начьнеши 264. 5, начьнетъ 91. 20, 257. 6, начьнете 261. 19. 23, начънѫтъ 266. 17, 305. 12—13; начѧтъ 9. 5—6, 34. 14, 35. 21, 56. 25, 57. 2, 100. 20—21, 104. 21, 119. 25, 126. 23—24, 132. 13, 134. 23—24, 135. 13, 138. 7, 146. 29, 147. 7, 156. 16—17, 157. 8, 158. 19, 160. 21, 162. 18, 168. 4, 175. 2, 178. 13—14. 20, 207. 20, 222. 4. 29, 224. 12, 234. 17, 249. 6—7, 252. 9, 266. 18, 268. 24, 287. 4. 25, 289. 1, 371. 13; начѧсѧ 37. 2—3, 99. 5, 123. 1, 132. 5, 140. 2, 145. 6, 157. 29, 173. 20, 177. 27, 179. 19, 180. 14, 212. 19, 225. 20, 252. 2, 265. 4, 269—270, 298. 14, 302. 22; начинъ 50. 20, 70. 12, 303. 11, 310. 9, начьнъше 347. 19, начинъше 312. 12, начинъшю 64. 16; начѧсѧ ἐπεχείρησαν 189. 1; начѧтъ плакати сѧ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν 178. 26; начънѫтъ падати ἔσονται πίπτοντες 170. 15; не родити начьнетъ καταφρονήσει 17. 10, 272. 17, не родити вьчьнетъ παρακούσῃ 68. 12—13, vide вьчѧти.

начѧло ἀρχή initium 87. 24, 168. 21—22, начѧла 88. 25, 154. 14, 169. 27.

начѧтъкъ ἀρχή initium: начѧтокъ 320. 9, principium 349. 13.

нашъ ἡμῶν noster: нашъ 15. 22, 165. 18, 220. 23, 246. 2. 5—6, 303. 1, 346. 16, 350. 19, 352. 8—9, 361. 20, 365. 2, наше 163. 12, 289. 18, нашего 160. 5. 195. 12. 26. 31, 322. 27, 326. 14—15, 352. 3, нашемоу 195. 20, 246. 9, 369. 26, 391. 21—22, наши 92. 19, 309. 18—19, 327. 7, 338. 16, нашимъ 194. 8, нашими 195. 18, нашихъ 85. 23, 107. 12, 195. 15. 22, 261. 25, нашѧ 23. 13, 196. 4, 246. 8, 359. 3, нашеѭ 78. 1, 163. 21.

наѩти μισθόομαι conduco: наѩтъ 3 pers. sing. aor. 70. 6, supinum 69. 15.

не οὐ, οὐχ, μή non, ne, saepissime occurrit.

не, potius ѥ, acc. sing. neutr. pro е αὐτόν, αὐτήν: вь не (sc. цѣсарьствие) 155. 7, cf. 272. 25—26 nota, на не (sc. осьлѧ) 367. 16. Eiusdem thematis formas praecedente praepositione habes in: него 43. 7, 59. 20, 71. 19, 94. 28, 95. 4, 107. 26, alia plurima, негоже ὅν quem 90. 21, 191. 10, 231. 7, 277. 28, 335. 4; немоу 23. 9, 26. 20, 28. 7, 39. 1, 41. 25, 42. 7, 45. 26, 49. 13, alia (немѫ 22. 4); нем 62. 25, 75. 11—12, 84. 20, 118. 21, 160. 13. 14. 15, 192. 6, 209. 18, 259. 14, 287. 26, 363. 7. 25, немже 208. 21; немь 22. 18, 23. 18, 26. 6, 27. 14, 28. 4, 30. 12—13, 38. 10. 17, 40. 20, 48. 5. 13, 49. 9—10, 59. 5, 65. 21, 72. 21, 73. 9, 77. 1, 84. 23, 99. 9—10, alia permulta, немьже 34. 22, 58. 14, 120. 13—14, 207. 4, 223. 7, 290. 1, 299. 28, 307. 15, 316. 25, 361. 7—8, 373. 10, 396. 20—21; немъ 77. 1—2, 124. 18, 136. 7, 146. 22, 209. 13, 353. 4, немъже 78. 6, 213. 7, 234. 9, 318. 23; неѭ 194. 10. 16 bis, 209. 18, 221. 28, 327. 27, 363. 5. 15; неѩ 99. 20, 122. 21, 174. 5, 193. 4, 245. 17, неѩже 184. 7—8, 226. 7; dual. нею 32. 14, 310. 21, неѭ 24. 19, 210. 12; acc. plur. neutr. нѣже (на) 248. 15; acc. plur. masc. et fem. нѧ 67. 8. 13, 124. 3, 131. 21, 155. 8, 156. 14, 181. 7, 233. 20, 238. 15, 251. 18, 289. 24, 386. 13—14; нѧже 191. 25, 259. 5, 260. 9, 293. 10, 305. 10; acc. sing. fem. gen. неѩ 27. 13, 132. 23, 154. 25, 260. 5, 347. 16; неѩже 18. 18, 232. 12, 257. 10, 286. 16—17, 310. 12, 337. 11, нюже pro неѩже 128. 29, 330. 5, 333. 10; нѩѩ (pro неѩ) 159. 7.

небесьскъ οὐράνιος caelestis: небе̃скы 16. 2—3, нбскы 17. 19, 18. 8, небскы 52. 11, небскыихъ 197. 18; ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς нбскы 14. 11, 161. 24, нбскааго 62. 15, нбскыимъ 62. 28; τῶν οὐρανῶν небеское 6. 8—9, 44. 15, небское 20. 16—17, 35. 4, 45. 16, 47. 4—5, 61. 10, 67. 12, 261. 2, нбское 30. 2, 45. 8, 46. 19. 24—25, 64. 4, 68. 12, 78. 12, 83. 25, 92. 1, небеское 69. 13—14, небскааго 56. 18, нбскааго 43. 4, 67. 4, нбскоумоу 47. 19, небескыѩ 89. 21, нбскыѩ 295. 18, нбсцни 90. 16, небсцѣемъ 22. 23—24, нбсцѣемъ 61. 12, небсцѣемь 61. 5—6, нбсцѣмь 35. 2; τοῦ οὐρανοῦ небскыѩ 42. 12—13, 226. 19, 239. 22, 261. 5, нбскыѩ 17. 17, 23. 20, нбскыимъ 129. 25, нбскымъ 45. 14, нбскыими

177. 21–22, небесъскꙑхъ 89. 27–28, нб҃скꙑхъ 103. 24; ἐπουράνιος нб҃скъ 65. 15, нб҃ска 323. 2.

небесьнъ in nostro codice non legitur, sed in additamentis ex aliis codicibus depromptis: нб҃ноѥ τῶν οὐρανῶν 10. 6. 15, 11. 20, нб҃нѣмъ 11. 17.

небо οὐρανός caeli: небо 11. 12, 185. 8, 204. 17, 208. 10, 235. 2, 269. 7. 16, 280. 10, 296. 3, 312. 21, нб҃о 49. 24, 55. 3. 4, 90. 12, 138. 28, 143. 21, 171. 2, 197. 22, 323. 3, 384. 15; небоу 36. 11–12, 258. 11, 272. 26; нб҃са 7. 23, 116. 27, неб҃са 319. 6; небесе gen. sing. 76. 5–6, 239. 15, 242. 13, 317. 5, 338. 21–22, 339. 15, 340. 5–6, неб҃се 145. 8, 242. 2, 278. 4, 288. 16–17. 19, 338. 20, нб҃се 36. 4, 54. 24, 76. 3, 89. 21, 111. 22, 117. 1, 170. 15. 23, 242. 21, 247. 14. 22, 294. 3, 300 7, 325. 1; local. sing. небесе 281. 14, неб҃се 68. 5, 113. 18, 217. 10, нб҃се 81. 5, 89. 24, 155. 27, 246. 5, 267. 27, 287. 8, 323. 4; нб҃си dat. 55. 5, loc. 15. 22; неб҃ 162. 10, нб҃съ 7. 25, 90. 2; instr. sing. нб҃семь 84. 21, нб҃мь 13. 6; небесехъ 56. 22, 63. 16–17, 165. 4–5, небесехъ 11. 8, 19. 19–20, 56. 20, неб҃сехъ 14. 2, 161. 27, 255. 28, нб҃сехъ 15. 19, 32. 20. 23, 42. 3, 56. 14, 62. 14, 63. 18. 23, 83. 13, 170. 16, 171. 5–6, 242. 19, 246 2, нб҃хъ 20. 18.

неводъ σαγήνη sagena: неводоу 47. 5.

неволѣ ἀνάγκη necesse 61. 21.

неврѣдоу сътворити ἀποδοκιμάζω reprobo: 77. 24, 163. 18, 289. 25–26.

невъзблагодатьнъ ἀχάριστος ingratus: невъзблагодатънꙑѩ 218. 19–20.

невъзможьнъ ἀδύνатος impossibilis: невъзможъно 68. 20, 156. 14–15 (ubi minus bene не възможъно legitur), невъзможънаа 282. 2.

невѣрьнъ ἄπιστος incredulus: невѣренъ 399. 19, невѣрънь 150. 11, невѣрьнь 237. 27, невѣрънꙑ 59. 17, невѣрънꙑими 257. 11.

невѣрьствие, невѣрьство ἀπιστία incredulitas: невѣрьство 48. 8, невѣръство 59. 24–25, 135. 11, невѣрьствию 151. 1, 184. 18–19 (vl. невѣрию).

невѣста νύμφη nurus: невѣста 258. 4, невѣстѫ 33. 3–4, 258. 4, 324. 20.

негодовати ἀγανακτέω indignor: негодовати 157—158, негодова 155. 2, негодоваша 72. 5–6, 75. 1, 97. 20, негодоуѩ 260. 7, негодѫюште 172. 4–5.

негъли ἴσως forsitan 289. 13–14 (vl. некъли).

недалече vide sub далече.

недостати—недостанѫ ὑστερέω deficio: недоставъшю 319. 12.

недостоинъ ἀχρεῖος inutilis: недостоини 276. 2–3.

недѫгъ νόσος infirmitas: недѫгъ 9. 22, 28. 25, 29. 11, gen. plur. 216. 23–24, 222. 18; acc. plur. недѫгꙑ 125. 4, 233. 9–10, instr. plur. 9. 24, 209. 22, cf. 118. 29 недѫжънꙑ, ubi недѫгꙑ exspectabamus; ἀσθένεια: недѫга 260. 4, недѫгꙑ acc. plur. 23. 13, недѫгъ gen. plur. 212. 3, недѫзѣ 331. 2, cf. недѫгъ 114. 3, недѫ҃гъ 186. 10, недѫзѣ 313. 7; νόσημα недѫгомъ instr. sing. 330. 21–22.

недѫжьникъ ἄρρωστος infirmus: недѫжьникъ 135. 10, недѫжьникꙑ 185. 5–6.

недѫжьнъ ἀσθενῶν infirmus: недѫжънꙑ 331. 6–7, недѫжънꙑѩ 140. 7, 241. 13, недѫжънꙑхъ 335. 12; τῆς ἀσθενείας недѫженъ 187. 30, недѫжень 259. 26; ἄρρωστος: недѫжънꙑѩ 49. 11, недѫжънꙑ 136. 2–3; κακῶς ἔχων: недѫжънꙑѩ 23. 10–11, 118. 26–27.

неже ἤ quam: 30. 26, 36. 3. 10, 62. 2. 9. 25, 68. 14, 135. 31, 153. 7. 13. 19–20, 156. 10, 241. 23, 242. 1, 268. 1, 272. 27, 274. 23, 281. 21–22, 286. 18, 323. 20, 325. 15, 370. 9.

неистовъ естъ ἐξέστη in furorem versus est 125. 17, μαίνεται insanit 358. 24–25.

неключимъ ἀχρεῖος inutilis: неключимааго 95. 5.

нели addita praepositione отъ, отъ нели ἀφ' ἧς ex quo 225. 11–12.

нелиже addita praepositione отъ: отъ нелиже ἀφ' οὗ cum 261. 18, quod 309. 23, одъ нелиже ἀφ' οὗ vl. ἐξ οὗ, ὡς ex quo 150. 18.

немоштьнъ ἀσθενής infirmus: немоштъна 175. 16–17, немоірьна 101. 5.

ненавидѣти μισέω odi: ненавидѣти 342. 18, ненавидитъ 323. 12, 379. 27, 380. 5. 16, ненавидѣахѫ 284. 24, ненавидѧи 368. 18, 380. 15, ненавидѧштиимъ 13. 31, 217. 22, ненавидѧштиихъ 195. 16, ненавидими μισούμενοι 31. 14, 87. 26–27, 169. 9, 294. 18.

неплодꙑ στεῖρα sterilis: неплодꙑ 190. 2, неплодъви dat. sing. 193. 1, nom. plur. 305. 11.

неповелѣнъ μὴ ἐπιτρεπόμενος: о неповелѣнѣмь 187. 15.

неповиньнъ ἀναίτιος sine crimine, innocens: неповиньни 37. 15–16, неповинънꙑхъ 37. 19–20.

неправьда ἀδικία iniquitas: неправьдѣ 262. 3–4, неправъдꙑ 272. 4, 343. 25.

неправьдьникъ ἄδικος iniustus: неправедьници 280. 5.
неправьдьнъ τῆς ἀδικίας: неправедънъı 279. 14—15, неправедънааго 271. 27; ἄδικος: неправъденъ 272. 8—9, неправъдънъı 272. 7—8, неправедънъı 14. 4—5, къ неправедьнѣемь 272. 9—10, cf. о неправедьнѣемь 188. 7. 10.
непраздьнъ ἔγκυος praegnans: непраздъноѭ 196. 19; ἐν γαστρὶ ἔχουσα: непраздънъıимъ 295. 4, непраздънъıмъ 88. 20, 169. 22—23.
непрнѣзнь ὁ πονηρός malus: непрнѣзнь 43. 28, непрнѣзни 5. 27—28, 13. 13, 246. 11, 386. 9; adj. непрнѣзнинн (sc. сънове) τοῦ πονηροῦ 46. 4—5.
непьштевание πρόφασις obtentus: непъщеваниемъ 166. 27—28.
непьштевати — непьштюѭ ὑπολαμβάνω aestimo: непьштюѭ 225. 3, λέγω dico непьштюѭтъ 235. 9, ἔδοξαν putaverunt непьштевашѧ 139. 19.
неразоумникъ ἀσύνετος imprudens: не разоумики (melius неразоумики) 142. 6.
нерѫкотворенъ ἀχειροποίητος non manu factus: нерѫкотворенѫ 177. 9—10.
несланъ ἄναλος insulsus: не слана (melius неслана) 153. 25.
нести — несѫ φέρω fero: несе 49. 3, несъı 396. 14, portantes несѫштѧ 307. 25; προσφέρω offero: неси 22. 1; мимо неси 175. 10, 300. 4, мимо нести 160. 26, vide sub мимо; несъı βαστάζων baiulans 394. 2; несеноу бъıти ἀπενεχθῆναι portari 273. 11—12.
нестроение ἀκαταστασία seditio: нестроенѣ 293. 20.
несъмъıсльнъ ἀνόητος stultus: несъмъıслънаа 310. 5—6.
неоумъвенъ ἄνιπτος: неоумъвенама (sc. рѫкама) 52. 27, 140. 27, неоумьвенама 140. 14—15.
нечаание ἀπορία confusio: нечаанѣ 295. 14.
нечистота ἀκρασία immunditia: нечистотъı 85. 5, ἀκαθαρσία spurcitia 85. 15.
нечистъ ἀκάθαρτος immundus: acc. sing. нечистъ 126. 11, 142. 27, gen. plur. 216. 24—25, нечистъı 41. 11, нечистъıи 118. 9, 131. 13—14, 248. 19, нечс҃та 209. 1, нечистоуоумоу 151. 3, 230. 1, 238. 4, нечистии 124. 23, 131. 22, instr. sing. нечистомъ 130. 23, нечистомь 118. 3, нечистъıмъ 118. 13—14, dat. plur. нечистъıимъ 209. 11—12, нечистъıхъ 29. 10, 135. 15—16; κοινός communis: нечистама (sc. рѫкама) 140. 14.
нешьвенъ ἄραφος inconsutilis: не шъвенъ 394. 20.
ни οὔτε, μηδέ neque: 17. 14. 17. 18. 25. 26, 19. 4, 20. 10, 22. 18, 27. 4. 5, 30 6. 7. 8. 9. 20, 31. 23, 32. 13, 35. 15, 36. 18, 37. 12, 38. 18, 40. 6 bis, 48. 10, 55. 19. 21, persaepe. In verbis онъ же рече ни vocabulum ни respondet graeco οὐχί: 194. 20, 257. 26, 259. 3. 9, 274. 12, vel graeco οὔ: 44. 26, 316. 6, 343. 9, 400. 18; или ни est graecum ἢ οὔ: 80. 3, 164. 1, 290. 15, cf. ни ни οὔ οὔ 13. 12. Verbis аште ли же ни vertitur graecum εἰ δὲ μή: 122. 20, 374. 23, 375. 25, sive graecum εἰ δὲ μή γε: 214. 12, 241. 4—5, 259. 22, 266. 26—27. Interrogativum ни ли reddit graecum οὐδέ: 163. 17, 215. 3, 306. 13.
нива χώρα ager: нива 254. 4—5, cf. 187. 28, нивъı regiones 328. 14.
ниединъ sive ни единъ, uti in textu legitur οὐδείς nemo: ниединъ же 208. 16, 265. 25, ни единого же 133. 29, 360. 16, ни отъ единого же ἀπ' οὐδενός 231. 25, ни къ единомоу πρός οὐδὲ ἕν 106. 8, ни единѣмъ же ἐνὶ.. οὐ 251. 10; ни една ἕν.. οὐχ 253. 1, ни единоѭ οὐδέν, μηδέν, οὐδεμίαν 133. 2, 135. 8, 304. 7, 391. 25, 392. 18, ни къ единои 208. 11—12.
ниже κατωτέρω infra 5. 14, до ниже ἕως κάτω 182. 12.
нижьнии ὁ κάτω deorsum: нижънѣаго 109. 25, нижънихъ τῶν κάτω de deorsum 349. 6.
низъ κάτω deorsum 206. 22, 347. 11; низоу id. 178. 5.
низъвести — низъведѫ καταβιβάζω demergo: низъведеши сѧ 242. 3—4.
низъвѣсити καθίημι summito: низъвѣсиша 212. 16.
низъложити καθαιρέω depono: низъложи 194. 2.
низърињти катαχρημνίζω praecipito: (да бѫ) низъринѫли 208. 22.
низъходити καταβαίνω descendo: низъходѧшта 319. 8.
низъхождение κατάβασις descensus: низъхождению 287. 3.
низъшьд — in низъшедъшеи καταβάντες qui descenderant 125. 18.
никакоже μηδέν nihil 209. 7—8, 368. 3—4.
никодимъ Νικόδημος Nicodemus 321. 22, 322. 7. 21, 346. 14, 396. 13; никодимѣ 313. 8.
николиже οὐδέποτε nunquam: 20. 24, 28. 19, 75. 4. 18, 77. 23, 100. 8, 121. 14—15, 123. 6, 270. 12. 13—14, μηκέτι 75. 13, οὐ — πώποτε 315. 22, οὐχ 37. 19.
никоторъи οὐδείς nemo: никоторъı 208. 5—6, никотеръи 343. 10.

никъгдаже οὔπω nondum 307. 16, μή—πώποτε ne — unquam 339. 1.
никъдеже οὐ — πώποτε neque — unquam 334. 10.
никътоже οὐδείς nemo: 82. 7—8, 122. 23, 166. 10, 214. 10. 21—22, 228. 5, 240. 8—9, 307. 15, 315. 22, 346. 4, 396. 21; никтоже 24. 14—15, 26. 28—29, 28. 13, 36. 17, 38. 19, 67. 18, 70. 6, 87. 12—13, 90. 15, 122. 18, 125. 31, 130. 25, 131. 4, 134. 19, 152. 20, 155. 14, 156. 20, 159. 9, 160. 18, 171. 4, 194. 22, 214. 15, 223. 13, 243. 3, 249. 22, 269. 2, 281. 8, 282. 6, 286. 18, 322. 1, 323. 3, 325. 3, 327. 26, 339. 20, 341. 18, 342. 12, 343. 27, 344. 18. 25—26, 348. 26, 353. 7, 358. 17, 359. 14, 373. 17, 375. 9. 13, 380. 17, 381. 11, 383. 10, 385. 25, 401. 18; — никогоже 58. 20, 149. 2, 203. 19, 240. 22, 388. 13—14, 391. 1; — никомоуже 21. 24, 56. 23, 58. 23, 119. 21, 143. 25, 146. 17—18. 28, 149. 5, 160. 25, 184. 4, 211. 25, 232. 21, 233. 6—7, 235. 16, 237. 12, 332. 10, 348. 12, 350. 6; — ни о комьже 79. 28, 163. 20.
никъиже οὐδείς nemo: никъиже 272. 13—14, 347. 23. 24, никъже pro никъиже 17. 5—6; никоіаже 303. 7, 341. 12, 393. 7, никоіаже (pro никоіаже) 384. 3.
нима dat. instr. dualis αὐτοῖς, praecedente praepositione къ aut съ: 201. 12. 17, 286. 24, 309. 6. 7, 310. 5. 17. 18.
ними instr. plur. praecedente praepositione съ aut прѣдъ: 26. 26, 58. 3, 93. 22, 122. 12—13, 139. 2. 22, 148. 11, 149. 24, 213. 6, 214. 5, 216. 18, 220. 25, 267. 13, 286. 9, 300. 17, 305. 25, 308. 1. 20. 22, 311. 3. 25, 324. 2—3, 357. 8, 369. 23, 385. 23, 388. 6, 389. 15, 399. 5. 13—14.
нимь instr. sing. αὐτῷ, coniungitur cum praepositionibus съ et прѣдъ: 12. 6, 13. 23, 37. 9, 45. 1, 58. 6, 73. 15, 95. 12, 107. 22, 108. 12, 119. 6, 125. 2, 130. 6, 132. 9. 24, 134. 11, 145. 7, 175. 29—30, 181. 10—11. 25, 182. 21—22, 190. 26, 195. 7. 25, 213. 17—18, 215. 8, 221. 22, 225. 21, 226. 4, 231. 8, 232. 4, 235. 7, 236. 18. 22, 245. 2, 246. 17, 263. 10, 266. 3, 297. 23, 301. 13. 20, 305. 17, 307. 19, 324. 18—19, 341. 22, 362. 1—2, 367. 25, 390. 13, 394. 5, 395. 24; idem casus scribitur нимъ: 37. 12, 48. 28, 74. 10, 93. 1, 95. 10, 101. 21—22, 109. 2, 110. 6, 123. 8. 13, 127. 20, 137. 2, 157. 10—11, 184. 9, 211. 11, 212. 14, 215. 5, 224. 6, 232. 11, 236. 25, 264. 26, 297. 23, 306. 7, 307. 6, 356. 18—19, 366. 6, 390. 19.
нимъ dativus pluralis αὐτοῖς, coniungitur cum praepositione къ: 27. 10, 45. 21, 50. 10, 77. 11, 125. 22, 139. 17. 23, 163. 1—2. 8—9. 23, 185. 8, 203. 15. 19, 207. 21. 27, 210. 3. 212. 25, 213. 22, 214. 3. 9, 215. 3. 21—22, 226. 16, 228. 23, 229. 2. 13, 233. 12, 240. 16, 246. 12, 252. 1—2, 261. 14, 263. 15, 266. 4, 274. 14, 278. 25, 282. 13, 284. 22, 288. 15, 290. 5. 16. 20, 291. 20, 302. 16—17, 304. 4. 20, 308. 8, 328. 6, 337. 3, 346. 14, 360. 1; idem casus scribitur нимь 198. 5. 11, 253. 26, 254. 8, 263. 22, 267. 13, 305. 6; къ нимъже 360. 1.
нихъ genetivus aut praepositionalis plur. αὐτῶν αὐτοῖς, praecedentibus praepositionibus отъ, о: 26. 27, 29. 2, 49. 11, 59. 7, 62. 20, 78. 8, 81. 14, 86. 3. 4, 92. 5, 93. 15, 104. 19, alia; въ нихъ 197. 7, 308. 5, 354. 13, 380. 17, 385. 18, 386. 23, 387. 13. 12—13; оу нихъ 241. 7, 329. 1; на нихъ 279. 18; нихъже 35. 22, 182. 16—17, 189. 10, 195. 31, 218. 10—11, 252. 6—7, 309. 8.
ниневьћитъ Νινευΐτης: ниневъћитомъ 249. 11; adj. ниневъћитьсции 248. 18, ниневьћитьстии 41. 7—8.
нирневъ τοῦ Νηρί 205. 1.
ниць ἐπὶ πρόσωπον in faciem suam: ницъ 100. 25, 211. 20, 276. 19, ници 58. 16.
ничьтоже οὐδέν nihil: ничьтоже 141. 28, 314. 4, ничътоже 128. 24, 185. 4—5, 242. 16, 304. 9, 336. 15—16, ничтоже 32. 8, 60. 2, 84. 6. 12, 203. 16, 252. 12, 352. 6—7; — ничесоже 45. 20, 107. 5—6, 119, 21, 160. 14, 177. 13, 179. 7. 10. 12, 184. 4—5, 205. 25, 210. 23, 218. 16, 237. 13—14, 282. 20, 299. 16—17, 303. 24, 324. 15, 332. 10, 333. 15—16, 342. 12, 344. 14, 349. 21, 356. 3, 365. 4, 377. 23, 378. 15, 383. 12. 15, 384. 21, 400. 13—14, ничьсоже 103. 14, 106. 5. 20, 135. 16, 141. 21, 177. 15, 291. 28—29 (vl. ни о чесомьже), 304. 21, 306. 16, ничъсоже 75. 11, 233. 12; ничимъже 4. 10, 151. 18.
нищь πτωχός pauper, mendicus: нищъ 273. 5, нищии 10. 5, 34. 11, 216. 29, 222. 26, нищиимъ 68. 4, 155. 25—26, 172. 9, 207. 11—12, 284. 7, нищимъ 373. 22, нищимъ 97. 23—24, 281. 12—13, 366. 15—16, нищиихъ 366. 16, нищюмоу 273. 11; нищела 172. 12, 264. 21, 265. 19, 366. 20, нищела 98. 2—3.
новъ νεός novus: ново 27. 7, 122. 25, 214. 20, новое 122. 26—27, 214. 14, cf. 174. 10 nota, нова gen. sing. 27. 4, 122. 23, 214. 16, acc. plur. 47. 21, новоуоумоу 214. 22—23; καινός: новъ 99. 26, 396. 20, новы nom. sing. 298. 8, gen. sing. 214. 10—11, acc. plur. 27. 8, 122. 27, 214. 20, instr. plur. 185. 2, новое 118. 12—13, 122. 21, новааго 99. 21, 174. 6, 214. 14—15, новыѩ 214. 12, но-

вѣмь (vl. новѣємь) 110. 23; на новꙑ мѣсѧцѧ vide sub мѣсѧць 59. 11, 115. 3, 187. 13.

нога πούς pes: нога 61. 24, 153. 11, ногꙑ 8. 13, 196. 3, 206. 26, ногъ 30. 23, 233. 10, ногами 19. 6, 135. 27, ногама 13. 7–8, 53. 25, 82. 5, 142. 28, 166. 18, 292. 5–6, 364. 12–13; нозѣ 62. 3, 79. 15, 112. 16, 153. 13, 224. 13. 15, 225. 8, 269. 21, 311. 16. 20, 360. 22, 366. 9. 10, 371. 14. 18. 24, 372. 1. 5. 10. 12, 398. 23, нозѣ 225. 9. 14, ногоѹ 132. 20, 224. 12, 226. 13, 230. 25, 231. 18, 245. 8, 276. 19, 363. 10, 371. 21, 397. 27.

ноє Νῶε 90. 22, 277. 28; adj. ноєвъ 205. 16, ноєвꙑ 90. 17, 277. 25.

ножь μάχαιρα gladius: ножь 102. 9. 10, ножъ 102. 6, 176. 9, 299. 20–21, 388. 15. 18, ножа 299. 26, ножємь 102. 10, ножємъ 300. 24.

ножьница θήκη vagina: въ ножъницѧ 388. 18–19.

носити βαστάζω porto: носити 305. 3, 381. 24, носитъ baiulat 266. 9, носитє 240. 21, ношаашє 366. 18, носѧ 173. 6, 297. 14, носѧштєи 222. 1–2, ношъшє acc. sing. neutr. 249. 2; φορεῖν: носѧ 392. 13–14; φέρω fero, porto: носѧштє 120. 8–9, 212. 11; носимъ part. pass. αἰρόμενος 120. 9, нє оудобь носима δυσβάστακτα 82. 10, 251. 9.

ношть νύξ nox: ношть 100. 8. 10, 129. 8, 131. 5, 200. 6, 210. 21–22, 216. 7, 278. 14–15, 400. 13, нощь 254. 14–15, 279. 18, ноштъ 174. 18. 20, 353. 6, 373. 24; acc. plur. ношти 41. 5. 7, gen. sing. 92. 12, 246. 13, нощи 50. 9; gen. plur. нощии 8. 1; ноштиѭ 111. 8–9, 296. 16, 321. 24, 346. 15, 361. 17, 396. 14, нощиѭ 5. 6, ноштъѭ 113. 5.

ноштьнъ τῆς νυκτός: нощънѭѭ 197. 6, ноштънѣи 139. 16.

ноѹшию pro оѹшию praecedente praepositione въ, proprie вън–оѹшию 193. 18.

нъ ἀλλά sed: 8. 6, 11. 4. 10, 13. 16, 15. 27, 16. 12, 20. 17, 21. 25, 22. 10, 26. 15. 19, 27. 7. 12. 26, 31. 9, 33. 1, 34. 17. 20, 44. 8, 52. 5, 56. 1. 14, 59. 4, 60. 21, 64. 2. 23, 66. 7. 24, 72. 3. 11. 17, 75. 20, 81. 4. 10, 87. 20, 97. 13, 107. 6, 119. 22. 28, 121. 6, 122. 3. 5. 26, 125. 30, 126. 9, 127. 8. 26, multa alia.

нꙑнѣ νῦν nunc: 104. 1, 108. 24. 26, 156. 25, 169. 28, 181. 24, 199. 10, 217. 2. 3. 15–16, 250. 13–14, 273. 24, 287. 17, 299. 17, 316. 8, 319. 23, 327. 4. 15, 333. 2, 347. 6, 350. 22, 351. 28, 354. 25, 356. 22, 361. 11, 362. 14, 368. 24, 369. 4–5, 373. 25, 374. 14, 377. 19, 380. 14. 18, 381. 10, 383. 7, 384. 2. 4. 8, 385. 2. 8, 386. 1, 391. 15–16, 401. 12–13; ἄρτι 7. 19, 27. 12. 12–13, 102. 12, 354. 22, 355. 13, 371. 19, 374. 2. 13, 381—382, 384. 7.

нь, recte єгь, accusativus sing. masc. gen. pronominis н–ѣ (ꙑ)–є (ѥ), praecedente praepositione въ, на: 30. 17, 37. 25, 38. 9, 106. 4, 107. 16. 24, 116. 28, 123. 20, 124. 9, 136. 18, 141. 20, 143. 17, 146. 8, 151. 7, 155. 22, 159. 20. 21, 176. 7–8, 177. 3. 6, 178. 1. 8, 179. 6, 180. 13. 16, 190. 14, 204. 19, 207. 20, 215. 17, 230. 10, 244. 15, 252. 6, 266. 26, 275. 16, 290. 3, 300. 20, 301. 13, 302. 7. 22, 303. 26, 304. 8, 309. 21, 318. 6, 320. 11, 323. 7. 11. 15, 344. 26. 28, 346. 5. 12, 347. 10, 350. 1. 15, 352. 20, 369. 24, 373. 16, 388. 2, 396. 7; на–нъ 7. 25, 79. 22, въ нъ 364. 25; — ньжє 30. 1, 38. 16, 91. 9. 23. 24, 159. 9, 233. 15, 241. 1. 15, 256. 20, 257. 8–9, 278. 2. 6, 297. 7. 15, 317. 8, 337. 14–15, 387. 16–17.

нѣкоторꙑи vl. pro єдинъ, cf. 112. 21 nota.

нѣкъгда ποτέ aliquando 299. 7.

нѣкъто τις aliquis 232. 8, нѣкомоѹ vl. pro єтєроѹ 112. 21 nota.

нѣкꙑи τις aliquis, unus: нѣкꙑ 234. 6, 300. 24, cf. vl. ad 152. 16 nota, 220. 15 nota, 224. 5 nota, нѣкѫѭ 292. 20 nota, нѣции 109, 10–11 nota.

нѣмъ κωφός mutus: нѣмъ 39. 1. 2, 191. 19, 247. 16, nom. sing. нѣмꙑ 28. 18, 247. 18, acc. plur. 53. 23. 26; ἄλαλος: нѣмъ 150. 2, нѣмꙑ nom. sing. 151. 3, нѣмꙑѩ 144. 3.

нѣсмь 1 pers. sing. οὐκ εἰμί non sum: нѣсмь 386. 10, 389. 12, 390. 9 et 316. 3. 5, uterque locus e codice zograph. depromtus, caetera нѣсмъ 22. 9, 116. 18, 203—204, 221. 4, 269. 8. 17, 280. 4, 301. 17, 316. 19, 324. 17, 348. 14, 349. 8, 384. 10, 385. 18, 386. 6–7, нѣсъмъ 7. 8; verbum auxiliare нѣсмъ 53. 8; — 1 pers. plur. нѣсмъ 350. 27. — нѣси 94. 16, 316. 14, 393. 12; — нѣстъ 31. 21–22, 33. 6. 8. 10, 39. 24, 48. 5, 53. 12, 62. 27, 71. 1, 72. 2, 81. 9, 82. 24–25, 112. 6, 128. 24, 134. 7, 135. 5, 143. 5, 152. 23, 157. 27, 159. 9, 160. 27, 165. 9–10, 166. 1, 183. 21, 219. 2. 16, 223. 13, 228. 9–10, 232. 25, 239. 3–4, 248. 16, 253. 1, 255. 1, 291. 23, 308. 10. 24, 327. 5, 333. 21, 343. 18. 25, 348. 4, 350. 25, 351. 9, 354. 9, 355. 20, 358. 1, 359. 27, 361. 3. 18, 372. 15, 377. 4–5, 380. 7, 391. 12. 16; нѣ pro нѣстъ 341. 12; — нѣстє 37. 7. 13, 66. 1. 7, 75. 3, 77. 23, 81. 6, 123. 6, 154. 19, 165. 6, 351. 17, 359. 8, 380. 4.

нѣчьто τι aliquid: нѣчъто 224. 22, 252. 5, 373. 22; нѣчєсо 71. 19.

нѫдити сѧ βιάζομαι vim patior: нѫдитъ сѧ 35. 4, cf. 272. 25—26 nota; нѫждаашете παρεβιάσαντο coegerunt 310. 14.

нѫжда ἀνάγκη necesse: нѫждѫ (имамъ) 265. 7.

нѫждьникъ βιαστής violentus: нѫждъници 35. 5.

нѭдоуже praecedente praepositione отъ, отъ нѭдоуже ὅθεν unde: отъ нѭдоуже 41. 15, отъ нѭдѫже 248. 23; sine praepositione ѭдоуже 94. 17. 28.

О

о praepositio, construitur cum praepositionali et accusativo; о cum praepositionali respondet graeco περί cum genetivo: 29. 2, 118. 21, 133. 4, 141. 1, 158. 1, alia; περί cum accusativo: 116. 15, 124. 14, 126. 14, 149. 23, 153. 4, alia; ἐπί cum dativo: 21. 13, 117. 28, 124. 4, 139. 26, 155. 20, 156. 4, 211. 11, alia; ἐπί cum accusativo: 132. 17, 149. 16. 21, 150. 23, alia; ἐν: 28. 20, 117. 2, 125. 20, 135. 4, 136. 7, 152. 21, alia; — о cum accusativo raro usurpatur, veluti: о деснѭѭ ἐκ δεξιῶν 157. 17. 26. 27, 292. 4, 302. 14, 305. 20 bis; respondet graeco ἐπί cum accusativo: 181. 7, 394. 25; о себѣ αὐτομάτη 129. 10.

об in об онъ полъ reddit graecum πέραν, trans: 9. 2, 65. 20, 316. 21, 324. 11, 337. 12. 25, ἀντιπέραν 229. 17; об ношть διὰ νυκτός per noctem 210. 21, 216. 7.

оанъ pro иоанъ, quod vide: оана 175. 1, оаномъ 118. 19, utroque loco praecedit и.

оба ἀμφότεροι 52. 14, 189. 17, 190. 2, 211. 6, 219. 1, обѣма ἀμφοτέροις 224. 28; оба на десѧте δώδεκα 29. 8, 71. 8, 135. 13, 152. 6, 157. 3, 226. 3, 234. 18, 282. 12, 297. 23; оба οἱ δύο 66. 6, 115. 7, 154. 18, 188. 23, 236. 25, 317. 16, 397. 8; обѣ τὰς δύο vel τοὺς δύο 139. 2, 153. 8. 20, 235. 2; обою τῶν δύο 72. 6, 81. 24, 106. 15—16. 26, обоѭ 76. 19, 317. 25; обою на десѧте τῶν δώδεκα 101. 21, 172. 22—23, 173. 23—24, 175. 20, 296. 25, 300. 16, 342. 4, 399. 4, обоѭ н. д. 98. 10—11; обѣма на десѧте τοῖς δώδεκα 33. 25, 69. 4, 99. 1, 127. 20, 160. 9, 173. 16, 187. 9, 299. 2, 341. 22, ѡбѣма 29. 12; — обое ἀμφότερα 27. 8—9, 214. 21, cf. ѡбоѥ 122. 27 nota.

обаче πλήν verum tamen: 35. 23, 36. 7, 61. 22, 100. 27, 103. 21, 217. 11, 218. 14, 241. 20. 29, 242. 17, 250. 19, 255. 20, 262. 19—20, 279. 20, 286. 7, 298. 9. 12, 300. 5, 305. 9, 370. 5, 397. 11—12.

обида πονηρία nequitia: обиды 142. 17; обидѫ творити ἐπηρεάζω calumnior 217. 25.

обидьливъ vl. pro неправьдьнъ: обидьливыѧ 14. 4 nota.

обидѣти—обиждѫ ἀδικέω iniuriam facio: обиждѫ 70. 25; ἀποστερέω fraudem facio: обиди 155. 18; συκοφαντέω defraudo: есмъ обидѣлъ 234. 8; διασείω concutio: обидите 203. 19 (vl. ἀδικήσητε, quod interpres slavicus legisse videtur).

обидѫ (—обити) κυκλόω circumdo: обидѫ 359. 2; περικυκλόω: обидѫтъ 287. 20.

обимати—обемлѭ, обѧти συλλέγω colligo: обемлѭтъ 20. 4, 219. 22; καταλαμβάνω comprehendo: обьѩтъ 314. 7; συγκλείω concludo: обѧсѧ 210. 15; обемъ ἐναγκαλισάμενος complexans 152. 10, 155. 7.

обиновати сѧ in не обиноуѩ сѧ παρρησίᾳ palam 147. 6, 344. 14, 361. 25, 383. 20, 384. 2, 389. 18, не обинѫѩ сѧ 359. 4—5.

обити—обиѭ ἐντυλίττω involvo: обитъ 110. 21, 307. 13, ἐνειλέω обиты-и 183. 2—3; δέω ligo: обисте 396. 16.

обитѣль κατάλυμα diversorium, refectio: обитѣль 173. 9, 297. 17, обитѣли 197. 4; μονή mansio: обитѣль 377. 2, обитѣли 374. 21—22.

обладати κατεξουσιάζω potestatem exerceo: обладаѭтъ 72. 9, 158. 4—5, обладаѭште ἐξουσιάζοντες qui potestatem habent 298. 19; обладаѭштоу ἡγεμονεύοντος procurante 201. 24—25.

облакъ νεφέλη nubes: облакъ 58. 12, 148. 21, 237. 5. 7, 258. 6, облака 58. 18, 148. 22, 237. 8, облацѣ 295. 20, облакы 177. 21, облацѣхъ 89. 27, 103. 23—24, 170. 18—19.

область ἐξουσία potestas: область 75. 27—28, 125. 3, 162. 4—5, 285. 9—10, 301. 6, 358. 19. 20, областъ 288. 14, 333. 7, gen. sing. области 118. 13, 303. 15, 393. 7, dat. sing. 290. 10, областиѭ 162. 3—4. 8, 288. 13; περίχωρος regio: области 231. 2.

облачити сѧ ἐνδιδύσκομαι induor: облачааше сѧ 229. 22, облачаше сѧ 273. 4; ἐνδύομαι: облачити сѧ 135. 21.

облешти—облѧгѫ μεῖναι maneo: облѧзи 310. 14, облешть 310. 17.

облизати ἐπιλείχω lambo: облизаахѫ 273. 10.

обличити—обличати ἐλέγχω corripio: обличи 63. 3, arguo: обличитъ 381. 18, обличѧтъ сѧ

323. 23; обличаатъ arguit 351. 13, part. pass. обличаѥмъ 204. 10.

облобъзати καταφιλέω osculor: облобъза κατεφίλησε 102. 1, 176. 6—7, 269. 14—15, облобъзааше κατεφίλει 224. 14—15, облобъзающти καταφιλοῦσα 225. 12—13.

обложити περιβαλεῖν circumdo: обложѧтъ 387. 19, περίκειται 153. 3.

обльстити παγιδεύω capio: обльстѧтъ 79. 22, ἀγρεύω: (да бѫ) обльстили 163. 26.

облѣшти—облѣкѫ ἐνδύω induo: облѣцѣте 269. 20, облѣшѧ 107. 27, 180. 19, ἐνδιδύσκουσιν 180. 12, περιέβαλον 392. 7—8; облѣче сѧ περιεβάλετο coopertus est 17. 27, 255. 11, облѣчете сѧ ἐνδύσησθε induamini 17. 15, 312. 16, vestiamini 254. 23; облъкъ περιβαλών 303. 27—28, облъченъ ἐνδεδυμένος vestitus 116. 13, облъчена 79. 10, ἠμφιεσμένον 34. 18, ἱματισμένον 230. 24, обльчена 132. 1—2.

образъ εἰκών imago: образъ 164. 6, 290. 18, образось 80. 8; μορφή effigies: образомь 184. 14; ὑπόδειγμα exemplum: образъ 372. 13.

обратити στρέφω converto: обрати στρέψον praebe 13. 17—18, обрати сѧ ἐστράφη conversus est 398. 1, обратѧтъ сѧ 370. 3, обратите сѧ στράφητε 61. 8, обрашть сѧ στραφείς 243. 1. 6—7, 305. 6, обраштъ сѧ 27. 25—26, 57. 4, 221. 15, 225. 5—6, 239. 16, 266. 3—4, 301. 24, 317. 17, 370. 3, обраштьши сѧ στραφεῖσα 398. 8—9; ἐπιστρέφω: обратити ἐπιστρέψαι convertere 190. 27, обратитъ ἐπιστρέψει 190. 24—25, 275. 5, обратѧтъ сѧ 43. 18, 127. 27, обраштъ сѧ ἐπιστραφείς 133. 11, 147. 8, ἐπιστρέψας 299. 7.

оброкъ ὀψώνιον stipendium: оброкы 203. 21.

обрѣзаниѥ περιτομή circumcisio 344. 3. 5.

обрѣзати περιτέμνω circumcido: обрѣзаате 344. 5, περιτεμεῖν обрѣзатъ 194. 18, обрѣжѫтъ 198. 12.

обрѣменити φορτίζω onero: обрѣменѥнии 36. 21.

обрѣсти—обрѧштѫ, обрѣтати—обрѣтаѭ εὑρίσκω invenio: обрѣте εὗρεν 23. 4, 64. 17, 70. 2—3, 75. 12, 100. 29, 101. 10, 143. 11, 160. 15, 175. 11—12. 19, 192. 12, 207. 9, 237. 11, 259. 14, 269. 25, 270. 28, 300. 11, 318. 2. 10. 13, 320. 17, 331. 23, 362. 3, обрѣте сѧ 2—3; 1 pers. sing. aor. обрѣтъ εὗρον 22. 19, 221. 17, 267. 24—25, 268. 11, 304. 7. 22; 1 pers. plur. aor. обрѣтомъ 302. 23, εὑρήκαμεν 318. 3—4. 15—16; 3 pers. dualis aor. обрѣтете 159. 13, 173. 14, 201. 3, 286. 22, 297. 21, 311. 1 (ubi обрѣтете in обрѣтоста correctum), 3 pers. plur. aor. обрѣтѫ 79. 7, 103. 7, 107. 28, 197. 27, 221. 19, 230. 22—23, 277. 1—2, 308. 1. 3, 310. 3; particip. обрѣтъ εὑρών 46. 20—21, 47. 1, 267. 20, 356. 8, 367. 16; обрѣтъши 133. 2, 268. 8; обрѣтъше 119. 7, 212. 14, 337. 24, dual. обрѣтъша 201. 1, nomin. plur. fem. обрѣтъшѧ 309. 26; обрѧштеши εὑρήσεις 61. 1, обрѧштетъ εὑρήσει 41. 16, 57. 14, 91. 15, 160. 13, 256. 9—10, 257. 1, 267. 19—20, 268. 8, 279. 21, обрѧщетъ 33. 13, 62. 23, 171. 15, 256. 14, 357. 22, обрѧштемъ 345. 9, обрѧштете 79. 4—5, 345. 6. 12, 400. 20, обрѧщете 19. 8—9, 36. 25, 197. 15, 247. 1—2, ѡбрѧщете 2. 14, обрѧштета 73. 14, 159. 8, 286. 17, обрѧштѫтъ 215. 17, 234. 21; — обрѣтаѭ εὑρίσκω invenio 259. 17, 303. 8, 391. 26, 392. 12—13. 19, обрѣтаатъ 19. 11, 41. 13—14, 247. 4, 248. 23—24, обрѣтаѭтъ 19. 29, обрѣтаѩ 248. 21, обрѣтаахѫ 177. 2, 288. 6.

обрѫчити μνηστεύω desponso: обрѫченѣ 192. 3, instr. sing. обрѫченоѭ 196. 18, обрѧченѣи pro обрѫченѣи 2. 24.

обоути, unde participium обоувенъ ὑποδεδεμένος calciatus: обоувены 135. 19.

обоуѣти μωραίνομαι evanesco: оубоуѣатъ 267. 4, ѡбоуиѥтъ 10. 21.

объдръжати, unde participium обьдръжѧ, vl. pro одръжѧ, quod vide.

объстоѣти κυκλόω circumdo: объстоимъ κυκλούμενος 294. 22.

объходити περιάγω circumeo: объхождааше 135. 12.

обычаи τὸ ἔθος mos: обычаи 396. 17—18, consuetudo по обычаю 190. 6—7, 299. 27—28, обычаѭ 200. 20, обычаи имѣ vel обычаи бѣ εἰώθει consueverat 106. 10, 154. 5; συνήθεια consuetudo: обычаи 391. 27; τὸ εἰωθός: по обычаю 207. 5, κατὰ τὸ εἰθισμένον по обычаѭ 199. 7.

обьштьникъ κοινωνός socius: обьщьници 85. 23—24, cf. 211. 14 ubi обьщьника, vl. pro наслѣдьника nostri codicis.

обѣданиѥ κραιπάλη crapula: обѣданиимь 296. 6—7.

обѣдовати ἀριστάω prandeo: обѣдоуоутъ 250. 10, обѣдоуите 401. 18, обѣдовашѧ 401. 25.

обѣдъ ἄριστον prandium 78. 18, 264. 15, обѣда 250. 13, cf. на обѣдѣхъ 292. 14; ἄρτος panis обѣдъ 264. 28.

обѣсити κρεμάω suspendo: обѣсѧтъ 61. 17—18, обѣшеноую 306. 9—10.

обѣтованиѥ ἐπαγγελία promissum 312. 14.

оглашати ἐπαγγέλλομαι promitto: оглашаша 172. 25.

окѧзати καταδέω alligo: окѧза 244. 16, δεδεμένος окѧзанъ 364. 12, окѧзано въ περιεδέδετο 364. 15.

овидокъ τοῦ Ὠβήδ 205. 9, cf. ѡвидъ, ѡвида 1. 9—10. 10.

овъ ὃς μέν, овъ же ὃς δέ alius: овъ 78. 21. 22, ово 42. 22 ter, 44. 13 ter, 127. 16. 17 bis, 226. 17, ова neutr. plur. 42. 11, 127. 5, 235. 11, ового 77. 7 ter, 305. 19—20, овомоу 93. 10. 11—12. 13, ови 56. 6, 104. 6, 113. 15, 146. 23, 343. 8, овы 163. 6 bis; ови ἄλλοι 235. 11, 345. 26, 353. 18, 354. 10.

овьде ὧδε hic: овьде 277. 11, овъде 170. 5, 277. 17.

овьца πρόβατον ovis: овъцѫ 267. 25, овьцѧ 80. 27, 95. 16, 357. 28, 402. 14, овъцѧ 29. 3, 95. 15, 100. 4, 138. 6, 174. 14, 320. 17. 20, 357. 5. 6. 8. 9. 19, 358. 2. 4. 5. 11, 359. 10, 402. 8, овецъ 62. 19, 188. 5, 267. 15, 359. 9, овъцамъ 29. 23, 53. 9, 357. 4. 16, овъцахъ 358. 7.

овьчии τῶν προβάτων: овьчии 357. 1, овьчахъ 20. 2; овьча кѫпѣль ἡ προβατικὴ κολυμβήθρα: овьчи 330. 2.

овьчѧ πρόβατον ovis: овьчѧ 38. 1, овьчѧте 38. 4.

овѫдоу ἐντεῦθεν hinc 394. 6.

оглѧдати сѧ, vl. pro озирати сѧ, quod vide: 133. 16 nota.

огнь πῦρ ignis: 20. 13, 59. 13, 62. 5, 150. 20, 153. 9. 10. 15. 16. 22, 203. 7, 239. 14, 278. 4, 378. 18, огнъ 96. 14, 301. 9, огнѣ 257. 21, огнемь 46. 8, 153. 22—23, 204. 3. 6; κλίβανος clibanus: огнь 18. 2; ἀνθρακιά огнь 389. 13; πυρετός febris: огнь 23. 7, 118. 23, 330. 4, огню 209. 18—19, огнемь 209. 17; огнемъ жегомъ πυρέσσω febrico 23. 6, огнемь ж. 118. 20.

огньнъ τοῦ πυρός: огньнѫ 46. 14, 47. 14, огньнѫѭ 62. 11, 153. 20—21.

огобьзити сѧ εὐφορέω uberes fructus fero: огобьзи сѧ 254. 4.

оготовано pro оуготовано 72. 3—4.

оградити (φραγμόν) περιτίθημι (sepem) circumdo: (оплотомь) огради 76. 30, 162. 19—20.

оградъ κῆπος vl. pro врътоградъ 261. 3—4 nota.

одежда ἔνδυμα vestimentum: одеждѧ 17. 16, 254. 24, въ одежди 17. 22—23, одеждахъ 20. 1—2; ἱματισμός vestis: одежди 223. 4; στολή stola: одеждѫ 183. 18, 269. 10, одеждахъ 292. 11.

одръ κράβαττος grabattus: одръ 120. 13, 121. 5. 10 12, 331. 11. 13. 19. 20, одра 331. 17, одрѣхъ 140. 2; κλίνη lectus: одръ 228. 7, одромъ dat. plur. 140. 23, instr. sing. 128. 22, одрѣ 25. 7, 143. 12, 212. 10—11; κλινίδιον lectus: одръ 213. 4, одромь 216. 16—17; σορός loculus: одръ 222. 1.

одръжати συνέχω teneo: одръжима 209. 16—17, одръжими 231. 4—5, одръжимы 9. 25; κατέχω: одръжимъ 330. 22, περιέχω circumdo: одръжааше 210 10—11; ἐπέχω intendo: одръжѧ 263. 20.

одъждити βρέχει pluit: одъжди 278. 4.

одънелиже pro отъ нелиже 150. 18, vide sub нелиже.

одѣание—одѣние ἔνδυμα vestimentum: одѣание 79. 11, одѣаниѣ 79. 13, одѣние 112. 1; ἱματισμός vestitus: одѣние 236. 17; στολή stola: одѣаниихъ 166. 23.

одѣти—одеждѫ, одѣати περιβάλλω operio: одеждемъ сѧ 18. 6, одѣсте 95. 25, 96. 19, одѣхомъ 96. 4; περιτίθημι circumdo: одѣшѧ 107. 18; одѣнъ περιβεβλημένος amictus 176. 17—18, 183. 17—18, одѣна ἠμφιεσμένον indutum 223. 4; одѣетъ ἀμφιέννυσι vestit 18. 3, одѣатъ 255. 15 (scriptura continua cum antecedente vocabulo тако ligatum: тако—дѣатъ, i. e. тако одѣатъ).

оженити сѧ γαμέω duco: ожени сѧ ἐγάμησεν 136. 15, оженитъ сѧ 154. 24, ожень сѧ γήμας uxore ducta 80. 20.

ожити—оживѫ ζάω vivo: оживетъ 27. 13, 132. 23, 362. 21, оживѫтъ 333. 4; ἀναζάω revivo: оживе 269. 24, 270. 23.

озирати сѧ περιβλέπομαι circumspicio: озираше сѧ 133. 16.

озмьрено vide sub оцьтьно.

окаание ταλανισμός: о окаании 187. 25.

окаменение πώρωσις caecitas 124. 4.

окаменити πωρόω induro: окамѣнилъ (pro окаменилъ) 369—370, окаменено πεπωρωμένη obcaecatum, caecatum 139. 27, 145. 24.

оклеветати συκοφαντέω calumniam facio: не оклеветанте 203. 20; διαβάλλομαι diffamo: оклеветанъ 271. 1—2.

око ὀφθαλμός oculus: око 12. 16, 13. 14, 16. 24, 17. 2, 62. 6, 71. 2, 142. 18, 153. 17, 249. 27 bis. 28; очесе gen. sing. 18. 22, 19. 1—2, 219. 14, loc. sing. 219. 6. 7—8. 15—16; окомь 62. 8—9, 153. 19; оцѣ 18. 19. 20. 23, 219. 11. 12; очи 28. 10. 12, 43. 15. 19, 58. 19, 62. 10, 73. 6. 9, 101. 11, 145. 25, 146. 12. 153. 20, 175. 20, 199. 12, 207. 19, 216. 28, 243. 8, 273. 14, 309. 6, 310. 20, 328. 14, 335. 16, 353. 11. 21. 23, 354. 4. 15. 26, 355. 15. 25, 356.

1, 358. 28, 363. 21, 364. 4, 369. 29, 384. 15; очию 73. 7–8, 78. 1, 280. 10, 354. 7, очиѭ 163. 21, 287. 18; очима 43. 16–17, 370. 2.

окопати σκάπτω περί — fodio circum: окопаѭ 259. 20.

окрочити vl. ad осѧсти 287. 20–21 nota.

окръвение ἀποκάλυψις revelatio 199. 14–15, vl. отъкръвение.

окрѫсть περί circum 23. 15, окрьсть 259. 20–21; κύκλῳ περί in circuitu окрѫсть 126. 19–20; окрѫсть живѫштеи οἱ περίοικοι vicini 194. 13, οἱ περιοικοῦντες 195. 1; окрѫсть стоѩштааго περιεστῶτα qui circumstat 364. 8.

окрѫстьнь ὁ κύκλῳ: окрѫстьниихъ (proximus) 138. 12, окрѫстьнаꙗ quae circa sunt 234. 20–21.

окоушати πειράζω tempto: окоушаате 80. 5, 164. 3–4, 290. 17, окоушаѭште 154. 7–8.

олокавтоматъ ὁλοκαύτωμα holocautoma: gen. plur. олокавтоматъ 166. 6.

олтарь θυσιαστήριον altare: олтарь 84. 16, олтарѣ 190. 12, олтарю 11. 28, олтаремь 84. 13. 17, 86. 11–12, 251. 25, олътаремъ 12. 1.

олѣи ἔλαιον oleum: олѣи 92. 8, 244. 17, олѣа 92. 18, 271. 20, олеа 92. 8, олѣемь 225. 13, олеемъ 136. 2.

омазати vl. ad похризмити 172. 16–17 nota.

омочити—омакати βρέχω rigo: омочи ἔβρεξεν rigavit 225. 9; βάπτω intingo: омочитъ 273. 18, омочь 373. 13, омочъ 373. 13; ἐμβάπτω intingo: омочии 99. 7, 173. 24; омакати vl. pro мочити, quod vide, 224. 13 nota.

омъıвати νίπτομαι lavo: омъıваѭтъ (forsitan melius оумъıваѭтъ) 51. 11.

онъ ἐκεῖνος ille: 111. 5, 332. 12, 333. 28, 338. 13, 343. 6, 351. 7, 353. 21, 355. 10, 356. 10, 373. 23, 381. 18, 382. 1. 5, 389. 12, αὐτός ille 129. 10; ок онъ полъ vide sub ок, на онъ полъ vide sub на, въ онъ день (τῇ ἐχομένῃ sequenti 262. 21), caetera онъ же ὁ δέ ille, quod saepissime occurrit, uti 37. 6. 25–26, 41. 27, 43. 2, 44. 23. 26, 45. 28, 49. 20, 50. 17, 51. 12–13, 52. 9, 53. 4. 8. 12, 57. 4, 64. 23, 65. 25, 66. 22, 67. 17, 70. 23, 71. 19, 76. 15. 18, 79. 13, 80. 7, 87. 2, 93. 4–5, 98. 21, 99. 6, 104. 11, alia; ѡнъ 40. 26, 183. 18; она fem. sing. ἐκείνη illa 184. 8, 398 9, она же ἡ δέ 48. 23, 53. 10. 14, 137. 6. 7, 143. 6, 192. 8, 347. 24, 363. 1; dual. она ἐκεῖνοι 397. 29, она же οἱ δέ 28. 14, 73. 1, 157. 15. 22, 159. 17, 286. 25, 297. 10, 309. 14, 317. 19, 363. 1; оно ἐκεῖνος ille 48. 9; оного αὐτόν illum 264. 4, ἐκεῖνος ille 280. 15, съ оного полоу πέραν 124. 13–14; ономоу ἐκεῖνον illum 324. 23–24, по ономоу полоу πέραν 154. 3; на ономь полоу εἰς τὸ πέραν 50. 3, на ономъ полоу 139. 9; онѣ же αἱ δέ dualis 112. 15; онѣма αὐτούς 237. 7, αὐτῶν 310. 20; они ἐκεῖνοι 259. 5, αὐτοί 143. 27, caetera они же οἱ δέ, quorum exempla permulta occurrunt, uti 24. 23, 49. 19, 54. 10, 55. 14, 56. 6, 69. 24, 76. 4, 78. 21, 80. 6, 98. 14, 102. 24, 104. 3, 105. 10, 106. 27, 107. 8, 111. 14, 113. 9, alia, ѡни 173. 20; онъı acc. plur. ἐκείνους illos 360. 1; онѣмъ dat. plur. ἐκείνοις 43. 4, ѡнѣмъ 127. 23; онѣхъ gen. plur. ἐκεῖνα 250. 26.

оплотъ φραγμός sepes: оплотомь 162. 20, оплотомъ 76. 30.

опльвати—оплюѭ ἐμπτύω conspuo 157. 9 nota.

опона καταπέτασμα velum 182. 11, cf. 109. 23 nota.

оправьдание δικαίωμα iustificatio: оправъданиихъ 189. 18–19.

оправьдати δικαιόω iustifico: оправъданъ 280. 13, оправъдаѭштеи 272. 21.

оправьдити id.: оправьди сѧ 35. 19–20, 224. 3, оправъдиши сѧ 40. 21–22, оправьдиши сѧ 223. 16, оправьдити сѧ 244. 2–3.

опражнѣти καταργέω occupo: опражнѣатъ, vl. опразнѣютъ, 259. 18.

опрокрѣшти—опрокрѫгѫ ἀναστρέφω subverto: опровръже 320. 22.

опрѣснъкъ ἄζυμος: опрѣснъци τὰ ἄζυμα 171. 18, опрѣснокъ τῶν ἀζύμων 98. 18, 296. 20–21, опрѣснькъ 172. 28, 297. 7.

опрѣти сѧ—опьрѫ сѧ προσκόπτω inruo: опьрѣшѧ сѧ 21. 9.

орало vl. pro рало 240. 9 nota.

орати—орѭ ἀροτριάω aro: орѭштъ 275. 13.

орьлъ ἀετός aquila: орьли 89. 17, 278. 23–24.

орѫжие ῥομφαία gladius 199. 23; μάχαιρα gladius: орѫжиемь 301. 2–3, орѫжьемь 102. 18–19, 176. 12, орѫжии 101. 22, 175. 30, вьсѣ орѫжиѣ πανοπλία universa arma 248. 14–15; ὅπλα arma: орѫжии 388. 1

осанна Ὡσαννά Osanna: ѡсанна 74. 11. 13. 30, 160. 5, 367. 14, ѡсанънна 160. 3.

осифъ pro иосифъ Ἰωσήφ, praecedente vocali и: осифъ 48. 1–2, осифа 197–198.

осии pro иосии Ἰωσῆ 110. 14, оси pro иоси Ἰωσῆ 135. 2.

оснѣти ἐπισχιάζω obumbro: оснѣ 58. 12, περιλάμπω circumfulgeo: оснѣ 197. 8.

осквръннти κοινῶσαι coinquinare 141. 30, 142. 8—9; μιαίνω contamino: осквръньтъ сѧ 390. 18.

оскрьбѣти λυπέομαι (λυπηθῆναι) contristor: оскрьбѣ 402. 11.

оскѫдѣти ἐκλείπω deficio: оскѫдѣатъ 299. 6, оскѫдѣате 272. 4—5.

ослабити, participium passivae ослабленъ παραλυτικός paralyticus: ослабленъ 22. 6, 25. 6, 120. 9, ослаблены 120. 14, ослабленоуемоу 25. 8, ослабленоумоу 25. 19, 120. 15—16, 121. 3. 9, ослабленыма 9. 26—27; παραλελυμένος ослабленъ 212. 11—12, ослабленоумоу 213. 3; cf. о ослабленѣемь περὶ τοῦ παραλυτικοῦ 114. 5, 186. 13.

ослабѣти ἐκλύομαι deficio: ослабѣѭтъ 54. 5—6.

ослоушати παρακούω: (аште) ослоушаетъ vl. pro (аште) не послушаетъ (ἐάν) παρακούσῃ 63. 10—11 nota.

ослѣпити τυφλόω excaeco: ослѣпи 369. 29.

осмрьнинъ vide sub оцьтьнъ.

осмь ὀκτώ octo: 198. 12, 236. 13, 259. 5, 331. 1, осми 259—260, 399. 12; осмь десѧтъ ὀγδοήκοντα 271. 26, осми десѧтъ 200. 3.

осмъи ὄγδοος octavus: осмы ὄγδοος 194. 17, осмое на десѧте δέκα καὶ ὀκτώ 260. 17—18.

основание θεμέλιον fundamentum: основание 220. 8, основаниѣ 220. 9, 266. 15—16.

основати θεμελιόω fundo: основана 21. 3, 220. 6.

особь χωρίς separatim 397. 16, cf. 148. 10 nota.

осолити ἁλίζω salio: осолитъ сѧ 153. 23. 24, ѡсолит сѧ 10. 22; ἀρτύω condio: осолитъ сѧ 267. 4, осолите 153. 26.

оставити ἀφίημι relinquo: оставлѭ ἀφήσω relinquam 376. 14, оставимъ-и ἀφῶμεν dimittamus 364. 24, оставитъ 62. 20—21, 164. 15, καταλείψει dimittet 66. 4, 154. 15—16, 267. 16—17, καταλίπῃ dimiserit 164. 14, aoristi significationem habes in: оставитъ ἀφῆκεν reliquit 69. 5—6, 156. 21, 282. 6; оставите ἀφῆτε relinquatis 384. 10, ἄφετε sinite 45. 1—2, ἐᾶτε sinite 300. 27; оставѧтъ ἀφήσουσιν relinquent 287. 22, оставити ἀφεῖναι omittere 84. 20; остави imperat. ἄφες 12. 1, 18. 21—22, 23. 26, 219. 10, 240. 2, 246. 7, 259. 19; 2 pers. aor. остави ἐγκατέλιπες dereliquisti 182. 5, 3 pers. aor. остави ἀφῆκεν 23. 7, 80. 21, 118. 23, 133. 29, 164. 19. 21, 209. 19, 325. 16—17, 327. 28, 330 4, 349. 23, ἀφείς остави (vl. оставивъ, recte оставль) 171. 9, ἀφίησιν ѡстави 7. 21, 8. 22, κατέλιπε 245. 12; оставиша ἀφῆκαν 159. 18—19, 164. 23; оставихомъ ἀφήκαμεν 68. 23, 156. 18, 282. 4, остависте ἀφήκατε 84. 26; participium оставь ἀφείς 145. 12, καταλιπών 176. 19, 213. 13—14, оставль ἀφείς 45. 25, 101. 11—12, καταλιπών 55. 9—10, 75. 6; оставьше ἀφέντες 80. 12, 141. 6—7, 163. 24, 176. 16, 211. 17, оставльше 102. 24, 244. 8, κατέλιπον 291. 9; dual. оставльша ἀφέντες 117. 18. 23, ѡставлъшѣ 9. 13, ѡставлъша 9. 18; оставилъ (не би) οὐκ ἂν εἴασεν 91. 6, еси оставилъ ἐγκατέλιπες 109. 10; оставленъ (егда бѫдѫ) ὅταν μετασταθῶ 271. 12—13.

оставление ἄφεσις, vl. pro отъдание, отъпоуштение, cf. 99. 22—23 nota.

оставлѣти ἀφίημι relinquo: оставлѣѭ 377. 10, 383. 27, оставлѣатъ ἀφίησι 358. 3—4, —сѧ ἀφίεται 90. 27—28, 91. 1, 262. 29, оставлѣетъ сѧ 86. 19; оставлѣемъ ἀφίεμεν dimittimus 246. 8, оставлѣате ἀφίετε sinite 83. 27—28, 141. 20—21, оставлѣѭтъ ἀφεθήσεται 278. 17. 19. 21; не оставлѣше οὐκ ἤφιε 119. 2; оставлѣти ἀφιέναι 250. 26—27.

остати: не има остати οὐ μὴ ἀφεθῇ 87. 4, 167. 22; не останетъ οὐκ ἀφεθήσεται 293. 10, да не останѫтъ μὴ μείνῃ ne remanerent 395. 19; остани ἄφες 7. 19, 109. 18, 143. 3—4, ἔα 118. 3—4, 209. 2; останѣте ἄφετε 52. 12, 67. 10, 172. 10; оста ὑπέμεινεν 200. 22, ἔμεινεν 343. 2, κατελείφθη 347. 20.

острие меча στόμα μαχαίρας os gladii: въ острии м. 295. 7.

острогъ χάραξ vallum 287. 20.

остръ τραχύς asper: острии 202. 21.

отстѫпати—остѫпити ἀφίσταμαι recedo: остѫпаѭтъ 227. 18; ἀποσπάομαι avellor: остѫпи 300. 2.

осъпати—осъплѭ βάλλω mitto: осъплѭ βάλω 259. 21.

осьлъ ὄνος asinus: осьлъ 263. 15, осьла 260. 15.

осьль adj. ὄνου: на жрѣбѧте осьли 367. 19.

осьльскъ ὀνικός: осьльскы 61. 18—19.

осьлѧ ὄνος asinus 73. 15, 74. 1. 3—4, о осьлѧти 313. 14; ὀνάριον asellus: осьлѧ 367. 16.

осѣнити—осѣнѣти (осѣнити) ἐπισχιάζω obumbro: осѣнитъ 192. 24, осѣни 237. 6, осѣнѣѭ 148. 21—22.

осѣсти—осѧдѫ συνέχω coangusto: осѧдѫтъ 287. 20—21.

осѧзати—осѧжѫ ψηλαφάω palpo: осѧжете 311. 17

осѫдити—осѫждати καταχρίνω condemno: осѫдитъ 249. 14, cf. 41. 11 in nota, осѫдѧтъ 71. 12, 157. 17, осѫдѧтъı-и 41. 9, 249. 20, осѫди 347. 24, осѫдиша 105. 6, 177. 26, осѫжденъ 184. 25—26; осѫждаѭ 347. 25; καταδιχάζω: осѫдѧтъ 218. 24, осѫдили бисте 37. 10, осѫждаете 218. 23; χρίνω iudico: осѫждаете 18. 15. 16, осѫжденъ χέχριται 323. 16. 16—17, 381. 22—23, cf. 285. 20 nota.

осѫжденне χρίμα damnatio: осѫжденне 83. 23, 167. 1, 309. 10, осѫжденье 292. 17, осѫждении 306. 14.

отидѫ — отити ἀπελθεῖν discedere: отити 49. 18, 132. 6, 231. 3, отиде 44. 18, 55. 10, 68. 7, 110. 25—26, 119. 18, 155. 20, 193. 4, 211. 24, ἀνεχώρησεν 38. 10, 49. 6, 52. 20, 105. 12, 124. 10, 336. 24, ѡтиде 5. 6, 6. 1, 8. 25, ἀπεδήμησεν 77. 3, 93. 14, 162. 22, 268. 20, 289. 4, ὑπεχώρησεν 234. 12, ἀπέστη 206. 30, ἐπορεύθη 67. 13; отидѫ ἀπῆλθον 78. 21, 80. 12, 163. 24, 197. 22, 244. 8; ѡтидоша ἀνεχώρησαν 4. 26; отидѣте ἀποχωρεῖτε 20. 15, ἀναχωρεῖτε 27. 31.

отирати ἐχμάσσω extergo: отирати 371. 14—15, отираше 224. 14.

отлъстѣти παχύνομαι incrassor: отлъстѣ 43. 14.

отроковица παιδίον puella: отроковица 136. 6—7, отроковицѫ 134. 12—13, 143. 11, отроковицѧ 134. 9—10, τῆς παιδός 232. 23, отроковице ἡ παῖς 233. 2.

отрокъ ὁ παῖς puer: отрокъ 22. 5. 11, 23. 2, 38. 14, 59. 21, 200. 22, 221. 8, отрока 194. 6, 195. 12—13, 238. 4—5, отрокомъ 48. 10—11, отрокы 5. 13, 74. 20.

отрочѧ παιδίον puer, parvulus: ѡтрочѧ 4. 10. 21, 5. 2. 5—6. 23. 25—26, отрочѧ 61. 6. 11. 13, 134. 11—12, 152. 9, 155. 6, 195. 5—6. 26, 196. 4, 199. 6, 200. 13, 238. 17—18. 19, 280. 25, 329. 24, 383. 4, ѡтрочѧте 5. 25, отрочѧте 150. 26, 194. 18, о отрочѧте 198. 3, ѡтрочѧти 4. 14, отрочѧтъ 152. 11.

отрочина: из отрочинъı ἐχ παιδιόθεν ab infantia 150. 19.

отрочишть παιδίον puer: отрочиштемъ 223. 22, παιδάριον puer отрочиштъ 336. 3—4.

отрѣбити χαθαίρω purgo: отрѣбитъ 378. 5.

отрѣти sive отрътн — отьрѫ ἐχμάσσω tergo: отьре 225. 10, отръ 366. 9, отьръши 310. 22.

отъ praepositio, construitur cum genetivo, respondet graecis ἀπό, ἐξ, παρά, ὑπό cum genetivo, παρά cum dativo, e. gr. 14. 15, nunnunquam reddit graecum genetivum partitivum absque praepositione, egr. 23. 23, 25. 10, 33. 20, occurrit saepissime; отъ тѫдѣ ἐχεῖθεν 12. 10, etc. vide sub тѫдѣ; от 51. 27, 387. 13.

отъвалити ἀποχυλίζω revolvo: отъвалитъ 183. 13, отъвали 111. 22, отъваленъ 183. 15, 308. 2.

отъвратити ἀποστρέφω averto: не отъврати 13. 25.

отъврѣгѫ — отъврѣшти ἀποβάλλω reicio: отъвръгъ ἀποβαλών 158. 26; отъвръзи βάλε proice 61. 25—26; ἀθητέω sperno: отъвръгѫ 223. 18—19; — сѧ ἀρνέομαι nego: отъвръгѫ сѧ 32. 20, отъвръже сѧ 104. 11—12. 16, 301. 14, 390. 9. 13—14, cf. 316. 3 nota, отъвръжетъ сѧ 32. 21, отъвръгъı сѧ 253. 8—9; ἀπαρνέομαι: отъвръгѫ сѧ 100. 14—15, 174. 24, отъвръжеши сѧ 100. 13, 104. 26, 174. 22, 178. 25, 299. 12—13, 302. 1, 374. 18, отъвръжетъ сѧ 57. 9, 147. 16, 235. 24, отъвръжень (pro — нъ) 253. 9—10; ἐριμμένος iacens: отъвръжени 29. 2—3.

отъврѣзати — отъвръзаѭ, отъврѣсти — отъврѣзѫ ἀνοίγω aperio: отвръзаатъ 357. 5, отвръзѫ 45. 22, отвръзе 354. 4. 15. 26, 355. 14—15. 25, 356. 1, отъвръзи 93. 4, отврьзи 261. 21, отвръзъ 10. 4, 60. 24—25, отвръзъıи 363. 21, отвръзъше 4. 23, отврѣсти 358. 28; — сѧ: отъвръзаатъ сѧ 19. 12, отвръзе сѧ 204. 16—17, отвръзетъ сѧ 19. 9, 247. 2. 5, отвръзете сѧ dual. 73. 6, отвръзѫтъ 256. 8, отврѣсте сѧ dual. 28. 11—12, 353. 21, отврѣсѧ сѧ 110. 1, 194. 27, отвръзоша сѧ 7. 23; отвръста ἀνεῳγότα 319. 6—7; διανοίγω aperio: отвръзе 312. 5, отврѣсте сѧ 310. 20.

отъвѣтъ ἀπόχρισις responsum: отъвѣтъ 316. 7, отъвѣта 393. 2, отъвѣтѣ 290. 23, отъвѣтѣхъ 201. 7—8; λόγος ratio: отъвѣтъ 271. 5.

отъвѣштавати—отъвѣштаваѭ ἀποχρίνομαι respondeo: отъвѣштаваеши 103. 14—15, 177. 13, 179. 10, 389. 27; отъвѣштаваше 106. 5, 179. 7—8, 203. 24—25, 303. 24, отъвѣштаваше 332. 2, cf. отъвѣщавати 294. 11 nota.

отъвѣштати ἀποχριθῆναι 82. 8, ἀνταποχριθῆναι 263. 18—19, ἀπολογηθῆναι отъвѣщати 294. 11, ἀντειπεῖν отъвѣштати 294. 13—14; отъвѣщаатъ ἀποχριθήσεται 96. 25—26, отъвѣштаате 302. 12—13, ἀπολογήσησθε 253. 17, отъвѣштаѭтъ ἀποχριθήσονται 95. 28, 96. 21, отъвѣштаите 162. 7—8. 10—11, отъвѣштааше 177. 16, отъвѣштасте dual. ἀπεχρίθησαν 354. 22—23, отъвѣ-

шташа 92. 19, 144. 12, 146. 22—23, 346. 7—8. 18, 350. 4—5, 351. 18, 356. 4, 359. 23, 388. 3—4, 390. 21—22, 392. 20, 393. 23, 400. 17—18, отъвѣщаша 40. 23—24, 288. 23, 321. 1—2, 346. 9—10, 350. 19; отъвѣшта 106. 8, 126. 17, 152. 15, 165. 14—15, 166. 8, 179. 12. 20, 206. 4, 232. 19, 244. 1, 260. 12, 277. 9, et in evangelio Ioannis saepissime; ѡтъвѣшта 348. 5, 389. 17, 390. 1, ѡтъвѣща 324. 3—4, отъвѣща 53. 5, 322. 3. 22, 324. 13—14, 331. 6, 338. 11, 339. 18, 343. 30, 350. 7—8, 376. 27, 388. 9, 391. 8. 17—18; отъвѣштавъ ἀποκριθείς 7. 18, 8. 4, 41. 27, 51. 13, 53. 12. 16, 59. 6, 65—66, 68. 21—22, 71. 24, 75. 28, 76. 15—16. 18, 78. 10—11, 87. 2. 11—12, 93. 5, 94. 20, 96. 7, 103. 17, alia; отъвѣщавъ 22. 8, 34. 5—6, 36. 10, 41. 1, 43. 2, 45—46, 52. 9—10. 14—15, 53. 8, 55. 1, 56. 9—10. 11, 58. 6—7, 59. 1, 70. 23—24, 75. 17, 80—81, 99. 6—7. 13, 100. 6—7, 106. 25, 154. 11—12, 155. 19, 164. 7, 224. 20—21, 228. 22—23, 261. 21, 270. 10—11, 287. 12, ѡтъвѣштавъ 50. 15; отъвѣштавъши 143. 6—7, 194. 20, отъвѣштавъше 76. 9, 162. 15—16, 235. 10, 278. 21—22, 290. 18—19, 291. 26, отъвѣщавъше 104. 3—4, 107. 10—11; отъвѣштали (кѫ) 175. 21, отъвѣштано κεχρηματισμένον responsum 199. 2—3.

отъданиѥ ἄφεσις remissio 99. 22—23.

отъдати ἀποδίδωμι reddo 64. 11—12; отъда ἐχαρίσατο donavit 225. 1. 4. — сѧ ἀφίεται dimittitur ib. 18.

отъдесѧтьствовати ἀποδεκατόω decimo: отъдесѧтъствоуѥте 84. 24—25.

отъимати — отъемлѭ et отѧти — отьмѫ αἴρω aufero: отьметъ αἴρει aufert 248. 15, отъиметъ 128. 2—3, — сѧ ἀρθήσεται 78. 2, 129. 4—5, 245. 17, отъимѫтъ ἀρθήσεται 286. 6—7, отемлѭштаaго 218. 1, отемлѭштюмоу 217. 26—27; ἀπαίρω отъиметъ сѧ 26 27, 122. 16; ἀφαιρέομαι aufero: отъемлетъ 271. 9, отъиметъ сѧ ἀφαιρηθήσεται 228. 16; отѧти λαβεῖν sumere 53. 13, 143. 5, отъѧти ἀφελεῖν auferre 191. 25; ἀπαίρω aufero: отъѧтъ 214. 7.

отъкрыти ἀποκαλύπτω revelo: отъкрыти 36. 19—20, отъкрыѥтъ сѧ 252. 13, отъкрыѭтъ сѧ 199. 23, отъкры сѧ 369. 27, отъкры aor. 2 pers. sing. 242. 23, отъкръвено 32. 4; ἀποστεγάζω nudo: отъкръıша 120 11—12; ἐρεύγομαι eructo: отъкрыѭ 45. 23.

отъкѫдѫ πόθεν unde, cf. sub. кѫдоу, ubi addas 162. 9—10, et corrigas отъкоудѫ 44. 22—23.

отълѫчити ἀφορίζω separo: отълѫчатъ 47. 11—12; отълѫчены сънъмишта ἀποσυνάγωγος extra synagogam 355. 3—4.

отъметаниѥ ἄρνησις 115. 21.

отъметати et отъмѣтати сѧ ἀρνέομαι nego: отъметааше сѧ 178. 15—16, отъметаѭштемъ сѧ 232. 3; ἀθετέω sperno: отъмѣтаатъ сѧ 242. 6—7, отъмѣтаѭи сѧ 242. 5. 6—7, отъметаѩ сѧ 370. 19; отъметаате сѧ ἀθετεῖτε irritum facitis 141. 11—12.

отънели ἀφ' ἧς ex quo 225. 11—12, cf. одънеліже ὡς ex quo 150. 18, vide sub нели, нелиже.

отънѫдь εἰς τὸ παντελές omnino 260. 2.

отъпоустити ἀπολύω dimitto: отъпоустити 54. 4, 66. 11—12. 13—14, 304. 18, отъпоуштѫ 106. 26, 179. 21, 304. 11. 23, 391. 27—28, отъпоущѫ 144. 9, 392. 1, отъпоуштю 106. 16, отъпоустиши 199. 10, отъпоуститъ 50. 4, 139. 10, 179. 25; отъпоусти imper. 49. 14—15, 138. 11—12, 234. 19, 304. 14. 27, aor. 53. 6—7, 64. 15—16, 107. 12—13, 145. 2—3, 231. 9, 263. 14, отъпоустѧтъ 218. 25, отъпоуштъ 54. 19—20, отъпоущъ 50. 4—5, отъпоуштена 260. 3—4; отъпоуштати 106. 11, 304. 12—13, отъпоуштаате 179. 14, отъпоуштаѭте 218. 24; ἀφίημι dimitto: отъпоуштати 120. 22, 121. 7—8, 212. 22, 213. 2—3, отъпоущати 25. 18, отъпоуштаатъ ἀφίησιν 225. 22, отъпоуштаемъ ἀφίεμεν 15. 25, отъпоуштаате 65. 16, отъпоущаете 16. 1. 3, отъпоуштаѭте 161. 23, отъпоуштаѭтъ сѧ ἀφέωνται 25. 9. 15, 120. 16—17, 121. 4, 212. 18, 225. 16. 19; отъпоуштѫ ἀφήσω 63. 27—28, отъпоусти ἄφες 13. 20, 15. 24, 275. 2. 5, 305. 21, отъпоуститъ сѧ ἀφεθήσεται 39. 27, 40. 2. 4. 5—6, 253. 12. 14, отъпоуститъ ἀφήσει 16. 2. 4—5, 161. 27, ἀφῇ 161. 24—25, отъпоустите 161. 26, 399. 1, отъпоустѧтъ сѧ ἀφεθήσεται 126. 4—5, 127. 27—28, ἀφίενται 399. 1—2, отъпоустихъ ἀφῆκα 65. 8, отъпоуштьше ἀφέντες 130. 4; отъпоусти ἐξαπέστειλε dimisit 194. 5, отъпоуститъ supin. ἀποστεῖλαι 207. 15.

отъпоуштениѥ ἄφεσις remissio: отъпоуштениѥ 99. 22—23, 116. 8, 195. 30, 202. 12, 207. 14, отъпоуштениѣ 126. 9, отъпоуштениѭ 312. 11.

отърада ἄφεσις remissio: къ отърадѫ 207. 16.

отърадьнъ ἀνεκτός tolerabilis: отърадьнѣе 30. 24, 36. 2. 8—9, 135. 29, 241. 22, 241—242.

отърешти сѧ — отърекѫ сѧ ἀποτάσσομαι renuntio, dimitto: отъречетъ сѧ 267. 1, отърекъ сѧ 139. 11, отърешти сѧ 240. 6—7, ἀθετῆσαι contristare 137. 14.

отърицати сѧ παραιτεῖσθαι excusare 265. 5.

отърочьнъ παρητημένος excusatus: отърочьна 265. 8. 11.

отърѣзати ἀφαιρέω amputo: отърѣза 300. 25.

отърѣшати — отърѣшити λύω solvo: отрѣшаатъ λύει 260. 14, отрѣшаата 286. 25, отрѣшаашєтє 159. 15, отрѣшаѭшта 159. 17, отрѣшаѭштєма 286. 23; отрѣшити λῦσαι 204. 1, отрѣшѫ 316. 19–20, отрѣшъша 73. 16, 159. 10, отрѣшша 286. 19.

отъстоѣти ἀπέχω longe esse: отъстоитъ 51. 27, 141. 4, отъстоѩштѫ 308. 28–29.

отъстѫпити: отъстѫпи διέστη recessit 312. 10, отъстѫпитє ἀπόστητε discedite 262. 3, отъстѫпити ἐπαναγαγεῖν reducere 210. 15.

отъсѣшти — отъсѣкѫ ἀποκόπτω abscido, amputo: отъсѣци ἀπόκοψον 153. 6. 12, ἔκκοψον 61. 25.

отътоли ἀπὸ τότε ex eo 272. 24–25, cf. толи.

отътрѩсти — отътрѩсѫ, отътрѩсати ἐκτινάσσω excutio: отътрѩсѣтє 30. 22, 135. 26–27; ἀποτινάσσω: отътрѩсѣтє 283. 19; ἀπομάσσω extergo: отътрѩсаємъ 241. 19.

отътѫдоу ἐκεῖθεν inde 154. 1–2, отътоудѫ 26. 3–4 etc, отътоудѣ 49. 6–7, 258. 21, vide sub тѫдоу, тѫдѣ.

отъходити ἀποδημέω peregre proficiscor: отъходѧ 93. 8, vide sub оходити.

отъштєтити ζημιόω detrimentum patior sive facio: отъштєтитъ 57. 16, 236. 4, отъщєтитъ 147. 22–23.

отъшьд — πορεύομαι discedo: да нє ки отъшєлъ 210. 1; отъшьдъши dual. fem. gen. ἀπελθοῦσαι exeuntes 112. 11–12; vide sub ошьд–.

отьць πατήρ pater, occurrit saepissime, scribitur vario modo: отєцъ 18. 7–8, 31. 12, 65. 14, 83. 23. 28, 150. 26, 161. 26, 171. 6, 201. 11, 218. 21, 243. 4, 255. 19, 269. 12–13, 334. 7, 359. 18, 375. 20, 377. 18, 382. 8, 383. 24, 384. 11, plurimis locis о҃тцъ et о҃цъ, haud raro отъцъ 258. 1, 339. 3, 348. 21, 358. 9, 370. 24. 28, 375. 24, 398. 26; genet. acc. sing. отьца 348. 22–23, отъца 32. 14–15, 46. 17, 62. 15, 83. 11, 95. 19, 102. 12, 117. 24, 141. 14. 15–16, 258. 2, 269. 4, 281. 7, 320. 24, 326. 14, 340. 25, 349. 18, 351. 6, 359. 21, 375. 11. 14. 18, saepissime о҃тца; отьцю 375. 9–10, 376. 2, 381. 21, отъцю 194. 24, 270. 11, отъцоу 141. 18, 335. 3, о҃тцю 51. 19, 195. 20, 232. 13, 268. 16, 269. 6. 11, 327. 12. 17, 371. 3, 377. 18, 382. 12. 16, 398. 12. 14, о҃тцоу 181. 1, 384. 1, о҃цю 141. 21, 238. 5, 398. 14; отьчє 242. 24, 274. 5. 12, 306. 25, отъчє 36. 11, 246. 2, 269. 7, 387. 6, о҃тчє 36. 14, 101. 7, 242. 21, 268. 16, 269. 15, 273. 17, 300. 4, 305. 21, 364. 5, 368. 25. 27, 384. 16, 385. 2. 20, 386. 18, о҃чє 387. 1, ѡ҃чє 100. 25; отьцємъ dat. plur. 190. 27–28, отъцємь instr. sing. 32. 22, 62. 27–28, о҃тцмъ 194. 8, 376. 22, о҃тцмь 32. 20, 36. 16; отьци loc. sing. 375. 24, отъци nom. plur. 327. 7, 338. 15–16, о҃тци nom. plur. 217. 11. 19, 251. 13, loc. sing. 360. 10, 375. 20, 376. 18, 383. 20, instr. plur. о҃ци 195. 17.

отьчь πατρός patris: къ славѣ .. отъчи 236. 7, колѣ отьчѫ 76. 20, въ лонѣ о҃чи 315. 23.

отьчьствиє πατρίς patria: отьчьствиє 47. 24, отєчьствиє 134. 21–22, отъчьствии 48. 6–7, 135. 6–7, 208. 4, отъчъствии 329. 9, отєчъствии 208. 6–7; отьчьствиѣ πατριᾶς 196. 27.

отѩгъчити βαρέω gravo: отѩгъчєни 236. 23, cf. отѩгъчєнѣ 101. 11 nota.

отѩжати βαρέομαι, vl. βαρύνομαι, gravor: отѩжаѭтъ 296. 6.

оходити ἀποχωρέω discedo: оходитъ 237. 28, οὐκ ἀφίστατο нє охождааше 200. 4, ἀπόδημος peregre profectus оходѧ 171. 9, бѣ оходѧ ἦν ὑποχωρῶν 212. 4, оходѧштєи ὑπάγοντες qui rediebant 137. 27–28.

оцьтъ ὄξος acetum: оцєтъ 306. 4, оцътъ 108. 5, оцьта 109. 17, 395. 14. 16, оцъта 182. 7–8, о҃цта 395. 13.

оцьтьнъ ἐσμυρνισμένος murratus: оцътьно ἐσμυρνισμένον 181. 5, vl. озмьрєно, осмрьнєно.

оцѣждати διυλίζω excolo: оцѣждаѭщєи 84. 30.

оцѣпѣнѣти ξηραίνομαι aresco: оцѣпѣнѣатъ 150. 7.

оцѣститн vl. pro милостивъ бꙑти 280. 11–12 nota.

очистити — очиштати καθαρίζω mundo: очистити 211. 22, cf. 119. 15–16 nota, очисти сѧ imperat. 85. 6, 211. 23, 3 pers. sing. aor. 208. 16; очиштаѭтъ сѧ 34. 9, 222. 24, очиштаитє 30. 3–4, очиштаатє 85. 2, 250. 15; ἁγνίζω sanctifico: да очистѧтъ сѧ 365. 22.

очиштєниє καθαρισμός purgatio: очиштєниє 119. 23, очиштєниѣ 198. 16, очиштєнию 313. 4, 319. 18, очиштєнии 211. 26, 324. 9.

очръкити, inde очръклєнъ κόκκινος coccineus, vl. pro чръкнєнъ, 107. 18 nota.

ошьд- ἀπελθών: ошєдъ 105. 12, 369. 11, ἀποβάντες ошєдъшє 210. 12, ошєдъшєма ἀπελθόντων 222. 28, ошъли бѣахѫ ἀπεληλύθεισαν 326. 2, cf. о ошєдъшиимъ 188. 6. 15.

оштютити γιγνώσκω cognosco: оштѫтитъ ἵνα γνῷ 365. 27, оштютишѧ ἔγνωσαν 90. 22—23, оштюшть ἐπιγνούς 133. 10; αἰσθάνομαι: оштютѧтъ (αἴσθωνται) 238. 13.

П

пагоуба ἀπώλεια perditio: пагоубѫ 19. 26; λοιμός pestilentia: пагоубꙑ 87. 23.

падати — падаѭ, пасти — падѫ πίπτω cado, decido: падати 170. 15, падаатъ 248. 2, падаетъ 59. 13, падаѭштихъ 53. 15, падаѭштиихъ 273. 8—9; падетъ 32. 14, 78. 6, 290. 1, падѫтъ 295. 7; падѣте 305. 13; паде 21. 2. 10, 100. 25, 127. 7. 12. 14, 132. 20, 175. 5, 226. 17. 19. 21. 23, 259. 5—6, 276. 19, 363. 10, падѫ aor. 3 pers. plur. 42. 12. 13—14. 19. 21, 58. 16, 127. 5, 388. 7, падъ 8. 18, 64. 12. 20, 150. 15, 211. 20, 231. 17—18, neutr. gen. 368. 15, падꙑ ὁ πεσών 78. 4, 289. 27, падъша 242. 13, падъши 232. 11, падъше 4. 22, падъшен 227. 18—19; падаѩ на колѣноу γονυπετῶν genu flexo 119. 14.

падение πτῶσις ruina 199. 19—20.

пажить νομή pascua 357. 22.

пакость in пакости дѣѭ κολαφίζω colaphis caedo 104. 5.

пакꙑ πάλιν iterum 8. 14. 15, 13. 2, 46. 18. 23—24, 47. 4, 63. 19, 68. 12, 69. 24, 77. 8, 78. 16, 101. 6. 10. 12, 104. 16, 120. 2—3, 121. 15—16, 123. 17, 125. 14, 126. 23, 132. 16, 143. 12, 144. 4, 145. 13, 146. 12, 154. 4. 5. 22, 156. 5, 157. 3, 160. 20 nota, 161. 28, 163. 1. 4, 175. 17. 19, 177. 16, 178. 15. 16, 179. 9, 180. 1. 3, 261. 6, 294. 8, 304. 17, 317. 13, 325. 17, 326. 19, 329. 14, 330. 7, 336. 24, 346. 23, 347. 16. 27, 348. 28, 354. 4. 13—14, 355. 13—14. 16, 357. 15, 358. 17. 20. 22, 359. 19, 360. 11. 12, 361. 10. 12, 363. 23, 368. 28, 369. 28, 372. 6, 375. 2, 382. 11. 15. 23, 383. 8. 27, 388. 8, 390. 13, 391. 4. 24, 392. 10, 393. 1, 396. 6, 397. 22, 398. 25, 399. 12, 400. 3, 402. 5; ἔτι adhuc 63. 7.

пакꙑбꙑтие παλιγγενεσία regeneratio: въ пакꙑбꙑтии 68. 27.

параклитъ παράκλητος paracletus: параклитъ 377. 6—7, 380. 22, 381. 16, параклита 376. 8; о параклитѣ 313. 17.

параскевьѣи et параскевьѣнии παρασκευή parasceve: параскевьѣи 307. 16—17, 395. 18—19, параскевьѣнии 182. 23, 393. 18—19, localis sing. 111. 2, acc. параскевьѣниѭ 396. 22.

паропсида παροψίς paropsis: dat. паропсидѣ 85. 3, поропсидѣ ib. 7.

пасти — пасѫ βόσκω pasco: паси βόσκε 402. 4. 14. пастъ supin. 268. 27, пасѫштеи οἱ βόσκοντες pastores 230. 19, пасѫщеи 24. 26, пасѫшти (pro пасѫштеи) 131. 26, пасомо βοσκόμενος pascens 24. 20, 131. 18—19, 230. 13; ποιμαίνω: паси 402. 8, пасѫщъ 275. 18.

пастоухъ vl. pro пастꙑрь, quod vide.

пастꙑрь ποιμήν pastor: пастꙑрь 100. 4, 198. 5, 357. 26. 27, 358. 1. 7—8. 15, пастꙑрѧ 95. 14, 357. 3—4, пастꙑрѣ 29. 3—4, 138. 7, 174. 4, пастꙑри 197. 4. 23, 198. 8, о пастꙑрихъ 186. 2.

пасха πάσχα pascha 97. 5, 171. 17, 296. 21, 297. 22. 25, 320. 16, 321. 14, 335. 14—15, 365. 20, пасхꙑ 200. 18, 365. 23, 366. 1, пасхѫ 98. 21. 24. 27, 172. 28, 173. 3. 9. 15, 297. 8. 9—10. 17, 390. 10, 391. 28, пасцѣ 115. 20, 182. 23, 188. 25, 371. 2, 393. 19.

паче μᾶλλον magis 17. 20, 18. 3, 19. 19, 29. 23, 32. 1. 10, 62. 25, 92. 22, 107. 6, 133. 3, 143. 27, 153. 2, 158. 22 nota, 174. 23, 179. 24, 211. 28, 247. 14, 255. 3. 15, 283. 5, 323. 20, 332. 4, 370. 9, 392. 24; πλεῖον 225. 1, 329. 2; μεῖζον 73. 1, πρῶτον 18. 9; ὑπὲρ ἐμέ паче мене 33. 6. 8, cf. 272. 1; παρά cum acc. 259. 1. 8, 280. 15.

пепелъ vide попелъ.

петръ Πέτρος Petrus 29. 14, 50. 15. 18, 56. 10. 15, 57. 2, 58. 7, 60. 19, 63. 26, 68. 22, 100. 7. 13, 103. 1, 104. 8, 125. 5, 146. 27, 147. 7, 148. 16, 156. 17, 161. 10, 167. 25—26, 174. 16—17, 176. 23, 178. 23, 211. 7—8, 232. 4, 235. 14, 236. 22. 27, 256. 22, 282. 3, 301. 7. 11. 16—17. 21. 25, 302. 2, 308. 23, 318. 8, 371. 24, 373. 9, 374. 9, 388. 14, 389. 4. 7. 15, 390. 6. 11. 13, 397. 7. 13, 400. 6. 10, 401. 3. 13, 402. 11. 24, 403. 1, петрь 341. 24; петра 9. 9, 57. 29, 100. 20, 134. 1, 148. 9, 175. 1, 178. 7, 216. 11—12, 236. 14, 297. 8, 301. 24, 317. 25, 336. 3, 397. 10; петроу 371. 16. 20, 397. 3, 402. 1, петрови 57. 4—5, 60. 12—13, 101. 1, 104. 18—19, 147. 10, 175. 12, 178. 5. 17, 184. 1, 232. 22, 388. 18, 389. 11, 401. 2; петре 299. 11; петрѣ pro камене 56. 16 nota; adj. петровъ Πέτρου Petri 23. 5, петрова 318. 13, петрово 115. 21, петровѣ 114. 2, 186. 9.

печаль λύπη tristitia: печаль 383. 1. 3, gen. sing. печали 300. 12; μέριμνα cura: печали μέριμναι 128. 12, печальми 296. 7—8, бес печали ἀμέριμνος securus 113. 8—9; θλῖψις tribulatio: печали dat. sing. 44. 4—5, 128. 9.

печальнъ бꙑти λυπέομαι: печаленъ 48. 26, пе-

чальни ѫдете λυπηθήσεσθε 383. 1, λύπην ἔχετε печальни ѫдете 383. 7.
печенъ ὀπτός assus: печены 311. 24.
пешти сѧ μεριμνάω sollicitus sum: печетъ сѧ 18. 13, печеши сѧ 245. 14, печете сѧ 17. 23, 255. 7, пекы сѧ 17. 21, 255. 4, пьцѣте сѧ 17. 2, 18. 4. 11–12, пцѣте сѧ 31. 7, 253. 16–17, 254. 21; προμεριμνᾶτε пьцѣте сѧ 168. 31, ἔμελεν αὐτῷ печааше сѧ 366. 16–17; cf. пещи сѧ 100. 21 nota.
пешть κλίβανος clibanus 255. 13; σπήλαιον spelunca 363. 24; κάμινος caminus: пешть 46. 14, пещь 47. 13.
пиво πόσις potus 340. 21–22.
пиганъ πήγανον ruta 250. 23.
пилатъ Πίλατος Pilatus: 106. 6. 15. 28, 107. 5, 110. 20, 111. 12, 179. 4. 9. 20, 179–180, 180. 4. 6, 182. 28, 258. 25, 303. 3. 6. 12. 30, 304. 3. 17–18. 26, 390. 19. 24, 391. 4. 8. 17. 23, 392. 4. 11. 18. 23–24, 393. 3. 10. 14. 22, 394. 7. 16, 396. 11–12, пилата 395. 21, 396. 8, пилатоу 105. 4, 110. 19, 111. 3–4, 182. 27, 201. 25, 302. 21–22, 307. 12, пилатови 179. 3. 13, 303. 29, 394. 13.
пира πήρα pera: пирѫ 299. 19, без пиры 299. 15, пиры 135. 18, 233. 14.
пиръ δοχή convivium 264. 20–21.
писание γραφή scriptura 207. 22.
писати (melius пьсати) —пишѫ γράφω scribo: пиши 394. 4, писахъ 394. 16–17. 17, писа 318. 14–15, 335. 6, писааше 347. 12. 16–17, писати 189. 8, писано γέγραπται 4. 6, 8. 5. 10. 14. 19, 34. 22, 74. 22–23, 99. 9, 115. 3, 149. 16. 21, 160. 27, 173. 26, 174. 13, 198. 18–19, 202. 13, 206. 5. 17. 22–23, 223. 8, 243. 17, 287. 27, 312. 7, 334. 17, 339. 23, 348. 15–16, 367. 17, псано 110. 3, псно 141. 2; писаное τὸ γεγραμμένον 289. 25, 299. 22, ὁ γεγραμμένος 380. 20, ἡ γραφή 181. 13, писана γεγραμμένα 282. 14, 367. 23, 399. 25, γέγραπται 399. 26; спана pro псана habes in cod. zogr. 403. 16.
пискати αὐλέω cano: пискахомъ 35. 13, 223. 25.
пистикии πιστική (sc. νάρδος) spicatus, pisticus: gen. sing. пистикиѩ 172. 2, 366. 8.
пити—пиѭ et пьѭ πίνω bibo: пити 71. 26. 27, 91. 22, 99. 28, 108. 5. 7, 157. 20, 174. 8, 181. 5, 190. 22, 255. 17, 257. 7, 298. 1–2, 326. 2. 5. 10, 388. 10; пиѭ 101. 9, 157. 20. 24, 275. 21, пьѭ 99. 25–26, 174. 10, пьеши 275. 22, пиетъ 326. 19, 345. 17, пьетъ 122. 2, пиемъ 18. 5, пиете 17. 13–14, 298. 29, 340. 16, пьете 213. 21, пиѭтъ 214. 3, пии 254. 13, пиите 99. 20, пиѩ 35. 15. 17, 223. 29, 223–224, пиѩи 326. 18, 340. 17. 18. 19, пиѭште 241. 7, пьѭште 90. 20; питъ ἔπιε 326. 16, пихомъ 261. 24, пиша 174. 5, пиѣхѫ 277. 27, 277–278, пикъ 214. 22.
питомъ σιτευτός saginatus: питомы 270. 18.
питѣти—питѣѭ τρέφω pasco: питѣетъ 17. 19, питѣатъ 255. 2.
пишта τροφή esca, cibus: пиштѧ 17. 16, 254. 24, пиштѫ 91. 13, пиштн 223. 5.
пиѣница ὁ μεθύων ebrius: пиѣницами 91. 22.
пиѣньство μέθη ebrietas: пиѣньствомь 296. 7.
плавъ λευκός albus: плавы 328. 15.
плакати сѧ κλαίω fleo, ploro: плакати сѧ 178. 26, плака сѧ 104. 27, 287. 15, 302. 2, плакасте сѧ 223. 27, плакааше сѧ 397. 24–25, плакаахѫ сѧ 232. 24, плачеши сѧ 397. 29, 398. 4, плачетъ сѧ 363. 8, плачете сѧ 134. 6, плачи сѧ 221. 29, плачите сѧ 232. 25, 305. 8. 9, плачѫшти сѧ 5. 18–19, 224. 12, 397. 24, плачѫштѫ сѧ 363. 14, плачѫштеи сѧ 217. 3, плачѫшта сѧ 134. 4, 365. 15, плачѫштимъ сѧ 184. 9–10; πενθέω lugeo: плакати сѧ 26. 25, θρηνέω: плакаахѫ сѧ 305. 5–6, плакахомъ 35. 14; cf. о плачѫштихъ сѧ περὶ τῶν κοπτομένων 188. 29.
плакати πλύνω lavo: плакаахѫ ἔπλυνον 210. 12–13.
пламень φλόξ flamma: къ пламени 273. 21.
платъ ῥάκος pannus: плата 27. 1, 122. 19.
плачь κλαυθμός fletus 22. 26, 46. 14–15, 47. 14, 79. 18, 91. 27, 95. 7, 262. 4, плачъ 5. 17.
плаштаница σινδών sindon: плаштаницѫ 176. 18. 19–20, 183. 2. 3, плаштаницеѭ 307. 14, плащаницеѭ 110. 22.
плеште ὦμος humerus: плешта 82. 20, cf. рамо.
плиновение πτύσμα sputum: плиновениѣ 353. 10–11.
плинѫти (vl. плюнѫти) πτύω expuo: плинѫ 146. 7, 353. 9, плинѫвъ 143. 20; плинѫвъше ἐμπτύσαντες 107. 24.
плодити сѧ καρποφορέω fructifico: плодитъ сѧ 129. 10–11, плодѧтъ сѧ 128. 18.
плодъ καρπός fructus: плодъ nom. acc. sing. 6. 23, 40. 8. 9, 42. 21–22, 44. 19, 78. 4, 127. 15, 129. 13, 193. 14–15, 226. 24, 259. 22, 328. 17, 368. 17, 378. 5 bis. 13. 22, 379. 1. 22. 23, genet. plur. 20. 3. 9–10. 14, 162. 24, 254. 7; плода 7. 4, 20. 12, 40. 10, 75. 13, 99. 24, 127. 14, 160. 18, 174. 8–9, 203. 6, 219. 17. 18. 19, 227. 23, 259. 14. 16, 289. 6, 298. 2, 378. 4. 9; плодомъ 77. 4; плоды 20. 7. 8, 77. 5. 21–22, 202. 27; плодъ приноситъ καρ-

поφορεῖ 44. 12, плодъ творѧтъ καρποφοροῦσι 228. 3–4; бес плода ἄκαρπος 44. 9, 128. 15.

плънъ μεστός plenus: плънъ 395. 13, плънѫ 401. 14, пльни 85. 17–18; плъна сѫтъ γέμει 250. 16, плъни сѫтъ γέμουσιν 85. 4. 13.

плъть σάρξ caro 56. 13, 66. 6, 89. 1, 101. 5, 154. 18. 19, 170. 2, 202. 22, 315. 10, 322. 14, 340. 13. 17. 20, плътъ 66. 8, 175. 16, 340. 2, пльть 340. 10, плъти 311. 18, 322. 14, 340. 15, 341. 11, 348. 11, 384. 19.

плътьскъ σαρκός carnis: плътьскꙑ 315. 8.

пльвати—плюѭ ἐμπτύω conspuo: пльвати 178. 1, пльвадѣхѫ (vl. плюѣхѫ) 180. 16.

плѣва ἄχυρον palea: плѣвꙑ 7. 12, 204. 6.

плѣвелъ ζιζάνια zizania: плѣвелъ nom. acc. sing. 44. 18. 20. 23. 27, 45. 4, 46. 4, gen. plur. 45. 28, плѣвелꙑ 46. 8.

плѣнити αἰχμαλωτίζω captivum duco: плѣнени 295. 8.

плѣньникъ αἰχμάλωτος captivus: плѣньникомъ 207. 13–14.

плѧсати ὀρχέομαι salto: плѧса 48. 20, плѧсасте 35. 14, 223. 26, плѧсавъши 136. 28.

по praepositio, construitur cum dativo, accusativo, locali; dativus respondet graeco ἐπί cum genetivo, egr. по морю ἐπὶ θαλάσσης 139. 17–18; ἐπὶ cum accusativo, egr. по морю ἐπὶ τὴν θάλασσαν 50. 10. 11, по водамъ ἐπὶ τὰ ὕδατα 50. 17; εἰς et ἐν, egr. по вьсеи земи εἰς γῆν 28. 3, 208. 11, по пѫти εἰς ὁδόν 159. 22, по главѣ εἰς κεφαλήν 107. 25; по земи ἐν γῇ 28. 15, по вьселенѣи ἐν οἰκουμένῃ 88. 7, cf. 222. 8. 9, по пѫти ἐν ὁδῷ 74. 7. 9; saepissime κατά cum accusativo: по дѣломъ κατὰ πράξιν, κατὰ ἔργα 57. 21, 82. 16, по винѣ κατὰ τὴν αἰτίαν 65. 25, по плъти κατὰ σάρκα 348. 11, по области κατ' ἐξουσίαν, по заповѣди κατὰ τὴν ἐντολήν 307. 23, по законоу κατὰ νόμον 390. 25, 392. 21, по вѣрѣ κατὰ πίστιν 28. 11, по прѣданию κατὰ παράδοσιν 140. 26, по обꙑчаю κατὰ τὸ ἔθος 190. 6–7, 200. 20, cf. 199. 7–8, 207. 5, 244. 9, по глаголоу κατὰ τὸ ῥῆμα 193. 3, 199. 11, по реченоумоу κατὰ τὸ εἰρημένον 198. 22, по вьсемоу градоу καθ' ὅλην τὴν πόλιν 231. 11–12, по единомоу κατὰ εἷς 173. 21, по чесомоу κατὰ τί 191. 2; etiam πρός et ἐπὶ cum dativo: по жестосръдию πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν 66. 12–13, 154. 12, по глаголоу ἐπὶ τῷ ῥήματι 210. 28; κατά cum genetivo: по врѣгоу κατὰ τοῦ κρημνοῦ 131. 24, 230. 17; по пѣнѧзоу ἐκ δηναρίου 69. 18, ἀνὰ δηνάριον 70. 18, по пѧти десѧтъ κατὰ πεντήκοντα 138. 26, ἀνὰ πεντήκοντα 234. 29–30; по срѣдѣ εἰς τὸ μέσον 123. 22, 177. 12, 209. 7, ἐν μέσῳ 139. 13, 152. 9, 201. 4, etc., διὰ μέσου 208. 23, по ономоу полоу πέραν 154. 3; — по cum accusativo raro occurrit: по чьто διὰ τί 26. 12. 21, 43. 1, 51. 9–10. 13–14, 59. 22, 76. 5, 122. 8, 140. 25, 162. 13, 213. 20. 26, alia; по чъто εἰς τί 50. 23; по вьсѧ дьни καθ' ἡμέραν 102. 19–20, 176. 13, 301. 3, по мѣста κατὰ τόπους 168. 19–10; — по cum locali respondet graeco μετά cum accusativo: по мьнозѣхъ врѣменехъ μετὰ πολὺν χρόνον 93. 20, по дъвою дъноу μετὰ δύο ἡμέρας 97. 5, 171. 18, cf. по трехъ дьнехъ μετὰ τρεῖς ἡμέρας 111. 5–6, 201. 3, по шести 57. 27, по скръби μετὰ τὴν θλίψιν 89. 17, по въскрьсновении 100. 5, по прѣдании μετὰ τὸ παραδοθῆναι 117. 5–6, по параскевьѣи 111. 2; μετά cum genetivo: по изгънании μετὰ διωγμῶν 156. 27, по себѣ μετ' αὐτοῦ 133. 29; по дьнехъ δι' ἡμερῶν 120. 3–4; по васъ ὑπὲρ ὑμῶν 152. 23, 239. 4; по немь ити ἀκολουθεῖν, vide sub идѫ; по томь εἶτα 128. 8–9, 129. 11. 12, 146. 11, 227. 10, 371. 12, 395. 7–8, 399. 16, cf. 140. 23, 174. 15.

побивати, unde камениемь побиваѭ λιθοβολοῦσα 86. 14, 262. 24, к. побивати λιθοβολεῖν vl. λιθάζειν 347. 8–9.

побити—побиѭ ἀποκτείνω occido: поби 259. 7; камениемь побишѧ ἐλιθοβόλησαν 77. 8, λιθάσαι к. побити 361. 12, побиѭтъ 288. 21, 359. 19. 20.

побъдѣти γρηγορῆσαι vigilare 175. 14, побьдѣти 101. 2–3.

побѣда νῖκος victoria: побѣдѫ 38. 23.

побѣдити νικάω vinco: побѣдитъ 248. 14, побѣдихъ 384. 14.

поваплинити κονιάω dealbo: поваплиненомъ 85. 11.

повелѣние δόγμα edictum 196. 18, о повелѣнии περὶ τῆς ἀποστολῆς 114. 14.

повелѣти—повелиѭ ἐπιτρέπω permitto: повели 23. 23, 24. 21, 239. 26, 240. 6, повелитъ 230. 13–14, повелѣ 66. 13, 131. 21, 154. 10, 230. 14–15, 396. 11; κελεύω iubeo: повели κέλευσον 50. 16, 111. 6, повелѣ 23. 15–16, 48. 28, 54. 11, 64. 9–10, 110. 20, 283. 7, повелѣвъ 49. 21–22; προστάσσω praecipio: повелѣ 3. 16, 22. 1–2, 74. 3, 119. 24, 211. 27; συντάσσω constituo: повелѣ 98. 26; ἐτάξατο повелѣ 113. 14, διέταξεν 233. 14; ἐπιτάσσω: повелѣ 137. 16, 138. 22, 2 pers. sing. 265. 21, повелитъ 230. 11; παραγγέλλω: повелѣ 144. 16,

235. 16; ἐντέλλομαι: повелѣ 171. 11, 347. 7—8; particip. повелѣнъ διατεταγμένος: повелѣнаго 203. 16, διαταχθείς: повелѣна 275. 25, 276. 1—2.

повести — поведѫ ἀπάγω duco: повѣсѧ 305. 1.

повиновати сѧ ὑποτάσσομαι subdor: повиноуѭ сѧ 201. 18, повиноуѭтъ сѧ subiciuntur 242. 10. 18.

повиньнъ ἔνοχος reus: повиненъ 11. 22. 24. 25—26. 26—27, 104. 4, 126. 9—10, повинъноу 177. 26—27; ἀθῷος innocens: не повиненъ 107. 8—9, не повинънѫ 105. 10.

повити — повиѭ σπαργανόω pannis involvo: aor. повитъ 197. 2, part. pass. повитъ ib. 15—16.

поврѣшти — поврьгѫ βαλεῖν mittere! поврѣшти 143. 6, поврѣщи 53. 13; ῥίπτω proicio: поврьгъ 105. 11, 209. 6; ῥήγνυμι elido: поврьже 238. 3.

повѣдати διηγέομαι narro: повѣдаи 231. 10, повѣдашѧ 234. 11, ἐξηγέομαι: повѣдаашете 311. 5; повѣдаѭ δίδωμι do 374. 3, повѣдаѭште ἀπαγγέλλοντες nuntiantes 258. 24, повѣдаемь διαλαλεῖται divulgabantur 195. 3, cf. повѣдатъ 112. 13—14 nota, vl. pro възвѣститъ; повѣдати vl. pro съвѣдѣтельствовати 380. 24—25. 25—26 nota, 390. 2—3 nota.

повѣдѣти εἰπεῖν dicere: повѣдѣти 233. 6, повѣждь 21. 25, 398. 6, повѣждъ 87. 8, 146. 17, повѣдите 58. 23, повѣдѣ 331. 26; ἀπαγγέλλω nuntio: повѣдѣ 282. 12—13, 265. 14, повѣдѣшѧ 282—283; λέγω: повѣдатъ 143. 25—26, διηγέομαι: повѣдатъ 149. 5—6, повѣдѣшѧ 132. 3; μηνύω indico: повѣстъ 365. 28.

повѣсть διήγησις narratio 189. 2.

поганꙑни strictius latinum vocabulum «gentilis» interpretatur quam graecum Ἑλληνίς 142—143.

поглъштати καταπίνω glutio: поглъштаѭщи 84. 31.

погребение τὸ ἐνταφιάσαι 98. 5—6, ἐνταφιασμός sepultura 172. 17, погребениѣ 366. 19—20.

погребѫ (inf. погрети) θάπτω sepelio: погрети 23. 24. 26, 240. 1. 3, погрѣсѧ 49. 5, 273. 13.

погрѣбание ταφή sepultura: къ погрѣбание 105. 17—18.

погрѣбати ἐνταφιάζειν sepelire 396. 18.

погрѧзнѫти χоштѫ γεμίζομαι impleor 130. 8.

погрѫжати сѧ βυθίζεσθαι mergi 211. 6.

погънати — поженѫ διώκω sector: ни поженѣте 277. 18.

погоубити ἀπόλλυμι perdo: погоублѭ 339. 9, погоубитъ 5. 5. 33. 11—12. 12. 23, 57. 12. 13, 77. 19, 147. 19 bis, 152. 26, 163. 15—16, 209. 4, 235. 27—28. 28, 236. 3, 268. 4—5, 278. 13 bis, 289. 21, 357. 24, 368. 18, supinum 118. 5, погоубятъ 38. 9, 106. 24—25, погоуби ἀπώλεσεν 78. 25—26, 277. 29, 278. 4—5, погоубихъ 268. 11, 388. 13, погоубль 267. 15—16, погоубилъ 150. 21, погоубили 124. 9, 161. 4, погоубити 82. 11, 124. 2, 215. 25—26, 288. 4—5.

погꙑбати — погꙑблѭ ἀπόλλυμαι pereo: погꙑблетъ 12. 19. 23—24, 294. 19—20, 336. 15, погꙑблемъ 24. 4—5, погꙑблемь 130. 11—12, 229. 8—9, погꙑблете 259. 4, погꙑблѭтъ 27. 7.

погꙑбнѫти — погꙑбнѫ ἀπολέσθαι pereo: погꙑбнѫти 262. 22, погꙑбнетъ 62—63, 323. 8. 12, 365. 7, погꙑбнете 259. 10—11, погꙑбнѫтъ 102. 10—11, 122. 26, 214. 18—19, 359. 13, погꙑбе 385. 26, погꙑбъшаго 62. 17, 251. 24, 284. 13, погꙑбъшимъ 29. 23—24, 53. 9—10, погꙑбъшѧѩ 267. 25, погꙑбъшѧѩ 267. 19; πεσεῖν cadere погꙑбнѫти 272. 27—28.

погꙑбѣльнъ τῆς ἀπωλείας perditionis: погꙑбѣлънꙑ 385. 27.

подавити — подавлѣти συμπνίγω suffoco: подави 127. 13, подавлѣетъ 44. 8—9, подавлѣѭтъ 128. 14—15, — сѧ 227. 22; ἀποπνίγω: подави 42. 20, 226. 23.

подати — подамь δίδωμι porrigo: подамъ 373. 13, ἐπιδίδωμι: подастъ 19. 14. 16, 247. 7. 9. 10, μεταδίδωμι: подастъ 203. 11, διαδίδωμι: подастъ διέδωκεν 336. 10; подаи, quod ad infinitivum подаати pertinet, πάρεχε praebe 217. 26.

подвигнѫти сѧ, подвижати сѧ σαλεύομαι moveor: подвигнѫтъ сѧ 295. 18—19, подвижѫтъ сѧ 170. 16—17, подвигъше сѧ σπεύσαντες festinantes 197. 26—27.

подвигъ ἀγωνία agonia: въ подвизѣ 300. 7—8.

подвизати сѧ ἀγωνίζομαι contendo: подвизавъше сѧ 261. 14—15, подвизалꙑ сѧ decertarent 391. 14.

подобати — подобаетъ δεῖ oportet: подобаатъ 56. 26, 58. 28, 87. 19, 147. 1, 149. 13, 168. 11—12. 28—29, 169. 14, 210. 3, 235. 17, 253. 19—20, 262. 20, 277. 22, 278. 25, 284. 1, 293. 21, 299. 22—23, 308. 12, 312. 2, 322. 16, 323. 6, 324. 23, 327. 9, 353. 4, 358. 13, 369. 13, 397. 21; подобааше ἔδει 84. 28, 94. 23—24, 102. 16, 250. 25—26, 270. 21—22, 312. 7—8, подобаше 65. 9, 310. 8; verbis ѣко подобаатъ 44. 12 falso vertitur graecum ὅς δή, interpres slavicus ὡς δεῖ legisse videtur 8.

подобити сѧ ὁμοιόομαι adsimilor: не подобите

сѧ 15. 16, подобите сѧ παρομοιάζετε similes estis 85. 10—11, подобитъ сѧ ὁμοιάζει 178. 19.

подобьнъ ὅμοιος similis: подобьнъ 35. 10, 47. 19, 219—220, 220. 1. 7—8, 352. 11, подобьнь 353. 18 nota, подобъна 81. 22, 165. 24, подобъно 45. 15—16, 46. 19. 24, 47. 4, 69. 13, 260. 25, 261. 1. 7—8, подобно 45. 8, подобьни 223. 21. 22, 256. 5; παρόμοιος similis: подобъна 141. 10. 24; подобъна врѣмене εὐκαιρίαν oportunitatem 98. 16, 297. 5; подобъно εὐκαίρως oportune 172. 27; подобъно бѣ ἔδει 297. 7.

подроугъ, vl. pro искрьнии, quod vide, 243. 24 nota.

подрѣжати, magis usitata forma подражати, ἐκμυκτερίζω derideo: подрѣжаахѫ 272. 20, 305. 24—25.

подъ praepositio, construitur cum accusativo et instrumentali, respondet graeco ὑπό cum accusativo: подъ cum accusativo: 86. 18, 221. 5, 262. 28; подъ cum instrumentali: 11. 4, 22. 12. 12—13, 128. 21. 22, 129. 24, 221. 9. 10, 249. 24, 318. 27; ὑποκάτω: 135. 27, 143. 8, 228. 7, 319. 3.

подъбѣга vide sub подъпѣга.

подъклонити κλίνω reclino: подъклонити 23. 22, 239. 24.

подъкопавати — подъкопати διορύττω effodio, perfodio: подъкопаваѭтъ 16. 17—18. 21, подъкопати 256. 18—19.

подълагати τίθημι pono: подълагаатъ 228. 7.

подъметъ κράσπεδον fimbria: подъметы et въскрилиѣ eiusdem significationis videtur esse, nisi подъметы pro instrumentali casu habere et cum verbo величати coniungere malis, 83. 2.

подънебесьскъ ὁ ὑπ' οὐρανόν sub caelo: подънебесcкыимь 277. 19, подънебескѫѭ 277. 20.

подъножие ὑποπόδιον scabellum 13. 7, 82. 5, 166. 17—18, подъножию 292. 5.

подъпѣга, quod minus bene подъбѣга scribitur, ἀπολελυμένη dimissa (sc. uxor): подъпѣгѫ 12—13, подъбѣгоѭ 66. 19.

подърыти διορύττω perfodio: подърыти 91. 7.

пожьдати — пождѫ μένω sustineo: пождѣте 100. 23, 175. 4.

поздѣ ὀψία, genet. absol. ὀψίας γενομένης vespere facto vertitur поздѣ бывъшю sive бывъши, posterior forma ex imitatione graeci textus fluxit, ubi ὀψία est vocabulum feminini generis: 23. 8, 49. 12, 50. 6, 110. 16, 118. 24, 160. 7, 182. 22, 336. 25, 398. 18; ὀψέ 161. 6.

познати γιγνώσκω cognosco: познаатъ сѧ γινώσκεται 219. 20, познаате γινώσκετε 375. 12, познахъ ἔγνων 387. 8, позна ἔγνω 315. 3, 387. 7, позна сѧ ἐγνώσθη 311. 6, 2 pers. sing. ἔγνωκας позна 375. 16—17, познахомъ ἐγνώκαμεν 341. 26—27, познашѧ ἔγνωσαν 138. 2, 381. 6, 387. 8—9, познасте ἐγνώκατε 352. 9, познано γινώσκεται 40. 10, γνωσθήσεται 228. 11; ἐπιγιγνώσκω: познаете ἐπιγνώσεσθε 20. 14—15, dual. познаате ἐπιγνῶναι 309. 7, познаите ἐπιγνώσεσθε 20. 4, познашѧ 59. 4, 139—140, dual. познасте ἐπέγνωσαν 310. 20—21, познавъше ἐπιγνόντες 51. 2; ᾔδεισαν познашѧ 400. 15.

позобати καταφαγεῖν comedere: позобашѧ 42. 13, 127. 6, 226. 19.

позоръ θεωρία spectaculum 307. 2.

поимати — поемлѭ παραλαμβάνω adsumo: поемлетъ 90—91, поемлѭтъ 90. 27, 278. 16. 18—19. 20—21; поемлетъ γαμήσῃ 13. 1; —поимѫ(—поѩти) λαβεῖν, παραλαβεῖν: поимѫ παραλήμψομαι 375. 3, поиметъ λάβῃ 80. 17, 164. 15—16, 291. 8, παραλαμβάνει 41. 17—18, 248. 25, поиметъ по силѣ ἀγγαρεύσει 13. 21—22, поими παράλαβε 5. 2. 23, 63. 7, поимѣте λάβετε 390. 24—25, 392. 18; поимъ παραλαβών 282. 11—12, поемъ 100. 19, 157. 2, 234. 12, 236. 14, поемъше παρέλαβον 394. 1; поемъ λαβών 291. 5, προσλαβόμενος 57. 1—2, ἀπολαβόμενος поемъ-и 143. 18; поѩсъ женѫ ἔγημα 265. 12; 3 pers. sing. поѩ ἔλαβεν 164. 18. 20, поѩ παρέλαβε 5. 5, поѩтъ ἔλαβεν 291. 6. 8, 392. 4, 395. 9, παρέλαβεν 5. 25, 8. 7—8, 71. 7—8, παραλαμβάνει 8. 15, 57. 28, 134. 9, 148. 8, 175. 1; поѩсѧ παραλαμβάνουσιν 130. 4, ἔλαβον 164. 22.

поидѫ (— поити): поиде 269. 11 nota, vl. pro иде, поидѣмъ 101. 18 nota, vl. pro идѣмъ.

поискати—поиштѫ: поиштете ζητήσετε quaeretis 345. 5.

покаание μετάνοια paenitentia: 7. 6, 26. 19, 122. 5—6, 213. 25, покаании 6. 24, 202. 12, 268. 3, покаанию 116. 7—8, 202—203, 312. 10.

покаати сѧ μετανοέω paenitentiam ago: покаатъ сѧ 275. 2, покаате сѧ 259. 3—4. 10, покаѭтъ сѧ 135—136, 274. 14, покаите сѧ 6. 8, 9. 6, 117. 10 nota, покаашѧ сѧ 35. 23—24, 41. 9—10, 249. 20, покаали сѧ бѫ 35. 28, —бишѧ 241. 28, о покаавъшиимъ сѧ περὶ τοῦ μετανοήσαντος 188. 30.

покадити θυμιᾶσαι incensum ponere 190. 8.

показати — показаѭ et покажѫ δείκνυμι ostendo: показаатъ δείκνυσι 332. 14, покажетъ

δείξει 173. 10—11, 297. 19, 332. 15, покажи δεῖξον 375. 14. 19, — сѧ 21. 25, 119. 22, 211. 25, покажѣте 290. 17, покажите 80. 5, — сѧ ἐπιδείξατε ἑαυτούς 276. 13, показати ἐπιδεῖξαι ostendere 54. 24, 87. 1, показа δείκνυσιν 8. 16, ἔδειξεν 206. 8—9, 398. 22—23, ἐπέδειξεν 311. 19.

показати — покажѫ παιδεύω emendo, corripio: показавъ παιδεύσας 304. 11. 22.

поклонити сѧ — покланѣти сѧ προσκυνέω adoro: поклонѫ сѧ 4. 15, поклониши сѧ 8. 18. 20, 206. 14. 18, поклоните сѧ 327. 11—12, поклонѧтъ сѧ 327. 16, 368. 6, поклони сѧ 53. 11, 131. 8, 356. 14, поклонишѧ сѧ 4. 22, 50. 25, 113. 15, 327. 7, dual. поклонисте сѧ 112. 16—17, поклоньше сѧ 312. 21, supin. поклонитъ сѧ 3. 23, покланѣѭштихъ сѧ 327. 18; поклонь сѧ κύψας 116. 19, 347. 11. 16; γονυπετήσας 155. 10, θείς τὰ γόνατα 300. 3, поклоньше сѧ γονυπετήσαντες 107. 21, поклоньшамъ κλινουσῶν 308. 7—8.

покои ἀνάπαυσις requies: покои 36. 25, покоѣ 41. 13, 248. 21.

покоити ἀναπαύω reficio: покоѭ ἀναπαύσω 36. 21—22.

покровъ στέγη tectum 120. 12, cf. 212. 16 nota.

покрывати — покрыти καλύπτω operio: покрываатъ 228. 6, покрывати сѧ 24. 1, покрыите 305. 14, покръвено 32. 3, συγκεκαλυμμένον 252. 12.

покывати κινέω moveo: покываѭште 108. 15, 181. 16.

покѫпати сѧ βαπτίζομαι baptizor: покѫплѭтъ сѧ 140. 19—20.

полагати — положити τίθημι pono: полагаѭ τίθημι 358. 10. 16. 18, полагаатъ 249. 24, 320. 6—7, 357. 27—28, полагаахѫ 140. 6, 183. 7; παρατίθημι: полагаѭтъ 139. 1—2; положѫ 38. 16, 82. 4, 166. 17, 292. 4—5, 374. 14—15, положиши 374. 16, положитъ 91. 26—27, 257. 11, 266. 15, 379. 14, положите 294. 9—10, положихъ 285. 22—23, 379. 21—22, положи 110. 22, 220. 3, 307. 14, 371. 11, 394. 8, положисте 363. 17, dual. 3 pers. 396. 23—24, положишѧ 137. 21—22, 195. 4, 397. 6, 397—398; положити 212. 13, 358. 19; положъ 285. 18, положилъ 398. 7, положенъ 128. 21—22, 183. 21—22, 396. 21—22, положено 307. 20; παρατίθημι: положити 246. 17, положишѧ 144. 20; ἐπιτίθημι: положи 354. 6—7, положишѧ 108. 9—10; ἀνακλίνω: положи 197. 2—3; положенъ κείμενος 307. 16, положенѫ ἀποκειμένην 285. 15—16.

полъ in на онъ полъ, об онъ полъ interpretatur graecum πέραν: 9. 2, 23. 16, 24. 11, 55. 11, 65. 20, 130. 3. 20, 132. 16, 145. 18, 229. 3. 18, 316. 21, 324. 11, 335. 9, 337. 2. 18. 24—25, 360. 12, 387. 15; полоу in съ оного полоу πέραν 10. 2, 124. 14, на ономь полоу πέραν 50. 3, 139. 9, 154. 3; полъ ἥμισυ 137. 5, τὰ ἡμίσεα 284. 6, loc. sing. полоу (ноштн) μέσης νυκτός 92. 11—12, 171. 13—14, 246. 18; мѫжескъ полъ ἄρσεν masculinum 66. 2, мѫжьска полоу 198. 20; полъма in протешетъ полъма διχοτομεῖν 91. 25; полъспѫдны 261. 9 nota, vide quae pag. 472 disputavi.

польза respondet variis dictionibus graeci verbi ὠφελεῖν prodesse, proficere: 147. 21, 368. 4, полъза 57. 14, 236. 1—2; gen. sing. пользѧ 133. 2, 341. 12.

пользевати et пользевати сѧ ὠφελεῖσθαι: пользевалъ 141. 20, —сѧ 51. 20.

помавати — поманѫти νεύω, ἐννεύω innuo: помаваахѫ ἐνένευον 194. 24, помаваѩ διανεύων 191. 18—19; поманѫ νεύει 373. 8, поманѫшѧ κατένευσαν 211. 2, ἀνέσεισαν concitaverunt 179. 24.

помазати ἀλείφω ungo: помажѫтъ 183. 10, помажи 16. 10, помаза 225. 14. 15, 366. 8—9, помазавъшиѣ 360. 21—22; χρίω ungo: помаза 207. 10—11; ἐπιχρίω lino: помаза 353. 11. 23; cf. о помазавъшии περὶ τῆς ἀλειψάσης 187. 3, 313. 12, о помазавьшии 115. 19.

помести — пометѫ σαρόω everro: пометенъ 268. 6, пометенъ σεσαρωμένος scopis mundatus 41. 16—17, 248. 24.

помиловати ἐλεέω misereor: помиловати 65. 10, помилова 132. 12, помиловахъ 65. 11, помилоуи 28. 5—6, 53. 3, 59. 11, 73. 2, 158. 20. 23, 273. 17, 276. 11, 283. 3. 6, помилои (pro помилоуи) 72. 26, помиловани бѫдѫтъ misericordiam consequentur 10. 11.

помнати μνημονεύω memor sum, reminiscor: помнаате 381. 7—8, помнанте 278. 11.

помогѫ — помошти — βοηθέω adiuvo: помози 53. 11, помози 150. 22. 27; συλλαμβάνομαι: помогѫтъ 211. 4—5, συναντιλαμβάνομαι: поможетъ 245. 13.

помолити сѧ προσεύχομαι oro: помолѭ сѧ προσεύξομαι 100. 19, 174. 28, помолитъ сѧ 67. 8, supin. помолитъ сѧ προσεύξασθαι 50. 5—6, 139. 11—12, 236. 15, 279. 26; imperat. помоли сѧ 15. 10, помолите сѧ 300. 13, aor. помоли сѧ 101. 6. 12, 175. 17.

поморие παραθαλάσσιος maritima 8. 27, παρά-

λιος: поморнѣ 216. 21, αἰγιαλός: на поморн 42. 9.

помрачити σκοτίζω contenebro: помрачитъ сѧ 170. 13.

помрѣкнѫти σκοτίζομαι obscuror: помрѣче 306. 22.

помышлениѥ διαλογισμός cogitatio: помышлениѥ 288. 15. 17, помышлениѣ 52. 23, 142. 14–15, 199. 24, 212. 24, 215. 18, 311. 14–15; ἐνθυμήσεις помышлениѣ 25. 12; διάνοια: помышлениѥмь 243. 28.

помышлѣти διαλογίζομαι cogito: помышлѣти 212. 19–20, помышлѣате 121. 1–2, 212. 25, 365. 5, помышлꙗате 145. 22, помышлѣѭтъ 120. 25, помышлѣѭште 120. 19, помышлѣѭштемь 203. 22–23, помышлѣаше 192. 9–10, помышлѣаште 152. 2–3, помышлѣахѫ 145. 19, помышлѣхѫ 55. 15, 76. 4; συνελογίσαντο помышлѣахѫ 288. 17–18; περὶ τῶν διαλογιζομένων: о помышлѣѭштиихъ 115. 4, о помышлꙗѭштиихъ 187. 14.

помьнѣти—помьнѭ μνημονεύω recordor: помьнитъ 383. 5, помьните 55. 10, 145. 27, 380. 6, cf. о не помьнѣти вражьды περὶ ἀμνησικακίας 115. 11.

помѣнѫти et помѧнѫти μνάομαι recordor: помѣнѫти μνησθῆναι 194. 7, помѧнѫти 195. 18, помѣнеши 11. 28–29, помѣни μνήσθητι 273. 22, 306. 17, помѣнѣте 308. 10–11, помѣнѫ ἐμνήσθη 104. 23, помѣнѫхомъ ἐμνήσθημεν 111. 4, помѣнѫшѧ 308. 15, 320. 25, 321. 11–12, 367. 22; помѣнѫ ὑπεμνήσθη 301. 24.

помѣтати βάλλω mitto: помѣтаите 19. 4–5.

понеже ἐπεί quoniam 65. 9, 105. 15, 182. 23, 373. 19, 395. 18, ἐπειδή 78. 9–10, ἐπειδήπερ 189. 1, ἐπάν 248. 13, 250. 1, ἀνθ' ὧν quod 287. 23, καθότι quod 190. 1, ἐφ' ὅσον 96. 9. 27.

понести—понесѫ βαστάσαι portare: понести 7. 8, понесе 23. 14, понесъшеимъ 70. 22; αἴρω tollo: понести 108. 2.

поносити ὀνειδίζω exprobrare 35. 21, поноси 184. 18, поносѧтъ 217. 6, —сѧ 10. 16 (male dico), поношаасте (impropero) 109. 3, поношаашете (convicior) 181. 25–26.

поношениѥ ὄνειδος opprobrium 191. 25–26.

понтьскъ Πόντιος Pontius: понтьскоумоу 105. 4, 201. 25.

понѣ κἄν vel 133. 6, 137. 20, 140. 7–8.

понѣвица vl. pro плаштаница, quod vide: 110. 22 nota, 183. 2 nota.

попелъ, vl. пепелъ, σποδός cinis: попелѣ 35. 28, 241. 28.

попирати — попьрати — поперѫ καταπατέω conculco: попираѥма 10–11, попираемъ πατουμένη 295. 9–10, попираахѫ 252. 8, поперѫтъ καταπατήσουσιν 19. 6, попърано κατεπατήθη 226. 18.

попьрище μίλιον mille passus: попьрище 13. 22.

поразити πατάσσω percutio: поражѫ 100. 3, 174. 14.

порокъ in бес порока ἄμεμπτος sine querela 189. 19.

порфѵра πορφύρα purpura: въ порфѵрѫ 273. 4.

порѫганиѥ τὸ ἐμπαῖξαι: на порѫганиѥ ad deludendum 71. 13–14.

порѫгати сѧ ἐμπαίζω illudo: порѫгаѭтъ сѧ 157. 8–9, 282. 16, порѫгашѧ сѧ 107. 25, 180. 18, порѫгавъ сѧ 303. 27, порѫганъ 5. 10.

посагати—посагнѫти γαμίζομαι, ἐκγαμίζομαι nubor, ad nuptias dor, trador: посагаѭтъ 81. 4, 165. 3–4, γαμίσκονται 291. 14. 17, посагаѭште ἐκγαμίζοντες 90. 21, посагахѫ ἐγαμίζοντο ad nuptias dabantur 277. 27–28; посагнетъ γαμήθῃ 154. 26.

посадити ἀνακλίνω accumbere vel discumbere facio: посадитъ ἀνακλινεῖ 256. 11, посадити ἀνακλῖναι 138. 22, посадишѧ 234–235; посадите κατακλίνατε 234. 29.

послоужити διακονέω ministro: supin. послоужитъ διακονῆσαι 72. 17–18, 158. 12, praes. 3 pers. διακονήσει 256. 12, послоужѧтъ 72. 17, 158. 11, послоужихомъ 96. 24–25; λατρεύω servio: послоужиши 8. 21, 206. 19.

послоухъ vl. pro съвѣдѣтель, quod vide.

послоушати ἀκούω audio: послоушаеши 364. 7, послоушаатъ 30. 20, 63. 5. 6–7, 351. 16, 355. 26–27. 28–29, 391. 22, послоушаате 351. 17, 358. 25, послоушаѭтъ 135. 25, 274. 11. 15, послоушаите 58. 15, 141. 26–27, 148–149, послоушаѭ 136. 21, 324. 21, послоушаѭште 288. 7–8, послоушаѭштеи 201. 7, послоушаѭшта 201. 5, sup. послоушатъ 216. 22–23, 267. 9–10, 296. 19, послоушашѧ 357. 19, послоушааше 136. 22, послоушаахѫ 166. 20; παρακούω: не послоушаатъ 63. 11; ὑπακούω: послоушаѭтъ 24. 10, 118. 14, 130. 19, 229. 15–16, послоушала 275. 11.

послоушьствоуѭ vl. pro съвѣдѣтельствоуѭ cf. 106. 7–8 nota, 324. 12 nota, 325. 2 nota.

послѣдовати ἀκολουθέω sequor: послѣдова 152.

19, послѣдоуѭштоумоу 221. 15, послѣдовати 187. 15.

послѣдьствовати παρακολουθέω, ἐπακολουθέω: послѣдъствоуѭтъ 184. 27, послѣдъствоуѭштиими 185. 12.

послѣдь ὕστερον postea: 76. 16. 27, 77. 10, 93. 2—3, 103. 9, 184. 16—17, 205. 26, 374. 12, послѣдъ 8. 1; ἔσχατον novissimus 163. 9, 164. 23; послѣдь грѧдѫштє ἀκολουθοῦντες 157. 1—2; послѣди μετὰ ταῦτα post haec 279. 8.

послѣдьнии ἔσχατος novissimus: sing. послѣдьнии 12. 10—11, 258. 22, 339. 9—10. 13. 22—23, 340. 19, 362. 18, 370. 22, послѣдьни 345. 14, plur. послѣдьнии 69. 11—12. 12, 71. 4. 5, 156. 29—30. 30, 262. 11. 13; послѣдьнѣа fem. sing. 111. 11, neutr. plur. 248. 27, послѣдьнѣ 41. 20, послѣдьнєє 264. 6, послѣдьнюмоу 70. 27—28, послѣдьниимь loc. sing. 264. 8, послѣдьниихъ 70. 13, 347. 19—20, послѣдьнѧѩ 70. 19—20.

послѣждє ὕστερον postea 80. 24, 291. 9.

поспѣшьствовати συνεργέω cooperor: поспѣшъствоуѭштоу 185. 10—11.

посрамлѣти сѧ ἐντρέπομαι revereor: посрамлѣѭтъ сѧ 163. 9—10, cf. оусрамлѣти сѧ.

поставити στῆσαι statuere: поставитъ 95. 16, постави 8. 8—9, 61. 6—7, 152. 9, 206. 20, 238. 18, поставишѧ 98. 14, поставьшє 347. 4; καταστῆσαι constituere: поставлѭ 94. 4. 12, поставитъ 256. 25, 257. 3—4, поставиты-и 91. 17—18, постави 91. 11—12, 253. 24; παραστῆσαι поставити 198. 17—18.

постигнѫти φθάνω pervenio: постижє 39. 18—19, 248. 10.

постилати — постьлати στρωννύω sterno: постилахѫ 74. 8—9, постилаахѫ 159. 22, 159—160; постълашѧ 74. 6—7, постълаша 173. 11, 297. 19—20; ὑποστρωννύω постилаахѫ 287. 1.

постити сѧ νηστεύω ieiuno: поштѫ сѧ 280. 6, постимъ сѧ 26. 22, поститє сѧ 16. 6, постѧтъ сѧ 26. 23—24. 28, 122. 9. 10. 17, 213—214, 214. 8, постѧ сѧ 16. 10. 12, постѧштє сѧ 16. 8, 122. 7, постити сѧ 122. 12. 15, 214. 6, пощъ сѧ 8. 1.

пострадати παθεῖν pati 56. 27, 147. 2, 235. 18—19, 277. 23, 310. 8, 312. 8, пострадахъ 106. 21—22, пострадашѧ 259. 2, пострадавъши 132. 28, постраждєтъ 149. 17—18.

постъ νηστεία ieiunium: постомь 60. 5, 200. 5, постомъ 151. 19.

постыдити сѧ ἐπαισχύνομαι confundor: постыдитъ сѧ 147. 24—25, 148. 1—2, 236. 4—5. 6.

посъланиє ἀποστολή: о посъланиі 187. 9.

посълати — посылати πέμπω mitto: посълѭ 289. 13, 372. 26, 380. 22—23, 381. 17—18, посълєши 274. 5—6, посьлєтъ 377. 7, посъли 131. 20, 273. 18, посълати 289. 8. 10—11, посъла 78. 25, 221. 1, 222. 12, 268. 26, посълавъ 4. 12, 34. 4, 48—49, посълавыи 317. 6, 339. 21, 344. 22—23, 348. 20, посълавы 334. 8, 348. 14, 349. 15. 22, 370. 28, посълавъшааго 328. 10—11, 332. 22, 333. 18, 339. 6. 7, 343. 18—19. 24, 353. 5, 370. 11—12. 13, 372. 16—17. 27—28, 377. 5, 380. 12, посълавъшюмоу 332. 24—25, 345. 4—5, 381. 10—11, посълавъшимъ 316. 8, посъланъ 208. 12, посълании 221. 18—19; ἀναπέμπω: посъла 303. 15; ἀποστέλλω: посълѭ 34. 23, 115. 26, 251. 18, 312. 14, посълєтъ 46. 10, 73. 18—19, 89. 29, 129. 13—14, 131. 17, 159. 13, 170. 20, посълахъ 299. 14, 328. 20—21, 386. 13, посъла 29. 20, 69. 18, 73. 12, 77. 4. 8. 11, 78. 14. 16, 106. 19, 146. 14, 159. 4—5, 162. 22, 163. 1. 5. 8, 173. 3, 207. 12, 220. 17, 222. 15, 233. 10, 239. 7—8, 240. 12, 265. 2, 286. 15, 289. 5, 297. 8, 323. 13, 325. 6, 334. 7—8. 13, 338. 13, 340. 24, 344. 25, 351. 3, 360. 3, 364. 9—10, 384. 23, 385. 13, 386. 12. 20. 26, 387. 9, 390. 4, 398. 26, посъластє plur. 333. 25, dual. 360. 24, посълашѧ 51. 3, 126. 13, 162—163, 163. 4. 24, 284. 24—25, 290. 6, 315. 25, 345. 2, посълавъ 136. 12, 137. 15, 266. 28, пославъ 5. 11, посълавъшааго 33. 15, 152. 14, 238. 21—22, 242. 7—8, посъланъ 53. 8—9, 191. 7. 27, 210. 5, 314. 8, 324. 18, 353. 14, посълании 316. 12, посъланаѣ dual. 286. 22, посъланыѩ 86. 15, 262. 25; — посылаѭ ἀποστέλλω 223. 8, 240. 19—20, посылаатъ 125. 2, посылаѭтъ 79. 23; посылахъ ἀνέπεμψον 304. 8—9; cf. о посъланыхъ περὶ τῶν ἀποσταλέντων 187. 2.

посѣкати — посѣшти ἐκκόπτω excido: посѣкаѭтъ 20. 12—13, 203. 7; посѣчєши succides 259. 23, посѣци succide 259. 17; посѣкаѥмо 7. 4.

посѣсти — посѧдѫ προσαναβαίνω ascendo: посѧди 264. 10.

посѣтити ἐπισκέπτομαι visito: посѣти 195. 10, 222. 7, посѣтистє 95. 26, 96. 20, посѣтилъ 195—196.

посѣштєниє ἐπισκοπή visitatio: посѣщєнию 287. 24.

посѫдити ἐπικρίνω adiudico: посѫди 304. 26.

потаити ἀποκρύπτω occulo: потаєно ἀπόκρυφον 128. 25—26, cf. оутаити.

потокъ χείμαρρος torrens: потока 387. 15—16.
потопити καταποντίζω demergo: потопятъ 61. 19, cf. 150. 21 nota.
потопъ κατακλυσμός diluvium: потопъ 277. 20, потопа 90. 19—20.
потрьпѣти μακροθυμέω patientiam habeo: потрьпи 64. 13. 21—22.
потрѣба χρεία necessarium: потрѣбѫ 245. 15—16, ἀνάγκη necesse 304. 11.
потрѣбити διακαθαρίζω purgo: потрѣбитъ 7. 10—11, 204. 4.
потрѣбьнъ εὔκαιρος oportunus: потрѣбьноу 136. 23.
потрѧсти σείω moveo, commoveo: потрѧсе сѧ 74. 14—15, 109. 26.
потрѧсьнъ σεσαλευμένος coagitatus: потрѧсьнѫ 218. 27.
потъ ἱδρώς sudor 300. 9.
потъкнѫти сѧ προσκόπτω offendo: потъкнетъ сѧ 361. 15—16. 17—18.
потъштати сѧ σπεύδω festino: потъштавъ сѧ 283. 26, 284. 2.
поучати сѧ προμελετάω praemeditor: поучаите сѧ 169. 1, поучати сѧ 294. 11.
похвалити ἐπαινῆσαι laudo: похвали 271. 26.
похоть ἐπιθυμία concupiscentia, desiderium: похоти 128. 14, 351. 6; θέλημα voluntas: похоти 315. 8. 8—9, съ похотиѭ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ad concupiscendum 12. 15; похоть τὸ ἱκανόν satis 180. 7.
похризмити μυρίσαι ungere 172. 16—17.
похулити vl. pro оунидьжити 149. 18 nota.
почивати—почити ἀναπαύομαι requiesco: почиваате 101. 15, почиваи 254. 13, почиваите 175. 23, почиите 137. 26; ἐπαναπαύσεται почиетъ 241. 3—4; почиваѭштиихъ τῶν κεκοιμημένων 110. 2.
почрьпало ἄντλημα: почрьпала не имаши neque in quo haurias habes 326. 12.
почрьпати—почрьпаѭ, почрѣти—почрьпѫ ἀντλέω haurio: почрьпатъ 326. 26—27, почрѣтъ 326. 1, почрьпѣте 319. 22—23, почрьпъшеи 320. 4.
почьтѫ (—почисти) τιμῆσαι honorifico: почьтетъ 51. 21, 368. 23.
поѣдати, поѣсти—поѣмь κατεσθίω devoro: поѣдаѭштиихъ 166. 26—27; ἀναλίσκω consumo: поѣстъ ἀναλῶσαι 239. 15, cf. 153. 23 in nota.
поѣсати ζωννύω cingo: поѣсаше сѧ 402. 16, поѣшетъ 402. 19.

поѣсъ ζώνη zona: поѣсъ 116. 14, поисъ 6. 13—14, поѣсѣ 135. 19, поѣсѣхъ 30. 7.
правъ εὐθύς rectus: правы 6. 11, 116. 5, 202. 16—17; directus правоѣ 202. 20; правѣ ὀρθῶς recte 225. 5, 244. 1, право vl. правь 290. 12.
правьда δικαιοσύνη iustitia: правда 11. 19, правъды 18. 10, правды 10. 9. 14, правдѫ 7. 21, о правъдѣ 381. 9, правьдѣ 381. 19, правъдоѭ 195. 25; δίκαιον iustum: правъда 69. 23, 70. 8, правъды τὸ δίκαιον 258. 14, въ правъдѫ δικαίως iuste 306. 14—15.
правьдьникъ δίκαιος iustus: праведьника 33. 18, праведьникоу 106. 21, праведьници 43. 21—22, 95. 29, 97. 1, 290. 7, праведъници 279. 24, праведьникъ 26. 18, 122. 4—5, праведъникъ 213. 24, праведъницѣхъ 268. 2.
правьдьничь δικαίου iusti: праведьниче 33. 18—19, праведьничѫ 33. 19.
правьдьнъ δίκαιος iustus: правьденъ 307. 9, 333. 17, правьдень 307. 1, праведенъ 3. 2, правъденъ 198. 26, праведъны 344. 10, праведъныи 387. 7, fem. праведъна 86. 7—8, acc. sing. праведъна 136. 20, dual. 189. 17, праведънааго 86. 9, 107. 9—10, 251. 23, праведьни 85. 16—17, праведьнии 46. 15—16, праведъны acc. plur. 14. 4, праведьныхъ 85. 21, праведъныхъ 47. 12—13, 190. 29, 264. 25, instr. sing. пѫтемь праведъномъ τῆς δικαιοσύνης 76. 24.
праздьникъ ἑορτή dies festus, festum: праздьникъ 97. 13, 171. 21, 179. 14, 200. 17, 296. 20, 321. 14—15, 329. 12—13, 330. 10, 335. 15, 342. 7. 22. 23, 343. 3. 5—6, 345. 15, 365. 25, 367. 10, 368. 6—7, 373. 21—22, праздьника 200. 20, 343. 13, 371. 1—2, праздьникы 304. 12.
праздьнъ ἀργός otiosus: праздьни 70. 5, праздъны 69. 21, 70. 3, праздъно 40. 18—19; празденъ σχολάζοντα vacantem 41. 16.
практоръ vl. pro слоуга, cf. 258. 19 nota.
прапрѫдъ, vl. прѣпрѫдъ, πορφύρα purpura: 180. 12. 19, cf. порфvра.
прапрѫдьнъ πορφύρεος purpureus: прапрѫдьнѫѭ 392. 14—15, прапрѫдънѫ 392. 7.
прахнѣнъ, vl. pro зълъ, σαπρός malus 40. 9 nota.
прахъ κονιορτός pulvis: 30. 22, 233. 18, 241. 18, ὁ χοῦς: 135. 27.
преторъ πραιτώριον praetorium: преторъ 390. 16, 391. 4—5, 393. 1, прѣторъ 180. 11, cf. сѫдиште, vl. habet приторъ 393. 1 nota.

при praepositio, construitur cum locali, respondet graeco παρὰ cum accusativo: 9. 8, 42. 6. 12, 43. 29, 53. 20, 72. 28, 117. 11, 126. 24, 132. 18, 139. 16, 158. 17, 210. 9. 11, 224. 11, 227. 9, 230. 25, 231. 18, 282. 25; πρὸς cum accus.: 102. 20, 126. 27, 159. 14, 176. 26, 245. 8, 273. 7, 301. 12, 310. 15; εἰς: 30. 7, 135. 19, 400. 15; ἐπὶ cum dativo: 90. 9, 170. 29; ἐπὶ cum genet: 123. 9, 165. 7, 291. 21; πρός cum dativo 389. 7, παρὰ cum dativo 395. 2.

приближати сѧ — приближити сѧ ἐγγίζω appropinquo: приближаатъ сѧ 255—256, приближаѭтъ сѧ 51. 24—25, приближаѭштє сѧ 267. 8—9, приближаѭштю сѧ 287. 2, приближаашє сѧ 296. 20; приближи сѧ 6. 8, 9. 7, 30. 1, 73. 10, 77. 3, 101. 16. 18—19, 117. 9—10, 159. 3, 175. 27, 221. 24, 241. 14. 20, 270. 2, 282. 23, 286. 12—13, 287. 14, 293. 18, 294. 23, 295. 24, приближиша сѧ 310. 12, приближь сѧ 309. 5, приближьшю сѧ 283. 7—8.

прикалити προσκυλίω advolvo: прикали 183. 4.

привєсти — привєдѫ, приводити φέρω adfero, duco, induco: привєдѫтъ 253. 14—15, привєдѣтє 59. 19, привєдѣта 159. 10, привѣсъ attuli 149. 30, привѣсѧ φέρουσιν 143. 16, 146. 4, 181. 2, привѣстє duxerunt 159. 19, привєдъшє 269. 22; ἄγω duco, adduco: привєдѣтє ἀγάγετε 286. 10, привєдѣта 73. 16, 286. 19—20, привєсти 283. 7, 358. 13, привєдє ἤγαγεν 244. 18, 318. 5, привѣстє ἤγαγον 74. 3, 286. 26, ἠγάγετε 346. 7, привѣсѧ ἄγουσιν 347. 2; προσφέρω: привѣсъ 59. 14, привѣсѧ 23. 9, 28. 16, 67. 6, привєдоша 9. 23; προσάγω: привєди 238. 1, привѣсѧ 38. 24, 64. 7; — приводити ἄγω duco: привождаахѫ 209. 22—23.

привлѣшти—привлѣкѫ ἑλκύω traho: привлѣкѫ ἑλκύσω 369. 8, привлѣчєтъ 339. 21—22, привлѣшти 400. 22; κατασύρω: привлѣчєтъ 258. 17.

приврѣшти — привръгѫ ῥίπτω proicio: привръгѫ 53. 24.

привѧзати δέω ligo, alligo: привѧзанъ 159. 8. 14, привѧзано 73. 15, 286. 17—18.

пригласити — приглашати φωνέω voco: пригласѧтъ 285. 8, пригласи 320. 4; προσφωνέω: пригласи 216. 8, 260. 3, приглашаѭштємъ 223. 23—24, cf. 152. 5 nota.

придѣлати προσεργάζομαι adquiro: придѣла 285. 7.

придѣти — придѣвати προσφέρω offero: придѣшѧ 395. 15, придѣѭштє 306. 4.

придѫ pro приидѫ (—прити pro приити) ἔρχομαι, ἐλθεῖν venio: придѫ 1 pers. sing. 284. 23, 375. 2—3, 376. 14, 377. 15, 403. 3. 9—10, 3 pers. plur. aor. 20. 30, 21. 8, 42. 12, 51. 1, 93. 3, 118. 17, 120. 8, 122. 7, 124. 16, 125. 13, 127. 5—6, 130. 19—20, 131. 28. 29, 133. 24, 139. 27—28, 154. 4, 158. 13—14, 160. 20, 161. 28, 162. 1—2, 164. 10, 174. 25—26, 183. 11, 194. 17, 197. 26, 203. 13, 209. 31, 211. 5, 216. 22, 228. 17, 230. 22, 305. 18, 307. 24, 309—310, 324. 9, 327. 25, 328. 27, 329. 13, 337. 18. 23, 346. 5, 360. 15, 367. 8, 395. 22; придєши 306. 17—18; придєтъ 15. 20, 22. 15, 30. 16, 31. 21, 59. 2, 77. 17, 86. 6—7, 91. 3. 5. 10, 95. 8, 109. 19, 128. 2. 26, 148. 2, 163. 15, 171. 18, 182. 9—10, 193. 16, 227. 11, 228. 12, 236. 7, 246. 3, 256. 14. 17—18. 21, 263. 2—3, 264. 9, 277. 8. 9—10, 289. 21, 298. 3, 322. 19, 327. 21—22. 22, 328. 13, 332. 26, 334. 23, 339. 26, 344. 17. 29, 345. 17. 27, 346. 2, 353. 6, 375. 9, 380. 22, 381. 3. 7. 16—17, 382. 1, 383. 18, ἥξει 88. 9, 91. 22, 221. 12, 339. 3, придєть 257. 8, ἐπεισελεύσεται 296. 10; придѫтъ ἐλεύσονται 26. 26, 87. 14, 122. 16, 168. 6—7, 214. 6, 274. 9. 19. 20, 277. 14, 293. 10. 16, 364. 25, ἥξουσιν 22. 21, 86. 12, 262. 8, 287. 18—19; придъ 1 pers. aor. ἦλθον vel ἐλήλουθα 26. 18, 32. 24, 33. 1 bis, 122. 4, 213. 23—24, 257. 21 (παρεγενόμην ib. 25), 317. 2, 334. 21, 344. 21, 348. 9, 351. 2. 2—3, 356. 15, 357. 24—25, 368. 26, 370. 14. 17—18, 383. 27, 391. 19, приидъ 11. 9; придє 35. 15. 16, 44. 17, 45. 25, 59. 4, 62. 16, 65. 19, 72. 16, 73. 10, 75. 11. 24, 76. 23, 90. 23, 92. 24, 93. 21, 100. 16. 29, 101. 14. 21, 110. 16, 111. 18, alia plurima, διαπέρασεν придє 25. 5; придомъ 96. 6, aor. 2 pers. plur. придєтє 95. 27, 301. 2, 3 pers. dual. 173. 13, 200. 25, 317. 22; приди 22. 14—15, 50. 17, 221. 12, 318. 21, 327. 1, ἀκολούθει 68. 6, δεῦρο 155. 27; придѣта δεῦτε 112. 7, 117. 16, придѣтє 36. 20, 77. 14, 78. 20, 95. 19, 137. 25, 163. 11—12, 289. 17, 328. 1, 401. 17—18; cf. придохъ 11. 10, приидохомъ 3. 23; — прити ἐλθεῖν 35. 8, 45. 13, 50. 16. 19, 57. 18, 58. 28, 61. 21, 67. 11, 78. 16, 91. 20, 149. 13, 221. 7, 257. 6, 265. 18, 334. 18, 336. 23, 339. 20, 341. 18, 345. 7. 14, 349. 2. 5, 365. 25, 374. 2.

призракъ φάντασμα phantasma 50. 12, 139. 19, ubi vl. призрѣниє.

призъвати — призовѫ προσκαλέομαι voco: призъва 29. 8, 124. 28, 280. 20, призъвавъ προσκαλεσάμενος 52. 2, 54. 1, 61. 6, 65. 6, 72. 6—7, 125. 21, 135. 13, 141. 25—26, 144. 6, 147. 13, 158. 1—2, 167. 8, 182. 29, 222. 11, 270. 4, 271. 15,

284. 20; καλέω: приꙁъвати καλέσαι 78. 14—15, приꙁъватъ supin. 26. 18—19, 122. 4, 213. 24, приꙁъва 93. 9, приꙁва 4. 10—11, приꙁови 70. 11, приꙁовѣте 79. 5; συγκαλέω: приꙁъвашѧ convocaverunt 180. 11; φωνέω voco: приꙁъва 362. 26, приꙁъвашѧ 354. 18, 355. 7, приꙁъвавъ 271. 8, приꙁови 326. 27.

приꙁьрѣти ἐπιδεῖν respicio: приꙁьрѣ 191. 25, ἐπιβλέπω: приꙁъри 237. 19, приꙁърѣ 193. 24.

принѫдити—принѫждиѭ προσδαπανάω super erogo: принѫждивши 244. 21—22.

приимати — приѥмлѭ λαμβάνω accipio: приимати 324. 15, 345. 21, приѥмлѭ 333. 27, 334. 19, приѥмлетъ 19. 10, 247. 3, 325. 3—4, 328. 16, 344. 6, 372. 26. 27, приѥмлете 161. 21, 322. 27, 334. 22. 23, приѥмлѭтъ 60. 17, 128. 7, приѥмлѧ 44. 2—3, 370. 19, приѥмлѧи 372. 25. 26—27, приѥмлѭште 334. 25, приѥмлѭщеи 60. 12; δέχομαι: приѥмлетъ 33. 13—14. 14. 14—15. 15. 17, 61. 14—15, 152. 12. 13. 13—14, 238. 20. 21 bis, приѥмлѭтъ 227. 15, 233. 17, 241. 11. 16—17, приѥмлѧи 33. 16. 17—18; παραδέχομαι: приѥмлѭтъ 128. 17—18; προσδέχομαι recipio: приѥмлетъ 267. 12.

приимѫ — приѩти λαβεῖν, λήψασθαι accipio: приимѫ 358. 17 (мѫкы приимѫ παθεῖν 297. 26), приимετъ 33. 9. 19, 162. 24, 336. 1, 382. 6. 9, примєтъ 69. 9, приимєте 70. 8—9, 75. 23—24, 83. 22, примєте 383. 16, приимѫтъ 135. 25, 167. 1, 292. 16—17, приимѣте 99. 18, 174. 3, 297. 30, 398. 27; δέξασθαι: приимєтъ 61. 13, 152. 11, 155. 6, 238. 19, примєтъ 280. 24—25, приимѫтъ 271. 14, 272. 5, приими 271. 20. 25; приѥмъ λαβών: 49. 23, 54. 12, 107. 7, 109. 16. 20, 110. 21, 138. 26, 144. 17, 152. 9, 174. 1, 235. 1, 261. 2—3, 310. 18, 371. 11, 373. 23, 387. 21, приѥмъ 93. 14. 18, 94. 6, εἰληφώς ib. 14, приимъ 99. 19, 174. 3, 285. 2, 298. 3, приимь 99. 15—16, приимъ 93. 23, приимъши 325. 4, приѥмъши 261. 8, 366. 7, приѥмъше 70. 18, 105. 13, 113. 9, приѥмъшѧ 92. 6, приѥмъшѧ 92. 2, приѥмъшеи 102. 10, о приѥмъшиихъ 188. 16; προσλαβόμενος приѥмъ 147. 7, ἐπιλαβόμενος приѥмъ 263. 13, приимъ 238. 17, приимъ δεξάμενος 297. 20, ἀποδεξάμενος 234. 15; — приѩти λαβεῖν 13. 19, 70. 17, 77. 5, 156. 25, 188. 15, 284. 19, 337. 10, 358. 20, δέξασθαι 35. 7; ἔλαβε приѩ 215. 7, приѩтъ 23. 13, 181. 5—6, 213. 8 nota, 222. 5, 315. 5, 336. 9, 372. 5—6, 395. 16, 401. 21, ἐδέξατο 199. 8—9, ἀπεδέξατο приѩты-и 231. 14, ὑπεδέξατο приѩтъ 245. 6, 270. 8, 284. 3, ἀντελάβετο 194. 6; приѩсъ ἔλαβον 358. 21, приѩсте ἐλάβετε 30. 5, ἦρατε 145. 29, 3 pers. dual. ἔλαβον 396. 16, приѩхомъ ἐλάβομεν (e cod. zogr, noster sine dubio приѩсомъ scripserat), приѩсѧ ἔλαβον 70. 15. 17, 105. 21, 107. 24, 367. 12, 385. 11, 394. 18, приѩшѧ 92. 8, ἐδέξαντο приѩсѧ 239. 11, 329. 11, παρέλαβον 140. 21, приѩшѧ 315. 4; приѩтъ δεκτός: приѩто 207. 17.

прикасати сѧ — прикоснѫти сѧ ἅπτομαι tango: прикасаѭтъ сѧ 224. 19, прикасаи сѧ 398. 11, прикасати сѧ 216. 26, прикасаѩ сѧ 140. 9; προσψαύω прикасаате сѧ 251. 11, συγχράομαι coutor: прикасаѭтъ сѧ 326. 6—7; прикоснѫти сѧ ἅψονται 124. 21, прикоснѫтъ сѧ 51. 5—6, 140. 8, прикоснѫ сѧ 1 pers. ἅψομαι 133. 6, aor. прикоснѫ сѧ ἥψατο 23. 6—7, 27. 17, 58. 18, 73. 7, 133. 5. 12. 15—16, 232. 8. 12, прикоснѫшѧ сѧ ἥψαντο 51. 7.

приключаи συγχυρία: по приключаю accidit 244. 9.

приключити сѧ ἀποβαίνει contingit, accidit: приключитъ сѧ ἀποβήσεται continget 294. 8, συμφωνήσει convenit 214. 13—14, приключишѧ сѧ παρῆσαν aderant 258. 23, приклоучьшю сѧ γενομένης 136. 23, приключьшиихъ сѧ συμβεβηκότων 309. 3.

прикрывати — прикрыти περικαλύπτω velo: прикрывати 178. 1—2, прикръвънь, recte прикръвенъ, παρακεκαλυμμένος velatus 238. 12.

прилежати ἐπίκειμαι insto: прилежаахѫ ἐπέκειντο 304. 23; ἐπέμενον perseverabant 347. 18; прилежи ἐπιμελήθητι curam habe 244. 21, прилежа ἐπεμελήθη 2 44 . 18—19.

прилежьнъ ἐπιμελής diligens: прилежьно ἐπιμελῶς 268. 7, εὐτόνως constanter 303. 25—26. прилежьнѣе ἐκτενέστερον prolixius 300. 8.

приложити προσθεῖναι adicio: приложитъ сѧ 128. 31, приложатъ сѧ 18. 11, 255. 21—22, приложи πρόσθες 275. 6, приложимъ θῶμεν comparamus 129. 17, приложи aor. 204. 12—13, 289. 8. 10, приложити 17. 21, 255. 4—5, приложь προσθείς adiciens 284. 14.

прильнѫти — прильпе κολληθῆναι adhaereo: прилепъшеи (прахъ) κολληθείς 241. 18.

прилѣпити сѧ κολλάομαι, προσκολλάομαι adhaereo: прилѣпитъ сѧ 66. 5, 154. 17, прилѣпи сѧ 268. 25.

принести ἐνέγκαι afferre 137. 16, принесете φέρετε 379. 22—23, принесе ἤνεγκεν 137. 18, 328. 8, принеси φέρε 399. 16. 18, принесѣте φέρετε 49. 21,

150. 13, 164. 4, 319. 23, принѣсѧ ἠνέχθη 49. 2, ἤνεγκαν 150. 14, 164. 5, 320. 1; προσφέρω: принесъши 11. 28, принесе προσήνεγκε 93. 24, принеси 12. 4, 119. 23, 211. 26, принѣсѧ προσέφερον 25. 6, προσήνεγκαν 51. 4, 80. 6—7, принесошѧ 4. 23; принесъши κομίσασα 224. 10; — приносити προσφέρειν 381. 4—5, περιφέρειν circumferre 140. 2, приносите φέρετε affertis 390. 21, приношаахѫ ἔφερον 118. 25—26, προσέφερον 154. 27, 280. 17, приносѧщиимъ 155. 1; приноситъ плодъ καρποφορεῖ 44. 12.

приникнѫти παρακύπτω inclino me: приниче 397. 25, приникъ 397. 11, procumbens 308. 25.

приобрѣсти — приобрѧщѫ κερδαίνω lucror: приобрѣтъ ἐκέρδησα 94. 1. 8—9, приобрѣте 93. 15—16. 17; приобрѧщеши 63. 5—6, приобрѧщетъ 57. 15—16, 147. 22, 236. 2—3.

припадати — припасти προσπίπτω procido: припадаахѫ 124. 23—24, припаде 133. 19, 142. 27—28, 211. 8, 229. 24—25; προσρήγνυμι: припаде 220. 4.

приплодити φέρω affero (sc. fructum): приплоди 127. 16.

приразити сѧ προσρήγνυμι illidor: приразі сѧ 220. 10.

приристати προστρέχω accurro: пририщѫште 149. 26.

прискѧнѫти — прискѧде καυματισθῆναι aestuo: прискѧде 127. 11, прискѧдѫ 42. 17—18.

прискръбьнъ περίλυπος contristatus, tristis: прискръбенъ 137. 12, 281. 15—16. 17, прискръбъна 100. 22, 175. 3.

присно ἀεί semper 179. 19.

приспѣти ἀπέχω adpropinquo, adsum: приспѣ 175. 24.

приставити — приставлѣти προστίθημι, ἐπιβάλλω: приставитъ προσθήσει exhibebit 102. 13, приставлѣатъ ἐπιβάλλει immittit 26. 29, 214. 11, ἐπιράπτει adsuit 122. 19—20.

приставление ἐπίβλημα commissura: приставление 214. 14, приставлениѣ 26—27, 214. 10, adsumentum 122. 18—19.

приставление домовьное οἰκονομία vilicatio: о приставлении 271. 5, vl. приставьство.

приставьникъ οἰκονόμος oeconomus: приставьникъ 256. 24, 271. 1, приставъникъ 271. 8, о приставьницѣ 188. 7; ἐπίτροπος procurator: приставъника 226. 9, приставъникоу 70. 10—11.

пристати προσορμίζομαι applico: присташѧ 139. 28—29, приставъши ἐπιστᾶσα superveniens 200. 7, (не къ) присталъ συγκατατεθειμένος (non) consenserat 307. 9.

пристрашьнъ ἔκφοβος timore exterritus: пристрашъни 148. 20—21; ἔμφοβος exterritus: пристрашъни 311. 12, пристрашънамъ 308. 6—7.

пристѫпати — пристѫпити προσέρχομαι accedere: пристѫпаѭште προσερχόμενοι accedentes 306. 3—4, пристѫпи προσῆλθε: 8. 2, 22. 3—4, 59. 10, 71. 16, 97. 16—17, 104. 9; пристѫпишѧ: 8. 22—23, 10. 3, 26. 20, 45. 26, 49. 12, 51. 8, 53. 21—22, 60. 11—12, 61. 3—4, 65. 22, 74. 26, 75. 24—25, 80. 13, 86. 24, 87. 7, 98. 18, 262. 13—14, 368. 7; dual. пристѫписте 28. 7; part. пристѫпь προσελθών: 21. 19, 23. 16, 58. 17, 63. 26, 67. 14, 76. 17, 93. 23, 94. 5—6. 13, 101. 27, 110. 18—19, 111. 22, 113. 16, 118. 21—22, 165. 12, 176. 5, 222. 1, 244. 15—16, 307. 12; пристѫпьше 42. 24, 49. 3—4, 52. 6—7, 53. 5—6, 54. 22, 59. 21—22, 102. 3, 104. 18, 138. 9, 154. 5—6, 229. 6, 290. 24, dual. пристѫпьша 103. 10, 234. 18, dual. fem. пристѫпьши 112. 15—16, sing. fem. пристѫпьши 27. 16—17, 231. 26—27; пристѫпьшемъ 103. 9; ἤγγισεν appropinquavit пристѫпи 300. 17, προσεγγίσαι пристѫпити 120. 10—11.

присѣдѣти προσμένω persevero, sustineo: присѣдатъ 54. 3, 144. 8.

притворъ στοά porticus: gen. plur. притворъ 330. 14, къ притворѣ 359. 1; притворъ πραιτώριον 390. 17 e codice zogr., vocabulum etymologia populari e graeco преторъ transformatum.

притешти — притекѫ συντρέχω concurro: притѣшѧ 138. 3, cf. притекъ 155. 9 nota.

притъча παραβολή parabola: притъча 227. 3. 8, cf. 114. 9, 188. 4. 5; притъчѫ 43. 25, 44. 14, 45. 7. 15. 27, 52. 16, 76. 28, 78. 7, 163. 23, 170. 24—25, 208. 1, 214. 9, 218. 31, 226. 15, 254. 3, 256. 22, 259. 11, 263. 20, 267. 14, 278. 24—25, 279. 25, 284. 14—15, 289. 2, 290. 5, 295. 25; притъчѧ gen. sing. 45. 20, 127. 29, 129. 28—29, acc. pl. 47. 22—23, 127. 21. 30; притъчи 90. 4, 129. 16—17, 142. 5, 187. 4; притъчами 42. 10, 43. 1. 8, 45. 19, 127. 1, 129. 26, 162. 18; притъчахъ 45. 22—23, 78. 11, 125. 22, 127. 23—24, 227. 6, cf. 187. 31; παροιμία proverbium: притъчѫ 357. 12, притъчѧ 384. 3, притъчахъ 383. 17—18. 19.

притѧжати κτάομαι possideo: притѧжѫ possidebo 280. 8.

приходити ἔρχομαι venio: приходити 155. 3, 280. 21, прихождѫ 259. 16, 326. 26, 331. 9—10,

приходитъ 43. 27—28, 61. 23, 128. 20, 323. 22—23, 357. 23, приходѧтъ 20. 1, приходѧшти 279. 13, приходѧште 260. 10—11, 273. 10, приходѧштии οἱ ἐρχόμενοι 137. 27; прихождааше 279. 5, прихождаахѫ 120. 1; приходитъ ἐγείρεται 346. 21, прихождаахѫ παρεγίνοντο 324. 5, из ѹтра прихождаахѫ ὤρθριζον 296. 18—19.

причьтѫ—причисти λογίζω reputo: причьтенъ бꙑстъ ἐλογίσθη 181. 14.

причѧстьникъ μέτοχος socius: причѧстьникомъ 211. 2—3.

пришьд — ἐλθών: пришьдъ 94. 26, пришедъ 6. 3, 8. 26, 12. 3—4, 22. 7, 23. 4, 27. 12. 23, 41. 16, 47. 23—24, 56. 2, 91. 14—15, 101. 10, 132. 22, 149. 15. 21, 160. 14, 171. 15, 176. 5, 220. 19, 244. 13, 248. 23, 256. 9, 257. 1, 264. 8, 267. 21—22, 269. 3, 279. 21, 285. 25, 300. 11, 330. 8, 362. 2, 381. 18; ὁ ἐλθών пришедꙑ 346. 14, 367. 10, 396. 18, 397. 19; ἐλθοῦσα пришьдъши 133. 3, пришедъши 4. 18, 53. 10—11, 133. 4, 142. 27, 167. 5—6; пришедъшее 148. 7; plur. пришедъше 26. 9, 49. 5, 50. 25, 65. 4—5, 70. 14. 16, 108. 3, 111. 8, 112. 22, 113. 5, 140. 12, 168. 27, 211. 4, 220. 20, 395. 25; пришьдъшеи οἱ ἐλθόντες 364. 17; nomin. plur. fem. пришедъшѧ 183. 10; пришедъшю 256. 7, пришедъшоу 24. 11, 28. 6, пришедъшемъ 59. 9, 60. 10; бѣахѫ пришьли 212. 8; пришелъ (еси) ἦλθες 24. 17, 118. 5, 209. 3, ἐλήλυθας 321. 25, бѣ пришелъ ἐληλύθει 337. 3, 344. 27, 363. 2—3, (аще не бимь) пришелъ εἰ μὴ ἦλθον 380. 18, пришьла 348. 27, пришьли 362. 7; προσελθών пришедъ 76. 18, προσελθόντες пришедъше 24. 3, 44. 20—21; εἰσελθών пришедъ 232. 20—21, εἰσελθόντι пришьдъшю 275. 14; συνελθόντας пришедъшѧѩ 363. 14—15, συνεληλυθυῖαι пришьлꙑ 307. 19; παραγενόμενος пришьдъ 265. 13, пришьдъша 222. 14, пришедъшимъ 300. 28—29, συμπαραγενόμενοι пришедъшеи 307. 2; πάρει пришелъ еси 102. 3, пришьли εἰσί 144. 12, μεταβάς пришедъ (recte прѣшедъ) 53. 19; 54. 21 pro пришедъ exspectabamus приде, 55. 10 pro прѣшедъше scribi debebat пришедъше propter graecum ἐλθόντες; cf. о пришедъшихъ 313. 15.

пришьльць προσήλυτος proselytus: пришельца 84. 2; παροικέω peregrinus sum: пришьлецъ еси 309. 12.

пришьствие παρουσία adventus: пришествие 89. 15, 90. 24—25, пришествиѣ 87. 10—11.

приѣхати: приѣхавъше vl. ad прѣѣхавъше 139. 27—28 nota.

приꙗтьнъ δεκτός acceptus: приꙗтенъ 208. 6.

пробити главѫ κεφαλαιόω in capite vulnero: пробишѧ главѫ 163. 3.

пробости—прободѫ νύττω: прободе 109. 20, 395. 28; пробосѧ ἐξεκέντησαν transfixerunt 396. 7.

пробрѣзгъ ἔννυχον diluculum: пробрѣзгоу 119. 3.

проглаголати λαλῆσαι loqui 191. 10, проглагола ἐλάλησε 28. 18, 247. 18.

прогнѣвати сѧ ὀργίζομαι irascor: прогнѣвавъ сѧ ὀργισθείς 65. 11—12.

продати—продаѣти πωλέω vendo: продастъ πωλησάτω 299. 20, продаждь πώλησον 68. 3, 155. 25, 281. 12, продадите πωλήσατε 255. 24; продаетъ πωλεῖ 46. 22—23, продаѭштѧѩ τοὺς πωλοῦντας 74. 19, 160. 21—22, 287. 26, 320. 17, продаѭщимъ 92. 22, продаѭштимъ 320. 22, продаѭштихъ 160. 24, продаѣахѫ ἐπώλουν 278. 1; κολλυβιστής: продаѭштихъ κολλυβιστῶν 74. 21—22; продастъ πέπραχεν 47. 2, πραθῆναι: продадѧтъ 64. 10, продано 97. 22, продана 172. 7; ἐπράθη продано 366. 14.

прозирати—прозьрѣти ἀναβλέπω, ἀναβλέψαι video: прозираѭтъ 34. 8, 222. 23; прозьрѧ 158. 30, 283. 10, прозьриши διαβλέψεις perspicies 219. 14—15, прозьри ἀνάβλεψον 283. 11, прозьрѣти 146. 18, прозьрѣхъ 353. 26, прозьрѣ 159. 1—2, 283. 12, 354. 5—6. 17, прозьрѣсте dual. 78. 8, прозьрѣвъшааго 354. 19.

прозьрѣние ἀνάβλεψις visus 207. 15, βλέπειν 222. 19—20.

прозѧбати—прозѧбнѫти βλαστάνω germino, cresco: прозѧбаатъ 129. 9, прозѧбе ἐβλάστησεν 44. 19; ἐκφύω nascor: прозѧбнетъ 90. 6, 170. 26, прозѧбъ φυέν 226. 20. 24; ἐξανατέλλω exorior: прозѧбе 127. 8—9, прозѧбѫ 42. 15.

проидѫ—проити διέρχομαι transeo: проидетъ διελεύσεται pertransibit 199. 22; проити διελθεῖν 156. 10, διέρχεσθαι 325. 18, εἰσελθεῖν 68. 14, 281. 21.

прокажение λέπρα lepra: прокажениѣ 211. 20.

прокаженъ, прокаженꙑи λεπρός leprosus: прокаженъ 21. 18, 119. 13, gen. plur. 276. 8—9, cf. 188. 9, прокаженааго 171. 23—24, прокаженаго 97. 16, прокажени 208. 15, прокаженни 34. 9, 222. 23—24, прокаженꙑѩ 30. 3, cf. о прокаженѣемь 186. 12, о прокаженѣмь 114. 4.

проказа λέπρα lepra: проказа 119. 19, 211. 23—24, проказꙑ 21. 23.

проклѧти—проклънѫ καταράομαι maledico: aor. 2 pers. sing. проклѧтъ κατηράσω 161. 11, проклѧти ἐπάρατοι maledicti 346. 13, проклѧтии οἱ κατηραμένοι 96. 13.

прокопати ἐξορύττω patefacio: прокопавъше 120. 12—13.

проливати, пролиѣти—пролѣѭ ἐκχύνω, ἐκχέω fundo, effundo: проливаема ἐκχυνόμενον 86. 8, 174. 6—7, 251. 21, проливаемаа 99. 23, пролѣатъ сѧ ἐκχύνεται 298. 9, пролѣетъ сѧ 27. 6, 122. 25, 214. 18.

промъкнѫти сѧ διαφημίζομαι divulgor: промьче сѧ 113. 11.

пронести ἐκβαλεῖν eicio: пронесѫтъ 217. 6—7.

проносити διαφημίζειν diffamare 119. 26.

пропадь, magis usitata forma пропасть, χάσμα chaos 274. 1.

проповѣдати κηρύσσω praedico: проповѣдати κηρύσσειν 9. 6, 119. 25—26, 125. 3, 132. 13, 168. 29, 233. 10—11 (ubi проповѣдѣти in проповѣдати emendes), 312. 10, проповѣдатъ 34. 2, проповѣдааше 116. 16—17, проповѣдаахѫ 135. 32, 143. 27; проповѣдаите 29—30, проповѣдаѧ 6. 7, 9. 20—21, проповѣдаѩ 28. 23—24, 116. 7, 117. 8, 119. 10—11, 202. 11, 210. 5—6, 226. 2, 231. 12, проповѣдано бѫдетъ κηρυχθῇ 172. 17—18.

проповѣдь κήρυγμα praedicatio: проповѣдь 249. 21, проповѣдиѭ 41. 10.

проповѣдѣти—проповѣмь κηρύξαι: проповѣдѣти κηρύξαι 207. 16—17, проповѣдѣтъ 207. 18, проповѣмь κηρύξω 119. 10, проповѣстъ сѧ 88. 6, 252. 17, проповѣдите κηρύξατε 32. 7—8, 184. 22; проповѣдѣшѧ ἐκήρυξαν 185. 10; проповѣдѣно бѫдетъ κηρυχθῇ 98. 7.

пропѧтие τὸ σταυρωθῆναι crucifigere 97. 7, 304. 24, τὸ σταυρῶσαι 107. 28, пропѧтьи 71. 14—15.

пропѧти—пропьнѫ σταυρόω crucifigo: пропънѫ σταυρώσω 393. 23, пропьнете 86. 4, пропънѫтъ 107. 14, 180. 9. 20, 394. 1; пропьни 180. 4. 6, 304. 19. 19—20, 392. 17. 17—18, 393. 22, пропьнѣте 392. 19, пропѧти 393. 5, пропѧсѧ 181. 9, 305. 19, 309. 19—20, 394. 5. 11. 17, 396. 19, пропѧшѧ 108. 12, 181. 11, пропьнъше 181. 6, пропьньше 108. 7, пропѧтъ 107. 1—2. 4, пропѧтааго 112. 5, 183. 20, пропѧтоу 308. 14, пропѧтоумоу 395. 24, dual. пропѧтаѣ 181. 25.

прорешти—прорекѫ προφητεύω propheto: прорече 141. 1, 365. 9, прорьци προφήτευσον 104. 7, 178. 3, 302. 5, прорѣшѧ 35. 6—7.

пророкъ προφήτης propheta: nom. sing. пророкъ 48. 5, 74. 16—17, 135. 5, 195. 26, 208. 6, 222. 6, 223. 12, 224. 18, 234. 6, 235. 12, 288. 23, 309. 16, 316. 5. 11. 14, 327. 6, 329. 9, 336. 21, 345. 26, 346. 21, 354. 16, gen. plur. 11. 10, 19—20, 56. 8, 85. 24, 136. 9, 146. 25, 195. 14, 251. 12. 21, 274. 15, 310. 10; пророка 33. 16, 34. 20—21. 21, 41. 4, 48. 19, 55. 9, 76. 8, 78. 10, 162. 15, 202. 14, 207. 8, 223. 6 (пр҃к lege пророка aut пророкъ). 7, 249. 10, 369. 25; пророкоу 262. 22; instr. plur. пророкомь 38. 13, 45. 21, 88. 12, 105. 20—21, пророкомъ 3. 11, 4. 6, 5. 8. 16, 6. 9—10, 8. 30, 23. 12, 73. 20, 169. 13, dat. plur. 217. 11. 19; пророцѣ 208. 15; пророци 19. 23—24, 35. 6, 43. 21, 81. 25, 88. 1, 89. 6, 170. 7, 243. 9, 272. 24, 310. 7, 318. 15, 351. 29, 352. 4; пророкы acc. plur. 10. 20, 85. 27, 86. 2. 14, 251. 18, 262. 6. 24, 274. 11, instr. plur. 6. 5, 282. 14; пророцѣхъ 115. 3—4, 339. 24.

пророчица προφῆτις prophetissa: пророчица 199. 25, о пророчици 186. 4.

пророчь, пророчьскъ προφήτου prophetae: пророче 33. 16, пророчѫ 33. 17, τῶν προφητῶν пророчьскъмѧ 85. 20, пророчъскыѩ 102. 23.

пророчьство προφητεία prophetia: пророчъсто 43. 11, пророчъство 115. 20.

пророчьствовати προφητεύω propheto: пророчъствова 51. 24, 195. 8—9, —вовахомъ 20. 20.

просадити ῥήγνυμι disrumpo: просадитъ ῥήσσει 122. 24—25, ῥήξει 214. 17.

просвьтѣти сѧ ἐκλάμπω fulgeo: просвьтѧтъ сѧ 46. 16.

просвѣтити—просвѣштати ἐπιφαίνω, φωτίζω illumino: просвѣтити ἐπιφᾶναι 196. 2, просвѣштаетъ φωτίζει 314. 14, просвѣштаатъ 250. 8; просвѣтити сѧ λάμπω luceo: просвѣтит сѧ 11. 6.

просити αἰτέω, αἰτέομαι rogo: прошѫ αἰτήσομαι 137. 7, просиши 187. 5, 326. 5, 362. 14—15, проситъ 19. 13. 15, 247. 10, 299. 4 ἐξητήσατο vl. проси, проси imper. αἴτησον 137. 2—3, просивѣ αἰτήσωμεν 157. 13, просите αἰτεῖτε 19. 8, 161. 20, 246. 26, 376. 3. 5, 378. 21, 379. 24, 383. 13. 16, dual. 3 per. αἰτήσωνται 63. 22, просѧть 257. 20, просѧ ἐπαιτῶν mendicans 282. 25, προσαιτῶν 353. 18, просѧи ὁ αἰτῶν 19. 10, 247. 3, просѧшти 71. 19, просѧштоумоу 18. 23—24, 217. 20, просѧште 304. 24, просѧшта 71. 25, 157. 19, просѧштиимъ 247. 15, просѧщиимъ 19. 20, просѧштихъ 187. 23; проситн 179. 19, проси ἠτήσατο

110. 19, 137. 10, 182. 27, cf. 299. 4 nota, просисте 383. 15, проснишѧ ἐπηρώτησαν 54. 23, просила би 326. 10, прошаахѫ 179. 15, 304. 29.

прославити δοξάζω glorifico: прославлѭ 368. 28—29, прославитъ 361. 4, 368. 13, 373. 28, 376. 4, 382. 6, 384. 17—18, 402. 22, прославитꙑ-и 373. 27—28, прославѧтъ 11. 8, 14. 20, прослави imperat. 368. 27, aor. 306. 27, 367. 21, 373. 25. 26. 27, 378. 22, 384. 16, 385. 2, прославихъ 368. 28, 384. 24, 385. 17, прославишѧ 26. 1—2, прославленъ 345. 28, прослависте διηφήμισαν 28. 14—15.

просльзити сѧ δακρύω lacrimor: просльзи сѧ 363. 18.

просмраждати ἀφανίζω extermino: просмраждаѭтъ 16. 7.

пространъ πλατύς latus: пространа 19. 25.

простъ ἁπλοῦς simplex: просто 17. 1, 249. 28, cf. 250. 1 nota.

простьрѫ—прострѣти (scribitur etiam простьрѣти) ἐκτείνω extendo: простьри 38. 6, 124. 5, 216. 1, простьрѣ 38. 6—7, 124. 5, простьрѣсте 301. 4, простеръ ἐκτείνας 21. 21, 41. 29, 50. 21—22, 102. 6, 119. 16—17, 211. 22; простьрѣ сѧ ἀνωρθώθη erecta est 260. 5—6.

просѣсти — просѧдѫ ῥήγνυμαι rumpor: просѧдѫтъ сѧ 27. 5—6.

протесати διχοτομέω divido: протешѫтъ 257. 10, — полъма 91. 25.

противити сѧ — противлѣти сѧ ἀντιστῆναι resisto: противити сѧ 13. 16, 294. 13, противлѣѭштеи сѧ οἱ ἀντικείμενοι adversarii 260. 21—22, противлѣѭщеи сѧ 294. 14—15; противитъ сѧ ἀντιλέγει contradicit 398. 13—14.

противьнъ ἐναντίος contrarius: противенъ 50. 8, 139. 15; ἀπειθής incredibilis: противънꙑѩ 190. 28.

противѫ κατά secundum 93. 13, εἰς συνάντησιν vel εἰς ὑπάντησιν obviam: 25. 2, 367. 13. 28, противоу 92. 4.

протръгнѫти сѧ σχίζομαι scindor: не протръже сѧ non est scissum 401. 16—17.

протръзати сѧ διαρήσσομαι rumpor: протръзааше сѧ 211. 1.

проходити διέρχομαι perambulo, circumeo: прохождааше 211. 28, 276. 6, 283. 15, прохождаахѫ 233. 20; прохождааше διώδευε iter faciebat 226. 1, διεπορεύετο ibat 261. 10—11, περιῆγεν circumibat прохождааше 28. 21.

прочее τὸ λοιπόν iam 101. 15, 175. 23, τὰ ἐπίλοιπα reliquiae 311. 26; прочии οἱ λοιποί reliqui: 109. 18, 280. 4, прочи 78. 22—23, прочаѩ αἱ λοιπαί 93. 3, 279. 25, 308. 20, прочиимъ 184. 15—16, 227. 5—6, 308. 18, о прочиихъ 128. 14, 255. 7; въ прочии (дьнь) ἐν τῇ ἑξῆς deinceps, sequenti die: 221. 21, 237. 15.

прошениє αἴτημα petitio 304. 26, τὸ αἰτῆσαι прошениѣ 15. 18.

прошибати сѧ προβάλλω produco: прошибаѭтъ сѧ 295. 26—27.

прошьд — διελθεῖν transeo: прошедъ 208. 23, 352. 21—22.

прьвокъзлежениє et прьвокъзлѣганиє πρωτοκλισία primus discubitus: прьвовьзлежениѣ 166. 25—26, о прьвовъзлѣгании 188. 2, cf. прѣждевъзлѣганиє.

прьвꙑи πρῶτος primus: прьвꙑ πρῶτος, ὁ πρῶτος 29. 13, 76. 20, 80. 20, 98. 17, 164. 18, 172. 27—28, 184. 6, 265. 5, 285. 6, 291. 5, прьва πρώτη 81. 21, 165. 16. 23, прьвое 196. 10—11, прьвоумоу 76. 14, 271. 17, прьвооумоу 395. 23, прьвѫѭ 269. 19, μία prima 111. 18, прьвии 69. 11. 12, 70. 16, 71. 4. 5, 156. 29. 30, прьвꙑѩ 111. 12, прьвꙑихъ 70. 13, 248. 28, прьвꙑхъ 41. 21, 77. 9, прьвѣи 315. 17, 316. 27, прьвѣе 330. 19, прьвѣиши πρώτη 165. 17, ис-прьва καθεξῆς ab initio, a principio 189. 7, 381. 9; adv. прьвѣе πρῶτον primum: 19. 1, 39. 22, 45. 4, 143. 4, 219. 13, 241. 2, 252. 10, 388. 23—24, πρό 250. 12—13.

прьвѣньць πρωτότοκος primogenitus: прьвѣнецъ 197. 2.

прьси στῆθος pectus 280. 11, 307. 3—4, 378. 11, 402. 26.

прьстень δακτύλιος anulus 269. 20.

прьстъ δάκτυλος digitus: прьста 273. 19, 399. 10. 16, прьстѣ 248. 9, прьстомь 82. 20, 347. 12, прьстомъ 251. 10, прьстꙑ 143. 19.

прътъ λίνον linum: пръта 38. 21.

прѣбити κατάγνυμι frango: прѣбиѭтъ 395. 21—22, прѣбишѧ 395. 23. 26.

прѣбꙑвати — прѣбꙑти — прѣбѫдѫ μένω maneo: прѣбꙑваѭ μένω 379. 7, прѣбꙑваатъ μένει 325. 11—12, 340. 23, 350. 11. 12, 356. 23—24, 368. 15—16, 369. 11—12, 376. 13, прѣбꙑваетъ 403. 9, прѣбꙑваите 135. 23, 233. 16, 241. 6, прѣбꙑваѭи 375. 22, прѣбꙑваѭшта gen. sing. 334. 12, прѣбꙑваѭщее 338. 7, прѣбꙑваѭштъ 317. 9, прѣбꙑвааше διέμενεν 191. 19; прѣбѫдетъ 370. 15, 378. 15—16, 379. 23, 403. 3, прѣбѫдѫтъ 378. 20, прѣбѫдете 30. 13—14, 350. 1, 378. 11. 19, 379. 5; прѣбꙑстъ 194. 9, 317. 5, 329. 1, 360. 14,

361. 7, dual. прѣбысте 317. 23, прѣбыша 320. 15, прѣбылъ 329. 1, прѣбылы бѫ 36. 6–7, прѣбывъшеи οἱ διαμεμενηκότες 298. 25–26.

прѣгрѣшение παράπτωμα peccatum: прѣгрѣшении 161. 27–28.

прѣгъибати (колѣна) τίθημι pono: прѣгъибаѭште 180. 16–17.

прѣдаание–прѣдание παράδοσις traditio: прѣдаание 140. 18, прѣдание 51. 15. 23, 141. 13, прѣдаанѣ 51. 11, прѣданѣ 141. 8, прѣдаанию 140. 26, прѣдааниемь 141. 23, по прѣдании μετὰ τὸ παραδοθῆναι 117. 6–7, cf. 115. 20.

прѣдаати–прѣдаѭ παραδίδωμι trado: прѣдаеши 300. 21–23, прѣдаатъ сѧ 101. 17, 173. 27–28, 175. 25, прѣдаѭтъ 31. 6, прѣдаѩи 99. 13, 101. 10. 24, 175. 27, 176. 2, 402. 27, прѣдаѭштааго 298. 10, 372. 3–4, прѣдаѭште 168. 31, 294. 5, прѣдааше 387. 18, 388. 5–6; παρατίθεμαι прѣдаѭ 306. 25–26.

прѣдатель προδότης proditor 216. 17.

прѣдати–прѣдамь παραδοῦναι trado: прѣдамь-и παραδώσω 98. 14, прѣдамь δίδωμι 206. 13–14, прѣдастъ 12. 6–7. 7–8, 29. 19, 31. 10–11, 65. 12, 77. 20, 87. 20, 93. 9–10, 98. 17, 99. 4. 8. 11, 107. 14, 169. 5, 172. 23–24. 27, 173. 19, 180. 8, 258. 18–19, 297. 5–6, 304. 29, 371. 8, 373. 3, 395. 17–18, прѣдасты-и 125. 13, 297. 2, прѣдасты-имъ 393. 25, прѣдадѧтъ 31. 1–2, 71. 13, 87. 25, 157. 8, 168. 23, 282. 15, прѣдасте παρεδώκατε 141. 24, прѣдашѧ 105. 4, 106. 18, 179. 3. 23, 189. 4, 309. 18, 391. 10, παρέθεντο 257. 19, прѣдалъ (еси) 93. 26, 94. 8, прѣдали (бѫ) 290. 9, (бимь) 390. 23, прѣдавъ 105. 9, прѣдавы ὁ παραδιδούς 393. 9, прѣдавъи id. 105. 6, прѣданъ 8. 34, 60. 6–7, 71. 10–11, 97. 6, 151. 23, 157. 6, 298. 13, 391. 15, прѣдани 294. 15, прѣдана 36. 16, 206. 12–13, 243. 2, прѣданоу 308. 13, прѣдати 238. 10, 341. 17, 342. 3, 366. 13–14.

прѣдерѫ (–прѣдрѣти) σχίζω scindo: не прѣдерѣмъ 394. 22.

прѣди vide прѣдь.

прѣдъ ἔμπροσθεν coram, ante: cum instrumentali 11. 7, 12. 1, 14. 13. 17–18, 19. 5, 32. 10. 19–20. 21. 22, 34. 23. 25, 36. 15, 58. 2–3, 62. 27, 83. 26, 95. 12, 104. 12, 106. 1, 107. 22, 116. 1, 148. 11, 223. 9. 10, 242. 25, 253. 7. 8, 263. 9, 286. 10, 296. 15, 315. 16, 316. 18. 26, 324. 18, 357. 8, 369. 23; ἐνώπιον 190. 21. 26, 191. 7, 195. 25, 206. 15, 212. 13–14, 213. 6, 232. 13, 253. 2. 9. 10, 261. 24, 264. 11, 268. 13, 269. 8. 16, 272. 21. 23, 304. 6, 308. 22, 311. 25, 399. 24, прѣдь id. 369. 23; ἐναντίον 121. 12, 189. 17, 290. 22, 309. 17; ἔναντι 190. 6, ἀπέναντι 107. 8; praeterea respondet graeco πρό: 195. 27–28, 240. 13, прѣдь 239. 8, ἐπί cum gen.: 168. 25. 26, πρός cum acc. 120. 7; nonnunquam graeco dativo sine praepositione: 139. 2, 144. 20, 157. 10, 198. 18, 232. 11, 246. 17, graeco accusativo: 300. 17; прѣдъ cum accusativo: 31. 4 (graece ἐπί cum acc.), 212. 17 (graece ἔμπροσθεν); прѣдъ cum verbo ходѧште coniunctum interpretatur graecum προάγοντες 160. 1.

прѣдъдворие προαύλιον ante atrium 178. 12.

прѣдъидѫ (–прѣдъити) προπορεύομαι praeeo: прѣдъидеши 195. 27; προέρχομαι praecedo: прѣдъидетъ 190. 25–26, cf. 157. 11 nota.

прѣдълагати – прѣдъложити παρατίθημι appono, pono: прѣдълагаѭтъ 144. 20, прѣдълагаемаа 241. 12, прѣдъложите 144. 23, прѣдъложити παραθεῖναι 235. 4, прѣдъложи 44. 14, 45. 7.

прѣдъложение πρόθεσις propositio: прѣдъложенѣ 37. 10, 123. 10–11, 215. 7.

прѣдъстоѣти παρίσταμαι adsto: прѣдъстоѩштиимъ παρεστῶσιν 285. 26–27.

прѣдъсѣдание πρωτοκαθεδρία prima cathedra: прѣдъсѣданѣ 250. 23, 263. 21, 292. 12–13.

прѣдь in прѣдь идѫштеи οἱ προάγοντες 283. 3; inde derivatur прѣди ἔμπροσθεν 283. 21, 286. 11.

прѣдьнии πρῶτος primus: прѣдьнии 72. 14–15, 262. 11–12. 12; прѣдьнее мѣсто πρωτοκλισία на прѣдьнимь мѣстѣ 264. 1.

прѣдѣлъ plur. прѣдѣли ὅριον, τὰ ὅρια fines: gen. plur. прѣдѣлъ 25. 3, 53. 2, 132. 6, 143. 13, прѣдѣлы 54. 21, 65. 19–20, 143. 15, 154. 2, къ прѣдѣлѣхъ 5. 18, 8. 27; τὰ μεθόρια прѣдѣлы 142. 22.

прѣжде πρῶτον prius: 12. 3, 23. 24, 58. 28, 59. 2, 60. 23, 85. 6, 126. 2, 129. 11, 149. 13. 15, 168. 29, 184. 7, 250. 12, 266. 12–13. 21–22, 277. 22, 293. 21, 318. 2, 320. 6, 347. 15, 360. 13–14, 367. 20, 380. 1, 396. 14, πρῶτος 397. 10. 13–14. 19; τὸ πρότερον 341. 10, 346. 17, 353. 17; πρό 15. 17–18, 24. 18, 90. 19, 198. 14, 294. 3, 297. 25, 318. 26, 331. 10, 357. 17, 365. 21, 366. 1, 371. 1, 372. 22–23, 385. 3–4, 387. 5–6; прѣжде даже πρίν: 100. 10–11, 104. 24, 174. 20, 178. 23, 199. 4, 301. 25–26, 329. 23–24, 352. 18, 377. 19; прѣжде рѣхъ προείρηκα 89. 9, 170. 11, не пьцѣте сѧ прѣжде μὴ

προμεριμνᾶτε 168. 31—32, прѣжде поучати сѧ προμελετᾶν 294. 10—11, прѣжде бѣашете προϋπῆρχον 304. 1.

прѣждевъзлѣганиѥ πρωτοκλισία primus recubitus: прѣждевъзлѣганиѣ 83. 3—4.

прѣждезъваниѥ πρωτοκλησία vl. pro πρωτοκλισία: прѣждезъваниѣ 292. 13—14; slavica versio variat inter прѣждезъваниѥ et прѣдъзъваниѥ.

прѣждесѣданиѥ πρωτοκαθεδρία primae cathedrae: прѣждесѣданиѣ 83. 5, 166. 24—25.

прѣидѫ (—прѣити) παρελθεῖν praetereo, transeo: прѣидетъ 171. 2—3, прѣидѫтъ 171. 3—4, прѣити 171. 1, 272. 26, 296. 2; διελθεῖν: прѣидѣмъ διέλθωμεν transeamus 130. 2, 197. 24; μεταβαίνω: прѣидетъ μεταβήσεται 60. 2, μεταβέβηκεν 332. 27, μεταβῇ 371. 2, прѣиде μετέβη transiit 34. 1, прѣиди μετάβα 60. 1, μετάβηθι 342. 9; μεταίρω: прѣиде μετῆρεν migravit 47. 23, 65. 18—19.

прѣизлиха ὑπερπερισσῶς eo amplius 143—144.

прѣимѫ (—прѣѩти) παραλαβεῖν suscipio: прѣимъше 107. 15—16; прѣѩсѧ ἔλαβον 178. 5.

прѣкланѣти — прѣклонити κλίνω inclino, declino: прѣкланѣти сѧ κλίνειν declinare 234. 18, прѣклонилъ сѧ 310. 15—16, прѣклонь 395. 17.

прѣкратити κολοβόω brevio: прѣкратитъ 170. 3, прѣкратятъ 89. 2, прѣкратилъ 169. 29, прѣкратили 88. 27.

прѣлазити ἀναβαίνω ascendo: прѣлазѧ 357. 1—2.

прѣлиѣти сѧ ὑπερεκχύννομαι supereffluo: прѣлиѣѭштѧ сѧ 218. 27.

прѣломити κλάζω frango: прѣломихъ 145. 28, прѣломи 54. 13—14, 99. 16, 144. 18—19, 174. 2, 298. 4, прѣломь 310. 19, прѣломъ 49. 24—25, κατέκλασεν прѣломи 138. 28, cf. съломити; κατάγνυμι: не прѣломитъ οὐ κατεάξει 38. 21.

прѣломлениѥ κλάσις fractio: прѣломлении 311. 6—7.

прѣльстити πλανῆσαι seduco: прѣльстити 89. 7—8, прѣльститъ 87. 13, 168. 5—6, прѣльстѧтъ 87. 16, 88. 2, 168. 8—9, прѣльштени 346. 10—11, прѣльщени 293. 15—16; ἀποπλανᾶν прѣльстятъ 170. 9.

прѣльщениѥ 372. 21—22, quod est Ioannis XIII. 18, versionem graeci πτερνισμός pro πτέρνα praebet, zogr. et nicol. recte пѧтѫ legitur.

прѣлюбодѣаниѥ μοιχεία adulterium: прѣлюбодѣаниѣ 52. 24, 142. 15—16, въ прѣлюбодѣании 347. 3—4. 6—7.

прѣлюбодѣи μοιχός adulter: nom. plur. прѣлюбодѣи 280. 5—6; adj. nom. sing. родъ золъ и прѣлюбодѣи μοιχαλίς (sc. γενεά) 55. 7, loc. sing. въ родѣ семь прѣлюбодѣимъ 147. 26.

прѣлюбодѣинъ πορνείας: словесе прѣлюбодѣина ἐπὶ λόγῳ πορνείας 66. 17.

прѣлюбъ et прѣлюбы cum verbis дѣяти, творити, сътворити interpretantur graece μοιχεύω, μοιχάομαι: прѣлюбъ 155. 16, 281. 5, прѣлюбы 12. 12—13. 31, 13. 1, 66. 18. 19, 67. 22, 154. 25. 27, 273. 1. 2.

прѣмлъчати φιμωθῆναι obmutesco: прѣмлъчи 209. 6.

прѣмо ἀνέναντι contra 73. 14, 110. 27; κατέναντι 159. 6—7, 167. 2. 24; ἐξ ἐναντίας ex adverso 182. 13.

прѣмьнь ὁ κατέναντι: въ прѣмьнѭѭ весь εἰς τὴν κατέναντι κώμην 286. 16.

прѣмѫдрость σοφία sapientia: прѣмѫдрость 35. 20, 47. 27, 134. 26—27, 224. 3—4, 251. 17, прѣмѫдростъ 294. 12, прѣмѫдрости 200. 14—15, 249. 16, прѣмѫдростиѭ 201. 21.

прѣмѫдръ σοφός sapiens: отъ прѣмѫдръ 242. 22—23, прѣмѫдрыхъ 36. 12—13, прѣмѫдры 86. 2.

прѣображеније μεταμόρφωσις transfiguratio: о прѣображении 115. 2, 187. 12.

прѣобразити сѧ μεταμορφόομαι transfiguror: прѣобрази сѧ 58. 2, 148. 10—11.

прѣпирати vl. pro попирати cf. 252. 8 nota.

прѣподобиѥ ὁσιότης sanctitas: прѣподобиѥмь 195. 23—24.

прѣполовлениѥ in въ прѣполовлениѥ праздьника τῆς ἑορτῆς μεσούσης festo mediante 343. 12—13.

прѣпоѣсати περιζώννυμι praecingo: прѣпоѣшетъ сѧ 256. 11, прѣпоѣсавъ сѧ 275. 18—19, прѣпоѣсана 256. 4; διαζώννυμι: прѣпоѣса сѧ 371. 12, 401. 4, прѣпоѣсанъ 371. 15—16.

прѣрекѫ (—прѣрешти) ἐρίζω contendo: не прѣречетъ οὐκ ἐρίσει 38. 18.

прѣрочьнъ ἀντιλεγόμενος cui contradicitur: прѣрочъно 199. 21.

прѣрѣкати ἐπιτιμᾶν increpare 57. 2.

прѣстаати ἀποστοματίζειν os opprimere 252. 3—4.

прѣстати — прѣстанѫ παύομαι cesso: прѣста ἐπαύσατο cessavit 210. 17, 245. 19, διέλιπεν 225. 12, ἐκόπασεν 50. 24.

прѣстолъ θρόνος thronus: прѣстолъ nom. sing. 13. 6, acc. sing. 192. 17, gen. plur. 194. 3, прѣ-

столоу 69. 3, прѣстоломъ 84. 21—22, прѣстолѣ 69. 1, 95. 11, прѣстолѣхъ 299. 1.

прѣстоѣти παρίσταμαι adsto: прѣстоѩи παρεστηκώς 191. 6—7, прѣстоѩштихъ 389. 25—26.

прѣстѫпати—прѣстѫпити παραβαίνω transgredior: прѣстѫпаете 51. 14, прѣстѫпаѭтъ 51. 10, прѣстѫпаѭште ἀχοροῦντες rescindentes 141. 22—23; прѣстѫпихъ παρῆλθον praeterii 270. 13.

прѣстѫпление παράβασις: о прѣстѫплении 114. 18.

прѣтекѫ (—прѣтешти) περιτρέχω percurro: прѣтѣкъша 140. 1.

прѣтити ἐπιτιμάω increpo: прѣтити 147. 7—8, прѣштааше 124. 26, 306. 12, прѣштаахѫ 155. 1, 280. 20, 283. 4, прѣщаахѫ 158. 21; прѣштааше διεστέλλετο praecipiebat 145. 16, παρήγγελλεν 229. 28; ἐμβριμάομαι fremo: прѣштаахѫ 172. 9, прѣтѧ 363. 23.

прѣторъ vide преторъ.

прѣтрѣзати διασπάω disrumpo: прѣтрѣзаахѫ сѧ 131. 2.

прѣтрьпѣти ὑπομεῖναι persevero: прѣтрьпѣвы ὁ ὑπομείνας 31. 15, 88. 4—5, 169. 10.

прѣтъкнѫти προσκόπτω offendo: прѣтъкнеши 8. 12—13, 206. 26.

прѣходити μεταβαίνω transeo: прѣходите 84. 1, 241. 9; διέρχομαι ambulo: прѣходитъ 41. 12, 248. 20; διαπεράω transmeo: прѣходѧтъ 274. 4; παράγω transeo: прѣходѧ 26. 8, прѣходѧщю 28. 3—4.

прѣшьдъ προελθών progressus 100. 24, прѣшедъ 175. 5, προβάς 117. 19—20, μεταβάς 37. 21, прѣшедъше 55. 10; прѣшелъ μεταβῇ 25. 3.

прѣѣ(ха)ти — прѣѣдѫ διαπεράω transfreto: прѣѣде 25. 4—5, прѣѣвъше 51. 1 (vl. прѣѣхавъше), 139. 27, прѣѣвъшю 132. 15; прѣѣдѣмъ διέλθωμεν 229. 2, прѣѣдѫ κατέπλευσαν enavigaverunt 229. 16.

прѧдѫ (— прѧсти) γήθω neo: прѧдѫтъ 17. 25, 255. 9.

прѫгъ vl. pro акридъ 116. 15—16 nota.

прѫжати σπαράττω dissipo: прѫжаатъ сѧ σπαράσσει αὐτόν 237. 22, прѫжавъ сѧ 151. 8.

псалъмъ ψαλμός psalmus: въ псалъмѣхъ 312. 4, adj. псаломъскыхъ ψαλμῶν 292. 2—3.

поустити — поуштати ἀπολύω dimitto: поустити ἀπολῦσαι 3. 3—4, 65. 24, 154. 11, 393. 6. 10—11, поустиши 393. 12, поуститъ 12. 26, 66. 16, 154. 23—24, поустите 302. 18, поусти 64. 15, 180. 7—8, поуштъши 154. 26, поуштенѫ 273. 2 (ubi vl. поуштенницѫ); поуштати 154. 7, поуштаѩи 12. 29, 272. 28; ἀφείς поущъ emissa 182. 10, ἐξαπέστειλαν поустиша 289. 7. 9—10.

поустъ ἔρημος desertus: поустъ 86. 20, поусто (мѣсто) 49. 7. 13, 119. 4, 137. 25—26. 29, 138. 10, 209. 30, 234. 13, поустѣ 234. 22, ἐν ἐρημίᾳ на поустѣ мѣстѣ 54. 7, поустѣхъ 119—120.

поустыни ἡ ἔρημος desertum: поустынѭ 7. 28, 34. 15, 117. 3, 205. 28, 223. 1, 230. 7, въ поустыни 6. 7. 10—11, 89. 10—11, 116. 4. 6—7, 117. 4, 202. 9—10. 15—16, 267. 18, 316. 10, 323. 5, 338. 16—17, 340. 4, близъ поустыни 365. 16, поустынѧ 212. 4, поустынѣхъ 196. 6; ἐν ἐρημίᾳ на поустыни 144. 14—15.

пътеньць plur. пътеньци τὰ νοσσία pulli: птенъцѧ 86. 18, cf. 262. 27 nota; νοσσός (vl. νεοσσός): птенъца 198. 24.

пътица στρουθίον passer: dual. пьтици 32. 12, пътицъ 258. 4—5, птицъ 32. 17, 252. 25; τό πετεινόν volatile, volucris: птицѧ 17. 16—17, 23. 20, 42. 12, 127. 6, 226. 18, 239. 22, 261. 5, птицъ 255. 3, птицамъ 129. 24—25, птицамь 45. 13.

пьрѣ φιλονειχία contentio 298. 17.

пьрѣти сѧ μάχομαι litigo: пьрѣахѫ сѧ 340. 12.

пьсъ χύων canis: пси 273. 10, псомъ 19. 4; χυνάριον: пси 53. 14, 143. 7, псомъ 53. 13, 143. 6.

пьшеница σῖτος triticum: пьшеницѫ 129. 12, пьшеницѧ 271. 24, пшеницѫ 7. 11—12, 45. 1. 6, 204. 5, 299. 5, пшеницѧ 44. 18; adj. пшеничьно 368. 14.

пѣна ἀφρός spuma: съ пѣнами 237. 22, пѣны тѣштитъ ἀφρίζω spumo 150. 5, пѣны тѣштѧ ib. 16.

пѣние συμφωνία symphonia: пѣнии 270. 3.

пѣнѧжьникъ χερματιστής nummularius: пѣнѧжъникы 320. 18; ἐπὶ τράπεζαν ad mensam: пѣнѧжьникомъ 285. 24—25.

пѣнѧзь δηνάριον denarius: пѣнѧзъ acc. sing. 290. 17, gen. plur. 64. 19, 138. 17—18, 172. 8, 335. 22, 366. 15, пѣнѧзъ 80. 7, 164. 4, dual. пѣнѧза 244. 20, 115. 17, 188. 23, пѣнѧзоу 70. 25, пѣнѧзоу 69. 18, 70. 18, пѣнѧзю 70. 15—16; τὸ χέρμα aes: пѣнѧзы 320. 21, пѣнѧзема ἀσσαρίων dipondio 252. 25.

пѣсъкъ ἄμμος arena: пѣсъцѣ 21. 7.

пѣтелъ vl. pro кокотъ, коуръ cf. 100. 11.

пѣшь πεζῇ pedester: пѣши 49. 9, 138. 2—3.

пѧтъкъ vl. pro параскевьѣни, cf. 111. 2 nota.

пѧтыи на десѧте πεντεχαιδέχατος quintus decimus: пѧтое н. д. 201. 23.

пѧть πέντε quinque: 49. 20. 23. 29, 92. 4. 5, 93. 11. 25, 138. 21. 26—27, 139. 6, 145. 27. 28, 200. 25, 234. 27—28, 235. 1, 252. 24—25, 257. 28, 265. 10, 274. 7, 327. 3, 330. 13—14, 336. 4. 9, 337. 6; пѧть на десѧте 362. 5, пѧть десѧтъ 271. 21—22; пѧти gen. 55. 20, 234. 25, 336. 17, loc. 114. 16, 187. 10, 313. 8, по пѧти десѧтъ 138. 20, 234. 30, gen. 352. 15—16; пѧтиѭ 224. 26, 285. 13, пѧтьѭ десѧтъ 224. 27.

пѫто πέδη compes: пѫта 131. 3, пѫты 131. 1, 230. 5.

пѫть ὁδός via: 19. 26. 28, 29. 21, 34. 24, 71. 9, 116. 3. 4, 123. 2, 135. 17, 155. 9, 196. 4, 202, 16, 223. 10, 233. 13, 316. 11, 375. 5. 8, cf. 200. 25 nota, пѫтъ 6. 11, 9. 1, 159. 2, 375. 7; пѫти genet. sing. съ пѫти 246. 16, отъ пѫти ἐκ τῆς ὁδοιπορίας 325. 23—24, dat. sing. пѫти 79. 27, 163. 31, 290. 13, loc. cum praep. на, по, при пѫти: 12. 6, 30. 8, 42. 12, 43—44, 54. 6, 72. 23, 74. 7. 9, 75. 11, 79. 6, 127. 5. 31, 144. 11, 146. 20, 152. 2. 4—5, 156. 31, 158. 17, 159. 22, 160. 1, 226. 17—18, 227. 9—10, 239. 19, 240. 22, 246. 16, 258. 16, 282. 25, 287. 1, 310. 23—24, 311. 6; acc. plur. пѫти 195. 28, 202. 21, 265. 22—23; пѫтемь 24. 15, 76. 24, 244. 10, пѫтемъ 4. 26; пѫтии 79. 4.

пѫчина πέλαγος profundum: къ пѫчинѣ 61. 19.

Р

раба παιδίσκη ancilla 301. 12, 389. 10; δούλη 193. 3, gen. sing. рабы 193. 25.

работати δουλεύω servio: работаѭ 270. 12, работахомъ 350. 6, работати 17. 7. 11, 272. 14—15. 18.

рабъ δοῦλος servus: рабъ nom. sing. 17. 6, 31. 23, 72. 15, 91. 11. 14. 19, 158. 10, 220. 15, 256. 27, 257. 4. 12, 265. 13—14. 20, 272. 14, 350. 9. 11, 372. 15, 379. 17, 380. 7, acc. sing. 162. 23, 163. 2, 265. 2, 275. 12, 289. 5. 8, gen. plur. 93. 21, 284. 21, 379. 17, 390. 10; работъ sive рабо-тъ pro рабъ тъ 64. 12. 16; раба 64. 15, 91. 23, 95. 5, 102. 7, 176. 9, 199. 10, 220. 19, 221. 19, 257. 8, 300. 25, 388. 16; рабоу 22. 15, 31. 25, 221. 12, 265. 16. 22, 275. 24, 388. 17; рабе 65. 7, 94. 2. 10. 21, 285. 8. 20; раби 44. 21. 24—25, 79. 6, 256. 9. 15, 276. 2, 329. 28, 389. 13; рабы acc. plur. 77. 4. 6. 9, 78. 14. 17. 23, 93. 9, 257. 6, 285. 3, instr. plur. 64. 5—6; рабомъ 79. 1, 171. 9—10, 269. 18; παῖς: рабъ τῶν παίδων 270. 4—5.

рабынн παιδίσκη ancilla: рабыни 104. 10, 178. 13, рабынь 178. 6, рабынѧ 257. 7.

равви ῥαββί rabbi: равви 176. 6 bis, равъви 83. 8, равьви 83. 7, 99. 14, 102. 1, 148. 16, 161. 10, 319. 1, 324. 10, 328. 5, равви 317. 19, равьвии 321. 24; cf. оучитель.

раввоуни ῥαββουνί 158. 30, 398. 9—10.

равьнъ ἴσος aequalis: равенъ 332. 7, равъна 177. 4, равъно 177. 10—11, 218. 14, равъны 70. 21; равьни аньѥломъ ἰσάγγελοι 291. 18; πεδινός campester: на мѣстѣ равьнѣ 216. 18—19.

рагавовъ τοῦ Ῥαγαῦ 205. 14.

ради praepositio, construitur cum genetivo cui postponitur, respondet graeco διά cum accusativo vel genetivo: сего ради διὰ τοῦτο 17. 12, 39. 16. 26, 43. 7—8, 47. 17, 48. 13, 64. 3, 78. 1, 83. 22, 86. 1, 91. 7—8, 136. 6—7, 161. 19, 164. 29, 248. 7—8, 251. 17, 254. 20, 265. 12—13, 317. 1—2, 331. 28, 332. 4, 341. 17, 344. 2, 355. 4—5, 358. 15, 367. 27—28, 369. 27, 372. 4, 380. 5, 382. 8, 393. 8; praeterea ради=διά: 31. 15, 44. 5, 48. 15. 27, 67. 4, 87. 28, 106. 18. 22, 123. 14. 15, 124. 19, 128. 10, 136. 14, 169. 10, 170. 2—3, 179. 28, 195. 31, 294. 19, 340. 25, 343. 11, 346. 3, 361. 26—27, 364. 8, 367. 3. 7—8, 369. 3. 4, 370. 7; чесо ради διὰ τί 366. 14, εἰς τί 97. 21; ἕνεκεν ἐμοῦ мене ради 10. 17—18, 31. 5, 33. 12—13, 57. 13—14, 147. 20, 156. 23—24, 168. 26—27, 286. 1, ἕνεκεν τούτου сего ради 154. 15, praeterea ради = ἕνεκεν 10. 14, 69. 9, 207. 10, 217. 8, 225. 15, 282. 9; cf. 187. 33, 188. 20.

радити vl. pro родити, quod vide.

радовати сѧ χαίρω gaudeo: радоуѭ сѧ 361. 26, радоуетъ сѧ 62. 24, радоуоутъ сѧ 324. 22, 328. 18, радоуи сѧ χαῖρε have 102. 1, 107. 23, 180. 14, 192. 6, 392. 8, радоуите сѧ 10. 18, 242. 17. 18, радоуита сѧ 112. 15, радоуѧ сѧ 267. 21, 284. 3, радоуѭщте сѧ 287. 5; радовахѫ сѧ 260. 23; συγχαίρω: радоуите сѧ съ мъноѭ συγχάρητε 267. 24, 268. 10, радовахѫ сѧ съ неѭ συνέχαιρον 194. 16.

радость χαρά gaudium: радость 94. 5. 12—13, 190. 19, 197. 11, 268. 12, 324. 23, 379. 9. 9—10, 386. 8, радостъ 267. 26, 383. 2. 6. 16, радости 46. 21, 311. 21, 383. 9, радостиѭ 4. 20, 44. 2, 112. 13, 128. 6—7, 227. 15, 242. 9, 312. 28, 324. 21—21.

радошта ἀγαλλίασις gaudium: радоштами 193. 19.

радъ бꙑти χαίρομαι gaudeo: радъ бѫдѫ

ἐχάρη 303. 18, —ви бꙑлъ ἠγαλλιάσατο 352. 13.

раждати vide sub родити.

раждие, vl. рождие, τὰ κλήματα palmites 378. 12, cf. разга et розга.

разарѣти—разорити λύω solvo: разарѣаше ἔλυεν 332. 5, разоритъ сѧ 344. 7, разорити 360. 3; καταλύω destruo: разарѣѩи καταλύων 108. 16—17, 181. 17, разорѭ καταλύσω 177. 8, разоритъ сѧ 87. 5, 293. 11, разорите 321. 4, разорити 11. 9. 10, 103. 11—12, —сѧ 167. 23; καθαιρεῖν: разорѭ καθελῶ destruam 254. 8; разористе ἠχυρώσατε (νόμον) 51. 22, разори сѧ συνέπεσεν cecidit 220. 10.

разбивати ῥήσσω allido: разбиваатъ 150. 4.

разбити ἐδαφίζω prosterno: разбиѭтъ 287. 21.

разбоиникъ λῃστής latro: разбоиникъ 357. 2—3, 392. 3, acc. sing. 301. 2, разбоиника 102. 18, 108. 12—13, 176. 11—12, 181. 11, dual 109. 2, о разбоиницѣ 188. 30, разбоиници 357. 18, разбоиникꙑ 187. 18, 245. 1, разбоинꙑкꙑ 244. 6, разбоиникомъ 74. 25, 161. 1—2, 288. 2.

разбѣгнѫти сѧ διασκορπίζομαι dispergor: разбѣгнѫтъ сѧ 174. 14—15.

разводити σχίζω aperio: разводѧшта сѧ 116. 26—27.

развратити—развраштати διαστρέφω subverto: развраштенъ διεστραμμένος perversus 237. 27, развраштенꙑ 59. 17, развраштаѭшта 302—303; ἀνασείω commoveo: развраштаатъ 303. 10; ἀποστρέφω averto: развраштаѭшта 304. 5.

развръзати, разврѣсти—развръзѫ διανοίγω adaperio: развръзаѩ 198. 20—21, развръзи сѧ 143. 22, dual. разврѣсте сѧ 143. 22—23.

развѣ χωρίς excepto 50. 1, 54. 19, παρεκτός 12. 29—30, 66. 17, εἰ μή 145. 14—15, πλήν 166. 1.

разга κλῆμα palmes: разгѫ 378. 3.

разгнѣвати сѧ ὀργισθῆναι irascor: разгнѣва сѧ 78. 24—25, 270. 8—9, разгнѣвавъ сѧ 265. 15.

разгънѫти ἀναπτύσσω revolvo: разгънѫвъ ἀναπτύξας 207. 8.

раздаати διαδίδωμι distribuo: раздаатъ 248. 16, раздаи διάδος 281. 12, cf. 285. 23 nota.

раздроушение ῥῆγμα ruina 220. 11, раздроушение πτῶσις 21. 10—11.

раздрѣшити λύω solvo: λῦσαι раздрѣшити 116. 19, 260. 19, раздрѣшиши 56. 20—21, 63. 17, раздрѣшите 364. 15, раздрѣши сѧ 143. 23, λελυμένος раздрѣшено 56. 21, 63. 18.

раздьрати (aut раздърати) —раздерѫ σχίζω scindo: раздъра сѧ ἐσχίσθη 109. 24, 182. 12, 306. 23, раздеретъ 214. 12—13.

раздѣление διαμερισμός separatio: раздѣлениѣ 257. 27.

раздѣлити—раздѣлѣти μερίζω divido: раздѣлити μερίσασθαι 187. 27, раздѣлитъ сѧ 125. 24—25. 27, 253. 22, раздѣли 125. 29, 139. 3, раздѣлъ сѧ (pro раздѣль сѧ) μερισθεῖσα 39. 9. 10—11, раздѣлилъ сѧ естъ ἐμερίσθη 39. 12—13; διαμερίζω: раздѣлите διαμερίσατε 297. 30, раздѣлѧтъ сѧ διαμερισθήσονται 258. 1, раздѣли сѧ διεμερίσθη 248. 3, раздѣлишѧ 394. 24, раздѣль сѧ 247. 24. раздѣльше 108. 7—8, 181. 6, раздѣленъ διαμερισμένος 257. 28—29; раздѣлѣѭште διαμεριζόμενοι 305. 22—23; διαιρέω: раздѣли διεῖλεν 268. 18.

разидѫ сѧ (—разити сѧ) σκορπισθῆναι dispergor: разидетъ сѧ 384. 9, разидѫтъ сѧ διασκορπισθήσεται 100. 4.

различьнъ ποικίλος varius: различънꙑ 118. 30, 209. 22, различьнꙑими 9. 24. gen. plur. различенъ 114. 3, 186. 10.

разлѫчати—разлѫчити χωρίζω separo: разлѫчаатъ 66. 9, 154. 21; διαχωρίζομαι discedo: разлѫчаашете сѧ 236. 26; ἀφορίζω separo, segrego: разлѫчаатъ ἀφορίζει 95. 15, разлѫчитъ ἀφοριεῖ 95. 13, разлѫчатъ ἀφορίσωσιν 217. 5—6; supin. разлѫчитъ διχάσαι 33. 2.

размѣшенъ μεμιγμένος vl. pro съмѣшьнъ 108. 6 nota.

разоумивъ in не разоумивъ, melius неразоумивъ, ἀσύνετος imprudens: неразоумиви 142. 6, vl. неразоумливи.

разоумъ σύνεσις intellectus: разоумомъ 166. 3, разоумѣ 201. 7; γνῶσις scientia: разоумъ 195. 29.

разоумьнъ συνετός prudens: gen. plur. разоумьнъ 242. 23, разоумънꙑхъ 36. 13.

разоумѣвати, разоумѣти γιγνώσκω scio: разоумѣѭ γνώσομαι 191. 3, ἔγνων 271. 11—12, ἔγνωκα 334. 20; разоумѣеши γνώσῃ 371. 19—20; разоумѣатъ γνώσεται 343. 30, γνῷ 346. 17—18, 377. 23—24, γινώσκῃ 386. 25; разоумѣате γνώσεσθε 349. 20, 350. 3, 376. 18, 392. 11—12, γινώσκετε 351. 4, γνῶτε 360. 9, разоумѣете 294. 22—23, разоумѣѭтъ 374. 6; разоумѣ ἔγνω 133. 8, 330. 4, 367. 1, 373. 17—18, 382. 18, ἔγνως 287. 23—24; разоумѣхомъ ἐγνώκαμεν 351. 28; разоумѣшѧ ἔγνωσαν 78. 8, 163. 22—23, 290. 4, 344. 15, 349. 17, 357. 13, 367. 20, 385. 11, ἔγνωκαν

385. 8, не разоумѣша ἠγνοουν 151. 27, 238. 11–12; разоумѣти γνῶναι 43. 3; разоумѣвъ 38. 9–10, 55. 16, 80. 3, 97. 24, 145. 21, 331. 3–4, 336. 22, разоумѣвъше 234. 14, разоумѣлъ би εἰ ἔγνως 287. 16; ἐπιγιγνώσκω cognosco: разоумѣеши ἐπιγνῷς 189. 9–10, разоумѣша ἐπέγνωσαν 191. 17, разоумѣвъ ἐπιγνούς 120. 23–24, 212. 23, 303. 14; συνίημι intellego: разоумѣваатъ συνιέντος 43. 27, разоумѣвающтъ συνιοῦσιν 43. 10, συνιῶσιν 127. 26–27, разоумѣвайте σύνετε 141. 27–28, разоумѣвая συνιείς 44. 11, разоумѣете συνίετε 146. 3 nota, συνήκατε 47. 15–16, разоумѣющтъ συνιέναι 312. 6, συνιῶσιν 43. 18, 227. 7–8, разоумѣите συνίετε 52. 3–4, разоумѣсте 146. 3; συνῆκαν: разоумѣхѫ 282. 22, dual. разоумѣсте 201. 16, разоумѣша 55. 26–27, 59. 7, 139. 26, 282. 20, разоумѣти συνῆτε 43. 12–13, разоумѣющтю συνιόντος 226. 12; νοέω intellego: разоумѣваатъ νοείτω 88. 13, разоумѣваате νοεῖτε 52. 18, разоумѣатъ νοείτω 169. 15, разоумѣате νοεῖτε 142. 6–7, разоумѣете 55. 23–24, 145. 23–24, разоумѣютъ νοήσωσιν 370. 2, разоумѣвъ κατανοήσας 290. 15; οἶδα: разоумѣете οἴδατε 127. 30.

разоумѣние γνῶσις scientia: разоумѣнию 251. 28.

рай παράδεισος paradisus: въ раи 306. 20.

рака μνημεῖον monumentum: ракы 85. 21.

рака ῥακά racha 11. 25.

рало, vl. орало, ἄροτρον aratrum 240. 9.

рама Ῥαμᾶ Rama 5. 17 nota.

рамо ὦμος humerus: dual. рамѣ 267. 21.

рана μάστιξ plaga: раны 124. 22, 133. 9. 23, ранъ 222. 18; πληγή: ранамъ 257. 16.

рано ὄρθρον ante lucem, diluculo 307 24, ὄρθριος 309. 25.

раскаати сѧ μεταμέλομαι paenitentia moveor, paenitentiam habeo: раскаасте сѧ 76. 27, раскаавъ сѧ 76. 17, 105. 6–7.

раскопати ὀρύττω fodio: раскопа 93. 19.

распасти сѧ σχίζομαι scindor: распаде сѧ 109–110.

распоустьнъ, adj. quod a распоустъ ἀποστάσιον repudium derivatur, ἀποστασίου repudii: распоустьнъıѧ (кънигы) 12. 27–28, 66. 11, 154. 10–11.

распьрѣ σχίσμα dissensio 346. 2, 354. 12–13, 358. 22.

распѧтъ (съ нимь) συνσταυρωθείς crucifixus: dual. распѧта 109. 2, cf. пропьнѫ.

распѫдити σκορπίζω dispergo: распѫдитъ 358. 5.

распѫтие πλατεῖα platea: распѫтиѣ 265. 17, распѫтьѣ 241. 17, распѫтиихъ 261. 25, распѫтихъ 15. 5, 38. 19–20; ἀγορά platea: распѫтихъ 140. 6; ἄμφοδον bivium: распѫтии 159. 15.

расти — растѫ αὐξάνω cresco: расти 324. 24, растѫтъ 17. 24, 255. 8, растѣаше 196. 4–5, 200. 13, расты 127. 16; βλαστάνω incresco: растетъ 129. 9; коупьно расти συναυξάνεσθαι 45. 2.

расточити — растачати διασκορπίζω spargo, dispergo: расточихъ 94. 23, расточи 268. 21, растачи mendum pro расточи 194. 1, расточь 94. 17, расточенаѣ 365. 11–12; растачаѫ 271. 2, растачаатъ σκορπίζει 39. 26, 248. 18.

растрьгнѫти ῥήγνυμι disrumpo: растрьгнѫтъ 19. 7.

растрѣзати διαρήγνυμι scindo: растрѣза 103. 25, растрѣзавъ 177. 22, растрѣзавъ διαρήσσων 230. 5–6.

расхытити ἁρπάζω diripio: расхытитъ 39. 23–24, 358. 4–5, расхытити 39. 21–22; διαρπάζω: расхытитъ 126. 3, расхытити 126. 1.

расыпати ἐκχέω effundo: расыпа 320. 21.

расѣание διασπορά dispersio 345. 10.

расѫждати διακρίνειν diiudicare 55. 5.

рачьца, vl. ad скриница, 366. 17–18 nota.

раширѣти πλατύνω dilato: раширѣютъ 82–83.

раштисти (ex рас-чисти) — раштьтѫ ψηφίζω computo: раштьтетъ 266. 13.

ребро πλευρά latus: ребра 109. 21, 395. 27, 398. 23, 399. 10. 18–19.

ремень ἱμάς corrigia: ремень 316. 20, ремене 116. 20, 204. 1.

рещи — рекѫ εἰπεῖν dicere: рещи 25. 14, 121. 3. 5, 212. 27. 28, 224. 22, 265. 3, (λέγειν 219. 9), реши 25. 15; рекѫ εἴπω 5. 4, 45. 3, 302. 11, 323. 2, 335. 2, 352. 10, 368. 25, 370. 25, ἐρῶ 76. 2, 162. 8, 254. 11, 269. 6–7; речеши εἴπῃς 103. 19, ἐρεῖς 18. 21; речетъ εἴπῃ 11. 25, 40. 3. 5, 51. 19, 73. 17, 89. 3–4, 91. 18, 141. 17–18, 159. 11, 161. 14. 19, 170. 4, 246. 14. 18, 257. 4, 264. 9, ἐρεῖ 95. 18, 96. 7–8. 12, 162. 12–13, 253. 11, 261. 22, 262. 1, 264. 4, 275. 15. 16–17, 288. 19, λέγει 41. 14, речетъ сѧ λαληθήσεται 98. 9; речемъ εἴπωμεν 76. 5. 7, 162. 12. 14, 288. 18–19. 20, речевѣ 239. 14; речете εἴπητε 75. 21, 76. 1, 86. 22, 253. 18, 263. 3, ἐρεῖτε 60. 1, 207. 27, речета 73. 17, 286. 21, 297. 15, рекѫтъ εἴπωσιν 10. 16–17, 40. 19, 56. 23–24, 82. 14, 89. 10, 111. 9, 217. 17,

ἐροῦσιν 20. 18—19, 277. 11. 16, 305. 10; рекомꙑ ὁ λεγόμενος 327. 22; рече εἶπε 4. 13, 6. 21, 7. 19, 8. 2. 5, 22. 17. 27, 23. 17. 23, 24. 22, 25. 8. 12, 26. 14. 24, 27. 21, 34. 5. 7, 36. 11, 37. 7. 26, 39. 8, 41. 24—25. 27, 42. 1, 43. 2, 44. 23—24, 46. 1, 47. 17, 48. 5. 10, 49. 17. 21, 50. 15. 17, 51. 13, 52. 3. 10. 15. 16, alia plurima; 2 pers. sing. εἶπας 99. 15, 103. 20—21, 165. 28, 291. 27, 327. 3; рече λέγει 8. 9. 17, 9. 11, 21. 23—24, 22. 8, 60. 14, 75. 3, 143. 7, nonnulla alia, ἐλάλησεν 50. 13; реклъ бимъ εἶπον ἄν 374. 23; рекъ εἰπών 101. 13, 175. 18, 211. 23, 235. 17, 286. 11, 297. 9, 306. 26, 311. 19, 343. 1, 353. 9, 364. 10, 372. 28, 387. 14, 389. 27, 391. 24, 398. 22. 27, 402. 22, рекꙑ ὁ εἰπών 331, 20, рекъши εἰποῦσα 362. 25. 27, 398. 1, рекъшю 119. 18, 389. 24—25, рекъшиихъ τῶν εἰπόντων 187. 33, речено естъ εἴρηται 206. 27—28, р. бꙑстъ ἐρρέθη 11. 31, 12. 12. 25, 13. 2. 14. (естъ) 26, реченое τὸ ῥηθέν 3. 11, 5. 8. 15, 6. 9, 8. 29, 23. 12, 38. 13, 45. 21, 73. 20, 105. 20, реченааго 81. 7, реченѫѭ 88. 11, 169. 13, κατὰ τὸ εἰρημένον по реченоумоу 198. 22; imperat. рьци εἰπέ 63. 11, 71. 21, 80. 1, 119. 22, 206. 3, 224. 23—24, 245. 12, 253. 21, 288. 12, 398. 13, реци 8. 3, ръци 22. 10, 168. 1, 221. 7, 302. 10, 359. 4, рьцѣте εἴπατε 32. 6, 78. 17, 98. 22, 113. 4, 241. 18, 262. 17, 288. 16, ръцѣте 78. 21, 183. 22, рьцѣта 112. 8, 173. 7, ръцѣта 159. 12; aor. рѣхъ εἶπον 55. 25, 112. 11, 150. 7, 315. 15, 316. 25, 319. 3, 322. 16, 323. 1, 324. 17, 339. 1, 349. 8, 355. 15, 359. 5. 9. 28, 360. 5, 364. 1. 8, 373. 30, 377. 10. 15. 17, 380. 6, 381. 8. 9, 382. 8. 21, 388. 10, 389. 24, εἴρηκα 341. 17, 377. 19, 379. 18, прѣжде рѣхъ προείρηκα 89. 9, 170. 11, рѣсте 2 pers. plur. 252. 15, 3 pers. dual. 103. 11, 157. 16. 22, 159. 18, 222. 14, 234. 19, 239. 13—14, 286. 25, 297. 10, 308. 8, 309. 14, 310. 21, 317. 19, 354. 23, 354—355, 355. 5; рѣшѧ εἶπον, εἶπαν 4. 5, 25. 10, 37. 4, 39. 5, 43. 1, 44. 21, 52. 7, 54. 10, 56. 6, 59. 22—23, 60. 18, 75. 1, 76. 10, 77. 13, 92. 16, 100. 16, 104. 4. 18, 105. 10. 14, 106. 27, 107. 11, 126. 15, 144. 16, 146. 2, 154. 10 nota, 163. 11, 164. 6, 184. 5, 194. 21, 197. 23, 203. 14, 213. 25, 214. 28, 234. 24, 235. 10, 247. 19, 275. 6, 281. 22—23, 286. 3. 24, 287. 10, 288. 11—12, 289. 23, 290. 19, 291. 27, 299. 16. 25—26, 300. 23, 302. 15. 18, 310. 4, 316. 6. 13, 321. 2. 7, 324. 10, 330. 3, 337. 25, 338. 9. 13. 23, 341. 5, 342. 8, 345. 7. 18, 346. 1. 6. 19, 348. 2, 350. 19. 26, 351. 18. 27, 352. 15, 353. 26, 355. 8. 13. 19, 356. 4. 19, 361. 21, 363. 20, 364. 20, 368. 3, 382. 12, 388. 9, 390. 7. 22. 26, 391. 8, 394. 21, λέγουσιν 44. 25, 122. 7—8, ἔλεγον 347. 9.

риза ἱμάτιον vestimentum: ризꙑ sing. et plur. 27. 3. 19, 51. 6, 58. 4, 74. 5. 7, 103. 25, 107. 27, 108. 8, 140. 8, 148. 11, 158. 26, 159. 20. 21, 180. 19, 181. 6—7, 214. 10, 232. 1, 286. 27, 287. 1, 305. 23, 371. 11, 372. 6, 394. 18. 25, ризи pro ризꙑ 34. 18; ризѫ 214. 11, 217. 27, 229. 21—22, 299. 20, 392. 7. 15, ризѣ loc. 27. 1, 122. 20, 133. 5. 6—7, ризъ 83. 3, 88. 10, 169. 21, ризами 223. 3—4, ризахъ 133. 12—13; ὀθόνιον linteum, linteamen: ризꙑ 308. 25, 397. 11. 14, ризами 396. 17, 397. 16; ἔσθησις vestis: ризахъ 308. 5—6, ἐσθής: ризѫ 303. 28; χιτών tunica: ризѫ 13. 19, дъвѣ ризѣ 135. 21, 203. 11, dual. ризоу 30. 8, 233. 15, ризъи 177. 22—23.

римлѣнинъ Ῥωμαῖος Romanus: римлѣне 364—365.

римьскъ ῥωμαϊκός latinus: римъскꙑми 306. 8.

рисиевъ τοῦ Ῥησᾶ 204. 30.

рогъ κέρας cornu 195. 11.

родитель γονεύς parens: dual. родителѣ 199. 6, 200. 16, 233. 5, 353. 1. 2—3, 354. 18. 23, 355. 1. 5, родителѧ 31. 13, 169. 8, 282. 7, родителꙑ 294. 15—16.

родити — раждати γεννάω gigno: роди ἐγέννησεν genuit: 1. 2—12, 2. 1—8. 11—19, 194. 13, —сѧ 353. 1—2, 354. 21, 383. 6, ἐγεννήθη 354. 24—25, родихъ сѧ γεγέννημαι 391. 19, родишѧ ἐγέννησαν 305. 11—12, —сѧ ἐγεννήθησαν 67. 1, 315. 9—10, родитъ γεννήσει 190. 17, 383. 4, —сѧ 192. 25, 322. 5. 12, родилъ сѧ естъ ἐγεννήθη 99. 12, 173. 29, —еси ἐγεννήθης 356. 6; родити сѧ γεννηθῆναι 322. 8. 10. 16—17; рожденꙑ τὸ γεγεννημένον 322. 14. 15. 20, рожденоу γεγεννημένου 356. 1—2, рождени γεγεννήμεθα 350. 28, въ рожденꙑхъ ἐν γεννητοῖς 34. 26, 223. 11—12, cf. о рожениѥмь 318. 10; рождъшеѥ сѧ γεννηθέν 3. 7, рождъшю сѧ 3. 19; раждаѥт сѧ γεννᾶται 4. 4; τίκτω pario: раждаатъ τίκτῃ parit 383. 3, родиши τέξῃ 192. 14, родитъ τέξεται 3. 8. 13, ἔτεκε (pro роди) 3. 17, роди ἔτεκεν 197. 1, — сѧ ἐτέχθη 197. 12, родити τεκεῖν 194. 12—13, 197. 1, рождии сѧ τεχθείς 3. 21.

родити, quod et радити scribitur, adhibita negatione не ἀμελεῖν, παρακούειν: не родиши οὐ μέλει σοι 79. 29, 130. 11, 163. 20, не радиши 245. 11, не радитъ οὐ μέλει αὐτῷ 358. 7, не рождъше ἀμελήσαντες 78. 21, не родите, melius не неро-

дите μὴ καταφρονήσατε 62. 13, не родити кьчк нитъ 63. 12.

родъ γενεά generatio: родъ 41. 1, 55. 6, 193. 28. 28-29, 249. 7, родось 35. 10, 86. 13, 90. 11, 145. 10, 171. 1, 296. 2-3, роде 59. 17, 150. 11, 237. 26, рода 223. 21, 249. 14, 251. 22. 26, 277. 24, родоу 41. 21, 145. 11, 249. 12, родомь 41. 9. 11 nota, 249. 19, родѣ 147. 26, 272. 1, роди 193. 26, родъ gen. plur. 2. 20. 21. 22. 23; γένος genus: родъ 60. 3, 151. 17, рода 47. 6, родомь 143. 1-2; ἔθνος gens: родъ 391. 9; συγγενεῖς cognati: родомъ 294. 16.

рождении οἱ συγγενεῖς cognati 194. 11, рождениѣ 264. 17, къ рождении 135. 7, 200. 26; συγγένεια: рождениѣ 194. 22.

рождьстко γένεσις generatio: рождъстко 2. 24, рождъстка 1. 1, nativitas: рождьсткѣ 190. 19-20, ἡ γενετή: отъ рождъстка 352. 24; τὰ γενέσια natalia: рождъсткоу τοῖς γενεσίοις 136. 21, розьстка 48. 20; cf. рождстка 196. 7.

рожьць κεράτιον siliqua: отъ рожьцъ 269. 1.

розга κλῆμα palmes 378. 8. 16-17, cf. разга, раждие.

ротити сѧ ἀναθεματίζειν anathematizare 178. 20, καταθεματίζειν (vl. καταναθεματίζειν) detestari 104. 21.

роуфовъ Ῥούφου: руфовоу 181. 1.

рънътати—рънъштѫ γογγύζω murmuro: рънъштѫтъ 341. 7, не рънкштите 339. 19, рънкпраштъ 345. 1, рънътаахѫ 70. 18-19, 213. 18, 339. 13-14, διηγόγγυζον рънтаахѫ 284. 4, роптаахѫ 267. 10.

рънътъ γογγυσμός murmur: рънтъ 343. 7.

рыба ἰχθύς piscis: рыбы gen. sing. 19. 15, 247. 8, 311. 23-24, plur. 54. 18, 247. 8, рыбѫ 60. 24, dual. рыбѣ 49. 20. 23, 138. 21. 27, 139. 2, 235. 2, 336. 5, рыбоу 139. 5, 234. 25, 336. 12, рыбъ 186. 11, 210. 25, 211. 12, 400. 10, 401. 9. 12. 15.

рыбарь ἁλιεύς piscator: рыбарѣ 9. 11, 117. 15.

рыбитвъ id.: рыбътвы recte рыбитви 210. 11-12.

рыбица ἰχθύδιον pisciculus: рыбицъ 54. 10-11, 144. 21.

рыдати θρηνέω: рыдахомъ 223. 26, κλαίω рыдаахѫ 232. 23-24, рыдаѭштемъ 184. 10, рыдаете ἐκόπτεσθε 35. 15.

рѣзати κόπτω caedo: рѣзаахѫ 159. 23, рѣзахѫ 74. 8.

рѣка ποταμός flumen: рѣка 220. 4. 10, рѣцѣ 116. 11, рѣкы 20-21, 21. 8, 345. 19.

рѣпие (рѣпии?) τρίβολος tribulus: рѣпиѣ 20. 5.

рѣчь κατηγορία accusatio 390. 21, рѣчь κατηγορεῖν accusare 215. 17, си-рѣчь τουτ᾽ ἔστιν 140. 14.

рѧдъ in по рѧдѫ, recte рѧдоу, καθεξῆς ex ordine 189. 8.

рѫгати сѧ ἐμπαίζω illudo: рѫгати сѧ 266. 17, рѫгаахѫ сѧ 107. 22, 302. 3, 306. 2-3, рѫгаѭште сѧ 108. 20, 181. 20; καταγελάω derideo: рѫгахѫ сѧ 27. 32, рѫгаахѫ сѧ 134. 8, 232. 26.

рѫка χείρ manus: рѫка 12. 21, 61. 24, 124. 6, 153. 5, 195. 6, 215. 14, 216. 2, 298. 10, рѫкы gen. sing. 240. 9, 344. 26, 359. 14. 17, 399. 9, acc. plur. 101. 17, 185. 6, 294. 4-5, рѫкѫ 21. 21, 27. 13, 28. 2, 37. 23, 38. 6, 41-42, 50. 22, 99. 7, 102. 6, 118. 22-23, 119. 17, 123. 18. 21-22, 124. 5, 134. 12, 143. 17-18, 146. 6, 151. 13, 186. 15, 209. 24, 211. 23, 215. 20, 216. 1, 233. 2, 269. 21, 399. 18, loc. sing. рѫцѣ 23. 7; plur. рѫкъ 51. 12, 301. 5, 360. 13, рѫками 52. 27, рѫкахъ 206. 25, ркахъ 185. 3; dual. рѫцѣ 60. 8, 62. 2, 67. 7. 13, 79. 15, 102. 4, 107. 8, 132. 23, 135. 10, 146. 8. 12, 151. 24, 153. 8, 155. 8, 175. 25-26, 176. 7, 204. 4, 238. 11, 260. 5, 290. 8, 306. 25, 308. 13, 311. 16. 20, 312. 18, 325. 8-9, 371. 9. 25, 398. 23, 399. 17, 402. 18-19; рѫкоу 7. 10, 8. 12, 140. 17, 199. 9, 346. 5, 399. 8; рѫкама 131. 26, 140. 14. 27, 214. 27-28, 364. 13.

рѫкотворенъ χειροποίητος manu factus: рѫкотворенѫѭ 177. 8.

С

савахтани σαβαχθανί 109. 8, 182. 3.

садити φυτεύω planto: сади 52. 10, саждаахѫ 278. 1-2.

садокъ Σαδώκ: садока, садокъ 2. 15.

садоукеи Σαδδουκαῖος: садоукеи 80. 14, 164. 10, 290. 24, садукеи 54. 23, садоукеиѩ 6. 20, 81. 13, о садоукеихъ 115. 15, 188. 21; adj. садукеиска 55. 14. 26, 56. 2.

садъ φυτεία plantatio 52. 10.

салань τοῦ Σάλα 205. 15.

салатиилевъ τοῦ Σαλαθιήλ 205. 1, cf. солотаниль 2. 11, солотанилъ 2. 11-12.

салимъ Σαλείμ: близъ салимови 324. 4.

салмоновъ τοῦ Σαλμών 205. 9-10, cf. 1. 9 nota.

саломи Σαλώμη 182. 19, 183. 9.

самарнѣ Σαμάρεια: самарниѭ 325. 18-19, самарниѩ

325—326, самарнѩ 276. 6-7; adj. самарьскъ, vl. самаренскъ, 325. 20.

самарѣнинъ Σαμαρείτης Samaritanus: самарѣнинъ 244. 13-14, 276. 21-22, 351. 19-20, самарѣне 328. 27-28, самарѣнъ 29. 22, 328. 24-25, самарѣнехъ 326. 7; adj. самарѣнъскъ 239. 10.

самарѣнꙑни Σαμαρεῖτις Samaritana: nominat. sing. 326. 4, local. sing. 313. 5, gen. sing. самарѣнꙑнѩ 326. 6.

самовидьць αὐτόπτης qui ipse vidit: самовидьци 189. 5.

самъ αὐτός ipse 6. 12, 37. 8, 123. 8, 124. 28, 126. 25, 130. 8-9, 166. 18, 215. 5, 219. 11, 240. 15, 292. 1, 300. 2, 309. 5, 311. 8. 16, 320. 13, 321. 16-17. 18. 20, 325. 15, 329. 8, 330. 7, 332. 14, 335. 20, 342. 13, 343. 1-2. 4, 354. 28, 383. 23, 387. 17, 394. 3, ἐκεῖνος 394. 15; ἐμαυτόν 352. 6, 376. 24, 386. 14; σεαυτόν 67. 26, 81. 23-24, 181. 18-19, 208. 2, 243. 24, 306. 6. 11, 348. 3, 352. 4, 359. 26, 402. 16; ἑαυτόν 125. 29, 244. 3, 248. 2-3, 349. 3, 363. 16; самь 139. 10; — само ἐφ' ἑαυτήν 247. 24; — самого αὐτόν 209. 28, 310. 4, 354. 26-27, 355. 6, оу тебе самого περὶ σεαυτοῦ 385. 3; — самомоу αὐτόν 403. 17; — самомь: о тебѣ самомь 316. 9, о мьнѣ самомь 348. 10, — самомъ 348. 7; — тебѣ самои 199. 22; — сами αὐτοί 137. 25, 246. 8, 251. 9. 28, 302. 19, 324. 16, 329. 4, 337. 22; ἑαυτούς 67. 4, 168. 23, 345. 8, ἑαυτοῖς 85. 25.

сандалии σανδάλιον sandalium: сандалиѩ 135. 19-20.

сапогъ ὑπόδημα calceamentum: сапога 7. 8, сапогоу 316. 20, сапогъ 30. 9, 204. 1-2, 240. 22, 299. 15, сапогꙑ 269. 21.

сарефта Σάρεπτα: сарефтѫ 208. 13.

сатъ σάτον 45. 18, 261. 9.

свекрꙑ πενθερά socrus: свекрꙑ 258. 3, свекровь 33. 4, 258. 4-5.

свинии χοῖρος porcus: свиниѩ 24. 24, 131. 20-21. 23. 26, 230. 16, 269. 2, gen. plur. свинии 24. 19, 230. 12, 268. 27, свиньѣми 19. 5, свиньѣхъ 132. 5; adj. свино 131. 18, свиное 24. 22.

свирати vl. pro пискати, quod vide, 223. 25 nota.

свирьць vl. ad сопьць 27. 30 nota.

свитати ἐπιφώσκω lucesco, inlucesco: свиталаше 307. 17, свитаѭщи 111. 17-18.

свободити ἐλευθερόω libero: свободитъ 350. 4. 18.

свободь, свободьнъ ἐλεύθερος liber: свободь ἐλεύθεροι 350. 7. 14, свободьни 60. 20-21.

свои αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν suus: acc. sing. 3. 18, 23. 3, 25. 5 (ἴδιος). 20, 57. 10, 65. 14, 69. 19, 77. 11, 102. 6. 9 (σου), 147. 17, 171. 9, 191. 21, 194. 11, 195. 19, 196. 13 (ἴδιος), 197. 2, 200. 12, 213. 8, 231. 19, 235. 25, 244. 17 (ἴδιος), 245. 7, 248. 12, 261. 4, 265. 2, 277. 22, 280. 14, 302. 9, 327. 28, 331. 12 (σου). 13; nom. sing. 19. 13-14, 91. 15, nom. plur. 173. 1, 315. 3 (ἴδιοι), dual. 43. 15, 58. 20, 216. 28, 267. 21, 273. 14, 312. 18, 384. 15; — своѣ nomin. fem., sing. 18. 14, 106. 20, dual. 29. 9, 73. 13, neutr. plur. 16. 7, 77. 23, 82. 22, 83. 1, 268. 26, 384. 9 (ἴδιος), 395. 10 (ἴδιος), 398. 23, своѩ 4. 23, 10. 4; — свое 7. 11, 14. 3, 47. 24, 70. 27 (τὸ σόν), 78. 22 (τὸν ἴδιον), 93. 10, 94. 27 (τὸ ἐμόν), 102. 9, 133. 1, 134. 22, 167. 16, 171. 11, 191. 13, 204. 4-5, 239. 7, 262. 27-28, 268. 21, 269. 1, 334. 23 (ἴδιος), 372. 22, 380. 3 (ἴδιος); — своего 8. 15, 9. 18, 11. 24, 13. 27. 28, 33. 2. 9, 47. 21, 48. 16, 57. 19, 66. 4-5, 67. 25-26, 80. 19, 89. 20, 91. 7, 93. 20, 117. 24, 136. 14. 17, 141. 11, 148. 3, 154. 16, 163. 8, 164. 17, 165. 25, 167. 13. 14, 169. 19-20, 170. 14, 194. 6-7. 19, 195. 13, 196. 6-7, 200. 2, 204. 11, 219. 19-20 (ἴδιος). 24. 27, 226. 17, 256. 6. 19, 257. 12-13, 260. 14, 266. 6. 9, 267. 1, 271. 17, 273. 10, 291. 4, 293. 4. 6, 318. 3 (ἴδιος), 321. 10, 323. 10. 13-14, 332. 6 (ἴδιος), 372. 16, 380. 7, 384. 17; — своеѩ 30. 10, 33. 24, 51. 22, 69. 2, 95. 11, 152. 27, 190. 6. 23, 193. 25, 224. 14, 240. 9, 241. 9, 266. 7-8, 278. 12, 322. 10, 343. 22-23 (ἴδιος), 368. 18; — своемоу 11. 25, 65. 5. 16-17, 69. 16, 70. 11, 78. 14, 80. 22, 136. 24, 141. 21, 207. 5, 265. 14. 16, 269. 11, 270. 11, 325. 22; — своеи 17. 27, 49. 3, 66. 6, 93. 13 (ἴδιος), 95. 9, 137. 7. 20, 141. 22, 147. 24, 154. 17, 221. 26, 236. 7, 255. 11, 395. 7; — своѭ 3. 17, 4. 27, 12. 29, 14. 22, 15. 8, 16. 10. 11, 20. 20, 21. 6-7, 27. 2, 29. 8, 33. 3. 4. 11. 12, 57. 12. 13. 16. 18, 65. 25, 66. 5. 16, 72. 18-19, 78. 22, 80. 22, 141. 15, 147. 18. 20. 23, 154. 24, 158. 12, 192. 27, 194. 16, 204. 6, 236. 1, 240. 10, 258. 4. 5, 272. 28, 299. 20, 310. 9, 320. 11, 340. 13, 357. 27, 362. 26, 368. 17, 379. 14; — своеѩ 13. 9, 48. 24, 81. 10, 165. 21. 22. 22-23, 194. 1, 256. 26; — instr. sing. своимь 12. 5, 31. 23, 82. 21, 120. 24, 240. 13, 257. 3, своимъ 12. 3, 91. 12, 145. 9, 219. 3, 239. 9; — dativ. plur. своимъ 8. 11, 29. 4-5, 35. 12, 48. 11, 54. 14, 56. 23. 26, 57. 8. 21-22, 68. 9-10, 79. 1, 82. 12, 97. 4, 99. 17, 124. 17-18, 129. 30-31, 136.

25, 189. 1, 144. 10, 156. 1, 171. 10, 174. 27, 195. 11, 206. 23, 234. 29, 238. 8, 252. 9—10. 18, 254. 20, 269. 18—19, 270. 24, 292. 9, 336. 14, 400. 3, 401. 23—24; — loc. sing. своемь 12. 16, 15. 15, 17. 22, 44. 16, 48. 6. 7, 57. 26—27, 91 10, 110. 23, 127. 3, 135. 6. 8, 161. 16—17, 197. 6, 198. 7, 201. 20, 211. 26—27, 213. 16, 255. 5, 257. 5, 259. 13, 272. 2, 329. 9 (ἰδιός), 331. 2, своемъ 45. 10, 166. 21—22, 208. 7, 380. 15; — своѧ (ἴδιος) nomin. plur. fem. 358. 2, acc. plur. 3. 10, 6. 13. 19, 9. 13, 23. 27, 42. 1, 46. 11, 54. 1, 56. 4, 74. 5. 7, 77. 4, 78. 14. 25, 79. 24, 86. 18, 91. 21, 92. 3. 7. 16, 93. 9 (ἴδιος), 103. 25, 107. 27, 116. 13, 117. 19, 139. 8, 143. 19, 144. 6. 10, 146. 21, 147. 9, 151. 22, 158. 27, 159. 20. 23, 167. 8—9, 170. 20—21. 21—22, 177. 23, 180. 30 (ἴδιος), 216. 9. 29, 240. 3, 246. 1, 271. 14—15, 280. 11, 286. 27, 292. 19, 294. 5, 307. 4, 315. 3 (ἴδιος), 357. 6. 7—8 (ἴδιος), 371. 3 (ἴδιος), 372. 6, 379. 14; — своими 19. 6, 34. 5, 40. 22, 51. 26, 64. 6, 92. 10, 98. 24—25, 108. 15—16, 124. 10, 145. 4, 147. 14, 150. 6—7, 173. 10, 179. 16—17, 181. 16, 225. 10, 303. 27, 335. 14, 337. 16, 360. 23, 365. 19, 366. 9—10, 387. 15. 20, 399. 25;— своима 34. 1, 71. 18; — своихъ gen. plur. 35. 21, 40. 21, 51. 12, 53. 16, 60. 18, 64. 17—18, 83. 3, 88. 10, 159. 5, 167. 18, 169. 22, 178. 4, 212. 3, 222. 8. 12, 224. 4, 226. 11, 279. 17, 284. 21, 286. 15, 311. 10, 351. 10 (ἴδιος), loc. plur. 71. 2, 120. 20, 190. 3—4, 191. 5, 195. 5, 203. 23—24.

свьтѣние φῶς lux: свьтѣнии ἐν τῷ φωτί 334. 3.

свьтѣти (сѧ) φαίνω luceo: свьтитъ сѧ 314. 7, свьтѧ 334. 1; свьтитъ сѧ λάμπει 277. 20.

свѣтило φανός lanterna: свѣтилы 387—388.

свѣтильникъ λύχνος lucerna: свѣтилникъ 11. 3—4, свѣтильникъ 16. 23, 128. 20—21, 249. 27, 250. 7, 333—334, свѣтильника 228. 5, 268. 6, свѣтилъника 249. 23, свѣтильници 256. 4; λαμπάδες lampades свѣтильници 92. 18, свѣтильникы 92. 3. 6—7. 16, свѣтилъникы 92. 9.

свѣтити λάμπω luceo: свѣтить 11. 5; vl. pro свьтѣти сѧ 334. 1 nota.

свѣтъ φῶς lux: свѣтъ 9. 3. 5, 11. 1—2. 6, 17. 4, 58. 5, 199. 14, 228. 9, 250. 3, 314 6 bis. 12. 13, 323. 19. 20, 347. 28, 353. 8, 361. 16, 369. 15—16. 17. 19, 370. 13, свѣта 272. 1, 323. 22, 348. 1, 361. 18, 369. 20, свѣтоу 323. 23. 25, 369. 20—21, свѣтѣ 32. 6, 252. 15, 301. 12, 314. 10—11. 13; φέγγος: свѣтъ 249. 26, свѣта 89. 20, 170. 14; αἰών saeculum: свѣта 44. 7—8.

свѣтьлъ φωτεινός lucidus: свѣтелъ 58. 12, свѣтъло 17. 1, 250. 1. 5. 6—7; λαμπρός splendidus: свѣтъло λαμπρῶς splendide 273. 5, свѣтълѫ (albus) 303. 28; τηλαυγής clarus: свѣтъло τηλαυγῶς 146. 14.

свѣшта φῶς lux: при свѣшти 176. 26; λαμπάς fax: свѣштами 388. 1.

свѣштьникъ λυχνία candelabrum: свѣштъникъ 128. 23, 228. 8, свѣщъници 11. 5, свѣштъници 249. 25.

свѧтити — свѧштати ἁγιάζω sanctifico: да свѧтитъ сѧ 15. 20 (свт сѧ), 246. 3 (стнтъ сѧ), свѧти ἁγίασον 386. 11, свѧти ἡγίασε (сти) 360. 3, свѧштени ἡγιασμένοι 386. 15; свѧштѫ сѧ (vl. свѧштаѭ сѧ) ἁγιάζω ἐμαυτόν 386. 14, свѧщаѥи 84. 16, свѧщаѥщиѣ 84. 10—11.

свѧтъ ἅγιος sanctus: свѧтъ (стъ) 199. 1, 247. 15; свѧто 198. 27—28, сто 192. 25, 198. 21; свѧтыи (стыи) 8. 8, 204. 17, 253. 18, 345. 22, стои pro стыи 195. 19, свѧты pro свѧтыи sive свѧтъı (сты) 40. 5, 110. 4, 118. 6, 126, 8, 169. 4, 192. 23, 209. 5, 253. 13, 377. 7, 385. 20; свѧта (ста) 8. 1. 8, 136. 20, 205. 21, 399. 1; свѧтаѥго (стаѥго) 113. 21, 190. 22, свѧтаго τὸ ἅγιον 19. 4; свѧтымь (стымь) 199. 3, 317. 10, стымъ 7. 9, 116. 22, 193. 12, 195. 8, 204. 3, свѣтъмъ 166. 15; свѧтѣ (стѣ) 88. 12 nota; свѧти (сти) 95. 9; свѧтыихъ (стыихъ) 236. 8, стыхъ 110. 2, 195. 14, свѧтыими (стыими) 148. 3, стыми 57. 20.

се ἰδού ecce, occurrit persaepe.

се pronominis demonstrativi nomin. vel acc. sing. neutr. τοῦτο hoc: 3. 10, 22. 16, 28. 9, 44. 24, 57. 4, 61. 11, 68. 20, 73. 19, 97. 22, 98. 5. 8, 99. 18. 21, 102. 21, 113. 7, 118. 12, 119. 10, 133. 17, 150. 18, 159. 11, 172. 19, 174. 3. 5, 191. 3, 192. 21, 193. 15, 195. 6, 197. 14, 204. 13, 210. 5. 24, 221. 13, 238. 19, 241. 20, 244. 1, 254. 8, 256. 15, 271. 4, 282. 27, 289. 25, 297. 24. 30, 298. 5. 6. 16, 299. 22, 311. 19, 321. 12, 325. 2, 327. 5, 330. 7, 335. 19, 338. 11, 339. 7. 10, 341. 8, 345. 20, 347. 9, 368. 2, 369. 8, 382. 13. 17, 391. 7. 19 bis, 398. 22. 26, 401. 22, 402. 20. 22; ταῦτα 29. 13, 36. 12, 134. 26, 162. 4. 9, 191. 11, 221. 14, 226. 25, 237. 4, 242. 22, 248. 29, 251. 6, 260. 20, 265. 14, 281. 10. 15, 284. 14, 288. 13, 289. 1, 306. 26, 308. 21, 345. 1, 362. 25, 364. 10, 379. 8, 381. 6, 398. 1; videsis praeterea 19. 23, 43. 29, 46. 3, 89. 9, 91. 3, 112. 11, 118. 13, 127. 31 nota, 143. 9, 156. 25, 168. 1, 196. 10, 207. 23, 209. 11, 222. 8, 270. 5 nota, 274. 9, 282. 10, 286. 11, 300. 18, 301. 5, 311. 27, 314. 3, 345. 12, 356. 18, 362. 27, 366. 14.

16, 384. 21, 391. 24, 392. 24; — сего in сего ради vide sub ради, praeterea: 7. 1, 44. 8, 46. 10, 66. 24, 72. 3, 99. 24, 107. 9, 128. 13, 184. 20, 178. 21, 203. 8, 215. 3, 223. 21, 235. 17, 236. 5, 238. 12, 249. 14, 251. 22. 26, 255. 19, 258. 12, 271. 28, 277. 24, 289. 11. 14, 291. 13, 300. 27, 302. 23, 304. 5. 14, 331. 8, 338. 8—9, 340. 9, 341. 20, 344. 16, 349. 7. 8, 350. 25, 351. 17, 355. 22, 358. 12, 361. 16, 365. 8, 369. 5, 371. 3, 373. 17, 377. 22, 381. 22, 390. 21, 391. 12. 13, 392. 2, 393. 12, 394. 9, 402. 27, сего дьне σήμερον 105. 19, 113. 12; сега ради 136. 6—7; — сим 127. 29, 326. 18, 368. 26, 379. 12; — семоу 8. 3—4, 22. 13, 41. 21—22, 47. 26, 48. 4, 70. 27, 108. 2, 134. 26, 145. 12, 206. 3, 221. 11, 241. 2, 249. 12, 264. 4—5, 284. 26, 333. 9, 334. 13, 357. 4, 362. 23, 369. 5, 373. 8, къ семоу 263. 19; — сии 60. 1, 75. 21, 161. 14, 245. 7, 275. 9, на— 259. 17, къ— 327. 7. 11; — семь 31. 17, 56. 16, 147. 26, 198. 8, 238. 14, 242. 17, 273. 21, 303. 8, 304. 7, 308. 4, 320. 12, 328. 19, 341. 8, 355. 28, 360. 17, 361. 19, 368. 19, 374. 6, 378. 22, 382. 20, 384. 5, 395. 10, 400. 2, семъ 78. 5, 154. 22; — dual. сею 81. 24, 165. 26, сеѩ pro сею 13. 13; — cf. си et сь.

себе genet. pronom. reciproci cuiusvis personae; sine praepositione: 41. 19, 57. 10, 95. 17, 147. 16, 181. 22, 285. 24, 305. 9, 321. 17; loco accusativi: 108. 18. 22, 165. 25, 166. 5, 236. 3, 272. 21, 303. 3; cum praeposit. отъ: 12. 23, 61. 26, 62. 7, cum praepositione оу: 238. 18, cum praepositione окрѫстъ: 23. 15; — себѣ dativus sine praepositione: 16. 19, 49. 17, 83. 11, 85. 26, 92. 23, 138. 13, 252. 10, 254. 17, 255. 26, 272. 3, 274. 25, 284. 19, 296. 5, 297. 30, 394. 24—25; dat. cum praep. къ: 118. 11, 156. 12, 162. 11—12, 163. 10—11, 183. 13, 229. 14, 283. 7, 309. 2. 9, 310. 22, 316. 23, 318. 22, 328. 8, 345. 8, 365. 23, 368. 3, 369. 8, 375. 3, 382. 13, 394. 21, 397. 23; localis cum praepositione въ: 6. 24, 25. 11, 27. 19, 44. 3, 55. 17, 76. 5, 77. 18, 120. 25, 128. 8, 133. 10, 139. 25, 149. 9. 28, 152. 2, 153. 26, 172. 5, 192. 10, 203. 1, 223. 19, 224. 17, 225. 21, 248. 1. 3, 254. 5, 269. 3, 271. 8, 279. 8—9, 280. 2, 288. 18, 298. 15, 308. 26, 383. 5. 7, 334. 21, 340. 17, 341. 7, 363. 23, 373. 28, 386. 3; cum praepositione на: 36. 22—23; cum praepositione о: 129. 10, 258. 13, 295. 27, 332. 9, 333. 15, 343. 21—22. 22, 344. 21, 348. 2—3, 349. 20—21, 351. 2, 354. 28, 358. 19, 365. 8, 370. 23, 375. 22, 378. 9, 382. 3, 391. 7; cum praepositione по: 133. 29, 317. 18; — собоѭ sine praepositione 18. 12—13; cum praepositione междю: 63. 4, 153. 27, 304. 2, 339. 19—20, 340. 12, 373. 4, 374. 8, 382. 20—21; cum praepositione съ: 41. 18, 53. 22—23, 63. 7—8, 92. 7, 98. 3, 122. 14, 145. 15—16, 149. 8, 172. 13, 175. 1—2, 304. 1, 366. 21; cum praep. подъ: 22. 13, 221. 10; cum praep. прѣдъ: 14. 18.

седмицеѭ ἑπτάκις septies 64. 2—3, cf. 275. 3 nota.

седмишьди vl. pro седморицеѭ 275. 3 nota.

седморицеѭ ἑπτάκις septies 275. 3. 4, cf. 284. 9 nota.

седмъıи ἕβδομος septimus: седмѫѭ 380. 3—4; седмаго τῶν ἑπτά 80. 23—24.

седмь ἑπτά septem: 41. 18, 54. 17, 80. 19, 144. 16. 17, 145. 1. 30—31, 146. 2, 164. 18. 22. 27, 226. 7—8, 242. 9, 248. 26, 291. 4. 8. 12, exprimitur litera з҃ 54. 10. 12; седми genet. 80. 26—27, 187. 16, loc. 114. 21; седмь кратъ ἑπτάκις 63. 28, 64. 1—2, седмь десѧтъ кратъ ἑβδομηκοντάκις 64. 2.

секъıра ἀξίνη securis: секъıра 203. 5, сѣкира 7. 2.

селикъ τοσοῦτος tantus: кь селико εἰς τοσούτους 336. 6.

село ἀγρός ager: село 46. 2. 23, 78. 21—22, 105. 17. 19 bis, 184. 14—15, 265. 6; села gen. sing. 180—181, 275. 14, 305. 2, acc. plur. 69. 8, 140. 6, 156. 23, 234. 21, 268. 26; на селѣ 44. 16. 22, 45. 10, 46. 20, 88. 17, 90. 26, 105. 24, 169. 20, 255. 12, 270. 2, 278. 9. 20; селъ 156. 27; селѣхъ 131. 27—28, 138. 12—13, 230. 21; adj. τοῦ ἀγροῦ: сельное 18. 1, сельнъıхъ 17. 24, 45. 28.

селѣ adv. addita praepositione до, до селѣ ἕως ἄρτι usque nunc 35. 4, 320. 8—9, 332. 8, 383. 14, ἕως τοῦ νῦν 88. 26; add. praep. отъ, отъ селѣ ἀπ' ἄρτι a modo 103. 21, 193. 25—26, 211. 15, 257. 27—28, 297. 27, 298. 1, 302. 13, 319. 6, 372. 22, 375. 12, отъ селѣ не μηκέτι 347. 26.

семеоновъ τοῦ Σεμεΐν 204. 29.

сероуховъ τοῦ Σερούχ 205. 14.

сестра ἀδελφή soror: сестра 42. 4, 126. 22, 245. 7. 11, 363. 26, 395. 3, gen. sing. сестрꙑ 360. 20—21, plur. 48. 2, 69. 6, 126. 16, 135. 3, 156. 22, dual. сестрѣ 360. 24, сестрѫ 361. 5, 362. 26, сестръ 156. 26, 266. 7.

си femin. gen. nom. sing. αὕτη haec etc.: 28. 3, 47. 27, 77. 26, 81. 20, 97. 21, 98. 5. 9, 100. 27, 101. 8, 163. 21, 165. 23, 167. 10. 14, 172. 6. 7. 15. 20, 199. 27, 225. 9. 11. 14, 227. 4. 8, 279. 12, 292. 23, 293. 5, 298. 7, 321. 8, 324. 23, 347. 5, 361. 2,

379. 10; си рѣчь cf. sub рѣчь; dat. sing. си 40. 23, 65. 4, 279. 2, 303. 29, 394. 2, 395. 10; nom. plur. masc. 51. 25, 128. 4. 16, 293. 4, 296. 2; plur. neutr. 8. 17, 11. 18, 18. 10, 20. 27, 21. 4. 13, 47. 16, 48. 4, 52. 26, 65. 18, 67. 27, 75. 27, 76. 2. 11, 84. 28, 86. 13, 87. 9. 24, 90. 8. 12, 97. 4, 127. 31, 128. 4. 16, 142. 20, 155. 20, 162. 5. 17, 167. 21, 168. 3. 22, 170. 28, 171. 2, 184. 27, 238. 9, 242. 23, 250. 25, 254. 18, 255. 21, 264. 26, 270. 5, 272. 19, 281. 8, 293. 1. 9. 13. 14, 295. 29, 305. 15, 308. 17, 309. 8. 28, 311. 7, 316. 20, 320. 23, 321. 3, 322. 23, 332. 1. 12, 333. 27, 336. 5, 341. 3, 342. 14, 343. 1, 345. 25, 349. 17. 22. 25, 353. 9, 358. 23, 361. 19, 367. 22. 28, 369. 21, 370. 8, 372. 17. 28, 377. 6, 379. 25, 380. 10, 381. 1. 5. 12, 383. 17, 384. 11. 14, 386. 2, 387. 14, 389. 24, 395. 1, 396. 4, 398. 17, 399. 26, 403. 12; — сии nomin. plur. 75. 2, 103. 15, 128. 11, 141. 2, 166–167, 177. 14, 195. 3, 227. 16. 19, 228. 1. 24, 259. 1, 287. 18, 292. 16, 335. 19, 358. 26, 368. 7, 385. 19, 387. 8; — сиѭ acc. sing. fem. 52. 16, 75. 28, 154. 13, 162. 5, 174. 13, 175. 10, 177. 8, 206. 12, 208. 1, 225. 7, 226. 15, 256. 22, 259. 11, 260. 16, 267. 14, 279. 25, 288. 14, 289. 2, 290. 5, 300. 5, 321. 5, 326. 25, 357. 12, 358. 21, 368. 26; сьѭ 100. 3. 10, 174. 19–20, 254. 14; — сиѩ acc. plur. 29. 19, 47. 28, 198. 6–7, 201. 19, 220. 13, 234. 26, 289. 22, 309. 13, 348. 24; сьѩ 70. 19, 144. 13; —симь instr. sing. 41. 9, 249. 19, симъ 328. 4; dat. plur. симъ 295. 22, 312. 13; — сими 273. 26, 309. 22; — сихъ 11. 14, 33. 21, 43. 14, 61. 16, 62. 13, 63. 2, 87. 3, 96. 9–10. 28, 153. 1, 163. 17, 191. 21, 222. 10–11, 236. 13, 255. 11. 18. 20, 282. 20, 294. 4, 296. 14, 307. 7, 309. 2, 319. 4–5, 322. 1–2. 24, 332. 15, 367. 19, 381. 8, 385. 14, 386. 15, 388. 11, 399. 26, 402. 2, о сихъ 403. 12; по сихъ μετὰ ταῦτα 184. 12, 213. 10, 240. 11, 324. 1, 330. 9, 335. 8–9, 342. 4–5, 371. 20, 396. 8, κατὰ τὰ αὐτά 217. 10, cf. сихь 274. 24, сих 295. 7, — vide сє, сь.

си pro єси 15. 19.

сидонъ Σιδών Sidon: сидоноу 36. 1, 241. 29, сидонѣ 35. 25–26, 124. 15, 241. 25; adj. сидоньска 216. 22, сидонъскѫѩ 208. 13–14, сидоньскы 142. 23, сѵдоньскъ 143. 13–14, сѵдонъскѫ 53. 1.

сикєра σίκερα 190. 21–23.

сико vl. pro сицє 280. 2 nota.

сила δύναμις virtus: сила 15. 28, 47. 27, 192. 23, 212. 10, 216. 20; gen. sing. силы 103. 23, 135. 9, 165. 1, 177. 20, 302. 15; силѣ 93. 13, 148. 8, 206. 32; силѫ 133. 10, 152. 21, 232. 9, 233. 9, 242. 15; силоѭ 89. 28, 170. 19, 190. 26, 209. 11, 295. 20, 312. 17; nom. acc. plur. силы 20. 22, 35. 23. 26, 36. 6, 48. 13, 81. 3, 89. 21, 134. 27, 170. 15–16, 241. 26, 295. 18; силъ 48. 8, силахъ 287. 6; поиметъ по силѣ ἀγγαρεύσει 13. 22.

силоуамль et силоуамьскъ Σιλωάμ Siloam: силоуамлѧ 353. 24–25, силоуамъскъ 259. 6, силоуамьсцѣ 353. 13, cf. въ силоуамѣ 187. 29.

сильнъ δυνατός potens: силєнъ 309. 16, силънъ 266. 23, силъны ὁ δυνατός 193. 27, силъныѩ τοὺς δυνάστας 194. 3.

симовъ τοῦ Σήμ 205. 16.

симонъ Σίμων 29. 13. 17–18, 48. 2, 56. 10, 119. 6, 210. 20–21, 211. 7, 225. 8, 318. 6, 341. 24, 371. 24, 373. 8, 374. 9, 388. 14, 389. 4, 390. 6, 400. 5. 10, 401. 2–3. 13, симонь 397. 12; симона 9. 9, 97. 16, 108. 1, 117. 12. 13, 125. 11, 171. 28, 216. 11. 15, 305. 1, 317. 25, 318. 8, 336. 3; симоноу 125. 5, 135. 2–3, 180. 22, 210. 18, 211. 14–15, 225. 6, 311. 4–5, 371. 16, 397. 3, симонови 211. 14, 401. 25; симонє 56. 12, 60. 16, 175. 12–13, 224. 21, 299. 3. 3–4, 402. 1. 5. 10; adj. симонь Σίμωνος: симонь 366. 12, симонѣ (lege симоны) 209. 16, симоню 373. 14; симоновъ Σίμωνος 118. 18, 209. 15–16, 210. 14, симонова 118. 20, 342. 2, симоновоу 371. 7.

сионовъ adj. (τοῦ) Σιών: сионова 367. 18, сионовѣ 73. 21.

сиръ ὀρφανός orphanus: gen. plur. сиръ 376. 14.

ситовъ vl. сифовъ τοῦ Σήθ 205. 19.

сиць τοιοῦτος: сица (sc. знамєниѣ) τοιαῦτα haec 354. 12; сицє ταῦτα 3. 4, 27. 9, 252. 3, 354. 28, cf. 162. 5 nota, сицє οὕτως 2. 24, 400. 5.

сѣти ἀνατέλλω oriri facio: сѣатъ 14. 3.

скандалисати σκανδαλίσαι scandalizo: скандалисаєтъ 61. 15–16, сканъдалисаатъ 274. 23–24 (graece utroque loco σκανδαλίσῃ), cf. съблазнити.

скандалъ σκάνδαλον scandalum: сканъдѣлъ 61. 20–21 (vl. сканъдалъ), сканьдаль 61. 23, сканъдали 274. 19, сканьдѣлы 46. 12, сканьдаломъ 61. 21–22.

сквозѣ praep., construitur cum accusativo, respondet graeco διὰ cum gen., per: 37. 1, 68. 13–14, 123. 1, 156. 9, 160. 26, 212. 16, 214. 25, 248. 20, 261. 15, 281. 21, сквозѣ 151. 30, 325. 18; vel κατὰ cum acc. 233. 21, 261. 11, сквозѣ 226. 1; vel εἰς 142. 10, 230. 7.

скрънити κοινόω coinquino: скрънитъ 52. 4–

ѫ. 28, 142. 13, скврънатъ 52. 22, 142. 21, скврънаѭштаа 142. 1, скврнѧштаа 52. 26.

скинии σκηνή tabernaculum: скиниѩ 148. 18, 237. 2; cf. кровъ, сѣни.

скинопигнѣ σκηνοπηγία 342. 8.

склѧзь νόμισμα nomisma: склѧзъ 80. 6.

скорпии σκορπίος scorpio: скорьпии 247. 11, скоръпиѩ 242. 15.

скоръ ταχύς citus: скоро ταχύ cito 12. 5, ταχέως cito 271. 21, τάχιον citius 373. 17, cf. 112. 8 nota, 265. 17 nota, 269. 19 nota, vide ѩдро; въ скорѣ ἐν τάχει 279. 20; скорѣе τάχιον citius 397. 9—10.

скотъ κτῆνος iumenta 244. 17—18, скоти θρέμματα pecora 326. 17.

скриница γλωσσόκομον loculi: скриницѫ 366. 17—18, 373. 19—20.

скрьбь θλῖψις tribulatio: скръбь 87. 25, скрьбь 88. 24, gen. скръби 383. 5, по скръби 89. 18, 170. 12; adj. скръбьнъ: скръбьни 169. 26, 384. 18; λύπη tristitia: gen. скръби 381. 18; adj. скръбьни бышѧ ἐλυπήθησαν contristati sunt 60. 9—10.

скръбѣти λυπέομαι tristis sum, contristatus: скръбѣти λυπεῖσθαι contristari 100. 21, 173. 20, скръбѧ λυπούμενος 68. 7—8, 124. 3—4, 155. 29, скръбѧще λυπούμενοι 99. 4—5; скръбѧща dual. ὀδυνόμενοι dolentes 201. 11—12.

скрьжьтати τρίζω strideo: скрьжьштетъ 150. 5—6.

скрьжьтъ βρυγμός stridor: скрьжетъ 22. 26—27, 46. 15, 47. 14—15, 79. 18, 91. 28, 95. 7, 262. 4.

скѫдьль κέραμοι tegulae: скѫдель 212. 16.

скѫдьльниковъ et скѫдьльничь τοῦ κεραμέως figuli, quod a скѫдьльникъ κεραμεύς derivatur: скѫдельниково 105. 17, скѫдельничи 105. 24.

скѫдьльникъ κεράμιον laguena: въ скѫдьльницѣ 173. 5—6, 297. 13—14.

скѫдѣти ἐκλείπω deficio: не скѫдѣѭ ἀνέκλειπτον non deficientem 255. 27—28.

слава δόξα gloria: слава 15. 29, 197. 7—8. 19, 264. 11, 287. 9, 352. 6; славы 69. 1—2, 95. 11, 277. 4—5, 334. 19, 335. 1, 343. 22. 23, 351. 23; славѫ 8. 17, 199. 15, 206. 12, 236. 24, 310. 9, 315. 11. 12, 320. 11, 334. 24, 355. 9, 364. 2, 370. 4. 9. 9—10, 386. 21, 387. 4; славоѭ 89. 28, 170. 19, 295. 21, 385. 3; славѣ 17. 27, 57. 19, 95. 9, 148. 2, 157. 18, 236. 7. 20, 255. 10, 361. 3.

славити δοξάζω glorifico: славлѭ сѧ 352. 6, славѧ 213. 8, 276. 18, 283. 13, славѧи 352. 7—8, славѧште 198. 8—9, славимъ part. pass. 207. 3; славлѣаше 260. 6, славлѣахѫ 222. 5—6, славлѣхѫ 53. 29, 121. 14, cf. 213. 8 nota.

славьнъ ἔνδοξος gloriosus: славънъихъ 260. 23—24, славьнѣ (pretiosus) 223. 4; κράτιστος optimus. славьны 189. 9, vl. дръжавьнъи, quod vide.

сланъ addito не: несланъ ἄναλος insulsus: не слана, melius неслана, 158. 25.

сласть ἡδονή voluptas: сластьми 227. 20—21; въ сласть ἡδέως libenter 136. 22, 166. 20—21.

слово λόγος verbum: слово 13. 12, 22. 10, 40. 3. 18. 20, 44. 2. 7. 11, 52. 8—9, 68. 7, 101. 18, 113. 11, 119. 26—27, 120. 8, 127. 30—31, 128. 1. 3. 6. 12. 15. 17, 129. 27, 133. 27, 141. 23, 143. 9, 147. 6' 149. 8—9, 175. 18, 185. 11, 208. 27, 209. 19, 210. 8—9, 212. 1, 222. 8, 227. 9. 12. 15—16, 228. 3. 25, 245. 9, 249. 5, 253. 11, 301. 25, 314. 1 bis. 2, 315. 10, 328. 19. 25, 329. 3, 341. 6, 345. 11—12, 350. 15—16, 351. 25. 30, 352. 12, 360. 2, 369. 25, 370. 21, 376. 28, 377. 4, 378. 7, 380. 6. 9. 20, 385. 7, 386. 4. 11, 388. 12, 391. 2, 392. 24, 403. 5; словесе 12. 30, 44. 5, 53. 5, 66. 17. 24, 75—76, 82. 9, 128. 10, 162. 7, 189. 6, 288. 15—16, 332. 24, 334. 11, 351. 5; словеси dat. 321. 18, 329. 26, local. 64. 5. 7, 93. 22, 155. 29, 192. 9, 290. 8, 350. 2; instr. sing. словомь 79. 22—23, 163. 26—27, 309. 16, 386. 16—17, словомъ 23. 10, 221. 7; словеса 20. 27, 21. 4. 12—13, 43. 26, 65. 18, 90. 18, 97. 3—4, 171. 3, 219. 31, 238. 9, 296. 4, 309. 8, 311. 27, 345. 24—25, 358. 23, 393. 15; словесъ 30. 20—21, 40. 21, 147. 25, 202. 14, 236. 5, 377. 3; dat. plur. словесемъ 191. 12; словесы 40. 22, 303. 23, словесехъ 156. 4, 189. 11, 207. 24, 236. 13.

слоуга ὑπηρέτης minister: слоузѣ 12. 8, 207. 18; plur. слоугы 178. 4, 189. 6, 345. 2, 346. 5. 8, 387. 22, 388. 22, 389. 13, 391. 13—14, 392. 16; слоугъ 389. 26; слоугами 103. 4, 176. 20; διάκονος: слоуга 72. 13, 83. 16, 152. 8, 158. 8, 368. 22; слоугы 320. 3; слоугамъ 79. 14, 319. 16; πράκτωρ exactor: слоуга 258. 19, слоузѣ ib.

слоужити λατρεύω servio: слоужити 195. 23, слоужашти 200. 5—6; διακονέω ministro: слоужитъ 368. 20—21. 23, слоужи imperat. 275. 19, слоужѧ 298. 22, слоужѧи 298. 23. 25, слоужѧштѧ nom. plur. fem. 110. 12, слоужити 245. 12, слоужааше 118. 23—24, 209. 20, 366. 5, слоужаше 23. 8, слоужаахѫ 8. 23, 117. 6, 182. 20, 226. 10—11; ἱερατεύω sacerdotio fungi: слоужѧштоу 190. 4—5.

слоужьба λατρεία obsequium: слоужъбѫ 381. 4;

διακονία ministerium: слоужьбѣ 245. 10; λειτουργία officium: слоужьбы 191. 20–21.

слоухъ ἀκοή rumor, fama: слоухъ 9. 23, 48. 10, 118. 15, 136. 4, слоухоу auditui 369. 26, слоухомь auditu 43. 12, слоуха aures 143. 23, слоухы 220. 13, opiniones 168. 10; слоухъ бысть ἠκούσθη 120. 4.

слоушати ἀκούω audio: слоушати 341. 6, слоушаатъ 242. 4–5, слоушаѭтъ 359. 10, слоушаите 237. 10, слоушаѭи 242. 4, 332. 28.

слъньце ἥλιος sol: слъньце 14. 2–3, 46. 16–17, 89. 19, 118. 25, 170. 12–13, 306. 22, слънъце 58. 4, слъньцю 183. 12, слъньцоу 127. 10, слънъцоу 42. 17, 209. 21, слънъци 295. 12–13.

слышаниѥ ἀκοή opinio: слышаниѣ 87. 17.

слышати ἀκούω audio: слышѫ 234. 9, 333. 16, слъшѫ 271. 4; слышиши 75. 2, 106. 6, 322. 18; слышитъ 20. 27, 35. 9, 42. 24, 43. 26, 46. 18, 127. 13, 128. 27–28, 142. 3, 227. 1–2, 254. 19, 267. 7, 293. 3, 346. 17; слыши 165. 18; слышите 32. 7, 43. 20. 24, 52. 3, 76. 28, 127. 3, 128. 29, 145. 26, 228. 13, 279. 14, 377. 4; слышѧтъ 34. 10, 43. 9–10, 127. 26, 128. 1–2. 6. 17 (слъшѧтъ), 222. 25, 357. 6; слышаи 21. 4, 44. 1–2. 7. 11, 219. 31; слышѧште 43. 9, 127. 25–26, 208. 19, 227. 7, слышѧштеи 128. 12, 227. 10, 249. 4, слышѧщеи 228. 24–25, слишѧштемъ (sic) 292. 7–8, слышѧщемъ 284. 14, слышѧштиимъ 129. 1, 217. 20; слышати 35. 8–9, 42. 23, 43. 23–24, 46. 18, 127. 13, 128. 27, 129. 28, 142. 2, 144. 3, 212. 2 (слъшати), 227. 1, 243. 11, 249. 15–16, 254. 19, 267. 7, 293. 2, 351. 5, 355. 17; слышахъ 349. 16, 350. 24, 379. 19; слыша 234. 1, 270. 3, 325. 2, 356. 7, 392. 23; слышахомъ 208. 2, 302. 19–20, 329. 4–5, 369. 10–11, слышахомъ-и 177. 7; слышасте dual. 317. 15–16, plur. 11. 21, 12. 11, 13. 2. 13–14. 25–26, 104. 2, 243. 12, 334. 10, 355. 16, 377. 14, слъшасте 177. 24, слышаста 222. 22; слышашѧ 43. 15. 24, 161. 3, 194. 13, 198. 10, 243. 12 (слъшашѧ), 344. 31, 356. 17–18, 368. 1; слышааше 245. 8–9, 303. 20, слышаахѫ 140. 3, 160. 19, 272. 18–19; слышавъ 5. 27, 8. 24, 22. 16, 26. 13–14, 34. 3, 49. 6, 68. 6–7, 78. 24, 122. 2, 133. 26–27, 136. 9, 158. 18, 165. 13, 220. 17, 221. 14 (слъшавъ), 232. 19, 264. 25, 281. 9. 15, 282. 25, 303. 12, 329. 17, 361. 2, 368. 29, 393. 15, 401. 3; слышавы 220. 7, 339. 25; слышавъши 133. 3–4, 142. 25–26; dual. слышавъша 72. 24, слышавъшюю 318. 1; слышавъше 39. 5, 49. 8, 58. 16, 72. 5, 78. 6–7, 80. 11, 81. 10–11. 12, 109. 12–13, 124. 16, 125. 16, 134. 25, 137. 20, 157. 29, 172. 24, 182. 5–6, 184. 11, 223. 15, 228. 2–3, 289. 28, 341. 4–5, 345. 24, 347. 17, 367. 11, слъшавъше 68. 16; слышавъшеи 195. 4, 198. 4, 227. 19–20, 281. 23, слъшавъшеи 52. 8; слышавъшаа τοὺς ἀκηκοότας 389. 23; слышали бѫ 210. 8; слышанъ бысть 5. 17, слышано 355. 29.

сльза δάκρυ, δάκρυον lacrima: слъзами 150. 26, 224. 13, 225. 9.

слѣдъ in въ слѣдъ ὄπισθεν retro 53. 7, ὀπίσω 33. 9–10, 116. 18, 117. 16, 266. 9–10, 284. 25, 293. 19; ἐπί cum acc. 267. 18–19; въ слѣдъ (scribitur etiam вь слѣдъ) additum verbis идѫ, грѧдѫ, хождѫ interpretatur graecum ἀκολουθέω: 21. 17, 57. 11, 68. 6. 23, 74. 10, 121. 21, 155. 27, 156. 18–19, 160. 1–2, 176. 24, 211. 17, 213. 14, 239. 1. 25, 283. 12, 301. 8, 305. 4, 397. 18, 402. 25, κατακολουθέω 307. 18; съ слѣда ὄπισθεν retro 231. 27.

слѣпъ, слѣпьць τυφλός, ὁ τυφλός caecus: слѣпъ nom. sing. 39. 1. 2, 158. 17, 353. 1. 17, 354. 2–3. 17. 21. 24, 355. 8. 12, gen. plur. 330. 16, слѣпа 146. 5, 352. 23, слѣпааго 146. 6, слѣпоу 356. 1, слѣпоoумоу 363. 21–22, слѣпе vocat. 85. 6, loc. слѣпѣ 313. 10, слѣпѣемь 114. 23; слѣпи 52. 12, 356. 17. 19–20. 21, слѣпии 34. 8, 74. 26–27, 84. 5. 9. 15. 29, 222. 22–23, acc. plur. слѣпы 53. 22, 264. 22, слѣпыѩ 53. 23, 265. 20, dat. слѣпомъ 222. 19, 358. 27–28, слѣпымъ 207. 14–15; –слѣпьцъ 52. 13, 158. 29, 219. 1, 282. 24, dual. слѣпьца 28. 5, слѣпъца 28. 7–8, 72. 22–23, 158. 25, acc. слѣпъца 52. 13, 219. 1, слѣпьцю 354. 13, слѣпьцемъ 52. 12–13.

слѫкъ vel сълѫкъ συγκύπτων inclinatus: слѫка 260. 1.

смокъвьница συκῆ arbor fici: смоковьница 75. 15. 17, смоковъница 161. 11, смоковьницѧ 170. 23–24, смоковъницѧ 90. 3–4, смоковьницѫ 75. 10, 161. 8–9, 259. 12, 295. 25–26, смоковъницѫ 160. 11, смоковьницеѭ 318. 27, смоковъницеѭ 319. 4, на смоковьници 259. 16–17, о смоковъници 115. 10; adj. смоковьничъное τὸ τῆς συκῆς 75. 19–20.

смокы vel смокъвь σῦκον ficus: acc. plur. смокъви 20. 6, 219. 21, dat. смокъвамъ 160. 16.

смрьдѣти ὄζω feteo: смрьдитъ 363. 27.

смѣати vel смѣѣти сѧ γελάω rideo: смѣѭштеи сѧ 217. 15.

снопъ δεσμή fasciculus: въ снопы 45. 5.

снѣгъ χιών nix 112. 1, 148. 12–13.

соботА ita, non сжботА, scribitur in nostro codice σάββατον sabbatum: соботА 123. 14, 307. 17, 331. 14. 15—16, 354. 3, соботы genet. sing. 123. 15, 354. 10, 395. 20—21, acc. plur. 37. 15, въ соботы ἐν σαββάσιν 37. 6. 14, 117. 27, 122—123, 123. 4, 208. 25—26, 215. 23—24, 259. 25, 263. 12; dat. соботѣ 37. 20, 123. 16, 134. 23, 182. 24, 183. 8, 184. 6, 215. 11, соботѫ 37. 24—25, 38. 2. 5, 88. 23, 111. 18, 123. 19. 28, 214. 24, 215. 2. 12. 16, 260. 8. 13—14, 263. 6—7, 280. 7, 307. 22. 24, 332. 1—2. 5—6, 344. 4. 6. 9, 395. 20; соботъ 183. 11, 396. 24, 398. 19; adj. соботьны 111. 17, 207. 6, 260. 11—12. 20, 263. 18.

содома τὰ Σόδομα, unde: содомомъ 135. 30, содомѣхъ 36. 5; содомлѣнь 278. 3, содомлѣнемъ 241. 22; adj. содомьсцѣ 36. 8, содомьсцѣи 30. 24—25.

солило τρυβλίον paropsis, catinus 99. 8, 173. 24—25.

соломонъ Σολομών: соломонъ 1. 12, 17. 26, 255. 10, соломона 1. 11—12, 249. 17; adj. соломони 359. 2, соломонѧ 249. 16, cf. 41. 11 nota.

соль ἅλς, ἅλας sal: соль 153. 24. 25. 26, 267. 4, солъ 10. 21 bis, 267. 3, солиѭ 153. 24.

сопьць αὐλητής tibicen: сопьцѧ, vl. свирьцѧ, 27. 25.

сотона Σατανᾶς 39. 12, 125. 23. 28, 128. 2, 248. 2, 260. 17, 296. 24, 299. 4, 373. 16, сотонѫ 39. 12, 125. 28, 242. 12, сотоноѭ 117. 5, сотоно 8. 19, 57. 5, 147. 11, 206. 17.

спира σπεῖρα cohors: спира 388. 21, спирѫ 107. 17, 180. 11—12, 387. 21.

сподъ κλισία, συμπόσιον contubernium, convivium, area: на сподꙑ 138. 23, 234. 29.

спꙑти δωρεάν frustra 380. 21, cf. тоунє.

спѣти προκόπτω proficio: спѣаше 201. 20.

спѫдъ μόδιος modius: спѫдомь 249. 24, спѫдомъ 11. 4, 128. 21.

срамити φιμόω: срами ἐφίμωσεν silentium imposuit 81. 12.

срамлѣти сѧ ἐντρέπομαι revereor: срамлѣѭ сѧ 279. 10—11, срамлѣѭ сѧ 279. 4.

срачица χιτών tunica: срачицѧ 217. 28; ἱμάτιον pallium: срачицѫ 13. 21.

срьдьце καρδία cor: срьдьце 141. 3—4, срьдьце 139. 26—27, срьдце 142. 10, ср҃дце 16. 23, 43. 14, 51. 27, 145. 25, 256. 2, 310. 22, 371. 6, 374. 20, 377. 13, 383. 9; ср҃дца 52. 21. 23, 124. 4, 142. 14, 194. 2, 219. 24. 26. 28, 227. 12, 238. 17, 248. 20; ср҃дцоу 40. 13; срьдьцемъ 228. 2, ср҃дцемь 43. 17—18, 166. 2—3, 207. 13, 370. 2, ср҃дцемъ 10. 12, 81. 18, 165. 20, ср҃дцмъ 36. 24, сдцмь 310. 6, срьдци 91. 19, ср҃дци 12. 16, 41. 6, 43. 29, 161. 16, 198. 7, 201. 20, 257. 5; plur. срьдьца 190. 27, 381. 13—14, ср҃дца 272. 22, 296. 6, 311. 15, 370. 1; ср҃дцъ 65. 17, 199. 24; срьдьцихъ 120. 20, 128. 3—4, 195. 4—5, 203. 23, ср҃дцихъ 25. 13—14, 121. 2, ср҃дьцихъ 294. 10, ср҃дцхъ 212. 26.

срьпъ δρέπανον falx 129. 14.

срѣда μέσον medium: отъ срѣдꙑ 47. 12; по срѣдѣ ἐν μέσῳ 30. 27, 48. 21, 61. 7, 63. 25, 139. 13, 152. 9, 201. 4, 226. 21—22, 240. 20, 294. 25—26, 298. 24, 301. 9. 11, 311. 8. 9—10, 347. 5. 21, εἰς τὸ μέσον 123. 22, 177. 12, 209. 7, 215. 20—21, 398. 22, 399. 15, διὰ μέσου 208. 23, 352. 22, ἀνὰ μέσον 44. 18, μέσον 50. 7, 394. 6, μέσος 316. 16.

ссарии, melius асарии vel ассарии ἀσσάριον assis: на ссарии, quod etiam нассарии pro на ассарии legi potest, 32. 13.

стадии στάδιος stadium: gen. plur. стадии 308. 29, 337. 6, 362. 5—6.

стадо ἀγέλη grex: стадо 24. 19. 22. 24, 131. 18. 24, 230. 12. 17; ποίμνη 358. 14, ποίμνιον 255. 22, стада ποίμνης 100. 5, стадѣ 197. 6.

старость γῆρας senecta 192. 27.

старъ πρεσβύτης senex 191. 3, γέρων 322. 8; compar. старѣи πρεσβύτερος 270. 1—2, πρῶτος 152. 7, 158. 9, ἡγούμενος 298. 22, ст. мꙑтаремъ ἀρχιτελώνης 283. 17.

старьць πρεσβύτερος senior: старьци 75. 26, 97. 9, 102—103, 103. 5, 105. 2, 106. 5. 23, 113. 2, 162. 3, 176. 22, 179. 1, 302. 8; старецъ gen. plur. 51. 11, 56. 27—28, 101. 23—24, 140. 19. 26, 147. 3, 176. 2, 235. 19—20, 347. 19; старьцемъ 105. 8, 301. 1; старъцѧ 220. 18; instr. pl. старьцꙑ 108. 21, старьци 288. 11.

старѣишина ὁ πρῶτος primus: старѣишинꙑ 288. 5, старѣишинамъ 136. 26—27; ἀρχιερεύς: старѣишинꙑ 4. 3.

стати — станѫ στῆναι, σταθῆναι stare: стати 125. 25. 28. 30, 296. 14, станетъ σταθήσεται 39. 11. 13—14, 63. 10, 248. 3—4, станете 168. 26, стани στῆθι 123. 22, 215. 20; ста ἐστάθη 106. 1, ἔστη 4. 18, 216. 18, 282. 1, 311. 8. 9, 398. 21, 399. 15, 400. 14, ἐπέστη 197. 7, dual. 3 pers. стасте ἐπέστησαν 308. 5, сташѧ ἔστησαν 222. 2, 276. 9; ставъ στάς 73. 3, 158. 23—24, ἐπιστάς 209. 18, σταθείς 280. 2, 283. 6, 284. 5; ставъши στᾶσα 224. 11, ἐπιστᾶσα 245. 10.

статиръ στατήρ stater 61. 1.

стлъпъ πύργος turris 77. 2, 162. 21, 259. 6, 266. 12; стлъпѣ 188. 4.

стоѣти ἑστάναι stare 261. 20, стоитъ ἕστηκεν 316. 16, 351. 9, стоѩтъ ἑστήκασιν 41. 28, 228. 21, стоитѥ 70. 4, 161. 22, стоѩ ἑστώς 190. 12, 210. 9, 280. 9, 389. 15, 390. 6—7, ἑστηκώς 324. 21, κειμένη стоѩ 11. 3, стоѩи ὁ παρεστηκώς 182. 13, ὁ ἑστώς 368. 29, стоѩшта acc. sing. ἑστῶτα 398. 2, παρεστῶτα 395. 6, dual. стоѩшта 210. 11, стоѩща съ нимь συνεστῶτας 236. 25, стоѩштаѥго τὸν περιεστῶτα 364. 8, стоѩшти ἑστῶσα 347. 21, стоѩштѫ 88. 12, 169. 14, стоѩштѥ ἑστῶτες 15. 5—6, 126. 13, ἑστηκότες 365. 23—24, стоѩштии οἱ ἑστῶτες 104. 18, οἱ παρεστῶτες стоѩщии 178. 17, стоѩштѧ ἑστῶτας 69. 21, 70. 3, стоѩштѧѩ τοὺς καθημένους 126. 19, стоѩштиимъ τοῖς παρεστῶσιν 178. 14, стоѩштиихъ 148. 5, 236. 9—10, стоѩштихъ 57. 23, 159. 16, τῶν παρεστηκότων 176. 8—9, 182. 5, стоѩщихъ 109. 11—12; стоѣаше εἱστήκει 317. 13, 337. 12, 345. 15, 388. 5, 395. 13, стоѣшѥ 42. 9, 389. 7, 397. 28, стоѣахѫ εἱστήκεισαν 303. 25, 305. 24, 307. 4, стоѣхѫ 41. 24, 389. 12, 395. 2.

страдати πάσχω patior 59. 6—7, страждетъ 59. 12—13; ὀδυνάομαι crucior: страждѫ 273. 20, страждеши 273. 25; βασανίζομαι torqueor: стражда 22. 6, стражджшта 139. 14; ἐνοχλέομαι vexor: стражджштии 216. 24.

стража φυλακή vigiliae: стражѫ 50. 9, 91. 5, 197. 6, 256. 14, стражи 139. 16.

страна χώρα regio: страна 116. 10, странѫ 4. 26—27, 24. 12, 130. 20, 140. 1, 188. 6, 268. 20, 284. 18—19, 365. 16, страны 131. 18, 268. 26, 365. 21, страноѭ 202. 5, странѣ 9. 4, 197. 5, 268. 23, странахъ 294—295; ἡ περίχωρος: страна 6. 17, страны 209. 14, странѫ 51. 3—4, 118. 16, 202. 10, странѣ 207. 1, 222. 9; τὰ μέρη: страны 145. 4—5, странѫ 6. 2, 52. 29, 56. 3, 400. 19—20; ἡ ὀρεινή: странѣ 195. 2, ubi vl. горьнии.

страньнъ ξένος hospes: странѥнъ 95. 24, 96. 18, странъна 96. 3. 23, странънымъ 105. 18.

страсть βάσανος tormentum: страстьми 9. 25.

стратигъ στρατηγός magistratus: стратигомъ 300—301, cf. воѥвода.

страховании φόβητρον terror: страхованиѣ 294. 2.

страхъ φόβος timor: страхъ 190. 14, 195. 1, 222. 5, 396. 10, 398. 21; страха 50. 13, 112. 1—2, 295. 16—17, 348. 11; страхомь 130. 17, 197. 8—9, 213. 9, 231. 4, страхомъ 112. 12.

страшнъ δειλός timidus: страшни 24. 5—6, 130. 15.

строѥниѥ домоу οἰκονομία vilicatio 271. 10, строѥниѣ домоу ib. 13.

строити домъ οἰκονομεῖν vilicare 271. 7.

строупъ τραῦμα vulnus: строупы 244. 16, vl. ѩзвы.

стръпътьнъ τραχύς asper: стръпътъныѣ 202. 20.

стрѣшти — стрѣгѫ τηρέω servo: стрѣжаахѫ 108. 9, стрѣгѫштѥ 110. 6—7, стрѣгѫштии 112. 2; φυλάττω custodio: стрѣгѫщѥ 197. 5, стрѣгѫштии 230. 5; ἀγραυλέω: стрѣгѫштиихъ 186. 2.

стоуденъ ψυχρός frigidus: стоудены 33. 21.

стоуденьць φρέαρ puteus: стоуденьцъ 263. 16, 326. 12. 15—16; πηγή fons: стоуденьць 325. 22—23, стоуденьци 325. 24.

стоудодѣаниѥ ἀσέλγεια impudicitia 142. 18.

стоудъ αἰσχύνη rubor: instr. sing. стоудомъ 264. 5—6.

стъгна ῥύμη vicus: стъгны 265. 17, въ стъгнахъ 14. 19, ἐν γωνίαις in angulis 15. 5.

стыдѣти сѧ — стыждѫ сѧ αἰσχύνομαι erubesco: стыждѫ сѧ 271. 11, стыдѣахѫ сѧ κατῃσχύνοντο 260. 21.

стьза τρίβος semita: стьзѧ 202. 17, стъзѧ 116. 5, стѫзы forma bulgarica 6. 12.

стькльница ποτήριον urceus: стькльници 85. 3, 250. 14—15, стекльници 85. 7, стькльницамъ 140. 22, 141. 9.

соугоубъ διπλοῦς duplus: соугоубѣиша διπλότερον duplo 84. 4.

соударь σουδάριον sudarium: сударь 397. 15, соударомь 364. 14 nota, cf. оуброусъ.

соуи μάταιος vanus: въ соуѥ μάτην in vanum 141. 5, sine causa 52. 1.

соулѣи comparativus, nom. plur. соулѣиши ѥстѥ διαφέρετε pluris estis 253. 5, cf. 255. 3 nota, соулѣѥ κομψότερον melius 330. 2.

соурьскъ ὁ Σύρος Syrus 208. 17.

соусана Σουσάννα 226. 9—10.

соухоржкъ ξηρὰν ἔχων χεῖρα: о сѫхоржцѣмъ 114. 7.

соухъ ξηρός aridus: соуха 215. 14, соухѫ 37. 23, 215. 19—20, ἐξηραμμένην 123. 18, сѫхѫ pro соухѫ 186. 15, въ соусѣ 305. 16, gen. plur. соухъ 380. 16; на соухо ἐπὶ τὴν γῆν 211. 17.

соуша ἡ ξηρά arida: соушѫ 84. 1.

сцѣгло κατ' ἰδίαν seorsum 148. 10 nota.

съ praepositio, construitur cum genetivo, respondet graeco ἀπό: 21. 17, 53. 15, 149. 4, 180. 22, 181. 19. 24, 194. 3, 237. 16, 239. 15, 278. 4, c 89. 21, 294. 3, 300. 7; graeco ἐκ: 58. 22, 76. 3. 5, 117. 1, 162. 10, 242. 13, 246. 16, 247. 22, 275. 14, 288. 16, 317. 5, 324. 27, 338. 20. 21, 339. 15, 340. 5, 371. 10, 394. 20, c 7. 25, 54. 24, 162. 12, 204. 19, 247. 14, 338. 17. 22, 339. 5. 18, 340. 8, 341. 1, 368. 28, съ задн ὄπισθεν 27. 22, 133. 5, съ слѣда 231. 27, cf. 224. 11 nota, съ выше vide sub выше, съ оного полоу πέραν 10. 1, 124. 13; съ cum instrumentali reddit graecum σύν: 94. 27, 100. 14, 108. 12, 123. 18, 127. 20, 147. 14, 148. 14, 194. 10, 196. 18, 197. 17, 211. 11, 212. 16, 220. 25, 221. 28, 226. 4, 236. 22, 285. 25, 288. 11, 297. 23, 301. 13, 303. 27, 305. 17. 25, 308. 1. 20, 310. 17, 311. 3, 312. 1, 387. 14, 400. 11; graecum μετά cum genetivo saepissime: 3. 14 (c), 4. 21, 9. 16, 12. 6. 13, 13. 23, 22. 22, 26. 12. 25, 37. 12, 39. 24. 25, 41. 8. 18, 44. 2, 48. 22, 53. 22, 58. 6, 63. 7, 64. 5, 66. 21, 69. 17, 71. 17, 73. 15, 79. 25, 89. 28. 29, 91. 22. 26, 92. 7. 9, 93. 1. 22, 95. 10, 113. 23, 117. 5. 25, 118. 18, 119. 6, 121. 27, 122. 1. 12, 123. 8, 124. 3. 8. 10, 125. 2, 128. 6, 130. 5, 132. 9. 24, 134. 10, permulta alia; graece nonunquam dativus legitur: 26. 9. 10, 145. 7, 149. 24, alia; περί 127. 20; εἰς 133. 22, cf. 225. 24 nota, 232. 15.—сь pro съ: 245. 2, 267. 12.

съ pro сь οὗτος vide sub сь.

събирати, събьрати—съберѫ συνάγω congrego, colligo: събираѭ συνάγω 94. 22—23, събираатъ 39. 25, 248. 17—18, ἐπισυνάγει 86. 17, събираѭтъ συνάγουσιν 17. 18, 378. 17, συλλέξουσιν 46. 8, δεσμεύουσιν 82. 17—18, събираѩ 94. 17, събираѩи 328. 16—17, θησαυρίζων 254. 17, събираѭштемъ сѧ ἐπαθροιζομένων 249. 6, събираааше сѧ συνήχθη 387. 19; съберѫ συνάξω 254. 9—10, съберетъ 7. 11, 204. 5, 365. 12, ἐπισυνάγω 90. 1, 170. 21, съберѫтъ συλλέξουσιν 46. 11, —сѧ συναχθήσονται 89. 17, 95. 12; съберѣте συλλέξατε 45. 4, συναγάγετε 45. 6, 336. 14, съкрати (vl. събирати) συνάξω 254. 7, съкра 4. 2, събъра сѧ 126. 24, 132. 16—17, съкърашѧ συνήγαγον 79. 6, 107. 16, 336. 16, 364. 20—21, —сѧ συνήχθησαν 42. 6—7, 81. 13, 97. 7—8, 113. 2, 120. 5, 140. 10, 302. 7, συνάγονται 137. 22, συνέρχονται 125. 14, събьрашѧ сѧ 103. 1, събрашѧ сѧ 111. 2—3, съкърати ἐπισυναγαγεῖν 86. 16, 262. 26, съкъравъ συναγαγών 268. 19, съкъравъшемъ 106. 14, събьраль сѧ ἐπισυνηγμένη 118. 28, събрани συνηγμένοι 63. 24, съкърани 398. 20, съкърано̂мъ 81. 26.

съблазнити—съблажнѣти σκανδαλίζω scandalizo: съблажнѭ сѧ 100. 9, съблазнитъ 34. 12—13, 152. 27, —сѧ 222. 27, съблазнимъ 60. 21—22, съблазните сѧ 100. 2, 174. 12—13, 381. 1—2, съблазнѧтъ 87. 28, 100. 7—8, 174. 17—18, съблазнишѧ сѧ 52. 9; съблажнѣетъ 61. 24—25, съблажнѣатъ сѧ 44. 5—6, съблажнаатъ 12. 17. 21—22, 62. 6, 153. 5. 11. 17, съблажнѣѭтъ сѧ 128. 10—11, съблажнаахѫ сѧ 135. 4.

съблазнъ σκάνδαλον scandalum 57. 5—6.

съблюдати, съблюсти—съблюдѫ τηρέω servo: съблюдаѭ 352. 12, съблюдаетъ 377. 3—4, съблюдаите 82. 15, съблюдаѩ 376. 20—21, съблюдахъ ἐτήρουν 385. 24, съблюдааше συνετήρει 198. 6, διετήρει 201. 19; съблюдеши 386. 8, съблюдетъ 351. 25—26, 351—352, 376. 28, съблюдетъ сѧ συντηροῦνται 27. 9, 214. 21, съблюдете 141. 13, 379. 5, съблюдѫтъ 380. 10, съблюди τήρει 67. 20, τήρησον 385. 20, съблюдѣте 376. 7, съблюде τετήρηκας 320. 8, τετήρηκεν 366. 20, съблюсъ τετήρηκα 379. 7, съблюсѧ ἐτήρησαν 380. 9.

съкорнште vl. pro съньмиште 215. 13 nota, 220. 23 nota, 253. 15 nota, al.

съборъ vl. pro сънемъ 103. 5 nota.

съвыкати сѧ ἀναπληρόομαι adimpleor: съвыкаетъ сѧ 43. 10—11.

събыти сѧ—събѫдѫ сѧ πληρωθῆναι impleri: събыстъ сѧ 5. 15, 105. 20, 181. 13, 207. 21; събѫдетъ сѧ 23. 11—12, 38. 18, 45. 21 (съходетъ сѧ), 73. 19—20, 369. 24, 380. 20, 388. 12 (съход.), 391. 2, събѫдет сѧ 5. 8, 6. 4, сѫдет сѧ 3. 11, събѫдеть сѧ 8. 29; събѫдѫтъ сѧ 102. 15. 22, 176. 15, 191. 12—13, 372. 20, 385—386, 394. 23, 395. 12, 396. 4—5.

съвитъ ἐντετυλιγμένον involutum 397. 17.

съвлѣшти—съвлѣкѫ ἐκδύω exuo: съвлѣшѧ ἐξέδυσαν 107. 26, 180. 18, съвлъкъше ἐκδύσαντες 107. 17, 244. 7.

съврьшение τελείωσις 193. 21, ἀπάρτισμος 266. 14—15.

съврьшити τελειόω perficio: съврьшѫ 328. 11, 334. 5, съврьшени τετελειωμένοι 386. 24; τελέω: съврьши ἐτέλεσεν 33. 24—25, съврьши сѧ τετέλεσθαι 395. 16—17, съврьшишѧ сѧ 395. 11, съврьшити ἐκτελέσαι 266. 16. 19; καταρτίζω: съврьшилъ еси κατηρτίσω 75. 5—6, съврьшенъ κατηρτισμένος 219. 4, τέλειος 14. 11, 68. 2—3,

155. 24, съвръшени 14. 10, съвръшенꙑ acc. plur. κατεσκευασμένον perfectum 191. 1.

съвѣдѣние μαρτύριον testimonium 22. 2, 31. 5, 119. 24, 238. 19—20.

съвѣдѣтель μάρτυρ testis: съвѣдѣтель 104. 1, 177, 24, съвѣдѣтеле 312. 18, съвѣдѣтель gen. pl. 63. 9, лъжь съвѣдѣтель (не бѫди) μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 281. 6; dual. лъжа съвѣдѣтелѣ ψευδομάρτυρες 103. 10—11, gen. sing. ψευδομαρτυρίαν 103. 6, лъжемъ съвѣдѣтелемъ ψευδομαρτύρων 103. 8—9.

съвѣдѣтельство, съвѣдѣтельствие μαρτύριον testimonium: съвѣдѣтельство 88. 7—8, 135. 28, 168. 27, 211. 27—28, 294. 9; μαρτυρία: съвѣдѣтельство 177. 11, 314. 9—10, 315. 24—25, 325. 4—5, 333. 20. 23, 334. 3—4, 348. 4. 7. 16—17, 396. 2, 403. 13—14; съвѣдѣтельства gen. sing. 177. 1, 302. 18—19, 333. 27, nom. plur. 177. 4, съвѣдѣтелъства gen. sing. 322. 26—27; съвѣдѣтельствиѣ 325. 8.

съвѣдѣтельствовати μαρτυρέω testimonium do, testimonio sum: съвѣдѣтельствоуѭ 333. 19—20, 342. 20, 348. 6, 391. 20—21, съвѣдѣтельствоуеши 348. 3, съвѣдѣтельствоуетъ 314. 10. 12—13, 315. 14, съвѣдѣтельствоуоутъ 321. 19—20, 325. 2, 348. 19—20, 380. 24—25, съвѣдѣтельствоутъ 333. 24, съвѣдѣтельствоуемъ 322. 26, съвѣдѣтельствоуете 85. 25—26, съвѣдѣтельствоуоуте 251. 13—14, 324. 16—17, 380. 25—26, съвѣдѣтельствоуѭтъ 359. 7—8, съвѣдѣтелъствоуѭтъ 334. 6—7, съвѣдѣтельствоуи 390. 2—3, съвѣдѣтельствоуꙗ 348. 18, съвѣдѣтельствоуꙗи 333. 21—22, 403. 11, съвѣдѣтельствоуѭшти dat. sing. fem. 328. 25—26, съвѣдѣтельствоуѭшта plur. femin. 334. 17; съвѣдѣтельствовахъ 317. 11—12, съвѣдѣтельствова ἐμαρτύρησεν 317. 3, 324. 12, 329. 8, 333. 25—26, 334. 8—9, 373. 1, 396. 1, съвѣдѣтельствоваааше ἐμαρτύρει 367. 24, съвѣдѣтельствоваашѧ ἐμαρτύρουν 207. 23; съвѣдѣтельствоуѭтъ на тѧ σου καταμαρτυροῦσιν 103. 15—16, 106. 7—8, 177. 14, 179. 11; лъже vel лъжѫ съвѣдѣтельствовахѫ ἐψευδομαρτύρουν 177. 3. 5—6, не лъжѧ съвѣдѣтельствоуи μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 155. 17—18.

съвѣсити χαλάω summitto: съвѣсишѧ 120. 13.

съвѣтъ συμβούλιον consilium 38. 8, 79. 21, 105. 1. 16, 113. 2, 124. 8, 179. 1; βουλή 223. 18, съвѣтѣ βουλῇ 307. 10; съвѣтꙑ давꙑ ὁ συμβουλεύσας 389. 1; съвѣтъ сътворишѧ συνεβουλεύσαντο 97. 11.

съвѣтьникъ βουλευτής decurio 182. 25, 307. 8.

съвѣштати, съвѣштавати βουλεύομαι cogito: съвѣштаваатъ 266. 22, съвѣшташѧ ἐβουλεύσαντο 367. 6; συμβουλεύομαι: съвѣшташѧ συνεβουλεύσαντο 365. 13, συνέθεντο 297. 3; συμφωνέω consentio, conventionem facio: съвѣштаате συμφωνήσουσιν 63. 20, съвѣштахъ 70. 25—26, съвѣщавъ 69. 16—17.

съвѧзати δῆσαι ligare 130. 26, съвѧжеши 56. 19, съвѧжетъ 39. 22, 126. 2, съвѧжете 63. 15, imperat. съвѧжате 45. 4—5; съвѧза 48. 14, 136. 12—13, 260. 17, съвѧзашѧ 388. 23, съвѧзавъше 79. 15, 179. 2—3, съвѣзавъше pro съвѧзавъше 105. 8, съвѧзанъ 179. 17, съвѧзана 390. 5, съвѧзано 56. 20, 63. 16, съвѧзанѫ pro съвѧзаноу 131. 1—2.

съвѧзьнь δέσμιος vinctus: съвѧзьнѣ 106. 11—12. 13, 179. 15.

съгарати καίομαι ardeo: съгараатъ 378. 18.

съглѧдати περιβλέπω circumspicio: съглѧда 160. 7, съглѧдавъ 126. 19, съглѧдавъше παρατηρήσαντες observantes 290. 6.

съгрѣшение ἁμάρτημα peccatum: съгрѣшениѣ 126. 6; παραπτώματα съгрѣшениѣ 16. 1, 161. 25; съгрѣшени gen. pl. 16. 4, съгрѣшении 16. 5.

съгрѣшити — съгрѣшати ἁμαρτάνω pecco: съгрѣшитъ 63. 2. 27, 274. 25, 275. 3—4, съгрѣши 352. 25, 353. 2, съгрѣшихъ 105. 9, 269. 7. 15—16; съгрѣшаи (не) 331. 25, 347. 26.

съгънѫти πτύσσω plico: съгънѫвъ 207. 17—18.

съдравъ ὑγιαίνων, ὑγιής sanus: съдравъ 23. 4, 330. 21, съдрава 270. 8, 344. 9, съдравꙑ 53. 27; съдрави бѫдѫтъ καλῶς ἕξουσιν 185. 7, съдравии οἱ ὑγιαίνοντες 213. 28, οἱ ἰσχύοντες 26. 14—15, 122. 8.

съдѣлати ἐργάζω (ἐργάσασθαι) operor: съдѣла 172. 11—12, cf. 98. 2 nota, съдѣлана 323. 26 (facta).

съжалити сѧ λυπέομαι (λυπηθῆναι) contristor: съжалишѧ сѧ 65. 4.

съжешти — съжегѫ, съжизати κατακαίω (κατακαῦσαι) comburo: съжешти 45. 5, съжежетъ 7. 12—13, 204. 6; съжизаѭтъ 46. 9 (vl. съжагаѭтъ).

съзирати сѧ βλέπω aspicio: съзирахѫ сѧ 373. 3—4.

съзъвати — съзꙑвати συγκαλέομαι convoco: съзъвавъ συγκαλεσάμενος 233. 7, созъвавъ 304. 3, съзꙑваатъ 267. 22, 268. 8—9.

създание κτίσις creatura: созданию 154. 14.

съзъдати (melius съзьдати) —съзиждѫ, съзидати-съзидаѭ οἰκοδομέω aedifico: съзиждѫ 56. 16, 177. 10, 254. 9, съзъда 220. 24, созъда 20. 29, 21. 6, 77. 1, 162. 21, созъдати 103. 18, 266. 12, съзъдавъшоу 220. 8, съзъданъ бѣаше 208. 21, съзъдана бъıстъ 321. 8; κτίζω: съзъда ἔκτισεν 169. 27—28; съзидаѩ οἰκοδομῶν 108. 17—18, 181. 18.

съзърѣти—съзьрѣѭ παραδόσθαι produco me: созърѣатъ 129. 18.

съказати—съказаѭ et съкажѫ δείκνυμι ostendo: съказати 56. 25; ὑποδείκνυμι: съкажѫ ὑποδείξω ostendam 219. 32, съказаѭ 252. 21, съказа ὑπέδειξεν 202. 25, сказа 6. 22; γνωρίζω: съказахъ 379. 20, 387. 9—10, съказа 197. 26, съкажѫ 387. 10; съказаша διεγνώρισαν: 198. 2, διεσάφησαν 65. 5; съказа συνέταξεν 105—106, ἐμήνυσεν 291. 21; съказаше ἐπέλυεν 129. 30, διερμήνευεν 310. 10—11, διήνοιγεν 310. 24; съкажи φράσον 45. 27, 52. 15; съказаатъ сѧ ἑρμηνεύεται 318. 7—8, 358. 13, съказаемо ἑρμηνευόμενον 317. 20, μεθερμηνευόμενον 181. 3—4, 318. 4, съказаемоѥ 184. 14, 182. 4, сказаѥмоѥ 3. 14.

съконьчанние συντέλεια consummatio: съконьчаннѥ 47. 10—11, съконъчанние 46. 9—10, съконьчаннѣ 113. 24, cf. коньчанние, коньчина.

съконьчати—съконьчавати συντελέω consummo: съконьча 21. 12, съконьчати сѧ 168. 3, съконьчавъ 206. 29; τελέω: съконьча 47. 22, 65. 18, 97. 3, съконьчаша сѧ 200. 10, съконьчаатъ сѧ 299. 23, съконьчаѭтъ сѧ 282. 13—14; πληρόω impleo: съконьчати πληροῦν 236. 21, —сѧ πληρωθῆναι 312. 2, съконьчаѭтъ сѧ πληρωθῶσιν 295. 10—11, съконьча ἐπλήρωσεν 220. 12; συμπληροῦσθαι: съконьчавааахѫ сѧ 239. 5—6.

съкровиште θησαυρός thesaurus: съкровиште 68. 5, 155. 26, 255. 27, 256. 2, 281. 13—14, съкровиште 16. 22, съкровишта 16. 16. 19, 40. 15. 16—17, 219. 23—24, 255. 1, съкровишта 47. 21, 219. 26, скровишта 4. 23, съкровиштю 46. 19—20; ταμεῖον penetrale: въ съкровиштихъ 89. 11—12.

съкровъ κρυπτή absconditum: въ съкровѣ 249. 23—24, vl. кровъ.

съкроушити—съкроушати συντρίβω quasso, frango, comminuo: съкроушаахѫ сѧ 131. 3—4, съкроушаѩ dilanians 237. 23, съкроушитъ сѧ 396. 5—6, съкроушьши 172. 2—3, съкроушенъı 38. 20, съкроушенъıѩ 207. 12—13; συνθλάομαι confringor: съкроушитъ сѧ 78. 5, 289. 28, съкроушенъıѩ τεθραυσμένους confractos 207. 15—16.

съкръıвати θησαυρίζω thesaurizo: съкръıваите 16. 15. 18—19.

съкръıти κρύπτω abscondo: съкръıхъ 94. 18, съкръı 46. 21, 93. 19, 261. 9, ἐνέκρυψεν 45. 17, —сѧ ἐκρύβη 352. 21, 369. 22, съкръвенъ 282. 21, съкръвенаа 45. 23, съкръвеноу 46. 20.

сълагати συμβάλλω confero: сълагаѭшти 198. 7.

сълазити, сълѣсти—сълѣзѫ καταβαίνω descendo: (да не) сълазитъ μὴ καταβαινέτω 88. 16, μὴ καταβάτω 169. 17—18, 278. 8, сълѣзетъ καταβάτω 108. 23—24, сълѣзи κατάβηθι 108. 18—19, 283. 26, сълѣзе κατέβη 284. 2.

сълати—сълѭ ἀποστέλλω mitto: сълѭ 30. 26, 86. 1—2, сълѫ (pro сълѭ) πέμπω 398. 26, сълати ἀποστέλλειν 135. 14.

сълежати κατάκειμαι iaceo: сълежаааше 120. 14.

сължение καταβολή constitutio: отъ съложениѣ ἀπὸ καταβολῆς 45. 24, 95. 21—22, 251. 21—22, (прѣжде) 387. 6.

съложити сѧ συνθέσθαι conspiro: съложили сѧ (бѣахѫ) συνετέθειντο conspiraverant 355. 2.

съломити καταχλάζω frango: съломи 235. 3, cf. прѣломи.

съмирати сѧ (recte съмирѣти сѧ), unde, съмиραѭштеи сѧ οἱ εἰρηνοποιοί pacifici 10. 13; съмирити сѧ διαλλάσσομαι reconcilior: съмири сѧ διαλλάγηθι 12. 2.

съмотрити καταμανθάνω, κατανοέω considero: съмотрите καταμάθετε 17. 23, κατανοήσατε 254. 24, 255. 7—8.

съмрьть θάνατος mors: съмрьть 31. 11—12, 71. 12—13, 157. 7—8, 169. 6, 299. 10; съмрьти 57. 24, 100. 23, 104. 4, 148. 6, 175. 4, 177. 27, 199. 3—4, 236. 11, 304. 10. 22, 309. 19, 332. 27, 351. 26, 352. 1—2, 361. 3. 23; съмрьтиѭ 369. 9, 402. 21—22, съмрьтьѭ 51. 17—18, 141. 16, 391. 3; adj. съмрьтьнъ θανάτου mortis: съмрьтьнѣ 196. 3, съмрьтьнѣи 9. 4—5; θανάσιμος mortifer: съмрьтьно 185. 4.

съмъıслити σωφρονέω sanae mentis sum: съмъıслѩшта 132. 2, 230, 24—25; съмъıслъшю pro съмъıшльшю ἐνθυμηθέντος 3. 4.

съмъıслъно (pro съмъıсльно) νουνεχῶς sapienter 166. 8.

съмѣжити χαμμύω claudo: съмѣжиша 43. 16.

съмѣрение ταπείνωσις humilitas 193. 25.

съмѣренъ ταπεινός humilis 36. 24, съмѣренъıѩ 194. 4.

съмѣрити сѧ, съмѣрѣти сѧ ταπεινόομαι humilior: съмѣритъ сѧ 61. 10–11, 83. 17, 202. 19, 264. 12–13, 280. 16; съмѣрѣѭи сѧ 83. 17, 264. 13, 280. 16.

съмѣсити μίγνυμι misceo: съмѣси 258. 25.

съмѣти — съмѣѭ τολμάω audeo: съмѣ ἐτόλμησεν 82. 9, съмѣаше ἐτόλμα 166. 10, 401. 18–19, съмѣахо pro съмѣахѫ 291. 28.

съмѣшение μίγμα mixtura 396. 14–15.

съмѣшьнъ μεμιγμένος mixtus: съмѣшънъ 108. 6.

съмѧсти сѧ ταραχθῆναι turbor: ἐταράχθη съмѧте сѧ 4. 1, 190. 13, διεταράχθη 192. 9, съмѧшѧ сѧ 50. 11–12, съмѧтени ἐσχυλμένοι (vl. ἐκλελυμένοι) vexati 29. 2.

съмѫтити — съмѫштати ταράσσω turbo: съмѫштени 311. 14, (да не) съмѫштаатъ сѧ μὴ ταρασσέσθω 374. 19, 377. 13.

сънидѫ (— сънити) καταβαίνω descendo: сънидеши 36. 5, сънидетъ 181. 23, 239. 15, 329. 19–20, сънида 181. 19, 329. 23, сънидъ καταβέβηκα 389. 5. 18; сниде κατέβη 20. 30, 21. 7–8, 201. 17, 204. 17, 229. 4, 280. 13, 320. 12, сънидѫ κατέβησαν 336. 26; сънити сѧ συμβαλεῖν committere (bellum) 266. 21, сънидѫ сѧ συνέρχονται 176. 21, сънидоста сѧ συνελθεῖν 2. 26.

сънимати сѧ — сънемлѭ сѧ συνέρχομαι convenio: сънъмаахѫ сѧ, melius zogr. сънимаахѫ сѧ, 212. 1; сънемлѫтъ сѧ συνέρχονται 389. 20–21, сънемлѭтъ сѧ ἐπισυναχθήσονται 278. 24, сънемъшемъ сѧ 252. 7; сънѧти—сънъмѫ καθελεῖν deponere: сънемъ καθελών 307. 13, сънемъ-и 183. 2, supin. сънѧтъ καθελεῖν 182. 10, сънѧсте сѧ συνελθεῖν 2. 26 nota.

сънъ ὕπνος somnus: съна 3. 15, 361. 24, съномь 236. 23; въ сьнѣ κατ' ὄναρ 3. 5, 106. 22, въ сънѣ 4. 25, 5. 1. 21, 6. 2.

сънъмиште συναγωγή synagoga: сънъмиште 123. 17, 215. 13, 220. 23–24, соньмиште 37. 22, сънъмиште 207. 6; сънъмишта 118. 17, 209. 15, соньмишта 258. 15, 294. 6; сънъмиштю 231. 17; local. сънъмишти 208. 18. 27–28, сънъмищи 207. 19, сънъмишти 389. 19, соньмищи 117. 27, сонъмищи 341. 3, сьнмишти 134. 24; сънъмиштъ 370. 7–8, соньмиштъ 259. 24–25; сънъмиштихъ 14. 19, 47. 25, 210. 6, 250. 28–29, сънъмищихъ 31. 3, 292. 13, сънъмиштихъ 119. 11, сънъмищихъ 9. 20 (— щиихъ), 168. 24–25, 207. 2, соньмиштихъ 28. 23, 86. 5, 166. 25, соньмищихъ 118. 2, сонъмиштихъ 15. 4, 83. 5–6; отъ соньмишта отълѫченъ ἀποσυνάγωγος 355. 4, отъ сънъмиштъ id. 381. 2; συνέδριον: сьньмищоу 11. 26.

сънъмъ συνέδριον concilium: сънемъ 176. 27, 179. 2, 364. 21, сьнемь 103. 5, сънмь 302. 9, сонъмы 31. 2.

сънѣдати, сънѣсти—сънѣмь κατεσθίω comedo: сънѣдаате 83. 20, сънѣдаѭтъ 292. 15; φάγω: сънѣсти φαγεῖν 125. 15, сънѣмъ 1 pers. sing. 173. 10, сънѣмь 297. 18, сънѣстъ 37. 11, 123. 11, 160. 18–19, 264. 27, 340. 8, καταφάγεται 321. 1, сънѣсте 340. 15.

сънѣдьно βρώσιμον: сънѣдъно 311. 22–23, προσφάγιον pulmentarium 400. 17.

сънѧтие συνέδριον concilium: сънѧтиѣ 168. 24.

съпасати σώζω salvo: сп҃саѭштиихъ сѧ 261. 13–14, сп҃саемыхъ 187. 32.

съпасение σωτηρία salus: сп҃сние 195. 15, 284. 10, 327. 14, сп҃сниѣ 195. 12. 29; τὸ σωτήριον salutare: съпасение 199. 12, сп҃сние 202. 22.

съпасителевъ τοῦ σωτῆρος: о искоушении сп҃сителевѣ 186. 7.

съпасти — съпадѫ πίπτω (πεσεῖν) cado: съпадѫтъ 89. 21.

съпасти—съпасѫ σῶσαι salvare: съпасти 124. 1, 181. 22–23, 215. 25, 235. 27, сп҃сти 57. 12, 108. 22, 147. 18, 278. 12; supin. сп҃стъ 62. 17, 109. 19, 239. 17 nota, 284. 13; сп҃сѫ 370. 18; 3 pers. sing. съпасетъ 323. 15, съп҃стъ сѧ 357. 21, сп҃сетъ 3. 9, сп҃стъ 147. 21, 220. 19, 236. 1, 306. 1, сп҃ст сѧ 88. 5; imperat. съпаси сѧ 181. 18, съп҃си 108. 18, сп҃си 368. 25, съп҃с ны (съпаси ны) 24. 4, сп҃с мѧ (съпаси мѧ) 50. 21, сп҃ сѧ (съпаси сѧ) 306. 6. 11; aor. съпасе 181. 22, — сѧ 230. 27, сп҃се 27. 22, 108. 22, 277. 7, сп҃с тѧ (съпасе тѧ) 133. 21, 159. 1, 225. 23, 232. 15, съп҃с тѧ (съпасе тѧ) 283. 11; съп҃слъ естъ ἔσωσε 306. 1, съп҃сл сѧ (съпаслъ сѧ) 89. 1; съпасенъ 184. 24, сп҃снъ 156. 13, 169. 11, 282. 1, 361. 22, сп҃нъ 31. 16, сп҃н 68. 18; съпасена 170. 1, сп҃сна 27. 20. 22, 132. 23, 133. 7, 232. 20; съпасени (бываахѫ) 140. 9–10, сп҃сни 227. 13, 333. 28, διεσώθησαν сп҃сни бышѧ 51. 7.

съпасъ σωτήρ salvator: сп҃съ 197. 13, 329. 6, сп҃сѣ 193. 24.

съпати-съплѭ, съпиши καθεύδω dormio: съпиши 175. 13, съпитъ 27. 26–27, 129. 7, 134. 7–8, 232. 26, съпите 101. 15, 175. 23, 300. 13, съпаше 24. 2, съпаахѫ 92. 11, съпа 130. 9–10, съпѧшта 100—101, 171. 16, 175. 12. 19, съпѧщѧ 101. 10, съпѧщемъ 44. 16–17; съпѧшта κοιμωμένους 300. 12, съпѧштемъ κοιμωμένων 113. 6.

съплетъше πλέξαντες plectentes 107. 18–19, 180. 18, 392. 5.

съподобити сѧ καταξιόομαι dignus habeor: съподобите сѧ 296. 18, съподоблъшеи сѧ 291. 14–15.

съребро ἄργυρος argentum: съребра 30. 6; ἀργύριον pecunia: съребро 93. 19–20, 94. 24, 105. 11–12. 13, 113. 3. 10, 285. 4, 297. 4, съребра 233. 14, 285. 24.

сребролюбьць φιλάργυρος avarus: сребролюбьци 272. 19–20.

съребрьникъ ἀργύριον argenteus: gen. plur. съребрьникъ 98. 15, 105. 7–8, сърєбрьникъ 105. 22, сребрьникъı pecuniam 172. 25–26.

съристати сѧ ἐπισυντρέχω concurro: сърищтетъ сѧ 151. 1–2.

сърѣсти – сърѧщтѫ ὑπαντάω occurro: сърѣте 229. 19, 362. 9–10, 363. 4, dual. 3 pers. сърѣтете 24. 12–13; ἀπαντάω: сърѣте 112. 14–15, 130. 22, 276. 8, сърѣтѫ 329. 28, сърѣсти 266. 24, сърѧщтета 173. 5; συνήντησεν сърѣте 237. 16, συναντήσει сърѧщтетъ 297. 13.

сърѣтение ἀπάντησις obviam 92. 14.

съсати – съсѫ θηλάζω sugo: съсалъ еси 249. 3, съсѫщтихъ 75. 5.

състарѣти сѧ γηράσκω senesco: състарѣеши сѧ 402. 18.

състати сѧ ἐφίσταμαι convenio: състашѧ сѧ 288. 10.

съсьць μαστός uber: съсъца 249. 2–3, съсъци 305. 12.

съсѫдъ σκεῦος vas, vasa: съсѫдъ 160. 26, 395. 13, съсѫдомь 228. 6, съсѫди 278. 7–8, съсѫдъ 125. 32, съсѫдъı 39. 21; ἄγγος: съсѫдъı 47. 9; ἀγγεῖον: съсѫдѣхъ 92. 9; ἀνάθημα donum: съсѫдъı 293. 8.

сътварѣти – сътворити ποιέω facio: сътварѣаше 124. 16 nota, сътварѣахѫ 124. 8–9 nota; сътворѭ ποιήσω 67. 16, 73. 5, 98. 23–24, 106. 28, 117. 16–17, 155. 12, 157. 15, 158. 29, 180. 2, 254. 6. 8, 271. 9. 12, 283. 9–10, 289. 12, 376. 4. 6, 385. 1, створѫ 9. 12; сътвориши 157. 13–14; сътворитъ ποιήσει 22. 16, 65. 15, 77. 18, 126. 21, 152. 20–21, 163. 14–15, 221. 13, 259. 22, 279. 19, 289. 20, 344. 30, 355. 28, 376. 1. 1–2, 378. 13, створитъ 11. 16; сътворимъ ποιήσομεν, ποιῶμεν 58. 9, 113. 9, 148. 17–18, 203. 9. 15. 18, 237. 2, 338. 10, 364. 22; сътворивѣ 377. 2; сътворите ποιήσετε 40. 7. 8–9, 75. 20, 202. 26–27, 255. 26, 272. 3, 276. 1, 319. 16–17, 336. 6, створите 6. 23; сътворѧтъ ποιήσουσι 38. 12–13, 288. 6, 336. 24, 380. 10–11, 381. 5; сътвори ποίησον imperat. 22. 15–16, 208. 3–4, 221. 13, 269. 9, 373. 17, aor. 2 pers. sing. ἐποίησας 201. 10, aor. 3 pers. sing. ἐποίησε 37. 7–8, 44. 19–20. 24, 48. 7–8, 66. 2, 70. 1, 74. 29, 76. 19–20, 78. 13, 98. 6. 9, 107. 3, 123. 6–7, 125. 1, 132. 12. 14, 146. 13, 172. 15–16. 20, 180. 5, 191. 24, 193. 26–27. 29, 195. 10, 204. 12, 213. 14, 215. 4, 226. 24, 231. 11. 12, 239. 16, 250. 19, 264. 29, 271. 28, 275. 25, 285. 12, 304. 21, 320. 9. 19, 329. 12. 15, 330. 8, 331. 18. 27, 336. 20, 353. 10. 23, 354. 3, 355. 14, 360. 16, 364. 18. 20, 380. 17–18, 399. 24, створи 3. 15, 403. 15; сътворихъ ἐποίησα 328. 2. 27, 344. 1. 9, 372. 7–8. 13–14; сътворихомъ ἐποιήσαμεν 20. 23, 276. 4; сътвористе ἐποιήσατε 74. 24–25, 96. 9. 11. 27. 28–29, 161. 1, 288. 1–2; сътворишѧ ἐποίησαν 59. 4–5, 77. 10, 98. 25, 113. 10, 137. 24, 149. 19–20, 179. 18, 234. 11–12. 30, 366. 3–4, 367. 28, 394. 18, 395. 1–2; сътворь ποιήσας 220. 7, 243. 14–15, 257. 13. 15, 280. 28, сътвориı ὁ ποιήσας 245. 2, сътворьшь 368. 1–2, сътворьшю 369. 23, сътворьшѫѩ 133. 17, dual. сътворьша 74. 2, сътворьше 179. 1, 210. 24–25, 389. 18, сътворьшеи 333. 12–13. 14, сътворьшѧ 70. 20–21; сътворилъ 66. 3, 70. 21–22, 154. 15, 250. 18, 344. 31, 350. 25, 380. 16–17, 391. 11, сътворили (бишѧ) 216. 4–5; сътворити 13. 11, 28. 9, 71. 1, 84. 1–2. 28, 135. 9, 141. 21, 180. 7, 195. 17, 199. 7, 214. 5, 250. 26, 252. 20–21, 276. 4, 279. 10, 335. 20, 363. 22; πράσσω: сътворити 298. 16, сътвори 306. 16, сътворено πεπραγμένον 304. 10; ἐργάζομαι: сътвори εἰργάσατο 98. 2; φέρω: плодъ сътворитъ καρπὸν φέρει 368. 17, 378. 6, сътворите 379. 1; любъı, прѣлюбъ vel прѣлюбъı μοιχεύω:—сътвори 12. 15, не сътвориши 12. 13, 67. 22–23, не сътвори μὴ μοιχεύσῃς 281. 5; достоина сътворихъ ἠξίωσα 221. 6–7; съвѣтъ сътворишѧ συμβούλιον ἔλαβον 38. 8–9, 79. 21–22, 105. 1, συνεβουλεύσαντο 97. 11, съв. сътворьше συμβ. λαβόντες 105. 16, 113. 3; отъвѣта не сътвори ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν 393. 3; невѣдоѹ сътворишѧ ἀπεδοκίμασαν 77. 24, 163. 18–19, 289. 26; коуплѭ сѫтъ сътворили διεπραγματεύσατο 285. 5.

съто ἑκατόν centum: съто 42. 22, 127. 17, 128. 19, 267. 15, 396. 15–16, 401. 15, per. literam .р҃. redditur 44. 13, 62. 19; сътоѹ 138. 26, сътомь 271. 19. 24, сътомъ 64. 18, о сътѣ 188. 5; дъвѣ сътѣ διακόσιοι 401. 8, дъвѣма сътома 138. 17, дьвѣма сътома 335. 21–22; три сотъ τριακόσιοι

172. 8, per. literam т redditur 366. 15; пѧтиѭ сотъ πενταχόσιοι 224. 26.

сътократицєѭ ἑκατονταπλασίων centuplus 226. 25.

съторицєѭ id. 69. 9, 156. 25.

сътрѧсти σπαράττω vel συμσπαράττω conturbo: сътрѧсє 150. 15, 238. 3; σπαράξαν сътрѧсъ 118. 8; сътрѧсѧ сѧ ἐσείσθησαν exterriti sunt 112. 2.

сътъ κηρίον favum mellis 311. 25.

сътьникъ ἑκατόνταρχος vel ἑκατοντάρχης centurio: сътьникъ 221. 2, 306. 27, сътъникъ 110. 5—6, сотьникъ 22. 4. 8, 23. 3, сътьникоу 22—23, сътъникоу 220. 15, о сотьницѣ 186. 18; κεντουρίων centurio: сотьникъ 182. 13, сътъника 182. 29.

сътьрѫ (сътрѣти et сътрьти) λιχμάω contero: сътърєтъ 78. 6, 290. 1.

сътѧжаниє κτῆμα possessio: сътѧжаниѣ 68. 8, 155. 30.

сътѧжати κτάομαι possideo: imperat. нє сътѧжитє 30. 5—6, futur. сътѧжитє κτήσεσθε possidebitis 294. 20—21.

сътѧзаниє ζήτησις quaestio 324. 8.

сътѧзати сѧ συνζητέω conquiro: сътѧзати сѧ 145. 6, сътѧзаатє сѧ 149. 27—28, сътѧзаахѫ сѧ 118. 10—11, сътѧзаѭштє сѧ 149. 9, сътѧзаѭштєма сѧ 309. 4—5, сътѧзаѭшта сѧ 165. 13—14, сътѧзаѭшта сѧ 149. 23—24; ζητεῖτε quaeritis: сътѧзаєтє сѧ 382. 20; ἀντιβάλλετε confertis: сътѧзаата сѧ 309. 8—9; συναίρω λόγον rationem pono: сътѧзати сѧ о словєси 64. 5. 6—7, сътѧза сѧ 93. 22; διαλέγομαι disputo: сътѧзаша 152. 4; συνελάλουν colloquebantur сътѧзаахѫ сѧ 209. 9; о сътѧзаѭштихъ сѧ περὶ τῶν φιλονεικησάντων 188. 26.

сътѫжати си ἐγκακεῖν deficere 279. 1—2, (да нє) сътѫжаѭтъ ємоу μὴ θλίβωσιν ne comprimerent 124. 19.

съходити καταβαίνω descendo: съхождааше 244. 5. 10, 330. 18, съходѧи 338. 22, 340. 5, съходѧштъ 317. 8—9, съходѧшть 116. 28, 317. 4, сходѧщъ 7. 24, съходѧщю 329. 27, съходѧштємъ 149. 3—4, съходѧщємъ 58. 21.

съхранити φυλάττω custodio: съхранитъ 368. 20, 370. 16—17, съхранихъ ἐφύλαξα 67. 27, 281. 8, 385. 25, ἐφυλαξάμην 155. 20—21; съхраниша τετηρήκασιν 385. 7, съхранити διαφυλάξαι 206. 24.

съхраньно ἀσφαλῶς caute 176. 5.

съчєтати συζευγνύω coniungo: съчєта 66. 8, съчєталъ 154. 20.

съшьд — καταβάς descendens: съшєдъ 111. 21, 216. 18, съшєдꙑ ὁ καταβάς 323. 3—4, 340. 7, 340—341, съшєдъи 339. 15, съшєдъшоу 21. 16, съшєдъшємъ 237. 15—16.

сꙑ ὤν 204. 23, 268. 21 nota, 308. 11, 312. 1, 322. 8, 326. 5, 342. 3, 346. 15, 359. 26, 365. 3. 8, 390. 11, сꙑи 3. 2, ὁ ὤν сꙑ 323. 4, 324. 26, сꙑи 169. 20, сѧи 315. 23, сѫи 339. 27, ὤν сѧи 396. 9; сꙑ ὑπάρχων 273. 14, 307. 8, μένων 377. 6, живъ сꙑ ζῶν 111. 5; nom. fem. gen. сѫшти οὖσα 132. 26, 231. 22—23; genet. sing. сѫща 296. 25, сѫшта 56. 5, 318. 27, genet. fem. сѫштѧ οὔσης 326. 6; dat. сѫштю 162. 1 nota, 171. 22, 266. 27, 269, 12, 303. 16, 331. 22—23, сѫщю 131. 2, 301. 3. сѫштоу 144. 4, 160. 8, 178. 5, 245. 18, сѫщоу 55. 2, 221. 1; сѫшть pro сѫштю 401. 16; dat. fem. gen. сѫшти (sc. тьмѣ) 397. 1, сѫшти поздѣ propter graecum ὀψίας οὔσης 398. 18; acc. sing. сѫштъ 200. 24, єлѣ живъ сѫштъ ἡμιθανῆ τυγχάνοντα 244. 9, сѫштѫ 260. 17, сѫщѫ 255. 13; сѫштєє 18. 2; сѫштѫѭ 196. 19; plur. сѫштє 19. 17, 223. 5, 247. 12, 290. 8, 294. 24, сѫщє 40. 12, 272. 20, 291. 20, сѫштєи 50. 24—25, 88. 14, 124. 14, 333. 10—11, сѫщєи 356. 18, 363. 4—5, сѫщи 37. 9, сѫштаа τὰ ἐνόντα 250. 20, dual. сѫштаа 236. 22, acc. plur. сѫщѧѩ 5. 12, 211. 11, 371. 4, dat. сѫштиимъ 95. 18, 215. 8, сѫштимъ 123. 13, сѫщимъ 37. 12, 96. 12; сѫштиими 84. 18, сѫштиихъ 195. 14, сѫщихъ 102. 5.

сꙑнъ υἱός filius: nominativus singularis сꙑнъ 158. 16, scribitur с҃нъ: 7. 25, 8. 10, 19. 18, 23. 21, 25. 17, 31. 21, 35. 17, 36. 19 bis, 37. 20, 39. 4, 41. 6, 46. 2. 10, 47. 28, 50. 26, 56. 11, 57. 18, 58. 13. 24, 59. 6, 60. 7, 62. 16, 69. 1, 71. 10, 72. 16, 81. 28, 82. 7, 95. 8, 97. 6, 99. 8. 10, 101. 10, 103. 20, 108. 18, 109. 1, 110. 9, 117. 1, 121. 7, 123. 16, 124. 25, 135. 1, 148. 1. 23, 149. 6, 151. 23, 157. 5, 158. 10, 166. 14. 19, 171. 6, 173. 25. 27, 175. 25, 177. 18. 182. 15, 192. 15. 25, 204. 20. 22, 206. 3. 21. 207. 26, 209. 26, 213. 1, 215. 11, 223. 30, 236. 6, 237. 9, 238. 10, 239. 23, 241. 3, 248. 4. 5. 6, 247. 6, 249. 12, 253. 7, 256. 21, 258. 2, 268. 20, 269. 9. 15. 17. 24, 270. 1. 16, 277. 21, 278. 6, 279. 20, 284. 11. 12, 292. 7, 298. 11, 302. 14. 16, 306. 2, 315. 23, 317. 12, 318. 6, 319. 1, 329. 16. 25. 28, 330. 6, 332. 9. 12. 18, 333. 8, 338. 8, 339. 16, 341. 27, 350. 12. 13, 354. 20. 24, 360. 5, 361. 4, 362. 24, 368. 13, 369. 14, 373. 25, 384. 17, 385.

26, 395. 7, 399. 27, scribitur сн҃ 91. 9, 323. 4, сн҃ь 8. 3, 392. 22; accusativus singularis сꙑнъ, scribitur сн҃ъ: 3. 8. 13. 18, 33. 7, 40. 3, 57. 25, 59. 11, 77. 11. 13, 150. 1, 190. 17, 192. 14, 194. 13, 197. 1, 221. 25, 237. 10, 238. 2, 253. 11, 258. 1, 289. 13; genetivus pluralis сн҃ъ 105. 23; — сꙑна genetivus et accusativus singularis, scribitur сн҃а: 1. 1 bis, 36. 17, 56. 5, 74. 1, 77. 12, 84. 3, 86. 10, 89. 15. 23. 26, 90. 18. 25, 103. 22, 113. 20, 115. 2, 163. 7. 10, 170. 17, 177. 19, 192. 27, 217. 7, 277. 15. 26, 292. 1, 295. 19, 300. 21, 318. 16, 319. 8, 323. 10. 13. 18, 325. 8. 9. 10, 329. 20, 332. 13. 20. 22, 333. 3. 12, 339. 11, 340. 15, 341. 9, 349. 19, 356. 9, 384. 17; dualis сн҃а: 100. 20, 125. 8, 211. 13, 268. 16, 400. 8, сꙑна 157. 11; — dativus singul. сꙑноу, scribitur сн҃оу: 78. 13, 147. 1, 202. 9, 235. 17, 308. 12, 325. 22, 369. 13, сꙑноу 323. 6; vocativus sing. сн҃оу: 3. 6, 28. 6, 53. 3, 72. 27, 73. 3; localis sing. о сꙑноу 187. 1; — dativus сꙑнови, scribitur сн҃ови: 74. 11—12, 74—75, 332. 20, 333. 6; — vocativus сꙑнє, scribitur сн҃є: 24. 17, 131. 11, 158. 20. 23, 229. 27, 283. 2. 5; — сн҃омъ 296. 15 instr. sing., сн҃мъ 126. 5 dativus plur.; — о сꙑнѣ, scributur сн҃ѣ: 149. 16, 282. 15, 376. 5; — nominativus pluralis сꙑновє, scribitur сн҃овє: 10. 13, 85. 26, 218. 18, 291. 13, vel сн҃вє: 14. 1, 22. 24, 26. 24, 39. 15, 46. 3. 4, 60. 21, 122. 11, 248. 7, 271. 28, 291. 19 bis, 326. 16, 369. 20; genetivus plur. сꙑновъ, scribitur сн҃въ: 60. 18, 190. 24, 272 1; — nomin. dualis сꙑнꙑ, scribitur сн҃ꙑ 71. 21; acc. plur. сн҃ꙑ 214. 14; — dual. gen. сꙑновоу, scribitur сн҃овоу 71. 17, 110. 15, local. о сн҃овоу 115. 7; — dual. dat. сꙑнъма, scribitur сн҃ьма 71. 18.

сꙑръ ὑγρός viridis: къ сꙑрѣ 305. 15.

сь οὗτος hic: 24. 9, 25. 11, 31. 16, 34. 21, 35. 18, 39. 4. 5, 40. 6, 44. 1. 6. 10, 47. 27, 48. 11, 56. 24, 58. 13, 60. 4, 74. 15. 16, 77. 13, 103. 11, 104. 14, 108. 11, 120. 20, 130. 18, 135. 1, 136. 10, 139. 13, 148. 22, 163. 11, 164. 6, 178. 15, 192. 15. 27, 207. 26, 212. 21, 223. 7, 225. 21, 237. 8, 238. 23, 266. 18, 269. 24, 270. 16. 22, 277. 5, 280. 6. 13, 283 17, 284. 11, 289. 16, 301. 13. 19, 306. 1. 8. 16, 307. 1. 2. 9. 12. 309. 20, 314. 9, 315. 15, 316. 17. 25, 317. 10. 12, 318. 2, 323. 18, 324. 12, 326. 16, 329. 5. 17, 336. 20, 338. 25, 339. 16. 18, 340. 1. 5. 13. 25, 342. 3. 22. 23, 343. 15. 24, 344. 12. 16. 30, 345. 25. 26, 346. 9, 353. 1. 2. 17. 19, 354. 9. 20. 24, 355. 10, 356. 15, 363. 21. 22, 364. 23, 369. 3. 14, 390. 23, 403. 1. 10. Nonnunquam scribitur съ: 77. 25, 110. 9. 18, 182. 15, 197. 25, 198. 26, 199. 19, 224. 17, 229. 14, 234. 8, 249. 7, 287. 16, 321. 23, 341. 2, 356. 2.

сьдє ὧδε hic: 41. 11, 48. 25, 70. 4, 89. 4, 100. 23, 112. 6, 135. 4, 144. 14, 167. 22, 170. 5, 208. 4, 269. 5 nota, 273. 24—25, 277. 11. 17, 293. 11 nota, 303. 12, 336. 4, 362. 12, scribitur etiam съдє: 37. 17, 49 19, 57. 23, 58. 9, 87. 4, 89. 4, 148. 4—5. 17, 174. 28, 175. 4, 183. 21, 234. 22. 24, 236. 10, 237. 1, 249. 17. 22, 299. 26, 308. 10, 363. 11; ἐνθάδε 311. 23.

сѣаниє τὸ σπόριμον satum: сѣаниѣ 37. 1, 214. 25—26, сѣниѣ 123. 1.

сѣати — сѣѭ σπείρω semino: сѣєтъ 42. 11, —сѧ 128. 1, сѣатъ 127. 31, сѣѭтъ 17. 17, 254. 25, сѣꙗи 42. 10—11, 127. 4. 30, 226. 16, 328. 18. 20, сѣѭштааго 187. 4, сѣѭштоумоу 42. 11, сѣєми 128. 5; supin. сѣатъ 127. 4, 226. 16, сѣхъ ἔσπειρα 285. 23, сѣахъ ἔσπειρα 94. 22, сѣашє 127. 5, 226. 17, сѣвъ 285. 19, сѣвъшааго 43. 25, сѣвъшоу 44. 15—16, сѣлъ 44. 22, 94. 16, 299. 4—5, сѣанοє 44. 1. 6. 10, сѣноє 43. 28—29. 29, 128. 3, сѣании σπειρόμενοι 128. 11. 16.

сѣверъ βορρᾶς aquilo: отъ сѣвера 262. 9.

сѣдалиштє καθέδρα cathedra: сѣдалишта 74. 21, 160. 23, на сѣдалищи 82. 12—13.

сѣдѣти — сѣсти κάθημαι, καθίσαι sedeo: сѣдѣашє ἐκάθητο sedebat 103. 3, 104. 8, 111. 23, 126. 14. 26, 158. 17, 282. 24—25, 301. 10—11, 335. 13, ἐκαθέζετο 325. 24, 362. 10—11, сѣдѣшє ἐκάθητο 42. 6, сѣдѣахъ ἐκαθεζόμην 102 20, сѣдѧ καθήμενος 302. 14, 367. 19, συγκαθήμενος 176. 25, сѣдѧи ὁ καθήμενος 353. 18, gen. acc. sing. сѣдѧшта 103. 22, 121. 19, 177. 20, 230. 23, dual. 72. 23, καθεζομένους 397. 26, сѣдѧща gen. acc. 26. 5, 132. 1, acc. сѣдѧшть 183. 17, 301. 12, сѣдѧштъ 213. 12, καθεζόμενον 201. 4; сѣдѧштю 87. 6, 106. 18, 167. 23—24; local. сѣдѧщимь 84. 22; nom. plur. сѣдѧщии 9. 3. 4, fem. dual. сѣдѧщи 110. 27, plur. nom. сѣдѧштє 120. 19, 212. 6, 241. 28, acc. сѣдѧштѧ 320. 18—19, сѣдѧштѧѩ 196. 2, 296. 10, dat. сѣдѧштємъ 35. 10—11, сѣдѧштємь 223. 22—23, instr. сѣдѧштиими συναναχειμένων 264. 11; — сѣсти καθίσαι sedere 72. 2, 157. 26, сѣдє 10. 3, 185. 9, 207. 18, 393. 16, ἀνεκάθεσεν 222. 3, ἐκάθητο 42. 8, 53. 21, сѣдѫ ἐκάθισαν 82. 18, сѣдъ καθίσας 152. 5, 167. 1—2, 210. 16, 266. 18. 21, 271. 21, 347. 2, сѣдъши παρακαθεσθεῖσα 245. 8; сѣдъшє καθίσαντες 47. 8, καθήμενοι 108. 9,

въкоупѣ сѣдъшемъ συγκαθισάντων 301. 10, praes. futur. сѧдетъ καθίση—καθίσει 68. 27, 95. 10, сѧдете 69. 2, 299. 1, dual. 71. 21, сѧдевѣ καθίσωμεν 157. 18, imperat. сѧди κάθου 82. 8, 292. 3—4, ἀνάπεσε 264. 7, κατακλιθῇς 264. 1, male сѣди pro сѧди 166. 16, сѧдѣте καθίσατε 174. 27, male сѣдѣте pro сѧдѣте 100. 18, 312. 15.

сѣмо ὧδε huc: 24. 17—18, 49. 21, 59. 19, 79. 12, 159. 18, 238. 2, 265. 20, 286. 10, 338. 1, 399. 17; ἐνθάδε: 326. 26, 327. 1.

сѣмѧ σπέρμα semen 44. 16. 22, 46. 2. 3, 80. 18, 164. 17, 291. 4, 350. 5. 14, сѣмене gen. sing. 80. 21, 164. 19—20. 21. 23, 346. 1, dat. сѣмени 194. 8—9, gen. pl. сѣменъ 45. 11, 129. 19—20; σπόρος sementis, semen: сѣмѧ 129. 7. 8, 227. 9, сѣмене 226. 16, о сѣмени 114. 9.

сѣно χόρτος faenum 18. 1 (vl. травѫ).

сѣнь σκιά umbra: подъ сѣнниѫ 129. 24, въ сѣни 9. 4, 196. 3; vl. pro скиниѩ 148. 18 nota.

сѣтовати σκυθρωπός εἰμι tristis sum: сѣтоуѭште 16. 6 nota, vl. жалоуѭще.

сѣть παγίς laqueus 296. 9—10.

сѧ pronomen reciprocum, plerumque passivam aut mediam formam indicat, occurrit saepissime; cf. да съпасетъ и сѧ σωσάτω ἑαυτόν 306. 1, самъ сѧ σεαυτόν 67. 26, 81. 24, 243. 24, alia; мьнѣахѫ сѧ бѣаше прнѩти 70. 16—17, не вѣста сѧ чесо просѧшта 71. 25; на сѧ 39. 9. 11. 12, 125. 24. 26—27. 29, ἐφ' ἑαυτοῖς 279. 23.

сѫбота vide сѫбота.

сѫдии κριτής iudex: nom. сѫдии 12. 7, 258. 18, 279. 14, сѫди 279. 2, dat. сѫдии 12. 7, 258. 18, о сѫдии 188. 10, сѫдиѭ 253. 24, nom. plur. сѫдиѩ 39. 17, 248. 8.

сѫдити κρίνω iudico: сѫждѭ 370. 18, сѫждѫ 285. 20, 333. 16, 348. 11. 12, 370. 17; сѫдитъ 332. 19, 346. 16, 370. 21, содитъ 323. 14; сѫдите 18. 16, 218. 22, 258. 13, 344. 10. 11, 348. 11, 390. 25—26; сѫдѧтъ 18. 17, 218. 23; сѫдѧ 351. 24, сѫдѧште 69. 3—4, 299. 1—2, сѫдѧштааго 370. 20; сѫдити 349. 15, сѫдилъ 225. 5; καταδικάζομαι condemnor: сѫдиши си 40. 23.

сѫдиште βῆμα tribunal: на сѫдиштн 106. 19, сѫдииштн 393. 16, на сѫдиштн εἰς τὸ πραιτώριον in praetorio 107. 16.

сѫдоу cum praepositione отъ, отъ сѫдоу ἐντεῦθεν hinc 206. 22, 262. 15, 274. 2, 320. 23, 378. 1, 391. 16, отъ сѫдѫ 342. 9, отъ сѫдѣ ἔνθεν 60. 1—2; sine praepositione сѫдоу 394. 6.

сѫдъ κρίσις iudicium: 38. 17. 23, 41. 8, 84. 27, 249. 13. 19, 250. 25, 328. 18, 332. 19. 26, 333. 8, 344. 11, 348. 12—13, 369. 4, сѫдь 333. 16, cf. 41. 11 nota; сѫда 85. 29, сѫдоу 11. 23. 24, 126. 10, 333. 15, сѫдѣ 242. 1, 381. 19. 22; κρίμα: сѫдъ 356. 15, сѫдомъ 18. 15—16; сѫдъ прнѩти κριθῆναι 13. 19.

сѫдьнъ κρίσεως iudicii: сѫдънъи 135. 31, сѫдьнъı 40. 20—21, сѫдънъı 30. 25, 36. 2—3. 9, о сѫдьнѣемь 115. 18.

сѫмьнѣние παρατήρησις observatio: сѫмьнѣниемь 277. 10—11.

сѫпрѫгъ ζεῦγος iugum: gen. plur. сѫпрѫгъ 265. 9.

сѫпьрь ἀντίδικος adversarius: сѫпьрѣ 279. 7, сѫпьремь 12. 5, 258. 15.

сѫсѣдъ γείτων vicinus: сѫсѣди 353. 15, сѫсѣдъ 264. 18, сѫсѣдъı 267. 23.

сѫсѣдъıни ἡ γείτων vicina: съсѣдъıнѧ 268. 9.

сѫтъ 3 pers. plur. verbi есмь, εἰσί sunt (non raro pro verbo auxiliari adhibetur): 5. 20, 19. 27, 20. 2—3, 29. 13, 32. 16, 34. 20, 36. 16, 37. 16, 41. 29, 46. 3. 4. 7, 48. 3. 4, 52. 12. 26, 57. 6—7. 22, 60. 21, 66. 25, 67. 1. 3, 71. 6, 79. 19, 81. 5, 85. 4. 12. 13—14, 127. 31, 128. 4. 8. 11. 16, 135. 3, 140. 21, 142. 1, 144. 12, 147. 12 bis, 148. 4, 156. 16, 165 4, 201. 14, 223. 5. 21. 22, 227. 10. 19, 228. 1. 24, 236. 9, 240. 7, 241. 7. 13, 242. 19, 246. 20. 21, 248. 13, 250. 16. 21, 253. 3—4, 256. 15, 262. 11. 12, 265. 4, 266. 1, 270. 5. 20, 272. 2, 279. 23, 282. 3, 285. 5, 290. 20—21. 21, 291. 18. 19. 25, 295. 2, 323. 24. 26, 328. 12—13. 15, 334. 16—17, 336. 5—6, 341. 13. 13—14. 14. 16, 342. 21, 346. 13, 347. 22, 357. 18, 358. 2. 12. 26, 374. 22, 382. 8, 385. 9. 16. 17. 19, 386. 5. 9—10. 17, 399. 25, 403. 14.

сѫчьць κάρφος festuca: сѫчьцъ 18. 18—19. 22, 19. 3, 219. 6. 10. 15.

сvдарь vide соударь.

сvкамина συκάμινος: сvкаминѣ 275. 9.

сvкоморнѣ συκομορέα: сvкоморниѭ 283. 22.

сvмеонъ Συμεών: сvмеонъ 198. 25, 199. 18; adj. сvмеоновъ 205. 5, cf. о сvмнѣ 186. 3.

сvнагоговъ τοῦ ἀρχισυναγώγου: о дъштери сvнагоговѣ 114. 12, 187. 7.

сvрнѣ Συρία Syria: сvриѭ 196. 11, по сирии 9. 23.

сvрофоинкиссанънии Συροφοινίκισσα 143. 1.

сvхарь Συχάρ 325. 20.

Т

тавєрьѣдьскъ vide тивєрьѣдьскъ.

тадєи Θαδδαῖος Thaddaeus: тадєи 29. 17, тадєа 125. 11.

таи λάθρα occulte 3. 3, 4. 10, 362. 26–27, ἐν κρυπτῷ in occulto 343. 5, 389. 21.

таилиштє ταμεῖον cubiculum: къ таилищихъ 252. 16.

таина μυστήριον mysterium: таинꙑ 227. 5.

таинъ κρυπτός absconditus, occultus: таино κρυπτόν 32. 4, 128. 24–25, 228. 10, 252. 13, ἐν κρυπτῷ таинѣ 342. 12, ἐν τῷ κρυπτῷ 14—15, 15. 1. 11. 13, 16. 13. 14; таинъ κεκρυμμένος occultus 396. 10; таинаа μυστήρια mysteria 43. 3–4, 127. 22.

таити περικρύπτω occulto: таѣшє сѧ 191. 23.

тако οὕτως sic: 4. 6, 7. 19–20, 10. 20, 11. 6. 15, 14. 9, 15. 18, 18. 3, 19. 22, 20. 6, 28. 19, 36. 15, 41. 5. 21, 46. 9, 47. 10, 59. 6, 62. 27, 65. 14, 66. 15. 21, 67. 1, 71. 4, 72. 10, 85. 15, 89. 14–15, 90. 17. 24, 91. 15, 101. 1, 102. 16, 120. 20–21. 24, 121. 1. 15, 129. 5, 130. 15, 142. 5, 170. 27, 177. 10, 182. 14, 191. 24, 201. 10–11, 234. 30, 242. 24, 249. 11, 254. 17, 255. 15, 256. 14–15, 257. 2, 258. 8–9, 266. 29, 267. 26, 268. 11–12, 276. 1, 277. 21. 25, 286. 20–21, 295. 28, 298. 21, 310. 4. 7–8, 312. 7 bis, 322. 20, 323. 6. 9, 325. 24, 332. 18, 333. 6, 346. 8, 364. 24, 370. 28, 373. 10, 377. 25, 378. 10, 389. 27, ὡσαύτως 93. 16–17, ταῦτα 259. 2.

такождє οὕτως 90. 7, 158. 5, ὡσαύτως similiter 70. 1, 76. 18, 164. 22, 174. 25, 259. 4, 291. 8, 298. 7, ὁμοίως similiter 80. 22–23, 100. 15, 108. 19, 128. 4, 181. 19, 203. 12, 211. 12, 214. 2, 218. 3, 244. 11, 245 3–4, 259. 10, 273. 24, 277. 30, 278. 9, 299. 19, 332. 12, 336. 12, 401. 22, cf. 88. 17–18, ubi in graeco textu οὕτως non legitur, такождє възовѫтъ ἀντικαλέσωσιν reinvitent 264. 19.

таковъ τοιοῦτος talis: sing. такова 169. 26, таково 61. 13–14, plur. таковꙑ 131. 27–28, такова 141. 10. 25, таковаа 234. 9, таковꙑѩ τὰς τοιαύτας 347. 8, таковꙑхъ 67. 11, 152. 11, 280. 22–23.

такъ id.: такѫ τοιαύτην 26. 2–3, тацѣми 129. 26, тацѣхъ 155. 4, 327. 17–18.

талантъ τάλαντον talentum: acc. sing. таланътъ 94. 14. 28, талантъ 94. 18–19, dual. таланъта 94. 6–7. 7, gen. plur. таланътъ 64. 8, 93. 11. 15. 23–24. 24–25. 25, 93—94, 94. 20, талантъ 93. 16.

талитакоумъ ταλιθὰ κούμ 134. 13.

тамарь Θάμαρ: отъ тамари 1. 5.

тамо ἐκεῖ illuc 6. 1, 60. 2, 100. 19, 138. 3–4, 361. 13, 387. 22.

тарань τοῦ Θάρα 205. 13.

тать κλέπτης fur: тать 91. 5, 256. 17, 357. 2. 23, 366. 17, татъ 255. 28, татиє 16. 17. 20–21, 357. 18.

татьба κλοπή furtum: татьбꙑ 52. 25, 142. 16–17.

тачаи compar., a такъ derivatur, ἐλάσσων deterior: тачѣє (lege тачьє) deterius, sc. vinum 320. 7–8.

тварь κτίσις creatura: твари 184. 23.

твои σός, σοῦ tuus: твои nom. vel. acc. sing. masc. g. 11. 20, 12. 1. 4, 15. 1. 11–13, 16. 14, 34. 25, 63. 3, 65. 8, 73. 21–22, 94. 19, 116. 3, 121. 6. 11 bis, 132. 11, 201. 11, 213. 5 bis, 223. 10, 225. 8, 231. 10, 238. 2, 269. 9. 18, 270. 6. 7. 16. 22, 275. 1, 287. 16, 327. 1, 329. 25, 330. 6, 331. 12. 19. 21, 348. 21, 362. 16, 367. 18, 384. 17, 391. 9, 395. 7, nomin. plur. masc. g. 25. 9. 15, 26. 23, 37. 5, 51. 10, 120. 17, 122. 9, 140. 26, 212. 19. 28, 214. 2, 287. 19–20, 342. 10–11, 385. 6. 16; dual. fem. vel neutr. 306. 25, 354. 15, 355. 15, 402. 19; твоѣ sing. fem. 12. 21, 14. 23. 24. 25, 15. 21, 27. 22, 41. 25. 26, 53. 17, 61. 24 bis, 101. 9, 104. 20, 126. 15. 16, 133. 21. 25, 153. 5. 11, 159. 1, 178. 19, 190 16. 17, 192. 26, 225. 23, 228. 20. 21, 232. 15. 18, 246. 5, 277. 6, 283. 11, 285. 6–7. 11–12. 15, 299. 6, 300. 6, 395. 8, neutr. plur. 86. 17, 218. 1, 262. 27, 270. 20, 273. 23, 342. 11, 385. 16. 17; твоє 12. 16. 20. 25, 15. 20. 21. 28, 16. 11, 17. 1. 2. 3, 20. 20, 25. 20, 62. 6, 68. 4, 71. 2, 94. 20, 119. 23, 153. 17, 199. 13, 246. 3. 4, 249. 28 bis, 250. 2. 4, 270. 16–17, 348. 4, 368. 27, 385. 5. 7. 21. 24, 386. 4. 11, 387. 10; твоєго 18. 19. 22, 19. 2. 3, 65. 10–11, 81. 18. 28, 87. 10, 94. 5. 13, 155. 19, 165. 19, 193. 18, 194. 22, 199. 11, 206. 28–29, 219. 7. 14. 16, 243. 19. 20. 24, 260. 4, 264. 17–18, 271. 5 nota, 281. 7, 321. 1, 331. 17, 399. 17; твоѩ 8. 13, 133. 23, 143. 10, 193. 15, 206. 26, 264. 17, 270. 13; твоѭ 13. 20. 21, 15. 9, 27. 13, 124. 5, 216. 1, 254. 15, 281. 7, 299. 8, 329. 4, 374. 15–16, 386. 11, 399. 18; твоємоу 8. 20 (ю), 15. 11, 16. 13, 18. 21, 193. 3–4, 199. 11, 206. 18, 210. 23, 219. 9, 284. 10, 287. 17. 24; instr. sing. твоимь 20. 21. 22, 152. 16–17, 223. 9, 243. 23, 258. 15, твоимъ 34. 24, 81. 19, 116. 2,

165. 20, твоѥѩ 81. 20, 243. 21. 21–22; loc. твоѥмь 18. 20. 23, 44. 22, 208. 4, 219. 8. 11. 12, 238. 26, 242. 11, 273. 23, 284. 1–2, 306. 18, твоѥмъ 71. 23–24, твоѥи 157. 18, dual. твоѥю 287. 18, твоима 82. 6, 292. 6; plur. nom. fem. твоѩ 126. 16, acc. plur. 13. 4, 82. 5, 166. 17, 271. 21, 25, 292. 5, dat. твоимъ 59. 15, 132. 11, 150. 8, 287. 12, твоимь 237. 24; твоихъ 12. 19. 24, 199. 15–16, 264. 16, 269. 10. 18 nota, 285. 20.

творити ποιέω facio: творѭ 76. 2. 11–12, 162. 9. 18, 289. 1, 328. 10, 334. 6, 349. 21. 22. 24–25, 359. 6, 360. 6. 7, 371. 19, 375. 27, 377. 25–26, творѭ 339. 5, исцѣлениѣ творѭ ἰάσεις ἀποτελῶ 262. 18; твориши 14. 16–17, 75. 27, 162. 4. 5, 264. 15. 20, 288. 13, 321. 3, 322. 2, 338. 14, 342. 11. 14, 352. 5, 359. 26, 373. 16, творитъ 12. 30–31, 14. 24, 20. 7. 8. 12. 27–28, 42. 2, 44. 13, 66. 17–18, 104. 20, 129. 23, 144. 2 bis, 203. 12–13, 325. 14, 332. 12. 13. 14–15, 342. 12–13, 343. 27, 346. 18, 364. 23–24, 375. 23, 379. 17–18, 392. 23, 393. 13, творить 7. 3, прѣлюбы творитъ μοιχᾶται 13. 1, 66. 19–20, 154. 25. 27, μοιχεύει 273. 2–3, творитъ троудъ παρέχει κόπον 279. 11; творите 6. 11–12, 13. 31, 14. 9, 19. 22–23, 82. 15–16, 84. 3, 116. 5, 141. 11. 25, 202. 17, 215. 1, 217. 21–22, 218. 3, 219. 30, 298. 6, 320. 24, 350. 18–19. 26, 372. 14. 18, 379. 15, πράσσετε 203. 17; творѧтъ 14. 7. 9–10. 18, 19. 21–22, 37. 5, 82. 17. 22, 123. 4, 124. 27, 214. 1, 218. 2. 9–10, 305. 15. 22, творѧтъ плодъ παρποφοροῦσιν 228. 4, не до връха плода творѧтъ οὐ τελεσφοροῦσιν 227. 23; imperat. твори 244. 1, 245. 3, μὴ πάρεχε κόπον не твори троудъ 246. 19; творѧ 219. 17. 18. 31–32, 261. 12, 332. 7, творѧи 20. 17, 21. 5, 323. 24, 350. 9, творѧшта 91. 15–16, творѧща 257. 1, 332. 11, творѧщю 14. 22, творѧштоумоу 78. 4, творѧще 203. 6, творѧште 228. 25, творѧщаѩ 46. 12–13; φέρον καρπόν: творѧштѫ 378. 4–5, творѧштѫѩ 378. 3–4; молитвѫ творѧще προσευχόμενοι 83. 22; ἐπηρεάζω: обидѫ творѧштаѩ 217. 24, напасти творѧщаѩ 13. 32; творѧща сѧ ὑποκρινομένους 290. 7; творити 14. 13, 20. 10. 11, 37. 6, 38. 5, 123. 2, 215. 2, 322. 2, 332. 9, 333. 8. 15, 343. 20, 351. 7, 354. 13, 356. 3, 378. 9. 14, добро творити, зъло творити ἀγαθοποιῆσαι, κακοποιῆσαι 123. 23, 124. 1, 215. 24. 25, добро творити εὖ ποιῆσαι 172. 14; творили бисте 350. 22; творѣаше 136. 25, 179. 19–20, 321. 16, 332. 1, творѣше 124. 16, 136. 21–22, 238. 7–8, 335. 12, творѣаше сѧ προσεποιεῖτο 310. 13, творѣахѫ 217. 11. 18–19, творѣхѫ 124. 8–9; cf. творь vl. pro сътворь 220. 7 nota.

тебе genet. sing. pronominis 2ae personae σέ, σοῦ: 12. 7, 63. 6, 70. 25, 71. 22. 23, 100. 15, 119. 8, 126. 17, 157. 17 bis, 174. 25, 201. 12, 258. 17–18, 264. 2, 285. 17, 318. 26, 343. 30, 347. 23. 25, 361. 11, 371. 23, 387. 7, тебе pro тѧ 384. 22; не тебе 4. 9, отъ тебе 13. 25, 40. 26, 75. 14, 160. 18, 254. 15–16, 385. 9. 12, оу тебе 13. 24, 98. 23, 217. 29, 385. 2–3. 4; въ слѣдъ тебе 68. 23–24, 156. 19; — тебѣ dat. 8. 18, 12. 9, 14. 22, 15. 2. 12–13, 16. 15, 23. 1, 24. 17, 35. 24 bis, 36. 10, 53. 18, 56. 13. 15. 18, 57. 3–4, 58. 10, 64. 1, 65. 8. 10, 70. 28, 73. 22, 96. 25, 98. 21, 100. 10, 106. 20, 118. 4, 121. 9, 131. 11, 134. 15, 136. 16, 148. 18, 158. 29, 175. 9, 189. 8, 190. 17. 18–19, 191. 9, 199. 23, 206. 11. 15, 209. 3, 213. 4, 217. 27, 222. 2, 229. 26, 237. 3, 241. 24 bis, 246. 23, 258. 20, 270. 12, 275. 1, 280. 3, 288. 14, 297. 16, 306. 19, 319. 14, 322. 4. 12. 24–25, 331. 16. 20, 338. 15, 355. 14, 362. 15, 364. 5, 374. 17, 390. 24, 391. 8, 393. 9, 403. 4. 10, къ тебѣ 41. 27, 50. 16–17, 63. 2, 86. 15, 96. 7, 150. 1, 191. 8, 221. 7, 222. 15, 262. 25, 385. 19–20, 386. 1; ти pro тебѣ 12. 18. 23, 36. 11, 48. 17, 60. 15, 61. 26, 62. 8, 63. 13, 64. 14. 22, 75. 27, 80. 1, 94. 24, 102. 11, 120. 17, 121. 4, 131. 15, 132. 12, 137. 4. 5, 151. 5, 153. 6. 12. 18, 162. 4, 174. 19, 212. 18. 27, 224. 22, 225. 16. 20, 229. 27, 230. 8, 231. 10, 237. 19, 242. 21, 244. 23, 264. 4. 9. 11. 20. 23. 24, 283. 9, 285. 20, 299. 10, 319. 3, 322. 16, 326. 9. 11, 327. 5, 330. 1, 353. 20, 364. 1, 393. 8; — praepositionalis тебѣ: о тебѣ 8. 11–12, 100. 8, 117. 2, 204. 20, 206. 24, 271. 4, 287. 20, 299. 5–6, 316. 9, въ тебѣ 17. 4, 250. 3–4, 287. 22, 386. 18, кь тебѣ 36. 6, 287. 23, по тебѣ 23. 18, 239. 20, 240. 6, 282. 4, 374. 13–14; — instr. тобоѭ: съ тобоѭ 13. 19, 70. 26, 100. 14, 174. 24, 192. 7, 264. 12, 299. 8–9, 324. 11, 327. 24, 356. 12–13, 400. 11–12, прѣдъ тобоѭ 34. 25, 36. 15, 223. 11, 243. 1, 261. 24, 269. 8. 16.

тектонъ τέκτων faber 135. 1; adj. тектоновъ 47. 28.

текъ vide sub тешти.

тельць μόσχος vitulus: тельцъ 269. 22, 270. 7. 18.

темьѣнъ θυμίαμα incensum: темьѣна 190. 11.

теофилъ Θεόφιλος: теофиле 189. 9.

тепѫ (infin. тети vel тепсти) μαστιγόω flagello: тепе 392. 5. cf. 282. 18 nota.

тетрархъ τετράρχης 48. 10.

тешти — текѫ τρέχω curro: тече ἔδραμεν 131. 8,

308. 24, τρέχει 397. 2, προέδραμεν 397. 9, тѣсте ἔδραμον 112. 13, течаашете ἔτρεχον 397. 8, текъ δραμών 109. 15, 182. 7, 269. 13—14, прѣди текъ προδραμών 283. 21.

ти nom. plur. οὗτοι vide sub тъ.

ти dativ. sing. σοι vide sub тебе.

тиверии Τιβέριος Tiberius: тивериѣ 201. 24.

тивериѣда Τιβεριάς: тивериѣдꙑ 337. 18, adj. таверьѣдъскꙑ (recte тиверьѣдьскꙑ) 335. 10, таворьѣдьсцѣмь (recte тиверьѣдьсцѣмь) 400. 4.

тимеовъ (τοῦ) Τιμαίου 158. 16.

титла τίτλος titulus: титла 394. 7. 9.

тишина γαλήνη tranquillitas 24. 8, 130. 14, 229. 11.

тлъкѫ et тлъкнѫ (— тлѣшти) κρούω pulso: тлъцѣте 19. 9, тльцѣте 247. 2, тлъкѫщюмоу 19. 11, тлъкѫщоумоу 247. 4—5, тлѣшти 261. 20; тлъкнѫвъшю 256. 7—8; тлъкꙑ сѧ κατακόπτων ἑαυτόν concidens se 131. 7.

тобоѭ vide sub тебе.

того vide sub тъ.

токъ ῥύσις fluxus 232. 1.

толи — толѣ cum praepositione отъ, отъ толи ἀπὸ τότε exinde 9. 5, 98. 15—16, 272. 24—25; отъ толѣ 56. 24.

толикъ τοσοῦτος tantus: толико 54. 8, 270. 11, 375. 15, gen. толикоѩ 221. 17, толикꙑ 22. 19, толикоу 401. 16, plur. толика 369. 22.

тома Θωμᾶς Thomas: тома 29. 15, 361. 28, 375. 6, 399. 3. 13. 20, 400. 6, томѫ 125. 10, 216. 14, томѣ 399. 16.

томь vide sub тъ.

точение ῥύσις fluxus: къ точении 132. 26—27, 231. 23.

точило ληνός torcular 77. 1, ὑπολήνιον lacus 162. 20.

трапеза τράπεζα mensa: трапезѣ 298. 11. 29, трапезоѭ 143. 8, трапезꙑ gen. sing. 53. 15, 273. 9.

трахонитьскъ Τραχωνῖτις: трахонитъскоѭ 202. 4—5.

трепетати τρέμω tremo: трепещѫшти 133. 18, трепещѫщи 232. 10—11.

трепетъ τρόμος tremor 184. 4.

третии τρίτος tertius: трети 57. 1, 60. 9, 71. 15, 80. 23, 147. 5 (μετὰ τρεῖς ἡμέρας), 262. 10, 282. 19, 289. 10, 291. 7, третии 151. 25—26, 157. 9—10, 164. 21—22, 235. 21, 308. 14, 309. 22, 312. 9, 319. 9; третиѣа fem. sing. 181. 8—9, третиѣаго 111. 7, третиѩ 69. 19—20, третиѭ 256. 13, третиѥ лѣто τρία ἔτη 259. 15.

третицеѭ τὸ τρίτον, τρίτον tertio 101. 12—13 (vl. третиѥѭ), третиицеѭ 304. 20.

третици id. 402. 11, третиици 175. 22, 401. 22—23, 402. 8—9.

трибли τρυβλίον, vl. pro солило: трибліи 173. 24—25 nota, трибли 99. 7—8 nota.

трие — три τρεῖς tres-tria: nom. трие 257. 29, трье 63. 24, gen. трии 63. 9, 244. 23, трии pro acc. три 261. 9, acc. три 41. 5 bis. 7 bis, 45. 18, 54. 2, 58. 9, 144. 8, 148. 18, 194. 10, 208. 10, 237. 2, 246. 15, 257. 29, 401. 16, триемъ 319. 20, трьми 103. 12, 108. 17, 177. 9, 181. 17—18, 321. 5. 9, трехъ 111. 5—6, 147. 5 nota, 201. 3; три десѧти 105. 7. 21, 127. 16, 128. 18, триемъ десѧтемъ 204. 21—22; три (pro трии) сотъ 172. 8; три кратꙑ τρίς ter 100. 12, 104. 25, 174. 21, 178. 25, 299. 12, 301. 26, 374. 18.

троудити — троуждати κόπους παρέχω molestus sum: троуждаате 98. 1, 172. 11; троуждаѭтъ сѧ κοπιῶσιν laborant 17. 25, 255. 8—9, троуждаѭштеи сѧ 36. 20—21, троудисте сѧ κεκοπιάκατε 328. 21—22, троудишѧ сѧ κεκοπιάκασιν 328. 22, троуждъ сѧ κεκοπιακώς 325. 23, трождьше (pro троуждьше) сѧ κοπιάσαντες 210. 22.

троудъ κόπος: троудъ 246. 19, 279. 11, троудꙑ 98. 1 nota, 328. 23.

троупъ πτῶμα corpus 89. 17, 137. 21.

тръжиште ἀγορά forum: тръжищи 69. 20—21, тръжиштихъ 35. 11, 83. 6, 166. 24, 223. 23, 250—251, 261. 25 nota, 292. 12.

тръжьникъ τραπεζίτης nummularius: тръжъникомъ 94. 25, κολλυβιστής: тръжьникъ 74. 20—21, тръжъникъ 160. 23, тръжьникомъ 320. 21.

тръние τὰ ἄκανθα spinae: тръние 42. 20, 127. 13, 226. 22, тръниѣ 20. 5, 107. 19, 219. 20, 226. 22, 392. 6, въ трънии 42. 19, 44. 6, 127. 13, 128. 11—12, 227. 19.

тръновъ ἀκάνθινος spineus 180. 13, 392. 14, cf. трьнѣнъ vl. pro тръниѣ 107. 19 nota.

тръпѣние ὑπομονή patientia: къ тръпѣнии 228. 4, — тръпѣни 294. 20.

тръпѣти ἀνέχομαι patior: тръплѭ ἀνέξομαι 59. 18—19, 150. 12—13, 238. 1; μακροθυμέω patientiam habeo: тръпитъ 279. 18.

тръсть κάλαμος arundo: тръсть 182. 8, трьсть 107. 20. 24, 109. 17, трьсти 34. 16, 38. 20, 223. 1, тръстьѭ 180. 15—16.

тръхъть λεπτόν minutum: трьхъть 258. 22, cf. лепта.

трѣба τὸ εὔθετον utile: трѣбѣ ѥстъ εὔθετόν ἐστιν 267. 5.

трѣбовати—трѣбоуѭ χρείαν ἔχω debeo, opus est mihi: трѣбоуѫ 7. 17, трѣбоуѥши 384. 4—5, трѣбоуоутъ 159. 12, 286. 21. 26, 371. 26, трѣбоуѥтъ 73. 18; трѣбоуоутъ χρῄζει necessarium habet 246. 25—26, трѣбоуѥмъ χρείαν ἔχομεν 103—104, 177. 23—24, 302. 18, 373. 21, трѣбоуоуте χρῄζετε indigetis 255. 20, трѣбоуѥте 18. 8, χρείαν ἔχετε 15. 17, трѣбоуѭтъ 26. 14, 49. 17—18, 122. 3, 213. 22, 268. 2—3, трѣбоуѭштꙗꙗ 234. 16—17, трѣбова 123. 7, трѣбовааше 321. 19.

трѣва χόρτος herba 44. 19, 336. 7, трѣвѣ 49. 22, 138. 23, трѣвѫ 129. 11, 255. 12, vl. трава.

трѫбьнъ σάλπιγγος tubae: трѫбънꙑмь 89. 30.

трѫдъ водьнꙑи имꙑ ὑδρωπικός hydropicus 263 9.

трѫсъ σεισμός motus: трѫсъ 23. 29, 110. 7, 111. 20, трѫси 87. 23, 168. 19, 293. 24.

тоу ἐκεῖ ibi: 5. 3. 7, 11. 28, 12. 1, 16. 23, 22. 26, 30. 18, 37. 28, 41. 19, 47. 14, 48. 8, 50. 7, 53. 21, 63. 25, 65. 22, 75. 8, 79. 10. 17, 89. 17, 91. 27, 95. 7, 104. 14, 108. 9, 109. 12, 110. 10. 26, 112. 11. 20, 117. 4, 119. 5. 9, 120. 18, 123. 18, 131. 18, 135. 8. 23, 140. 4, 159. 16, 173. 12, 184. 2, 196. 20, 207. 2, 215. 14, 230. 12, 233. 16, 241. 3, 248. 27, 254. 10, 256. 2, 262. 4, 268. 21, 278. 23, 292. 21, 297. 20, 305. 19, 319. 10. 17, 320. 14, 324. 2. 5, 325. 22, 329. 2, 331. 1, 335. 13, 337. 14. 21, 360. 14. 18, 361. 27, 363. 9, 365. 19, 366. 4, 367. 3, 368. 22, 387. 20, 396. 22, 399. 5, αὐτοῦ hic: 100. 18.

тоуждь ἀλλότριος alienus: къ тоуждемь 272. 12, по тоуждемь 357. 10, тоуждиихъ 60. 20, 357. 12, тоуждихъ 60. 19.

тоуне δωρεάν gratis 30. 4. 5.

тоуръ, тоурьскъ vide sub тvръ, тvрьскъ.

тъ οὗτος, αὐτός hic, occurrit saepissime, ть pro тъ 257. 12, тъи αὐτός 7. 9; та fem. sing. 192. 26, 200. 3. 6, 221. 26, 231. 21, 330. 5, masc. dual. 117. 21, 184. 15, 201. 15, 309. 1, 311. 5, neutr. plur. 52. 22, 142. 1, 334. 6, 359. 7, 375. 25, 393. 15; то 36. 10, 37. 1, 46. 23, 52. 6, 105. 19, 125. 26, 142. 13, 169. 2, 214. 18, 258. 23, 368. 15 (αὐτός), 370. 21, 376. 4, то како καὶ πῶς 281. 23, 292. 7; — того 27. 23, 30. 22, 41. 20, 51. 3, 58. 15, 64. 15, 82. 9—10, 91. 23, 99. 25, 117. 13, 163. 2. 5. 8, 174. 9, 233. 18, 237. 10, 252. 24, 257. 8, 289. 9, 328. 24, 334. 23, 335. 7, 354. 18—19, 355. 19. 28, 365. 13, 389. 12, 393. 10, 395. 9; — томь 220. 12, 268. 25—26, 395. 20; — томоу 8. 21, 30. 26, 61. 22, 99. 10, 106. 21, 135. 31, 173. 27, 206. 18—19, 241. 23, 248. 28, 262. 17, 274. 20, 275. 24, 285. 13, 291. 24, 298. 13, 303. 16, 365. 3. 9, 388. 25; къ томоу ἔτι 10. 23, 271. 7, in sententiis negativis οὐκέτι къ томоу не 82. 10, 149. 2—3 nota, 166. 11, 291. 28, 381. 21, 383. 5. 19, к томоу 141. 20, 179. 12, 341. 21, 365. 14, 376. 15, 382. 10, 385. 18, 400. 21, μηκέτι къ томоу 120. 6, 160. 17, к томоу 119. 27, 151. 6, 331. 25, 347. 26; — тѫ 21. 2, 51. 4, 140. 2, 144. 18, 278. 14, 400. 13; — instr. тѣмь 24. 15, 63. 4, 194. 23, 244. 10, 314. 3, тѣмъ 315. 2; тѣмь же ὥστε 38. 4, 66. 7, 123. 15, 154. 18, тѣмъ же 85. 25; тѣмь же διό 105 18, 192. 24, 221. 5—6, ὅθεν 48. 22; тѣмь же оубо ἄραγε 20. 13—14, тѣмъ же оубо μενοῦνγε 249. 3—4; — тоѭ 218. 28; — loc. томь 59. 21, 171. 4, 241. 6, 244. 12, 279. 5, 289. 28, 314. 5, томъ 90. 14; по томь μετὰ τό 174. 15, μετὰ ταῦτα 252. 19—20, 275. 21, εἶτα 399. 16, — же 331. 23, по томь ἔτι 291. 17, по томъ ἐν τῷ καθεξῆς 226. 1; по томь же εἶτα 128. 9, 129. 11, 146. 11, 227. 10, 371. 12, 395. 7—8, по томъ же 129. 12; по томь же ἔπειτα 140. 23—24, 271. 22, 361. 8; — praep. тои 21. 10, 28. 3. 15, 90. 15, 170. 12, 220. 5, 268. 24; — ти nom. plur. 10. 13, 39. 16, 79. 6, 88. 27, 89. 3, 96. 21. 29, 120. 25, 169. 25, 217. 3 nota, 237. 12, 248. 8, 251. 15, 256. 9. 15, 259. 7, 263. 7, 264. 18. 23, 274. 9, 276. 10, 282. 19, 298. 14, 312. 21, 329. 13, 346. 7, 385. 11, 386. 15. 19, 387. 3, 390. 16, тии 10. 7. 8. 10. 11. 13; — тꙑ acc. plur. 78. 26, 88. 21, 116. 23, 122. 18, 144. 4. 22. 28, 169. 23, 170. 12, 193. 5, 205. 25, 214. 8, 216. 6, 237. 13, 260. 10, 285. 3, 286. 8, 295. 5, 303. 17, 358. 12, тъи 230. 14, тꙑѧ 6. 6, тꙑ nom. plur. fem. 92. 15, тъи 334. 16; — тѣхъ 10. 5. 15, 53. 2, 84. 29, 89. 18, 93. 21, 201. 14—15, 237. 14, 244. 23, 265. 26, 288. 9, 330. 14, 385. 15; — тѣмъ dat. plur. 34. 13, 69. 21—22, 77. 19; — тѣма 28. 15, 184. 16; — тѣ pro то 17. 5, vide notam.

тъгда τότε tunc: 4. 10, 5. 10. 15, 6. 15, 7. 14. 21. 27, 8. 7. 19. 22, 25. 18, 28. 10, 38. 5—6. 24, 40. 23, 41. 14. 17, 44. 20, 45. 24, 46. 14. 15, 52. 6, 53. 16, 55. 26, 56. 22, 57. 7, 59. 7, 63. 25, 65. 6, 67. 6, 68. 21, 71. 16, 73. 13, 79. 1. 14. 20, 80. 9, 82. 11, 87. 25. 28, 88. 9. 14, 89. 3. 22. 24, 90. 25—26, 92. 1. 14, 95 10. 18. 28, 96. 11—12. 21. 25, 97. 7, 98. 10, 100. 1. 16. 21, 101. 13, 102. 3. 8. 23, 103. 24, 104. 5, 105. 5. 20, 106. 6. 12—13, 107. 12. 15, 108.

11—12, 112. 17, 122. 17, 126. 3, 169. 15, 170. 4. 17. 20, 214. 8, 219. 14, 248. 25, 264. 10, 293. 23, 295. 19, 312. 5, 343. 3—4, 349. 19—20, 358. 28—29, 361. 7. 24—25, 367. 21, 373. 15, 392. 4, 393. 25, 397. 17—18; тогда 12. 8, 19. 2, 20. 23, 24. 6, 26. 20. 28, 29. 4, 35. 21, 39. 23, 57. 20, 59. 21, 88. 24, 104. 21, 261. 23, 264. 5, 265. 15, 294. 22. 24, 305. 12, 320. 7; нє тогда οὔπω 87. 20.

тъгдаждє ἐπὶ τούτῳ in hoc 327. 24.

тъждє αὐτός, ὁ αὐτός ipse, idem: тъждє 308. 28, тождє τὸν αὐτὸν (sc. λόγον) 101. 13, 175. 18, τὸ αὐτὸ 109. 1, 218. 9, οὕτως 14. 7, ὡσαύτως 77. 10; по томоужде κατὰ τὰ αὐτά 278. 5; въ тоиждє ἐν τῇ αὐτῇ 197. 5; въ томьждє ἐν τῷ αὐτῷ 306. 13—14.

тъкъмо εἰ μὴ nisi: тъкъмо 37. 12, 135. 6, 155. 15, 171. 6, 249. 9, 277. 5, 281. 3—4, 337. 14, 339. 27, 375. 10, тъкмо 36. 17—18, 39. 6, 41. 3, 48. 6, 49. 19—20, 53. 9, 55. 9, 60. 4, 67. 18, 75. 12, 90. 16, 134. 1, 135. 9. 17, 149. 6, 160. 15, 208. 13, 212. 23, 215. 9, 232. 20, 243. 4, 323. 3, 339. 27, токъмо 58. 20—21, токмо 208. 16—17, тькмо 123. 12, 393. 24, ткъмо 385. 26, ткмо 36. 18, 120. 23, 151. 19, 243. 5; нє тъкъмо нъ οὐ μόνον ἀλλά 149. 2—3, 365. 10—11, 367. 3—4, нє тъкмо нъ 332. 5, 371. 25, нє тькмо нъ 386. 16, нє ткмо нъ 75. 19; μόνον тъкъмо 51. 5, токъмо 14. 8, тъкмо 33. 22, 133. 28, токмо 27. 24, ткъмо 22. 10.

тъчиѭ vl. pro тъкъмо cf. 10. 23 nota, 385. 26 nota.

тъщаниє σπουδή festinatio: съ тъщаниємь 137. 9, 193. 6.

тъщь κενός inanis: тъщь 289. 7, тъщъ 289. 10, тьщь 163. 1, тъщѧ 194. 6.

тъщьнъ σπουδαῖος sollicitus: тъщьно σπουδαίως 220. 21.

ты σύ tu: 4. 7, 7. 18, 15. 8, 16. 10, 34. 5, 36. 3, 50. 16, 56. 10. 15, 57. 3, 99. 15, 100. 28, 103. 19. 20, 104. 10. 19, 105. 11, 106. 3. 4, 117. 1, 124. 25, 146. 27, 174. 19, 177. 17, 178. 0. 11, 179. 4. 6, 192. 8, 193. 14, 195. 26, 204. 19, 206. 14, 209. 26, 222. 13. 16, 240. 4, 242. 2, 245. 3, 270. 19, 271. 23, 273. 22. 25, 275. 22, 285. 13, 287. 17, 299. 6, 301. 16, 302. 10. 16, 303. 4. 6, 306. 5. 11. 13, 309. 11, 316. 2. 4. 6. 14, 318. 6. 7, 319. 1 bis, 320. 8, 321. 9, 322. 2. 23, 324. 12, 326. 4. 10. 14, 327. 7, 338. 14, 341. 27, 346. 19, 347. 9, 348. 2, 349. 12, 350. 7, 351. 20. 29, 352. 2. 4, 354. 14, 355. 19, 356. 5, 359. 4. 25, 362. 24, 364. 9, 369. 12, 371. 17. 19, 375. 18, 385. 2. 13, 386. 12. 18. 20. 25, 387. 9, 389. 11, 390. 8, 391. 5. 7. 17. 18, 393. 2, 398. 6, 401. 20, 402. 3. 7. 13 bis, 403. 4; тѧ 386. 23; acc. тѧ 8. 12, 12. 1. 7. 9. 22, 13. 16. 22, 27. 22, 61. 25, 62. 7, 65. 11, 94. 4. 12. 15, 96. 1. 3. 5. 22, 103. 18, 104. 8. 20, 118. 5, 131. 12, 132. 12, 133. 15, 153. 5. 11. 17, 158. 26, 177. 14, 178. 4, 179. 11, 192. 23. 24, 206. 24. 25, 209. 4, 217. 25, 228. 22, 232. 6, 249. 2, 250. 8, 258. 18. 19, 262. 16, 264. 4. 9. 19, 265. 8. 11, 274. 5, 275. 4, 277. 7, 283. 11, 287. 19. 20. 21 bis, 302. 5, 318. 28, 319. 8, 347. 23, 359. 25, 363. 1, 374. 14, 384. 5. 18. 24, 387. 8, 390. 12, 391. 10, 393. 5. 6, 402. 3. 7. 13. 19. 27, на тѧ 103. 15, 106. 7.

тысѫшта χιλιάς mille: тысѫштъ 266. 24, тысѫштама 266. 26; дъвѣ тысѫшти δισχίλιοι 131. 25, пѧть тысѫшть πεντακισχίλιοι 139. 6—7, 234. 28, п. тысѫщь 50. 1, 145. 28, п. тысѫштъ 55. 20, 336. 9, четыри тысѫштѧ τετρακισχίλιοι 54. 18—19, 145. 2. 31, ч. тысѫштамъ 55. 22.

тысѫштьникъ χιλίαρχος tribunus: тысѫштьникъ 388. 21, тысѫштьникомъ 136. 26.

тьлѣ σής tinea, βρῶσις: тьлѣ 16. 17. 20, 256. 1.

тьлѣти—тьлѭ ἀφανίζω, διαφθείρω demolior, corrumpo: тьлитъ 16. 17. 20, 256. 1.

тьма σκότος tenebrae: тьма 17. 5 bis, 109. 4, 181. 27, 250. 4, 306. 21, тъмѫ 22. 25, 79. 17, 95. 6, 323. 20, тъмѣ 196. 2, тмѣ 9. 3, σκοτία: тьма 314. 7, 337. 2, 369. 17, тъмѣ 32. 6, 252. 14—15, 314. 6—7, 347. 29, 369. 18, 397. 1, тьмѣ 370. 15.

тьма μυριάς: тъмамъ 252. 7—8; μύριοι: тъмоѭ 64. 8.

тьмьница φυλακή carcer: acc. тємьницѫ 12. 8, 48. 15, 65. 1, 258. 20, 299. 9, 304. 17. 27—28, 324. 7, loc. тємьници 49. 1, 96. 6. 20. 24, 136. 13, 137. 17—18, 204. 14, тємъници 95. 27, acc. plur. тємъницѧ 294. 6.

тьмьнъ σκοτεινός tenebrosus: тьмьно 250. 2, тьмъно 17. 3, gen. sing. тьмъны 250. 6; τοῦ σκότους: тьмьнаѣ 301. 6.

търѫ (—трѣти aut тръти) in търѫштє 140. 17—18, quod est Marci VII. 3, graecum πυκνά sive πυγμῇ circumscribit.

тьсть πενθερός socer 388. 24.

тьшта πενθερά socrus: тьшта 118. 19, 209. 16, тъщѫ 23. 5, о тъшти 114. 2, 186. 9.

тѣлєсьнъ σωματικός corporalis: тѣлєсьнымъ 204. 17—18.

тѣло σῶμα corpus: тѣло 12. 20. 24—25, 17. 1. 3. 16, 82. 9. 11, 49. 4, 98. 5, 99. 18, 110. 20. 21, 172.

17, 174. 3, 183. 1, 249. 28, 250. 2. 4, 252. 19, 254. 24, 278. 23, 298. 5, 307. 13. 20, 396. 11. 12. 16, 397. 28; gen. тѣла 110. 19, 182. 28, 321. 10, тѣлесе 115. 22, 188. 31, 308. 3, 309. 26, 313. 18; dat. тѣлоу 16. 24, 249. 27; instr. тѣломь 254. 22, тѣломъ 17. 14, 133. 9, 201. 21, 283. 20; тѣлеса 110. 2, 395. 19; ἡλικία statura: loc. тѣлеси 17. 21–22, тѣлѣ 255. 5.

тѣмъ, тѣма, тѣми vide sub тъ.

тѣснъ τεθλιμμένος arctus: тѣснъ 19. 28, στενός angustus: тѣснаѣ 261. 15.

тѣхъ vide sub тъ.

тѣштити пѣнъı ἀφρίζω spumo: тѣштитъ 150. 5, тѣшта 150. 16.

тѧ vide sub тъı.

тѧгота βάρος pondus: тѧготѫ 70. 22–23.

тѧготьнъ καταβαρυνόμενος ingravatus: тѧготьнѣ sc. очи 175. 20, cf. 101. 11 nota.

тѧжатель γεωργός colonus: тѧжатели 163. 10, тѧжатела 163. 16, тѧжатель gen. plur. (agricola) 162. 24, тѧжательмъ agricolis 162. 21–22. 22–23.

тѧжькъ βαρύς gravis: тѧжъка 82. 18, тѧжъко βαρέως 43. 15, тѧжьшаа βαρύτερα 84. 26; dual. тѧжьцѣ sc. очи βεβαρημένοι gravati 101. 11.

тѫ vide sub тъ.

тѫга συνοχή pressura 295. 14.

тѫдоу, тѫдѣ cum praepositione отъ, отъ тѫдоу ἐκεῖθεν inde: 9. 14, 117. 20, 134. 21, 142. 21, 329. 7, 365. 15–16, отъ тѫдѫ 34. 1–2, 135. 26, 151. 19–20, 274. 4, отъ тоудѫ 26. 4, отъ тоудоу 233. 16; отъ тѫдѣ 12. 10, 37. 21, 38. 10, 47. 23, 135. 24, отъ тоудѣ 49. 6–7, 52. 28–29, 53. 19–20, 67. 13, 258. 21, тѫдѣ sine отъ ἐκεῖθεν 28. 4, тѫдѣ sine отъ ἐκείνης 283. 23.

тѫжити ἀδημονεῖν taedere: 100. 21, 173. 20–21, 175. 2–3.

тѫча ὄμβρος nimbus 258. 8.

тvръ Τύρος: тvроу 241. 20, тvрѣ 124. 14–15, 241. 25, тоурѣ 35. 25, тоуромъ 36. 1; adj. Τύρου тvрьскы 142. 22–23, тvръскъ gen. plur. 143. 13, тоурьска 216. 21–22, тоурьскѫ 52. 29.

Оу

оу praepositio, construitur cum genetivo, respondet graeco παρά cum genetivo: 4. 4, 125. 16, 241. 7, 350. 18, παρά cum dativo: 238. 18, 250. 10, 317. 23, 329. 1, 350. 17, 377. 2, 385. 2. 4, πρός cum acc. 135. 3, πρός cum dat. 397. 23. 27, ἐπί cum genet. 113. 7, ἐπί cum accus. 309. 26, ὑπό cum genet. 6. 18; просити оу cum genet. αἰτεῖν τινά: 13. 24, 137. 3, 217. 29, 247. 15, 326. 10.

оу antecedente не, не оу οὔπω nondum: 55. 19, 159. 9, 168. 13, 319. 15, 324. 6, 337. 8, 342. 16, 343. 1, 344. 27, 345. 22, 348. 27, 352. 16, 363. 2, 398. 12, cf. 145. 23 nota, 146. 2–3 nota, 160. 16 nota, 293. 22 graece οὐ, 345. 23 et 397. 20 οὐδέπω, cf. ю.

оубивати, оубити — оубити ἀποκτείνω interficio: оубиваѭштиихъ 252. 19, оубиваѭщихъ 32. 8–9, оубиѣѭште 163. 6; оубиетъ сѧ 349. 3, оубиетъ 381. 3–4, оубиете 86. 3, оубиѭтъ 60. 8, 97. 12, 157. 9, 171. 20, 251. 19, 282. 18, 367. 7, оубьѭтъ 87. 26, 151. 24–25, оубимъ pro оубиѣмъ 77. 14–15, оубиѣмъ 163. 12, 289. 17, оубити ἀποκτεῖναι 32. 10, 48. 18, 136. 18, 262. 16, 332. 1. 5, 342. 7, 343. 28. 30, 344. 13, 350. 15. 23, 391. 1; оубиша 77. 7. 17, 163. 5. 13, 289. 19, оубили вѫ 365. 14, оубьенъ бъıвъ 151. 25, оубьеноу бъıти 56—57, 147. 4, 235. 21; φονεύω occido: оубиеши 11. 21–22, оубьеши 67. 22, оубиютъ 11. 22, imperat. не оуби, recte оубии, 155. 16–17, 281. 4–5, оубиете 86. 11, θανατόω: оубиѭтъ 103. 7, оубьѭтъ 31. 13, 169. 8, 177. 1–2, оубити 105. 3; ἀναιρέω: оубили (вѫ) 296. 22–23, supin. оубитъ 305. 17–18, оубиетъ θύσῃ 357. 24, оубиѭтъ μαστιγώσουσιν 31. 3.

оубиение τὸ ἀποκτεῖναι interfectio: по оубьении 252. 23.

оубиистко φόνος homicidium: оубииство 179. 18, 304. 16. 28, оубииства 52. 24, 142. 16.

оубиица φονεύς homicida: оубица 78. 26.

оуко οὖν ergo, itaque: 6. 23, 7. 3, 14. 10. 16, 15. 16. 18, 16. 24, 17. 4, 18. 4. 12, 19. 16. 21, 20. 26, 32. 2. 17. 18, 38. 3, 39. 13, 18, 44. 23. 25, 46. 7, 48. 4, 58. 27, 64. 12, 65. 3, 66. 8. 10, 76. 6, 77. 17, 79. 3, 80. 1. 10. 26, 82. 1. 6. 14, 84. 17, 91. 2, 93. 7, 94. 24. 27–28, 102. 15, 107. 3 nota, 111. 6, 113. 19, 154. 20, 162. 13, 163. 14, 164. 25, 165. 11, 166. 18, 171. 12, 180. 2, 202. 27, 203. 6. 9, 206. 14, 218. 20, 223. 20, 225. 1, 228. 13, 240. 16. 17, 244. 23, 245. 12, 247. 11, 249. 27, 250. 3. 4, 253. 4, 255. 6, 256. 19, 260. 10, 266. 29, 272. 9, 274. 5, 288. 19 nota, 289. 20. 24, 291. 4. 11, 292. 6, 293. 13. 18, 294. 10, 296. 11–12, 302. 16, 304. 11. 23, 316. 4. 13, 321. 11, 324. 23, 326. 13, 336. 8, 338. 13, 339. 17, 341. 9, 349. 9, 350. 13. 18, 354. 22, 370. 27, 372. 10, 373. 9, 383. 7, 391. 17,

391—392, 395. 1; μέν 7. 5, 29. 5, 30. 15, 42. 11—12, 55. 5, 59. 2, 79. 2, 85. 12. 16, 116. 20, 149. 15, 157. 23—24, 173. 25, 203. 26, 251. 15, 259. 21, 298. 11, 305. 20, 306. 14, 307. 22, 360. 16, 381. 20, μέντοι 343. 10, 370. 5; ἄρα 61. 4—5, 68. 18. 24, 91. 10, 130. 18, 160. 13, 195. 5, 229. 14, 248. 10, 251. 13, 256. 24, 298. 15, ἆρα 279. 21, ἄρα γε 20. 14, 60. 20; γάρ 6. 9, 15. 29; ἄν 35. 27, 37. 19, 85. 23, 89. 1, 91. 6, 94. 26, 216. 4 nota, 224. 18, 241. 27, 256. 18, 261. 18, 270. 5, 275. 9, 282. 27, 375. 12, 377. 17, 380. 3, 391. 14, τοίνυν 290. 20, μήτι 234. 25, γε 249. 4, δέ 72. 10, 249. 22, δή 197. 24, ἐπειδήπερ понеже оубо 189. 1, in graeco textu abest 118. 13, 249. 4, оубоу pro оубо δέ 228. 5.

оубогъ πτωχός pauper: оубога 167. 6, оубогаа 167. 10, оубогаѣ 292. 23, cf. 273. 5 nota; πενιχρός pauperculus: оубогѫ 292. 21.

оубожьство, vl. pro лишениѥ, 293. 5—6 nota.

оубоѣти сѧ φοβέομαι timeo: оубоитѥ сѧ 32. 2. 8. 16—17, 252. 18. 21—22. 22. 24, оубоѣ сѧ 48. 18, 50. 20, 392. 24, оубои сѧ 6. 1, оубоѣшѧ сѧ 58. 17, 78. 9, 110. 8, 132. 3, 163. 22, 197. 8, 230. 26, 237. 6, 290. 4, 337. 8, оубоѣвъ сѧ 94. 18, оубоѣвъши сѧ 133. 17—18, оубоѣвъшѥ сѧ 229. 12—13, πτοέομαι terreor: оубоитѥ сѧ 293. 20, оубоѣвъшѥ сѧ conturbati 311. 11—12.

оубрусъ σουδάριον sudarium: оубрусѣ 285. 16, оубрусомъ 364. 14, cf. сударь.

оубудити сѧ διαγρηγορῆσαι vigilo: оубуждъшѥ сѧ 236. 24.

оубѣдити ἀναγκάσαι iubeo: оубѣди 50. 3, 139. 7, imperat. 265. 23; о оубѣждъшиимъ 187. 24.

оубѣжати φυγεῖν fugio: оубѣжитѥ 85. 29, ἐκφυγεῖν — оубѣжати 296. 13.

оубѣлити λευκᾶναι candida facere 148. 14.

оува οὐαί vae 108. 16, οὐά vah 181. 17.

оувѣдѣти γινώσκω (γνῶναι) scio: оувѣстъ 28. 14, 121. 6 nota, 134. 20, 151. 21, 285. 4—5, да оувѣстѥ ἵνα εἰδῆτε 25. 16, 213. 1; оувѣдѣ ἔγνω 325. 12, оувѣдѣстѥ γινώσκετε 375. 13, оувѣдѣвъ γνούς cum cognovisset 182. 30, оувѣдѣвъшѥ 138. 20, оувѣдѣвъши ἐπιγνοῦσα 224. 8—9; оувѣдѣно бѫдетъ γνωσθήσεται 32. 5.

оувѣштати, vl. pro оутолити, 113. 8 nota.

оугасати σβέννυμαι exstinguor: оугасаатъ 153. 10. 16. 22, оугасаѭтъ 92. 19.

оугасити σβέννυμι (σβέσαι) exstinguo: оугаситъ 38. 22.

оуглѫбити βαθύνω: оуглѫби 220. 2.

оугнѣтати συνθλίβω comprimo: оугнѣтаахѫ 132. 25—26, оугнѣтаѭштъ 133. 14—15; оугнѣтаахѫ συνέπνιγον 231. 22.

оугобьзити сѧ εὐφορέω: оугобьзи сѧ 187. 28, cf. огобьзи сѧ 254. 4.

оугодити ἀρέσκω placeo: оугоди ἤρεσεν 48. 21, оугождъши dat. fem. 137. 1.

оугодьно ἀρεστόν placitum: оугодъна 349. 24.

оуготовати—оуготовити ἑτοιμάζω paro; оуготоваѭ 375. 1—2, оуготоваи 275. 17—18, оуготоваѥмь 98. 20, оуготоваѥѣ 297. 11, оуготованѣ 6. 11, 116. 4 nota, 202. 16, оуготованта 173. 12, 297. 9. 20, оуготоваѭтъ 239. 10—11, оуготовати 190—191, 195. 28, 374—375, оуготовахъ 78. 18, 2 pers. aor. оуготова 254. 16, dual. 3 pers. оуготовастѥ 173. 14—15, 297. 21, оуготовашѧ 98. 26—27, 307. 21. 25, оуготовавъ 257. 13, оуготовалъ 199. 13, оуготованъ sing. masc. 96. 14, оуготовано 157. 28, ог. pro оуг. 72. 3—4, оуготованоѥ 95. 20—21, оуготована (vl. готова) 265. 4 nota; оуготовимъ 173. 2, оуготовитѥ 116. 4 (vl. оуготовантѥ); cf. 202. 16 nota, оуготоваѭтъ 239. 10—11 nota; κατασκευάζω praeparo: оуготоваатъ 223. 10, оуготовитъ 34. 24, 116. 2.

оудави сѧ, vl. pro възвѣси сѧ, ἀπήγξατο suspendit se 105. 12—13 nota.

оударити πατάσσω percutio: оударимъ 300. 24, оудари 300. 24, оударь 102. 7; παίω: оудари ἔπαισε 176. 9, 302. 6, 388. 15, оудариѥ 104. 8, 178. 3—4; ῥαπίζω: оударитъ 13. 17, оударишѧ 104. 6—7, ἔδωκεν ῥάπισμα оудари 389. 26.

оудварѣти сѧ, vl. въдварѣти сѧ, αὐλίζομαι moror: оудварѣашѥ сѧ 296. 16—17 nota, cf. въдварѣти сѧ.

оудобь antecedente нѥ, нѥ оудобь δυσκόλως difficile 68. 10—11, 156. 2, 281. 18, δύσκολον 156. 6; нѥ оудобь носимъ δυσβάστακτος 82. 18—19, 251. 9.

оудобѣѥ εὐκοπώτερον facilius 25. 14, 68. 13, 121. 3, 156. 8, 212. 26—27, 272. 26, 281. 20, vl. оудобьнѣѥ 121. 3 nota, 281. 20 nota.

оудолѣти κατισχύω praevaleo: оудолѣѭтъ 56. 17.

оудръжати κρατῆσαι contineo: оудръжашѧ 149. 8, σχῶμεν habebimus оудръжимъ 77. 15; оудръжѫ сѧ συνέχομαι coarctor 257. 24.

оудъ μέλος membrum: gen. plur. оудъ 12. 19. 24.

оужасати сѧ ἐκθαμβέομαι paveo: оужасати сѧ 175. 2, нѥ оужасаитѥ сѧ 183. 19; θαμβέομαι:

оужасаахѫ сѧ 156. 4, 157. 1; θροέομαι: не оужасаите сѧ 87. 18, 168. 11; оужасаахѫ сѧ ἐξίσταντο 139. 25, 201. 6, ἐξεπλήσσοντο 208. 26.

оужасити ἐξίστημι terreo: оужасишѧ нꙑ 309. 25.

оужаснѫти сѧ: dual. 3 pers. оужасете сѧ ἐξέστησαν 233. 5, оужаснѫшѧ сѧ 134. 18, оужасѫ сѧ ἐθαμβήθησαν 118. 10, ἐξεθ. 149. 25, 183. 18.

оужасъ ἔκστασις terror: оужасъ 184. 4, оужасомь 134. 18, θάμβος: оужасъ 209. 8, 211. 10, cf. 213. 8 nota.

оуже ἤδη iam: 7. 2, 90. 5, 138. 8, 182. 28—29. 30, 257. 22 nota, 265. 3—4, 378. 6, cf. юже.

оузьрѣти ἰδεῖν, ὄψεσθαι video: оузьрѭ 383. 8, оузьриши ὄψῃ 105. 11, 319. 5, 364. 2, ἴδῃς 317. 8, оузьритъ ὄψεται 202. 21—22, 325. 11, оузьрите ὄψεσθε 103. 21—22, 107. 10, 112. 11, 177. 19, 262. 5, 277. 16, 319. 6, 382. 15, ἴδητε 88. 10, 169. 12, 170. 28, 258. 6, 294. 21—22, 295. 29, оузьрите pro оузьрѧтъ graece ὄψονται 295. 19, vide notam ibidem, оузьрѧтъ ὄψονται 89. 26, 170. 17, оузрѧтъ 10. 13, ἴδωσιν оузьрѧтъ 43. 13, 127. 25, оузърѧтъ 236. 11, оуꙁрѧтъ 11. 7; оузьрѣ εἶδεν 104. 14, 117. 20, 269. 12, ὁρᾷ 273. 15, оузьрѣ pro оузьрѣвъ, graece ἰδών, 23. 14, vide notam ibidem, оузьрѣшѧ pro оузьрѣвъше, graece ἰδόντες, 77. 13, оузьрѣвъ ἰδών 75. 10, 131. 7—8, 229. 23—24, 260. 2, оузрѣвъ 10. 2, оузърѣвъши ἰδοῦσα 301. 11; θεωρέω: оузьрите 341. 9, 382. 23, оузърите 382. 11, оузьрѣшѧ θεωροῦσιν 337. 6; βλέψετε оузьрите 43. 13, ἐνέβλεψε: оузьрѣ 146. 14, 317. 14, ἐθεάσατο 213. 11.

оуклонити сѧ ἐκνεύω declino: оуклони сѧ 331. 22.

оукорити λοιδορέω maledico: оукоришѧ 355. 18—19; ἐξουθενήσας оукорь (sprevit) 303. 26.

оукрасити κοσμέω orno: оукрасишѧ 92. 15, оукрашенъ 41. 17, 248. 24, оукрашена 293. 9.

оукрасти—оукрадѫ κλέπτω (κλέψαι) furor: оукрадеши 67. 23, оукради 155. 17, 281. 5, оукрадетъ 357. 23—24, оукрадѫтъ 111. 9, оукрадѫ 113. 6.

оукрои χειρία instita: instr. sing. оукроемь 364. 13, vide sub кириѣми.

оукроухъ κλάσμα fragmentum: gen. plur. оукроухъ 49. 27—28, 54. 17, 139. 4, 144—145, 145. 20, 146. 1, 336. 15. 17, cf. 235. 5—6 nota.

оукрꙑти сѧ κρυβῆναι abscondi 11. 2, оукрꙑ сѧ ἐκρύβη 287. 18.

оукрѣплѣти ἐνισχύω conforto: оукрѣплѣѭ 300. 7.

оулешти—оулѧгѫ κοπάζω cesso: оулѧже 130. 13, 139. 24, 229. 10—11.

оуловити θηρεῦσαι capere 252. 5.

оулоучити τυχεῖν 291. 15.

оумирати—оумрѣти—оумьрѫ θνήσκω morior: оумърѣтъ τέθνηκε 182. 29, 232. 17, оумрълъ 362. 13, оумеръ 364. 3. 12, оумерои 366. 2, оумьрьшъ 395. 26, оумерошъ 221. 25, оумеръшааго 363. 26; ἀποθνήσκω: оумираѩ ἀποθνήσκων 164. 19, 329. 20, оумирааше 231. 21, оумьретъ 80. 16, 164. 14, 291. 2, 329. 24, 340. 6—7, 362. 20—21. 22, 363. 22, 365. 6, 368. 15. 16, 403. 6. 7—8, оумъретъ 291. 1, оумьремъ 362. 1, оумьрете 349. 1. 9. 11, оумьрѣти 100. 14, 273. 11, 291. 17, 365. 10, 369. 9, 391. 3—4, 392. 22, оумьрѣтъ 27. 31, 80. 24—25, 133. 25, 151. 11, 164. 20. 24, 182. 30, 232. 27, 273. 13, 291. 5—6. 7. 10, 352. 3, 361. 26, оумърѣтъ 351. 29, оумьрѣшѧ 291. 8—9, 340. 4—5, 341. 2, 352. 4, оумрълъ 363. 12—13, оумрълѧ 134. 7, 232. 25—26; τελευτάω: оумираатъ τελευτᾷ 153. 10. 16. 21—22, оумирааше ἤμελλεν τελευτᾶν 220. 16, оумьрѣтъ ἐτελεύτησεν 27. 12, оумершю τελευτήσαντος 5. 21.

оумлъчати σιωπάω taceo: оумлъчитъ 158. 22, 283. 4, оумлъчатъ 287. 13, оумлъчите dual. 3 pers. 72—73; φιμόομαι: оумлъчи φιμώθητι 118. 7, оумлъча ἐφιμώθη 79. 13—14; σιγάω: оумлъчашѧ 237. 12, 290. 23, ἡσύχασαν 263. 13, 307. 23.

оумолити παρακαλέσαι rogare 102. 13, оумоли παρεκάλεσας 65. 9; оумолѭ ἐρωτήσω 376. 7—8, 383. 23.

оумрътвити θανατόω morte afficio: оумрътвѧтъ 294. 17.

оумъ νοῦς sensus 312. 5; без оума εἰκῆ, vl. μάτην, sine causa 11. 24.

оумъножение τὸ πληθυνθῆναι (quia abundabit) 88. 3.

оумꙑвальница νιπτήρ pelvis: оумꙑвальницѫ 371. 13.

оумꙑвание, о оумꙑвании περὶ τοῦ νιπτῆρος 313. 16.

оумꙑвати—оумꙑти νίπτω lavo: оумꙑвати νίπτειν 371. 13—14, 372. 12, омꙑваѭтъ pro оумꙑваѭтъ 51. 11; оумꙑти νίψαι 372. 1, оумꙑѭ 371. 22, оумꙑеши 371. 17. 21, оумꙑѭтъ 140. 17, оумꙑи 16. 11, —сѧ 353. 12. 15, оумꙑхъ 372. 10,

—сѧ 354. 7, оумъı 372. 5, —сѧ 353. 14, оумъı ἀνενίψατο 107. 7; оумъıвъ сѧ νιψάμενος 353. 25–26; не оумъвенама vide sub неоумъвенъ ἄνιπτος.

оумъıслити ἐνθυμηθῆναι vl. pro съмъıслити cf. 3. 4 nota.

оумѣти—оумѣѭ οἶδα scio: оумѣѭ 178. 10, оумѣатъ 343. 16, оумѣате 247. 12, 258. 11, оумѣете 19. 17, 127. 30 nota, γινώσκετε 55. 5, оумѣхѫ ᾔδεισαν 175. 21.

оумѫчити δαμάσαι domare 131. 4–5.

оуне естъ συμφέρει expedit 365. 5, оунѣе 12. 18. 23, 61. 17, 66. 22, 274. 20, 381. 15.

оуничьжати—оуничьжити ἐξουδενόω contemno: оуничьжатъ 149. 18, ἐξουθενέω aspernor: оуничъжаѭщемъ 279. 24.

оуничьжение ἐξουθένησις: о оуничьжении 188. 28.

оуорѫжити, melius въорѫжити, καθοπλίζω armo: оуорѫжь сѧ καθωπλισμένος 248. 11–12.

оупасти—оупасѫ ποιμαίνω rego: оупасетъ ποιμανεῖ 4. 9.

оупивати сѧ—оупити сѧ μεθύομαι, μεθύσκομαι inebrior: оупиѭтъ сѧ 320. 7, оупивати сѧ 257. 7.

оупитѣти σιτεύω sagino: оупитѣнъı σιτευτός 269. 22, 270. 7–8; оупитѣнаа σιτιστά altilia 78. 19.

оуподобити ὁμοιόω adsimilo: оуподоблѭ 20. 28, 35. 9, 223. 20, 260—261, 261. 7, оуподобитъ сѧ 21. 5, 92. 1, оуподобимъ 129. 15–16, оуподоби сѧ 44. 14–15, 78. 13, оуподобило сѧ естъ 64. 3.

оуправити, оуправленъ εὔθετος aptus 240. 10.

оупраждьнѣти vl. pro оупражнѣти 259. 18. nota.

оупъвати ἐλπίζω spero: оупъваѭтъ ἐλπιοῦσιν 88. 24, оупъвасте ἠλπίκατε 335. 4; πέποιθα: оупъваѭштимъ πεποιθότας 156. 6–7, cf. 279. 23 nota, оупъва πέποιθεν 108. 25, оупъвааше ἐπεποίθει 248. 15.

оуриинаѣ ἡ τοῦ Οὐρίου: оуриинѧ, recte оуриинъıѩ, 1. 12.

оурѣзати ἀποκόπτω abscido: оурѣза 388. 16, 390. 11, ἀνεῖλεν 102. 7, 176. 10.

оуселенаѣ pro въселенаѣ, quod vide: оуселенѣѩ 196. 10.

оуслъıшати ἀκούω audio: оуслъıшати 87. 16, оуслъıшитъ ἀκούσει 38. 19, 370. 16, 382. 4, cf. 128. 1–2 nota, —сѧ 252. 15; оуслъıшите 43. 12. 25, 168. 9–10, 293. 19–20, оуслъıшѧтъ 43. 17, 227. 14–15, 333. 3. 11, 358. 13–14, оуслъıша 3 pers. aor. 361. 6, 362. 9, 363. 1, оуслъıша 193. 9, 2 pers. оуслъıша ἤκουσας 364. 5–6, оуслъıшаашѧ 325. 13; оуслъıшавъ 4. 1, 48. 9, 136. 3–4, оуслъıшавъшеи 333. 4, оуслъıшано 113. 7; εἰσακούω: оуслъıшана бъıстъ εἰσηκούσθη 190. 15–16, оуслъıшани бѫдѫтъ εἰσακουσθήσονται 15. 15–16.

оусниѣнъ δερμάτινος pelliceus 116. 14–15, оусниѩнъ 6. 14.

оусонъ vl. pro всонъ 273. 4 nota.

оуспѣти ὠφελέω proficio: оуспѣатъ 107. 6.

оусрамлѣти сѧ ἐντρέπομαι vereor: оусрамлѣѭтъ сѧ 77. 11–12, 289. 14, cf. посрамлѣти сѧ.

оуста στόμα os: 10. 4, 40. 13, 45. 23, 52. 4. 19, 60. 25, 194. 27–28, 219. 28, 294. 12, оустъ 8. 7, 52. 5. 21, 75. 4, 207. 25, 252. 5, 285. 19, 302. 20, оустомъ 395. 15, оустъı 51. 25, 195. 13, оустѣхъ 63. 8–9.

оустати—оустанѫ φιμόομαι obmutesco: оустани πεφίμωσο 130. 13.

оустоѣти κατακυριεύω dominor: оустоѭтъ 72. 8, 158. 3–4, κυριεύουσιν 298. 19, оустоѣахѫ κατίσχυον invalescebant 304. 25.

оустрашати сѧ δειλιάω formido: оустрашаатъ сѧ 377. 14.

оустроити ἀποκαθίστημι restituo: оустроитъ 59. 2, ἀποκαθιστάνει 149. 15.

оустръмити сѧ ὁρμάω impetu eo: оустръми сѧ ὥρμησε 24. 24, 131. 23, 230. 17.

оустоудити καταψύχω refrigero: оустоудитъ 273. 19–20.

оустьна χεῖλος labium: оустьнами 51. 26, 141. 3.

оусънѫти ἀφυπνόω: оусъне ἀφύπνωσε 229. 4, κεκοίμηται dormit 361. 20. 22.

оусъпение κοίμησις dormitio: о оусъпении 361. 24.

оусъхнѫти ξηρανθῆναι aresco: оусъше ἐξηράνθη 75. 16, 127. 12, 226. 20, ἐξήρανται 161. 12, оусъхъшѫ ἐξηραμμένην 161. 9, о оусохъшии περὶ ξηρανθείσης 115. 10.

оусѣкнѫти ἀποκεφαλίζω decollo: оусѣкнѫхъ 136. 10, 234. 8, оусѣкнѫ 49. 1, 137. 17; ἐκκόπτω abscido: оусѣци 12. 22.

оусѫмьнѣти сѧ διστάζω (διστάσαι) dubito: оусоумьнѣ сѧ ἐδίστασας 50. 23, оусѫмьнѣшѧ сѧ 113. 16; διακριθῆναι haesito: оусѫмьнитъ сѧ 161. 16, оусѫмьните сѧ 75. 19.

оутаити κρύπτω abscondo: оуталъ еси ἔκρυψας 36. 12, ἀπέκρυψας 242. 22, оутаено ἀπόκρυφον 228. 10–11; оутаити сѧ λαθεῖν latere 142. 25, оутаи сѧ ἔλαθεν latuit 232. 10.

оутапати — оутонѫти καταποντίζομαι mergo: оутапати 50. 20; πνίγομαι suffocor: оутапаахѫ 131. 25; ἀποθνήσκω: оутопѫ 24. 25.

оутворити сѧ ἀποκατασταθῆναι restituor: оутвори сѧ 146. 13.

оутврьдити στηρίζω firmo: imperat. оутврьди στήρισον confirma 299. 7, оутврьди ἐστήρισεν firmavit 239. 6—7, — сѧ ἐστήρικται 274. 1; ἀσφαλίζομαι custodio: оутврьдити 111. 6—7, оутврьдите 111. 13—14, оутврьдиша 111. 15; оутврьди сѧ ἀποκατεστάθη restituta est (sc. manus) 38. 7, 124. 6, 216. 2.

оутврьждати βεβαιόω confirmo: оутврьждаѭштю 185. 11—12.

оутврьждение ἀσφάλεια veritas 189. 11.

оутєпѫтъ 31. 3 nota et 157. 9 nota vl. pro оукнѭтъ.

оутолити πεῖσαι suadeo: оутолимъ-и πείσομεν 113. 8.

оутро πρωΐα mane: оутроу 400. 14, cf. 104. 27 nota, за оутра 390. 16; πρωΐ: утро 69. 15, за оутра 183. 11, 184. 6, 396. 25, из оутра прихoдити ὀρθρίζω 296. 18; оутрѣ αὔριον cras 18. 2, 255. 13, cf. 111. 1—2, et ютро, ютрѣ.

оутрьнии дьнь ἡ αὔριον crastina dies: оутрьнии 244. 19, оутрнии 18. 12, ἡ ἐπαύριον: оутрьнии 160. 9—10, оутрънии 111. 1.

оутрьѭдѫ pro ѫтрьѭдоу, quod vide.

оутрѣи ἡ αὔριον crastinus: оутрѣи 18. 12, къ оутрѣи дьнь τῇ ἐπαύριον 316. 22, 317. 13, 318. 8, 337. 12, 367. 9, на оутрѣи ἐπὶ τὸ πρωΐ 179. 1.

оутѣха παράκλησις consolatio: оутѣхы 199. 1, оутѣхѫ 217. 13.

оутѣшати — оутѣшити παρακαλέω consolor, exhortor: оутѣшаатъ сѧ 273. 25, оутѣшаѭ 204. 7—8, παραμυθέομαι: оутѣшаѭште μυθούμενοι 363. 5, оутѣшаѭтъ-и 362. 7—8.

оутѣштати συνέχω comprimo: оутѣштаѭтъ 232. 5—6.

оухо οὖς auris: оухо 32. 8, 300. 26, оухоу 252. 16, оуши 35. 8, 42. 23, 43. 20, 46. 18, 127. 18, 128. 27, 142. 2, 143. 19, 145. 26, 227. 1, 238. 9, 254. 18—19, 259. 23 nota, 267. 6—7, 293. 2, 293. 6—7 nota, въ оушию 207. 22, къ н-оушию 193. 18, оушима 43. 15. 17; τὸ ὠτίον auricula: оухо 102. 8, 176. 10, 300. 27—28, 388. 16, 390. 11; оуши игълинѣ τρύπημα ῥαφίδος 68. 14, τρυμαλιά ῥαφίδος 156. 9—10, 281. 21.

оучение διδαχή doctrina: оучение 118. 12, 343. 17—18, genet. оучениѣ 56. 1, loc. оучении 21. 13—14, 81. 11, 117. 28, 127. 2—3, 161. 6, 166. 21, 208. 26, 343. 20—21, 389. 17; διδασκαλία: оучениѣ acc. pl. 52. 1—2, 141. 6.

оученикъ μαθητής discipulus: оученикъ nom. sing. 31. 22, 113. 13, 219. 2—3, 245. 20, 266. 8. 11, 267. 2—3, 355. 19, 389. 4. 5. 8, 395. 9, 396. 9, 397. 7. 9. 18—19, 401. 1, 403. 6. 11, cf. оученикотъ 403. 6 nota; gen. acc. sing. оученика 33. 22, 395. 5, 402. 24, dat. оученикоу 31. 24, 395. 8, 397. 4; dual. оученика 29. 9, 71. 8, 73. 12—13, 74. 2, 173. 13, 239. 13, 317. 16, 397. 23, оученикома 34. 1, 99. 2; plur. оученици 10. 4, 23. 28—29, 37. 2. 4—5, 42—43, 45. 26, 49. 4. 13. 25—26, 50. 11, 51. 10, 52. 7, 53. 6, 54. 6. 15, 55. 10—11, 58. 16. 26, 59. 7—8. 22, 61. 4, 66. 20, 67. 8, 68. 16, 75. 15—16, 86. 24, 87. 7—8, 97. 20, 98. 19. 25, 100. 15—16, 102. 23, 111. 8, 113. 4—5, 122. 6. 8. 9—10, 123. 1—2, 133. 13—14, 134. 22—23, 137. 20—21, 138. 10, 140. 25—26, 142. 4—5, 144. 13, 146. 19, 151. 14, 154. 22, 154—155, 156. 3—4, 160. 19, 173. 1, 213. 26, 214. 26, 221. 23, 222. 10, 227. 2, 229. 1, 235. 8, 280. 19, 299. 28—29, 319. 11, 320. 11—12. 14. 25, 321. 12, 324. 1, 325. 16, 326. 2, 327. 25, 328. 5. 8, 336. 11. 26, 337. 15. 17, 341. 8, 342. 10, 350. 2—3, 352. 24, 355. 17—18. 20, 361. 10. 21, 367. 20, 373. 4—5, 374. 7, 379. 2, 384. 1—2, 387. 17, 398. 20. 24, 399. 6—7. 13, 400. 15—16, 401. 6; оученикъ gen. plur. 23. 23, 140. 13, 159. 5, 167. 17—18, 173. 3—4, 216. 19, 222. 11—12, 286. 15, 287. 4—5, 311. 10, 324. 8, 336. 2, 337. 21—23, 341. 5. 20, 366. 12, 373. 6—7, 382. 12—13, 389. 11, 390. 8, 400. 9; dat. оученикомъ 26. 11, 29. 4, 49. 25, 54. 14, 56. 22—23. 25—26, 57. 8, 59. 15, 68. 9, 82. 11—12, 97. 4, 99. 17, 100. 18. 29 (къ), 101. 14, 112. 8—9. 14, 121. 28, 124. 17, 129. 30, 139. 1, 144. 19, 149. 21—22 (къ), 150. 8, 156. 1, 158. 15, 174. 27, 183. 22, 213. 19, 216. 28 nota, 234. 28—29, 235. 3—4, 238. 8, 252. 9, 254. 20, 270. 24, 274. 18, 277. 13—14, 287. 11, 292. 9, 300. 11, 336. 11. 13—14, 361. 9. 29, 371. 14, 398. 16—17, 400. 3, оученикомь 237. 24, (къ) 243. 1—2. 7; оученикы acc. plur. 42. 1 (на), 50. 2, 54. 1, 56. 4, 79. 24, 139. 7—8, 144. 6, 146. 21, 147. 9 (на), 151. 22, 167. 8, 216. 8—9. (на) 28, 245—246, 325. 14; instr. plur. оученикы 34. 4—5, съ оученикы 26. 10, 98. 24, 121. 24—25, 124. 10, 145. 4, 147. 14, 173. 9, 297. 18, 335. 13—14, 337. 16, 365. 19, 387. 14. 20, прѣдъ оученикы 399. 24—25; о оученицѣхъ 389. 16.

оучинєнъ τασσόμενος constitutus 221. 10.

оучитель διδάσκαλος magister: оучитель nom. sing. 26. 13, 31. 25, 60. 13, 83. 9, 98. 23, 173. 8, 219. 5, 297. 16, 321. 25, 322. 23, 362. 27, 372. 10–11, vocal. оучителю 23. 17, 40. 25, 67. 14–15, 79. 26, 80. 15–16, 81. 15, 130. 10–11, 149. 30, 152. 15, 155. 11, 157. 12, 163. 28, 164. 12–13, 165. 27–28, 167. 18, 203. 14, 224. 23, 237. 18, 243. 14, 251. 6, 253. 21, 280. 27–28, 287. 11, 290. 11. 26, 291. 27, 293. 12, 317. 20, 337. 25, 347. 5, 352. 25, 361. 11, 398. 10; gen. acc. оучителѣ 133. 26, 232. 18, 372. 8–9; instr. оучителемь 31. 22–23, оучителемъ 219. 3, gen. plur. оучитель 201. 4–5.

оучити διδάσκω doceo: оучити 126. 24, 134. 24, 138. 7–8, 146–147, 215. 13, 345. 11; оучиши 79. 28, 163. 31, 290. 12. 14, 356. 6; оучѧ 9. 20, 21. 14, 28. 22, 118. 1, 135. 12, 166. 12, 176. 14, 208. 25, 212. 6, 259. 24, 261. 11, 288. 3, 296. 16, 303. 10, 341. 4, 344. 19, 348. 26, оучѧштю 288. 9, оучѧщю 75. 25, оучѧще 52. 1, 113. 21, 141. 5; оучихъ 389. 19, оучилъ еси 261. 25, оучааше 10. 4, 121. 17, 127. 1, 151. 22, 154. 5, 160. 26–27, 207. 2, 210. 16, 343. 14, 347. 2, оучаше 47. 24, 117. 27–28, supin. оучитъ 34. 2, оучени διδακτοί 339. 24; оучи сѧ ἐμαθήτευσεν discipulus erat 110. 18, оучь сѧ μεμαθηκώς 343. 16.

оучѧти vl. pro начѧти: оучѧтъ 287. 4 nota.

оуѣзвити τραυματίζω vulnero: оуѣзвьше 289. 11.

Ф

фалековъ τοῦ Φαλέκ 205. 14–15.

фаноуилевъ (τοῦ) Φανουήλ: фаноуилева 199. 25–26.

фаресъ Φαρές: фаресъ 1. 5–6, фареса 1. 5; adj. фаресовъ 205. 12.

фарисѣи Φαρισαῖος Pharisaeus: nom. sing. фарисѣи 224. 16, 250. 9. 11, 280. 1. 2, nom. vel voc. plur. 21. 16, 26. 22, 28. 20, 37. 4, 38. 8, 40. 24–25, 51. 9, 52. 8, 54. 22, 65. 23, 83. 19. 24. 29, 84. 24, 85. 10. 19, 123. 3, 124. 7–8, 140. 24, 145. 6, 154. 6, 212. 6. 20, 213. 19, 215. 15–16, 223. 17–18, 224. 16, 250. 14, 251. 2, 252. 2–3, 262. 14, 267. 10–11, 272. 19, 325. 13, 346. 10, 348. 2, 354. 5, 365. 26, фарисѣии 79. 21, фарисеи 26. 11, 39. 5, 78. 7, 81. 12, 82. 13, 85. 1, 108. 21, 111. 3, 121. 26, 122. 7. 9, 140. 11. 16, 250. 27, 345. 2, 347. 3, 364. 21, 368. 3; gen. plur. фарисѣи 163. 25, 214. 28, 224. 5, 277. 8, 316. 12, 321. 22, 346. 12, 356. 18, 370. 6, 387. 21–22, фа(ри)сѣи 287. 10; loc. sing. о фарисѣи 188. 11, фарисѣ(и) 187. 24; vocat. sing. фарисею 85. 5–6, acc. plur. фарисеѩ 6. 20, dat. plur. фарисѣомъ 188. 22, 346. 6, 364. 19, фарисеомъ 81. 26, фарисѣемъ 250. 22, 263. 11, 354. 2, loc. о фарисѣихъ 115. 5; adj. фарисѣовъ τοῦ Φαρισαίου 224. 7; фарисѣискъ τῶν Φαρισαίων: фарисѣиска 145. 18, 252. 11, 263. 6, фарисеиска 55. 14. 25–26, 56. 1–2, фарисѣисцѣ 114. 22, фарисеисцѣ 187. 26, фарисѣистии 214. 2.

филипъ Φίλιππος Philippus: филипъ 29. 15, 318. 11–12. 13. 19–20. 26–27, 335. 21, 368. 10. 11, 375. 13, филипа 48. 16, 125. 9, 136. 14. 17, 318. 10, фи(ли)па 216. 13, филипоу 202. 2–3, 335. 18, 368. 7, филипе 375. 17; adj. филиповы 56. 3, 146. 19–20.

фииникиси Φοινικίσσα: о фииникиси 114. 19.

фииникъ φοίνιξ palma: gen. plur. фииникъ 367. 12.

Х

халѫга φραγμός sepes: халѫгы 265. 23.

хананеискъ Χαναναῖος: хананеиска 53. 1.

хвала αἶνος laus: съвръшилъ еси хвалѫ 75. 6, въздашѧ хвалѫ 283. 14; χάρις gratia: хвала 218. 5. 8. 12, хвалѫ имать 275. 23, хвалѫ въздати εὐχαριστέω gratias ago: хвалѫ въздаѭ 280. 3, 364. 5 (хвалѭ pro хвалѫ), — въздаѩ 276. 20, — въздавъ 54. 13, 99. 19, 144. 18, 174. 1 nota, 174. 4, 297. 29, 298. 4, 336. 10, — въздавъшю 337. 19–20.

хвалити αἰνέω laudo: хвалити 287. 5, хвалѧще 198. 9, 312. 24, gen. pl. хвалѧштъ 197. 18.

хитонъ χιτών tunica 394. 20, cf. риза.

хламида χλαμύς chlamys: хламидѫ 107. 26, хламидоѭ 107. 17–18.

хлъмъ βουνός collis: хлъмъ 202. 19, хлъмомъ 305. 14.

хлѣбъ ἄρτος panis: хлѣбъ nom. sing. 206. 4, 338. 22. 26, 339. 15, 340. 3. 5. 7. 9. 25; acc. sing. 15. 22, 51. 12, 99. 16, 140. 28, 174. 1, 246. 5, 298. 3, 310. 18–19, 336. 10, 338. 17. 20. 21. 25, 341. 2, 372. 21, 373. 13. 13–14. 23; gen. sing. хлѣба 19. 14, 53. 13, 125. 15, 135. 18, 143. 5, 145. 15, 223. 28, 233. 14, 247. 6–7, 263. 7, 311. 7, 340. 8; loc. хлѣбѣ 8. 5, 206. 6, 373. 15; nom. pl. хлѣби 8. 4, 269. 5; gen. pl. хлѣбъ 49. 20. 23, 54. 9. 12, 55. 15–16. 18. 20. 21, 114. 16. 21, 138. 19–20. 21. 27, 144. 14. 15. 18, 145. 20. 22–23. 27–28, 187. 10, 234. 25, 235. 1, 313. 8, 335. 22, 336. 4–5. 17–18; acc. pl. хлѣбы 37. 10, 49. 25, 54. 8, 55. 12, 123.

10, 138. 13–14. 18. 28, 139. 6, 140. 15, 145. 14, 215. 6–7, 246. 15, 335. 18, 337. 19, 338. 4; loc. хлѣбѣхъ 55. 24, 139. 26; adj. хлѣбьнъ τοῦ ἄρτου: хлѣбънааго 56. 1.

хлжбати et хлжпати προσαιτέω, ἐπαιτέω: хлжбаѩ προσαιτῶν mendicans 158. 17–18, хлжпати ἐπαιτεῖν mendicare 271. 11.

ходити περιπατέω ambulo: ходити 166. 23, 292. 11, 342. 6, 347. 29, ходитъ 361. 15. 17, ходи περιπάτει 25. 16, 121. 6, 212. 28, 331. 19. 21, ходите 369. 16, ходѧтъ 34. 9, 140. 25, 222. 23, ходѧ 9. 8, 50. 10, 139. 17, ходѧи 369. 18, acc. sing. ходѧща 337. 7, ходѧштъ 50. 11, 139. 10, dat. ходѧштю 162. 1, ходѧщеи 251. 3–4, ходѧщемъ 245. 4, ходѧшта 53. 28, 146. 11, хождѣаше 2 pers. sing. 402. 16–17, хождааше 3 pers. sing. 134. 16, 331. 14, 342. 4, 359. 1, 365. 14–15, хождаше 50. 18, хождаахж 341. 21–22; πορεύομαι: ходитъ 357. 8–9, dual. ходѧшта 189. 17–18, ходѧще 29. 24, 227. 21, хождаашете 200. 16; παραπορεύομαι: мимо ходѧштю 122. 28, мимо ходѧште 161. 8, м. ходѧштеи 108. 14, 181. 15, διαπορευόμενον мимо ходѧшть 282. 26; παράγω: мимо ходитъ 72. 25, ходѧ 117. 11, мимо ходѧштоу 180. 21, хождааше παρῆγεν 352. 22; παρέρχεται мимо ходитъ 283. 1–2, παρέρχεσθε мимо ходите 250. 24; προάγοντες прѣдъ ходѧште 160. 1, прѣдъ нимъ ходѧштеи 74. 9–10; ἀκολουθέω: ходитъ по — ἀκολουθεῖ 152. 17–18, 235. 26, 368. 21, вь слѣдъ х. 239. 2, въ слѣдъ ходи ἀκολούθει 155. 27, ходѧи по мьнѣ ἀκολουθῶν 347. 28, въ слѣдъ ходѧштеи 160. 2, ходѧщюмоу по— 221. 15 nota, по немь хождаахж 182. 20; хождъшю по вьсѣхъ παρηκολουθηκότι 189. 7.

хождение περίπατος ambulatio: о хождении 114. 17, 313. 9.

хоразинъ Χοραζείν 35. 24, 241. 24.

хотѣти βούλομαι volo: хощетъ 243. 6, хоштете 391. 28, хотѧ 180. 7; θέλω: хоштж 26. 17, 37. 18, 54. 5, 70. 27, 71. 2, 175. 11, 206. 13, 211. 23, 257. 22, 387. 2, 403. 2. 8, хощж 21. 22, 76. 16, 100. 28, 119. 17, 137. 10; хоштеши 67. 19, 71. 20, 98. 20, 119. 15, 155. 23–24, 173. 2, 211. 21, 239. 14, 297. 11, 331. 5, 402. 20, хощеши 21. 20, 44. 25, 53. 18, 58. 8–9, 68. 2, 137. 3, 158. 28–29, 283. 9; хоштетъ 108. 26, 147. 15. 18, 158. 6, 214. 22, 235. 23. 26–27, 262. 16, 322. 17, 332. 18, 343. 19, хощетъ 57. 8–9. 11–12, 72. 11. 13–14, 152. 7, 158. 8; хоштевѣ 157. 13, хоштета 157. 14–15, хощета 73. 4, хоштемъ 284. 26, 368. 9, хощемъ 40. 25; хоштете 98. 18, 106. 26, 179. 21, 180. 2, 218. 2, 341. 23, 351. 7, 355. 16. 17, 378. 21, хощете 19. 21, 35. 7, 106. 15, 172. 13, 334. 18; хотѧтъ 82. 21; хотѧ 48. 18, 244. 2, 304. 18, хотѧи 266. 12, хотѧштааго 13. 24, хотѧщоумоу 13. 18, хотѧште 228. 22, хотѧштеи 274. 2, хотѧштиихъ 166. 23, 292. 10, о хотѧштиимь 187. 27; хотѣ 3. 3, 124. 28, 139. 17; хотѣаше 5. 19, 136. 18, 142. 24, 151. 21, 270. 9, 279. 7, 280. 9, 2 pers. sing. 402. 17, хотѣше 64. 23, 108. 7; хотѣсте 334. 1–2; хотѣшѧ 149. 20; хотѣахж 78. 16, 106. 12, 336. 12–13, 337. 9, 346. 4, хотѣхж 382. 19; хотѣлъ би 194. 24–25; хотѣвъшаѩ θελήσαντας 286. 8; μέλλω: хоштеши 376. 26, хоштетъ 284. 16, 345. 8. 10, хощетъ 5. 4, хотѧтъ 293. 14, 336. 23, хотѧ 335. 20, хотѧи 35. 8, 298. 16, 309. 21, хотѧштиихъ 296. 14, хотѣаше 157. 4, 236. 21, 240. 15, 283. 23, 342. 3, 365. 9, 366. 13, 369. 9, хотѣше 391. 8, хотѣахж 345. 21; хотѧи прѣдати παραδώσων 341. 16–17, хотѧште прикоснѫти сѧ ἵνα ἅψωνται 124. 21, хотѧще ζητοῦντες 41. 26, хотѣаше погрѧзнѫти ὥστε γεμίζεσθαι 130. 8; cf. notas ad 103. 4, 106. 12, 265. 10, 284. 24.

храмина οἰκία domus: храмина 366. 10, gen. храминъ 220. 11, 268. 7, гнъ храминъ οἰκοδεσπότης 256. 17, храминж 4. 21, 20. 29, 21. 2. 7, 220. 2. 8–9, храминѣ 11. 5–6, 21. 9–10, 220. 5, 224. 9–10.

храмъ οἶκος domus: храмъ nom. sing. 74. 23 bis, 160. 28 bis, 265. 24 nota, 287. 27, 288. 1, acc. sing. 37. 9–10, 123. 9, 212. 15, между храмомъ 251. 25; οἰκία: храма 91. 7, храмѣ 88. 17, 229. 22, храмъ 69. 8, господинъ храма οἰκοδεσπότης 91. 4.

хранилиште φυλακτήριον phylacterium: plur. хранилишта 83. 1; ἀποθήκη horreum: gen. sing. хранилишта 255. 1–2, cf. житьница.

хранити φυλάσσω custodio: хранитъ 248. 12, хранѧште 249. 5, храните сѧ φυλάσσεσθε cavete 253. 26, προσέχετε 55. 25. 27; τηρέω custodio: хранитъ 354. 10, хранѣаше συνετήρει 136. 20–21.

хризма μύρον (potius χρίσμα) unguentum: хризма 172. 7, хризмъ 172. 1, 366. 7, cf. 97. 18 nota, хризмож 187. 3; adj. хризмьнъ μύρου unguenti: хризмънаѣ 172. 6, хризмънъıѩ 366. 11.

хромъ χωλός claudus: хромоу 62. 1, 153. 13, хроми 74. 26, хромии 34. 8–9, 222. 23, хромъ gen. plur. 330. 16, хромъ 53. 23, 264. 21–22, хромъıѩ 53. 27–28, 265. 10.

хрьстъ (melius хрьстъ) Χριστός Christus, scri-

bitur х҃ъ 56. 11. 24, 83. 10, 87. 15, 89. 4, 103. 20, 112. 8, 124. 25, 146. 27, 166. 13, 177. 18, 181. 23, 197. 13, 203. 24, 209. 26, 277. 17, 302. 10, 306. 2. 11, 311. 4, 316. 3. 14, 318. 5, 324. 18, 327. 22, 328. 3, 329. 6, 344. 16. 17. 20, 345. 26. 27, 346. 2, 359. 4, 362. 24, 369. 11, 399. 27, х҃ь 170. 5, 341. 27, х҃съ 2. 20, 4. 4; хрьста, scribitur х҃а 2. 23, 106. 17, 107. 1, 199. 4, 209. 28, 235. 15, 292. 1, 303. 3, 355. 3; хръстє, scribitur х҃є 104. 7, 178. 3; хръстоу, scribitur х҃оу 310. 8, 312. 8; хръстомь, scribitur х҃мь 315. 21; хръстѣ, scribitur х҃ѣ 81. 28; plur. хръсти 89. 5, 170. 7; adj. хръстовъ Χριστοῦ Christi: nom. plur. хръстови 152. 25, х҃ва 34. 4, 196. 7, і҃с х҃ва 1. 1, х҃вѣ 115. 2.

хто pro къто 6. 22.

хоузань Χουζᾶ Chuzae: жєна хоузанѣ 226. 8.

хоула βλασφημία blasphemia 39. 27, 40. 2, praeterea vl. pro власфимиѣ, quod. vide, cf. notas ad 103. 25–26, 120. 21, 212. 21.

хоулити βλασφημέω blasphemo: хоулѧштє 302. 6, cf. 279. 24 nota, хоулѣашє 306 10, хоулѣахѫ 108. 14–15, 181. 15.

хꙑштєниє ἁρπαγή rapina: хꙑштєниѣ 85. 4–5, 250. 16–17.

хꙑштьникъ ἅρπαξ rapax, raptor: хꙑштьници 20. 3, хꙑщьници 280. 4–5.

Ѡ

ѡ ὦ vocabulum exclamationis: ѡ жєно 53. 17, ѡ родє 59. 17, 150. 11, 237. 26, ѡ нєсъмꙑслънаа 310. 5.

ѡсанна ὡσαννά: ѡсанна 74. 11. 13. 30, 160. 5, ѡсан҃на 367. 14, ѡсанънна (pro ѡсанъна) 160. 3.

Ц

цвѣтъ vl. pro кринъ 17. 23–24 nota, 255. 8 nota.

цръкꙑ ἱερόν templum: gen. sing. ц҃ркъвє 37. 16, отъ ц. 167. 16–17, и-ц҃рквє (ис цръкъвє) 86. 23, 313. 2, 320. 20, 352. 21, local. въ цръкъвє 389. 20, въ ц҃рквє 74. 20. 27. 30, 102. 20, 160. 22, 162. 1, 166. 12, 176. 14, 288. 3, 296. 16, 301. 4, 312. 24, 320. 17, 331. 24, 348. 26, 359. 1, 365. 23, въ цъ | рквє 37. 14–15; loc. въ ц҃ркви 201. 4, 288. 9, 344. 19, о ц. 293. 7, dat. прѣмо ц҃ркви 167. 25; acc. ц҃рковь 199. 5, ц҃рквъ 74. 18, 75. 24, 160. 7. 21. 26, 279. 26, 287. 25, 296. 19, 347. 1, ц҃ркъ 343. 14; adj. цръкъвьнъ τοῦ ἱεροῦ: ц҃рквънаѣ 87. 1, ц҃рквнꙑмъ 301. 1, ц҃рквьнѣємь 206. 20–21, ц҃ркъвнѣмъ 8. 9; ναός: ц҃ркꙑ 84. 10, 321. 8, acc. ц҃рквь 103. 12, 177. 8, 321. 4, ц҃рквъ 108. 17, 181. 17, 190. 9, loc. цръкъвє 191. 15–16, ц҃рквє 105. 12, ц҃ркви 191. 18, о ц. 321. 10, ц҃ркъвиѫ 84. 19, 86. 11, ц҃рквьѭ 84. 6; adj. цръкъвьнъ τοῦ ναοῦ: ц҃рквнаѣ 109. 24, 182. 11, 306. 23, ц҃рквнꙑмъ 84. 8; ἐκκλησία: ц҃рквъ 56. 16, dat. ц҃ркви 63. 11, loc. о церкви 63. 12.

цѣлити θεραπεύω sano: цѣлити 29. 11, 37. 25, 125. 3–4, 233. 10, 263. 12, —сѧ θεραπεύεσθαι 212. 2, цѣлитє 30. 2, 241. 13, —сѧ 260. 11, цѣлѧ 9. 21, 28. 24, цѣлѧштє 233—234; цѣлѣашє 209. 24 nota, цѣлѣахѫ сѧ 216. 24 nota; ἰάομαι: цѣлити ἰᾶσθαι 212. 10, 233. 11, цѣлѣашє ἰᾶτο 216. 27, 234. 17.

цѣлованиє ἀσπασμός salutatio 192. 11, 193. 9–10, gen. sing. цѣлованиѣ 193. 18, plur. 83. 6, 166. 24, 250. 20, 292. 12.

цѣловати ἀσπάζομαι saluto: цѣловати 180. 14, цѣлоуєтє 14. 7–8, цѣлоуитє 30. 15, 240–241, цѣлова 193. 8, цѣловаахѫ 149. 26.

цѣлъ ὑγιής sanus: цѣлъ 331. 5. 12–13. 24, gen. цѣла 331. 18. 27, nomin. fem. 38. 7, 124. 6, 133. 22; ἀκέραιος simplex: цѣли 30. 28.

цѣлѣти ἰάομαι: цѣлѣатъ ἴαται 133. 9.

цѣмъ 263–264, vide sub къто.

цѣна τιμή pretium 105. 15, цѣнѫ 105. 22.

цѣнити τιμάομαι appretio: цѣнишѧ 105. 23, цѣнєнааго 105. 22.

цѣсарица βασίλισσα regina: ц҃рца 249. 13, ц҃рица 41. 11 nota.

цѣсарь βασιλεύς rex: цѣсарь 303. 4, ц҃рь 106. 3, 108. 11. 23, 137. 2. 13. 15, 286. 9, 306. 5, 319. 1, 367. 18, 391. 18, ц҃ръ 48. 27, 73. 21, 79. 9. 14, 95. 18, 136. 4, 179. 4, 181. 10. 23, 266. 20, 306. 9, 367. 15, 391. 6, 393. 20, 394. 9. 15, ц҃р 78. 24, 391. 17, ц҃ръ 1. 11, 3. 22, 4. 1, 96. 7, 393. 13, 394. 14; gen. acc. цѣсѣрѣ pro цѣсарѣ 189. 12, ц҃рѣ 4. 16, 13. 9, 179. 23, 180. 3, 303. 3, 336. 24, 392. 1, 393. 22. 24, ц҃рѣ 1. 11, 3. 20, dat. ц҃рю 64. 4, 137. 9 (къ), 266. 20, ц҃рю 78. 13, vocat. ц҃рю 107. 23, 180. 15, 392. 8, nom. plur. ц҃рє 243. 10, 298. 18, ц҃ри 60. 16, instr. plur. 168. 26, dat. цѣсарємъ 294. 7, acc. цѣсарѧ 31. 4; adj. цѣсарь βασιλικός: ц҃ръ мѫжъ 329. 16. 28, loc. sing. о ц҃ри мѫжи 313. 6, βασίλειον: вь ц҃рхъ (lege цѣсарихъ) 228. 5, τῶν βασιλέων въ (домохъ) ц҃рихъ 34. 19.

цѣсарьствиє βασιλεία regnum: цѣсарєствиє 129. 5–6, 248. 10–11, цѣс҃рствиє 156. 7–8, 240. 10–11,

261. 7, цс҃рьствие 15. 20—21, 68. 11—12, 298. 2—3, цс҃рствие 15. 28, 20. 16, 30. 1, 35. 4, 39. 19, 45. 8. 16, 46. 19. 24, 47. 4, 61. 10, 64. 4, 67. 12, 68. 15, 69. 13, 78. 3. 12, 83. 25, 92. 1, 95. 21, 117. 10, 129. 16, 153. 19, 155. 4—5, 156. 10—11, 160. 4, 188. 15, 226. 3, 233. 11, 236. 12, 240. 4—5, 241. 15. 21, 246. 4, 247. 24, 255. 24, 260. 26, 272. 25, 277. 8. 10. 12, 280. 23, 281. 19. 22, 284. 17. 19, 285. 2, 296. 1, цср҃твие 148. 7, ц҃рствие 44. 15, 156. 3, цр҃твие 10. 6, 322. 13, цс҃твие 39. 14, 210. 4, 217. 1, 261. 1; gen. sing. цѣсрс҃твиѣ 255. 20—21, цс҃арьствиѣ 43. 26—27, 307. 11—12, цс҃рствиѣ 18. 9—10, 28. 24, 43. 4, 46. 4. 12, 56. 18, 67. 4, 88. 6—7, 127. 22, 137. 5, 166. 9—10, 182. 26, 206. 9, 227. 5, 280. 25, 282. 8, 322. 6, цс҃ртвиѣ 155. 6, цр҃твиꙗ 9. 21, цс҃твиѣ 22. 24, 117. 8, acc. цр҃твиꙗ 8. 16; цср҃твию 47. 18, 192. 19, loc. цѣсарьствии 234. 16, цср҃ствии 46. 17, 57. 26, 61. 12, 71. 23, 76. 23, 99. 26, 174. 10, 262. 7, 264. 28, 297. 28, 298—299, 306. 18, цр҃ствии 22. 23, 262. 10, цср҃стви 35. 2, 223. 14, цср҃тви 61. 5, цр҃тви 11. 16. 17.

цѣсарьство id.: цѣсарьство 125. 25—26, 293. 24, цѣср҃ство, цср҃ство 87. 22, 125. 24, 168. 16. 17, 293. 24, 298. 28, 391. 11, цс҃тво 391. 13. 16, цср҃ство 248. 4, цс҃тво 87. 22, цр҃тво 6. 8, 9. 7, 10. 15, 11. 20.

цѣсарьствовати βασιλεύω regno: цр҃твоуѭтъ 5. 27—28, цср҃ствоуоутъ 284. 26.

цѧта vl. pro пѣнѧзь, cf. 172. 8 nota.

Ч

чаание προσδοκία exspectatio: чаанiѣ 295. 17.

чаати προσδοκάω exspecto: чаеть 91. 24, чаатъ 257. 9, чаемъ 34. 6, 222. 13. 16—17, чаѧ 182. 26, чаѭште 231. 15, чаѭштемъ 203. 21—22; προσδέχομαι: чаѧ 198—199, чаѭштиимъ 200. 9, чаѭштемь 256. 5, чааше προσεδέχετο 307. 11, чаѭщиихъ ἐκδεχομένων 330. 16; чаате ἐλπίζετε 218. 11, чаѭще ἀπελπίζοντες 218. 16—17.

часъ ὥρα hora: 23. 2. 3—4, 31. 8, 53. 19, 61. 3, 70. 20, 91. 9. 24, 102. 17, 169. 2, 175. 8. 24, 200. 7, 222. 17, 242. 20, 253. 19, 256. 17. 20, 290. 3, 310. 25, cf. 101. 16 nota, 257. 9 nota, часа 27. 23, 93. 7—8, 101. 2, 175. 14, 395. 9, часоу 138. 8, 160. 8, томь часѣ 59. 21, часѣ 115. 19, 171. 4; in evangelio Ioannis, si unum exemplum 395. 9 excipias, graecum ὥρα non nisi slavico година vel годъ vertitur, quod memoratu dignum esse credo; часъ врѣменьнъ στιγμὴ χρόνου momentum temporis: чѣсѣ 206. 10.

чаша ποτήριον calix: чаша 100. 27, 101. 8, 298. 8, чашѫ 33. 21, 71. 26. 30, 99. 19, 152. 24, 157. 20. 23, 174. 4, 175. 10, 297. 29, 298. 7, 300. 5, 388. 19.

челѣдь θεραπεία familia: челѣдиѫ 256. 26, vl. домомь.

чесати συλλέγω colligo: чешѫтъ 219. 21.

чесо vide sub чьто.

четворицеѭ τετραπλοῦν quadruplum 284. 9.

четврътовластьникъ τετράρχης tetrarcha 204. 9—10, четврътовластецъ id. 234. 1—2.

четврътовластьствовати τετραρχέω: четврътовластъствоуѭштоу τετραρχοῦντος 202. 1—2. 3—4. 5—6.

четврътыи τέταρτος quartus: четврътѫѭ 50. 9, четврътѣи 139. 16.

четврѣдьневънъ τεταρταῖος quatriduanus 363. 27.

четыре τέσσαρες quattuor: четыре мѣсѧци τετράμηνος 328. 12, gen. plur. четыръ 90. 2, 170. 22, 200. 3—4, четырьмъ тысѫштамъ 55. 22, acc. pl. четыри 362. 3, 394. 18—19, четыри тысѫштѧ τετρακισχίλιοι nom. pl. 54. 18, 145. 2. acc. pl. 31, четырьми 120. 10, четырьми десѧты 321. 7.

чии τίνος cuius: чии 164. 5, 290. 17—18, чи 80. 7, 81. 28.

чинити ἀνατάξασθαι ordinare 189. 2.

чинъ τάξις ordo: въ чиноу 190. 5.

число ἀριθμός numerus: gen. числа 296. 25, instr. числомъ 336. 8—9.

чистъ καθαρός purus: чистъ 372. 2, чисто 85. 8—9, чиста 250. 21, чистоѭ 110. 22, чисти 372. 2. 5, 378. 6, чистии 10. 12, чистъ бысть ἐκαθαρίσθη 119. 19, чисто ὀρθῶς recte 143. 24.

чистъ supin. verbi чьтѫ, quod vide.

чисѧ vide sub чьтѫ.

чловѣкооубиица ἀνθρωποκτόνος homicida: чл҃коубиицъ, melius чл҃коубиица 351. 7—8.

чловѣкъ ἄνθρωπος homo: чловѣкъ nomin. sing., scribitur чловѣкъ 45. 9—10, чл҃вѣкъ 215. 13—14, чл҃вѣкотъ 173. 29, чл҃векъ 19. 13, 22. 12, 35. 18, 37. 22, 38. 1. 4, 40. 14. 16, 44. 24, 46. 21, 57. 17, 66. 9, 93. 8, 123. 18, 147. 23, 171. 8, 221. 9, 224. 1, 261. 3, 263. 8, 264. 29, 266. 18, 267. 14, 268. 15, 270. 25, 273. 3, 285. 17. 21, 320. 6, 321. 22, 322. 8, 329. 26, 331. 1. 26, 346. 9, 353. 22, 359. 26, 364. 23, 365. 6, 383. 6, 392. 15, чл҃вк 307. 1, чл҃къ 66. 4, (ч. домовитъ v. s. домовитъ) 76. 29,

94. 16, 104. 15, 110. 16, 118. 2, 123. 15, 129. 6. 141. 18, 154. 16, 162. 19, 182. 15, 208. 28, 219. 23. 25, 244. 5, 284, 18, 289. 2, 297. 13, 303. 13, 324. 14, 331. 13, 354. 9. 11, 355. 9. 23, чк҃ъ 59. 10, 76. 12, 99. 12, 130. 23, 154. 20, 198. 25. 26, 206. 6, 314. 8, 331. 20, 344. 6; accus. sing. чл҃вкъ 28. 16, 173. 5; genet. чл҃вка 26. 4, 33. 2, 34. 17, 41. 12. 20, 52. 5. 6. 22. 28, 104. 17. 22, 131. 14, 141. 29, 142. 8. 13 bis. 21, 178. 21, 212. 11, 230. 16, чл҃ка 52. 27, 123. 14, 142. 1, 223. 3, 230. 2, 304. 5, 328. 1, 331. 7, 333. 26, 344. 5. 8, 350. 23, 390. 21, чл҃ка 352. 23, ч҃ка 79. 10, 108. 1, 230. 23, 248. 19, 314. 14, 355. 7, 389. 12; dativus чл҃вкоу 44. 15, 46. 25, 47. 19—20 (ч. домовитоу vide sub домовитъ, id. 69. 14), 57. 15, 62. 19, 64. 4, 99. 10, 173. 26, 220. 1. 8, 298. 13, 346. 16, чл҃коу 33. 4, 61. 22, 65. 24, 66. 21, 78. 13, 123. 21, 147. 21, 236. 2, 248. 27, чк҃оу 38. 6, ч҃коу 124. 4, 254. 3, 389. 2, члвѣкови 215. 10; local. чл҃вцѣ (въ) 303. 8, (о) 304. 7, 321. (о) 20. (въ) 21; vocativ. чл҃вче 212. 18, 301. 17. 21, чл҃че 253. 24; dual, чл҃вка 279. 25, чл҃вкоу 348. 16; plur. nomin. чл҃вци 19. 23, 24. 8, 40. 19, 56. 5, 146. 22, 197. 23, 217. 5. 18, 251. 3, 280. 4, 323. 20, 336. 10, чл҃ци 67. 2, 218. 3; genet. чл҃вкъ 14. 20, 31. 1, 68. 19, 76. 4, 156. 14, 279. 10, 282. 2, 288. 17, 308. 13, чл҃къ 76. 7, 83. 7, 162. 10, 201. 22, 259. 2. 8, 286. 10, 288. 20, 334. 19, чк҃ъ 159. 9, 162. 14, 279. 3; acc. чловѣкъи 146. 10, чловкы 336. 6—7, чл҃кы 11. 15, 211. 15, 223. 20, 251. 8; dativ. чловѣкомъ 15. 6—7, 40. 1, 117. 17—18, чл҃вкомъ 16. 8, 26. 3, 44. 17, 60. 8, 85. 16, 163. 30, чл҃вкмъ 16. 12, 385. 5, чл҃кмъ 40. 2, 295. 16, 328. 1, чл҃комь 256. 5, ч҃комъ 79—80, 314. 6; instrum. чл҃вкы 14. 13, 32. 19, 82. 23, 253. 7, 272. 21, чл҃кы 11. 1. 7, 253. 9, ч҃кы 32. 21, прѣдъ чл҃вкъ pro п. чл҃вкы 83. 26; loc. чл҃вцѣхъ 191. 26, чл҃вцхъ 197. 21, 272. 23.

чловѣчь adj. ἀνθρώπου hominis, vl. pro чловѣчьскъ, occurrit in Codice Assemaniano.

чловѣчьскъ τοῦ ἀνθρώπου hominis, nonnunquam τῶν ἀνθρώπων hominum, nom. sing. scribitur чл҃вческъ 35. 17, 71. 10, 148. 1, 369. 14, ч҃скъ 99. 11, чл҃вчъскыи 302. 14, чл҃вческыи 149. 7, ч҃скыи 101. 16—17, чловѣческы 37. 20—21, 57. 18—19, чл҃вѣчьскы 158. 10—11, чл҃вѣческы 46. 10—11, 99. 8—9, чл҃вчьскы 279. 20—21, чл҃вческы 23. 21, 25. 17, 31. 21, 58. 24, 59. 6, 60. 7, 62. 16, 97. 6, 121. 7, 173. 25. 27, 175. 25, 213. 2, 223. 30, 238. 10, 253. 7, 278. 6, 284. 12, 373. 25, чл҃вскы 41. 6, 46. 2, 69. 1, 72. 16, 151. 23, 249. 13, 333. 8, 338. 8, 368. 13, чл҃чьскы 298. 11—12, чл҃ческы 123. 16, 239. 28, чл҃скы 95. 9, 236. 6, 256. 21, 277. 21, чк҃скы 157. 5, ч҃скы 91. 9, 323. 4, ч҃кы 215. 11; acc. sing. чл҃вческы 40. 4, 57. 25; genet. чл҃вчка ἀνθρώπων 142. 14, чл҃вѣческааго 103. 22, чловч҃скааго 170. 17—18, 341. 9—10, чл҃вчъскааго 89. 23—24, чл҃вческааго 56. 5—6, 89. 26, 90. 18. 25, 217. 7—8, 295. 20, 349. 19, чл҃чьскааго 89. 15—16, чл҃вскаа-го 277. 15—16, 319. 8, чл҃скааго 177. 19—20, 300. 21, 340. 16; dativus чл҃вческоумоу 147. 1—2, 308. 12, 369. 13—14, чл҃вскоумоу 323. 7, чл҃скоуоумоу 235. 18; acc. femen. чл҃чкѫ ἀνθρώπων 370. 9; instr. чл҃вѣчъскомъ ἀνθρώπων 126. 5, чл҃ческомь 296. 15; loc. о чловѣчьсцѣмь 149. 16—17, чл҃вѣч҃сцѣмь 282. 15, dual. чл҃вчецѣ τῶν ἀνθρώπων (рѫцѣ) 151. 24, 238. 11; plur. neutr. чл҃вческа ἀνθρώπων 141. 8, чл҃вска ἀνθρώπων 82. 20, чловѣчьскаа τὰ τῶν ἀνθρώπων 147. 12—13, чл҃ческаѣ 57. 7, genet. pl. члвѣческъ ἀνθρώπων (sc. заповѣдии) 141. 6, чл҃вческъ 52. 2, cf. 239. 17 nota.

чръвленъ κόκκινος coccineus: чръвленоѭ 107. 18.

чръвь σκώληξ vermis 153. 9. 15. 21; σής erugo: чръвь 16. 20, чръвъ 16. 16.

чръмьновати сѧ πυρράζω rutilo, rubicundus sum: чръмъноуетъ сѧ 55. 2. 3—4.

чрънъ μέλας niger: чръна 13. 11.

чръта κεραία apex 11. 12, чрътѣ 272. 27.

чрѣвии ὑπόδημα calciamentum: чрѣвиемъ 116. 20, vl. сапогъ, quod vide.

чрѣво κοιλία venter: чрѣво 52. 19, 142. 10, 249. 2, 269. 1, 322. 9, gen. чрѣва 345. 19, и-чрѣва 66—67, 190. 23, plur. чрѣва 305. 11, loc. къ чрѣвѣ 41. 4—5, 193. 11, 198. 15; γαστήρ uterus: въ чрѣвѣ имѫшти 3. 1. 12, 192. 13—14.

чрѣда ἐφημερία: чрѣды своеѩ vicis suae 190. 5.

чрѣждениe δοχή convivium 213. 15, cf. пиръ.

чрѣсла plur. ὀσφύς lumbi: чрѣсла 256. 3, чрѣслѣхъ 6. 14, 116. 15.

чьванъ ξεστός urceus: чъваномъ 140. 22—23, 141. 9, cf. кръчагъ.

чьстивъ εὐλαβής timoratus 198. 26, vl. чьтивъ et богочьстивъ.

чьсть τιμή honor: чьсти 329. 10.

чьстьнъ ἔντιμος pretiosus: чъстенъ 220. 16, чьстьнѣи honoratior 264. 2.

чьто τί quid: 76. 12, 97—98, 104. 12—13, 134. 5—6, 209. 2, 304. 20—21, 316. 4. 8, 389. 22. 23, 390. 4, 403. 2. 4. 10, чъто 25. 14, 37. 7. 17—18, 55. 17, 58. 27, 62. 17—18, 70. 4, 71. 20, 77. 18,

80. 4, 103. 15. 26, 104. 2—3, 118. 11—12, 128. 29, 130. 15, 145. 9—10, 146. 9, 149. 27, 160. 14, 163. 14, 164. 3, 175. 21, 177. 13—14, 203. 18, 243. 17, 254. 22, 255. 6—7, 275. 18, 279. 14, 280. 28, 281. 2, 286. 25, 288. 6, 289. 12. 19—20, 300. 12—13, 302. 18, 305. 22, 308. 9, 311. 13. 22, 336. 1. 5, 343. 28, 354. 14, 357. 13—14; sed multo maior est numerus exemplorum scripturae что, a quorum enumeratione abstineo; — по чьто εἰς τί quare 50. 23, по чъто διὰ τί quare, vide sub по. — чесо 34. 15. 17. 20, 54. 3—4, 68. 1, 71. 25, 97. 21, 137. 7, 138. 14, 144. 5. 9, 157. 19, 169. 19, 222. 30, 223. 2. 5—6, 246. 16—17, 252. 20, 255. 6, 264. 23, 299. 16, 317. 18, 327. 27, 366. 14, 376. 5, 383. 13; — чесомоу 10. 22, 129. 15, 158. 28, 191. 2, 373. 18; — чесомь in ни о чесомь же vide sub ничьтоже 291. 28—29 nota. — вь чемъ 172. 5, о чемъ 267. 4; — чимь 153. 25—26, 284. 8, 335. 18, чимъ 18. 6.

чоудити сѧ sive чюдити сѧ θαυμάζω miror: чоуждаахѫ сѧ 327. 25; чюдите сѧ 332. 16, чюждаахѫ сѧ 191. 14—15, чюди сѧ 221. 14, чюдиша сѧ 24. 9, 26. 1, 164. 9, 194. 27, 229. 13, dual. чюдѧшта сѧ 199. 16—17, dat, pl. чюдѧштемъ сѧ 311. 21—22, ч—мь сѧ 238. 7.

чоудо sive чюдо τέρας prodigium, portentum: чюдеса 89. 7, 170. 8, чюдесъ 329. 21—22; θαυμάσια mirabilia чюдеса 74. 28; σημεῖον signum чюдо 330. 8.

чоути sive чюти κατανοέω video, considero: чюеши 18. 20, 219. 8, чюете νοεῖτε cognoscitis 145. 23; γνῶναι scire: да ни чюлъ 142. 24, чюхъ ἔγνων novi 232. 9, чю 2 pers. ἔγνως cognovisti 309. 13, 3 pers. ἔγνω cognovit 200. 23, да не чюетъ μὴ γνώτω ne sciat 14. 23.

чьтѫ (—чисти) τιμάω honoro, honorifico: чътѫ 351. 22, чьтетъ 332. 22, чтетъ τιμῶν 332. 21, чьтѫтъ 51. 26, чътѫтъ 141. 3, чтѫтъ 332. 20. 21, чьти τίμα 51. 16, 67. 24, 141. 14, 281. 6—7, чти 155. 18, не чьтете ἀτιμάζετε inhonoratis 351. 22; σέβομαι colo: чътѫтъ 52. 1, 141. 5; ἀναγιγνώσκω lego: чьтеши 243. 17—18, чьтетъ 88. 18, чъты 169. 15, чистъ supin. ἀναγνῶναι 207. 7, (нѣсте ли) чьли ἀνέγνωτε 66. 1, 75. 4, 77. 23, 81. 6—7, 123. 6, 163. 18, чъли 37. 7. 13, 165. 6, 215. 4, чисѧ ἀνέγνωσαν 394. 10.

чѧдо τέκνον filius: чѧдо 25. 9, 31. 12, 76. 14, 120. 16, 169. 7, 201. 10, 270. 19, 273. 21—22, чѧда sing. gen. 190. 1, plur. 7. 1, 31. 18, 64. 11, 86. 16—17, 143. 4, 156. 6. 23, 169. 7, 190. 28, 203. 4, 262. 26—27, 282. 8, 287. 22, 350. 20—21, 365. 11, gen. pl. чѧдъ 5. 10, 35. 20, 80. 17, 156. 27, 164. 15, 224. 4, 266. 6, 291. 9, 305. 9, dat. чѧдомъ 19. 18, 53. 13, 143. 5—6, 247. 13, 315. 5—6, чѧдѣхъ 107. 12, dual. чѧдѣ 76. 13.

чѧдьце τεκνίον filiolus: чѧдъца 373. 29.

чѧсто πυκνά frequenter 214. 1.

чѧсть μέρος pars: чѧсть 91. 26, 257. 10—11, 268. 17, 311. 24, 394. 19, чѧсти 250. 5—6, 371. 23, ч҃и i. e. чѧсти 394. 19, чѧсть μερίδα 245. 16.

Ш

шестъıи ἕκτος sextus: шестъı 191. 27, 192. 28, шестаа 306. 20, 325. 25, 393. 19—20, шестъıѩ 109. 3—4, шестѫѭ 69. 25, шестѣи 181. 26.

шесть ἕξ sex 208. 10, 260. 9, 319. 18, шесть десѧтъ ἑξήκοντα 42. 22, 128. 10, 308. 29, idem numerus indicatur litera ѕ҃ 44. 13, 127. 17; шести 57. 28, 148. 8, 366. 1, шестиѭ 321. 7—8.

широкъ εὐρύχωρος spatiosus 19. 25.

шькенъ vide sub нешькенъ.

шьдъ in nostro codice non legitur, vide notas ad 299. 27, 302. 1, шъдъ ἀπελθών 93. 18, πορευθείς 264. 7, шедъ ἐλθών 4. 15, ἀπελθών 47. 2, 94. 18, 100. 19, 101. 6. 12, 137. 17, 174. 28, 175. 17, 211. 25, 240. 4, 297. 1, ἐξελθών 138. 4, πορευθείς 60. 22, 62. 22, 93. 14, 98. 10, 268. 24, ὕπαγε 21. 25, 119. 22, 353. 25; шьдъши πορευθεῖσα 184. 8, шедъши ἀπελθοῦσα 143. 10—11; dat. sing. мимо шедъши διαστάσης 301. 17—18; dual. шьдъша ἀπελθόντες 297. 20, шъдъша πορευθέντες 222. 21, шедъша πορ. 74. 3, 297. 9, ἀπελθόντες 184. 15, 286. 22, dual. fem. шьдъши πορευθεῖσαι 112. 8; plur. шьдъше πορευθέντες 113. 19, 234. 26, 239. 9, шедъше πορ. 26. 15—16, 34. 7, 79. 20—21, 111. 14, 184. 22, 234. 20, 262. 17, ἀπελθόντες 24. 26—27, 49. 15, 138. 13. 16, 173. 2, шедъше ἀπελθόντι pro шедъшоу vel шедъшю 240. 1, шедьше ἀπελθ. 44. 25—26, шедше πορ. 4. 13, шьдьше πορ. 276. 12, шъдше ἐλθόντες 4. 20; шедъшеи по мънѣ οἱ ἀκολουθήσαντες 68. 26; fem. шедъшѧ κατακολουθήσασαι 307. 18, шьдъшюю по немь ἀκολουθησάντων 318. 2.

шьствие πορεία iter: шьствие vl. шьствие 261. 11—12.

шюи sive шоуи εὐώνυμος sinister: шюѭ 71. 23, 95. 17, 157. 17, 181. 12, шѫѭ 72. 2, 96. 12, шюѭѫ 157. 27, шѫѭѫ 108. 14, ἐξ ἀριστερῶν о шѫѭѫ 305. 20.

шюица ἡ ἀριστερά sinistra 14. 23.

шюмъ ἦχος fama 209. 13, sonitus шюма 295. 14–15.

Ѣ

ѣ, lege ꙗ, pronominis и αὐτός is, quod vide, acc. plur. neutr. gen. 20. 28, 36. 14, 42. 13. 20, 127. 6, 219. 32, 334. 6, 372. 18, vel acc. dualis masc. gen. 28. 10, 73. 4. 19, 117. 23, 154. 15, 159. 19, 199. 18, 317. 17, 354. 10, ꙗ 9. 17; ѣ pro ѣжє (τὰ quae) nomin. plur. neutr. 147. 11; accedente particula жє relativi pronominis partes obtinet: ѣжє nom. sing. fem. 73. 13, 115. 17, 159. 6, 193. 20, 197. 11, 200. 4, 224. 8, 229. 17, 231. 24, 245. 8. 17, 298. 9, 330. 12, 335. 1; plur. neutr. gen. ѣжє nomin. 40. 1, 42. 14, 57. 6, 127. 31, 147. 13, 191. 12, 201. 14, 241. 7, 290. 20. 21, 305. 11, 310. 11, 311. 5, 399. 25, acc. 43. 22–23. 24, 140. 21, 149. 6, 219. 30, 222. 21, 238. 7, 243. 8. 10. 12, 249. 3, 253. 19, 254. 16, 287. 17, 293. 9, 309. 14, 310. 7, 311. 27, 322. 2, 332. 12. 14, 334. 5. 6, 335. 12, 342. 11, 344. 30, 349. 16, 350. 17. 18, 357. 14, 359. 6, 370. 27, 375. 27, 379. 19, 403. 15; dualis masc. gen. 211. 18, 236. 10 bis.

ѣвиє pro авиє, quod vide, 211. 23.

ѣвити — ѣвлѣти δειχνύω, φανερόω ostendo: ѣвихъ ἔδειξα 359. 21, ἐφανέρωσα 385. 4–5, ѣви ἀνέδειξεν 240. 11, ἐφανέρωσεν 320. 10, ѣвилъ єси ἀπεχάλυψας 36. 13–14; —сѧ: ѣвлѭ сѧ ἐμφανίσω 376. 23–24, ѣвитъ сѧ ἀποχαλύπτεται 278. 6, φανερωθῇ 317. 1, ѣвѧтъ сѧ φανῶσιν 15. 6. ѣви сѧ ἐφάνη 184. 6, 234. 6, ἐφανερώθη 184. 13. 18, 401. 28, ἐφανέρωσεν ἑαυτόν 400. 2–3, ὤφθη 148. 14, 190. 11, 311. 4, ꙗви сѧ ἐφάνη 3. 5, φαίνεται 5. 1. 21–22, ѣвишѧ сѧ ἐφάνησαν 308. 21, ἐνεφανίσθησαν 110. 5, dual. ѣвльша сѧ ὀφθέντες 236. 19–20, caetera vide sub авити сѧ, ubi addenda да нє авиши сѧ μὴ φάνῃς 16. 12, да бѫ сѧ авили ὅπως φανῶσιν 16. 8; — ѣвлѣєши δειχνύεις 321. 3.

ѣвлєниє in въ ѣвлєниє εἰς φανερόν in palam 228. 12.

ѣвѣ ἐν τῷ φανερῷ 16. 15, φανερῶς 119. 27, 343. 4, φανερόν 38. 12, 136. 4, ἐν παρρησίᾳ 342. 13, 343. 11; vide авѣ, ubi addendum авѣ ἐν τῷ φανερῷ 15. 2. 18.

ѣдꙑ vide sub ѣмь.

ѣдь τροφή esca: ѣдь 116. 15 (ubi graece participium ἔσθων, vl. ἐσθίων, legitur), ꙗдъ 6. 14.

ѣдьца φάγος devorator: ѣдъца 35. 18, 224. 1.

ѣдѫ — ѣхати ἐλαύνω vehor, sed ѣдѫштимъ 229. 3 reddit graecum πλέω (navigo), ѣдѣахѫ 337. 1 graecum ἤρχοντο et ibid. 11 graecum ὑπῆγον; ѣхаи cf. 210. 18 nota.

ѣзва πληγή plaga: acc. plur. ѣзвꙑ 244. 7; τύπος fixura (vl. figura, foramen, vestigium): ѣзвѫ 399. 11, ѣзвꙑ 399. 8; cf. ꙗзвꙑ 244. 16 nota.

ѣзъ pro азъ, quod vide, 162. 6–7.

ѣко ὅτι quia, occurrit persaepe; ѣко ὡς sicuti: 15. 21. 24, 17. 27, 21. 14. 15, 30. 27. 28 bis, 31. 25, 38. 7, 46. 16, 48. 19, 58. 3. 4–5, 59. 26, 61. 9. 11, 65. 11, 67. 26, 70. 28, 76. 8, 78. 10, 81. 4. 28, 100. 28, 102. 17, 111. 4, 118. 1, 124. 6, multa alia; ѣко ὡσεί: ꙗко 7. 24, ѣко 49. 29, 112. 1. 3, 116. 27, 151. 9, 194. 10, 204. 18. 21, 234. 27, 236. 13, 300. 2. 9, 301. 18, 306. 20, 308. 22, 317. 4, 325. 25, 336. 9, 393. 19, 396. 15; ѣко ὥσπερ: 14. 11. 18, 15. 3, 16. 6, 41. 4, 46. 7, 63. 18, 90. 19, 277. 18, 280. 4, 332. 16; ѣко ὥστε: 24. 1. 14, 39. 2, 42. 7, 45. 13, 47. 25, 53. 25, 89. 7, 105. 3, 106. 9, 118. 13, 119. 27, 120. 6, 121. 13, 124. 20, 125. 14, 126. 25, 129. 23, 130. 8, 151. 10, 179. 13, 211. 6, 252. 8, 323. 10.

ѣкожє ὡς 23. 1, 31. 25, 53. 18, 98. 25–26, 100. 28, 111. 14, 113. 10, 115. 2, 129. 6. 9, 130. 4, 141. 2, 171. 8, 202. 13, 219. 4–5, 239. 16, 265. 21, 277. 30, 291. 21, 301. 25, 308. 11, 378. 16, 401. 9, ꙗкожє 3. 15–16; ὡσεί 29. 3; ὥσπερ 15. 14, 72. 15–16, 89. 12, 90. 16–17, 93. 8, 95. 14, 333. 4–5; καθώς 99. 9, 112. 6, 129. 27, 149. 20, 159. 18, 173. 14. 25, 184. 2, 189. 4, 194. 7, 195. 13, 198. 10. 18, 211. 27, 218. 2. 21, 245. 21, 249. 10, 277. 24, 297. 21, 298. 27, 310. 4, 311. 18, 316. 11, 323. 4–5, 332. 20–21, 333. 16, 338. 17, 340. 24, 341. 1, 345. 18, 349. 21, 358. 9, 359. 9, 367. 17, 370. 27, 372. 13, 373. 30, 374. 4, 377. 11. 25, 378. 8, 379. 2. 6. 12, 384. 18, 385. 22, 386. 6. 10. 13. 18. 22. 26, 396. 17, 398. 25, καθά 105. 24, ὅν τρόπον ѣкожє 86. 17, 262. 27; ὅτι 149. 12, 291. 20.

ѣкъ et ѣкъ жє οἷος qualis: ѣка жє 88. 24, ѣцѣхъ 148. 13, cf. ѣко οἷα 169. 26; ὅς δήποτε quicumque: ѣцѣмъ жє 330. 21.

ѣма βόθυνος fovea: въ ѣмѫ 38. 2, 52. 14, 219. 2.

ѣможє ὅπου ubi: 23. 18, 140. 4, 239. 20, 349. 1. 4, 374. 1. 10, 375. 4, 402. 17. 20; οὗ 113. 14, 240. 14.

ѣмь — ѣсти ἐσθίω edo: ѣсти 37. 3, 91. 21, 257. 7, ѣстъ 26. 13, 122. 1, ѣстє 213. 21, 298. 28, ѣдѧтъ 51. 12, 53. 14, 140. 18. 20. 27, 143. 8, 214. 2–3, ѣдитє 241. 12, ѣдꙑ 35. 15–16. 17, 173. 10,

223. 28. 30, ѣдѫштъ acc. sing. 121. 27, ѣдѫште 241. 6–7, ѣдѫшта 140. 15, ѣдѫштемъ 173. 17, 173—174, ѣдѫщемъ 99. 3. 15, ѣдѫщихъ 49. 29, ѣдѣахѫ 214. 27, 269. 1, 277. 27. 31, ѣдъшихъ 54. 18, ѣстъ съ нимн συνεσθίει 267. 13; φάγω: ѣсти φαγεῖν 37. 12, 49. 18, 52. 27–28, 54. 4, 95. 23, 96. 16, 98. 21, 123. 12, 134. 20, 137. 29, 138. 14. 16. 18, 144. 5. 9, 215. 9, 233. 4, 234. 24, 255. 17, 297. 25. 27, 328. 7. 9, 338. 18, 340. 14, supin. ѣстъ φαγεῖν 263. 7; ѣмь φάγω 275. 20, ѣси φάγῃς 173. 2–3, φάγεσαι 275. 21–22, ѣстъ ἔφαγε 205. 24–25, 215. 7, 311. 25–26, 340. 6; plur. ѣмъ 18. 5, 297. 10, ѣсте 17. 13, 254. 22, ѣдѧтъ 335. 19, 390. 18; imper. ѣждь φάγε 254. 13, ѣждъ 328. 5–6, ѣдите 99. 18; aor. ѣсѧ 144. 23, 235. 4, 337. 19, 338. 16, 340. 4, 341. 1, ѣшѧ 49. 26, 54. 15, 139. 3, ѣс(о)мь 261. 24; ѣдъше 269. 23, ѣдъшиихъ 145. 1–2, ѣдъшихъ 139. 6; ѣлъ (бн) 224. 6, ѣли (бсте) 338. 4; τρώγω: ѣдꙑ ὁ τρώγων 340. 17. 22, 372. 20, ѣдан 341. 2, ѣдѫще τρώγοντες 90. 20; ѣдъшемъ βεβρωκόσιν 336. 18–19; νήστεις: не ѣдъшѧ 144. 10, не ѣдьшъ 54. 4–5.

ѣрость θυμός ira: ѣрости 208. 18.

ѣръ αὐστηρός austerus 285. 17. 21.

ѣрьмьничь adj. (τοῦ) ὑποζυγίου subiugalis: (сꙑна) ѣрьмьнича 74. 1.

ѣсли plur. φάτνη praesepe: gen. plur. ѣслии 260. 15, loc. ѣслехъ 197. 3. 16, 198. 2.

ѣште pro аште, quod vide, 218. 4, 375. 1, ѣще 355. 3.

Ю

ю in не ю ли 52. 17, 145. 23, caetera vide sub оу: не оу ли.

югъ νότος auster: югъ 258. 9, юга 262. 9; adj. южьскъ: южьскаа 249. 13, cf. 41. 11 nota.

юда pro нюда, antecedente vocali и sive ι: юдѫ 125. 12, юдѣ 135. 2, vide нюда.

юже ἤδη iam, юже не οὐκέτι: 12. 15, 49. 14, 54. 2, 59. 3, 66. 7, 99. 24, 130. 8, 138. 11, 144. 8, 154. 19, 160. 7–8, 170. 25, 174. 8, 182. 22, 203. 4, 246. 19, 257. 23, 269. 8. 16, 295. 27. 28, 310. 16, 323. 16, 328. 15, 329. 3, 355. 2. 15, 362. 3, 363. 26–27, 371. 6, 377. 21, 379. 16, 395. 11. 25, 401. 23; ѩже pro юже 331. 4, vide оуже.

юность νεότης iuventus: отъ юности 67. 27, 155. 21, изь— 281. 9.

юноша νεανίσκος iuvenis: юноша 67. 26, 68. 7, 176. 17, юношѧ (recte юношѫ) 176. 19, юношѫ 183. 17, юноше 222. 2.

юньць ταῦρος taurus: юньци 78. 18–19.

юнѣи ὁ νεώτερος adolescentior 268. 16.

ютро πρωΐ mane 55. 3, 161. 8, 171. 14, πρωΐας 75. 8, ὄρθρου 346. 22, ютроу πρωΐας 105. 1, ютрѣ αὔριον cras 262. 20, vide оутро.

Ѩ

ѩ acc. plur. masc. et fem. gen. αὐτούς, αὐτάς eos, eas: 4. 12, 9. 27, 17. 19, 20. 4. 15, 29. 10, 31. 18, 38. 11, 43. 19, 44. 26, 45. 5, 46. 6. 18, 47. 13. 24, 49. 21, 53. 24. 25, 55. 10, 58. 1. 12, 65. 22, 69. 18, 70. 22, 72. 7, 74. 27, 75. 6, 77. 20, 78. 24, 81. 27, 95. 13, 100. 29, multa alia, ѩ gen. sing. pro еѩ 360. 21, 366. 19.

ѩ 3 pers. aor. verbi ѩти: вѣрѫ ѩ 369. 25–26.

ѩдро ταχύ cito 112. 8. 12, 363. 1, ταχέως 265. 17, 363. 6; cf. скоро, въскорѣ.

ѩже nomin. plur. fem. gen. αἵ quae et acc. plur. masc. et fem. gen. οὕς, ἅς quos, quas: ѩже nom. plur. fem. 92. 2, 110. 11, 170. 16, 182. 19, 226 4. 10, 305. 5, 307. 18, 308. 21, 358. 11–12; acc. plur. masc. 67. 2, 79. 7, 124. 28, 216. 10, 256. 9, 269. 1, 307. 25, 332. 18, 341. 12, 375. 21, 385. 5. 10. 15. 21. 24, 387. 1, 388. 12; acc. pl. fem. 287. 6–7, 304. 8, 401. 12.

ѩза μαλακία infirmitas: ѩзѫ 9. 22, ѩзѫ 28. 25; νόσος morbus: ѩзѧ 118. 30.

ѩзꙑкъ ἔθνος gens: ѩзꙑкъ nom. et acc. sing. 168. 14–15, 303. 1; ѩз҃къ 87. 21 bis, 168. 15–16, 220. 28, 293. 23 bis, 365. 1–2. 7, dat. ѩз҃коу 78. 3, nom. pl. ѩзꙑци 95. 18, ѩз҃ци 18. 7, 38. 23, 255. 18, gen. pl. ѩзꙑкъ 9. 2, 199. 15, ѩз҃къ 29. 21, 72. 8, 295. 11, 298. 18–19, dat. ѩзꙑкомъ 88. 8, ѩзꙑкмъ 282. 16, ѩз҃кмъ 31. 5–6, 71. 14, 157. 8, 160. 29, 295. 14, ѩзкмь 38. 17, acc. pl. ѩзꙑкꙑ 295. 8–9, ѩз҃кꙑ 113. 19, instr. 87. 27, 158. 3, 295. 10, ѩзꙑцѣхъ 168. 28, 312. 12; — γλῶσσα lingua: ѩз҃къ 143. 20, 194. 28, ѩз҃кꙑ pro ѩзꙑкъ 273. 20, ѩз҃ка 143. 24, ѩз҃кꙑ instr. 185. 2.

ѩзꙑчьникъ ἐθνικός ethnicus: ѩзꙑчьници 15. 14, ѩзꙑчьникъ 63. 13–14.

ѩти κρατῆσαι 78. 9, 125. 17, 163. 22, συλλαβεῖν 102. 19, 176. 13, cf. 301. 3 nota, πιάσαι 344. 25, 346. 4, 360. 11, вѣрѫ ѩти 76. 27, 329. 22, vide sub вѣра; ѩтъ aor. 3 pers. sing. ἐκράτησεν 28. 1, 136. 12, ἐπελάβετο 50. 22, ἐπίασεν 348.

26, вѣрѫ ѩтъ 193. 21, vide sub вѣра; ѩсомъ ἐλάβομεν 210. 22; ѩсте ἐκρατήσατε 102. 21, —сѧ 112. 16, ἐκρατεῖτε 176. 14, ἐπιάσατε 401. 12, вѣрѫ ѩсте 76. 24—25, vide sub вѣра; ѩсѧ ἐκράτησαν 102. 4, 176. 8, κρατοῦσιν 176. 18—19, συνέλαβον 211. 12, 388. 22, ἐπίασαν 400. 13; вѣрѫ ѩсѧ 76. 6. 26, 184. 12. 16. 21, 321. 13, 354. 16, ἐπιστεύετε ἄν вѣрѫ бисте ѩли 335. 5—6, vide sub вѣра; part. ѩтъ: ѩта ѥстъ κατειλήφθη 347. 6, ѩтѫ κατειλημμένην 347. 4.

ѩчьнъ (vl. ѩчьнѣнъ) κρίθινος hordeacius: gen. pl. ѩчьнъ 336. 5, ѩчънъıхъ ib. 18.

Ѫ

ѫгълъ γωνία angulus: ѫгълоу 163. 20, 289. 27, ѫгълѫ recte ѫгълоу 77. 25—26.

ѫдица ἄγκιστρον hamus: ѫдицѫ 60. 23.

ѫжє addito adiectivo жєлѣзьнъ, quod vide, reddit graecum ἅλυσις catena: ѫжа 131. 8, ѫжємь 130. 25, ѫжи 131. 1, 230. 4.

ѫжика masc. gen. συγγενής 390. 10—11, fem. gen. συγγενίς 192. 26.

ѫза δεσμός vinculum: ѫза 143. 24, gen. sing. ѫзъı 260. 19, plur. ѫзъı τὰ δεσμά 230. 6.

ѫзилиштє δεσμωτήριον vincula: въ ѫзилищи 34. 3—4.

ѫзъкъ στενός angustus: ѫзъка 19. 27, ѫзъкъıми 19. 24, cf. тѣснъ.

ѫтроба κοιλία venter: ѫтробъı 193. 15, ѫтробѣ 193. 20, vide notas ad 193. 11, 249. 2, 322. 9, cf. etiam чрѣво.

ѫтрь in из ѫтрь, vl. из ѫтрии, ἔσωθεν ab intus 142. 20, cf. 103. 3 nota.

ѫтрьѭдоу ἔσωθεν intus: ѫтрьѫдѫ 85. 4; antecedente praepositione из, из оутрьѭдѫ ἔσωθεν 142. 13—14, из ѫтръѫдѫ 246. 17—18.

Ѭ

ѭ acc. sing. fem. gen. αὐτήν (αὐτόν) eam (eum): 12. 22. 31, 23. 7, 27. 21, 28. 2, 33. 12. 13, 53. 7, 57. 12. 14, 62. 23, 66. 12. 18, 80. 28, 103. 13, 118. 22. 23, 137. 19. 20, 147. 19. 21, 153. 6. 12, 164. 22. 27, 172. 10, 206. 14, 209. 19, 221. 28. 29, 233. 1, 235. 28, 236. 1, 255. 2, 259. 17. 20. 23, 260. 3. 8, 267. 6. 20, 278. 12. 13 bis. 14, 291. 8. 12, 321. 6. 10, 347. 4, 358. 17. 18. 19. 20, 363. 6. 14, 366. 20, 368. 18. 20, 378. 4. 5. 17, 395. 9.

ѭдоужє ὅθεν ubi 94. 17. 23.

ѭжє acc. sing. fem. gen. ἥν (ὅν) quam (quem): 4. 17, 60. 23, 71. 26, 157. 20. 24, 161. 11, 260. 17, 268. 11, 285. 15, 325. 21, 326. 20. 21, 340. 11, 350. 24, 385. 3, 386. 21, 387. 4, 388. 19.

Ѵ

ѵпокритъ ὑποκριτής hypocrita: ѵпокрити 14. 18, 16. 6, 80. 5, 83. 19. 29, 85. 1—2. 10. 19, 258. 10—11, ѵпокритъı 91. 26, vide лицємѣръ.

ѵсопъ ὕσσωπος hyssopus 395. 14—15.

ѵтро vide sub оутро 69. 15.

Quae sequuntur vocabula refer supra pag. 503 ante добротворити:

до pro да coniunctio ἵνα 342. 10, 367. 6.

до praepositio, regit genetivum, respondet graeco ἕως: 2. 21 bis. 28, 5. 7, 35. 6, 36. 4 bis, 70. 13, 80. 23, 86. 9, 89. 14, 90. 3, 99. 25, 100. 23, 103. 2, 105. 19, 109. 5. 25, 111. 7, 113. 12. 23, 137. 5 (до полъ ἕως ἡμίσου), 170. 23, 174. 9, 175. 4, 181. 27, 182. 12, 196. 6, 197. 24, 208. 20, 209. 31, 242. 2. 3, 251. 23, 272. 24, 300. 27, 303. 11—12 (до сьдє ἕως ὧδε), 306. 21, 312. 18, 319. 22 (ἕως ἄνω до връха), 347. 19; до колѣ ἕως πότε vide sub доколѣ ubi graeco vocabulo ἕως addas πότε; до сєлѣ vide sub досєлѣ, ubi 330. 2—3 in 332. 3 corrigas; до ἄχρι 90. 21, 191. 10, 206. 31, 277. 28; до коньца εἰς τέλος vide sub коньць; до връха плодъ творити τελεσφορέω 227. 22.

[illegible]